

Ellen G. White Estate

PATRIARKER OG PROFETER

ELLEN G. WHITE

Patriarker og profeter

Ellen G. White

**Copyright © 2012
Ellen G. White Estate, Inc.**

Information about this Book

Overview

This eBook is provided by the [Ellen G. White Estate](#). It is included in the larger free [Online Books](#) collection on the Ellen G. White Estate Web site.

About the Author

Ellen G. White (1827-1915) is considered the most widely translated American author, her works having been published in more than 160 languages. She wrote more than 100,000 pages on a wide variety of spiritual and practical topics. Guided by the Holy Spirit, she exalted Jesus and pointed to the Scriptures as the basis of one's faith.

Further Links

[A Brief Biography of Ellen G. White](#)
[About the Ellen G. White Estate](#)

End User License Agreement

The viewing, printing or downloading of this book grants you only a limited, nonexclusive and nontransferable license for use solely by you for your own personal use. This license does not permit republication, distribution, assignment, sublicense, sale, preparation of derivative works, or other use. Any unauthorized use of this book terminates the license granted hereby.

Further Information

For more information about the author, publishers, or how you can support this service, please contact the Ellen G. White Estate at mail@whiteestate.org. We are thankful for your interest and feedback and wish you God's blessing as you read.

Indhold

Information about this Book	i
Kapitel 1—Hvorfor tillod Gud synden?	5
Kapitel 2—Skabelsen	16
Kapitel 3—Ugens oprindelse	24
Kapitel 4—Fristelsen og syndefaldet	30
Kapitel 5—Frelsesplanen	41
Kapitel 6—Kain og Abel	49
Kapitel 7—Set og Enok	56
Kapitel 8—Syndfloden	66
Kapitel 9—Efter syndfloden	79
Kapitel 10—Babelstårnet	85
Kapitel 11—Abrahams kald	91
Kapitel 12—Abraham i Kana'an	98
Kapitel 13—Trosprøven	111
Kapitel 14—Sodomas ødelæggelse	120
Kapitel 15—Isaks giftermål	133
Kapitel 16—Jakob og Esau	139
Kapitel 17—Jakobs landflygtighed	145
Kapitel 18—Jakobs kampen	154
Kapitel 19—Atter i Kana'an	161
Kapitel 20—Josef i Ægypten	170
Kapitel 21—Josef og hans brødre	179
Kapitel 22—Moses	196
Kapitel 23—Ægyptens plager	209
Kapitel 24—Påskén	223
Kapitel 25—Udgangen af Ægypten	228
Kapitel 26—Fra Det røde Hav til Sinaj	236
Kapitel 27—Lovgivningen på Sinaj	247
Kapitel 28—Afgudsdyrkelse ved Sinaj	259
Kapitel 29—Satans fjendskab mod loven	272
Kapitel 30—Tabernakeltjenesten	283
Kapitel 31—Nadabs og Abihus synd	296
Kapitel 32—Loven og pagterne	300
Kapitel 33—Fra Sinaj til Kadesj	311

Kapitel 34—De tolv spejdere	323
Kapitel 35—Koras oprør	331
Kapitel 36—I ørkenen	342
Kapitel 37—Den slagne klippe	347
Kapitel 38—Rejsen uden om Edom	356
Kapitel 39—Basans erobring	367
Kapitel 40—Bileam	372
Kapitel 41—Frafaldet ved Jordan	385
Kapitel 42—Loven gentages	394
Kapitel 43—Moses' død	401
Kapitel 44—Overgangen over Jordan	411
Kapitel 45—Jerikos fald	416
Kapitel 46—Velsignelseme og forbandelseme	426
Kapitel 47—Forbundet med gibeonitterne	430
Kapitel 48—Kana'ans deling	435
Kapitel 49—Josuas sidste ord	446
Kapitel 50—Tiende og gaver	450
Kapitel 51—Guds omsorg for de fattige	455
Kapitel 52—De årlige fester	462
Kapitel 53—De første dommere	469
Kapitel 54—Samson	483
Kapitel 55—Barnet Samuel	492
Kapitel 56—Eli og hans sønner	498
Kapitel 57—Filisterne tager arken	504
Kapitel 58—Profetskolerne	515
Kapitel 59—Israels første konge	524
Kapitel 60—Sauls formastelse	537
Kapitel 61—Saul forkastes	545
Kapitel 62—David salves til konge	555
Kapitel 63—David og Goliat	559
Kapitel 64—David på flugt	565
Kapitel 65—Davids ædelmodighed	576
Kapitel 66—Sauls død	588
Kapitel 67—Trolddom før og nu	594
Kapitel 68—David i Ziklag	601
Kapitel 69—David bliver konge	608
Kapitel 70—Davids regeringstid	614
Kapitel 71—Davids synd og anger	626

Kapitel 72—Absaloms oprør	637
Kapitel 73—Davids sidste år	654

Kapitel 1—Hvorfor tillod Gud synden?

»GUD ER KÆRLIGHED.« 1. Joh. 4, 8. Hans natur og hans lov er kærlighed. Sådan har det altid været, og sådan vil det vedblive at være. »Den højt ophøjede, som troner evigt,« som går »ad evige stier«, forandres ikke, han, »hos hvem der ikke er forandring eller skygge, der kommer og går.« Es. 57, 15; Hab. 3, 6; Jak. 1, 17.

Enhver åbenbarelse af skabermagt er et udtryk for uendelig kærlighed. Guds herredømme indbefatter en fylde af velsignelse over alle skabte væsener. Salmisten siger:

»Din hånd er stærk, din højre løftet.
Retfærd og ret er din trones grundvold,
nåde og sandhed står for dit åsyn.
Saligt det folk, der kender til frydesang,
vandrer, Herre, i dit åsyns lys!
De lovsynger dagen igennem dit navn,
ophøjes ved din retfærdighed.
Thi du er vor styrkes stolthed, ...
thi vort skjold er hos Herren,
Vor konge er Israels Hellige!«

Salme 89, 14-19.

Den historiske beretning om den store strid mellem godt og ondt, lige fra den begyndte i Himmelen indtil oprørets endelige nederlag og syndens fuldstændige udslettelse, er også et bevis på Guds uforanderlige kærlighed.

Universets hersker var ikke alene om at udføre sine velgerninger. Han havde en medarbejder, der som ligemand kunne værdsætte hans planer og tage del i hans glæde over at bringe sine skabninger lykke. »I begyndelsen var ordet, og Ordet var hos Gud, og Ordet var Gud. Dette var i begyndelsen hos Gud.« Joh. 1, 1.2. Kristus, Ordet, Guds enbårne Søn, var ét med den evige Fader - ét i natur, i karakter, i hensigt - det eneste væsen, der kunne sætte sig ind i

Guds rådslagninger og planer. »Hans navn skal være: Underfuld-Råd giver, Vældig-Gud, Evighed-Fader, Fredsfyrste.« Esajas 9, 6. »Hans udspring er fra fordum, fra evigheds dage.« Mika 5, 1.

Faderen virkede gennem sin Søn ved skabelsen af alle de himmelske væsener. Thi i ham skabtes alt, ... hvad enten det er tronengle eller herskere eller magter eller myndigheder: alt er skabt ved ham og til ham. Kol. 1, 16. Englene er Guds tjenere; de udstråler det lys, der altid vælder ud fra hans nærværelse, og flyver hastigt af sted for at udrette hans vilje. Men Sønnen, Guds Salvede, »hans væsens udtrykte billede«, »hans herligheds afglans«, som »bærer alt med sit mægtige ord«, står over dem alle. Heb. 1, 3. »En herlighedstrone« var hans »helligdoms sted«, »retfærds stav« hans riges scepter. Jer. 17, 12; Heb. 1, 8. »For hans åsyn er højhed og hæder, lov og pris i hans helligdom.« Salme 96, 6. Nåde og sandhed står for hans åsyn. Sl. 89, 15.

[12] Da kærlighedens lov er grundvolden for Guds regering, afhænger alle fornuftsvæseners lykke af deres fuldstændige overensstemmelse med dens store retfærdighedsprincipper. Gud ønsker kærlighedens tjeneste af alle sine skabninger - en tjeneste, der udspringer af en rigtig vurdering af hans karakter. Han finder ingen glæde i tvungen lydighed; han giver alle en fri vilje, så de kan tjene ham frivilligt.

Så længe alle skabte væsener anerkendte kærligheden som lydighedens grundvold, var der fuldkommen harmoni i hele Guds univers. Det var de himmelske herskarene en glæde at opfylde deres skabers hensigt. De frydede sig ved at genspejle hans herlighed og forkynde hans pris. Og så længe kærligheden til Gud havde førstepladsen, var kærligheden til næsten tillidsfuld og uegennyttig. Der var ingen mislyd, der kunne forstyrre den himmelse harmoni. Men der skete en forandring i denne lykkelige tilstand. Der var en, der misbrugte den frihed, Gud havde givet sine skabninger. Synden havde sin oprindelse hos ham, der næst efter Kristus var blevet mest æret af Gud, og som stod højest i magt og herlighed blandt Himmelenes indbyggere. Lucifer, »morgenrødens søn«, var den første blandt de skærmende keruber, hellig og ubesmittet. Han stod i den store Skabers nærværelse, og herlighedens lys, der stedse omgiver den evige Gud, hvilede over ham. »Så siger den Herre Herren: Du var indsigtens segl, fuld af visdom og fuldkommen i skønhed. I Eden, Guds have, var du; alle slags ædelsten var din klædning, ... Du var en salvet,

skærmende kerub; jeg gjorde dig dertil; på det hellige gudebjerg var du; du vandrede imellem Guds sønner. Fuldkommen var du i din færd, fra den dag du skabtes, indtil der fandtes brøde hos dig.« Ez. 28, 12-15.

Lidt efter lidt gav Lucifer efter for ønsket om selvophøjelse. Skriften siger: »Dit hjerte hovmodede sig over din skønhed, du satte din visdom til på trund af din glans.« Ez 28, 17. Du , som sagde i hjertet: »Jeg ... rejser min trone deroppe over Guds stjerner, ... Den Højeste lig«. Es. 14, 13. 14. Skønt denne mægtige engel havde fået al sin herlighed af Gud, begyndte han at betragte den som sin egen. Skønt han var æret fremfor den himmelske hærske, var han ikke tilfreds med sin stilling, men vovede at begære den hyldest, der alene tilkommer Skaberens. I stedet for at søge at ophøje Gud som det højeste mål for alle de skabte væseners hengivenhed og troskab, bestræbte han sig på at sikre sig selv deres tjeneste og lydighed. Og idet denne fyrste blandt englene begærede den herlighed, som den evige Fader havde givet sin Søn, stræbte han efter en magt, som det alene var Kristi ret at eje.

Nu var Himmelens fuldkomne harmoni brudt Da Lucifers tilbøjelighed til at tjene sig selv i stedet for sin skaber blev kendt, vakte det en følelse af ængstelse hos dem, der betragtede Guds ære som det højeste. I det himmelse råd talte englene alvorligt med Lucifer. Guds Søn foreholdt ham Skaberens storhed, godhed og retfærdighed og hans lovs hellige, uforanderlige natur. Gud havde selv forordnet Himmelens styreform, og ved at afvige fra den ville Lucifer vanære sin skaber og bringe ulykke over sig selv. Men advarslen, der blev givet i uendelig kærlighed og nåde, vakte kun modstand. Lucifer lod sin misundelse over for Kristus få overhånd og blev endnu mere hårdnakket.

Det var blevet denne englefyrstes hensigt at bestride Guds Søns overhøjhed og derved drage Skaberens visdom og kærlighed i tvivl. Det var det mål, han var ved at rette sine vældige åndsevner imod, dette intelligensvæsen, der var den første blandt Guds herskare næst efter Kristus. Men han, som ville, at alle skabninger skulle have en fri vilje, tillod ikke, at nogen ubeskyttet mødte de forvirrende teorier, hvormed oprøreren søgte at refærdiggøre sig selv. Før den store kamp begyndte, skulle alle have en klar fremstilling af hans vilje, hvis visdom og godhed var kilden til al deres glæde.

[13] Universets Konge lod de himmelske hærskarer kalde sammen for i deres nærværelse at gøre rede for sin Søns sande stilling og vise, i hvilket forhold han stod til alle skabninger. Guds Søn delte Faderens trone, og den herlighed, der udstråler fra den evige, selveksterende Skaber, omgav dem begge. Rundt om tronen samledes de hellige engle, en vældig, utallig skare, »titusinde titusinder og tusinde tusinder« (Åb. 5, 11); de mest ophøjede engle stod som tjenere og undersætter, der frydede sig ved det lys, der faldt på dem fra guddommen. For Himmelens samlede beboere erklærede kongen nu, at ingen andre end Kristus, Guds enbårne Søn, kunne sætte sig helt ind i hans planer, og at det var overladt ham at udføre hans viljes mægtige beslutninger. Guds Søn havde udført Faderens vilje i skabelsen af alle Himmelens hærskarer, og de skyldte ham såvel som Gud selv deres hyldest og troskab. Kristus skulle endnu udøve guddommelig magt ved skabelsen af jorden og dens beboere. Men i alt dette ville han ikke søge magt eller ophøjelse for sig selv imod Guds plan, men ophøje Faderens herlighed og udføre hans kærlige og velgørende beslutninger.

Englene anerkendte med glæde Kristi overhøjhed og kastede sig ned for ham, idet de udøste deres kærlighed og beundring. Lucifer bøjede sig sammen med dem, men i hans hjerte foregik der en mærkelig voldsom kamp. Sandhed, retfærdighed og troskab kæmpede imod misundelse og skinsyge. De hellige engles indflydelse så en tid ud til at kunne drage ham med sig. Idet lovprisning med stigende styrke hævede sig i melodiske toner fra tusinder af glade stemmer, så det onde ud til at være besejret. Hele Lucifers væsen syntes betaget af usigelig kærlighed. Han udøste sin sjæl sammen med de syndfri tilbedende engle i kærlighed til Faderen og Sønnen. Men atter fyldtes han af stolthed over sin egen skønhed. Hans begær efter overherredømmet vendte tilbage, og han gav endnu en gang efter for misundelse over for Kristus. Lucifer betragtede ikke de æresbevisninger, der var tildelt ham, som Guds særskilte gaver, og derfor nærrede han ingen taknemmelighed over for sin skaber. Han var stolt af sin skønhed og sin ophøjede stilling og stræbte efter at blive Gud lig. Han var elsket og æret af de himmelske hærskarer, englene glædede sig ved at udføre hans befalinger, og han stod i visdom og herlighed over dem alle. Men Guds Søn stod dog over ham, idet han var ét med Faderen i kraft og myndighed. Han tog del

i Faderens rådslutninger, mens Lucifer ikke på samme måde blev sat ind i Guds planer. »Hvorfor,« spurgte denne mægtige engel, »skal Kristus have overhøjheden? Hvorfor er han æret fremfor Lucifer?«

Lucifer forlod sin plads i Faderens umiddelbare nærhed og begyndte at sprede en utilfredshedens ånd blandt englene. Han arbejdede i dybeste hemmelighed og skjulte for en tid sin virkelige hensigt bag en tilsyneladende ærbødighed for Gud. Han begyndte at vække tvivl med hensyn til de love, der gjaldt for de himmelske væsener, og antydede, at mens disse love måske nok kunne være nødvendige for klodernes beboere, så behøvede englene, der jo var mere ophøjede væsener, ikke sådanne bånd, for deres egen visdom var tilstrækkelig vejledning for dem. De var ikke væsener, der kunne bringe Gud vanære; alle deres tanker var hellige; de havde ikke større mulighed for at fejle end Gud selv. Guds Søns ophøjelse til ligestilling med Faderen fremstilledes som en uretfærdighed mod Lucifer, der påstod, at han også var berettiget til ærbødighed og ære. Hvis blot denne englefyrste kunne opnå den ophøjede stilling, der virkelig tilkom ham, ville det betyde et stort gode for hele Himmels englehær: for hans mål var at sikre alles frihed. Men nu var selv den frihed, de hidtil havde nydt, i fare, for nu var der sat en enevældig hersker over dem, og hans myndighed skulle alle bøje sig for. Det var sådanne underfundige bedrag, den listige Lucifer udbredte i de himmelske sale.

Der var ikke sket nogen forandring i Kristi stilling eller myndighed. Lucifers misundelse og falske fremstilling og hans krav om ligestilling med Kristus havde nødvendiggjort en erklæring om Guds Søns sande stilling; men den havde været den samme fra begyndelsen. Og dog blev mange af englene forblindet af Lucifers bedrag.

Idet han benyttede sig af den kærlighed og tillid, som de hellige væsener, han var sat til at lede, nærrede til ham, fik han så listigt indpodet sin mistro og misfornøjelse i deres sind, at de ikke mærkede, at det var hans værk. Lucifer havde fremstillet Guds hensigter i et falsk lys og bortforklaret og forvrænget dem for at vække uenighed og misfornøjelse. Han fik listigt sine tilhørere til at udtrykke deres følelser, og når det passede i hans planer, gengav han deres udtalelser som beviser på, at englene ikke var helt i harmoni med Guds regering. Samtidig med at han påstod at være fuldkommen tro over for Gud,

[14] gjorde han gældende, at visse forandringer i Himmels love var nødvendige for at bevare en vis fasthed i den guddommelige regering. Ved således at arbejde på at ophidse til modstand mod Guds lov og indpode sin egen utilfredshed i sindet hos de engle, der stod under ham, gav han det udseende af, at han søgte at fjerne utilfredshed og forlige misfornøjede engle med Himmels styreform. Mens han hemmeligt skabte disharmoni og oprør, fik han det med fuldendt listighed til at se ud, som om hans eneste hensigt var at fremme troskab og bevare harmoni og fred.

Den utilfredshedens ånd, der således blev vakt, øvede sin ødelæggende indflydelse. Skønt det ikke kom til noget åbent udbrud, voksede der umærkeligt delte følelser frem blandt englens. Der var nogle, der så med velvilje på Lucifers mistænkeliggørelse af Guds regering. Skønt de hidtil havde været i fuld harmoni med Guds regeringsmåde, blev de nu utilfredse og ulykkelige, fordi de ikke kunne trænge ind i hans uransagelige råd. De var utilfredse med hans beslutning om Kristi ophøjelse. De var parat til at støtte Lucifers krav om ligestilling med Guds Søn. Men engle, der var pålidelige og tro, hævdede den guddommelige befalings visdom og retfærdighed og søgte at forlige dette utilfredse væsen med Gud. Kristus var Guds Søn. Han havde været ét med Gud, før englens blev skabt. Han havde altid stået ved Faderens højre hånd. Hans overhøjhed, der var til så stor velsignelse for alle, der kom under den velsignelsesrige indflydelse, var aldrig før blevet draget i tvivl. Den himmelske harmoni var aldrig blevet forstyrret. Hvorfor skulle der nu komme en mislyd? De trofaste engle kunne se de frygtelige følger af denne uenighed, og med alvorlige overtalelser søgte de at råde de utilfredse engle til at opgive deres hensigter og bevise deres troskab over for Gud og hans regering.

I sin store nåde og i overensstemmelse med sin guddommelige karakter havde Gud længe tålmodighed med Lucifer. Denne utilfredshedens og misfornøjelsens ånd havde aldrig før været kendt i Himmelen. Det var noget nyt, mærkeligt og uforklarligt. I begyndelsen havde Lucifer ikke engang selv været klar over sine følelsers rette natur. En tid havde han været bange for at udtrykke de tanker og ideer, som arbejdede i hans sind; men han jog dem ikke bort. Han indså ikke, hvor han var ved at glide hen. Men der blev gjort anstrengelser, som kun den uendelige kærlighed og visdom kunne

udtænke, for at overbevise ham om hans fejltagelse. Det blev bevist, at hans misfornøjelse var ubegrundet, og det blev gjort ham klart, hvad resultatet af et oprør ville blive. Lucifer blev overbevist om at han havde uret. Han indså, at »retfærdig er Herren på alle sine veje, miskundelig i alle sine gerninger«, Sl. 145, 1, at de guddommelige love er retfærdige, og at han burde anerkende dem som sådan over for hele Himmelen. Havde han gjort det, kunne han have reddet sig selv og mange engle. På den tid havde han ikke helt opgivet sin tro-skab mod Gud. Skønt han havde forladt sin stilling som skærmende kerub, kunne han være blevet genindsat i sit embede, hvis han havde været villig til at vende tilbage til Gud og i anerkendelse af Guds visdom været tilfreds med at indtage den plads, der var tildelt ham i Guds store plan. Nu var tiden kommet til den endelige afgørelse. Han måtte enten bøje sig fuldt ud for guddommens overhøjhed eller gøre åbent oprør. Han var lige ved at bestemme sig for at vende tilbage, men stoltheden forbød ham det. Det var for stort et offer for en, der havde været så højt æret, at erkende, at han havde taget fejl, at han havde næret forkerte tanker, og at bøje sig for den myndighed, som han havde arbejdet på at bevise var uretfærdighed.

En medlidende skaber søgte i barmhjertighed over for Lucifer og hans tilhængere at drage dem tilbage fra ødelæggelsens afgrund, som de var ved at styrte sig i. Men hans barmhjertighed blev mistydet. Lucifer henviste til Guds langmodighed som et bevis på sin egen overlegenhed, som en antydning af, at universets Konge alligevel ville gå ind på hans betingelser. Hvis englene ville stå fast på hans side, erklærede han, ville de endnu kunne vinde alt det, de ønskede. Han vedblev hårdnakket at forsvare sin egen fremgangsmåde og kastede sig helt ud i den store strid med sin skaber. Således gik det til, at Lucifer, »lysbæreren«, han, som havde haft del i Guds herlighed og havde stået ved Guds trone, på grund af sine overtrædelser blev til Satan, »modstanderen« af Gud og de hellige væsener, ødelæggeren af dem, som Himmelen havde betroet til hans ledelse og formynderskab.

Han tilbageviste med foragt de trofaste engles argumenter og opfordringer og hånede dem som bedragne slaver. Han erklærede, at den begunstigelse, der blev vist Kristus, var en uretfærdighed både mod ham selv og mod alle de himmelske herskare, og han bekendtgjorde, at han ikke længere ville finde sig i dette indgreb i hans og

deres ret. Han ville aldrig mere anerkende Kristi overhøjhed. Han havde bestemt sig til at gøre krav på den ære, som skulle være tildelt ham, og tage ledelsen af alle dem, der ville være hans tilhængere; og han lovede dem, der ville slutte sig til hans rækker, en ny og bedre regering, under hvilken alle skulle nyde fuld frihed. Et stort antal engle meddelte deres beslutning om at følge ham som deres leder. Smigret af den velvilje, han mødte, håbede han at få alle englene over på sin side, at blive lig Gud og at blive adlydt af hele Himmels hær.

Men trofaste engle vedblev at tilskynde ham og dem, der sympatiserede med ham, til at underkaste sig Gud, og de foreholdt dem det uundgåelige resultat, hvis de ikke gjorde det: Han, som havde skabt dem, kunne knuse deres magt og straffe deres dristige oprør hårdt. Ingen engel kunne med held sætte sig op mod Guds lov, der var lige så hellig som han selv. De rådede alle til at lukke ørene for Lucifers bedrageriske ræsonnementer og opfordrede ham og hans tilhængere til uopholdeligt at opsøge Gud og bekende den fejl, de havde begået ved at drage hans visdom og myndighed i tvivl.

Mange af dem var tilbøjelige til at rette sig efter dette råd, angre deres utilfredshed og forsøge at blive modtaget i Faderens og hans Søns gunst på ny. Men Lucifer havde et nyt bedrag i beredskab. Den mægtige oprører erklærede nu, at de engle, der havde sluttet sig til ham, var gået for vidt til at vende om, at han kendte den guddommelige lov og vidste, at Gud ikke ville tilgive. Han erklærede, at alle, der underkastede sig Himmels autoritet, ville blive berøvet deres ære og sat fra deres stilling. For sit eget vedkommende var han nu fast besluttet på aldrig mere at anerkende Kristi myndighed. Den eneste vej, der var åben for ham og hans tilhængere, sagde han, var at hævde deres frihed og med magt vinde de rettigheder, der ikke frivilligt var blevet indrømmet dem.

For Satans eget vedkommende var det sandt, at han nu var gået for vidt til at vende om. Men det var ikke tilfældet med dem, der var forblindet af hans bedrag. For dem åbnede de trofaste engles råd og tilskyndelser en håbets dør, og hvis de havde rettet sig efter advarslen, kunne de være sluppet ud af Satans snare. Men stolthed, kærlighed til deres leder og et ønske om uindskrænket frihed fik lov at sejre, og den guddommelige kærligheds og nådes appel blev endeligt forkastet.

Gud tillod Satan at fortsætte sit arbejde, indtil misfornøjelsens ånd modnedes til åben opstand. Det var nødvendigt, at hans planer udvikledes fuldt ud, så deres sande natur og tendens kunne ses af alle. Som salvet kerub havde Lucifer været højt ophøjet; han var højt elsket af alle de himmelske væsener, og hans indflydelse over dem var stor. Guds regering omfattede ikke alene Himmelens beboere, men alle de verdener, han havde skabt, og Lucifer havde regnet med, at hvis han kunne trække alle englene med ind i sit oprør, kunne han også vinde alle kloderne. Han fremførte listigt sit syn på spørgsmålet og anvendte spidsfindigheder og bedrageri for at nå sine mål. Hans evne til at bedrage var stor. Ved at iklæde sig falskhedens kappe opnåede han en vis fordel. Alle hans handlinger var så indhyllet i mystik, at det var vanskeligt at afsløre hans virksomheds sande natur for englene. Før hans planer havde udviklet sig fuldt ud, kunne de ikke fremtræde som det onde, de virkelig var; man ville ikke kunne se, at hans misfornøjelse var oprør. Selv de trofaste engle kunne ikke gennemskue hans karakter eller se, hvad hans arbejde ville føre til.

Lucifer havde til at begynde med tilrettelagt sine fristelser sådan, at han ikke kompromitterede sig selv. De engle, som han ikke kunne få helt over på sin side, beskyldte han for ligegyldighed over for de himmelske væseners interesser. Det arbejde han selv udførte, beskyldte han de trofaste engle for. Hans plan gik ud på at skabe uklarhed med hensyn til Guds hensigter ved hjælp af spidsfindige argumenter. Alt, hvad der var ligetil, indhyllede han i mystik og ved snedige forvrængninger kastede han tvivl over selv de enkleste af Guds forklaringer. Og hans høje stilling og nære tilknytning til den guddommelige regering gav hans argumenter større styrke.

Gud kunne kun anvende midler, der var i harmoni med sandhed og retfærdighed. Satan kunne bruge det, Gud ikke kunne, nemlig smiger og bedrag. Han havde prøvet at forfalske Guds ord og havde fremstillet hans regering i et forkert lys, idet han hævdede, at Gud ikke var retfærdig, når Han påtvang englene love. Han påstod, at når Gud krævede underkastelse og lydighed af sine skabninger, var det blot for at ophøje sig selv. Derfor var det nødvendigt at bevise over for Himmelens og alle verdeneres beboere, at Guds regering er retfærdig og hans lov fuldkommen. Satan havde fået det til at se ud, som om han selv prøvede at fremme det gode i universet. Magtranerens sande karakter og virkelige mål måtte derfor forstås

af alle. Han måtte have tid til at afsløre sig selv gennem sine onde handlinger.

Den disharmoni, Satans egen handlemåde havde forårsaget i Himmelen, tilskrev han nu Guds regering. Han erklærede, at alt ondt var et resultat af den guddommelige regering. Han hævdede, at det var hans hensigt at forbedre Guds love. Derfor tillod Gud ham at demonstrere sin påstands virkelige natur og vise, hvordan de forandringer ville virke, som han ville foreslå med hensyn til Guds lov. Hans eget værk skulle fordømme ham. Satan havde fra begyndelsen hævdet, at han ikke gjorde oprør. Hele universet skulle se bedrageren afsløret.

Selv da Satan var udstødt af Himmelen, tilintetgjorde Gud i sin evige visdom ham ikke. Eftersom det kun er kærlighedens tjeneste, der er antagelig for Gud, må hans skabningers troskab hvile på en overbevisning om hans retfærdighed og velvilje. Himmelen og klodernes beboere, der på det tidspunkt var ude af stand til at fatte syndens natur og følger, kunne ikke have indset det retfærdige i, at Gud havde dræbt Satan. Hvis han straks var blevet udslettet, ville nogle have tjent Gud af frygt i stedet for af kærlighed. Bedragerens indflydelse ville ikke være blevet fuldstændig tilintetgjort, og oprørets ånd ville ikke helt have været fjernet. Til bedste for hele universet gennem evige tider måtte Satan have anledning til at udvikle sine principper, så alle skabte væsener kunne se hans anklager imod Guds regering i det rette lys og så Guds barmhjertighed og hans lovs uforanderlighed for stedse kunne være hævet over enhver tvivl.

Satans oprør skulle være en lære for universet gennem alle kommende tider, et evigt vidnesbyrd om syndens natur og frygtelige resultater. Gennemførelsen af Satans herredømme og dets virkninger på både engle og mennesker ville vise, hvad der ville blive følgen af at tilsidesætte Guds autoritet. Det ville vidne om, at alle skabte væseners vel er nøje knyttet til Guds regerings beståen. Således skulle dette frygtelige oprørsforsøgs historie virke som en evig sikkerhedsforanstaltning for alle hellige væsener, forhindre dem i at blive bedraget med hensyn til overtrædelsens natur og frelse dem fra at begå synd og lide dens straf.

Himmelen hersker ser enden fra begyndelsen. Alle fortidens og fremtidens gåder ligger udbredt for ham, og bag den smerte,

det mørke og den ødelæggelse, som synden har medført, ser han opfyldelsen af sine egne kærlige og velsignelsesrige hensigter. Skønt »skyer og mulm er om ham«, er »retfærd og ret« »hans trones støtte«, Sl. 97, 2. Og det vil alle universets beboere, trofaste såvel som ulydige, engang forstå. »Han er klippen, fuldkomment hans værk, thi alle hans veje er retfærd! En trofast Gud, uden svig, refærdig og sanddru er han.« 5.Mos. 32, 4.

[17]

Kapitel 2—Skabelsen

Ved Herrens ord blev himmelen skabt og al dens hær ved hans munds ånde. Thi han taled, så skete det, Han bød, så stod det der. Sl. 33, 6. 9. Han fæsted jorden på dens grundvolde, aldrig i evighed røkkes den. Sal 104, 5.

Da jorden kom fra Skaberens hånd, var den overmåde smuk. Dens overflade vekslede med bjerge, høje og sletter, og her og der fandtes herlige floder og skønne søer; men højene og bjergene var ikke stejle og forrevne med svimlende afgrunde og dybe kløfter som nu. De skarpe, forrevne kanter på jordens klippeformationer var skjult under frugtbar muld, der overalt frembragte et overdådigt grønt tæppe. Der var ingen afskyelige sumpe eller øde ørkener. Yndefulde buske og dejlige blomster mødte øjet, hvorhen man vendte sig. Bakketoppene var kronet med træer, der var mere majestætiske end dem, der findes nu. Luften var ikke forurennet af giftige gasarter, men var ren og sund. Hele landskabet var langt smukkere end den skønneste slotspark. Engleskaren så med fryd på hele sceneriet og glædede sig over Guds vidunderlige værk.

Efter at jorden med dens rige plante- og dyreliv var skabt, blev mennesket, kronen på skaberværket, anbragt på handlingens skueplads. Den skønne jord var skabt for menneskets skyld, og det fik nu herredømmet over alt, hvad dets øje så; for Gud sagde: »Lad os gøre mennesker i vort billede, så de ligner os, til at herske over havets fisk og himmelens fugle, kvæget og alle vildtlevende dyr på jorden og alt kryb, der kryber på jorden!« Og Gud skabte mennesket i sit billede; i Guds billede skabte han det, som mand og kvinde skabte han dem. Her fremstilles klart menneskehedens oprindelse, og den guddommelige beretning er så tydeligt fremsat, at der ikke er nogen anledning til at drage falske slutninger. Gud skabte mennesket i sit billede. Her er intet mysterium. Der er ingen grund til at antage, at mennesket har gennemgået en gradvis udvikling fra de laveste former af dyre- eller planteliv. En sådan lære sænker Skaberens ophøjede værk ned på samme plan som menneskets snæversynede jordiske begreber.

Menneskene er så ivrige efter at benægte Guds overherredømme i universet, at de nedværdiger mennesket og berøver det dets værdige oprindelse. Da han, der havde anbragt stjerneverdenene i det høje og med største kunstfærdighed farvet markens blomster og fyldt himmel og jord med sin magts undere, som kronen på sit værk skulle skabe et væsen til at være hersker over den smukke jord, undlod han ikke at skabe et væsen, der var den hånd værdig, som havde givet det liv. Menneskehedens stamtavle, som findes i den inspirerede bibel, går tilbage til den store Skaber og ikke til en udviklingsrække af små spirer, bløddyr og firbenede dyr. Skønt Adam blev dannet af støv, var han »Guds søn«.

[18]

Han blev sat over de laverestående skabninger som Guds repræsentant. De kan ikke forstå eller anerkende Guds overherredømme; men de blev skabt med evne til at elske og adlyde mennesket. Salmisten siger: »Du satte ham over dine hænders værk, alt lagde du under hans fødder ... markens vilde dyr, himmelens fugle ... alt, hvad der farer ad havenes stier.« Sl. 8, 7-9.

Mennesket skulle bære Guds billede, både i ydre og i karakter. Kristus alene er Faderens »udtrykte billede«, Heb. 1, 3. Men mennesket blev dannet i Guds billede. Dets natur var i harmoni med Guds vilje. Dets forstand havde mulighed for at fatte det guddommelige. Dets tilbøjeligheder var rene; dets drifter var under fornuftens kontrol. Det var helligt og lykkeligt ved at bære Guds billede og fuldkommen lydigt imod hans vilje.

Da mennesket kom fra sin skabers hånd, var det højt af skikkelse og fuldkomment skabt. Ansigtet havde en sund, rødmosset farve og udstrålede liv og glæde. Adam var meget højere end de mennesker, der nu bebor jorden. Eva var lidt mindre af skikkelse, men hendes legeme var ædelt og fuldt af skønhed. Det syndfri par havde ingen forarbejdede klæder på. De var omgivet af et dække af lys og herlighed ligesom englene. Så længe de levede i lydighed mod Gud, vedblev denne lysets klædning at omslutte dem.

Efter Adams skabelse blev ethvert levende væsen ført hen til ham for at få navn. Han så, at alle sammen havde fået en ledsager, »men til sig selv fandt Adam ingen medhjælp, der passede til ham«. Blandt alle de skabninger, Gud havde skabt på jorden, var der ingen, der var menneskets lige. Og Gud sagde: »Det er ikke godt for mennesket at være ene; jeg vil gøre ham en medhjælp, som passer til ham.«

1. Mos. 2, 18. Mennesket blev ikke skabt til at leve i ensomhed; det skulle leve sammen med andre. Uden selskab ville de smukke omgivelser og den herlige beskæftigelse i Edens have ikke have givet fuldkommen lykke. Selv samvær med englene kunne ikke have tilfredsstillet menneskets længsel efter sympati og selskab. Der var ingen af samme natur, som mennesket kunne elske og blive elsket af.

Gud gav selv Adam en livsledsager. Han skaffede ham en medhjælp, som passede til ham, - en, der var skikket til at være hans lige, og som kunne været eet med ham i kærlighed og forståelse. Eva blev skabt af et ribben, der blev taget ud af Adams side. Derved blev det tilkendegivet, at hun ikke skulle herske over ham som hoved og heller ikke trædes under fod som en underordnet, men stå ved hans side som hans lige for at elskes og beskyttes af ham. Som en del af manden, ben af hans ben og kød af hans kød, var hun hans andet jeg - et udtryk for den nære forening og den hengivne tilknytning, der skulle kendetegne dette forhold. »Ingen har jo nogen sinde hadet sit eget kød, men han giver det føde og har omhu for det.« Ef. 5, 29. »Derfor forlader en mand sin fader og moder og holder sig til sin hustru, og de to bliver ét kød.«

Gud indstiftede det første ægteskab. Dette har altså sin oprindelse hos universets Skaber. »Hold ægteskabet i ære.« Heb. 13, 4. Det var en af Guds første gaver til menneskene, og det er den ene af de to forordninger, som Adam efter sit fald bragte med sig uden for Paradisets porte. Når de guddommelige principper i dette forhold anerkendes og følges, er ægteskabet en velsignelse. Det værner menneskehedens renhed og lykke, det tilfredsstillende menneskets behov for selskab og højner dets fysiske, intellektuelle og moralske natur.

Derpå plantede Gud Herren en have i Eden ude mod øst, og der satte han mennesket, som han havde dannet. Alt, hvad Gud havde skabt, var fuldkomment i skønhed, og der så ikke ud til at mangle noget, som kunne bidrage til det hellige pars lykke; men alligevel gav Gud dem endnu et tegn på sin kærlighed ved at give dem en have som deres særskilte hjem. I denne have var der træer af enhver art, og mange af dem bugnede af duftende, velsmagende frugter. Der var smukke vinranker, som voksede ret op og dog frembød et yndefuldt syn, med grenene tynget ned af frodige, indbydende frugter i et utal af farver. Det var Adams og Evas opgave at forme vinrankerne, så

de dannede løvhytter, hvorved de skabte en bolig for sig selv, der bestod af levende træer, dækket af blade og frugter. Der var duftende blomster i store mængder og i enhver farve. Midt i haven stod livets træ, som overgik alle andre træer i skønhed. Dets frugt lignede æbler af guld og sølv, og de havde kraft til at forevige livet. [19]

Nu var skabelsen fuldendt. »Således fuldendtes himmelen og jorden med al deres hær.« »Og Gud så alt, hvad han havde gjort, og se, det var såre godt.« Edens have blomstrede på jorden. Adam og Eva havde fri adgang til livets træ. Ingen plet af synd eller skygge af død skæmmede det skønne skaberværk. »Morgenstjerne jubled til hobe, og alle gudssønner råbte af glæde.« Job 38, 7.

Den store Gud havde lagt jordens grundvold; han havde klædt hele verden i skønhedens klædning og fyldt den med ting, der var til gavn for menneskene; han havde skabt alt det vidunderlige på jorden og i havet. På seks dage blev det store skaberværk fuldendt. Og Gud »hvilede på den syvende dag efter det værk, han havde udført; og Gud velsignede den syvende dag og helligede den, thi på den hvilede han efter hele sit værk, det, Gud havde skabt og udført.« Gud så med tilfredshed på sine hænders værk. Alt var fuldkomment, den guddommelige ophavsmand værdigt, og han hvilede, ikke på grund af træthed, men i tilfredshed med frugterne af sin visdom og godhed og åbenbarelsen af sin herlighed.

Efter at have hvilet på den syvende dag helligede Gud den eller satte den til side som hviledag for mennesket. Efter Skaberens forbillede skulle mennesket hvile på denne hellige dag, så at det ved at se på himmelen og jorden kunne tænke på Guds store skabergerning, og ved at se beviserne på Guds visdom og godhed skulle dets hjerte fyldes af kærlighed og ærbødighed over for Skaberen.

Ved at udøse sin velsignelse over den syvende dag satte Gud i Edens have et mindesmærke over sit skaberværk. Sabbaten blev overgivet Adam som fader til og repræsentant for hele den menneskelige familie. Hos alle, der kom til at bo på jorden, skulle helligholdelsen af den være en taknemmelig erkendelse af, at Gud var deres skaber og deres retmæssige herre, og at de var hans hænders værk og undergivet hans myndighed. Således skulle den være et stadigt minde, beregnet på hele menneskeheden. Den skulle ikke betragtes som en skygge af noget andet, og den var ikke begrænset til et bestemt folk.

Gud så, at sabbaten var nødvendig for menneskene, selv i Paradiset. De trængte til at lægge deres egne interesser og arbejde til side een af ugens syv dage, så de i større grad kunne betragte Guds værk og tænke på hans magt og godhed. De trængte til en sabbat for at minde dem endnu tydeligere om Gud og vække deres taknemmelighed, fordi alt, hvad de nød og ejede, kom fra Skaberens gavmilde hånd.

Det er Guds plan, at sabbaten skal lede menneskenes sind til at betragte hans skaberværk. Naturen taler til deres sanser og forkynder, at der er en levende Gud, Skaberen, altets øverste hersker. »Himmelen forkynder Guds ære, hvælvingen kundgør hans hænders værk. Dag bærer bud til dag, nat lader nat det vide.« Sl. 19, 2. 3. Den skønhed, der klæder jorden, er et tegn på Guds kærlighed. Vi kan se den i de evige høje, de høje træer, de spirende knopper og de spæde blomster. Alt taler til os om Gud. Sabbaten, der stadig peger hen mod ham, der skabte alt dette, opfordrer menneskene til at åbne naturens bog og dér finde Skaberens visdom, magt og kærlighed.

Skønt vore første forældre var skabt uskyldige og hellige, var det ikke umuligt for dem at fejle. Gud skabte dem som moralske væsener med fuld handlefrihed. De var i stand til at fatte hans karakters visdom og godhed og hans kravs berettigelse, og de havde fuld frihed til at vise lydighed eller lade være. De skulle nyde samværet med Gud og hans hellige engle. Men inden der kunne sikres dem evig tryghed, måtte deres lydighed sættes på prøve. Lige fra begyndelsen af menneskets tilværelse blev ønsket om selvtilfredsstillelse sat under kontrol, denne skæbnesvangre tilbøjelighed, der var begyndelsen til Satans fald. Kundskabens træ, der stod i nærheden af livets træ midt i haven, skulle være en prøve på vore første forældres lydighed, tro og kærlighed. Mens de frit kunne spise af ethvert andet træ, var det dem under dødsstraf forbudt at smage frugten af dette træ. De ville også blive udsat for Satans fristelser, men hvis de bestod prøven, ville de til sidst blive bragt udenfor hans magt og for evigt nyde Guds yndest.

Gud forpligtede menneskene til at holde loven som en nødvendig betingelse for selve deres eksistens. De stod under Guds regering, og ingen regering kan bestå uden lov. Gud kunne have skabt mennesket således, at det ikke kunne overtræde hans lov; han kunne have holdt Adams hånd tilbage fra den forbudne frugt, men i så

fald ville mennesket ikke have været et væsen med en fri vilje, men blot en automat. Uden frihed til at vælge ville lydigheden ikke have været frivillig, men tvungen. Der kunne ikke være sket nogen karakterudvikling. Dette ville have været i strid med den måde, Gud behandlede andre kloders beboere på. Det ville have været uværdigt for mennesket som fornuftvæsen, og det ville have støttet Satans anklage mod Gud for vilkårligt styre.

Gud skabte mennesket ret og gav det ædle karaktertræk uden tilbøjelighed til det onde. Han udstyrede det med store intellektuelle evner og gav det de største tilskyndelser til at bevare sin troskab. Fuldkommen, vedvarende lydighed var betingelsen for evig lykke. På denne betingelse skulle mennesket have adgang til livets træ.

Vore første forældres hjem skulle være et mønster for andre hjem, når deres børn drog ud og tog jorden i besiddelse. Dette hjem, som Gud selv havde smykket, var ikke et overdådigt palads. Menneskene glæder sig i deres hovmod over storslåede og kostbare bygninger og føler stolthed over det, de selv har frembragt; men Gud anbragte Adam i en have. Den var hans bolig. Over den hvælvede den blå himmel sig. Jorden med de smukke blomster og det levende grønne tæppe var dens gulv, og de smukke træers grene og blade dens tronehimmel. Dens vægge var behængt med de herligste prydelser - den store kunstners arbejder. Det hellige pars omgivelser rummede en lærdom for alle tider - at sand lykke ikke findes i stolthed og luksus, men i samvær med Gud gennem hans skaberværk. Hvis menneskene ville tænke mindre på det kunstige og opelske større enkelthed, ville de være meget nærmere opfyldelsen af Guds hensigt med deres skabelse. Stolthed og ærgerrighed bliver aldrig tilfredsstillende, men de, som besidder virkelig visdom, vil finde ægte, højnende glæde i de kilder til nydelse, som Gud har anbragt inden for enhvers rækkevidde.

Beboerne i Edens have fik betroet at passe haven, »at dyrke og vogte den«. Deres beskæftigelse var ikke trættende, men behagelig og styrkende. Gud tildelte menneskene arbejde som en velsignelse; det skulle beskæftige deres tanker, styrke deres legemer og udvikle deres evner. Adam fandt en af de største glæder i sin hellige tilværelse ved åndelig og fysisk virksomhed. Og da han som følge af sin ulydighed blev drevet bort fra sit smukke hjem og blev nødt til at kæmpe med en genstridig jord for at skaffe sig det daglige brød,

så var netop dette arbejde, der ganske vist var forskelligt fra hans behagelige beskæftigelse i Edens have, et værn imod fristelse og en kilde til lykke. De, der betragter arbejde som en forbandelse, tager meget fejl, selv om det ofte ledsages af træthed og smerte. De rige ser ofte med foragt på håndens arbejdere; men dette er stik imod Guds hensigt, da han skabte mennesket. Hvad er selv de rigestes ejendom i sammenligning med den arv, der blev givet til den ædle Adam? Og alligevel skulle Adam arbejde. Vor skaber, som forstår, hvad der tjener til menneskets lykke, tildelte Adam et arbejde. Den sande glæde ved livet findes kun hos arbejdende mænd og kvinder. Englene arbejder flittigt. De er Guds tjenere for menneskenes børn. Skaberen har ikke afsat nogen plads for lediggang.

Så længe Adam og hans ledsager forblev tro mod Gud, skulle de herske over jorden. De fik uindskrænket herredømme over alt levende. Løven og lammet sprang fredeligt omkring dem eller lå sammen ved deres fødder. Glade fugle flagrede omkring dem uden frygt. Og idet deres jublende sange steg op til Guds pris, istemte Adam og Eva også deres tak til Faderen og Sønnen.

Det hellige par var ikke alene børn under Guds faderlige omsorg, men også elever, der fik undervisning af den alvise Skaber. De fik besøg af engle og havde samfund med deres skaber uden noget dækkende slør imellem. De var fulde af livskraft, som tilflød dem fra livets træ, og deres forstandsevner stod kun lidt under englenes. Det synlige univers' hemmeligheder - »den Alvises underværker«, Job 37, 16 - var for dem en uudtømmelig kilde til undervisning og fryd. Naturlovene, der har optaget menneskenes studier gennem seks tusinde år, åbnedes for deres forstand af altets evige Skaber og Opholder. De betragtede blade, blomster og træer og lærte disses livshemmeligheder at kende. Adam var kendt med ethvert levende væsen, lige fra den stærke livjatan, som bolterer sig i vandet, til det mindste insekt, der svæver i solskinnet. Han havde givet hvert enkelt navn, og han kendte alles natur og vaner. Guds herlighed og himmelrummet, de utallige verdener i deres ordnede baner, »skyernes svæven«, lysets og lydets og dagens og nattens hemmeligheder - alt lå åbent for vore første forældres studium. På hvert blad i skoven, på hver sten i bjergene, i hver skinnende stjerne, på jorden, i luften og på himmelen var Guds navn skrevet. Skaberværkets orden og harmoni talte til dem om uendelig visdom og kraft. De opdagede

[21]

stadig interessante ting, der fyldte deres hjerte med dybere kærlighed og fremkaldte nye udtryk for taknemmelighed.

Så længe de forblev tro mod den guddommelige lov, ville deres evne til at lære, nyde og elske stadig vokse. De ville stadig tilegne sig nye kundskaber, opdage nye kilder til lykke og opnå klarere og klarere forstelse af Guds umidelige, aldrig svigtende kærlighed.

[22]

Kapitel 3—Ugens oprindelse

Ligesom sabbatten har ugen sin oprindelse ved skabelsen, og den er blevet bevaret helt til vore dage gennem Bibelens historie. Gud afmålte selv den første uge som et forbillede for de følgende uger indtil tidens ende. Den bestod af syv bogstavelige dage som alle andre uger. Seks dage blev brugt til skaberværket. På den syvende hvilede Gud, og han velsignede denne dag og satte den til side som hviledag for menneskene.

I loven, der blev givet ved Sinaj, anerkendte Gud ugen og de kendsgerninger, hvorpå den hviler. Efter at han havde givet budet: »Kom hviledagen i hu, så du holder den hellig,« og forklaret, hvad der skal udrettes på de seks dage, og hvad man ikke bør gøre på den syvende dag, angiver han grunden til, at man bør benytte ugen på denne måde, idet han viser tilbage til sit eget eksempel: »Thi i seks dage gjorde Herren himmelen, jorden og havet med alt, hvad der er i dem, og på den syvende dag hvilede han; derfor har Herren velsignet hviledagen og helliget den.« 2 Mos. 20,8-11. Denne grund er både smuk og vægtig, når vi forstår skabelsesugen som en bogstavelig uge. De første seks dage i ugen har menneskene fået til at arbejde i, fordi Gud brugte den samme del af den første uge til skaberværket. På den syvende dag skal menneskene undlade at arbejde som minde om Skaberens hvile.

Men den antagelse, at begivenhederne i den første uge tog flere tusinde år, rokker ved det fjerde buds grundvold. Ifølge denne antagelse kræver Skaberen nemlig, at vi skal erindre os en uge, som bestod af bogstavelige dage, som et minde om uendelig lange tidsperioder, og dette er ikke i overensstemmelse med hans sædvanlige handlemåde over for sine skabninger. Herved gøres det ubestemt og dunkelt, som han har gjort klart og tydeligt. Det er vantro i den mest listige og farlige form, og denne teoris virkelige karakter er så tilsløret, at den hævdes og læres af mange, der bekender sig til at tro på Bibelen.

Ved Herrens ord blev himmelen skabt og al dens hær ved hans munds ånde. Thi han taled, så skete det, han bød, så stod det der. Sl. 33, 6. 9. Bibelen anerkender ingen lange tidsperioder, hvori jorden langsomt udvikledes af kaos. Om hver enkelt skabelsesdag siger den hellige beretning, at den bestod af aften og morgen ligesom alle de dage, der er fulgt efter. Ved slutningen af hver af disse dage meddeles resultatet af Skaberens værk. Sidst i beretningen om den første uge siges der: Det er himmelens og jordens skabelshistorie 1 Mos. 2,4. Det bibringer ikke den tanke, at skabelsesdagene ikke var bogstavelige dage. På hver enkelt dag skabte eller frembragte Gud en ny del af sit værk.

Geologer hævder at finde beviser i selve jorden på, at den er meget ældre, end den mosaiske beretning fortæller os. Menneske- og dyreknogler, våben, forstenede træer o.s.v. af meget større omfang end dem, der eksisterer nu eller har eksisteret i tusinder af år, er blevet fundet. Heraf slutter man, at jorden var befolket længe før den tid, der omtales i skabelsesberetningen, og af en menneskerace, der var meget større end nutidens mennesker. Sådanne ræsonnementer har fået mange, der bekender sig til at tro på Bibelen, til at antage den teori, at skabelsesdagene var uendelig lange tidsperioder.

[23]

Men geologien kan intet bevise uden Bibelen. De, der så tillidsfuldt støtter sig til geologiens opdagelser, har ingen rigtig forestilling om størrelsen af de mennesker, dyr og planter, der eksisterede før syndfloden, eller om de store omvæltninger, der fandt sted den gang. Rester, der findes i jorden giver ganske rigtig et bevis for tilstande der på mange måder var forskellige fra de nuværende, men den tid, da disse tilstande eksisterede, kan vi kun skaffe os oplysninger om i Guds ord. I syndflodsberetningen har det inspirerede ord forklaret det, som geologien aldrig kunne udgrunde alene. På Noas tid blev der begravet mennesker, dyr og træer, som var mange gange større end dem, der findes nu, og derved er der bevaret beviser til senere slægtled på, at menneskene den gang omkom ved en vandflod. Det var Guds hensigt, at opdagelsen af disse ting skulle vække tro på den inspirerede beretning; men menneskene falder med deres forfængelige ræsonnementer for den samme vildfarelse som menneskene før syndfloden - det, Gud gav dem til deres bedste, forvandlede de til en forbandelse ved at bruge det forkert.

Det er en af Satans planer at få folk til at antage vantroens fabler; for derved kan han fordunkle Guds lov, der i sig selv er ganske enkel, og give folk mod til at gøre oprør mod Guds regering. Hans anstrengelser er særlig rettet mod det fjerde bud, fordi det så klart viser hen til den levende Gud, himmelens og jordens skaber.

Der gøres stadig store anstrengelser for at forklare skaberværket som et resultat af naturlige årsager, og menneskelige teorier antages selv af bekendende kristne i strid med skriftens klare kendsgerninger. Der er mange, der er imod, at profetierne, især Daniels og Åbenbaringens, gøres til genstand for omhyggeligt studium, idet de hævder, at de er så dunkle, at vi ikke kan forstå dem. Og dog griber disse mennesker med iver geologiske teorier, som modsiger den mosaiske beretning. Men hvis det, Gud har åbenbaret, er så vanskeligt at forstå, er det da langt mere inkonsekvent at acceptere teorier om det, han ikke har åbenbaret!

De skjulte ting er for Herren vor Gud, men de åbenbare er for os og vore børn evindeligt. 5 Mos. 29, 29. Gud har aldrig åbenbaret for menneskene, hvordan det egentlig gik til, da Han udførte skaberværket. Menneskers videnskab kan ikke udforske den Højstes hemmeligheder. Hans skaberkraft er lige så ufattelig som hans eksistens.

Gud har ladet en strøm af lys vælde ud over verden gennem både videnskab og kunst; men når mennesker, der kalder sig videnskabsmænd, behandler disse emner udelukkende ud fra et menneskeligt synspunkt, vil de ganske afgjort drage forkerte slutninger. Det kan være uskyldigt at spekulere sig til noget, som ikke er åbenbaret i Guds ord, hvis vore teorier ikke kommer i strid med de kendsgerninger, vi finder i skriften; men de, der lader Guds ord ude af betragtning og søger at forklare hans skaberværk ud fra videnskabelige principper, driver om uden kort eller kompas på et ukendt hav. De skarpeste hjerner vil fare vild i forsøget på at undersøge forholdet mellem videnskab og åbenbaring, hvis de ikke vejledes af Guds ord i deres undersøgelser. Fordi Skaberen og hans skaberværk er så højt hævet over deres fatteevne, at de er ude af stand til at forklare det ud fra naturlovene, betragter de Bibelens beretning som upålidelig. De, der betvivler pålideligheden af Det gamle og Det nye Testaments beretninger, vil blive ført et skridt videre og tvivle på Guds eksistens,

og når de således har mistet deres anker, overlades de til at kastes mod vantroens klipper.

Disse mennesker har mistet troens enfoldighed. Der burde næres en fast tro på Guds hellige ords guddommelige autoritet. Bibelen bør ikke sættes på prøve ved hjælp af menneskers begreber om videnskab. Menneskers kundskab er en upålidelig vejleder. Skeptikere, som blot læser Bibelen for at kritisere den, kan på grund af mangelfuldt kendskab til enten videnskab eller åbenbaring påstå, at der er uoverensstemmelse imellem disse; men hvis de forstås ret, er de i fuldkommen harmoni. Moses skrev under Guds Ånds vejledning, og den, der har en korrekt geologisk forståelse, vil aldrig påstå at have gjort opdagelser, der ikke kan forliges med, hvad Moses har skrevet. Der er harmoni mellem alle sandhedens ytringsformer, i naturen såvel som i åbenbaringen.

[24]

I Guds ord rejses der mange spørgsmål, som selv de lærdeste videnskabsmænd ikke kan besvare. Vi bliver gjort opmærksom på disse emner, for at vi skal indse, hvor meget der er selv i dagliglivets almindelige foreteelser, som vor begrænsede forstand trods al vor påståede visdom aldrig helt kan forstå.

Og alligevel mener videnskabsmænd, at de kan fatte Guds visdom og det, han har gjort eller kan gøre. Den tanke er almindeligt udbredt, at han er begrænset af sine egne love. Menneskene er tilbøjelige til enten at benægte eller forkaste hans eksistens, eller de tror, at de kan forklare alt, selv hans Ånds virken på menneskehjertet, og de har ikke længere ærbødighed for hans navn eller frygt for hans magt. De tror ikke mere på det overnaturlige, fordi de ikke forstår Guds love eller hans ubegrænsede magt til at udføre sin vilje igennem dem. Udtrykket »naturlove« benyttes i almindelighed om det, mennesker har været i stand til at opdage med hensyn til de love, der gælder for den fysiske verden, men hvor er deres kundskab begrænset, og hvor er det område uendelig stort, inden for hvilket Skaberen kan virke i harmoni med sine egne love og endda gå langt ud over al menneskelig forståelse!

Mange hævder, at stoffet har livskraft i sig selv, at det har fået visse egenskaber, og at det så overlades til at virke ved hjælp af sin egen iboende energi. De hævder endvidere, at naturens foreteelser finder sted i overensstemmelse med bestemte love, som selv Gud ikke kan gribe ind i. Dette er falsk videnskab, og den støttes ikke

af Guds ord. Naturen er sin skabers tjener. Gud ophæver ikke sine love eller handler imod dem, men han bruger dem stadig som sine redskaber. Naturen vidner om en intelligens, en tilstedeværende aktiv energi, der virker i og gennem dens love. Faderens og Sønnens virke kan til stadighed ses i naturen. Kristus siger: »Min Fader arbejder indtil nu; også jeg arbejder.« Joh. 5,17.

Levitterne sang i deres lovsang, som er gengivet af Nehemias: »Du, Herre, er den eneste; du har skabt himmelen, himlenes himle med al deres hær, jorden med alt, hvad der er på den, du giver dem alle liv.« Hvad denne verden angår, er Guds skabergerning fuldendt; for »hans gerninger var fuldbyrdede fra verdens grundlæggelse«. Heb. 4, 3. Men hans kraft udøves stadig til opretholdelse af det skabte. Det er ikke, fordi den mekanisme, som engang blev sat i bevægelse, fortsætter at virke ved sin iboende kraft, at hjertet slår og åndedrag følger åndedrag; men hvert åndedrag, hvert pulsslæg er et bevis på hans altgennemtrængende omsorg, i hvem vi »lever og røres og er.« Ap. G. 17, 28. Det er ikke på grund af en iboende kraft, at jorden år for år yder så rigeligt og fortsætter sin bevægelse om solen. Guds hånd styrer planeterne og holder dem i stilling på deres rolige færd gennem rummet. »Han mønstrer deres hær efter tal, kalder hver enkelt ved navn; så stor er hans kraft og væld, at ikke en eneste mangler.« Es. 40, 26. Det er ved hans kraft, at planteverdenen får sin rige pragt, bladene skyder frem og blomsterne springer ud. Han »lader græs spire frem på bjergene« (Sl. 147, 8) og gør dalene frugtbare. »Alle skovens dyr« »kræver deres føde af Gud,« og hver levende skabning, fra det mindste insekt til mennesket, er hver dag afhængig af hans forsyns omsorg. Salmisten siger så smukt: »De bier alle på dig, at du skal give dem føde i tide; du giver dem den, og de sanker, du åbner din hånd, og de mættes med godt.« Sl. 104, 20-21 og 27-28. Hans ord behersker elementerne, han dækker himmelen med skyer og sørger for regn til jorden. »Han lader sne falde ned som uld, som aske spreder han rim.« Sl. 147,16. »Når han løfter sin røst, bruser vandene i himmelen, og han lader skyer stige op fra jordens ende, får lynene til at give regn og sender stormen ud af sine forråds-kamre.« Jer. 10, 13.

Gud er alle tings ophav. Al sand videnskab er i harmoni med hans gerninger; al sand uddannelse leder til lydighed mod hans regering. Videnskaben åbner nye vidundere for vort blik, den stiger

højt op og trænger stadig dybere ned, men den bringer intet frem ved sine undersøgelser, der strider mod den guddommelige åbenbaring. Uvidenhed kan prøve at støtte en falsk opfattelse af Gud ved at henvise til videnskaben, men naturens bog og det skrevne ord kaster lys over hinanden. På den måde ledes vi til at beundre Skaberen og nære en fornuftmæssig tillid til hans ord. [25]

Ingen begrænset forstand kan fuldt ud fatte den Eviges eksistens, magt, visdom eller gerninger. Den hellige skribent siger: »Har du loddet bunden i Gud og nået den Almægtiges grænse? Højere er den end himmelen - hvad kan du? Dybere end dødsriget - hvad ved du? Den overgår jorden i vidde, er mere vidtstrakt end havet.« Job 11, 7-9. De skarpeste hjerner på jorden kan ikke fatte Gud. Menneskene kan blive ved at undersøge og lære for stedse, og dog vil der stadig være uendelig meget tilbage.

Skaberværket vidner om Guds magt og storhed. »Himmelen forkynder Guds ære, hvælvingen kundgør hans hænders værk.« Sl. 19, 2. De, der tager det skrevne ord som deres rådgiver, vil i videnskaben finde en hjælp til at forstå Gud. »Hans usynlige væsen, både hans evige kraft og hans guddommelighed, har kunnet ses fra verdens skabelse af, idet det forstås af hans gerninger.« Rom. 1, 20. [26]

Kapitel 4—Fristelsen og syndefaldet

Da Satan ikke længere havde mulighed for at gøre oprør i Himmelen, fandt hans fjendskab mod Gud et nyt mål i hans planer om menneskehedens ødelæggelse. I det hellige pars lykke og fred så han som i et syn den salighed, som han for evigt havde tabt. Drevet af misundelse besluttede han at tilskynde dem til ulydighed og at påføre dem syndens skyld og straf. Han ville forvandle deres kærlighed til mistro og deres lovsange til bebrejdelser mod deres skaber. Således ville han ikke alene kaste disse uskyldige væsener ud i den samme ulykke, som han selv var i, men han ville også kaste vanære på Gud og skabe sorg i Himmelen.

Vore første forældre blev advaret om den fare, der truede dem. Himmelske sendebud fortalte dem om Satans fald og hans onde planer om deres ødelæggelse og forklarede dem endnu tydeligere den guddommelige regerings natur, som ondskabens fyrste søgte at vælte. Det var ved ulydighed mod Guds retfærdige bud, at Satan og hans hær var faldet. Hvor vigtigt derfor, at Adam og Eva ærede den lov, ved hvilken det alene var muligt at opretholde orden og retfærdighed.

Guds lov er lige så hellig som Gud selv. Den er en åbenbarelse af hans vilje, et udtryk for hans karakter og hans guddommelige kærlighed og visdom. Skaberværkets harmoni afhænger af, at alle væsener, ja, alt, levende som livløst, er i fuldkommen harmoni med Skaberens lov. Gud har fastsat love til at lede ikke blot alle levende væsener, men alle foreteelser i naturen. Alt er undergivet bestemte love, som ikke kan tilsidesættes. Men mens alt i naturen styres af naturlove, er kun mennesket ansvarligt over for moralloven på denne jord. Mennesket, kronen på skaberværket, har af Gud fået evnen til at forstå hans krav, fatte hans lovs retfærdighed og mildhed, og hvad dens hellige bud forlanger af det; der kræves ubetinget lydighed af mennesket.

Ligesom englene var beboerne i Eden blevet sat på prøve. Deres lykkelige tilstand kunne kun bevares på betingelse af troskab mod

Skaberens lov. De havde valget mellem at adlyde og leve eller at være ulydige og dø. Gud havde udøst rige velsignelser over dem; men hvis de tilsidesatte hans vilje, kunne han, der ikke skåned de engle, der havde syndet, heller ikke skåne dem. Ved overtrædelse ville de forspilde hans gaver og bringe ulykke og elendighed over sig selv.

Englene rådede dem til at være på vagt over for Satans planer, for hans anstrengelser for at fange dem ville være utrættelige. Så længe de var lydige mod Gud, kunne den Onde ikke gøre dem nogen skade; for om nødvendigt ville alle Himmelens engle blive sendt dem til hjælp. Hvis de standhaftigt tilbageviste hans første forsøg, ville de være lige så trygge som de himmelske sendebud. Men hvis de een gang gav efter for fristelse, ville deres natur blive så fordærvet, at de ikke i sig selv ville have kraft eller tilbøjelighed til at modstå Satan. [27]

Kundskabens træ var blevet gjort til en prøve på deres lydighed og kærlighed til Gud. Herren havde fundet det passende kun at give dem eet forbud med hensyn til brugen af alt, hvad der var i haven; men hvis de tilsidesatte hans vilje på dette særlige område, ville de pådrage sig skyld på grund af deres overtrædelse. Satan skulle ikke bestandig forfølge dem med sine fristelser. Han kunne kun komme i nærheden af dem ved det forbudne træ. Hvis de forsøgte at undersøge det ville de blive udsat for hans list. De fik formaning om at give nøje agt på den advarsel, Gud havde sendt dem, og være tilfredse med den undervisning, han havde fundet det passende at give dem.

For at kunne gennemføre sit værk uden at blive afsløret valgte Satan at anvende slangen som sit redskab - en forklædning, der passede godt til formålet med hans bedrag. Slangen var dengang et af de klogeste og smukkeste dyr på jorden. Den havde vinger, og når den fløj gennem luften, så den strålende smuk ud med en glans som skinnende guld. Mens den hvilede mellem det forbudne træs bugnende grene og nød den vidunderlige frugt, tiltrak dens skønhed sig beskuerens opmærksomhed. Således lurede ødelæggeren på sit bytte i fredens have.

Englene havde advaret Eva mod at gå bort fra sin mand, mens de var beskæftiget med deres daglige arbejde i haven, Når hun var sammen med ham, ville hun være mindre udsat for fristelse, end når hun var alene. Men optaget af sit behagelige arbejde vandrede hun

ubevidst bort fra hans side. Da hun opdagede, at hun var alene, følte hun ængstelse for en eller anden fare; men hun jog frygten bort, idet hun kom til den slutning, at hun havde tilstrækkelig visdom og styrke til at se det onde og modstå det. Uden at give agt på englens advarsel befandt hun sig snart i en blanding af beundring og nysgerrighed over for det forbudne træ. Frugten var meget smuk, og hun spurgte sig selv, hvorfor Gud havde forholdt dem den. Nu havde fristeren sin anledning. Som om han var i stand til at læse hendes tanker, talte han til hende: »Mon Gud virkelig har sagt: I må ikke spise af noget træ i haven?« Eva blev overrasket og forskrækket, idet hun så at sige hørte et ekko af sine egne tanker. Med melodisk stemme fortsatte slangen underfundigt at rose hendes overordentlige skønhed, og hans ord var slet ikke ubehagelige. I stedet for at flygte fra stedet tøvede hun i undren over at høre en slange tale. Var hun blevet tiltalt af et væsen som englens, ville hendes frygt være blevet vakt; men hun kunne ikke tænke sig, at den fortryllende slange kunne være et redskab for den falske fjende.

På fristerens snu spørgsmål svarede hun: »Vi har lov at spise af frugten på havens træer; kun af frugten på træet midt i haven, sagde Gud, må I ikke spise, ja, I må ikke røre derved, thi så skal I dø!« Da sagde slangen til kvinden: »I skal ingeni lunde dø; men Gud ved, at når I spiser deraf, åbnes Eders øjne, så I bliver som Gud til at kende godt og ondt!«

Ved at tage af dette træ, sagde den, ville de opnå en højere tilværelse og få del i et videre kundskabsområde. Den havde selv spist af den forbudne frugt, og som resultat heraf havde den fået talens gave. Og den antydede, at Herren skinsygt nægtede dem frugten, for at de ikke skulle blive hans lige. Det var på grund af frugtens vidunderlige egenskaber, som gav visdom og styrke, at han havde forbudt dem at snage den eller endog røre den. Fristeren antydede, at der i virkeligheden ikke ville blive gjort alvor af den guddommelige advarsel; den var kun givet for at gøre dem bange. Hvordan skulle det være muligt, at de kunne dø? Havde de ikke spist af livets træ? Gud havde blot prøvet at forhindre dem i at nå en større udvikling og finde større lykke.

Således har Satan arbejdet lige fra Adams dage til vor tid, og han har haft stort held med sig. Han frister menneskene til at nære mistillid til Guds kærlighed og tvivle på hans visdom. Han søger

stadig at vække en lyst til uærbødig nysgerrighed, et nysgerrigt, utålmodigt ønske om at trænge ind i den guddommelige visdoms og krafts hemmeligheder. I deres forsøg på at udgranske, hvad det har behaget Gud at holde tilbage, overser mange mennesker de sandheder, som han har åbenbaret, og som er af betydning for deres frelse. Satan frister menneskene til ulydighed ved at få dem til at tro, at de får del i et vidunderligt kundskabsområde. Men det er kun et bedrag. Overmodige på grund af deres fremskridtsideer nedtræder de Guds krav og betræder den vej, der fører til nedværdigelse og død. [28]

Satan fortalte det hellige par, at der var fordel ved at overtræde Guds lov. Er det ikke det samme ræsonnement, vi hører i dag? Mange omtaler dem, der adlyder Guds bud, som snæversynede, mens de påstår, at de selv har vidtspændende tanker og nyder større frihed. Hvad er dette andet end et ekko af stemmen fra Edens have: »Når I spiser deraf,« - overtræder det guddommelige krav - »åbnes Eders øjne, så I bliver som Gud«? Satan påstod, at han havde fået meget godt ud af at spise af den forbudne frugt; men han lod ikke skinne igennem, at han ved sin overtrædelse var blevet udstødt af Himmelen. Skønt han havde opdaget, at synd resulterer i uendelig store tab, skjulte han sin egen ulykke for at bringe andre i samme situation. På lignende måde søger overtræderen nu at skjule sin sande karakter. Han kan endog påstå at være hellig; men hans ophøjede bekendelse gør ham kun til en endnu farligere bedrager. Han står på Satans side, nedtræder Guds lov og leder andre til at gøre det samme til deres evige ødelæggelse.

Eva troede virkelig på Satans ord, men hendes tro frelste hende ikke fra syndens straf. Hun nærrede vantro over for Guds ord, og det var det, der førte til hendes fald. I dommen vil menneskene ikke blive fordømt, fordi de i oprigtighed har troet en løgn, men fordi de ikke troede på sandheden, og fordi de forsømte anledningen til at lære, hvad der er sandhed. Trods Satans spidsfindige påstande i modsat retning er det altid skæbnesvangert at være ulydig mod Gud. Vi må lægge hele vor sjæl i at lære, hvad der er sandhed. Alle de lærdomme, Gud har ladet optegne i sit ord er til advarsel og belæring for os. De er givet for at frelse os fra vildfarelse. At lade hånt om dem vil føre til vort fordærv. Alt, hvad der er i strid med Guds ord, kan vi være overbevist om kommer fra Satan.

Slangen plukkede frugten af det forbudne træ og lagde den i den tvivlrådige Evas hånd. Så mindede han hende om hendes egne ord, at Gud havde forbudt dem at røre den, for at de ikke skulle dø. Hun ville ikke tage mere skade af at spise den end af at røre ved den. Da Eva ikke så nogen onde følger af det, hun havde gjort, blev hun modigere. Da hun så, »at træet var godt at spise af, en lyst for øjnene og godt at få forstand af« tog hun »af dets frugt og spiste«. Den faldt i hendes smag, og idet hun spiste, syntes hun, at hun følte en livgivende kraft, og hun forestillede sig, at hun blev hævet op i en højere tilværelse. Uden frygt plukkede hun og spiste. Og nu, da hun selv havde syndet, blev hun Satans redskab til at bringe ulykke over sin mand. I en tilstand af mærkelig unaturlig ophidselse og med hænderne fulde af den forbudne frugt opsøgte hun ham og fortalte ham alt, hvad der var sket.

Der kom et udtryk af sorg i Adams ansigt. Han så ud til at blive forbavset og forfærdet. Til Evas ord svarede han, at dette måtte være den fjende, som de var blevet advaret imod, og ifølge Guds dom måtte hun dø. Som svar bad hun ham indtrængende om at spise, idet hun gentog slangens ord om, at de ingenlunde skulle dø. Hun foreholdt ham, at det måtte være sandt, for hun følte ingen tegn på Guds mishag. Tværtimod mærkede hun en dejlig, opmuntrende indflydelse, der fik alle hendes evner til ligesom at dirre af nyt liv i lighed med det, der inspirerede de himmelske sendebud, mente hun.

Adam forstod, at hans ledsager havde overtrådt Guds bud og undladt at tage hensyn til det eneste forbud, der var givet som en prøve på deres troskab og kærlighed. Der opstod en voldsom kamp i hans sind. Han fortrød, at han havde ladet Eva fjerne sig fra hans side. Men nu var det sket; han måtte skilles fra hende, hvis selskab havde været hans glæde. Hvordan skulle han kunne udholde det? Adam havde nydt samværet med Gud og de hellige engle. Han havde set Skaberens herlighed. Han forstod den vidunderlige fremtid, der lå åben for mennesket, hvis det forblev tro mod Gud. Men alle disse velsignelser tabte han af syne ved tanken om tabet af den gave, der i hans øjne var større end alle andre. Kærlighed, taknemmelighed og troskab mod Skaberens - alt blev besejret af kærligheden til Eva. Hun var en del af ham selv, og han kunne ikke udholde den tanke at skulle skilles fra hende. Han indså ikke, at den evige Gud, der havde skabt ham selv af jordens støv og gjort ham til en levende, smuk

skabning og som i kærlighed havde givet ham en ledsager, kunne fylde hendes plads. Han besluttede at dele hendes skæbne. Hvis hun skulle dø, ville han dø med hende. Når alt kom til alt, tænkte han, kunne så ikke den kloge slanges ord være sande? Eva stod foran ham lige så smuk og tilsyneladende lige så uskyldig som før denne ulydighedshandling. Hun sagde, at hun elskede ham højere end før. Der sås intet tegn på død hos hende, og Han besluttede at trodse følgerne. Han greb frugten og spiste den hurtigt. [29]

Efter denne synd forekom det først Adam, at han hævedes op på et højere livsplan. Men snart fyldte tanken om synden ham med rædsel. Den luft, der før havde haft en mild, ensartet temperatur, syntes nu at gennemisne det skyldige par. Den kærlighed og fred, de havde ejet, var borte, og i stedet mærkede de en følelse af synd, en skræk for fremtiden, en sjælens nøgenhed. Den lysets klædning, der havde omgivet dem, forsvandt nu, og for at erstatte den prøvede de selv at skaffe sig et dække; for de kunne ikke uden klæder møde Guds og de hellige engles blikke.

Nu begyndte de at se syndens sande karakter. Adam bebrejdede sin ledsager hendes tåbelighed ved at forlade hans side og lade sig bedrage af slangen; men de prøvede begge at fortælle sig selv, at han, som havde givet dem så mange beviser på sin kærlighed, enten ville tilgive denne ene overtrædelse, eller at de ikke ville få en straf, der var så hård, som de havde frygtet. Satan frydede sig over sit held. Han havde fristet kvinden til at nære mistillid til Guds kærlighed, tvivle på hans visdom og overtræde hans lov, og gennem hende havde han nu også fået Adam til at falde.

Men den store Lovgiver skulle snart meddele Adam og Eva følgerne af deres overtrædelse. Den guddommelige tilstedeværelse mærkedes i haven. I deres uskyldige og hellige tilstand havde de med glæde hilst deres skaber velkommen; men nu flygtede de i rædsel og søgte at skjule sig i den fjerneste afkrog af haven. Men da kaldte Gud Herren på Adam og råbte: »Hvor er du?« Han svarede: »Jeg hørte dig i haven og blev angst, fordi jeg var nøgen, og så skjulte jeg mig!« Da sagde han: »Hvem fortalte dig, at du var nøgen? Mon du har spist af det træ, jeg sagde, du ikke måtte spise af?«

Adam kunne hverken benægte eller undskylde sin synd; men i stedet for at vise anger prøvede han at kaste skylden på sin hustru og derved på Gud selv. »Kvinden, som du satte ved min side, gav mig af

træet, og så spiste jeg.« Han, som af kærlighed til Eva frivilligt havde valgt at give afkald på Guds anerkendelse, på sit hjem i Paradiset og et evigt liv i glæde, prøvede nu efter sit fald at gøre sin ledsager, ja, selv sin skaber ansvarlig for overtrædelsen. Så frygtelig er syndens magt.

Da kvinden blev spurgt: »Hvad har du gjort!« svarede hun: »Slangen forførte mig, og så spiste jeg.« »Hvorfor skabte du slangen? Hvorfor lod du den komme ind i Edens have?« var de spørgsmål, der lå i hendes undskyldning for synden, Ligesom Adam anklagede hun Gud for at have ansvaret for deres fald. Selvretfærdiggørelsens ånd havde sin oprindelse hos løgnens fader. Den blev næret, så snart vore første forældre gav efter for Satans indflydelse, og den har været at finde hos alle Adams sønner og døtre. I stedet for ydmygt at bekende deres synder prøver de at dække over sig ved at kaste skylden på andre, på omstændighederne eller på Gud, idet de også benytter hans velsignelser som en anledning til at knurre mod ham.

Så udtalte Herren dommen over slangen: »Fordi du har gjort dette, være du forbandet blandt alt kvæget og blandt alle markens dyr! På din bug skal du krybe, og støv skal du æde alle dit livs dage!« Fordi slangen var blevet brugt som Satans redskab, skulle den have del i Guds doms hjemsøgelse. Fra at være det smukkeste og mest beundrede af markens dyr skulle den blive det mest nedværdigede og afskyede af alle, frygtet og hadet af både mennesker og dyr. De ord, der dernæst blev henvendt til slangen, var rettet til Satan selv og tog sigte på hans endelige nederlag og tilintetgørelse: »Jeg sætter fjendskab mellem dig og kvinden, mellem din sæd og hendes sæd; den skal knuse dit hoved, og du skal hugge den i Hælen.«

Herren fortalte Eva om al den sorg og smerte, der fra nu af skulle blive hendes lod. Og han sagde: »Til din mand skal din attrå være, og han skal herske over dig!« Ved skabelsen havde Gud gjort hende til Adams lige. Hvis de var forblevet lydige imod Gud i overensstemmelse med hans store kærligheds lov ville de altid have været i harmoni med hinanden; men synden havde medført disharmoni, og nu kunne deres forening kun bevares og harmonien genoprettes ved, at en af parterne underkastede sig. Eva var den første, der syndede, og hun var faldet i fristelse ved at fjerne sig fra sin ledsager på trods af Guds forskrift. Det var ved hendes overtalelser, Adam syndede, og hun blev nu stillet i et afhængighedsforhold til sin mand. Hvis

de principper, som er påbudt i Guds lov, var blevet efterlevet af den faldne menneskehed, ville denne dom have vist sig at være en velsignelse for menneskene, skønt den udsprang af syndens følger; men mandens misbrug af det overherredømme, han således havde fået, har alt for ofte gjort kvindens lod bitter, så at hendes liv er blevet en byrde.

Eva havde været fuldkommen lykkelig ved sin mands side i Edenhjemmet; men som de moderne, rastløse Evadøtre følte hun sig smigret ved udsigten til at komme op i et højere plan, end Gud havde bestemt for hende. I sit forsøg på at hæve sig over sin oprindelige stilling faldt hun langt under den. Alle de, der er uvillige til at påtage sig livets pligter i overensstemmelse med Guds plan, og at gøre det med glæde, vil opnå samme resultat. I deres bestræbelser for at opnå stillinger, som han ikke har gjort dem skikket til, lader mange den plads stå tom, hvor de kunne være en velsignelse. I ønsket om at nå højere op har mange ofret deres sande kvindelige værdighed og karakters adel og har ladet den gerning ugjort, som Himmelen har tildelt dem.

Herren sagde til Adam: »Fordi du lyttede til din hustrus tale og spiste af træet, som jeg sagde, du ikke måtte spise af, skal jorden være forbandet for din skyld; med møje skal du skaffe dig føde af den alle dit livs dage; torn og tidsel skal den bære dig, og markens urter skal være din føde; i dit ansigts sved skal du spise dit brød, indtil du vender tilbage til jorden; thi af den er du taget; ja, støv er du, og til støv skal du vende tilbage!«

Det var ikke Guds vilje, at det syndfri par skulle kende noget til det onde. Han havde givet dem det gode i rigeligt mål og havde holdt det onde tilbage. Men på trods af hans bud havde de spist af det forbudne træ, og nu skulle de fortsætte med at spise af det - de ville få kendskab til det onde - alle deres livs dage. Fra den tid ville menneskeheden blive plaget af Satans fristelser. I stedet for det herlige arbejde, der var anvist dem, skulle ængstelse og hårdt slid blive deres lod. De ville blive udsat for skuffelse, sorg og smerte og til sidst døden.

Under syndens forbandelse skulle hele naturen vidne for mennesket om oprørets natur og følger. Da Gud skabte mennesket, gjorde han det til hersker over jorden og alle levende væsener. Så længe Adam forblev tro mod Himmelen, var hele naturen ham underda-

nig, men da han gjorde oprør mod den guddommelige lov, gjorde de skabninger, der stod under ham, oprør mod hans herredømme. Således ville Herren i sin store barmhjertighed vise menneskene sin lovs hellighed og gennem deres egen erfaring lede dem til at se faren ved at tilsidesætte den, selv på det mindste punkt.

En tilværelse præget af hårdt arbejde og bekymringer skulle fra nu af være menneskenes lod, men den blev anvist dem i kærlighed. Det var en undervisning, som var nødvendiggjort af synden for at lægge en dæmper på deres tilbøjelighed til at tilfredsstille appetitten og lidenskaberne og for at udvikle deres selvkontrol. Det var en del af Guds store plan til menneskets redning fra syndens ødelæggelse og nedværdigelse.

Advarslen til vore første forældre - »den dag, du spiser deraf, skal du visselig dø« (1. Mos. 2, 17) - indbefattede ikke, at de skulle dø samme dag, de tog af den forbudne frugt. Men på den dag ville den uigenkaldelige dom blive udtalt. Der var lovet dem udødelighed på betingelse af lydighed; ved overtrædelse ville de miste det evige liv. Fra den dag ville de være dømt til døden.

For at kunne leve evigt måtte mennesket fortsætte med at spise af livets træ. Hvis adgangen til dette træ blev spærret, ville menneskets livskraft formindskes, indtil livet udslukkedes. Det var Satans plan, at Adam og Eva ved ulydighed skulle pådrage sig Guds mishag, og hvis de så ikke fik tilgivelse, håbede han, at de ville spise af livets træ og derved fortsætte et liv i synd og ulykke. Men efter menneskets fald blev hellige engle straks sat til at vogte den livgivende frugt; derfor findes der ingen udødelige syndere.

[31] Den ulykkesbølge, som fulgte efter vore første forældres overtrædelse, betragtes af mange som en alt for frygtelig følge af så lille en synd, og de betvivler Guds visdom og retfærdighed i hans handlemåde med menneskene. Men hvis de ville trænge dybere ind i dette spørgsmål, ville de indse deres fejltagelse. Gud skabte mennesket i sit billede, fri for synd. Jorden skulle befolkes af væsener, der kun stod lidt under englene; men deres lydighed måtte sættes på prøve. Og prøvens lethed gjorde netop synden særlig stor. Hvis Adam ikke kunne bestå den mindste prøve, kunne han heller ikke have bestået en større prøve, dersom han havde fået betroet større ansvar.

Hvis Adam var blevet stillet på en eller anden stor prøve ville de, hvis hjerte drages mod det onde, have undskyldt sig med at sige:

»Dette er en ubetydelig ting, og Gud er ikke så nøje med småting.« Og så ville der stadig forekomme overtrædelser i ting, der regnes for små, og som passerer ustraffet blandt mennesker. Men Herren havde tydeligt vist, at synd af enhver størrelse er anstødelig for Gud.

Det forekom Eva at være en lille ting at være ulydig mod Gud ved at smage det forbudne træes frugt og friste sin mand til også at synde; men deres synd åbnede ulykkens sluseporte til verden. Hvem kan i fristelsens øjeblik forudse de frygtelige følger af blot eet fejltrin?

Mange, der lærer, at Guds lov ikke er bindende for menneskerne, hævder, at det er umuligt for dem at adlyde dens forskrifter. Hvis det var sandt, hvorfor skulle så Adam lide syndens straf? Vore første forældres synd bragte skyld og sorg over verden, og havde Gud ikke vist sin godhed og barmhjertighed, ville den have bragt hele menneskeheden i en fortvivlet situation. Ingen bør bedrage sig selv. »Syndens løn er døden.« Rom. 6, 23. Guds lov kan lige så lidt overtrædes ustraffet nu, som da dommen blev udtalt over menneskehedens fader.

Efter syndefaldet kunne Adam og Eva ikke længere bo i Eden. De bad indtrængende om lov til at blive i det hjem, de havde beboet i deres uskyld og lykke. De bekendte, at de havde forspildt al ret til deres lykkelige hjem, men lovede at vise Gud streng lydighed for fremtiden. Men de fik at vide, at deres natur var blevet fordærvet af synden. De havde formindsket deres evne til at modstå det onde og havde åbnet vejen for Satan, så at han lettere kunne få indpas hos dem. I deres uskyldige tilstand havde de givet efter for fristelse, og nu, hvor de befandt sig i en tilstand af bevidst skyld, havde de mindre kraft til at bevare deres retskaffenhed.

Ydmygede og usigelig bedrøvede sagde de farvel til deres smukke hjem og gik ud for at bo på jorden, som syndens forbandelse hvilede over. Luften, som engang var så mild og ensartet i temperatur, undergik nu store forandringer, og Herren forsynede dem i sin barmhjertighed med klæder af skind for at beskytte dem mod de store temperaturforandringer.

Da Adam og hans ledsager så de første tegn på forfald i visnende blomster og faldende blade, sørgede de dybere, end nutidens mennesker sørger over deres døde. Der var i sandhed grund til at sørge over de sarte blomsters døde; men når de smukke træer mistede deres

blade, indprentede dette syn dem den grusomme kendsgerning, at døden er hvert levende væsens lod.

Edens have blev på jorden længe efter, at mennesket var blevet forvist fra dens skønne enemærker. Den faldne menneskehed fik længe lov til at se på uskyldighedens hjem, hvortil adgangen kun spærredes af englevagten. Guds herlighed blev åbenbaret ved porten til Paradiset, hvor keruber holdt vagt. Der kom Adam og hans sønner hen for at tilbede Gud. Der fornyede de deres løfter om lydighed mod den lov, hvis overtrædelse havde forårsaget deres bortvisning fra Edens have. Da uretfærdighedens flodbølge bredte sig over jorden, og menneskenes ondskab bevirkede deres tilintetgørelse ved en vandflod, tog den hånd, der havde plantet Eden, denne have bort fra jorden. Men ved den endelige genoprettelse, når der kommer »en ny himmel og en ny jord« (Åb. 21,1), vil den blive genoprettet, endnu herligere prydet end i begyndelsen.

Da skal de, der har holdt Guds bud, indånde udødelig kraft under livets træ, og gennem uendelige tider skal syndfri verdens beboere i denne dejlige have se et eksempel på Guds fuldkomne skaberværk, uberørt af syndens forbandelse - et eksempel på, hvordan hele jorden ville være blevet, hvis mennesket havde opfyldt Skaberens herlige plan.

[32]

Kapitel 5—Frelsesplanen

Menneskets fald fyldte hele Himmelen med sorg. Den verden Gud havde skabt, var ødelagt af syndens forbandelse og beboet af væsener, der var dømt til ulykke og død. Der viste sig ingen udvej for dem, der havde overtrådt loven. Englene afbrød deres lovsange. I alle de himmelske sale var der sorg over den ødelæggelse, som synden havde forvoldt.

Guds Søn, Himmelens ædle leder, fik medlidenhed med den faldne menneskehed. Hans hjerte fyldtes af uendelig medfølelse ved tanken om den fortabte verdens ulykke. Men den guddommelige kærlighed havde lagt en plan, hvorved mennesket kunne blive frelst. Guds overtrådte lov krævede synderens liv. I hele universet var der kun een, der i menneskets sted kunne opfylde lovens krav. Da den guddommelige lov er lige så hellig som Gud selv, kunne dens overtrædelse kun sones af en, der var Gud lig. Ingen anden end Kristus kunne frelse det faldne menneske fra lovens forbandelse og igen bringe det i harmoni med Himmelen. Kristus ville påtage sig den skyld og skam, som var forårsaget af synden, der er så afskyelig for en hellig Gud, at den måtte skille Faderen og hans Søn. Kristus ville stige ned til sorgens dybeste afgrund for at frelse den faldne menneskehed.

Hos Faderen bad han på synderens vegne, mens Himmelens hærskarer afventede resultatet med så intens interesse, at ord ikke kan udtrykke det. Den hemmelige fortrolige samtale varede længe - »fredsrådet« for de faldne menneskebørn. (Zak. 6, 13.) Frelsesplanen var blevet lagt før jordens skabelse; for Kristus har været »det slagtede Lam« fra verdens grundlæggelse (Åb. 13, 8); og dog var det en kamp, selv for universets Konge, at lade sin Søn dø for den skyldige menneskehed. Men »såedes elskede Gud verden, at han gav sin Søn den enbårne, for at enhver, som tror på ham, ikke skal fortabes, men have evigt liv«. Joh. 3, 16. Hvor er forløsningens hemmelighed dog stor! Og Guds kærlighed til en verden, som ikke elskede ham! Hvem kan fatte den kærligheds dybder, som »overgår

al forstand«? Gennem evige tider vil udødelige væsener undres og tilbede, idet de søger at forstå den ufattelige kærligheds mysterium.

Gud skulle åbenbares i Kristus og i ham forlige verden med sig selv. 2. Kor. 5, 19. Mennesket var blevet så fornedret af synden, at det ikke i sig selv kunne komme i harmoni med ham, hvis natur er renhed og godhed. Men efter at Kristus havde forløst mennesket fra lovens fordømmelse, kunne han skænke guddommelig kraft, der skulle forenes med menneskelige anstrengelser. Således kunne Adams faldne børn ved omvendelse til Gud og tro på Kristus endnu en gang blive »Guds børn«. 1. Joh. 3, 2.

[33] Den eneste plan, hvorved menneskets frelse kunne sikres, indbefattede hele Himmelen i sit uendelig store offer. Englene kunne ikke glæde sig, da Kristus åbenbarede frelsesplanen for dem; thi de så, at menneskets frelse ville koste deres elskede leder usigelig smerte. I sorg og undren lyttede de til hans ord, da han fortalte dem, at han måtte forlade Himmelen, hvor der rådede renhed og fred, glæde, herlighed og udødelighed, og stige ned til den faldne jord og gennemgå sorg og skam og til sidst lide døden.

Han skulle stå mellem synderen og syndens straf; men kun få ville tage imod ham som Guds Søn. Han ville forlade sin høje stilling som Himmelenes majestæt, komme ned til jorden og ydmyge sig som menneske og ved egen erfaring gøre sig bekendt med de sorger og fristelser, mennesket ville komme til at gennemgå. Alt dette var nødvendigt, for at han kunne komme dem til hjælp, som fristes. Heb. 2, 18. Når hans gerning som lærer var til ende, skulle han overgives i onde menneskers hænder og udsættes for enhver tænkelig forhånelse og tortur, som Satan kunne tilskynde menneskene til at tilføje ham. Han skulle dø den allermest grusomme død, løftet op mellem himmel og jord som en skyldig synder. Han skulle tilbringe mange timer i så frygtelig lidelse, at englene ikke kunne udholde at se på det, men ville skjule deres ansigt. Han skulle udholde sjæleangst, og Faderen ville skjule sit ansigt for ham, mens overtrædelsens syndebyrde - vægten af hele verdens synd - hvilede på ham.

Englene kastede sig ned for deres leders fødder og tilbød at ofre sig selv for menneskene. Men en engels liv kunne ikke betale gælden. Kun han, som havde skabt mennesket, havde magt til at forløse det. Men englene skulle alligevel få del i forløsningsplanen. Kristus skulle »en kort tid« gøres »ringere end englene« på grund af

dødens lidelse. Heb. 2, 9. Når han påtog sig menneskelig natur, ville hans styrke ikke være lig deres, og de skulle tjene, styrke og trøste ham under hans lidelser. De skulle også være tjenende ånder, som skulle sendes ud til hjælp for deres skyld, der skal arve frelse. Heb. 1, 14. De skulle værne nådens undersåtter mod de onde engles magt og mod det mørke, som Satan stadig ville omgive dem med.

Når englene blev vidne til deres herres lidelse og ydmygelse, ville de fyldes med sorg og harme og nære ønske om at befri ham fra hans mordere; men de måtte ikke gribe ind for at forhindre noget af det, de ville få at se. Det var en del af forløsningsplanen, at Kristus skulle udsættes for onde menneskers hån og foragt, og han indvilligede i alt dette, da han blev menneskenes forløser.

Kristus forsikrede englene, at han ved sin død ville løskøbe mange og fælde ham, der havde dødens magt. Han ville genoprette det herredømme, som menneskene havde mistet ved deres overtrædelse, og de forløste skulle arve det sammen med ham og besidde det for evigt. Synd og syndere ville blive udslettet for aldrig mere at forstyrre Himmels eller jordens fred. Han bad englehæren gå ind for den plan, hans Fader havde antaget, og glæde sig over, at faldne mennesker kunne blive forligt med Gud ved hans død.

Nu fyldtes Himmelen af usigelig glæde. En frelst verdens herlighed og lykke opvejede endog livets fyrstes offer og kval. Gennem de himmelske sale lød de første strofer af den sang, der skulle lyde over Betlehem - »Ære være Gud i det højeste! og på jorden fred i mennesker, der har hans velbehag!« Luk. 2, 14. Med en glæde, der var endnu dybere end begejstringen over den nyskabte jord, jubledes morgenstjernerne »til hobe, og alle gudssønner råbte af glæde« Job 38, 7.

Over for mennesket blev forløsningen først tilkendegivet i den dom, der udtaltes over Satan i Edens have. Herren sagde: »Jeg sætter fjendskab mellem dig og kvinden, mellem din sæd og hendes sæd; den skal knuse dit hoved, og du skal hugge den i hælen!« 1. Mos. 3, 15. Denne dom, der blev udtalt, mens vore første forældre hørte på det, var et løfte til dem. Samtidig med, at den forudsagde kamp mellem mennesket og Satan, forkyndte den, at den store modstanders magt til sidst ville blive brudt. Adam og Eva stod som forbrydere foran den retfærdige dommer og ventede på den dom, overtrædelsen medførte; men inden de fik at høre om det hårde arbejde og den sorg,

som skulle blive deres lod, eller bestemmelsen om, at de skulle blive til støv igen, lyttede de til ord, der ikke kunne undgå at indgyde dem håb. Skønt de måtte lide under deres mægtige fjendes magt, kunne de se frem til den endelige sejr.

[34] Da Satan hørte, at der skulle være fjendskab mellem ham og kvinden og mellem hans sæd og hendes sæd, blev han klar over, at hans bestræbelser for at fordærve menneskenaturen ville møde modstand, og at mennesket ved et eller andet middel ville blive i stand til at modstå hans magt. Men da frelsens plan blev mere fuldstændig åbenbaret, glædede Satan og hans engle sig over, at han efter at have fået mennesket til at falde kunne bringe Guds Søn ned fra hans ophøjede stilling. Han erklærede, at hans planer for så vidt var lykkedes på jorden, at Kristus kunne besejres, når han påtog sig menneskenes natur, og at den faldne menneskeheds forløsning derved kunne forhindres.

Himmelske engle forklarede frelsesplanen mere indgående for vore første forældre. Adam og hans ledsager fik forsikring om, at de trods deres store synd ikke ville blive overladt til Satans herredømme. Guds Søn havde tilbudt at sone deres synd med sit eget liv. Der ville blive givet dem en prøvetid, og ved anger og ved at tro på Kristus kunne de atter blive Guds børn.

Det offer, som deres overtrædelse krævede, viste Adam og Eva Guds lovs hellige karakter, og de så som aldrig før syndeskylden og syndens frygtelige resultater. I deres anger og kval bad de om, at straffen ikke måtte falde på ham, hvis kærlighed havde været kilden til al deres glæde. Den måtte hellere komme over dem og deres efterkommere.

De fik at vide, at eftersom Guds lov er grundvolden for hans regering både i Himmelen og på jorden, kunne ikke en gang en engels liv antages som et offer for lovens overtrædelse. Ingen af dens forskrifter kunne ophæves eller forandres for at hjælpe mennesket i dets faldne tilstand; men Guds Søn, der havde skabt mennesket, kunne gøre forsoning for det. Som Adams overtrædelse havde bragt elendighed og død, således ville Kristi offer bringe liv og udødelighed.

Ikke blot mennesket, men også jorden var på grund af synden kommet under den Ondes magt og måtte genoprettes ved forløsningsplanen. Ved skabelsen fik Adam herredømmet over jorden.

Men ved at give efter for fristelsen kom han under Satans magt. »Træl er man af det, som man er bukket under for.« 2. Pet. 2, 19. Da mennesket blev Satans fange, gik det herredømme, det havde, over til dets besejrer. Derved blev Satan »denne verdens gud«. 2. Kor. 4, 4. Han havde tilrevet sig det herredømme over jorden, som oprindeligt blev givet til Adam. Men når Kristus ved sit offer betalte syndens straf, skulle han ikke alene forløse menneskene, men også genoprette det herredømme, som menneskene havde tabt. Alt det, der gik tabt ved den første Adam, vil blive genoprettet ved den anden. Profeten siger: »Du, o hyrdeårn, Zions datters høj, til dig skal det komme, det forrige herredømme tilfalde dig.« Mika 4, 8. Og apostlen Paulus peger frem til den tid, da »hans ejendomsfolk kan blive forløst«. Ef. 1, 14. Gud skabte jorden til bolig for hellige, lykkelige væsener. Herren »dannede jorden, frembragte, grundfæstede den« skabte den ej »øde, men dannede den til at bebos«. Es. 45, 18. Denne hensigt vil blive opfyldt, når den, fornyet ved Guds kraft og befriet for synd og sorg, bliver de forløstes evige bolig. »De retfærdige arver landet og skal bo der til evig tid.« Sl. 37,29. »Og der skal ikke mere være noget, som er under forbandelse. Og Guds og Lammets trone skal være i staden, og hans tjenere skal tjene ham.« Åb. 22,3.

Adam havde i sin uskyldighed nydt frit samvær med sin skaber; men synden bevirkede adskillelse mellem Gud og mennesket, og Kristi sonoffer var det eneste, der kunne slå bro over afgrunden og muliggøre, at der tilflød jorden velsignelse eller frelse fra Himmelen. Mennesket var stadig afskåret fra direkte adgang til Skaberen; men Gud ville stå i forbindelse med menneskene gennem Kristus og englene.

Således fik Adam indblik i de vigtigste begivenheder i menneskehedens historie fra den tid, da Guds dom blev udtalt i Eden, til syndfloden og videre til Guds Søns første komme. Det blev vist ham, at, selvom Kristi offer var tilstrækkeligt til at frelse hele verden, ville mange vælge at leve i synd fremfor i anger og lydighed. Forbrydelser ville tiltage fra slægt til slægt, og syndens forbandelse ville hvile tungere og tungere på menneskeheden, dyrene og jorden. Menneskets dage ville forkortes på grund af dets eget syndige liv. Dets størrelse og udholdenhed og dets moralske og intellektuelle kraft ville aftage, indtil verden var fuld af elendighed af enhver art. Ved at tilfredsstille appetitten og lidenskaberne ville menneskene

[35] miste evnen til at fatte forløsningsplanens store sandheder. Og dog ville Kristus, tro mod den hensigt, hvormed han forlod Himmelen, fortsat nære interesse for menneskene og vedblive at indbyde dem til at skjule deres svaghed og mangler i ham. Han ville give alle, der kom til ham i tro, hvad de behøvede, og der ville altid være nogle få, der bevarede kundskaben om Gud og forblev uplettede midt i den tiltagende uretfærdighed.

Gud påbød ofringerne, for at de stadig skulle minde menneskene om deres synd og få dem til at angre og bekende deres tro på den lovede forløser. De var bestemt til at indskærpe den alvorlige sandhed hos den faldne menneskehed, at det var synden, der var årsag til døden. For Adam var det første offer en meget smertelig ceremoni. Han måtte løfte sin hånd for at tage liv, som kun Gud kunne give. Det var første gang, han stiftede bekendtskab med døden, og han vidste, at hvis han havde været lydig mod Gud, havde hverken mennesker eller dyr behøvet at dø. Idet han dræbte det uskyldige offer, skælvede han ved tanken om, at Guds pletfri Lams blod skulle udgydes på grund af hans synd. Dette syn gav ham en dybere og mere levende forståelse af overtrædelsens størrelse, idet intet mindre end Guds kære Søns død kunne sone den. Og han undrede sig over den uendelige godhed, der ville give en sådan løsesum for at frelse de skyldige. En håbets stjerne oplyste den mørke, frygtelige fremtid og formildede dens fuldstændige trøstesløshed.

Men forløsningens plan havde et videre og dybere formål end menneskets frelse. Det var ikke den eneste hensigt med Kristi komme til jorden. Det skete ikke blot, for at beboerne af denne lille verden skulle betragte Guds lov, som den burde betragtes; men det var for at retfærdiggøre Guds karakter over for universet. Det var dette resultat af det store offer - dets indflydelse på fornuftvæsener på andre kloder såvel som på menneskene - Frelseren så frem til, da han lige før sin korsfæstelse sagde: »Nu går der dom over denne verden, nu skal denne verdens fyrste kastes ud. Og jeg - når jeg er blevet ophøjet fra jorden, vil jeg drage alle til mig.« Joh. 12, 31-32. Kristi død for menneskets frelse ville ikke blot gøre Himmelen tilgængelig for menneskene, men ville også over for hele universet retfærdiggøre den måde, hvorpå Gud og hans Søn behandlede Satans oprør. Den ville fastslå Guds lovs uforanderlighed og åbenbare syndens natur og følger.

Lige fra begyndelsen havde striden drejet sig om Guds lov. Satan havde søgt at bevise, at Gud var uretfærdig, at hans lov var ufuldkommen, og at det var nødvendigt for universets bedste, at den blev forandret. Ved sine angreb på loven søgte han at omstyrte dens ophavsmands myndighed. I denne strid skulle det vise sig, om de guddommelige forskrifter var mangelfulde og foranderlige eller fuldkomne og uforanderlige.

Da Satan blev kastet ud af Himmelen, besluttede han at gøre jorden til sit rige. Da han fristede og overvandt Adam og Eva, mente han, at han havde fået denne jord i sin besiddelse, for han sagde: »De har valgt mig til deres hersker.« Han påstod, at det var umuligt at tilgive synderen, og at verden var hans. Men Gud gav sin egen kære Søn, - sin egen ligemand - for at han skulle bære syndens staf, og således skabte han en udvej, så at menneskene igen kunne komme til at nyde hans gunst og vende tilbage til deres Edenhjem. Kristus påtog sig at frelse menneskene og redde verden fra Satans greb. Den store strid, der begyndte i Himmelen, skal afgøres på denne jord, på det område, som Satan gjorde krav på som sit.

Hele universet undredes over, at Kristus ville ydmyge sig for at frelse det faldne menneske. At han, som var rejst fra stjerne til stjerne og fra verden til verden og havde ført tilsyn med alt og i sit forsyn sørget for hver enkelts behov i sit mægtige skaberværk - at han skulle indvillige i at forlade sin herlighed og påtage sig menneskenatur, var et mysterium, som de andre verdener syndfri væsener ønskede at forstå. Da Kristus kom til vor jord i menneskelig skikkelse, var alle dybt interesseret i at følge ham skridt for skridt, idet han fulgte den blodplettede sti fra krybben til Golgata. Himmelen mærkede sig de forhånelser og den spot, han blev udsat for, og vidste, at det var Satan, der stod bagved. De lagde mærke til de modforholdsregler, der blev truffet. Satan bragte stadig mørke, sorg og lidelse over menneskeheden, og Kristus modarbejdede det. De så kampen mellem lys og mørke, og idet Kristus i sin sidste smerte på korset udbrød: »Det er fuldbragt« (Joh. 19, 30), lød der et sejrsråb gennem alle verdener og gennem selve Himmelen. Den store strid, der havde stået på så længe i denne verden, var nu afgjort, og Kristus var sejrherre. Med hans død besvaredes spørgsmålet, om Faderen og Sønnen nærrede så stor kærlighed til menneskene, at de ville vise selvfornektelse og en opofrelses ånd. Satan havde åbenbaret sin

virkelige karakter som løgner og morder. Det var tydeligt, at hvis han havde fået lov at herske over de himmelske væsener, ville han have gjort det i den samme ånd, hvormed han herskede over menneskenes børn, som var i hans vold. Det tro univers forenedes enstemmigt i at prise den guddommelige ledelse.

Hvis loven kunne forandres, kunne mennesket være blevet frelst uden Kristi offer; men det, at det var nødvendigt for Kristus at give sit liv for den faldne menneskehed, beviser, at Guds lov ikke fritager nogen synder for dens krav på ham. Det blev bevist, at syndens løn er døden. Da Kristus døde, var Satans tilintetgørelse sikret. Men hvis loven blev ophævet på korset, som mange hævder, udholdt Guds kære Søn smerte og døden blot for at give Satan, hvad han ønskede. Så ville ondskabens fyrste have vundet en sejr, for da ville hans anklager mod Guds regering være blevet bekræftet. At Kristus bar straffen for menneskenes overtrædelser, er netop et vægtigt argument for alle skabte væsener på, at loven er uforanderlig, at Gud er retfærdig, barmhjertig og selvfornægtende, og at evig retfærdighed og barmhjertighed forenes i Guds regerings styrelse.

[37]

Kapitel 6—Kain og Abel

Adams sønner, Kain og Abel, var vidt forskellige i karakter. Abel viste troskab over for Gud. Han kunne se retfærdigheden og barmhjertigheden i Guds handlemåde med den faldne menneskehed og tog taknemmeligt imod håbet om forløsning. Men Kain nærrede oprørske følelser og knurrede mod Gud over den forbandelse, der var udtalt over jorden og menneskeheden på grund af Adams synd. Han lod sine tanker følge de samme baner, som ledte Satan til fald, idet han nærrede et ønske om selvophøjelse og drog Guds retfærdighed og myndighed i tvivl.

Disse brødre blev stillet på prøve ligesom Adam for at bevise, om de ville tro og adlyde Guds ord. De var bekendt med den bestemmelse, der var truffet med hensyn til menneskets frelse, og de forstod det offersystem, som Gud havde indstiftet. De vidste, at de i disse ofringer skulle give udtryk for deres tro på Frelseren, som ofringerne var et forbillede på, og samtidig anerkende deres fuldstændige afhængighed af hans tilgivelse. De vidste også, at de ved at følge Guds plan for deres frelse beviste deres lydighed over for Guds vilje. Uden blodsudgydelse kunne der ikke opnås syndsforladelse, og de skulle vise deres tro på Kristi blod som den lovede soning ved at bringe de førstefødte af deres hjerde som et offer. Foruden dette skulle jordens førstegrøde frembæres for Herren som et takoffer.

De to brødre byggede deres altre på samme måde, og begge bragte et offer. Abel frembar et offer af sin hjord i overensstemmelse med Herrens forskrifter. »Og Herren så til Abel og til hans offergave.« Der kom ild ned fra himmelen og fortærede offeret. Men Kain tilsidesatte Guds ligefremme og tydelige befaling og ofrede kun frugt. Der kom intet tegn fra himmelen på, at dette offer var antaget. Abel tryglede sin broder om at træde frem for Gud på den foreskrevne måde, men hans bønner bevirkede, at Kain blot blev endnu fastere besluttet på at følge sin egen vilje. Som den ældste følte han sig hævet over formaninger fra sin broders side, og han foragtede hans råd.

[38] Kain kom frem for Gud med vrede og vantro i hjertet. Han troede ikke på det lovede offer og på nødvendigheden af ofringerne. Hans offergave udtrykte ingen anger over synd. Han følte, som mange gør det nu, at det ville være et tegn på svaghed at følge den plan nøjagtigt, som Gud havde givet, og lade troen på sin frelse afhænge fuldt og helt af den lovede frelsers soning. Han valgte at stole på sig selv. Han ville komme med sine egne fortjenester. Han ville ikke ofre lammet og blande dets blod med sit eget offer, men kun frembære sine frugter, resultatet af hans eget arbejde. Han frembar sit offer, som om han ydede Gud en tjeneste, hvorved han ventede at sikre sig Guds anerkendelse. Kain adlød ved at bygge et alter og ofre; men han viste kun delvis lydighed. Det vigtigste, erkendelsen af behovet for en forløser, udelod han.

Med hensyn til fødsel og religiøs undervisning var disse brødre lige. Begge var syndere, og begge anerkendte Guds krav på ærbødighed og tilbedelse. I det ydre så det ud, som om de havde samme religion, indtil et vist punkt, men ud over det var forskellen mellem dem stor.

I tro bragte Abel Gud et bedre offer end Kain. Heb. 11, 4. Abel forstod forløsningens store principper. Han så sig selv som en synder, og han så synden og dens straf, døden, stå mellem sin sjæl og hans forbindelse med Gud. Han bragte et slagtoffer, ofrede liv, for derved at anerkende den overtrådte lovs krav. Gennem det udgydte blod så han frem til det fremtidige offer, Kristus, der skulle dø på Golgatas kors, og i tillid til den forsoning, som derved ville blive tilvejebragt, fik han det vidnesbyrd, at han var retfærdig, og hans offer blev antaget.

Kain havde samme anledning til at lære og antage disse sandheder som Abel. Han var ikke et offer for en vilkårlig udvælgelse. Den ene broder var ikke udset til at blive antaget af Gud og den anden til at blive forkastet. Abel valgte tro og lydighed, Kain vantro og oprør. Det var hele forskellen.

Kain og Abel repræsenterer to menneskegrupper, der vil eksistere i verden lige til afslutningen. Den ene benytter sig af det offer, der er bragt for synden; den anden vover at stole på deres egne fortjenester. Deres offer bringes uden guddommelig medvirken og kan derfor ikke skaffe mennesket Guds nåde. Det er kun ved Jesu fortjeneste, vore overtrædelser kan blive tilgivet. De, der ikke føler noget behov

af Kristi blod, men mener, at de kan undvære Guds nåde og sikre sig Guds anerkendelse ved egne gerninger, begår den samme fejl som Kain. Hvis de ikke tager imod det rensende blod, er de under fordømmelse. Der er intet andet middel, hvorved de kan befris fra syndens trældom.

De tilbedere, der følger Kains eksempel, omfatter langt den største del af menneskeheden, for næsten alle falske religioner er baseret på det princip, at mennesket kan blive frelst ved at stole på sine egne anstrengelser. Det hævdes af nogle, at menneskeheden ikke trænger til forløsning, men til udvikling, og at den kan forædle, højne og genføde sig selv. Ligesom Kain mente, at han kunne opnå Guds gunst ved at bringe et offer uden at udgyde blod, således venter disse at kunne hæve menneskeheden op til det guddommelige stade uafhængigt af forsoningen. Kains levnedsløb er et eksempel på, hvad resultatet vil blive. Det viser, hvordan det vil gå mennesket uden Kristus. Menneskeheden har ingen evne til at genføde sig selv. Den hæver sig ikke opad mod det guddommelige, men synker nedad mod det sataniske. Kristus er vort eneste håb. »Der er ikke frelse i nogen anden; thi der er ikke under himmelen givet mennesker noget andet navn, Hvorved vi kan frelses.« ApG. 4, 12.

Sand tro, der fuldt ud forlader sig på Kristus, vil vise sig ved lydighed mod alle Guds krav. Fra Adams dage til vor tid har den store strid drejet sig om lydighed mod Guds lov. Til alle tider har der været nogle, der har påstået, at de havde ret til Guds gunst, selv om de tilsidesatte nogle af hans bud. Men skriften siger, at »ved gerningerne nåede troen sin fuldendelse«, og at uden gerninger, der udspringer af lydighed, er troen »død«. Jak. 2, 22. og 17. Den, der bekender sig til at tro på Gud og »ikke holder hans bud, han er en løgner, og i ham er sandheden ikke«. 1. Joh. 2, 4.

Da Kain så, at hans offer blev forkastet, blev han vred på Herren og Abel. Han blev vred på Herren, fordi han ikke antog menneskets erstatning for det offer, der var påbudt af Gud, og han blev vred på sin broder, fordi denne valgte at adlyde Gud i stedet for at være med i oprøret mod ham. Trods Kains ligegyldighed over for Guds bud blev han ikke overladt til sig selv. Gud nedlod sig til at tale med den mand, der havde vist sig så urimelig. Herren sagde til Kain: »Hvorfor er du vred, og hvorfor går du med sænket hoved?« Guds advarsel blev givet gennem en engel: »Når du handler vel, kan du løfte hovedet

frit; men handler du ikke vel, så lurer synden ved døren.« Det stod til Kain selv at vælge. Hvis han ville stole på den lovede frelsers fortjenester og adlyde Guds krav, ville han kunne nyde Guds gunst. Men hvis han blev ved at leve i vantro og overtrædelse, ville han ikke have nogen grund til beklagelse, fordi han blev forkastet af Herren.

Men i stedet for at erkende sin synd fortsatte Kain med at klage over Guds uretfærdighed og at nære skinsyge og had over for Abel. Han bebrejdede vredt sin broder og prøvede at komme i strid med ham om Guds handlemåde med dem. I ydmyghed, men dog frygtløst og bestemt, forsvarede Abel Guds retfærdighed og godhed. Han påpegede Kains fejl og prøvede at overbevise ham om, at uretten var hos ham selv. Han henviste til Guds barmhjertighed, da han sparede deres forældres liv på et tidspunkt, hvor han kunne have straffet dem med øjeblikkelig død, og han hævdede, at Gud elskede dem, for ellers ville han ikke lade sin uskyldige, hellige Søn lide den straf, de var hjemfalden til. Alt dette fik blot Kains vrede til at brænde endnu stærkere. Fornuften og samvittigheden sagde ham, at Abel havde ret; men han var rasende over, at den, der før havde fulgt hans råd, nu vovede at være uenig med ham, og over, at han ikke fik tilslutning i sit oprør. I raseri slog han sin broder ihjel.

Det var ikke, fordi Abel havde gjort Kain uret, at Kain hadede og dræbte sin broder, men »fordi hans egne gerninger var onde, men hans broders retfærdige.« 1. Joh. 3,12. Således har de onde altid hadet dem, der var bedre end de selv. Abels lydighed og urokkelige tro var en stadig bebrejdelse mod Kain. »Thi enhver, som øver ondt, hader lyset og kommer ikke til lyset, for at hans gerninger ikke skal afsløres.« Joh. 3, 20.

Jo klarere det himmelske lys er, som afspejles i Guds trofaste tjeneres karakter, des tydeligere åbenbares de ugudeliges synder, og des mere afgjorte vil deres bestræbelser blive for at komme dem til livs, der forstyrrer deres fred.

Abels mord var det første eksempel på det fjendskab, som ifølge Guds udsagn ville bestå mellem slangen og kvindens sæd mellem Satan og hans undersætter på den ene side og Kristus og hans efterfølgere på den anden. På grund af menneskenes synd havde Satan fået magt over menneskeheden, men Kristus ville sætte menneskene i stand til at kaste Satans åg af sig. Når som helst en sjæl ved tro på

Guds Lam siger sig løs fra syndens tjeneste, optændes Satans vrede. Abels hellige liv modbeviste Satans påstand om, at det er umuligt at holde Guds lov. Da Kain drevet af den Ondes ånd så, at han ikke kunne tvinge Abel, blev han så rasende, at han tog hans liv. Og hvor som helst der er nogen, der vil forsvare Guds lovs retfærdighed, vil den samme ånd blive lagt for dagen over for dem. Det er den ånd, der til alle tider har tændt kætterbål under Kristi disciple. Men de grusomheder, der møder Jesu efterfølgere, er inspireret af Satan og hans hær, fordi de ikke kan tvinge dem til at bøje sig for deres magt. Det er et udslag af en overvundet fjendes raseri. Enhver martyr for Jesus er død som sejrherre. Profeten siger: »De har sejret over ham (den gamle slange, som kaldes Djævelen og Satan på grund af Lammets blod og på grund af deres vidnesbyrds ord; og de havde ikke deres liv for kært til at gå i døden.« Åb. 12, 9.

Morderen Kain blev snart krævet til regnskab for sin forbrydelse. Da sagde Herren til Kain: »Hvor er din broder Abel?« Han svarede: »Det ved jeg ikke; skal jeg vogte min broder?« Kain var gået så vidt i sin synd, at han havde mistet forståelsen af Guds stadige nærværelse og af hans storhed og alvidenhed. Derfor tog han sin tilflugt til falskhed for at skjule sin synd.

Atter sagde Herren til Kain: »Hvad har du gjort! Din broders blod råber til mig fra jorden!« Gud havde givet Kain lejlighed til at bekende sin synd. Kain havde fået tid til at tænke sig om. Han vidste, hvilken udåd han havde begået, og hvilken usandhed han havde udtalt for at skjule den; men han var stadig oprørsk, og doms-afsigelsen blev ikke udsat længere. Guds stemme, som netop havde søgt at overtale og advare ham, udtalte nu de frygtelige ord: »Derfor skal du nu være bandlyst fra agerjorden, som åbnede sig og tog din broders blod af din hånd! Når du dyrker agerjorden, skal den ikke mere skænke dig sin kraft; du skal flakke hjemløs om på jorden!«

Til trods for, at Kain ved sine forbrydelser havde gjort sig fortjent til dødsstraf, sparede en barmhjertig Gud hans liv og gav ham anledning til at angre. Men Kain forhærdede sit hjerte, opfordrede til oprør mod Guds autoritet og blev stamfader til en række dristige, forhærdede syndere. Under Satans ledelse fristede denne ene oprører andre, og hans eksempel og indflydelse øvede deres nedbrydende værk, indtil jorden blev så fordærvet og fuld af vold, at det blev nødvendigt at ødelægge den.

Ved at spare den første morders liv gav Gud hele universet en lære, der havde betydning for den store strid. Kains og hans efterkommeres mørke historie var et eksempel på, hvad der ville blive resultatet, hvis syndere havde fået lov til at leve evigt og videreføre deres oprør mod Gud. Guds overbærenhed gjorde blot de onde endnu mere dristige og trodsige i deres ondskab. Femten hundrede år efter Kains domfældelse så verden frugten af hans indflydelse og eksempel i de forbrydelser og den besmittelse, der fyldte hele verden. Det sås tydeligt, at dødsdommen over den faldne menneskehed på grund af deres overtrædelse af Guds lov var både retfærdig og barmhjertig. Jo længere menneskene levede i synd, des mere ryggesløse blev de. Guds dom, der forkortede et liv i tøjlesløs synd og befriede verden for de forhærdede oprøreres indflydelse, var snarere en velsignelse end en forbandelse

Satan arbejder stadig med voldsom energi og i tusinde forklædninger for at stille Guds karakter og regering i et falsk lys. Med omfattende og veltilrettelagte planer og fantastisk kraft arbejder han på at holde verdens beboere fangne i bedraget. Gud, som alene er evig og alvis, ser enden fra begyndelsen, og hans planer med hensyn til det onde er vidtrækkende og omfattende. Det var ikke blot hans hensigt at bekæmpe oprøret, men at vise hele universet dets natur. Guds plan var ved at tage form, og den viste både hans retfærdighed og hans barmhjertighed og forsvarede fuldt ud hans visdom og retfærdighed i hans handlemåde over for det onde.

De hellige beboere på andre kloder betragtede med dybeste interesse begivenhederne på jorden. I tilstandene på jorden før syndfloden så de et eksempel på resultaterne af den regering, Lucifer havde prøvet at oprette i Himmelen ved at forkaste Kristi myndighed og tilsidesætte Guds lov. I de brutale syndere, der levede før syndfloden, så de den type undersåtter, som Satan herskede over. Menneskenes tanker var onde ustandselig. 1. Mos 6, 5. Hver følelse, hver impuls, hver tanke var i strid med de guddommelige principper for renhed, fred og kærlighed. Det var et eksempel på den frygtelige fordærvelse, der er resultatet af Satans plan om at fjerne Guds hellige lovs hegn fra hans skabninger.

Gud benytter de kendsgerninger, som den store strid bringer for dagen, til at vise sin regerings principper, som er blevet forfalsket af Satan og alle dem, han har bedraget. Guds retfærdighed vil til

sidst blive erkendt af hele verden, selv om denne erkendelse vil ske for sent til at frelse oprørene. Gud har hele universets sympati og anerkendelse på sin side, efterhånden som hans store plan skridt for skridt nærmer sig sin fuldstændige opfyldelse. Han vil også have sympatien på sin side ved den endelige udslettelse af oprøret. Alle vil indse, at de, der har forkastet de guddommelige forskrifter, har stillet sig på Satans side i krigen mod Kristus. Når denne verdens fyrste bliver dømt og alle de, der har forenet sig med ham, deler hans skæbne, vil hele universet som vidner til dommens fuldbyrdelse sige: »Retfærdige og sande er dine veje, du folkenes konge.« Åb. 15, 3.

[41]

Kapitel 7—Set og Enok

Adam fik en søn til, og denne skulle være arvtager til det guddommelige løfte og arving til den åndelige førstefødselsret. Navnet Set, som denne søn fik, betød »sat i stedet« eller »erstatning«, »thi«, sagde moderen, »Gud har sat mig andet afkom i Abels sted, fordi Kain slog ham ihjel!« Set var af ædlere vækst end Kain og Abel og lignede Adam mere end de andre sønner. Han var en værdig karakter og fulgte i Abels fodspor. Og dog havde han ikke af naturen arvet mere godhed end Kain. Om Adams skabelse hedder det: »I Guds billede skabte han« ham, men efter syndefaldet fik Adam en søn, »som var ham lig, og i hans billede«. Mens Adam var skabt syndfri, i Guds billede, fik Set ligesom Kain sine faldne forældres natur i arv. Men han modtog også kundskab om forløseren og undervisning om retfærdighed. Ved Guds nåde tjente og ærede han Gud, og ligesom Abel ville have gjort, hvis han havde levet, bestræbte Set sig på at få syndige mennesker til at ære og adlyde deres skaber.

Set fik også en søn, som han kaldte Enosj; på den tid begyndte man at påkalde Herrens navn. De trofaste havde tilbudt Gud før; men da menneskene formeredes, blev adskillelsen mellem de to klasser mere tydelig. Den ene gruppe bekendte åbent deres troskab over for Gud, mens den anden viste foragt og ulydighed.

Før syndefaldet havde vore første forældre holdt sabbatten, som var blevet indstiftet i Eden, og efter uddrivelsen af Paradiset vedblev de at holde den. De havde smagt ulydighedens bitre frugter og lært, hvad enhver, der nedtræder Guds bud, før eller senere vil lære - at de guddommelige forskrifter er hellige og ukrænkelige, og at straffen for at overtræde dem vil falde med usvigelig sikkerhed. De af Adams børn, der forblev tro mod Gud, ærede sabbatten. Men Kain og hans efterkommere tog intet hensyn til den dag, Gud havde hvilet på. De valgte deres egen tid til arbejde og hvile uden hensyn til Guds udtrykkelige befaling.

Da Kain var blevet forbandet af Gud, forlod han sin faders husstand. Han havde først valgt agerdyrkning som sin beskæftigelse, og

nu grundlagde han en by, som han opkaldte efter sin ældste søn. Han var gået bort fra Guds åsyn og havde forkastet løftet om et genoprettet Eden for at skaffe sig ejendom og søge fornøjelser på jorden, mens syndens forbandelse hvilede over den, og han blev derfor den første blandt den store skare mennesker, der tilbeder denne verdens gud. Hans efterkommere udmærkede sig med hensyn til jordisk og materiel fremgang, men de var ligegyldige over for Gud og hans hensigt med menneskene. Lemek, Kains efterkommer i femte led, føjede flerkoneri til den forbrydelse, hvormed Kain havde vist vej, og han henviste i sin stolthed og sit trods til Gud, idet han af Guds løfte om at hævne Kain udledte en forsikring om sin egen sikkerhed. Abel havde været hyrde og boet i telte eller løvhytter, og Sets efterkommere fulgte samme fremgangsmåde, idet de regnede sig for »fremmede og udlændinge på jorden« og søgte efter et fædreland, »nemlig det himmelske fædreland«, Heb. 11, 13. og 16.

[42]

I nogen tid holdt de to grupper sig adskilt. Kains efterkommere drog ud fra deres første boplads og spredte sig over de sletter og dale, hvor Sets børn havde boet; og disse trak sig tilbage til bjergene for at undgå de andres besmittende indflydelse og oprettede deres hjem dér. Så længe adskillelsen varede, holdt Sets børn fast ved gudsdyrkelsen i dens renhed. Men efter som tiden gik, vovede de lidt efter lidt at blande sig med dalenes indbyggere. Denne forbindelse fik de allerværste følger. Gudssønnerne fik øje på menneskedøtrens skønhed. Sets børn følte sig tiltrukket af Kains døtres skønhed og pådrog sig Guds mishag ved at gifte sig med dem. Mange af dem, der havde tilbedt Gud, blev forledt til synd ved de tillokkelser, som de nu daglig havde for øje, og de mistede deres særprægede hellige karakter. De blandede sig med de fordærvede og blev som de i sind og handling; det syvende bud blev tilsidesat, »og de tog så mange af dem, som de lystede, til hustruer«. Sets børn slog ind »på Kains vej« (Jud. 11), lod deres tanker dvæle ved verdslig fremgang og nydelse og ringeagtede Herrens bud. Menneskene regnede det ikke »for noget værd at kende Gud«; »deres tanker blev tomme, og deres uforstandige hjerte blev formørket«. Rom. 1, 21. Derfor »gav Gud dem hen til et uværdigt sind«. Rom. 1, 28. Synden bredte sig som en dødelig spedalskhed.

Adam levede blandt menneskene i næsten tusind år og var vidne til syndens følger. Trofast søgte han at standse ondskabens flodbølge.

Han havde fået befaling om at undervise sine efterkommere om Herrens vej, og han værnede omhyggeligt om alt det, Gud havde åbenbaret for ham, og gentog det for de generationer, der fulgte. Han fortalte sine børn og børnebørn indtil niende slægtled om menneskets hellige, lykkelige bolig i Paradiset og gentog beretningen om sit fald, idet han skildrede de lidelser, hvorved Gud havde lært ham nødvendigheden af nøje at følge Guds lov. Han forklarede dem også, hvad Gud i sin nåde havde gjort for deres frelse. Men der var kun få, der lagde sig hans ord på sinde. Han blev ofte mødt med bitre bebrejdelser for den synd, der havde bragt så megen elendighed over hans efterkommere.

Adams liv var fuldt af sorg, ydmygelse og anger. Da han forlod Edens have, blev Han grebet af rædsel ved tanken om, at han skulle dø. Han blev først bekendt med dødens virkelighed blandt menneskene, da hans ældste søn, Kain, blev brodermorder. Fuldt af samvittighedsnag over sin egen synd og i dyb sorg over det dobbelte slag, der ramte ham ved Abels død og Kains forkastelse, nedbøjedes Adam af fortvivlelse. Han var vidne til den udbredte fordærvelse, der til sidst førte til verdens ødelæggelse ved en vandflod, og skønt den dødsdom, der var udtalt over ham af hans skaber, til at begynde med forekom ham så frygtelig, følte han dog efter at have set syndens følger i næsten tusinde år, at det var barmhjertigt af Gud at gøre ende på et liv i lidelse og sorg.

Trods ondskaben i tiden før syndfloden var folk ikke, som det ofte antages, uvidende og barbariske. De fik anledning til at nå vidt i moralsk og intellektuel henseende. De havde store fysiske og forstandsmæssige evner, og deres muligheder for at tilegne sig både religiøs og videnskabelig viden var uden sidestykke. Det er forkert at tro, at de modnedes senere åndeligt, fordi de levede så længe. Deres åndsevner var tidligt udviklede, og de, dem elskede Gud og levede i harmoni med hans vilje, forøgede deres kundskab og visdom hele livet. Hvis fremragende videnskabsmænd fra vor tid kunne stilles over for jævnaldrende personer fra tiden før syndfloden, ville de vise sig at stå langt under dem i åndelig såvel som fysisk henseende. Efterhånden som menneskets levetid er aftaget og dets fysiske styrke er blevet mindre, er dets åndsevner aftaget tilsvarende. I vore dage er der mennesker, som benytter fra tyve til halvtreds år til studier, og verden er fuld af beundring for det, de opnår. Men hvor er deres

kundskaber begrænsede i sammenligning med deres, hvis fysiske og åndelige evner udvikledes gennem århundreder!

Det er sandt, at vor tids mennesker kan drage fordel af det, deres forgængere har opnået. Højtbegavede mænd, som har studeret, arbejdet og skrevet, har efterladt deres værker til eftertiden. Men selv i denne henseende og så vidt den blot menneskelige kundskab angår, havde tidligere tiders mennesker store fordele. I hundreder af år færdedes de sammen med ham, der var dannet i Guds billede, og som levede, da Skaberen sagde, at alt var »såre godt«; den mand, som Gud selv havde undervist i al den visdom, der hørte til den materielle verden. Adam havde hørt skabelsesberetningen af Skaberen selv; han var vidne til ni hundrede års begivenheder og gav sin viden videre til sine efterkommere. Før syndfloden havde man ingen bøger og ingen optegnelser; men tillige med deres store fysiske og åndelige kraft havde menneskene en god hukommelse. De kunne fatte og huske, hvad der blev meddelt dem, og give det uforandret videre til deres efterkommere. Og i flere hundrede år levede der syv slægtled på jorden samtidig, så de kunne rådspørge hinanden og drage nytte af hinandens kundskab og erfaring.

[43]

De muligheder, som den tids mennesker havde for at skaffe sig kundskab om Gud gennem hans skaberværk, har aldrig eksisteret i samme grad siden. Og så langt fra at være en tid med religiøst mørke var det en tid med stor oplysning. Hele verden kunne få undervisning af Adam, og de, der frygtede Herren, havde også Kristus og englene som lærere. Desuden havde de et tavst vidne om sandheden i Guds have, som blev blandt menneskene i mange hundrede år. Guds herlighed åbenbares ved indgangen til Paradiset, hvor keruberne stod vagt, og her søgte de første tilbedere hen. Dér blev deres altre rejst og deres ofre frembåret. Det var dér, Kain og Abel bragte deres ofre, og dér Gud kom ned og talte med dem.

Skeptikerne kunne ikke benægte Edens haves eksistens, så længe den var på jorden, og dens indgang var spærret af englevagten. Skabelsen, formålet med haven og beretningen om dens to træer, der var så nøje forbundet med menneskenes skæbne, var uomstødelige kendsgerninger. Og Guds eksistens og øverste myndighed og forpligtelserne over for hans lov var sandheder, som menneskene tøvede med at betvivle, så længe Adam var iblandt dem.

Trods den fremherskende uretfærdighed var der en række hellige mænd, som var blevet højnet og forædlet ved samfund med Gud, og som ligesom levede i samvær med Himmelen. Det var mænd med stor intelligens og vidunderlige evner. De havde en stor og hellig mission: At udvikle en retfærdig karakter og at undervise i gudfrygtighed, og deres undervisning var ikke blot beregnet for menneskene på deres egen tid, men også for senere slægtled. Det er kun de mest fremstående, der er nævnt i skriften, men gennem alle disse århundreder havde Gud trofaste vidner og oprigtige tilbedere.

Om Enok siges der, at han fik en søn, da han havde levet fem og tres år. Derefter vandrede han med Gud i tre hundrede år. I de første år havde Enok frygtet og elsket Gud og holdt hans bud. Han var en af den række hellige mænd, der bevarede den sande tro, - forløberne for den lovede sæd. Af Adam havde han hørt den dystre beretning om syndefaldet og den opmuntrende beretning om Guds nåde, som den kom til udtryk i løftet, og han stolede på Forløseren, som skulle komme. Men efter at den første søn var født, fik Enok en højere erfaring; han kom ind i et nærmere samfund med Gud. Han så tydeligere sine egne forpligtelser og sit ansvar som et Guds barn. Da han så barnets kærlighed til dets fader og dets ligefremme tillid til hans beskyttelse, og idet han følte den dybe, brændende ømhed i sit eget hjerte over for sin førstefødte søn, fik han en dyrebar forståelse af Guds vidunderlige kærlighed til menneskene, idet han gav sin Søn, og han forstod, hvilken tillid Guds børn kan nære til deres himmelske fader. Guds evige, uendelige kærlighed gennem Kristus blev emnet for hans overvejelser dag og nat, og med hele sin sjæls varme søgte han at åbenbare denne kærlighed for de mennesker, han levede iblandt.

Enoks vandring med Gud foregik ikke i henrykkelse eller i fantasien, men i alle dagliglivets pligter. Enok blev ikke en eneboer, der afsondrede sig fuldstændig fra verden; for han havde en gerning at gøre for Gud i verden. I sin familie og i sin forbindelse med andre, som ægtemand, fader, ven og borger var han en trofast, urokkelig Herrens tjener.

Hans hjerte var i samklang med Guds vilje; for »vandrer vel to i følge, når det ikke er aftalt?« Am. 3, 3. Denne hellige vandring fortsattes i tre hundrede år. Der er få kristne, der ikke ville være langt mere alvorlige, hvis de vidste, at de kun havde en kort tid at

leve i, eller at Kristi komme var lige for hånden. Men Enoks tro blev stærkere og stærkere, og hans kærlighed blev stadig mere brændende, efter som århundrederne gik. [44]

Enok var en karakterfast, højt kultiveret mand med en omfattende viden. Han blev beæret med særlige åbenbarelsen fra Gud, men skønt han til stadighed havde forbindelse med Himmelen og altid følte Guds storhed og fuldkommenhed, var han meget ydmyg. Jo nærmere forbindelse han fik med Gud, des dybere forståelse fik han af sin egen svaghed og ufuldkommenhed.

Enok var bedrøvet over de ugudeliges tiltagende ondskab og frygtede, at deres vantro ville formidske hans ærbødighed over for Gud. Derfor undgik han at have forbindelse med dem til stadighed og tilbragte megen tid i ensomhed i bøn og eftertanke. På denne måde ventede han på Herren og søgte klarere forståelse af hans vilje, så han kunne udføre den. For ham var bøn sjælens åndedræt. Han levede i selve Himmelenes atmosfære.

Gennem hellige engle åbenbarede Gud for Enok, at han havde til hensigt at ødelægge jorden ved en vandflod, og han gav ham også et større indblik i forløsningsplanen. Ved profetiens ånd førte han ham ned gennem de generationer, der skulle leve efter syndfloden, og viste ham de store begivenheder i forbindelse med Kristi andet komme og verdens ende.

Enok havde været bekymret med hensyn til døden. Før ham havde det set ud, som om de retfærdige og de ugudelige gik i graven sammen, og at det var deres endeligt. Han kunne ikke se, at der ventede de retfærdige et liv på den anden side af graven. I profetiske syner blev han nu undervist om Kristi død, og han så Kristus komme i herlighed ledsaget af alle de hellige engle for at forløse sit folk fra graven. Han så også verdens fordærvede tilstand lige forud for Kristi andet komme - at der på denne tid ville leve en slægt, der var pralerisk, formastelig og egenrådlig, og som fornægtede den eneste Gud og den Herre Jesus Kristus, idet de nedtrådte loven og foragtede forsoningen. Han så, hvorledes de retfærdige blev kronet med herlighed og ære, mens de ugudelige blev forvist fra Herrens nærværelse og tilintetgjort med ild.

Enok blev en retfærdighedens forkynder, som fortalte menneskene, hvad Gud havde åbenbaret for ham. De, der frygtede Herren, opsøgte denne hellige mand for at få del i hans undervisning og hans

bønner. Han arbejdede også offentligt og bragte Guds budskab til alle, der ville lytte til advarslen. Hans anstrengelser begrænsedes ikke til Sets børn. I det land, hvor Kain havde forsøgt at flygte bort fra Guds åsyn, forkyndte Guds profet de vidunderlige syner, han havde set. Han sagde: »Se, Herren kommer med sine hellige titusinder for at holde dom over alle og straffe alle de ugudelige for alle de ugudeligheds gerninger, de har øvet, og for alle de formastelige ord, de har talt imod ham, de ugudelige syndere!« Jud. 14-15.

Han var en frygtløs revser af synd. Mens han forkyndte Guds kærlighed gennem Kristus for folket på sin tid og opfordrede dem til at forlade deres onde veje, irettesatte han den herskende ugudelighed og advarede sin tids mennesker om, at dommen ganske bestemt ville blive fuldbyrdet over overtræderen. Det var Kristi ånd, der talte gennem Enok. Denne ånd åbenbarer sig ikke alene ved kærlighed, medfølelse og bøn; det er ikke udelukkende milde ord, der tales af hellige mænd. Gud pålægger sine budbærere at forkynde sandheder, som er skarpe og gennemtrængende som et tveægget sværd.

Guds kraft, som ledsagede hans tjener, følte af dem, der hørte ham tale. Nogle gav agt på advarslen og holdt op med at synde, men de fleste spottede det højtidelige budskab og fortsatte på deres onde veje med endnu større dristighed. Guds tjenere skal bringe et lignende budskab til verden i de sidste dage, og det vil også blive modtaget med vantro og spot. Verden før syndfloden forkastede advarslen fra ham, der vandrede med Gud. Således vil den sidste slægt også tage sig Herrens budbæreres advarsler let.

[45] Under sin flittige gerning bevarede Enok støt sin forbindelse med Gud. Jo større og mere presserende hans arbejde var, des mere udholdende og alvorlige blev hans bønner. Til visse tider afsondrede han sig helt fra mennesker. Når han havde været blandt folket i nogen tid, travlt optaget af arbejde for at gavne dem med sin undervisning og ved sit eksempel, trak han sig tilbage for at tilbringe en tid i ensomhed, hungrende og tørstende efter den guddommelige kundskab, som Gud alene kan give. Idet Enok således samtalede med Gud, genspejlede han mere og mere Guds billede. Hans ansigt skinnede af et helligt lys, det lys, der stråler fra Jesu ansigt. Efter disse samvær med Gud betragtede selv de ugudelige med ærefrygt det himmelske præg på hans ansigt.

Menneskenes ondskab havde nået en sådan højde, at der blev fældet dødsdom over dem. Som årene gik, blev menneskenes skyld større og større, og den guddommelige domfældelses skyer blev mørkere og mørkere. Men Enok fortsatte sine advarsler, bønner og opfordringer og søgte at holde syndens flodbølge tilbage og afvende hævnens lynild. Skønt hans advarsler ikke ænsedes af et syndigt, nydelsessygt folk, fik han det vidnesbyrd, at han havde Guds velbehag, og han fortsatte trofast at kæmpe mod den herskende ondskab, indtil Gud tog ham bort fra en syndig verden til Himmelenes rene glæder.

Menneskene i det slægtled havde spottet Enok, fordi han ikke prøvede at samle guld og sølv eller erhverve sig ejendom her på jorden. Men Enoks længsel stod til de evige skatte. Han havde set den himmelske stad. Han havde set Kongen i sin herlighed midt i Zion. Hans sind, hans hjerte, hans tale var i Himmelen. Jo større den herskende uretfærdighed blev, des mere alvorlig blev hans længsel efter Guds hjem. Endnu mens han var på jorden, dvælede han i troen i lysets rige.

Salige er de rene af hjertet, thi de skal se Gud. Matt. 5, 8. I tre hundrede år havde Enok søgt sjælens renhed for at kunne være i harmoni med Himmelen. I tre århundreder havde han vandret med Gud. Dag for dag længtes han efter en nærmere forbindelse, og tilknytningen var blevet stadig stærkere, indtil Gud tog ham til sig. Han havde stået på tærsklen til den evige verden med kun et skridt mellem sig og de saliges land, og nu åbnedes portene. Vandringen med Gud, der så længe var foregået på jorden, fortsattes, og han gik gennem den hellige stads porte som det første menneske.

Tabet af ham følte på jorden. Den stemme, der dag for dag havde advaret og undervist, savnedes. Der var nogle, både af de retfærdige og de ugudelige, der havde set ham drage bort, og i håb om, at han blot var ført til et af sine afsides tilflugtsteder, søgte de, som elskede ham, flittigt efter ham, ligesom profetsønnerne senere søgte efter Elias, men uden resultat. De kunne meddele, at han ikke fandtes mere, for Gud havde taget ham til sig.

Ved Enoks optagelse til Himmelen var det Guds plan at give menneskene en vigtig lære. Der var fare for, at menneskene skulle give efter for mismod på grund af de frygtelige følger af Adams synd. Mange var parat til at udbryde: »Hvad gavner det, at vi har

frygtet Herren og holdt hans love, når en tung forbandelse hviler over menneskeslægten, og døden er alles lod?» Men den undervisning, Gud gav Adam, og som blev gentaget af Set og praktiseret af Enok, fejede al dunkelhed og mørke bort og gav menneskene håb om, at ligesom døden kom gennem Adam, såedes ville liv og udødelighed komme gennem den lovede frelser. Satan forsøgte at få menneskene til at tro, at der ikke var nogen belønning i vente for de retfærdige eller straf for de ugudelige, og at det var umuligt for menneskene at adlyde Guds love. Men i Enoks tilfælde erklærede Gud, at han »er til og lønner dem, der søger ham«. Heb. 11, 6. Han viser, hvad han vil gøre for dem, der holder hans bud. Menneskene fik at vide, at det er muligt at adlyde Guds lov, og at de, selv om de lever midt blandt syndige, fordærvede mennesker, ved Guds nåde kan modstå fristelse og blive rene og hellige. I Enoks eksempel så de velsignelsen ved et sådant liv, og hans optagelse til Himmelen var et bevis på sandheden i hans profeti om den tid, hvor glæde, herlighed og evigt liv bliver de lydiges belønning, og fordømmelse, sorg og død overtrædernes lod.

I tro »blev Enok taget bort, for at han ikke skulle se døden; thi før han blev taget bort, fik han det vidnesbyrd, at han havde Guds velbehag«. Heb. 11, 5. Midt i en verden, der var dømt til undergang på grund af sin uretfærdighed, levede Enok et liv i så nær forbindelse med Gud, at døden ikke fik magt over ham. Denne profets gudfrygtige karakter viser den hellige tilstand, de mennesker skal være i, der vil blive »løskøbt fra jorden« ved Kristi andet komme. (Åb. 14, 3.) Da vil uretfærdigheden også være stor ligesom i verden før syndfloden. Menneskene vil følge deres fordærvede hjertes tilskyndelser og en bedragerisk lære og vil gøre oprør mod Himmelenes autoritet.

[46] Men ligesom Enok vil Guds folk søge at opnå

hjertets renhed og at leve i overensstemmelse med hans vilje, indtil de genspejler Kristi karakter. Som Enok vil de advare verden om Herrens andet komme og om de straffedomme, som vil hjem søge overtræderne, og ved deres hellige tale og eksempel vil de fordømme de ugudeliges synder. Ligesom Enok blev optaget til Himmelen før verdens undergang ved vand, således vil de retfærdige, der lever, blive optaget fra jorden før dens ødelæggelse med ild. Apostlen siger: »Vi skal ikke alle hensove, men vi skal alle forvandles, i et nu, i et øjeblik, når den sidste basun lyder.« »Thi Herren selv skal stige ned fra Himmelen, og der skal lyde en befaling, en overengels

røst og Guds basun.« »Thi basunen skal lyde, og de døde skal opstå uforkrænkelige, og da skal vi forvandles.« »Og først skal de døde i Kristus opstå; derefter skal vi, som lever og bliver tilbage, borttrykkes tillige med dem i skyerne for at møde Herren i luften; og så skal vi altid være sammen med Herren. Så trøst hverandre med disse ord!«
1. Kor. 15, 51-52; 1. Tess. 4, 16-18.

[47]

Kapitel 8—Syndfloden

I Noas dage hvilede der en dobbelt forbandelse over jorden som følge af Adams overtrædelse og det mord, Kain havde begået. Og alligevel havde dette ikke medført store forandringer i naturens udseende. Der var tydelige tegn på forfald, men jorden var stadig rig på Guds smukke gaver. Højene kronedes af majestætiske træer, der støttede vinranker, som bugnede af frugt. De store, haveagtige sletter var grønklædte og duftede sødt af tusinder af blomster. Jorden frembragte en næsten ubegrænset mængde af mange forskellige frugter. Træerne overgik langt dem, vi ser nu, både i størrelse, skønhed og fuldkommen form. Veddet var fint og hårdt og lignede sten, og det var næsten lige så holdbart. Der fandtes guld, sølv og ædelstene i stor mængde.

Menneskeheden besad endnu meget af sin oprindelige kraft. Der var kun gået nogle slægtled, siden Adam havde adgang til det træ, der skulle forlænge livet, og menneskets liv kunne endnu måles i århundreder. Hvis disse mennesker med deres lange levetid og deres sjældne evner til at lægge planer og gennemføre dem havde viet sig til at tjene Gud, ville de have ophøjet deres skabers navn på jorden og opfyldt hans hensigt med at give dem livet. Men de kom til kort. Der var mange kæmper, mænd af stor vækst og styrke og kendt for at være vise og dygtige til at udtænke de klogeste og mest vidunderlige ting; men ved at give uretfærdigheden frie tøjler pådrog de sig en skyld, der stod i forhold til deres dygtighed og deres forstandsevner.

Gud skænkede menneskene før syndfloden mange rige gaver; men de benyttede dem til at forherlige sig selv og forvandlede dem til en forbandelse ved at gøre gaverne i stedet for giveren til genstand for deres kærlighed. De brugte guld og sølv, ædelstene og kostbare træsorter til at bygge hjem til sig selv og prøvede at overgå hinanden i at forskønne deres boliger med kunstfærdige arbejder. De søgte kun at tilfredsstille deres eget stolte hjerte og hengav sig til fornøjelser og ondskab. Da de ikke ønskede at bevare kundskaben om Gud, benægtede de snart hans eksistens. De tilbad naturen i stedet

for naturens Gud, forherligede menneskeånden, tilbad deres egne hænders værk og lærte deres børn at bøje sig for udskårne billeder.

På de grønne marker og i skyggen af smukke træer rejste de altre for deres afguder. Udstrakte stedsegrønne lunde blev indviet til tilbedelse af falske guder. Smukke haver stod i forbindelse med disse lunde, og lange, snoede stier, omgivet af bugnende frugttræer, var prydet med statuer og forsynet med alt, hvad der kunne tilfredsstille sanserne og folkets vellystne ønsker og således lokke dem til at deltage i afgudstilbedelsen.

Menneskene glemte Gud og tilbad det, deres fantasi havde skabt, og som følge heraf nedværdigedes de mere og mere. Salmisten beskriver den virkning, afgudstilbedelse har på den tilbedende. Han siger: »Som dem skal de, der laved dem, blive, enhver, som stoler på dem!« Sl. 115, 8. Det er en lov for den menneskelige forstand, at vi forvandles ved at beskue. Mennesket kan ikke nå højere end dets tanker om sandhed, renhed og hellighed. Hvis sindet aldrig løftes over det menneskelige plan, hvis det ikke ved troen hæves op til at beskue den evige visdom og kærlighed, vil mennesket stadig synke dybere og dybere. De, der tilbad falske guder, tillagde dem menneskelige karaktertræk og lidenskaber, og derved sænkedes deres karakterstandard ned på linje med syndige mennesker. Som følge heraf blev de besmittet. »Herren så, at menneskenes ondskab tog til på jorden, og at deres hjerters higen og tragten kun var ond dagen lang Jorden fordærvedes for Guds øjne, og jorden blev fuld af uret.« Gud havde givet menneskene sine bud som en leveregel, men hans lov blev overtrådt, og enhver tænkelig synd var resultatet. Menneskenes ondskab var åbenlys og forvoven, retfærdigheden blev trådt i støvet, og de undertryktes skrig nåede Himmelen.

[48]

Flerkoneri blev tidligt indført i strid med Guds bestemmelse fra begyndelsen. Herren gav Adam een hustru og viste derved sin hensigt i den retning. Men efter syndefaldet valgte menneskene at følge deres egne syndige lyster, og som følge heraf tiltog forbrydelse og elendighed hurtigt. Hverken ægteskabet eller ejendomsretten blev respekteret. Enhver, der begærede sin næstes hustruer eller besiddelser, tog dem med magt, og menneskene pralede af deres voldshandlinger. De fandt tilfredsstillelse i at dræbe dyrene, og brugen af kød som fødemiddel gjorde dem endnu mere grusomme og blodtørstige,

indtil det gik så vidt, at de endog betragtede menneskeliv med en forfærdende ligegyldighed.

Jorden var endnu i sin barndom, og alligevel var uretten blevet så rodfæstet og udbredt, at Gud ikke længere kunne finde sig i det. Derfor sagde han: »Jeg vil udslette menneskene, som jeg har skabt, af jordens flade.« Han erklærede, at hans Ånd ikke for evigt skulle blive i menneskene. Hvis de ikke holdt op med at besmitte verden og dens rigdomme med deres synd, ville han udslette dem og ødelægge det, han havde glædet sig ved at velsigne dem med. Han ville udrydde markens dyr og det planteliv, der skaffede så rigeligt med føde, og forvandle deres skønne jord til en eneste stor ødemark.

Midt i den almindelige fordærvelse arbejdede Metusalem, Noa og mange andre på at holde kendskabet til den sande Gud i live og standse umoralitetens onde flodbølge. Et hundrede og tyve år før syndfloden fortalte Herren ved en hellig engel Noa om sit forsæt og bød ham bygge en ark. Medens Noa byggede arken, skulle han forkynde, at Gud ville bringe en vandflod over jorden for at udslette de ugudelige. De, der ville tro på budskabet og forberede sig til denne begivenhed ved anger og omvendelse, ville få tilgivelse og blive frelst. Enok havde gentaget for sine børn, hvad Gud havde vist ham med hensyn til syndfloden, og Metusalem og hans sønner, der levede længe nok til at høre Noa prædike, hjalp til med at bygge arken.

Gud gav Noa de nøjagtige mål på arken og tydelig og detaljeret vejledning med hensyn til dens bygning. Menneskelig visdom kunne ikke have konstrueret et skib med så stor styrke og holdbarhed. Gud lagde planen, og Noa var bygmesteren. Arken var bygget som et skib, så den kunne flyde på vandet, men i visse henseender lignede den mere et hus. Den havde tre etager og kun een dør, der sad på siden. Lyset kom ind ovenfra, og de forskellige rum var beliggende sådan, at lyset havde adgang til dem alle sammen. Det materiale, der brugtes til bygning af arken, var cypres- eller gofertræ, der kunne holde i hundreder af år. Opførelsen af dette umådelig store bygningsværk var både langsom og besværlig. På grund af træernes størrelse og veddets hårdhed krævede det meget mere arbejde dengang end nu at bearbejde tømmeret, selv om menneskene på den tid var i besiddelse af flere kræfter end nu. Der blev gjort alt, hvad der var menneskeligt muligt, for at gøre arbejdet fuldkomment, men arken kunne alligevel

ikke have trodset det uvejr, der skulle komme over jorden. Gud alene kunne bevare sine tjenere på de oprørte vande.

I tro byggede Noa gudfrygtigt, varslet af Gud om det, som endnu ikke var at se, en ark til frelse for sit hus; og ved den tro blev han en dom over verden og arving til trosretfærdigheden. Heb. 11, 7. Mens Noa forkyndte sit advarselsbudskab for verden, vidnede hans gerninger om hans oprigtighed. Det var på den måde, hans tro blev fuldkommen og åbenbar. Han viste verden et eksempel ved at tro netop det, Gud siger. Alt, hvad han ejede, brugte han til arken. Da han begyndte at bygge denne mægtige båd på det tørre land, kom folk i store skarer fra alle retninger for at se det mærkelige syn og høre den sælsomme prædikants alvorlige, inderlige ord. Hvert slag på arken var et vidnesbyrd for folket.

[49]

Mange syntes til at begynde med at tage imod advarslen, men de omvendte sig ikke til Gud med sand anger. De var uvillige til at afstå fra deres synder. I den tid, der gik, før syndfloden kom, blev deres tro sat på prøve, men de bestod den ikke. De blev overvundet af den almindelige vantro og sluttede sig til sidst til deres tidligere omgangskreds og forkastede det alvorlige budskab. Nogle var fuldt overbevist og ville gerne have rettet sig efter advarselsordene; men der var så mange, der spøjte og gjorde nar, at de blev præget af den samme ånd og modstod nådens indbydelser, og snart var de blandt de dristigste og mest udfordrende spottere; for der er ingen, der er så ligegyldige og går så vidt i synd, som de, der engang har haft lyset, men har modstået Guds Ånds påvirkning.

Det var ikke alle i dette slægtled, der var afgudsdyrkere i dette ords fuldeste betydning. Mange bekendte sig til at tilbede Gud. De hævdede, at deres afguder forestillede guddommen, og at man gennem dem kunne få en klarere forståelse af Gud. Denne gruppe var de første til at forkaste Noas prædiken. Ved at fremstille Gud ved hjælp af materielle ting blev deres forstand blændet for hans majestæt og magt. De kunne ikke længere indse hans karakters hellighed og hans kravs hellige, uforanderlige natur. Efterhånden som synden blev almindeligt udbredt, så den mindre og mindre syndig ud. De erklærede til sidst, at Guds lov ikke længere var i kraft, at det var imod Guds karakter at straffe overtrædelse, og benægtede, at jorden ville blive hjemsøgt af hans straffedomme. Hvis menneskene i det slægtled havde adlydt Guds lov, ville de have hørt Guds stemme

gennem hans tjeners advarsel; men deres forstand var så forblindet ved forkastelsen af lyset, at de virkelig troede, at Noas budskab var en vildfarelse.

Det var ikke flertallet, der stod på rettens side. Verden gjorde front imod Guds retfærdighed og hans love, og Noa blev betragtet som en fanatiker. Da Satan fristede Eva til at være ulydig mod Gud, sagde han til hende: »I skal ingenlunde dø.« 1. Mos. 3, 4. Store mænd, verdslige, ærede og vise mænd, gentog det samme. De sagde: »Guds trusler er blot givet for at skræmme, og han vil aldrig gøre alvor af dem. I behøver ikke at være forskrækket. Den Gud, som selv har skabt verden, vil aldrig ødelægge den og straffe dem, som han har skænket livet. Vær rolige, frygt ikke. Noa er en forrykt fanatiker.« Verden gjorde nar af den bedragne gamle mands tåbelighed. I stedet for at ydmyge deres hjerte over for Gud fortsatte de med deres ulydighed og ondskab, som om Gud ikke havde talt til dem gennem sin tjener.

Men Noa stod som en klippe midt i uvejret. Da han blev gjort til genstand for folks foragt og latterliggørelse, udmærkede han sig ved hellig retskaffenhed og en urokkelig troskab. Hans ord ledsagedes af en særlig kraft, for de var Guds stemme til menneskene gennem hans tjener. Forbindelsen med Gud udrustede Noa med ubegrænset kraft, medens han i et hundrede og tyve år højtideligt talte til denne slægt om begivenheder, der så vidt menneskelig visdom kunne skønnes, umuligt kunne indtræffe.

Verden før syndfloden ræsonnerede, at naturlovene havde været uforanderlige i århundreder. Årstiderne skiftede i samme rækkefølge. Der var aldrig før faldet regn; jorden var blevet vandet af tåge eller dug. Floderne var aldrig gået over deres bredder, men havde roligt ført deres vand til havet. Uforanderlige love havde forhindret vandet i at gå over sine bredder. Men de, der ræsonnerede sådan, så ikke hans hånd, som holdt vandene tilbage og sagde: »Hertil og ikke længere! Her standse dine stolte vover!« Job. 38, 11.

Idet tiden gik, uden at der skete synlige forandringer i naturen, begyndte de mennesker, hvis hjerte for en tid havde skælvet af frygt, at føle sig sikre. De tænkte, som mange gør i dag, at naturen står over naturens Gud, og at dens love er så grundfæstede, at selv Gud ikke kan forandre dem. De ræsonnerede, at hvis Noas budskab var rigtigt, ville naturen komme ud af balance, og derfor gjorde de i

verdens øjne budskabet til en illusion - et stort bedrag De viste deres foragt for Guds advarsel ved at gøre akkurat, som de havde gjort, før advarslen blev givet. De fortsatte med deres fester og deres frådseri. De spiste og drak, plantede og byggede og lagde planer med henblik på de fordele, de håbede at opnå i fremtiden. De gik videre i ondskab og trodsig ligegyldighed over for Guds krav for at vise, at de ikke frygtede den Evige. De hævdede, at hvis der var noget sandt i det, Noa havde sagt, ville berømte mænd, de vise, kloge og store mænd forstå det.

Havde folk før syndfloden troet på advarslen og angret deres onde gerninger, ville Herren have holdt sin vrede tilbage, som han senere gjorde for Ninives vedkommende. Men ved deres hårdnakkede modstand mod samvittighedens bebrejdelser og Guds profets advarsler gjorde dette slægtled deres uretfærdigheds mål fuldt og blev modne til udslettelse.

Deres prøvetid var ved at udløbe. Noa havde trofast fulgt de forskrifter, han havde modtaget af Gud. Arken blev bygget færdig i alle enkeltheder efter Guds anvisninger og blev fyldt med føde til mennesker og dyr. Derpå fremsatte Guds tjener sin sidste appel til folket. Med indtrængende opfordringer, som ord ikke kan gengive, bønfuldt han dem om at søge tilflugt, mens det var tid. Igen forkastede de hans ord og hævdede deres stemme i spøg og spot.

Pludselig blev den spottende mængde tavs. Dyr af enhver art, fra de vildeste til de tammeste, kom fra bjerg og skov og gik roligt hen imod arken. Så hørtes der en lyd som af vindens susen, og se, fugle kom flyvende fra alle retninger i et så stort antal, at himmelen formørkedes. I fuldkommen orden kom de hen til arken. Dyrene adlød Guds befaling, mens menneskene var ulydige. Vejledt af hellige engle gik de par for par ind i arken til Noa, af de rene dyr syv par af hver slags. 1 Mos. 7, 9. 2. Nogle så til i undren, andre i frygt. Filosoferne blev opfordret til at give en forklaring på denne mærkelige begivenhed, men forgæves. Det var et mysterium, de ikke kunne fatte. Men menneskene var blevet så forhærdede af stadig at forkaste lyset, at selv dette syn kun gjorde et kortvarigt indtryk på dem. Da den dødsdømte slægt så solen skinne i sin herlighed og de betragtede jorden i dens næsten paradisiske skønhed, jog de deres voksende frygt bort med larmende forlystelser, og ved deres

voldshandlinger syntes de at udløse Guds vrede, som allerede var vakt.

Gud befalede Noa: »Gå ind i arken med hele dit hus, thi dig har jeg fundet retfærdig for mine øjne i denne slægt.« 1. Mos. 7, 1. Noas advarsel var blevet forkastet af verden; men hans indflydelse og eksempel blev til en velsignelse for hans familie. Som belønning for hans troskab og retskaffenhed frelste Gud hele hans familie sammen med ham. Hvilken opmuntring for trofaste forældre!

Den tid var forbi, da den skyldige menneskehed kunne finde nåde. Markens dyr og himmelens fugle havde søgt tilflugt i arken. Noa og hans husstand var i arken, og »Herren lukkede efter ham«. Der viste sig et blændende lysglimt, og en sky af herlighed, kraftigere end lynet, kom ned fra himmelen og svævede foran arkens indgang. Den massive dør, som det var umuligt at lukke indefra, blev langsomt svunget på plads af usynlige hænder. Noa blev lukket inde, og de, som havde forkastet Guds nåde, blev lukket ude. Himmels segl sad på den dør. Gud havde lukket den, og Gud alene kunne åbne den. Således vil nådedøren blive lukket, når Kristus afslutter sin forbøn for skyldige mennesker, inden han kommer i himmelens skyer. Da vil den guddommelige nåde ikke længere holde de gudløse tilbage, og Satan vil få fuldt herredømme over dem, der har forkastet nåden. De vil prøve at udrydde Guds folk; men ligesom Noa blev lukket inde i arken, således vil de retfærdige blive skærmet af den guddommelige magt.

I syv dage efter, at Noa og hans familie var gået ind i arken, viste der sig intet tegn på det kommende uvejr. I denne tid blev deres tro stillet på prøve. Det var en sejrens tid for dem, der var udenfor. Den tilsyneladende opsættelse bestyrkede dem i troen på, at Noas budskab var et bedrag, og at syndfloden aldrig ville komme. Trods det højtidelige skue, de havde været vidne til dyrene og fuglene, der gik ind i arken, og Guds engel, der lukkede døren, blev de ved med deres morskab og svir og spøjte endog med disse tydelige beviser på Guds magt. De flokkedes omkring arken og hånedes dens beboere med en dristighed og voldsomhed, som de aldrig før havde vovet.

[51] Men den ottende dag blev himmelen overtrukket af mørke skyer. Der fulgte tordenbrag og lynglimt. Snart begyndte der at falde store regndråber. Verden havde aldrig set noget lignende, og menneskenes hjerte blev grebet af frygt. Alle spurgte sig selv: »Har Noa alligevel

haft ret, og er verden dømt til undergang?« Himmelen blev mørkere og mørkere, og regnen faldt stadig stærkere. Dyrene løb omkring i vild rædsel, og deres angstfyldte brøl syntes at udtrykke deres egen og menneskenes skæbne. Så »brast det store verdensdybs kilder, og himmelens sluser åbnedes«. Vandet syntes at komme fra skyerne som mægtige vandfald. Floderne gik over deres bredder og oversvømmede dalene. Vandstråler brød frem af jorden med ubeskrivelig kraft og kastede massive klippestykker hundreder af meter op i luften, og i faldet begravedes disse dybt i jorden.

Folk så først, hvorledes deres egne hænders værk blev ødelagt. Deres prægtige bygninger og de smukke haver og lunde, hvor de havde anbragt deres afguder, blev ødelagt af lyn fra himmelen, og ruinerne blev spredt vidt omkring. Altene, hvor der var blevet ofret mennesker, blev revet ned, og de tilbedende måtte skælve for den levende Guds magt i bevidstheden om, at det var deres egen fordærvelse og afgudsdyrkelse, der havde fremkaldt deres udryddelse.

Efter som uvejret tiltog, blev træer, bygninger, klippestykker og jord slynget i alle retninger. Menneskers og dyrs rædsel overgik al beskrivelse. Over stormens hylen hørtes jammeren fra et folk, som havde foragtet Guds myndighed. Satan selv, som var tvunget til at forblive midt i elementernes rasen, frygtede for sit eget liv. Han havde frydet sig ved at herske over en så kraftig slægt og ønskede, at de skulle leve for at kunne øve deres afskyeligheder og fortsætte deres oprør mod Himmelenes hersker. Nu udtalte han forbandelser over Gud og anklagede ham for uretfærdighed og grusomhed. Mange mennesker bespottede Gud ligesom Satan, og havde de kunnet, ville de have revet ham ned fra magtens trone. Andre var vanvittige af frygt og strakte hænderne ud mod arken med bøn om at komme ind. Men deres bønner var forgæves. Samvittigheden var til sidst vakt til erkendelse af, at der er en Gud, som hersker i Himmelen. De påkaldte ham alvorligt, men hans øre var ikke åbent for deres råb. I den frygtelige time så de, at overtrædelse af Guds lov var årsagen til deres død. Men skønt de af frygt for straf erkendte deres synd, følte de ingen virkelig anger og ingen afsky for det onde. De ville atter have vist Himmelen trods, hvis dommen var blevet kaldt tilbage. Når Guds straffedomme falder over jorden, inden den tilintetgøres af ild, vil de ubodfærdige ligeledes nøjagtig vide, hvori deres synd

består - foragt for Guds lov. Og dog vil deres anger ikke være mere ægte end syndernes i verden før syndfloden.

Nogle prøvede i deres fortvivlelse at bryde ind i arken; men dens solide konstruktion modstod deres anstrengelser. Nogle klyngede sig til arken, indtil de blev skyllet bort af de brusende vande eller mistede deres greb ved sammenstød med klipper og træer. Den massive ark knagede i alle fuger, mens den blev drevet omkring af de ubarmhjertige vinde og kastet fra bølge til bølge. Dyrenes brøl derinde udtrykte deres frygt og smerte. Men midt i elementernes rasen fortsatte den at flyde sikkert. Engle, vældige i kraft, blev sendt for at bevare den.

Dyrene, som var udsat for uvejret, ilede hen til menneskene, som om de ventede hjælp fra dem. Nogle mennesker bandt deres børn og sig selv fast til stærke dyr, fordi de vidste, at dyrene hang ved livet og ville klatre op til de højeste punkter for at undslippe det stigende vand. Nogle bandt sig fast til høje træer, som stod på toppen af høje eller bjerge, men træerne blev revet op med rode, og slynget ned i de frådende bølger med deres last af levende væsener. Det ene tilflugtsted efter det andet måtte opgives. Efter som vandet steg højere og højere flygtede folk op på de højeste bjerge for at søge tilflugt. Ofte kæmpede både mennesker og dyr for at finde fodfæste, indtil begge parter blev skyllet bort.

Fra de højeste tinder kunne menneskene se ud over et endeløst hav. Guds tjeners højtidelige advarsler var ikke længere genstand for latterliggørelse og hån. Hvor disse dødsdømte syndere længtes efter de anledninger, de havde ringeagtet! Hvor de bønfuldt om endnu een times prøvetid, endnu een nådig anledning, endnu eet kald fra Noas læber! Men de skulle ikke mere høre nådens stemme. Både kærligheden og retfærdigheden krævede, at Guds straffedomme [52] gjorde ende på synden. Hævnens vande skyllede hen over det sidste tilflugtsted, og de, som foragtede Gud, omkom i det mørke dyb.

Ved Guds ord blev også den daværende verden oversvømmet af vand og gik til grunde. Og de nuværende himle og jorden er gemt ved det samme ord og forbeholdt ilden på den dag, da de ugudelige mennesker skal dømmes og fortabes. 2. Pet. 3, 5-7. Endnu et uvejr nærmer sig. Jorden vil igen blive hjem søgt af Guds ødelæggende vrede, og synd og syndere vil blive tilintetgjort.

De synder, der nedkaldte straf over verden før syndfloden, eksisterer også i dag. Menneskenes hjerte er blottet for gudsfrygt, og hans lov behandles med ligegyldighed og foragt. Den daværende slægts store verdslighed har sin lige i vort slægtled. Kristus sagde: »Som de levede i dagene før syndfloden: De åd og drak, tog til ægte og gav til ægte lige til den dag, da Noa gik ind i arken, og de ænsede intet før syndfloden kom og rev dem alle bort - sådan skal det også gå ved Menneskesønnens komme.« Matt. 24, 38-39. Gud fordømte ikke menneskene før syndfloden, fordi de spiste og drak. Han havde givet dem jordens rige frugter for at tilfredsstille deres fysiske behov. Deres synd bestod i at modtage disse gaver uden at vise taknemmelighed mod giveren og i, at de nedværdigede sig selv ved at give efter for en umådeholden appetit. De havde lov til at gifte sig. Ægteskabet var efter Guds plan; det var en af hans første forordninger. Han gav særlige forskrifter for denne anordning og forlenede den med hellighed og skønhed; men disse forskrifter blev glemt, og ægteskabet blev til et vrangbillede og benyttet til at tjene lidenskab.

En lignende tingenes tilstand hersker nu. Det, der er lovligt i sig selv, bliver overdrevet. Appetitten tilfredsstilles uden indskrænkning, Folk, der bekender sig til at følge Jesus, spiser og drikker i dag med de drukne, mens deres navne står i ærværdige menigheders protokoller. Mådeholdenhed sløver moralen og åndeligheden og bereder vej for tilfredsstillelse af de lavere lidenskaber. Mange mennesker føler ikke nogen moralsk forpligtelse til at tæmme deres sanselige lyster og bliver slave af dem. Folk hengiver sig til sanselige fornøjelser og lever kun for denne verden og dette liv. Ødselhed gennemsyrrer alle samfundsklasser. Retskaffenhed ofres for luksus og forfængelighed. De, der har travlt med at blive rige, bøjer retten og undertrykker de fattige, og »slaver og menneskesjæle« købes og sælges stadig. Svindel, bestikkelse og tyveri breder sig uhindret blandt høj og lav. Aviserne er fulde af beretninger om mord - forbrydelser så koldblodige og meningsløse, at det ser ud, som om ethvert menneskeligt instinkt var udslettet. Og disse grusomheder er blevet så almindelige, at de knapt nok kommenteres eller vækker opmærksomhed. Lovløshedens ånd gennemsyrrer alle nationer, og de udslag, der fra tid til anden vækker rædsel hos verden, er kun varsler om den ulmende ild af lidenskab og lovløshed, som vil fylde jorden med sorg og

ødelæggelse, når den først en gang er sluppet løs. Det billede, som skriften har tegnet af verden før syndfloden, viser kun alt for tydeligt den tilstand, som det moderne samfund hurtigt nærmer sig. Selv i dette århundrede og i såkaldte kristne lande begås der forbrydelser, der er lige så sorte og frygtelige som dem, der var skyld i, at den gamle verdens syndere blev udslettet.

Før syndfloden sendte Gud Noa for at advare verden, så folket kunne ledes til omvendelse og derved undgå den truende tilintetgørelse. Idet tiden for Kristi andet komme nærmer sig, sender Herren sine tjenere for at opfordre verden til at berede sig til den store begivenhed. Mange har levet i overtrædelse af Guds lov, og nu opfordrer Gud dem i sin nåde til at adlyde dens hellige forskrifter. Alle de, der vil afstå fra deres synder ved anger over for Gud og ved tro på Kristus, kan få tilgivelse. Men mange synes, det er for stort et offer at aflægge synden. Fordi deres liv ikke er i harmoni med Guds regerings rene principper, forkaster de hans advarsler og benægter hans lovs gyldighed.

Af jordens store befolkning før syndfloden var der kun otte mennesker, der troede og adlød Guds ord gennem Noa. I hundrede og tyve år advarede retfærdighedens prædiker verden om den kommende tilintetgørelse; men hans budskab blev foragtet og forkastet. Sådan vil det også gå nu. Før lovgiveren kommer og straffer de ulydige, vil overtræderne blive opfordret til at angre og atter vise troskab; men for flertallets vedkommende vil disse advarsler være forgæves. Apostlen Peter siger: I de sidste dage skal der lyde spot fra spottere, der lever efter deres egne lyster og siger: »Hvad bliver det til med hans komme, som var forjættet? Fra den dag, vore fædre sov hen, er alt jo blevet ved at være, som det var fra skabelsens begyndelse,« 2. Pet. 3, 3-4. Hører vi ikke disse ord gentaget, ikke alene af åbenlyst ugudelige mennesker, men af mange, der står på prædikestolen i vort land? »Der er ingen grund til ængstelse,« siger de. »Før Kristus kommer, skal hele verden omvendes, og retfærdigheden skal herske i tusinde år. Fred, fred! Alt fortsætter, som det var fra begyndelsen. Ingen bør lade sig forstyrre af disse ulykkesprofeters ophidsende budskab.« Men denne lære om tusindårsriget er ikke i overensstemmelse med det, Kristus og hans apostle lærte Jesus stillede det betydningsfulde spørgsmål: »Når Menneskesønnen kommer, mon han så vil finde troen på jorden?« Luk. 18, 8. Og som vi har

set, siger han, at tilstanden vil være som i Noas dage. Paulus siger, at vi kan vente, at ondskaben vil tiltage, når endens tid nærmer sig: »Ånden siger med klare ord, at i de sidste tider skal nogle falde fra troen, idet de lytter til forførende ånder og dæmoners lærdomme.« 1. Tim. 4, 1. Apostlen siger, at »I de sidste dage skal der komme strenge tider« og han opregner en forfærdende række synder, der vil findes blandt mennesker, som har gudsfrygts skin.

Da prøvetiden for menneskene før syndfloden var ved at afsluttes, hengav de sig til ophisende fornøjelser og fester. De, der havde indflydelse og magt, var ivrige efter at holde folks sind optaget af munterhed og fornøjelse, for at ingen skulle påvirkes af den sidste højtidelige advarsel. Ser vi ikke det samme gentage sig i dag? Mens Guds tjenere forkynder budskabet om, at alle tings ende er nær, er verden optaget af morskab og fornøjelser. Der er stadig nye spændende oplevelser, som forårsager ligegyldighed over for Gud og forhindrer folk i at blive påvirket af de sandheder, som alene kan frelse dem fra den kommende tilintetgørelse.

I Noas dage erklærede filosofferne, at det var umuligt, at verden kunne forgå i en vandflod. På samme måde er der videnskabsmænd, der prøver at påvise, at verden ikke kan gå til grunde ved ild at det ville være imod naturlovene. Men naturens Gud, som gav og behersker naturens love, kan bruge sine hænders gerning til at tjene sit eget formål.

Da store og kloge mænd til deres egen tilfredsstillelse havde bevist, at det var umuligt, at verden kunne forgå ved vand; da folks frygt havde lagt sig; da alle regnede Noas profeti for et bedrag og betragtede ham som en fanatiker - da var det, Guds time var kommet. Da »brast det store verdensdybs kilder, og himmelens sluser åbnedes« og spotterne omkom i syndflodens vande. På trods af al den filosofi, menneskene pralede af, opdagede de for sent, at deres visdom var dårskab, at lovgiveren er større end naturlovene, og at den Almægtige ikke mangler midler til at gennemføre sin vilje. »Som det gik til i Noas dage« »på samme måde skal det gå den dag, da Menneskesønnen åbenbares.« Luk. 17, 26. og 30. »Herrens dag skal komme som en tyv; da skal himlene forgå med brag, og elementerne skal komme i brand og opløses, og jorden og alt menneskeværk på den skal brændes op.« 2. Pet. 3, 10. Når filosofiens ræsonnementer har forjaget al frygt for Guds straffedomme, når religiøse ledere

peger fremad mod lange tider med fred og fremgang, når verden er optaget af forretninger og fornøjelser, af at plante og bygge, af gilder og munterhed, og når den forkaster Guds advarsel og håner hans budbærere - da er det, at undergangen pludselig kommer over dem, [54] og de skal ingenlunde undslippe. (1. Tess. 5, 3.)

Kapitel 9—Efter syndfloden

Vandet steg femten alen over de højeste bjerge. For familien i arken så det ofte ud, som om de skulle omkomme, idet båden i fem lange måneder blev kastet om, tilsyneladende som et bytte for vind og vove. Det var en vanskelig prøve for dem, men Noas tro rokkedes ikke, for han havde forsikringen om, at Gud havde hånden på roret.

Da vandet begyndte at synke, lod Herren arken drive ind på et sted, der var beskyttet af en gruppe bjerge, som var blevet bevaret ved hans kraft. Disse bjerge lå ikke langt fra hinanden, og arken sejlede omkring i denne rolige havn og blev ikke længere kastet om på det uendelige hav. Dette var en stor lettelse for de trætte rejsende, der var blevet kastet omkring af stormen.

Noa og hans familie ventede ivrigt på, at vandet skulle aftage, for de længtes efter at sætte fødderne på jorden igen. Fyrre dage efter at bjergtoppene var blevet synlige, sendte de en ravn ud en fugl, der havde en god sporsans for at opdage, om jorden var blevet tør. Da denne fugl ikke fandt andet end vand, vedblev den at flyve til og fra arken. Syv dage senere blev en due sendt ud, men da den ikke fandt nogen føde, vendte den tilbage til arken. Noa ventede endnu syv dage og sendte så igen en due ud. Da den kom tilbage om aftenen med et olieblad i næbbet, blev der stor glæde. Senere tog Noa »dækket af arken, og da han så sig om, se, da var jordens overflade tør«. Men han ventede stadig tålmodigt i arken. Ligesom han var gået ind på Guds befaling, ventede han nu på en særlig befaling om at gå ud.

Til sidst steg en engel ned fra himmelen, åbnede den massive dør og bød patriarken og hans husstand gå ud på jorden og tage alt levende med sig. I sin glæde over befrielsen glemte Noa ikke ham, ved hvis nådige omsorg de var blevet bevaret. Hans første handling efter at have forladt arken var at bygge et alter og bringe et offer af hver slags af de rene dyr og fugle som et udtryk for sin taknemmelighed mod Gud for befrielsen og sin tro på Kristus, det store offer. Denne offergave var behagelig for Gud, og den bragte

velsignelse ikke alene til patriarken og hans familie, men til alle, der ville komme til at leve på jorden. Da Herren indåndede den liflige duft, sagde han til sig selv: »Jeg vil aldrig mere forbande jorden for menneskenes skyld. Herefter skal, så længe jorden står, sæd og høst, kulde og hede, sommer og vinter, dag og nat ikke ophøre!« Her var en lærdom for alle følgende slægter. Noa var kommet ud på en øde jord, men inden han byggede et hus til sig selv, rejste han et alter for Gud. Hans kvægbestand var lille og var blevet bevaret med store omkostninger; og dog gav han med glæde en del af den til Herren som en anerkendelse af, at alt tilhører Gud. På samme måde [55] hør vi først give vore frivillige gaver til Gud. Ethvert bevis på hans nåde og kærlighed til os bør modtages i taknemmelighed, både ved selvopofrende arbejde og ved gaver til hans sag.

For at menneskene ikke skulle gå i stadig frygt for en syndflod, så snart skyerne samlede sig og regnen begyndte at falde, opmuntrede Herren Noas familie med et løfte: »Jeg opretter min pagt med Eder; aldrig mere skal der komme en vandflod for at ødelægge jorden! Min bue sætter jeg i skyen, og den skal være pagtstegn mellem mig og jorden! Når jeg trækker skyer sammen over jorden, og buen da viser sig i skyerne, vil jeg se hen til den og ihukomme den evige pagt mellem Gud og hvert levende væsen.«

Hvor var Guds nåde og medlidenhed med de fejlende skabninger stor, idet han således satte den smukke regnbue i skyen som et tegn på sin pagt med menneskene! Herren siger, at når han ser på buen, vil han komme sin pagt i hu. Det betyder ikke, at han nogensinde ville glemme den; men han taler til os på vort eget sprog, for at vi bedre kan forstå ham. Det var Guds hensigt, at når børn i senere slægtled spurgte om betydningen af den smukke bue, der strækker sig over himmelen, skulle deres forældre gentage beretningen om syndfloden og fortælle dem, at den Højeste havde sat denne bue i skyen som en forsikring om, at vandet aldrig mere skulle oversvømme jorden. Således ville den fra slægt til slægt være et vidnesbyrd om Guds kærlighed til menneskene og derved styrke deres tillid til Gud.

Omkring tronen i Himmelen og over Kristi hoved er der noget, der ligner en regnbue. Profeten siger: »Som regnbuen, der viser sig i skyen på en regnvejrsdag, var stråleglansen om ham at se til. Således så Herrens herlighedsåbenbarelse ud.« Ez. 1, 28. I Åbenbaringens bog siges der: »Se, en trone stod i Himmelen, og der sad en på

tronen, og der var en regnbue rundt omkring tronen, at se til som smaragd.« Åb. 4, 2-3. Når menneskene ved deres store uretfærdighed nedkalder Guds straffedomme, vil Frelseren, idet han går i forbøn for dem hos Faderen, pege på regnbuen i skyen, på buen om tronen og over sit eget hoved som tegn på Guds barmhjertighed over for den angrende synder.

Til den forsikring, der blev givet Noa om syndfloden, har Gud selv knyttet de dyrebareste af sin nådes løfter: »Som jeg svor, at Noas vande ej mer skulle oversvømme jorden, så sværger jeg nu, at jeg aldrig vil vredes og skænde på dig. Om også bjergene viger, om også højene rokkes, min kærlighed viger ej fra dig, min fredspagt rokkes ikke, så siger Herren, din forbarmer.« Es. 54, 9-10.

Da Noa så de mægtige rovdyr, der kom ud af arken sammen med ham, frygtede han for, at hans familie på kun otte personer ville blive tilintetgjort af dem. Men Herren sendte en engel til sin tjener med et beroligende budskab: »Frygt for Eder og rædsel for Eder skal være over alle jordens vildtlevende dyr og alle himmelens fugle og i alt, hvad jorden vrimler med, og i alle havets fisk; i Eders hånd er de givet! Alt, hvad der rører sig og lever, skal tjene Eder til føde; ligesom de grønne urter giver jeg Eder det alt sammen.« Før denne tid havde Gud ikke givet menneskene tilladelse til at spise animalsk føde. Han havde til hensigt, at menneskeslægten helt skulle leve af jordens afgrøder; men nu, da alt grønt var ødelagt, tillod han dem at spise kødet af de rene dyr, der var bevaret i arken.

Hele jordens overflade var forandret af syndfloden. En tredje frygtelig forbandelse hvilede over jorden som følge af synden. Da vandene begyndte at synke, var høje og bjerge omgivet af et mægtigt uroligt hav. Overalt lå der døde mennesker og dyr. Herren ville ikke tillade, at disse blev liggende og opløstes og besmittede luften, derfor gjorde han jorden til en stor begravelsesplads. En voldsom vind, der skulle blæse for at tørre vandet, oprørte det med stor kraft, og i nogle tilfælde flyttede den toppen af bjerge og dyngede træer, klipper og jord, op over de døde legemer. På samme måde blev guld og sølv, kostbare træsorter og ædelstene, som havde prydet jorden før syndfloden, og som indbyggerne havde tilbedt som afguder, skjult for menneskenes øjne, idet vandet ved sin voldsomme bevægelse dækkede disse skatte til med jord og sten. I visse tilfælde dannedes der endog bjerge oven på dem. Gud så, at jo flere rigdomme og jo

[56] mere fremgang, han gav menneskene, des mere fordærvet blev deres opførsel over for ham. De skatte, der skulle have fået dem til at ære den gavmilde giver, var blevet tilbedt, mens Gud var blevet vanæret og foragtet.

Jorden frembød et ubeskriveligt skue af forvirring og ødelæggelse. Bjergene, der engang havde været så smukke i deres fuldkomne symmetri, var nu forrevne og uregelmæssige. Stene og forrevne klipper fandtes nu spredt ud over jordens overflade. Mange steder var høje og bjerge forsvundet, og der var intet spor af dem; andre steder havde sletter givet plads for bjergrygge. Disse forandringer var mere udprægede nogle steder end andre. Der, hvor jordens rigeste forekomster af guld, sølv og ædelstene engang fandtes, sås de stærkeste spor af forbandelsen, mens disse ikke var så udtalte i lande, der var ubeboede, eller hvor der havde været færrest forbrydelser.

På den tid blev umådelig store skove begravet. De er senere blevet forvandlet til kul og danner de vidtstrakte kullag, som findes nu. Desuden afgiver de store mængder af olie. Kul og olie antændes ofte og brænder under jordens overflade. Derved ophedes stenarterne, kalksten brændes, og jernmalm smeltes. Vandets indflydelse på kalken frembringer foruden stærk hede en voldsom kraft og forårsager jordskælv, vulkanudbrud og udstrømning af ild. Når ild og vand kommer i berøring med klippestykker og malm under jorden, fremkaldes der voldsomme underjordiske eksplosioner, der lyder som en dump torden. Luften er hed og kvælende. Derefter kommer der vulkanske udbrud, og da disse ikke altid giver de ophedede elementer tilstrækkelig udløsning, ryster selve jorden, terrænet bevæges ligesom bølger på havet, og der fremkommer store spalter, hvorved undertiden byer, landsbyer og brændende bjerge opsluges. Sådanne forunderlige hændelser vil blive stadig hyppigere og frygteligere lige før Kristi andet komme og verdens ende som tegn på verdens hurtige ødelæggelse.

Jordens dybder er Herrens arsenal. Herfra hentedes de våben, der ødelagde verden ved syndfloden. Vandet, der væltede frem fra jorden, forenedes med vandet ovenfra og fuldbyrdede ødelæggelsen. Siden syndfloden har både ild og vand været Guds midler til ødelæggelse af særlig ugudelige byer. Sådanne straffedomme sendes, for at de, der er ligegyldige over for Guds lov og nedtræder hans autoritet, skal skælve for hans magt og erkende hans retfærdige overherre-

dømme. Når menneskene har set brændende bjerge udsende ild og flammer og strømme af smeltet malm, så floder er blevet udtørret, tætbefolkede byer begravet og ruin og ødelæggelse spredt overalt, er selv de stolteste hjerter blevet fyldt af rædsel, og vantro mennesker og gudsbespottere er blevet tvunget til at erkende Guds uendelig store magt.

Oldtidens profeter sagde, når de omtalte sådanne begivenheder: »Gid du sønderrev himmelen og steg ned, så bjergene vaklede for dit åsyn! Som vokset smelter i ild, så lad ild fortære dine fjender, at dit navn må kendes iblandt dem og folkene bæve for dit åsyn, når du gør undere, vi ikke ventede, - du stiger ned, for dit åsyn vakler bjergene.« Es. 64, 1-2. »I uvejr og storm er hans vej, skyer er hans fødders støv. Han truer og udtørre havet, gør alle strømme tørre.« Nah. 1, 3-4.

Ved Kristi andet komme vil menneskene blive vidne til langt frygteligere begivenheder, end verden nogensinde har set. »Bjergene skælver for ham, højene står og svajer; jorden krummer sig for ham, jorderig og alle, som bor der. Hvem kan stå for hans vrede, hvo holder stand mod hans harmglød.« Nahum 1, 5-6. »Herre, sænk din himmel, stig ned og rør ved bjergene, så at de ryger; slyng lynene ud og adsplit fjenderne, send dine pile og indjag dem rædsel.« Sl. 144, 5-6.

Jeg vil lade ske undere oppe på himmelen og tegn nede på jorden, blod og ild og rygende damp. ApG. 2, 19. Og der kom lyn og bulder og tordenskrald, og der blev et stort jordskælv, som der ikke har været mage til, siden der kom mennesker på jorden - så stort og vældigt var det jordskælv Og hver en ø forsvandt, og ingen bjerge fandtes mere. Og store centnertunge hagl faldt ned fra himmelen på menneskene. Åb. 16, 18. og 20-21.

Når lynene fra himmelen forenes med ilden fra jorden, vil bjergene brænde som en smelteovn og udsende frygtelige lavastrømme, der oversvømmer haver og marker, landsbyer og byer. Sydende, smeltede masser kastes ud i floderne og får vandet til at koge og kaste massive klipper op i luften med ubeskrivelig kraft og sprede sprængte klippestykker over jorden. Floder vil blive udtørret. Jorden vil blive rystet. Overalt vil der være frygtelige jordskælv og udbrud.

Således vil Gud udrydde de ugudelige fra jorden. Men de retfærdige vil blive bevaret midt i alle disse rystelser, ligesom Noa blev

bevaret i arken. Gud vil være deres tilflugt, og under hans vinger skal de hvile tillidsfuldt. Salmisten siger: »(Thi du, Herre er min tilflugt) den Højeste tog du til bolig. Der times dig intet ondt.« Sl. 91, 9-10. »Thi han gemmer mig i sin hytte på ulykkens dag, skjuler mig i sit telt.« Sl. 27, 5. Guds løfte er: »Da han klynger sig til mig, frier jeg ham ud, jeg bjærger ham, thi han kender mit navn.« Sl. 91,

[58] 14.

Kapitel 10—Babelstårnet

For atter at befolke den øde jord, som syndfloden netop havde rensset for moralsk fordærvelse, havde Gud kun bevaret een familie, Noas husstand. Gud havde sagt til Noa: »Dig har jeg fundet retfærdig for mine øjne i denne slægt.« 1. Mos.7, 1. Men hos Noas tre sønner udviklede der sig snart den samme store forskel, som sås i verden før syndfloden. I Sem, Kam og Jafet, der skulle være grundlæggere af den nye slægt, varsledes eftertidens karakter.

Noa forudsagde under guddommelig inspiration, hvorledes fremtiden ville forme sig for de tre store slægter, som ville blive efterkommere af disse tre. Da han så Kams efterkommere, sagde han, idet han sigtede mere til sønnen end til faderen: »Forbandet være Kanaan, trælles træl blive han for sine brødre!« Kams unaturlige forbrydelse viste, at hans sjæl forlængst var blottet for sønlig ærbødighed, og hans handling åbenbarede ugudelighed og en lav karakter. Disse slette karaktertræk blev videreført i Kanaan og hans efterkommere, hvis fortsatte synd nedkaldte Guds dom over dem.

På den anden side gav den ærbødighed, som Sem og Jafet viste over for deres fader og derved for Guds love, løfte om en lysere fremtid for deres efterkommere. Om disse sønner blev der sagt: »Lovet være Herren, Sems Gud, og Kanaan blive hans træl! Gud skaffe Jafet plads, at han må bo i Sems telte; og Kanaan blive hans træl!« Sems efterkommere skulle blive det udvalgte folk, de skulle have Guds pagt, og den lovede forløser skulle være af Sems slægt. Herren var Sems Gud. Fra ham skulle Abraham og Israels folk nedstamme og gennem dem Kristus. »Saligt det folk, hvis Gud er Herren!« Sl. 144, 15. Jafet skulle bo i Sems telte. Hans efterkommere skulle få særlig andel i evangeliets velsignelser.

Kanaans efterkommere sank ned til de mest nedværdigende former for hedenskab. Skønt den profetiske forbandelse havde dømt dem til slaveri, blev dommen holdt tilbage i århundreder. Gud bar over med deres ugudelighed og fordærvelse, indtil de overskred

grænsen for hans tålmodighed. Så blev de gjort arveløse og blev trælle hos Sems og Jafets efterkommere.

Noas profeti var ikke en egenmægtig nedkaldelse af Guds vrede eller forjættelse om hans gunst. Den fastsatte ikke sønnernes karakter eller skæbne på forhånd. Men den viste, hvad resultatet ville blive af den livsbane, de hver især havde valgt, og af den karakter, de havde udviklet. Den var et udtryk for Guds hensigt med dem og deres efterkommere under hensyn til deres karakter og opførsel. Som regel arver børn deres forældres tilbøjeligheder og anlæg og efterligner deres eksempel, så at forældrenes synder øves af børnene fra slægt til slægt. Således øvedes Kams ondskab og uærbødighed af hans efterkommere og bragte forbandelse over dem i mange slægtled.

[59] »En eneste synder kan ødelægge meget godt.« Præd. 9, 18.

Hvor blev Sem derimod rigt belønnet for sin ærbødighed over for sin fader, og hvilken enestående række hellige mænd finder vi ikke blandt hans efterkommere! »Herren kender de uskyldiges dage,« »og hans afkom er til velsignelse.« Sl. 37, 18. og 26. »Så skal du vide, at Herren din Gud er den sande Gud, den trofaste Gud, der i tusinde slægtled holder fast ved sin pagt og sin miskundhed mod dem, der elsker ham og holder hans bud.« 5. Mos. 7, 9.

I nogen tid blev Noas efterkommere boende mellem de bjerge, hvor arken sad fast. Da deres antal voksede, førte frafald snart til adskillelse. De, der ønskede at glemme deres skaber og afkaste hans lovs bånd, følte sig stadig generet af deres gudfrygtige medmenne-skers lære og eksempel, og efter nogen tids forløb besluttede de at skilles fra dem, der tilbad Gud. Derfor rejste de til Sinears slette ved bredden af Eufratfloden. De følte sig tiltrukket af den smukke egn og jordens frugtbarhed, og på denne slette besluttede de at bosætte sig.

Her ville de bygge en by med et tårn af en så kolossal højde, at det blev verdens vidunder. Alt dette blev planlagt for at forhindre folket i at spredes i kolonier. Gud havde befalet, at menneskene skulle sprede sig over hele verden, opfylde og underlægge sig den; men disse Babelbyggere besluttede at bevare deres samfund forenet i een gruppe og at grundlægge et kongedømme, som til sidst skulle omfatte hele jorden. Således ville deres by blive hovedstaden i et verdensomspændende rige. Dets herlighed ville tiltvinge sig hele verdens beundring og hyldest og gøre dets grundlæggere berømte.

Det mægtige tårn, der skulle nå til himmelen, var tænkt som et monument over dets bygmestres magt og visdom, og det skulle forevige deres ry til fjerne slægter.

Beboerne af Sinearsletten troede ikke på Guds løfte om, at han ikke ville bringe en vandflod over jorden mere. Mange af dem benægtede Guds eksistens og tilskrev syndfloden naturlige årsager. Andre troede på, at der eksisterede et almægtigt væsen, og at han havde tilintetgjort den verden, der var før syndfloden, og ligesom Kain gjorde de oprør imod ham. Et af deres mål med bygningen af tårnet var at sikre sig i tilfælde af en ny syndflod. Ved at gøre bygningen meget højere, end flodens vand var nået, mente de, at de kunne komme uden for enhver fare. Og når de nåede op til skyerne, håbede de at finde årsagen til syndfloden. Hele foretagendet havde til hensigt at ophøje mestrenes stolthed yderligere og vende fremtidige slægters sind bort fra Gud og lede til afgudsdyrkelse.

Da tårnet var delvis færdigt, blev en del af det brugt til bolig for bygmestrene; andre dele blev prægtigt møbleret og udsmykket og viet til deres afguder. Folket jubede over deres fremgang, priste deres guder af sølv og guld og satte sig op mod himmelens og jordens hersker.

Pludselig standsedes arbejdet, der var skredet så rask fremad. Engle blev sendt ned for at gøre bygmestrenes hensigt til intet. Tårnet havde nået en anselig højde, og det var umuligt for arbejderne på toppen at komme i direkte forbindelse med dem nede ved jorden. Derfor var der på forskellige steder placeret mænd, der skulle modtage besked og lade den gå videre til den næste, når der behøvedes materiale, eller når der skulle gives direktiver med hensyn til byggearbejdet. Mens meddelelserne således gik fra den ene til den anden, blev deres sprog forvirret, så at der blev bestilt materialer, der ikke var brug for; og de meddelelser, der nåede frem, var ofte stik modsat dem, der oprindeligt blev givet. Forvirring og fortvivlelse fulgte. Alt arbejde gik i stå. Der kunne ikke mere blive harmoni eller samarbejde. Bygningsmændene kunne ikke forklare de mærkelige misforståelser indbyrdes, og i deres raseri og skuffelse begyndte de at bebrejde hinanden. Deres forbund endte i strid og blodsudgydelse. Som et bevis på Guds mishag slog lyn ned fra himmelen og ødelagde den øverste del af tårnet og kastede den til jorden. Menneskene fik at føle, at der er en Gud, som hersker i Himmelen.

Indtil da havde alle mennesker talt samme sprog. Nu samledes de, som forstod hinanden, i grupper. Nogle drog den ene vej, andre den anden. »Da spredte Herren dem fra det sted ud over hele jorden.« Adspredelsen var et middel til at befolke jorden, og på denne måde blev Herrens hensigt nået netop ved de midler, hvorved menneskene havde forsøgt at forhindre dens opfyldelse.

[60] Men hvilket tab betød det ikke for dem, der havde sat sig op mod Gud! Det var hans hensigt, at menneskene skulle drage ud og grundlægge nationer på forskellige steder i verden og bringe kundskaben om hans vilje med sig, så sandhedens lys kunne skinne ufordunklet for kommende slægter. Noa, retfærdighedens tro forkynder, levede i tre hundrede og halvtreds år efter syndfloden, Sem i fem hundrede. Deres efterkommere fik derved anledning til at gøre sig bekendt med Guds krav og beretningen om hans handlemåde med deres fædre. Men de var uvillige til at lytte til disse ubehagelige sandheder. De nærrede intet ønske om at bevare kendskabet til Gud, og ved sprogforvirringen blev de i stor udstrækning udelukket fra forbindelse med dem, der kunne have bragt dem lys.

Babels bygmestre havde næret utilfredshed over for Gud. I stedet for i taknemmelighed at mindes hans barmhjertighed over for Adam og hans nådige pagt med Noa klagede de over hans strenghed, da han uddrev de første mennesker fra Edens have og ødelagde verden ved syndfloden. Men samtidig med, at de anklagede Gud for at være vilkårlig og streng, valgte de den grusomste tyrans herredømme. Satan søgte at få menneskene til at foragte ofringerne, der viste frem til Kristi død, og efterhånden som folkets sind blev formørket af afguderi, ledte han dem til at forfalske disse ofringer og bringe deres egne børn som ofre på deres guders altre. Idet menneskene vendte sig fra Gud, blev de guddommelige egenskaber retfærdighed, renhed og kærlighed erstattet af undertrykkelse, vold og brutalitet.

Menneskene i Babel havde besluttet at oprette en regering uafhængigt af Gud. Der var imidlertid nogle iblandt dem, der frygtede Herren, men som var blevet ført bag lyset af de ugudeliges påstande og draget med ind i deres planer. For disse trofastes skyld udsatte Herren sine straffedomme og gav folket tid til at vise deres sande karakter. Mens den udvikledes, arbejdede Guds sønner på at få dem til at opgive deres forehavende; men folket var fuldstændig enige om at gennemføre deres formastelige foretagende. Hvis de havde

fået lov til at fortsætte uhindret, ville de have demoraliseret verden, mens den endnu var i sin barndom. Forbundet var grundlagt på oprør. Det var et rige, der var oprettet med selvophøjelse for øje, og hvor Gud ikke skulle have nogen medbestemmelsesret eller ære. Var dette forbund blevet tilladt, ville en stormagt have fået herredømmet, og den kunne have forjaget retfærdigheden fuldstændig fra jorden og dermed freden, lykken og sikkerheden. I stedet for de guddommelige love, der er hellige, retfærdige og gode (Rom. 7, 12), prøvede menneskene at indføre love, der tjente deres eget egenkærlige og grusomme hjertes hensigt.

De, der frygtede Herren, råbte til ham om at skride ind. Og »Herren steg ned for at se byen og tårnet, som menneskebornene byggede«. 1. Mos. 11, 5. I sin barmhjertighed over for verden gjorde han tårnbyggernes hensigt til intet og kulkastede mindesmærket over deres dristighed. Af nåde forvirrede han deres sprog og standse på den måde formålet med deres oprør. Gud bærer længe over med menneskenes trodsighed og giver dem rigelig anledning til omvendelse, men han mærker sig alle deres planer om at trodse sin retfærdige og hellige lovs myndighed. Fra tid til anden udrækkes den usynlige hånd, der holder sceptret, for at standse uretfærdigheden. Der gives umiskendelige beviser på, at universets skaber, der alene besidder uendelig visdom, kærlighed og sandhed, er den øverste hersker over himmel og jord, og at ingen ustraffet kan trodse hans magt.

Babelstårnets bygmestres planer endte i skam og nederlag. Mindesmærket over deres stolthed blev til et mindesmærke over deres tåbelighed. Og alligevel følger menneskene altid samme kurs de stoler på sig selv og forkaster Guds lov. Det er det princip, Satan prøvede at gennemføre i Himmelen, og som ledede Kain, da han bragte sit offer.

Der er også mennesker, der bygger tårne i dag. Vantro mennesker bygger deres teorier på videnskabens formodninger og slutninger og forkaster Guds åbenbarede ord. Og »fordi den onde gerning ikke i hast rammes af dommen, får menneskenes hjerte mod til at gøre det onde«. Præd. 8, 11.

I den bekendende kristne verden er der mange, der vender sig bort fra Bibelens ligefremme lære og opbygger en tro på menneskelige spekulationer og behagelige fabler, og de henviser til deres tårn

som et middel til at nå op til himmelen. Menneskene hænger med beundring ved veltalenhedens læber, når de lærer, at overtrædere ikke skal dø, og at frelsen kan sikres uden lydighed mod Guds lov. Hvis de, der foregiver at følge Kristus, ville anerkende Guds målestok, [61] ville det føre til enighed; men så længe menneskelig visdom er hævet over hans hellige ord, vil der være splittelse og splid. Den forvirring, der findes mellem stridende trosretninger og sekter, er passende karakteriseret ved ordet »Babel« som profetien (Åb. 14, 8; 18, 2) anvender om de sidste dages verdsligsindede kirker.

Mange søger at skabe en himmel for sig selv ved at skaffe sig rigdom og magt. »I det dybe taler de ondt, i det høje fører de urettens tale,« nedtræder menneskerettigheder og ringeagter den guddommelige myndighed. Sl. 73, 8. De stolte kan for en tid have stor magt og tilsyneladende have fremgang i alt, hvad de foretager sig; men til sidst vil de kun få skuffelse og elendighed.

Gud vil snart iværksætte en undersøgelse. Den Højeste vil komme ned for at se det, som menneskenes børn har bygget. Hans suveræne magt vil blive åbenbaret, og menneskenes stolte værk vil blive omstyrtet. »Herren skuer fra Himmelen, ser på alle menneskenes børn; fra sit højsæde holder han øje med alle, som bor på jorden.« »Herren kuldkasted folkenes råd, gjorde folkeslags tanker til intet; Herrens råd står fast for evigt, hans hjertes tanker fra slægt [62] til slægt,« Sl. 33, 13-14. og 10-11.

Kapitel 11—Abrahams kald

Efter adspredelsen fra Babel blev afgudsdyrkelsen igen næsten verdensomspændende, og Herren overlod til sidst de forhærdede overtrædere til at følge deres egne onde veje, mens han udvalgte Abraham af Sems slægt til at være lovens bevarer før fremtidige slægter. Abraham var vokset op midt i overtro og hedenskab. Selv hans faders husstand, som havde bevaret kundskaben om Gud, gav efter for den forførende påvirkning, som omgav dem, og »dyrkede andre guder« end Herren.

Men den sande tro skulle ikke udslukkes. Gud har altid bevaret en rest, som tjente ham. Adam, Set, Enok, Metusalem, Noa og Sem havde i ubrudt linje bevaret Guds viljes dyrebare ytringer fra slægt til slægt. Taras søn blev arving til dette hellige hverv Afguderiet lokkede ham fra alle sider, men forgæves. Trofast blandt de troløse og uberørt af det almindelige frafald vedblev han at tilbede den sande Gud. »Nær er Herren hos alle, som kalder, hos alle, som kalder på ham i sandhed.« Sl. 145, 18. Han meddelte Abraham sin vilje og gav ham nøje kendskab til sin lovs krav og den frelse, der ville blive tilvejebragt ved Kristi offer.

Abraham fik et løfte, som var særlig værdsat af datidens mennesker, nemlig løftet om talrige efterkommere og national storhed: »Så vil jeg gøre dig til et stort folk, og jeg vil velsigne dig og gøre dit navn stort, og vær en velsignelse.« Og til dette føjedes den dyrebare af alle velsignelser for troens arvtager, nemlig at verdens forløser skulle nedstamme fra ham: »I dig skal alle jordens slægter velsignes!« Men som den første betingelse for opfyldelsen skulle der komme en trosprøve; der krævedes et offer.

Guds budskab lød til Abraham: »Drag ud fra dit land, fra din slægt og din faders hus til det land, jeg vil vise dig.« 1. Mos. 12, 1. For at Gud kunne gøre ham skikket til den store gerning som de hellige forskrifters bevarer, måtte Abraham skilles fra dem, han havde levet sammen med i sine yngre dage. Indflydelsen fra slægt og venner ville påvirke den undervisning, Herren havde i sinde

at give sin tjener. Nu, da Abraham på en særlig måde var knyttet til Himmelen, skulle han bo blandt fremmede. Han skulle have en særegen karakter, der adskilte sig fra alle andre. Han kunne ikke engang forklare sin handlemåde, så hans venner kunne forstå den. Åndelige ting skal forstås åndeligt, og hans afgudsdyrkende slægtninge kunne ikke forstå hans motiver og handlinger.

I tro adlød Abraham kaldet til at gå til et land, som han skulle få i eje; og han drog ud, skønt han ikke vidste, hvor han kom hen. Heb. 11, 8. Abrahams ubetingede lydighed er et af de mest storslåede eksempler på tro, der findes i hele Bibelen. For ham var tro fast tillid til det, man håber, overbevisning om ting, man ikke ser. Heb. 11, 1. I tillid til Guds løfte og uden det mindste synlige bevis på dets opfyldelse forlod han hjem, slægt og fædreland og gik uden selv [63] at vide hvorhen i tillid til Guds ledelse. I tro bosatte han sig i det forjættede land som i et fremmed land og boede i telte med Isak og Jakob, medarvingerne til den samme forjættelse. Heb. 11, 9.

Det var ingen let prøve, Abraham blev sat på, og ikke noget lille offer, der blev krævet af ham. Der var stærke bånd, der bandt ham til hans land, slægt og hjem. Men han tøvede ikke med at adlyde kaldet. Han stillede ingen spørgsmål med hensyn til det forjættede land, om jorden var frugtbar og klimaet sundt, om der var gode omgivelser og mulighed for at samle sig rigdom. Gud havde talt, og hans tjener måtte adlyde, Det bedste sted på jorden for ham var der, hvor Gud ville have, han skulle være.

Der er stadig mange, der stilles på prøve ligesom Abraham. De hører ikke Guds stemme tale til dem direkte fra Himmelen, men han kalder dem gennem sit ords undervisning og sit forsyns styrelse. Der forlanges måske af dem, at de skal opgive en karriere med udsigt til rigdom og ære; at de skal afbryde behagelige og indbringende forbindelser med andre mennesker og skilles fra slægtninge for at begive sig ud på, hvad der ser ud til blot at være en selvfornegetelsens, prøvelsens og opofrelsens vej. Gud har en gerning, de skal gøre; men et liv i magelighed og under venners og slægtninges indflydelse ville hindre udviklingen af netop de karaktertræk, der er af betydning for gerningens udførelse. Gud kalder dem bort fra menneskelig indflydelse og hjælp og lader dem føle behovet for sin hjælp og for at stole udelukkende på ham, så han kan åbenbare sig for dem. Hvem er rede, når Gud kalder, til at give afkald på længe nærede

planer og kendte omgivelser? Hvem vil påtage sig nye forpligtelser, betræde ukendte områder og gøre Guds gerning med et beslutsomt og villigt hjerte og for Kristi skyld regne sine tab for vinding? Den, der vil gøre det, har Abrahams tro og vil med ham dele »uden mål og måde en evig vægt af herlighed« så at »det, vi lider her i tiden, ikke er værd at regne i sammenligning med den herlighed, som skal åbenbares på os«. 2. Kor. 4, 17; Rom. 8, 18.

Kaldet fra Himmelen kom første gang til Abraham, da han boede i Ur i Kaldæa, og i lydighed imod det flyttede han til Karan. Dertil ledsagede hans faders familie ham, for de forenede deres afgudsdyrkelse med tilbedelsen af den sande Gud. Der blev Abraham indtil Taras død. Men fra hans faders grav bød Guds stemme ham drage videre. Hans broder Nakor og dennes familie hang ved deres hjem og deres afguder. Foruden Sara, Abrahams hustru, valgte kun Lot, den for længst afdøde Harans søn, at dele patriarkens pilgrimsliv. Og alligevel var det et stort rejseselskab, der brød op fra Mesopotamien. Abraham ejede allerede store hjerde, Østens rigdom, og han havde talrige tjenestefolk og andre hjælpere. Han rejste fra sine fædres land for aldrig mere at vende tilbage, og han tog alt, hvad han ejede, med sig, »al den ejendom, de havde samlet sig, og de folk, de havde vundet sig i Karan«. 1. Mos. 12, 5. Blandt disse mennesker var der mange, der blev tilskyndet af højere motiver end hensynet til deres arbejde og deres egne interesser. Under opholdet i Karan opmuntrede Abraham og Sara andre til at tilbede og tjene den sande Gud. Disse sluttede sig nu til patriarkens husstand og ledsagede ham til det forjættede land. »Og de gav sig på vej til Kanaans land og nåede derhen.« 1. Mos. 12, 5. Det første sted, hvor de standsede, var Sikem. Abraham slog lejr ved Sandsigerens træ i en stor græsklædt dal med olivenlunde og levende vandkilder mellem bjergtoppene Ebal og Garizim. Det var et smukt og godt land, patriarken var kommet til »et land med vandbække, kilder og strømme, der vælter frem på bjerg og i dal, et land med hvede og byg, med vinstokke, figentrær og granatæbletrær, et land med oliventrær og honning.« 5. Mos. 8, 7-8. Men for den, der tilbad Gud, hvilede der en mørk skygge over de skovbevoksede høje og de frugtbare sletter. »Kanaanerne boede i landet.« Abraham havde nået sit mål og opdagede, at landet var beboet af et fremmed folk og fyldt med afgudsdyrkelse. I lundene var der rejst andre for falske guder, og der ofredes mennesker

på de omkringliggende høje. Skønt han klyngede sig til Guds løfte, var det ikke uden bange anelser, at han opslog sit telt. Men Herren åbenbarede sig som Abram og sagde til ham: »Dit afkom giver jeg dette land!« Hans tro styrkedes ved denne forsikring om, at Guds åsyn var med ham, og at han ikke var overladt til de ugudeliges nåde. »Da byggede han dér et alter for Herren, som havde åbenbaret sig for ham.« Men han var stadig en pilgrim og rejste snart til et sted i nærheden af Betel, hvor han også byggede et alter og påkaldte Herrens navn.

Abraham, »Guds ven«, satte os et værdigt eksempel. Han levede et liv i bøn. Overalt, hvor han opslog sit telt, byggede han et alter lige ved og indbød alle i nærheden til morgen- og aftenoffer. Når han flyttede sit telt, blev alteret stående. I de følgende år fik mange af de omvandrende kanaanære undervisning af Abraham, og hvor som helst en af dem kom til et sådant alter, vidste han, hvem der havde været der før han, og når han havde opslået sit telt, satte han alteret i stand og tilbad den levende Gud dér.

Abraham fortsatte sin rejse mod syd, og atter blev hans tro sat på prøve. Himmelen holdt regnen tilbage, bækkene holdt op med at flyde i dalene, og græsset visnede på sletterne. Der var intet græs til kvæghjordene, og sulten truede hele lejren. Begyndte patriarken nu ikke at tvivle på Himmels ledelse? Så han sig ikke længselsfuldt tilbage til overfloden på kaldæernes sletter? Alle lagde nøje mærke til, hvad Abraham nu ville gøre, idet den ene besværlighed efter den anden mødte ham. Så længe hans tillid syntes urokket, følte de, at der var håb. De var sikre på, at Gud var hans ven, og at han stadig ledede ham.

Abraham kunne ikke forklare Himmels ledelse. Han havde ikke fået sine forventninger opfyldt; men han holdt fast ved løftet: »Jeg vil velsigne dig og gøre dit navn stort, og vær en velsignelse!« Under alvorlig bøn overvejede han, hvordan han skulle redde sine folks og sit kvægs liv; men han ville ikke tillade omstændighederne at rokke sin tro på Guds ord. For at undgå hungersnød rejste han til Ægypten. Han opgav ikke Kanaan og vendte heller ikke i denne vanskelige situation tilbage til Kaldæa, hvorfra han var kommet, og hvor der var rigelig føde. Han søgte et midlertidigt tilflugtsted så nær det forjættede land som muligt for snarest at vende tilbage til det sted, hvor Gud havde ført ham hen.

Herren havde i sit forsyn ladet denne prøvelse komme over Abraham for at lære ham lydighed, tålmodighed og tro en undervisning, der skulle optegnes til gavn for alle, der senere skulle komme til at udholde prøvelse. Gud fører sine børn ad en vej, de ikke kender; men han glemmer eller forkaster ikke dem, der sætter deres lid til ham. Han tillod, at der kom prøvelser over Job, men han forlod ham ikke. Han tillod, at den elskede Johannes blev forvist til den ensomme ø Patmos; men Guds Søn mødte ham dér, og Johannes' øje frydede sig ved synet af den evige herlighed. Gud tillader, at der kommer prøvelser over hans folk, for at de ved deres udholdenhed og lydighed selv kan høste en åndelig rigdom, og for at deres eksempel kan blive en kilde til styrke for andre. »Jeg ved, hvilke tanker jeg tænker om Eder, lyder det fra Herren, tanker om fred og ikke om ulykke,« Jer. 29, 11. Netop de prøvelser, der sætter vor tro på den største prøve og får det til at se ud, som om Gud har svigtet os, skal lede os nærmere Kristus, så vi kan lægge alle vore byrder ved hans fødder og erfare den fred, som han vil give os i stedet.

Gud har altid prøvet sit folk i prøvelsens ildovn. Det er i smelteovnen hede, slagterne skilles fra det sande guld i den kristnes karakter. Jesus overvåger prøven. Han ved, hvad der er nødvendigt for at rense det ædle metal, så det kan genspejle hans kærligheds glans. Det er ved hårde, krævende prøver, Gud uddanner sine tjenere. Han ser, at nogle har evner, som kan bruges til fremme af hans værk, og dem sætter han på prøve. I sit forsyn fører han dem ind i situationer, der sætter deres karakter på prøve og åbenbarer mangler og svagheder, som har været skjult for dem selv. Han giver dem anledning til at rette disse mangler og til at gøre sig skikket til at tjene ham. Han viser dem deres svagheder og lærer dem at søge til Ham; for han er deres eneste hjælper og vogter. Således nås hans hensigt. De bliver undervist, oplært og uddannet, beredt til at opfylde den store hensigt, hvormed deres evner blev givet dem. Når Gud kalder dem til handling, er de rede, og himmelske engle kan forene sig med dem i det værk, der skal fuldføres på jorden!

Under sit ophold i Ægypten viste Abraham, at han ikke var fri for menneskelig svaghed og ufuldkommenhed. Ved at skjule, at Sara var hans hustru, viste han, at han ikke stolede på Guds omsorg. Han viste mangel på den ophøjede tro og det mod, som hans liv ellers frembød så mange smukke eksempler på. Sara var smuk, og han var

[65] ikke i tvivl om, at de mørklødede ægyptere ville begære den smukke udlænding, og at de ikke ville betænke sig på at slå hendes mand ihjel for at få fat på hende. Han ræsonnerede, at han ikke gjorde sig skyld i nogen usandhed ved at sige, at Sara var hans søster, for hun var hans faders datter, blot ikke hans moders. Men denne fortielse af det virkelige forhold mellem dem var et bedrageri. Gud billiger ingen afvigelse fra fuldkommen ærlighed. Ved Abrahams mangel på tro blev Sara bragt i stor fare. Da kongen af Ægypten hørte om hendes store skønhed, lod han hende bringe til slottet for at gøre hende til sin hustru. Men i sin store nåde beskyttede Herren Sara ved at lade straffedomme komme over kongens hus. Derved fik kongen sandheden at vide, og harmfuld over, at han var blevet bedraget, bebrejdede han Abraham og sendte hans hustru tilbage med ordene: »Hvad har du gjort imod mig! Hvorfor sagde du, at hun var din søster, så at jeg tog hende til hustru? Se, her har du nu din hustru, tag hende og gå bort!«

Abraham havde modtaget stor gunst af kongen. Selv nu ville Faraos ikke tillade, at der skete ham eller hans følge noget, men beordrede en vagt at føre dem sikkert ud af sit land. På denne tid blev der givet love, der forbød ægypterne at have samkvem med fremmede hyrder og vise dem fortrolighed ved at spise eller drikke med dem. Faraos afsked med Abraham var venlig og højsindet; men han bød ham forlade Ægypten, for han vovede ikke at lade ham blive. Han havde uden at vide det været ved at gøre ham alvorlig skade; men Gud var skredet ind og havde sparet monarken fra at begå så stor en synd. Faraos så i denne fremmede et menneske, som Himmelens Gud ærede, og han frygtede for at have en mand i sit rige, der i en sådan grad var under Guds beskyttelse. Hvis Abraham var blevet i Ægypten, ville hans voksende rigdom og ære sandsynligvis havde vakt ægypternes misundelse eller begærlighed, og der kunne blive tilføjet ham skade, som kongen kunne blive holdt ansvarlig for, så der atter blev bragt straffedomme over kongehuset.

Den advarsel, som Faraos havde fået, viste sig at blive til beskyttelse for Abraham i hans senere berøring med hedenske folk; for sagen kunne ikke hemmeligholdes, og man havde fået bevis for, at den Gud, Abraham tilbad, kunne beskytte sin tjener, og at uret over for ham ville blive hævnnet. Det er farligt at gøre uret mod et af Himmelens kongebørn. Salmisten omtaler dette afsnit af Abrahams

erfaring, idet han taler om det udvalgte folk og siger, at Gud tugtede for deres skyld konger: »Rør ikke mine salvede, gør ikke mine profeter ondt!« Sl. 104, 14-15.

Der er en interessant lighed mellem Abrahams ophold i Ægypten og hans efterkommeres nogle århundreder senere. Begge parter drog til Ægypten på grund af hungersnød, og begge tog ophold dér. Gennem Guds indgriben for deres skyld kom der frygt for dem over ægypterne, og med rige gaver fra hedningerne drog de ud.

[66]

Kapitel 12—Abraham i Kana'an

Abraham vendte tilbage til Kanaan, »meget rig på kvæghjorde, sølv og guld«. Lot var stadig med ham, og de kom til Betel og slog lejr ved det alter, de tidligere havde rejst. De opdagede snart, at større rigdom bringer større besvær. Midt i vanskeligheder og prøvelser havde de boet fredeligt sammen, men i deres velstand var der fare for strid imellem dem. Der var ikke tilstrækkeligt græs til begges hjerde, og de hyppige stridigheder mellem hyrderne forebragtes deres herrer til afgørelse. Det var tydeligt, at de måtte skilles. Abraham var ældre end Lot og havde forrang med hensyn til slægtskab, rigdom og stilling; men han var den første til at fremsætte planer til fredens bevarelse. Skønt Gud selv havde givet ham hele landet, gav han ædelmodigt afkald på sin ret.

Han sagde: »Der må ikke være strid mellem os to eller mellem mine og dine hyrder, vi er jo frænder! Ligger ikke hele landet dig åbent? Skil dig hellere fra mig; vil du til venstre, så går jeg til højre, og vil du til højre, så går jeg til venstre!«

Her viste Abrahams ædle, uegennyttige sindelag sig. Hvor mange ville ikke under lignende omstændigheder for enhver pris holde på deres personlige rettigheder og ønsker! Hvor mange hjem er ikke blevet splittet på den måde! Hvor mange menigheder er ikke blevet delt, så at sandhedens sag er blevet til spot og skændsel blandt de ugudelige! »Der må ikke være strid mellem os to, vi er jo frænder,« sagde Abraham. De var ikke alene knyttet til hinanden med kødets bånd, men også som tilbedere af den sande Gud. Guds børn over hele verden er een familie, og den samme kærlige og forsonlige ånd burde lede dem. »Vær hverandre hjerteligt hengivne i broderkærlighed; kom hverandre i forkøbet med at vise ærbødighed,« er vor frelsers lære. Rom. 12, 10. Hvis vi viste hinanden høflighed og var villige til at gøre mod andre, som vi ønsker, at de skal gøre mod os, ville det fjerne halvdelen af livets problemer. Selvophøjelsens ånd er Satans ånd; men det hjerte, hvor Kristi kærlighed næres, vil besidde den kærlighed, der ikke søger sit eget. Den slags mennesker vil følge

den guddommelige opfordring: »Se ikke hver på sit eget, men også på de andres.« Fil. 2, 4.

Skønt Lots velstand skyldtes hans forbindelse med Abraham, viste han ingen taknemmelighed over for sin velgører. Høflighed ville have fået ham til at bøje sig for Abrahams valg; men i stedet søgte han egenkærligt at skaffe sig alle fordelene. »Da så Lot sig omkring, og da han så, at hele Jordanegnen var vandrig som Herrens have, som Ægyptens land, hen ad Zoar til, valgte han sig hele Jordanegnen.« Den mest frugtbare egn i Palæstina var Jordandalen, der mindede beskueren om det tabte paradys. Den var lige så smuk og frodig som de frugtbare sletter ved Nilens bredder, som de lige havde forladt. Der var også rige og smukke byer, hvis overfyldte markeder indbød til indbringende handel. Blændet af udsigten til verdslig vinding overså Lot de moralske og åndelige farer, som fandtes dér. Slettens indbyggere var »store syndere mod Herren«, men enten var han uvidende herom, eller også lagde han ikke megen vægt på det. Han valgte »hele Jordanegnen« og »drog med sine telte fra sted til sted helt hen til Sodoma«. Lidet anede han de frygtelige resultater af dette egenkærlige valg.

[67]

Da Abraham og Lot var rejst fra hinanden, fik Abraham igen et løfte fra Herren om hele landet. Kort efter flyttede han til Hebron, op slog sit telt i Mamres lund og byggede dér et alter for Herren. I den frie luft på højsletterne med deres olivenlunde og vingårde, bølgende kornmarker og vidtstrakte græsgange boede han, tilfreds med sit enkle, patriarkalske liv, og overlod den farlige luksus i Sodomias dal til Lot.

Abraham blev æret af de omkringboende nationer som en mægtig fyrste og en viis og dygtig høvding. Han isolerede sig ikke fra sine naboer. Hans liv og karakter stod i skarp modsætning til afgudsdyrkernes og øvede en kendelig indflydelse til gunst for den sande tro. Hans troskab mod Gud var urokkelig, men ved sin venlighed og velvilje vandt han folks tillid og venskab, og de respekterede ham for hans ukunstlede storhed.

Han betragtede ikke sin religion som et kostbart klenodie, der skulle vogtes skinsygt og kun være til velsignelse for ham selv. Sand religion kan ikke skjules, for en sådan indstilling er i strid med evangeliets principper. Når Kristus bor i hjertet, er det umuligt at skjule lyset fra hans nærværelse, og dette lys kan ikke fordunkles.

Det vil tværtimod vokse sig klarere og klarere, efterhånden som egenkærlighedens tåge og synden, som omgiver sjælen, dag for dag fordrives af Retfærdighedens Sols klare stråler.

Guds folk er hans repræsentanter på jorden, og det er hans vilje, at de skal være lys i denne verdens moralske mørke. Over hele landet, i byer og landsbyer, er de Guds vidner, de kanaler, hvorigennem han vil meddele en vantro verden kundskaben om sin vilje og sin nådes undere. Det er hans plan, at alle, der har fået del i den store frelse, skal være missionærer for ham. Den kristnes fromhed er den målestok, hvorefter verdslige mennesker bedømmer evangeliet. Prøvelser, der bæres tålmodigt, velsignelser, der modtages i taknemmelighed, ydmyghed, venlighed, barmhjertighed og kærlighed, som lægges for dagen af vane, er de lys, der skinner fra karakteren over for verden og åbenbarer modsætningen til det mørke, der kommer fra det uomvendte egenkærlige hjerte.

Abraham var rig på tro, højsindet, urokkelig i lydighed og ydmyg i sit enkle pilgrimsliv; desuden en viis diplomat og en tapper og klog krigsmand. Skønt han var kendt som lærer af en ny religion, viste tre kongelige brødre, der herskede over amoritternes sletter, hvor han boede, deres venskab ved at indbyde ham til at slutte forbund med dem for at opnå større sikkerhed; for landet var fuldt af vold og undertrykkelse. Der viste sig snart en lejlighed, hvor han kunne drage nytte af dette forbund.

Kedorlaomer, kongen af Elam, var trængt ind i Kanaan fjorten år før og havde tvunget det til at betale skat til ham. Flere af fyrsterne gjorde nu opstand, og den elamitiske konge marcherede igen sammen med tre forbundsfæller ind i landet for at tvinge det til underkastelse. Fem af Kanaans konger samlede deres styrker og mødte angriberne i Siddims dal, blot for at blive fuldstændig slået. En stor del af hæren blev hugget ned, og de, der undslap, flygtede op i bjergene for at bringe sig i sikkerhed. Sejrherrene plyndrede byerne på sletten og drog af sted med et rigt bytte og mange fanger, deriblandt Lot og hans familie.

Abraham, der boede i fred ved Mamres lund, hørte af en af flygtningene beretningen om slaget og den ulykke, der var overgået hans nevø. Han havde ikke nærret uvenlige tanker på grund af Lots utaknemmelighed. Al hans kærlighed til ham blev vakt, og han besluttede at redde ham. Først af alt søgte Abraham vejledning hos Gud og

forberedte sig derefter til krig. Fra sin egen lejr mønstrede han 318 mand, som var opøvet i gudsfrygt, i at tjene deres herre og i våbenbrug. Hans forbundsfæller, Mamre, Esjkol og Aner, sluttede sig til ham med deres folk, og sammen begyndte de at forfølge angriberne. Elamitterne og deres forbundsfæller havde slået lejr i Dan ved Kanaans nordlige grænse. Opstemt på grund af sejren og uden at frygte angreb fra deres overvundne fjender holdt de et drikkegilde. Patriarken delte sine styrker for at angribe fra forskellige sider og faldt over lejren om natten. Hans angreb, der var hårdt og uventet, sikrede en hurtig sejr. Kongen af Elam blev dræbt, og hans panikslagne styrker blev slået på vild flugt. Lot og hans familie og alle fangerne blev befriet og deres ejendele tilbageerobret, og et rigt bytte faldt i sejrherrenes hænder. Sejren skyldtes Abraham under Guds ledelse. Den mand, der tilbad Herren, havde ikke alene gjort landet en stor tjeneste, men havde også udvist mod. Det blev herved tilkendegivet, at retfærdighed ikke betyder fejhed, og at Abrahams religion gav ham mod til at hævde retten og forsvare de undertrykte. Hans heldåd sikrede ham en udbredt indflydelse blandt de omkringboende stammer. Ved tilbagekomsten gik kongen af Sodoma ud med sit hof for at ære sejrherren. Han bad ham tage byttet og ønskede kun, at fangerne skulle tilbagegives. Efter almindelig krigsskik tilhørte byttet sejrherrene; men Abraham havde ikke foretaget dette felttog for at skaffe sig vinding. Han afslog at benytte sig af andres ulykke og foreslog blot, at hans forbundsfæller skulle have den del, som de havde krav på.

[68]

Kun få ville have vist sig så ædelmodige som Abraham, hvis de blev stillet på en sådan prøve. Kun få ville have modstået fristelsen til at sikre sig så rigt et bytte. Hans eksempel er en irettesættelse til egenkærlige, beregnende mennesker. Abraham tog hensyn til retfærdighed og menneskelighed. Hans opførsel belyser den inspirerede leveregel: »Du skal elske din næste som dig selv.« 3. Mos. 19, 18. »Til Herren, Gud den Allershøjeste, himmelens og jordens skaber, løfter jeg min hånd på, at jeg ikke vil tage så meget som en tråd eller en sandalrem eller overhovedet noget som helst af din ejendom; du skal ikke sige, at du har gjort Abram rig!« 1. Mos, 14, 22-23. Han ville ikke give dem anledning til at tro, at han var gået i krig for vindings skyld, eller lade dem tilskrive deres gaver eller gunst sin

fremgang. Gud havde lovet at velsigne Abraham, og æren skulle tilskrives ham.

En anden, som kom for at byde den sejrige patriark velkommen, var Melkizedek, Salems konge, der bragte brød og vin som en forfriskning til hans hær. Som »Gud den Allerhøjestes præst« udtalte han en velsignelse over Abraham og takkede Herren, der havde skænket en så stor befrielse ved sin tjener. Og Abraham »gav ham tiende af alt«.

Abraham vendte glad tilbage til sine telte og sine hjerde; men hans sind plagedes af dystre tanker. Han havde været en fredens mand og havde så vidt muligt undgået fjendskab og splid, og han tænkte med rædsel på det blodbad, han havde været vidne til. Og de folk, hvis styrker han havde besejret, ville uden tvivl forny deres angreb på Kanaan og først og fremmest hævne sig på ham. Ved således at blive indblandet i stridigheder mellem folkene, ville hans livs fred og ro blive brudt. Endvidere havde han ikke taget Kanaan i besiddelse, og han kunne heller ikke håbe på en arving som løftet kunne opfyldes på.

I et syn om natten hørtes atter Guds stemme. »Frygt ikke Abram,« sagde kongernes Konge, »jeg er dit skjold; din løn skal blive såre stor!« Men hans sind var så fuldt af bange anelser, at han ikke kunne gribe løftet med den samme uforbeholdne tillid som før. Han bad om et synligt bevis på, at det ville gå i opfyldelse. Og hvordan skulle pagtsløftet blive til noget, når han ikke fik nogen søn? »Hvad kan du give mig, når jeg dog går barnløs bort?« »Og se, min hustræl kommer til at arve mig!« Han foreslog at gøre sin tro tjener Eliezer til sin adoptivsøn og arving til sin ejendom. Men han fik forsikring om, at hans rigtige søn skulle blive hans arving. Så blev han ført udenfor og fik besked på at se op på de utallige stjerner, der funkede på himmelen. Da han gjorde det, hørte han ordene: »Således skal dit afkom blive!« »Abraham troede Gud, og det blev regnet ham til retfærdighed.« Rom. 4, 3.

Patriarken bad stadig om et synligt tegn som bekræftelse på sin tro og som et bevis for senere slægter på, at Guds nådige forsæt for dem ville blive fuldbyrdet. Herren nedlod sig til at slutte pagt med sin tjener og bruge de former, der var almindelige, når mennesker stadfæstede en så højtidelig overenskomst. Efter Guds befaling ofrede Abraham en kvie, en ged og en vædder, alle tre år gamle, delte

deres kroppe og lagde stykkerne lidt fra hinanden. Hertil føjede han en turteldue og en småfugl, som dog ikke blev delt. Da det var gjort, gik han ærbødigt ind mellem offerets dele og aflagde en højtidelig ed til Gud om evig lydighed. Han vågede trofast over de døde kroppe, indtil solen gik ned, for at forhindre, at de blev besmittet eller ædt af rovfugle. Ved solnedgang faldt han i dyb søvn, og »se, rædsel faldt over ham, et stort mørke«. Og Guds stemme sagde, at han ikke måtte vente at komme i besiddelse af det forjættede land lige straks. Den viste frem til de lidelser, hans efterkommere måtte gennemgå, før de kunne bosætte sig i Kanaan. Forløsningsplanen blev her åbenbaret for ham gennem Kristi død, det store offer, og hans komme i herlighed. Abraham så også jorden genskabt i sin paradisiske skønhed, sådan som den skulle blive, når han fik den i evigt eje som den sidste, fuldstændige opfyldelse af løftet. [69]

Som pant på Guds pagt med menneskene »viste der sig en rygende ovn med en flammende ildslue, der skred frem mellem de sønderskårne kroppe« og fortærede dem fuldstændig. Og atter hørte Abraham en røst, der bekræftede, at Kanaans land ville blive givet til hans efterkommere, »fra Ægyptens bæk til den store flod, Eufratfloden«.

Da Abraham havde været i Kanaan i næsten 25 år, viste Herren sig for ham og sagde: »Jeg er Gud den Almægtige; vandre for mit åsyn og vær ustraffelig«. Med ærefrygt faldt Abraham på sit ansigt, og budskabet fortsatte: »Fra min side er min pagt med dig, at du skal blive fader til en mængde folk.« Som tegn på opfyldelsen af denne pagt blev hans navn, der hidtil havde været Abram, forandret til Abraham, der betyder »fader til en mængde folk«. Saraj skulle kaldes Sara - »herskerinde« for den guddommelige røst sagde: »Hun skal blive til folk, og folkeslags konger skal nedstamme fra hende.«

På denne tid fik Abraham omskærelsens anordning som »et segl på den retfærdighed af tro, han havde som uomskåren«. Rom. 4, 11. Den skulle bibeholdes af patriarken og hans efterkommere som tegn på, at de var viet til Guds tjeneste og således adskilt fra afgudsdyrkerne, og at Gud antog dem som sin dyrebare ejendom. Ved denne ceremoni lovede de på deres side at opfylde betingelserne i den pagt, som var sluttet med Abraham. De skulle ikke indgå ægteskab med hedningerne, for derved ville de miste deres ærbødighed over for

Gud og hans hellige lov, blive fristet til at tage del i andre folks syndige skikke og forledt til afgudsdyrkelse.

Gud tildelte Abraham stor ære. Himmelske engle vandrede med ham og talte med ham som ven med ven. Da Sodoma skulle hjem-søges af straffedomme, blev det ikke holdt skjult for ham, og han gik i forbøn for syndere over for Gud. Hans indbydelse til englene er også et smukt eksempel på gæstfrihed.

Da patriarken ved middagstid en varm sommerdag sad i sin teltdør og så ud over det rolige landskab, fik han i det fjerne øje på tre rejsende, som nærmede sig. Inden de nåede hans telt, standsede de, som om de drøftede, hvilken vej de skulle gå. Uden at vente på, at de skulle bede ham om noget, rejste Abraham sig hurtigt, og da de tilsyneladende var ved at dreje af i en anden retning, skyndte han sig efter dem og bad dem med den største høflighed bære ham ved at standse og få en forfriskning. Med egen hånd bragte han vand, så de kunne vaske rejsestøvet af deres fødder. Han valgte selv deres mad, og mens de hvilede i den kølige skygge, og maden blev tilberedt, stod han ærbødigt ved siden af dem, mens de nød hans gæstfrihed. Denne høflighedshandling anså Gud for så betydningsfuld, at den blev nedskrevet i hans ord, og tusinde år senere blev den omtalt af en inspireret apostel : »Glem ikke gæstfriheden; thi ved den har nogle, uden at vide det, haft engle til gæster.« Heb. 13, 2.

Abraham havde blot betragtet sine gæster som tre trætte vejfarende. Lidet anede han, at der var en blandt dem, som han havde lov til at tilbede, uden at det blev tilregnet ham som en synd. Men nu åbenbares de himmelske budbæreres sande karakter. Skønt de var udsendt for at straffe, udtalte de dog først en velsignelse over Abraham, troens mand. Skønt Gud holder strengt regnskab med uretten og straffer overtrædelse, finder han ikke behag i hævn. Ødelæggelsens værk er »en underlig gerning« for ham, hvis kærlighed er uendelig.

Fortroligt samfund har Herren med dem, der frygter ham. Sl. 25, 14. Abraham havde æret Gud, og Herren ærede ham, indviede ham i sine planer og åbenbarede sine hensigter for ham. Skulle jeg vel dølgge for Abraham, hvad jeg har i sinde at gøre? sagde Herren. Skriget over Sodoma og Gomorra er stort og deres synd er såre svar. Derfor vil jeg stige ned og se, om de virkelig har handlet så galt, som det lyder til efter skriget over dem, der har nået mig - derom

vil jeg have vished! Gud vidste godt, hvor stor Sodomas skyld var; men han udtrykte sig på menneskelig vis, så de kunne forstå hans retfærdige handlemåde. Inden han bragte straf over overtræderne, ville han selv undersøge, hvordan de opførte sig. Hvis de ikke havde overskredet barmhjertighedens grænse, ville han endnu give dem anledning til anger.

To af de himmelske sendebud rejste videre og lod Abraham være alene med ham, som han nu vidste var Guds Søn. Og nu bad troens mand for indbyggerne i Sodoma. Han havde en gang frelst dem med sit sværd, og nu forsøgte han at frelse dem ved sin bøn. Lot og hans familie boede stadig i Sodoma, og den uegennyttige kærlighed, der fik Abraham til at frelse dem fra elamitterne, søgte nu at frelse dem fra Guds dom, hvis det var Guds vilje.

Med dyb ærbødighed og ydmyghed fremførte Abraham sin bøn: »Jeg har dristet mig til at tale til min Herre, skønt jeg kun er støv og aske!« Der var ingen selvsikkerhed, intet praleri af hans egen retfærdighed. Han bad ikke om en gunst på grund af sin egen lydighed eller de ofre, han havde bragt for at gøre Guds vilje. Han var selv en synder og bad for andre syndere. En sådan ånd bør alle, der kommer frem for Gud, have. Men samtidig viste Abraham en tillid som et barn, når det beder en kærlig fader om noget. Han gik tæt hen til den himmelske udsending og fremførte sin brændende bøn. Skønt Lot var blevet indbygger i Sodoma, tog han ikke del i de øvrige indbyggers uretfærdighed. Abraham tænkte, at der måtte være andre tilbedere af den sande Gud i denne store by. Og med dette i tanke bad han: »Det være langt fra dig at handle således: At ihjelslå retfærdige sammen med gudløse Det være langt fra dig! Skulle den, der dømmes hele jorden, ikke selv øve ret?« Abraham bad ikke blot een gang, men mange gange. Idet hans bønner blev hørt, blev han mere frimodig og fortsatte, indtil han fik forsikring om, at hvis der blot var ti retfærdige i byen, ville de blive sparet.

Det var kærlighed til fortabte sjæle, der inspirerede Abrahams bøn. Selv om han afskyede den fordærvede bys synder, ønskede han, at synderne skulle frelses. Hans dybe interesse for Sodoma viser den bekymring, vi burde nære for de ubodfærdige. Vi bør nære had til synden, men medlidenhed og kærlighed til synderen. Overalt omkring os er der sjæle, der går en lige så håbløs og lige så frygtelig fortabelse i møde som Sodoma. Hver dag ophører prøvetiden for

et eller andet menneske. Og hvor er de advarende og bønfoldende stemmer, der skal byde synderen at undgå denne frygtelige skæbne? Hvor er de hænder, der skal strækkes ud for at drage ham tilbage fra døden? Hvor er de, der med ydmyghed og udholdende tro beder for ham til Gud?

Abrahams ånd var Kristi ånd, Guds Søn er selv synderens store forbeder. Han, der betalte forløsningens pris, kender en menneskesjæls værdi. Samtidig med at Kristus nærrede et fjendskab til det onde, som kun en uplettet ren natur kan, viste han en kærlighed over for synderen, som kun den uendelige godhed kunne nære. I sin smerte på korset, hvor han selv bar den frygtelige byrde af hele verdens synd, bad han for sine spottere og mordere: »Fader! tilgiv dem; thi de ved ikke, hvad de gør.« Luk. 23,34.

Om Abraham er der skrevet, at »han blev kaldt Guds ven« og »Fader til alle, som tror«. Jak. 2, 23; Rom. 4, 11. Guds vidnesbyrd om denne trofaste patriark er: »Abraham adlød mine ord og holdt sig mine forskrifter efterrettelig, mine bud, anordninger og love.« Og videre: »Jeg har jo udvalgt ham, for at han skal pålægge sine børn og sine efterkommere at vogte på Herrens vej ved at øve retfærdighed og ret, for at Herren kan give Abraham alt, hvad han har forjættet ham.« Det var en stor ære, Abraham blev kaldet til, nemlig at være fader til det folk, som i århundreder skulle vogte og bevare Guds sandhed for verden - det folk, gennem hvem alle jordens folk skulle velsignes ved den lovede Messias' komme. Men han, som kaldte patriarken, regnede ham for værdig. Det er Gud, der taler. Han, som kender vore tanker i frastand og bedømmer menneskene ret, siger: »Jeg har udvalgt ham.« Abraham ville aldrig svigte sandheden af egenkærlige årsager. Han ville holde loven og handle ret og retfærdigt. Og han ville ikke alene selv frygte Herren, men ville holde gudsfrygt i hævd i sit hjem. Han ville oplære sin familie i retfærdighed. Guds lov ville være levereglen i hans hjem.

[71]

Abrahams husstand omfattede mere end tusinde sjæle. De, der ved hans undervisning blev ledet til at tilbede den eneste Gud, fandt et hjem i hans lejr, og her modtog de en undervisning, der ville berede dem til at være repræsentanter for den sande tro. Således hvilede der et stort ansvar på ham. Han underviste familieoverhoveder, og hans måde at lede på ville blive overført til de husstande, som de kom til at stå i spidsen for.

I de tidligste tider var faderen sin families leder og præst, og han udøvede endog myndighed over sine børn, efter at de selv havde stiftet familie. Hans efterkommere blev opdraget til at se op til ham som deres overhoved både i religiøse og verdslige anliggender. Denne patriarkalske styreform søgte Abraham at videreføre, fordi den tjente til at bevare kundskaben om Gud. Det var nødvendigt at knytte husstandens medlemmer sammen for at danne en skranke mod afguderiet, der var blevet så udbredt og så dybt rodfæstet. Abraham søgte med alle de midler, han rådede over, at værne sin lejrs beboere mod at blive blandet med hedningerne og overvære deres afguderiske skikke, for han vidste, at berøring med det onde umærkeligt ville fordærve principperne. Der udvistes den største omhu for at udelukke enhver form for falsk religion og for at indprente i sindet, at den levende Guds majestæt og herlighed var det sande mål for tilbedelse.

Det var en klog ordning, som Gud selv havde truffet, at hans folk så vidt muligt skulle afskære forbindelsen med hedningerne og bo for sig selv uden at regnes med blandt de andre folk. Han havde adskilt Abraham fra hans afgudsdyrkende slægtninge, for at patriarken kunne oplære og undervise sin familie uden den forførende indflydelse, de ville have været udsat for i Mesopotamien, og for at hans efterkommere kunne bevare den sande tro i dens renhed fra slægt til slægt.

Abrahams kærlighed til sine børn og sin husstand ledte ham til at vogte deres religiøse tro og meddele dem kendskab til de guddommelige love som den dyrebareste arv, han kunne give dem og dermed verden. Alle blev undervist om, at de stod under Himmels Guds herredømme. Der skulle ikke øves nogen undertrykkelse fra forældrenes side og ikke findes ulydighed hos børnene. Guds lov havde pålagt enhver hans pligter, og kun ved lydighed mod den kunne man sikre sig lykke og fremgang.

Hans eget eksempel, den stille indflydelse af hans daglige liv, var en stadig undervisning for dem. Den usvigelige retskaffenhed, den velvilje og uegennyttige høflighed, som havde vundet kongers beundring, sås også i hjemmet. Han var omgivet af en særlig atmosfære, en karakterens adel og ynde, som åbenbarede for alle, at han stod i forbindelse med Himmelen. Han forsømte ikke den ringeste tjeners sjæl. I hans husstand gjaldt der ikke en lov for herren og en anden for tjeneren; en kongevej for den rige og en anden for den

fattige. Alle behandlede med retfærdighed og barmhjertighed som medarvinger til livets nådegave.

Han skal pålægge sine børn. Der ville ikke blive vist nogen syndig forsømmelighed i at holde de onde tilbøjeligheder nede hos hans børn, ingen svag, uklog, overbærende forskelsbehandling, ingen undladelse af det, han vidste var hans pligt, på grund af misforstået kærlighed. Abraham ville ikke alene give den rette undervisning, han ville også håndhæve de retfærdige og sande loves autoritet.

Hvor er der få i vore dage, der følger dette eksempel. Hos alt for mange forældre er der en blind og egenkærlig sentimentalitet, der fejlagtigt kaldes kærlighed. Den viser sig ved, at børnene med deres ufuldkomne dømmekraft og utøjlede lidenskab, får lov til at følge deres egen vilje. Dette er den største grusomhed, der kan vises de unge, og en stor uret over for verdenen. Forældres overbærenhed forårsager uorden i familien og i samfundet. Den styrker de unges ønsker om at følge deres tilbøjeligheder i stedet for at underkaste sig Guds krav. Når de vokser op, er deres hjerter uvillige til at gøre Guds vilje, og de overfører deres irreligiøse, opsætsige ånd til deres børn og børnebørn. Forældre bør som Abraham byde deres husstand efter sig. Lydighed mod forældrene bør indprentes og håndhæves som en forudsætning for lydighed mod Guds myndighed.

[72] Den mangel på agtelse, der udvises over for Guds lov, selv af religiøse ledere, har afstedkommet meget ondt. Den vidt udbredte lære, at de guddommelige love ikke længere er bindende for menneskene, har samme virkning på folks moral som afgudsdyrkelse. De, der prøver at formindske Guds hellige lovs krav, angriber selve grundvolden for familiens og folkets ledelse. Religiøse forældre, der ikke retter sig efter Herrens love, byder ikke deres husstand at vandre på hans veje. Guds lov gøres ikke til en leveregel. Når børnene selv stifter hjem, føler de ingen forpligtelse til at lære deres børn noget, de aldrig selv har lært. Det er derfor, der findes så mange gudløse familier, og derfor, at fordærvelsen er så dybt rodfæstet og så omfattende.

Det er først, når forældrene selv vandrer efter Herrens lov af hele deres hjerte, at de kan byde deres børn efter sig. Der behøves en reformation i denne henseende, en dybtgående og omfattende reformation. Forældrene trænger til at reformeres, prædikanter trænger til det; de behøver Gud i deres hjem. Hvis de ønsker at se en forandring

i tingenes tilstand, må de bringe deres familie i kontakt med Guds ord og lade det være deres rådgiver. De må lære deres børn, at det er Guds stemme, der taler til dem, og at den skal adlydes ubetinget. De bør tålmodigt undervise deres børn og utrætteligt lære dem, hvordan de skal leve for at behage Gud. Børnene i et sådant hjem vil være forberedt på at møde vantroens spidsfindigheder. De har gjort Bibelen til grundlaget for deres tro, og derved har de fået lagt en grundvold, der ikke kan omstyrtes af skepticisomens flodbølge.

I alt for mange hjem bliver bønnen forsømt. Forældrene synes ikke, at de har tid til morgen- og aftenandagt. De kan ikke afse nogle få minutter til at takke Gud for hans rigelige velsignelser for det vidunderlige solskin og regnen, der får planterne til at vokse, og for de hellige engles beskyttelse. De har ikke tid til at opsende bønner om guddommelig hjælp og vejledning og om, at Jesus vil være nærværende i deres hjem. De går til deres arbejde som hesten og oksen uden at skænke Gud eller Himmelen en eneste tanke. Deres sjæl er så dyrebar, at Guds Søn gav sit liv for at løskøbe dem hellere end at lade dem være håbløst fortabt; men de sætter ikke meget mere pris på hans godhed end dyrene, der går til grunde.

Ligesom patriarkerne i oldtiden burde de, der bekender sig til at elske Gud, bygge et alter for Herren, hvor som helst de opslår deres telt. Hvis der nogensinde har været en tid, da hvert hus burde være et bønnens hus, så er det nu. Fædre og mødre burde ofte opløfte deres hjerte til Gud i ydmyg bøn for sig selv og deres børn. Lad faderen som hjemmets præst lægge morgen- og aftenofferet på Guds alter, mens hustruen og børnene forenes i bøn og lovprisning. I et sådant hjem elsker Jesus at dvæle.

Fra ethvert kristent hjem burde der skinne et helligt lys. Kærligheden bør give sig udslag i handling. Den bør gennemtrænge hele vor færden i hjemmet og vise sig ved betænksom venlighed og mild, uselvisk høflighed. Der findes hjem, hvor dette princip gennemføres - hjem, hvor Gud tilbedes og den sande kærlighed hersker. Fra disse hjem stiger morgen- og aftenbøn op til Gud som en liflig røgelse, og hans barmhjertighed og velsignelse falder på de bedende som morgendug.

Et velordnet kristent hjem er et stærkt bevis for den kristne religions realitet - et bevis, som de vantro ikke kan modsige. Alle kan se, at der er en indflydelse i det hjem, som påvirker børnene, og at

Abrahams Gud er med dem. Hvis bekendende kristnes hjem var af den rette religiøse støbning, ville de øve en mægtig indflydelse til det gode. De ville i sandhed være »verdens lys«. Himmelen Gud taler til enhver trofast fader i de ord, der blev rettet til Abraham: »Jeg har jo udvalgt ham, for at han skal pålægge sine børn og sine efterkommere at vogte på Herrens vej ved at øve retfærdighed og ret, for at Herren kan give Abraham alt, hvad han har forjættet ham.«

[73]

Kapitel 13—Trospøven

Abraham havde uden at stille spørgsmål modtaget løftet om en søn, men han ventede ikke, til Gud opfyldte sit ord til sin tid og på sin måde. Løftets opfyldelse blev udsat for at prøve hans tro på Guds magt; men han bestod ikke prøven. Da Sara mente, at det var umuligt, at hun kunne få en søn i sin alderdom, foreslog hun, at Abraham skulle tage en af hendes tjenestepiger som medhustru, for at Guds hensigt kunne opfyldes. Flerkoneri var blevet så udbredt, at det ikke mere regnedes for synd; men det var alligevel en overtrædelse af Guds lov og var skæbnesvangert for familielivets hellighed og fred. Abrahams ægteskab med Hagar fik onde følger, ikke alene for hans egen husstand, men også for fremtidige slægter.

Smigret over sin nye ærefulde stilling som Abrahams hustru og i håb om at blive moder til det store folk, der skulle nedstamme fra ham, blev Hagar stolt og pralende og behandlede sin frue med foragt. Gensidig skinsyge forstyrrede freden i det før så lykkelige hjem. Abraham var tvunget til at lytte til begges beklagelser og prøve ved forgæves at genoprette harmonien. Skønt det var efter Saras indtrængende tilskyndelse, at han havde giftet sig med Hagar, bebrejdede hun ham nu og kastede skylden på ham. Hun ønskede at få sin rivalinde fjernet; men det nægtede Abraham at gå med til, for han nærrede det stolte håb, at Hagar skulle være moder til hans barn - løftets søn. Men Hagar var Saras tjenestepige, og derfor overlod han hende til sin frues opsyn. Den hovmodige Hagar ville ikke finde sig i den hårdhed, hun blev udsat for på grund af sin egen uforskammede opførsel. »Da plagede Saraj hende, så hun flygtede.«

Hagar begav sig ud i ørkenen, og mens hun hvilede sig ved en kilde, ensom og venneløs, viste en Herrens engel sig for hende i menneskelig skikkelse. Han tiltalte hende som »Hagar, Sara's trælkvind« for at minde hende om hendes stilling og pligt og bød hende: »Vend tilbage til din herskerinde og find dig i hendes mishandling!« Men der fulgte dog trøstens ord med irettesættelsen. »Jeg vil gøre dit afkom så talrigt, at det ikke kan tælles.« Og som en stadig

påmindelse om Guds barmhjertighed fik hun besked på at kalde sit barn Ismael, der betyder »Gud hører«.

Da Abraham var næsten hundrede år gammel, blev løftet om en søn gentaget for ham, og han fik forsikringen om, at den fremtidige arving skulle være Sarajs barn. Men Abraham forstod endnu ikke løftet. Hans tanker gik straks til Ismael, idet han klyngede sig til troen på, at Guds nådige forsæt ville blive opfyldt gennem denne. I kærlighed til sin søn udbrød han: »Måtte dog Ismael leve for dit åsyn!« Atter blev løftet givet med ord, som ikke kunne misforstås; »Nej, din ægtehustru Sara skal føde dig en søn, som du skal kalde Isak; med ham vil jeg oprette min pagt.« Men Gud var ikke ligegyldig over for faderens bøn. »Men hvad Ismael angår, har jeg bønhørt dig: jeg vil velsigne ham, og jeg vil gøre ham til et stort folk.«

[74]

Isaks fødsel, som efter et helt livs ventetid betegnede opfyldelsen af deres inderligste håb, fyldte Abrahams og Saras telte med glæde. Men for Hagar betød denne begivenhed tilintetgørelsen af hendes stolteste forhåbninger. Ismael, der nu var en ung mand, var af alle i lejren blevet betragtet som arving til Abrahams rigdom og de velsignelser, der var lovet hans efterkommere. Nu blev han pludselig sat til side og i skuffelse herover hadede både moder og søn Saras barn. Den almindelige glæde forøgede blot deres misundelse, indtil Ismael dristede sig til åbent at håne arvingen til Guds løfte. Sara så i Ismaels ustyrlige natur en stadig kilde til splid, og hun henvendte sig til Abraham og opfordrede ham til at sende Hagar og Ismael bort fra lejren. Patriarken sørgede dybt. Hvordan kunne han sende sin søn Ismael bort, som han stadig elskede? I sin kvide søgte han guddommelig bistand. Herren befalede ham gennem en hellig engel at efterkomme Saras ønske. Hans kærlighed til Ismael eller Hagar måtte ikke være en hindring, for det var den eneste måde, hvorpå han kunne genoprette freden og lykken i sin familie. Og engelen gav ham det trøsterige løfte, at selv om Ismael måtte forlade sin faders hus, ville Gud ikke svigte ham. Hans liv ville blive skånet, og han skulle blive fader til et stort folk. Abraham adlød engelens ord, men ikke uden dyb smerte. Faderens hjerte tyngedes af udtalt sorg, da han sendte Hagar og sin søn bort.

Den undervisning, Abraham fik om ægteskabets hellighed, skulle være en lære for alle tider. Den viser, at ægteskabets rettigheder og lykke bør vogtes omhyggeligt, selv om det skal koste et stort offer.

Sara var Abrahams eneste sande hustru. Ingen anden havde ret til at få del i hendes rettigheder som hustru og moder. Hun ærede sin mand, og derfor fremhæves hun i Det ny Testamente som et værdigt eksempel. Men hun var ikke villig til at lade Abraham give en anden sin kærlighed, og Herren bebrejdede hende ikke, fordi hun krævede, at hendes rivalinde skulle sendes bort. Både Abraham og Sara tvivlede på Guds magt, og det var denne fejl, der førte til ægteskabet med Hagar.

Gud havde kaldet Abraham til at være de troendes fader, og Hans liv skulle være et eksempel for efterfølgende slægter. Men hans tro havde ikke været fuldkommen. Han viste mangel på tillid til Gud, da han skjulte, at Sara var hans hustru, og atter, da han indgik ægteskab med Hagar. For at han kunne nå det højeste mål, satte Gud ham på en ny prøve den største, noget menneske har gennemgået. I et syn om natten fik han befaling om at drage til Morija land og der bringe sin søn som et brændoffer på et bjerg, som ville blive vist ham.

Da denne befaling blev givet, var Abraham et hundrede og tyve år gammel. Han blev betragtet som en gammel mand, selv på den tid. I sine yngre år havde han været stærk nok til at udholde strabadser og trodse farer; men nu var hans ungdoms fyrighed forsvundet. I sin manddoms kraft kan en mand modigt udholde vanskeligheder og sorger, som vil få hans hjerte til at briste senere hen i livet, når hans fødder vakler mod graven. Men Gud havde gemt Abrahams sidste og mest krævende prøve, til årenes byrde hvilede tungt på ham, og han længtes efter hvile fra ængstelse og slid.

Patriarken boede i Beersjeba, omgivet af velstand og ære. Han var meget rig og var æret som en mægtig fyrste af landets herskere. Tusinder af stykker kvæg og får gik og græssede på de sletter, der strakte sig omkring hans lejr. På begge sider lå hans husfolks telte, der tjente som hjem for hundreder af trofaste tjenestefolk. Løftets søn var vokset op til manddom ved hans side. Himmels velsignelse syntes at have kronet et opofrende liv, som var levet i tålmodig forventning om opfyldelsen af et længe næret håb.

I troslydighed havde Abraham forladt sit fædreland, sine fædres grave og sine slægtninges hjem. Han havde vandret om som fremmed i det land, han skulle arve. Han havde ventet længe på, at løftets søn skulle fødes. På Guds befaling havde han sendt sin søn Ismael bort, og nu, da det så længe ventede barn havde nået manddommen,

og patriarken syntes at se sine håb modnes, kom den største af alle prøver.

[75] Befalingen var udtrykt i ord, der må have fyldt en faders hjerte med smerte: »Tag din søn Isak, din eneste, ham, du elsker, og bring ham dér som brændoffer« Isak var hans hjemms lys, hans alderdoms trøst og fremfor alt arvingen til den lovede velsignelse. Tabet af en sådan søn ved et ulykkestilfælde eller på grund af sygdom ville have været knusende for den kærlige fader og ville have nedbøjet hans hvide hoved i sorg; men han fik befaling om at udgyde denne søns blod med egen hånd. Det forekom ham frygteligt, ja, umuligt.

Satan var ikke sen til at sige, at Abraham måtte have taget fejl, for Guds lov siger jo: »Du skal ikke slå ihjel!« og Gud ville ikke forlange, at man skulle gøre noget, han engang havde forbudt. Abraham gik uden for sit telt, så op på den skyfri himmel med dens strålende stjerner og mindedes det løfte, der blev givet næsten 50 år tidligere, at hans efterkommere skulle blive utallige som stjernerne. Hvis dette løfte skulle opfyldes gennem Isak, hvordan da lade ham dø? Abraham blev fristet til at tro, at han havde taget fejl. I sin tvivl og kval knælede han på jorden og bad, som aldrig før, om en bekræftelse på befalingen, hvis han skulle udføre denne frygtelige pligt. Han kom til at tænke på englenerne, der blev sendt for at åbenbare Guds beslutning om at ødelægge Sodoma. De gav ham samtidig løftet om denne søn, Isak. Han gik ud til det sted, hvor han flere gange havde mødt de himmelske sendebud, i håb om at møde dem igen og modtage yderligere undervisning; men ingen kom ham til hjælp. Det var, som om mørke omsluttede ham; men Guds befaling vedblev at klinge i hans øren: »Tag din søn Isak, din eneste, ham, du elsker.« Denne befaling måtte adlydes, og han vovede ikke at opsætte det. Dagen var ved at gry, og han måtte af sted.

Da han kom tilbage til teltet, gik han hen til det sted, hvor Isak sov ungdommens og uskyldighedens dybe, ubesværede søvn. Et øjeblik så faderen på sin søns kære ansigt og vendte sig så skælvende bort. Han gik hen til Sara, der også sov. Skulle han vække hende, for at hun for sidste gang kunne omfavne sit barn? Skulle han fortælle hende om Guds krav? Han længtes efter at lette sit hjerte over for hende og dele det frygtelige ansvar med hende; men frygten for, at hun skulle hindre ham, holdt ham tilbage. Isak var hendes glæde og

stolthed. Hun var stærkt knyttet til ham, og moderkærligheden ville måske nægte at bringe offeret.

Til sidst kaldte Abraham på sin søn og fortalte ham om befalingen om at bringe et offer på et fjerntliggende bjerg. Isak havde ofte været sammen med sin fader, når denne ofrede på et af de mange andre, der markerede hans vej, så denne opfordring vakte ikke nogen forbavelse. Forberedelserne til rejsen var hurtigt til ende. Brændet blev gjort i stand og lagt på æslet, og så drog de af sted med to tjenere.

Fader og søn rejste side om side i tavshed. Patriarken grundede på sin tunge hemmelighed og kunne ikke få et ord frem. Han tænkte på den stolte, ømme moder og på den dag, da han skulle komme alene hjem til hende. Han var vel vidende om, at den kniv, der tog hendes søns liv, ville gennembore hendes hjerte.

Denne dag den længste, Abraham nogensinde havde oplevet gik langsomt på hæld. Mens hans søn og de unge mænd sov, tilbragte han natten i bøn, idet han stadig håbede, at en himmelsk budbærer ville komme og sige, at prøven var til ende, og at den unge mand kunne vende uskadt hjem til sin moder. Men hans forpinte sjæl fandt ingen trøst. Endnu en lang dag og endnu en nat i ydmyg bøn, mens befalingen, der ville gøre Ham barnløs, blev ved at ringe i hans øren. Satan var i hans nærhed for at indgyde ham tvivl og vantro; men Abraham modstod hans forslag. Da de skulle begynde rejsen den tredje dag, så patriarken ude imod nord det lovede tegn, en herlig sky, der svævede over Morija bjerg, og nu vidste han, at den stemme, der havde talt til ham, var fra Himmelen.

Selv nu knurrede han ikke imod Gud, men styrkede sin sjæl ved at dvæle ved beviserne på Herrens godhed og trofasthed. Denne søn var uventet blevet skænket ham, og havde han, som gav en så dyrebar gave, ikke ret til at tage sin ejendom tilbage? Så gentog troen løftet; »Efter Isak skal dit afkom nævnes« et afkom, utallige som sandskornene ved havets bred. Isak var blevet født ved et mirakel, og kunne den magt, som havde givet ham livet, ikke give ham det tilbage? Abraham så videre end til de synlige ting og forstod det guddommelige ord: »Thi han regnede med, at Gud har magt til endog at vække fra de døde,« Heb. 11, 19.

Men ingen uden Gud kunne forstå, hvor stort faderens offer var, da han gav sin søn hen i døden. Abraham ønskede, at Gud alene

[76] skulle være vidne til afskedsscenen. Han bød sine tjenere blive tilbage og sagde: »Jeg og drengen vandrer derhen for at tilbede; så kommer vi tilbage til Eder.« Brændet blev lagt på Isak, der skulle ofres, faderen tog kniven og ilden, og sammen steg de op mod bjergets top. Den unge mand undrede sig stiltiende over, hvorfra offeret skulle komme nu, da de var langt fra folde og hjerne. Til sidst sagde han: »Fader! her er ilden og brændet, men hvor er dyret til brændofferet?« Å, hvilken prøve! Hvor det kærlige ord »fader« stak Abraham i hjertet! Ikke endnu - han kunne ikke fortælle det endnu. »Gud vil selv udse sig dyret til brændofferet, min søn!« sagde han.

På det udpegede sted byggede de alteret og lagde brændet derpå. Så meddelte Abraham med skælvende stemme det guddommelige budskab. Det var med forfærdelse og rædsel, at Isak fik sin skæbne at vide, men han gjorde ikke modstand. Han kunne være løbet fra sin skæbne, hvis han havde villet. Den sorgbetyngede gamle mand, der var udmattet efter disse tre dages frygtelige kamp, kunne intet have stillet op over for den kraftige unge mands vilje. Men Isak var fra barndommen blevet oplært til at vise øjeblikkelig, tillidsfuld lydighed, og da Guds hensigt blev åbenbaret for ham, underkastede han sig villigt. Han havde Abrahams tro og betragtede det som en ære at blive kaldet til at give sit liv som et offer til Gud. Han søger ømt at lette faderens sorg og opmuntrer de kraftesløse hænder til at knytte de snore, der skal binde ham til alteret.

Og nu er de sidste kærlige ord udtalt, de sidste tårer udgydt, den sidste omfavelse givet. Faderen løfter kniven for at dræbe sin søn, da hans arm pludselig holdes tilbage. En Guds engel råber til Abraham fra himmelen: »Abraham, Abraham!« Han svarer hurtigt: »Se, her er jeg!« Og igen hørtes stemmen: »Ræk ikke din hånd ud mod drengen og gør ham ikke noget; thi nu ved jeg, at du frygter Gud og end ikke sparer din søn, din eneste for mig!«

Nu fik Abraham øje på »en vædder, hvis horn havde viklet sig ind i de tætte grene« og han tog den hurtigt og bragte den som et offer »i sin søns sted«. I sin glæde og taknemmelighed gav Abraham det hellige sted et nyt navn: Herren udser sig.

På Morija bjerg fornyede Gud atter sin pagt og bekræftede med en højtidelig ed velsignelsen til Abraham og hans sæd gennem alle kommende slægter. »Jeg sværger ved mig selv, lyder det fra Herren: Fordi du har gjort dette og ikke sparet din søn, din eneste, for mig, så

vil jeg velsigne dig og gøre dit afkom talrigt som himmelens stjerner og sandet ved havets bred; og dit afkom skal tage sine fjenders porte i besiddelse; og i din sæd skal alle jordens folk velsignes, fordi du adlød mig!«

Abrahams store troshandling står som en ildstøtte og oplyser vejen for Guds tjenere i alle efterfølgende tider. Abraham prøvede ikke at undgå at gøre Guds vilje. På den tre dages rejse havde han tilstrækkelig tid til at tænke sagen igennem og tvivle på Gud, hvis han var tilbøjelig til at tvivle. Han kunne have tænkt, at han ved at dræbe sin søn ville blive betragtet som en morder, som en ny Kain, og at det ville bevirke, at hans undervisning blev foragtet og forkastet, så at hans muligheder for at gøre godt mod sine medmennesker ville forspildes. Han kunne have bedt om at blive fritaget for at adlyde på grund af alder. Men patriarken tog ikke sin tilflugt til nogen af disse undskyldninger. Abraham var et menneske. Hans følelser og tilbøjeligheder var som vore; men han gav sig ikke til at spekulere på, hvordan løftet kunne opfyldes, hvis Isak blev slået ihjel. Han begyndte ikke at rådføre sig med sit smertende hjerte. Han vidste, at Gud er retfærdig i alle sine krav. Han adlød befalingen til punkt og prikke.

»Abraham troede Gud, og det blev regnet ham til retfærdighed, og han blev kaldt Guds ven.« Jak. 2, 23. »De, som er af tro, de er Abrahams børn.« Gal. 3, 7. Men Abrahams tro åbenbares gennem hans gerninger. »Blev ikke vor fader Abraham retfærdiggjort af gerninger, da han bragte sin søn Isak som offer på alteret? Du ser altså, at troen virkede sammen med hans gerninger, og ved gerningerne nåede troen sin fuldendelse.« Jak. 2, 21-22. Der er mange, der ikke forstår forholdet mellem tro og gerninger. De siger: »Tro blot på Kristus, så er du på den sikre side. Du behøver ikke at holde loven«. Men en ægte tro vil vise sig ved lydighed. Kristus sagde til de vantro jøder: »Hvis I er Abrahams børn, gør så Abrahams gerninger.« Joh. 8, 39. Og om de troendes fader siger Herren: »Abraham adlød mine ord og holdt sig mine forskrifter efterrettelig, mine bud, anordninger og love.« 1. Mos. 26, 5, Apostlen Jakob siger: »Sådan er det også med troen; hvis den ikke har gerninger, er den i sig selv død.« Jak. 2, 17. Og Johannes, der taler så meget om kærlighed, siger: »Dette er kærlighed til Gud, at vi holder hans bud.« 1. Joh. 5, 3.

Gennem forbillede og løfte forkyndte Gud evangeliet forud for Abraham (Gal. 3, 8) Og patriarkens tro var fæstet på den kommende forløser. Kristus sagde til jøderne: »Abraham, jeres fader, frydede sig over at skulle se min dag, og han fik den at se og glædede sig.« Joh. 8, 56. Vædderen, der blev ofret i stedet for Isak, repræsenterede Guds Søn, der skulle ofres i vort sted. Da mennesket blev dødsdømt på grund af overtrædelse af Guds lov, sagde Faderen til synderen, idet han så på Sønnen: »Lev, jeg har fundet en til at gå i dit sted.«

Det var for at give Abraham et indtryk af evangeliets virkelighed og for at sætte hans tro på prøve, at Gud befalede ham at dræbe sin søn. Den smerte, han gennemgik i den frygtelige prøvelses mørke dage, blev tilladt, for at han af egen erfaring kunne forstå noget af storheden i det offer, den evige Gud bragte for menneskets forløsning. Ingen anden prøve kunne have givet Abraham så megen sjælekval som ofringen af hans søn. Gud lod sin Søn dø i lidelse og skam. Englene, der var vidne til Guds Søns ydmygelse og sjælekval, fik ikke lov at gribe ind som i Isaks tilfælde. Der var ingen stemme, der råbte: »Det er nok.« For at frelse den faldne menneskehed gav herlighedens Konge sit liv. Hvilket stærkere bevis kan der gives på Guds uendelige medlidenhed og kærlighed? »Han, som jo ikke sparede sin egen Søn, men gav ham hen for os alle, hvor skulle Han kunne andet end skænke os alt med ham?« Rom. 8, 32.

Det offer, der krævedes af Abraham, var ikke blot til hans eget bedste, og heller ikke blot til gavn for følgende slægter. Det skulle også være en undervisning for de syndfri væsener i Himmelen og på andre kloder. Skuepladsen for striden mellem Kristus og Satan - det sted, hvor forløsningsplanen gennemføres - tjener som hele universets lærebog. Da Abraham viste mangel på tro på Guds løfter, anklagede Satan ham over for englene og Gud og sagde, at han ikke havde holdt pagtens betingelser, og at han derfor ikke var dens velsignelser værdig. Gud ønskede at bevise sin tjeners troskab over for hele Himmelen, og at gøre det klart, at intet mindre end fuldkommen lydighed kan anerkendes, og at åbenbare frelsesplanen mere fuldstændig for dem.

Himmelske væsener var vidner, da Abrahams tro og Isaks lydighed blev sat på prøve. Prøven var langt sværere end den, Adam blev stillet på. Det kostede ikke vore første forældre nogen lidelse at overholde det forbud, der var pålagt dem; men befalingen til Abra-

ham krævede det smerteligste offer. Hele Himmelen betragtede med undren og beundring Abrahams urokkelige lydighed. Hele Himmelen priste hans troskab. Det blev bevist, at Satans beskyldninger var falske. Gud sagde til sin tjener: »Nu ved jeg, at du frygter Gud (til trods for Satans anklager) og end ikke sparer din søn, din eneste, for mig!« Guds pagt, som blev bekræftet over for Abraham med en ed, mens andre verdeneres fornuftvæsener var vidner, fastslog, at lydighed vil blive belønnet.

Det havde været vanskeligt selv for englene at fatte forløsningsplanen - at forstå, at Himmels leder, Guds Søn, skulle dø for skyldige mennesker. Da befalingen blev givet til Abraham om at ofre sin søn, vakte alle de himmelske væseners interesse. Med dyb alvor iagttog de hvert skridt i opfyldelsen af denne befaling. Da Abraham besvarede Isaks spørgsmål: »Hvor er dyret til brændoffret?« med: »Gud vil selv udse sig dyret,« og da faderens hånd blev holdt tilbage, da han var ved at dræbe sin søn, og da vædderen, som Gud havde skaffet til veje, blev ofret i Isaks sted, da kastedes der lys over forløsningens gåde, og selv englene forstod tydeligere, hvor vidunderligt Gud havde sørget for menneskets frelse. 1. Pet. 1, 12.

[78]

Kapitel 14—Sodomas ødelæggelse

Skønnest blandt byerne i Jordandalen var Sodoma. Den lå på en slette, der var »som Herrens have« i frugtbarhed og skønhed. Her blomstrede tropernes overdådige planteliv. Her var palmetræets, oliventræets og vinstokkens hjem, og blomster udsendte deres duft hele året igennem. Rige afgrøder dækkede markerne, og store hjerde af kvæg græssede på de omliggende høje. Kunst og handel bidrog til at gøre den stolte by på sletten rigere. Østens skatte prydede paladserne, og ørkenkaravanerne bragte deres ladninger af kostbarheder til dens markeder. Uden at tænke ret meget på arbejde kunne man skaffe alle livets fornødenheder, og hele året var som een lang fest.

Den overflod, der fandtes overalt, affødte luksus og stolthed. Lediggang og rigdom forhærder det hjerte, der aldrig har været trykket af mangel eller tynget af sorg. Forlystelsessygen næredes af velstand og lediggang, og folk hengav sig til sanselige nydelser. Profeten siger: »Se, din søster Sodomas brøde var overmod; brød i overflod og sorgløs tryghed blev hende og hendes døtre til del, men de rakte ikke den arme og fattige en hjælpende hånd; de blev hovmodige og øvede vederstyggelighed for mine øjne; derfor stødte jeg dem bort, så snart jeg så det.« Ez. 16, 49-50. Der er intet, menneskene mere ønsker sig end rigdom og fritid, og dog affødte dette netop de synder, der førte til ødelæggelse af slettens byer. Befolkningens unyttige, ørkesløse liv gjorde dem til et bytte for Satans fristelser, og de forvrængede gudsbilledet og blev mere sataniske end guddommelige. Lediggang er menneskets største forbandelse, for laster og forbrydelser følger i dens spor. Det svækker sindet, forkvakler forstanden og nedværdiger sjælen. Satan ligger i baghold, rede til at fordærve dem, der er ubevogtede, og hvis ledige timer giver ham anledning til at snige sig ind på dem i en eller anden tiltrækkende forklædning. Han opnår aldrig så store resultater, som når han kommer til mennesker i deres ledige stunder.

I Sodoma var der lystighed, svir og drukkenskab. De laveste og mest dyriske lidenskaber fik uhæmmet lov at udfolde sig. Folk

spottede åbenlyst Gud og hans lov og fandt behag i voldshandlinger. Skønt verden før syndfloden var et advarende eksempel for dem, og de vidste, hvordan Guds vrede var blevet åbenbaret ved dens tilintetgørelse, fulgte de dog den samme ondskabens vej.

Da Lot flyttede til Sodoma, var fordærvelsen endnu ikke så udbredt, og Gud lod i sin nåde lysstråler skinne midt i det moralske mørke. Da Abraham befriede elamitternes fanger, blev folks opmærksomhed henledt på den sande tro. Abraham var ikke en fremmed for Sodomas indbyggere, og hans tilbedelse af den usynlige Gud var blevet latterliggjort iblandt dem; man hans sejr over de langt overlegne styrker og hans storsindede behandling af fanger og bytte vakte undren og beundring. Når hans dygtighed og mod blev berømt, kunne ingen undgå at få den overbevisning, at en guddommelig [79] magt havde givet ham sejren. Og hans ædelmodighed og uegennytte, der var så fremmed for Sodomas selvoptagne indbyggere, var endnu et bevis på den religions overlegenhed, som han havde æret gennem sit mod og sin troskab.

Da Melkizedek udtalte velsignelsen over Abraham, anerkendte han Gud som kilden til Abrahams styrke og ophavsmanden til hans sejr: »Priset være Abraham for Gud den Allerhøjeste, himmelens og jordens skaber, og priset være Gud den Allerhøjeste, der gav dine fjender i din hånd!« 1. Mos. 14,19-20. Gud talte til dette folk gennem sit forsyn, men den sidste stråle lys blev forkastet, ligesom alle tidligere var blevet det.

Og nu nærmede Sodomas sidste nat sig. Hævnens skyer kastede allerede deres skygger over byen, der var bestemt til undergang. Men menneskene lagde ikke mærke til det. Mens engle nærmede sig for at ødelægge byen, drømte menneskene om velstand og fornøjelser. Den sidste dag var ligesom enhver anden, der var kommet og gået. Aftenen sænkede sig over et landskab, der var præget af skønhed og tryghed. Den uforlignelig skønne egn lå badet i den nedgående sols stråler. Aftenens kølighed havde lokket byens indbyggere ud, og de forlystelsessyge skarer gik frem og tilbage, opsat på at nyde hvert minut.

I tussmørket nærmede to fremmede sig byens port. Det var åbenbart rejsende, der var kommet for at tilbringe natten i byen. Ingen kunne i disse beskedne vejfarende se den guddommelige strafs mægtige herolder, og den muntre, ligegyldige mængde drømte kun lidet

om, at de ved deres behandling af disse himmelske sendebud den samme nat ville nå højdepunktet af den skyld, som dømte deres stolte by til undergang. Men der var een mand, der viste de fremmede venlig opmærksomhed og indbød dem til sit hjem. Lot vidste ikke, hvem de var, men det var hans sædvane at vise høflighed og gæstfrihed; det hørte med til hans religion - han havde lært det af Abrahams eksempel. Havde han ikke vist høflighed, ville han måske være omkommet sammen med de øvrige indbyggere i Sodoma. Mange hjem har ved at lukke døren for en fremmed lukket Guds sendebud ude, som ville have bragt dem velsignelse, håb og fred.

Enhver handling i livet, stor eller lille, tæller med på det godes eller det ondes side. Troskab eller forsømmelighed i tilsyneladende ganske små pligter kan åbne døren for henholdsvis livets rigeste velsignelser eller største ulykker. Det er i de små ting, karakteren skal prøves. Det er de fordringsløse, daglige selvfornægtende handlinger, som udføres med et glad, villigt hjerte, der høster Guds bifald. Vi skal ikke være os selv til behag, men leve for andre. Og det er kun ved selvforglemmelse og ved at nære en kærlig, hjælpsom ånd, at vort liv kan blive til en velsignelse. De små opmærksomheder, de små enkle høflighedshandlinger betyder meget for livets hele lykke, og forsømmelse heraf har en ikke ringe andel i menneskenes elendighed.

Lot havde set, hvilken overlast fremmede blev udsat for i Sodoma, og derfor betragtede han det som sin pligt at beskytte dem, så snart de kom ind i byen, ved at tilbyde dem at bo i hans hus. Han sad i porten, da de fremmede kom, og da han så dem, rejste han sig for at gå dem i møde. Idet han bøjede sig for dem, sagde han: »Kære herrer, tag dog ind og overnat i Eders træls hus og tvæt Eders fødder; i morgen tidlig kan I drage videre!« Men de sagde: »Nej, vi vil overnatte på gaden.« Formålet med dette svar var dobbelt - at sætte Lots oprigtighed på prøve og at foregive at være uvidende om sodomitternes virkelige karakter, som om de troede, at man trygt kunne overnatte på gaden. Deres svar fik Lot til at blive endnu mere besluttet på ikke at overlade dem til pøbelens forgodtbefindende. Han gentog sin indbydelse med en sådan vægt, at de gav efter og gik med ham hjem.

Ved at føre de fremmede til sit hus ad en omvej håbede han at kunne skjule sin hensigt for dem, der drev omkring ved porten; men

på grund af de fremmedes tøven og hans vedholdende nøden blev der lagt mærke til dem, og inden de var gået til ro, samledes en lovløs skare omkring huset. Det var en meget stor flok af unge og gamle, alle sammen optændt af de værste lidenskaber. De fremmede havde forhørt sig om forholdene i byen, og Lot havde netop advaret dem imod at vove sig uden for hans dør om natten, da pøbelen råbte og hujede og krævede at mændene skulle føres ud til dem.

Lot vidste, at hvis de blev ophidset til vold, kunne de let bryde ind i huset, og derfor gik han ud for at prøve at tale dem til fornuft. »Gør dog ikke noget ondt, mine brødre!« sagde han. Han brugte ordet »brødre« i betydningen naboer og håbede at kunne berolige dem og gøre dem skamfulde over deres slette forsæt. Men hans ord virkede som olie på flammer. Deres raseri blev som et voldsomt uvejr. De hånede Lot, fordi han satte sig til dommer over dem, og ville have flået ham, hvis Guds engle ikke havde reddet ham. De himmelske udsendinge rakte hånden ud »og trak Lot ind til sig og lukkede døren«. De begivenheder, der fulgte, åbenbarede de gæsters natur, som han havde i huset. »Mændene uden for porten til huset slog de med blindhed, både store og små, så de forgæves søgte at finde porten.« Var de ikke blevet slået med dobbelt blindhed og overgivet til hjertets hårdhed, ville Guds hjem søgelse have fået dem til at frygte og afholde sig fra deres onde værk. Der blev ikke begået større synder i denne sidste nat end i så mange tidligere nætter; men nåden, som de så længe havde ladet hånt om, var til sidst holdt op med at gå i forbøn. Sodomas indbyggere havde overskredet grænsen for Guds overbærenhed, »den skjulte grænse mellem Guds tålmodighed og hans vrede«. Hans hævn ild skulle snart tændes i Siddims dal.

Englene meddelte Lot formålet med deres komme: »Vi står i begreb med at ødelægge stedet her, fordi skriget over dem er blevet så stort for Herren, at Herren har sendt os for at ødelægge dem.« De fremmede, som Lot havde prøvet at beskytte, lovede nu at beskytte ham og frelse alle dem i hans familie, der ville flygte fra den onde by sammen med ham. Pøbelen var blevet træt og var gået, og Lot gik ud for at advare sine børn. Han gentog englernes ord: »Stå op, gå bort herfra, thi Herren vil ødelægge byen!« Men de troede, at han drev spøg med dem. De lo ad det, de kaldte hans overtroiske frygt. Hans døtre blev påvirket af deres mænd. De havde det godt nok, hvor de

[80]

var. De kunne ikke se nogen tegn på fare. Alt var jo akkurat, som det plejede at være. De havde store rigdomme, og de kunne ikke tro, at det var muligt, at det smukke Sodoma skulle ødelægges.

Lot gik bedrøvet tilbage til sit hjem og fortalte om sit mislykkede forsøg. Så bød englenerne ham stå op og tage sine hustru og sine to døtre, som endnu var hjemme, og forlade byen. Men Lot tøvede. Skønt han hver dag sørgede over at se voldshandlinger, havde han ingen virkelig opfattelse af de afskyelige, nedværdigende synder, der gik i svang i den onde by. Han indså ikke at det var tvingende nødvendigt, at Guds dom satte en stopper for synden. Nogle af hans børn hang ved Sodoma, og hans hustru nægtede at rejse uden dem. Tanken om at forlade dem, han holdt mest af på jorden, syntes at være mere, end han kunne bære. Det var svært for ham at forlade sit luksuriøse hjem og alle de rigdomme, han havde samlet igennem hele sit liv, og gå ud som en fattig vandringsmand. Knuget af sorg tøvede han uden ringeste lyst til at tage af sted. Havde Guds engle ikke været der, ville de alle sammen være omkommet i Sodomas ruiner. De himmelske budbærere tog ham, hans hustru og døtre og førte dem ud af byen.

Dér forlod englenerne dem og vendte tilbage for at fuldføre ødelæggelsen af Sodoma. Der kom en anden hen til Lot - han, som Abraham var gået i forbøn hos. I alle slettens byer var der ikke engang fundet ti retfærdige; men som svar på patriarkens bøn blev den ene mand, som frygtede Gud, reddet fra ødelæggelsen. Befalingen blev givet med forfærdende vægt: »Det gælder dit liv! Se dig ikke tilbage og stands ikke nogetsteds i Jordanegnen, men red dig op i bjergene, for at du ikke skal omkomme!« Tøven eller opsættelse nu ville være farlig. At lade blikket dvæle et eneste øjeblik ved den dødsdømte by, at tøve et øjeblik i beklagelse over at skulle forlade så smukt et hjem, ville have kostet dem livet. Den guddommelige straffedoms uvejrløshed ventede kun på, at disse fattige flygtninge skulle undslippe.

Men Lot var forvirret og rædselsslagen og hævdede, at han ikke kunne gøre, som der blev sagt, for så kunne ulykken indhente ham, og han ville miste livet. Mens han boede i den onde by, midt i vantro, var hans tro blevet svækket. Himmelenes fyrste stod ved hans side, og dog bad han for sit liv, som om Gud, der havde vist ham en sådan omsorg og kærlighed, ikke stadig ville bevare ham. Han skulle helt have overgivet sig til det himmelske sendebud og givet sin vilje

og sit liv i Herrens hånd uden at tvivle eller stille spørgsmål. Men som så mange andre prøvede han at lægge planer selv og sagde: »Se, den by der er nær nok til, at jeg kan flygte derhen; den betyder jo ikke stort, lad mig redde mig derhen, den betyder jo ikke stort, og mit liv er frelst!« Den by, der omtales her, var Bela, der senere kaldtes Zoar. Den lå kun nogle få kilometer fra Sodoma og var også fordærvet og dømt til undergang. Men Lot bad om, at den måtte blive sparet, idet han hævdede, at det jo kun var en lille bøn, og han fik sit ønske opfyldt. Herren forsikrede ham: »Også i det stykke har jeg bønhørt dig; jeg vil ikke ødelægge den by, du nævner.« Hvor er Guds hjertelighed over for hans fejlende skabninger dog stor!

[81]

Atter lød den højtidelige befaling til ham om at skynde sig, for ildregnen ville kun blive holdt tilbage lidt endnu. Men en af de flygtende vovede at kaste et blik tilbage på den dødsdømte by, og hun blev til et mindesmærke over Guds straffedom. Hvis Lot selv ikke havde tøvet med at adlyde englens advarsel, men målbevidst var flygtet op i bjergene uden at fremkomme med anmodninger eller indvendinger, ville hans hustru have reddet sig. Hans eksempel ville have frelst hende fra den synd, der beseglede hendes dødsdom. Men hans tøven fik hende til at tage den guddommelige advarsel let. Hendes legeme var ude på sletten, men hendes hjerte hang stadig ved Sodoma, og hun omkom sammen med den. Hun gjorde oprør mod Gud, fordi hans straf også omfattede hendes ejendom og hendes børn. Skønt hun netop var blevet meget begunstiget ved at blive kaldt ud af den ugudelige by, følte hun, at hun var blevet hårdt behandlet, fordi de rigdomme, som det havde taget årevis at samle, måtte overlades til ødelæggelsen. I stedet for i taknemmelighed at tage imod befrielsen formastede hun sig til at se tilbage og ønskede, at de, der havde forkastet Guds advarsel, måtte beholde livet. Hendes synd viste, at hun var uværdig til at leve, fordi hun ikke var mere taknemmelig over, at hendes liv blev sparet.

Vi bør vogte os for at behandle Guds nådige forholdsregler til vor frelse med ligegyldighed. Der er kristne, der siger: »Jeg ønsker ikke at blive frelst, medmindre min mand og mine børn bliver frelst sammen med mig.« De føler, at Himmelen ikke ville være nogen Himmel for dem, medmindre de, som de holder så meget af, var hos dem. Men har de, der nærer sådanne følelser, den rette forståelse af deres forhold til Gud i betragtning af hans store godhed og nåde over

for dem? Har de glemt, at de stærkeste bånd af kærlighed, ære og lydighed knytter dem til deres skabers og forløseres tjeneste? Nådens indbydelse gælder alle. Skal vi da vende os bort, fordi vore venner forkaster Frelserens bønfoldende kærlighed? Sjælens forløsning er dyrebar. Kristus har betalt en uendelig stor pris for vor frelse, og ingen, der fatter værdien af dette store offer eller af en sjæl, vil foragte Guds tilbud om nåde, fordi andre gør det. Andres foragt for Guds retfærdige krav burde netop anspore os til selv at ære Gud og tilskynde alle, som vi kan påvirke, til at tage imod hans kærlighed.

Solen var stået op, da Lot kom ind i Zoar. Morgenens klare lys syntes kun at varsle velstand og fred for byerne på sletten. Livet begyndte at pulsere i gaderne. Menneskene hastede af sted, ivrige efter at gøre forretning eller mere sig. Lots svigersønner gjorde sig lystige over den stakkels gamle mands frygt og advarsler. Pludselig og uventet som et lyn fra en klar himmel brød uvejret løs. Herren lod svovl og ild regne ned fra himmelen over byerne og den frugtbare slette, og dens paladser og templer, kostbare boliger, haver og vingårde og de forlystelsessyge skarer, der så sent som den foregående aften havde hånet Himmelen sendebud - alt blev fortæret. Røgen fra branden steg op som røgen fra en smelteovn, og den skønne Siddims dal blev lagt øde. Stedet skulle aldrig mere genopbygges eller bebos, men tjene til et vidnesbyrd for alle slægter om, at Guds straffedom over overtræderne er sikker.

De flammer, der fortærede slettens byer, sendte deres advarsels-skær helt ned til vor tid. Vi har fået den frygtelige og alvorlige undervisning, at selv om Guds nåde længe bærer over med overtræderen, er der dog en grænse, og når den er overskredet, kan mennesker ikke fortsætte i synden. Når den grænse er nået, gives der ikke længere nåde, og dommen fuldbyrdes.

Verdens forløser siger, at der findes større synder end dem, som Sodoma og Gomorra blev straffet for. De, der hører evangeliets indbydelse kalde syndere til omvendelse, men ikke ænser den, er mere skyldige end beboerne i Siddims dal. Og synden er endnu større hos dem, der bekender sig til at kende Gud og holde hans bud, men fornægter Kristus i deres karakter og daglige liv. I lyset af Frelserens advarsel er Sodomias skæbne en alvorlig formaning ikke

[82]

alene til dem, der er skyldige i åbenbar synd, men til alle, der driver spøg med lyset fra Himmelen og de dermed forbundne privilegier.

Det sanddru vidne sagde til menigheden i Efesus: »Jeg har det imod dig, at du har svigtet din første kærlighed. Kom derfor i hu, hvorfra du er faldet, og omvend dig og gør de samme gerninger som i den første tid; ellers kommer jeg over dig og flytter din lysestage fra dens plads, hvis du ikke omvender dig.« Åb 2, 4-5. Frelseren venter svar på sit tilbud om kærlighed og tilgivelse med en ømmere medlidenhed, end en jordisk fader viser, når han tilgiver en egenrådig, lidende søn. Han kalder på den vildfarne: »Vend om til mig, så vil jeg vende om til Eder.« Mal. 3, 7. Men hvis synderen hårdnakket nægter at lytte til den stemme, der kalder på ham med øm, medlidende kærlighed, vil han til sidst blive ladt i mørke. Det hjerte, der længe har ringeagtet Guds nåde, bliver forhærdet i synd og er ikke længere modtageligt for Guds nådes indflydelse. Frygtelig vil dommen blive over den sjæl, om hvem den bedende frelser til sidst må sige: Han »er bundet til afgudsbilleder; lad ham fare«! Hos. 4, 17. Det vil gå byerne på sletten tåleligere på dommens dag end dem, der har kendt Kristi kærlighed, men har vendt sig bort for at vælge en syndig verdens fornøjelser.

Du, som ringeagter nådens tilbud, tænk på det store regnskab, der føres imod dig i Himmels bøger; for der holdes regnskab med nationers, familiers og enkeltpersoners ugudelighed. Gud kan bære over længe, mens regnskabet fortsættes, og kaldet til anger og tilbudet om tilgivelse lyder; men der kommer en tid, da målet er fuldt, da sjælens beslutning er taget, og da mennesket ved sit eget valg har beseglet sin skæbne. Da vil der blive givet signal til dommens fuldbyrdelse.

Der er grund til ængstelse over tilstanden i den religiøse verden i dag. Guds barmhjertighed er blevet ringeagtet. Flertallet ophæver Guds lov, idet de »fører lærdomme, som kun er menneskebud«. Matt. 15, 9. Vantroen hersker i mange af vort lands kirker, ikke vantro i videste betydning, i form af åben fornægtelse af Bibelen, men en vantro, der er klædt i kristendommens kåbe, mens den underminerer troen på Bibelen som en åbenbarelse fra Gud. Inderlig gudhengivenhed og livskraftig gudfrygtighed har givet plads for tom formalisme. Som følge heraf er frafald og sanselighed fremherskende. Kristus sagde: »Som det gik til i Lots dage: på samme måde skal det gå den dag, da Menneskesønnen åbenbares« Luk. 17, 28. og 30. De daglige begivenheder vidner om opfyldelsen af hans ord. Verden

modnes hurtigt til ødelæggelsen. Snart vil Guds domme udøses, og synd og syndere vil blive fortæret.

Frelseren sagde: »Men vogt jer, at jeres hjerter ikke nogen sinde sløves af svir og drukkenskab og timelige bekymringer, så den dag kommer pludselig over jer. Thi som en snare skal den komme over alle dem, der bor på hele jordens flade« - over alle dem, hvis interesser kun drejer sig om denne verden, »Men våg og bed til enhver tid, så I må blive i stand til at undfly alt dette, som skal ske, og til at bestå for Menneskesønnen.« Luk. 21, 34-36.

Før Sodomias ødelæggelse sendte Gud et budskab til Lot. »Det gælder dit liv! Se dig ikke tilbage og stands ikke nogetsteds i Jordnegen, men red dig op i bjergene, for at du ikke skal omkomme!« Den samme advarende stemme lød til Kristi disciple før Jerusalems ødelæggelse: »Når I ser Jerusalem omringet af krigshære, så skal I vide, at dens ødelæggelse er nær. Da skal de, der er i Judæa, flygte op i bjergene.« Luk. 21, 20-21. De måtte ikke tøve for at sikre sig noget af deres ejendom, men skulle udnytte lejligheden til at undslippe.

De skulle gå ud, adskille sig fuldstændig fra de ugudelige, flygte for livet. Sådan var det i Noas dage. Det gjaldt Lot, det gjaldt disciplene før Jerusalems ødelæggelse, og det gælder i de sidste dage. Guds stemme lader atter et advarselsbudskab lyde, der byder hans folk skille sig ud fra den rådende uretfærdighed.

Den tilstand af fordærvelse og frafald, der ville findes i den religiøse verden i de sidste dage, blev vist profeten Johannes i synet om Babylon, »den store by, som har herredømme over Jordens konger«. Åb. 17, 18. Før dens ødelæggelse lyder kaldet fra Himmelen: »Drag ud fra hende, mit folk! for at I ikke skal gøre jer delagtige i hendes synder og rammes af hendes plager.« Åb. 18, 4. Som i Noas og Lots dage må der ske en tydelig adskillelse fra synd og syndere. Der

[83] kan ikke indgås noget kompromis mellem Gud og verden, ingen må vende tilbage for at sikre sig jordiske skatte. »I kan ikke tjene både Gud og mammon.« Matt. 6, 24.

Ligesom beboerne i Siddims dal drømmer folk om velstand og fred. »Det gælder dit liv,« lyder advarslen fra Guds engle; men der høres andre stemmer, der siger: »Tag det roligt, for der er ingen grund til ængstelse.« Mængden råber: »Fred og ingen fare!« mens Himmelen erklærer, at undergangen hastigt er ved at komme over overtræderen. Natten før ødelæggelsen levede slettens byer i sus

og dus og spottede Guds sendebuds frygt og advarsler; men disse spottere omkom i flammerne. Den nat blev nådedøren for stedse lukket for Sodomas ugudelige, ligegyldige indbyggere. Gud lader sig ikke bestandig spotte, han vil ikke længe lade sig ringeagte. »Se, Herrens dag kommer, grum, med harme og brændende vrede; jorden gør den til ørk og rydder dens synder bort.« Es. 13, 9. Flertallet i verden vil forkaste Guds nåde og vil blive genstand for en hurtig og uoprettelig tilintetgørelse. Men de, der agter på advarslen, skal bo »i den Højstes skjul og dvæle i den Almægtiges skygge«. Hans trofasthed er deres skjold og værge. Dem gælder løftet: »Med et langt liv mætter jeg ham og lader ham skue min frelse!« Sl. 91, 1. 4. og 16.

Lot boede kun en kort tid i Zoar. Der var lige så megen synd der som i Sodoma, og han frygtede for at blive der, hvis byen skulle blive ødelagt. Ikke længe efter blev Zoar fortæret, som Gud havde bestemt. Lot drog op i bjergene og boede i en hule, ribbet for alt det, for hvis skyld han havde vovet at udsætte sin familie for en ugudelig bys indflydelse. Men Sodomas forbandelse fulgte ham også derop. Hans døtres syndige opførsel skyldtes forbindelsen med de ugudelige i den fordærvede by. Dens moralske fordærvelse havde sådan gennemsyret deres karakter, at de ikke kunne skelne mellem godt og ondt. Lots eneste efterkommere, moabitterne og ammonitterne, var slette, afgudsdyrkende stammer, oprørere mod Gud og bitre fjender af hans folk.

Hvor var Lots liv en stor modsætning til Abrahams liv! Engang havde de været rejsefæller; de havde tilbedt ved samme alter og boet side om side i deres pilgrimstelte; men hvor var de langt fra hinanden nu! Lot havde valgt Sodoma for dens fornøjelsers og fordeles skyld. Da han forlod Abrahams alter, hvor der daglig blev bragt et offer til den levende Gud, lod han sine børn færdes sammen med et fordærvet og afgudsdyrkende folk; men han havde alligevel bevaret gudsfrygten i sit hjerte, for han omtales i skriften som en »retfærdig« man. Hans retfærdige sjæl plagedes af den slette tale, der hver dag lød i hans øren, og af de voldshandlinger og forbrydelser, som han ikke havde magt til at forhindre. Han blev til sidst »en brand, som er reddet ud af ilden« (Zak. 3, 2), men han havde mistet sine ejendele, sin hustru og sine børn og boede i huler som de vilde dyr ramt af skændsel på sine gamle dage. Han skænkede ikke verden en slægt

af retfærdige mennesker, men to afguderiske folk, der var fjender af Gud og kæmpede mod hans folk, indtil deres uretfærdigheds bæger var fuldt, og de blev dømt til undergang. Hvilke frygtelige resultater af et eneste forkert skridt!

Den vise mand siger: »Slid dig ikke op for at vinde dig rigdom, brug ej din forstand dertil!« »Den øder sit hus, hvem vinding er alt; men leve skal den, der hader gave.« Ord. 23, 4; 15, 27. Og apostlen Paulus siger: »De, som vil være rige, falder i fristelser og snarer og mange uforstandige og skadelige begæringer, som styrter mennesker i undergang og fortabelse.« 1. Tim. 6, 9.

Da Lot drog til Sodoma, var han fast besluttet på at holde sig fri for uretfærdighed og få sin familie til at følge sit eksempel. Men det slog helt fejl for ham. Den fordærvende indflydelse omkring ham påvirkede hans egen tro, og hans børns forbindelse med Sodomas indbyggere knyttede i nogen grad hans interesser sammen med deres. Og resultatet har vi set.

Der er stadig mange, der begår den samme fejltagelse. Når de skal vælge et hjem, ser de mere på de timelige fordele de kan opnå, end på den moralske og samfundsmæssige indflydelse, de selv og deres familie vil blive omgivet af. De vælger et smukt og frugtbart land eller søger til en blomstrende by i håb om at sikre sig større fremgang; men deres børn er omgivet af fristelser og knytter alt for ofte forbindelser, der er ugunstige for udviklingen af gudfrygtighed og dannelsen af en god karakter. En atmosfære af moralsk slaphed, vantro og ligegyldighed over for religiøse ting har en tendens til at modarbejde forældrenes indflydelse. Ungdommen ser til stadighed [84] eksempler på oprør mod forældrenes og Guds myndighed, og mange slutter venskab med de vantro og gør fælles sag med Guds fjender.

Når vi skal vælge et hjem, ønsker Gud først af alt, at vi skal overveje, hvilken moralsk og religiøs indflydelse vi og vor familie vil blive udsat for.

Vi kan blive nødt til at leve under vanskelige forhold, for der er mange, der ikke selv kan vælge deres omgivelser, men hvor som helst pligten kalder os, vil Gud sætte os i stand til at stå upåvirkede, hvis vi våger og beder i tillid til Kristi nåde. Vi bør derimod ikke unødigt udsætte os for påvirkninger, der er ugunstige for dannelsen af en kristen karakter. Hvis vi frivilligt bosætter os i en atmosfære af

verdslighed og vantro, mishager vi Gud og driver de hellige engle bort fra vort hjem.

De, der sikrer deres børn verdslig rigdom og ære på bekostning af deres evige interesser, vil til sidst opdage, at disse fordele var et frygteligt tab. Ligesom Lot vil mange se deres børn blive fordærvet, mens de kun med nød og næppe redder deres egen sjæl. Deres livsværk går til grunde, deres liv er forfejlet. Havde de udvist sand visdom, ville deres børn måske have fået mindre verdslig fremgang, men de ville have sikret sig retten til en evig arv.

Den arv, Gud har lovet sit folk, findes ikke i denne verden. Abraham havde ikke nogen ejendom på jorden, »ikke så meget som en fodsbrede«. ApG. 7, 5. Han havde store rigdomme, og han brugte dem til Guds ære og sine medmenneskers bedste; men han betragtede ikke denne verden som sit hjem. Herren havde kaldet ham til at forlade sine afgudsdyrkende landsmænd og givet ham løftet om Kanaans land som et evigt eje, og dog fik hverken han eller hans søn eller sønnesøn det. Da Abraham ønskede at få en begravelsesplads til sine døde, måtte han købe den af kanaanæerne. Det eneste, han ejede i det forjættede land, var et gravsted i klippehulen i Makpela.

Men Guds ord var ikke slået fejl, og det fik heller ikke sin fulde opfyldelse, da jøderne bosatte sig i Kanaan. »Nu blev forjættelserne tilsagt Abraham og hans afkom.« Gal. 3, 16. Abraham skulle selv have del i arven. Opfyldelsen af Guds løfte kan se ud til at lade vente længe på sig »en dag er for Herren som tusinde år, og tusinde år som een dag« 2. Pet. 3, 8; det kan se ud, som om opfyldelsen tøver; men »det kommer; det udebliver ikke«. Hab. 2, 3. Gaven til Abraham og hans afkom omfattede ikke blot Kanaans land, men hele jorden. Apostlen siger: »Det var ikke ved loven, at Abraham eller hans slægt fik den forjættelse, at han skulle arve verden, men ved trosretfærdighed.« Rom. 4, 13. Og Bibelen lærer tydeligt, at løfterne til Abraham skal opfyldes gennem Kristus. Alle, som tilhører Kristus, er »Abrahams afkom, arvinger i kraft af forjættelse« - arvinger til en uforkrænkelig og ubesmittelig og uvisnelig arv - nemlig jorden, befriet for syndens forbandelse. Gal. 3, 29; 1. Pet. 1, 4. For »riget og herredømmet og storheden, som tilhørte alle rigerne under himmelen, skal gives den Højstes hellige folk«; »de sagtmødige skal arve landet, de fryder sig ved megen fred«. Dan. 7, 27; Sl. 37, 11.

Gud lod Abraham se denne udødelige arv i et syn, og med dette håb var han tilfreds, »I tro bosatte han sig i det forjættede land som i et fremmed land og boede i telte med Isak og Jakob, medarvingerne til den samme forjættelse; thi han ventede på staden med de faste grundvolde, hvis bygmester og skaber er Gud.« Heb. 11, 9-10.

Om Abrahams efterkommere er der skrevet: »I tro døde alle disse uden at have opnået, hvad der var forjættet; men de så og hilste det i det fjerne og bekendte, at de var fremmede og udlændinge på jorden.« 13. vers. Vi må bo som fremmede og pilgrimme her, hvis vi vil vinde »et bedre, nemlig det himmelske fædreland«. 16. vers. De, som er Abrahams børn, vil søge den stad, som han så hen til, [85] »hvis bygmester og skaber er Gud«.

Kapitel 15—Isaks giftermål

Abraham var blevet en gammel mand og ventede snart at skulle dø, men der var endnu en handling, han skulle udføre for at sikre opfyldelsen af løftet til sin efterslægt, Gud havde udset Isak til at være Abrahams efterfølger som Guds lovs bevarer og fader til det udvalgte folk; men han var endnu ugift. Indbyggerne i Kanaan var afgudsdyrkere, og Gud havde forbudt sit folk at indgå ægteskab med dem, da han vidste, at sådanne ægteskaber ville føre til frafald. Patriarken frygtede virkningerne af den fordærlige indflydelse, der omgav hans søn. Abrahams stadige tro på Gud og underkastelse under hans vilje afspejledes i Isaks karakter; men den unge mand var stærkt følelsesbetonet og havde et sagtmødt og føjeligt sind. Hvis han blev gift med en kvinde, der ikke frygtede Gud, var der fare for, at han ville ofre sine principper for fredens skyld. For Abraham var valget af en hustru til hans søn en meget alvorlig sag. Det var ham magtpåliggende, at Isak giftede sig med en kvinde, der ikke ledte ham bort fra Gud.

I oldtiden blev aftaler om ægteskab i reglen indgået af forældrene, og dette var også skik blandt dem, der tilbad Gud. Ingen blev tvunget til at gifte sig med en, han ikke kunne elske; men i kærlighedsanliggender blev de unge vejledt af deres erfarne, gudfrygtige forældre. Det blev betragtet som en vanære, ja, en forbrydelse, over for forældrene at handle anderledes.

Isak stolede på sin faders visdom og kærlighed, og han var tilfreds med at overlade sagen til ham, idet han også troede på, at Gud selv ville lede i valget.

Patriarkens tanker gik til hans faders slægtninge i Mesopotamien. Skønt de ikke var fri for afgudsdyrkelse, kendte og tilbad de den sande Gud. Isak måtte ikke forlade Kanaan og rejse dertil, men der var måske en derfra, der ville forlade sit hjem og forene sig med ham for fortsat at tilbede den levende Gud. Abraham overgav den vigtige sag til »sit hus« ældste«, en gudfrygtig mand med erfaring og sund dømmekraft. Denne mand havde ydet ham lang og tro tjeneste.

Abraham lod tjeneren aflægge en højtidelig ed for Herrens åsyn om, at han ikke ville tage en kanaanæisk kvinde til Isak, men vælge en pige fra Nakors familie i Mesopotamien. Han pålagde ham, at han ikke måtte bringe Isak derhen. Hvis det ikke var muligt at finde en ung pige, som ville forlade sin slægt, skulle tjeneren være løst fra sin ed. Patriarken opmuntrede ham til det vanskelige og krævende hverv med en forsikring om, at Gud ville krone hans rejse med held. Han sagde: »Herren, Himmelens Gud, som tog mig bort fra min faders hus og min hjemstavns land, han vil sende sin engel foran dig.«

[86] Sendebudet begav sig straks på vej. Han tog ti kameler med til sit rejseselskab og til brudens følge, som skulle med ham tilbage. Han forsynede sig også med gaver til bruden og hendes venner, hvorefter han tog af sted på den lange rejse mod Damaskus og videre til de rige sletter, der grænser op til den store flod mod øst. Da han kom til Karan. »Nakors by«, standsede han uden for murene i nærheden af brønden, hvor stedets kvinder kom efter vand om aftenen. Hans sind var fyldt af urolige tanker. Hans valg kunne få betydningsfulde følger, både for hans herres husstand og for fremtidige slægter, og hvordan skulle han vælge klogt blandt fuldstændig fremmede mennesker? Han mindedes Abrahams ord om, at Gud ville sende sin engel med ham, og bad alvorligt om Guds vejledning. I sin herres hjem var han vant til, at man altid udviste venlighed og gæstfrihed, og han bad nu om, at den pige, som Gud havde valgt, måtte blive udpeget ved en høflighedshandling.

Knappt var bønnen udtalt, før den blev besvaret. Blandt de kvinder, der var samlet om brønden, var der især en, hvis høflige opførsel tiltrak sig hans opmærksomhed. Da hun kom fra brønden, gik den fremmede hende i møde og bad om lidt vand af den krukke, hun bar på skulderen. Hans anmodning blev straks opfyldt og hun tilbød også at øse vand til hans kameler, en tjeneste, som det var almindeligt, at selv fyrstedøtre udførte for deres faders hjerde. Således fik han det ønskede tegn. Pigen var »en såre smuk kvinde«, og hendes beredvillighed vidnede om et venligt hjerte og en kraftig, virksom natur. Indtil nu havde Guds hånd været med ham. Efter at have belønnet hendes venlighed med rige gaver spurgte tjeneren, hvem hendes forældre var, og da han fik at vide, at hun var datter af Betuel, Abrahams brodersøn, bøjede han sig »og tilbad Herren«.

Manden havde bedt om nattely i hendes faders hus, og i sin takkebøn omtalte han sin forbindelse med Abraham. Da pigen kom hjem, fortalte hun, hvad hun havde oplevet, og hendes broder Laban skyndte sig straks ud for at hente den fremmede og hans ledsagere, så de kunne nyde hjemmets gæstfrihed.

Eliezer ville ikke spise noget, før han havde fremført sit ærinde og omtalt sit møde ved brønden og alt, hvad der var sket i forbindelse dermed. Så sagde han: »Hvis I nu vil vise min herre godhed og troskab, så sig mig det, for at jeg kan have noget at rette mig efter!« Svaret var: »Denne sag kommer fra Herren, vi kan hverken gøre fra eller til! Der står Rebekka foran dig, tag hende og drag bort, at hun kan blive din herres søns hustru, således som Herren har sagt!«

Da familien havde givet sit samtykke, blev Rebekka selv spurgt, om hun ville rejse så langt fra sin faders Hus og gifte sig med Abrahams søn. Efter det, der var sket, troede hun, at Gud havde udvalgt hende til at være Isaks hustru, og hun sagde derfor: »Ja, jeg vil!«

Tjeneren, der forudså sin herres glæde over det gode resultat, var ivrig efter at komme af sted, og om morgenen begyndte de deres hjemrejse. Abraham boede i Beersjeba, og Isak, der havde vogtet kvæget på de nærliggende græsgange, var vendt tilbage til sin faders telt for at afvente tjenerens hjemkomst fra Karan. Da han engang ved aften tid var gået ud på marken for at bede, så han op og fik øje på nogle kameler, der nærmede sig. Men da Rebekka så op og fik øje på Isak, lod hun sig glide ned af kamelen og spurgte trællen: »Hvem er den mand der, som kommer os i møde på marken?« Trællen svarede: »Det er min herre!« Da tog hun sit slør og tilhyllede sig. Men trællen fortalte Isak alt, hvad han havde udrettet. Da førte Isak Rebekka ind i sin moder Saras telt og tog hende til hustru; og han fik hende kær. Således blev Isak trøstet efter sin moder.

Abraham havde lagt mærke til følgerne af ægteskab mellem dem, der frygtede Gud, og dem, der ikke frygtede ham, lige fra Kains dage til hans egen tid. Følgerne af hans eget giftermål med Hagar og af Ismaels og Lots respektive ægteskaber stod ham klart. Abrahams og Saras mangel på tro havde Ismaels fødsel til følge, og derved blev den retfærdige slægt blandet med den ugudelige. Faderens indflydelse på sønnen modvirkedes af moderens afgudsdyrkende slægtninge og af Ismaels forbindelse med hedenske hustruer. Skinsyge hos Hagar

og de hustruer, hun valgte til Ismael, omgav Abrahams familie med en skranke, som han forgæves søgte at nedbryde.

[87] Den undervisning Abraham havde givet Ismael i barndommen, havde ikke været uden virkning, men Ismaels hustruers indflydelse resulterede i, at afguderiet blev indført i hans familie. Adskillelsen fra faderen og bitterhed fremkaldt af splid og kiv i et hjem, hvor Gud ikke blev elsket og frygtet, bevirkede, at Ismael kastede sig ud i en ørkenhøvdings vilde, omstrejfende liv - hans »hånd er mod alle, og alles hånd mod ham«. 1. Mos. 16, 12. På sine gamle dage angrede han sit onde levned og vendte tilbage til sin faders Gud; men det onde havde sat sit præg på hans efterkommeres karakter. Det mægtige folk, der nedstammede fra ham, var et omflakkende, hedensk folk der bestandig var til gene og plage for Isaks efterkommere.

Lots hustru var en egenkærlig, irreligiøs kvinde, der gjorde sin indflydelse gældende for at skille sin mand fra Abraham. Havde Lot ikke taget hensyn til hende, var han ikke blevet i Sodoma, hvor han måtte undvære den vise, gudfrygtige patriarks råd. Hans hustrus indflydelse og den ugudelige bys påvirkning ville have bevirket hans frafald fra Gud, hvis han ikke havde modtaget Abrahams omhyggelige undervisning tidligere. Lots ægteskab og hans beslutning om at bosætte sig i Sodoma var de første led i en kæde af begivenheder, der skulle bringe ondt over verden i mange slægtled.

Et menneske, som frygter Gud, kan ikke uden fare slutte forbindelse med et menneske, der ikke frygter Gud. »Vandrer vel to i følge, når det ikke er aftalt?« Am. 3, 3. Ægteskabets lykke og fremgang beror på ægtefællernes enighed; men mellem den troende og den vantro er der en dybtgående forskel i smag, tilbøjeligheder og hensigter. De tjener to herrer, mellem hvem der ikke kan blive nogen overensstemmelse. Hvor rene og rigtige den enes principper end måtte være, så vil en ikke troende livsledsagers indflydelse dog have tilbøjelighed til at føre bort fra Gud.

Den, der har indgået ægteskab som uomvendt, får ved sin omvendelse en større forpligtelse til at være tro over for sin ægtefælle, selv om deres religiøse overbevisning er aldrig så forskellig; men Guds krav bør stadig sættes over jordiske forbindelser, selv om prøvelser og forfølgelse kan blive resultatet. I forbindelse med kærlighed og ydmyghed kan en sådan troskab øve en indflydelse, så den vantro vindes. Men kristnes ægteskab med ugudelige er forbudt i Bibelen.

Herrens forskrift lyder: »Træk ikke i ulige åg med de vantro.« 2. Kor. 6, 14. og 17-18.

Gud viste Isak megen ære ved at gøre ham til arving til de forjættelser, gennem hvilke verden skulle velsignes; og alligevel bøjede han sig i fyrretyveårsalderen for sin faders dømmekraft, da den erfarne, gudfrygtige tjener fik overdraget at vælge en hustru til ham. Og resultatet af dette giftermål er i Bibelen skildret som et fint og smukt billede på hjemlig lykke: »Da førte Isak Rebekka ind i sin moder Saras telt og tog hende til hustru; og han fik hende kær. Således blev Isak trøstet efter sin moder.«

Hvor er der stor forskel på Isaks opførsel og de unges adfærd på vor tid, selv blandt bekendende kristne! Unge mennesker føler alt for ofte, at de kan skænke deres kærlighed til hvem de vil, og at det er en sag, som de blot behøver at rådføre sig med sig selv om - en sag, som hverken Gud eller deres forældre skal have nogen indflydelse på. Længe før de har nået den modne alder, mener de, at de selv er i stand til at vælge uden deres forældres hjælp. Nogle få års ægteskab er i almindelighed nok til at vise dem deres fejltagelse; men da er det ofte for sent at afvende de sørgelige følger. Den samme mangel på visdom og selvbeherskelse, der fik dem til at vælge så ubetænksomt, forøger nu det onde, indtil ægteskabet bliver et tungt åg. Mange har på den måde lidt skibbrud på deres lykke i dette liv og deres håb om evigt liv.

Er der noget, der bør omhyggeligt overvejes, og hvori man burde søge ældre og erfarne menneskers råd, så er det ægteskabet. Dersom man nogensinde behøver Bibelen som rådgiver og nogensinde burde søge Guds vejledning i bøn, så er det, før man tager det skridt, der binder to mennesker sammen for hele livet.

Forældrene bør aldrig tabe deres eget ansvar for børnenes fremtidige lykke af syne. Isaks agtelse over for faderens dømmekraft var et resultat af den undervisning, der havde lært ham at værdsætte et liv i lydighed. Mens Abraham krævede, at hans børn skulle respektere forældrenes myndighed, så vidnede hans daglige liv om, at denne myndighed ikke var et udslag af en egenkærlig eller tilfældig trang til at herske, men at den var bygget på kærlighed og havde deres velfærd og lykke som mål.

Fædre og mødre bør forstå, at der påhviler dem en pligt med hensyn til at vejlede de unges følelser, så de retter dem mod sådanne,

som vil blive passende livsledsagere for dem. De bør føle, at det er deres pligt ved deres egen undervisning og eksempel og ved Guds nådes hjælp at danne deres børns karakter således fra de tidligste år, [88] at de bliver rene og ædle og føler sig tiltrukket af det gode og sande. Lige søger lige, og lige værdsætter lige. Lad kærlighed til sandhed, renhed og godhed tidligt indplantes i sjælen, så vil den unge søge selskab med dem, der ejer disse egenskaber.

Forældrene bør i deres egen karakter og i deres færden i hjemmet søge at være eksempler på den himmelske Faders kærlighed og godhed. Hjemmet bør være fyldt med solskin. Det vil være langt mere værd for jeres børn end ejendom og penge. Hold kærligheden til hjemmet ved lige hos børnene, så de kan se tilbage på deres barndomshjem som et sted med en fred og lykke, der ligner Himmelen. Familiens medlemmer har ikke alle nøjagtig samme karakter, og det er ofte nødvendigt at vise tålmodighed og overbærenhed; men ved kærlighed og selvkontrol kan alle knyttes sammen på den inderligste måde.

Sand kærlighed er et ophøjet og helligt princip, helt forskelligt fra den kærlighed, der vækkes ved indskydelse, og som pludselig dør, hvis den stilles på prøve. Det er ved pligttroskab i fædrenehjemmet, at de unge skal forberede sig til selv at stifte hjem. Lad dem her øve selvfornegtelse og vise venlighed, høflighed og kristelig sympati. Derved vil kærligheden holdes ved lige i hjertet, og når den, der kommer fra et sådant hjem, selv skal stå i spidsen for en familie, vil han vide, hvordan han skal forøge hendes lykke, som han har valgt til livsledsager. Da vil ægteskabet betegne kærlighedens begyndelse [89] i stedet for dens afslutning.

Kapitel 16—Jakob og Esau

Jakob og Esau, Isaks tvillingsønner, er store modsætninger både med hensyn til karakter og levned. Denne forskel blev forudsagt af Guds engel før deres fødsel. Da englen som svar på Rebekkas bekymrede bøn erklærede, at hun skulle få to sønner, åbenbarede han deres fremtid for hende og sagde, at begge to ville blive ledere af et stort folk, men at den ene ville blive større end den anden, og at den yngste ville få forrang.

Esau elskede selvtilfredsstillelse og gik fuldstændig op i det nærværende. Han tålte ikke begrænsninger i sin handlefrihed. Han nød jægerens vilde, frie liv og valgte tidligt dette som sin livsgerning. Esau var sin faders yndling. Den stille, fredselskende hyrde følte sig tiltrukket af sin ældste søns dristighed og kraft. Esau strejfede frygtløst over bjerge og igennem ørkener, og når han vendte hjem til sin fader med vildt, fortalte han spændende beretninger om sine eventyrlige oplevelser. Jakob, der var eftertænksom, flittig og omsorgsfuld og altid tænkte mere på fremtiden end på nuet, var tilfreds med at bo hjemme, optaget af at passe kvæget og dyrke jorden. Hans tålmodighed og udholdenhed, sparsommelighed og forsigtighed blev værdsat af moderen. Hans kærlighed var dyb og stærk, og hans blide, uafsladlige bevågenhed bidrog mere til hendes lykke end de impulsive og mere tilfældige udslag af Esaus venlighed. Rebekka holdt mest af Jakob.

De løfter, der var givet til Abraham og bekræftet over for hans søn, var det store mål for Isaks og Rebekkas længsler og håb. Både Esau og Jakob kendte disse løfter. De havde lært at betragte førstefødselsretten som noget meget vigtigt, for den indbefattede ikke alene en arv af verdslig rigdom, men også en åndelig forret. Den, der fik den, skulle være sin families præst, og verdens forløser skulle være af hans slægt. På den anden side hvilede der visse forpligtelser på den, der havde førstefødselsretten. Den, der skulle arve dens velsignelser, måtte vie sit liv til Guds tjeneste. Ligesom Abraham

måtte han være lydige imod Guds krav. I sit ægteskab, i sit familieliv og i sin færd udadtil måtte han rådføre sig med Guds vilje.

[90] Isak fortalte sine sønner om disse forrettigheder og betingelser og lagde ikke skjul på, at Esau som den ældste havde krav på førstefødselsretten. Men Esau brød sig ikke om gudsfrygt og følte ingen tilbøjelighed til at leve et religiøst liv. De krav, der ledsagede den åndelige førstefødselsret, var en uvelkommen, ja, endog forhadet tvang for ham. Guds lov, der var grundlaget for Guds pagt med Abraham, betragtedes af Esau som et trælleåg. Han elskede selvtilfredsstillelse og ønskede mest af alt at have frihed til at gøre, som han ville. Magt og rigdom, fester og svir var, hvad han forstod ved lykke. Han boltrede sig i sit vilde, omstrejfende livs uhæmmede frihed. Rebekka huskede engelens ord, og hun så klarere end sin mand børnenes karakter. Hun var overbevist om, at det guddommelige løftes arv var bestemt for Jakob. Hun gentog engelens ord for Isak; men faderen havde kastet sin kærlighed på sin ældste søn og var urokkelig i sit forsæt.

Jakob havde af sin moder fået at vide, at Gud havde givet til kende, at førstefødselsretten skulle tilfalde ham, og han var grebet af en usigelig længsel efter de rettigheder, der fulgte med den. Det var ikke besiddelsen af faderens rigdomme, han ønskede. Det var den åndelige førstefødselsret, der var genstand for hans længsel. At tale med Gud, som den retfærdige Abraham gjorde, at frembære forsoningsofferet for sin familie, at blive stamfader til det udvalgte folk og til den lovede Messias og at arve de evige besiddelser, der omfattedes af pagten det var privilegier og æresbevisninger, der vakte den mest brændende længsel hos ham. Hans tanker var stadig rettet mod fremtiden og søgte at virkeliggøre dens endnu ukendte velsignelser.

Med stille længsel lyttede han til alt, hvad hans fader fortalte om den åndelige førstefødselsret, og han erindrede sig omhyggeligt alt, hvad han havde fået at vide af sin moder. Dag og nat var dette emne i hans tanker, indtil det blev hans livs altopslugende interesse. Men mens Jakob således satte det evige over det timelige, havde han endnu ikke praktisk kendskab til den Gud, han ærede. Hans hjerte var ikke blevet fornyet ved Guds nåde. Han troede ikke, at løftet om ham selv kunne opfyldes, så længe Esau beholdt førstefødselsretten, og han spekulerede stadig på, hvorledes han kunne skaffe sig den

velsignelse, som hans broder brød sig så lidt om, men som var så dyrebar for ham selv.

Da Esau en dag kom træt og udmattet hjem fra jagten og bad om den mad, Jakob var ved at lave, greb denne, der altid havde førstefødselsretten i tanke, lejligheden og tilbød at stille broderens sult mod at få førstefødselsretten som betaling. Den ligegyldige, selvoptagne jæger udbrød: »Jeg er jo lige ved at omkomme; hvad bryder jeg mig om min førstefødselsret!« Og for denne ret mad skilte han sig af med sin førstefødselsret og bekræftede det med en ed. Hvis han blot havde ventet lidt, kunne han have fået mad i sin faders telt; men for at tilfredsstille et øjeblikkeligt ønske byttede han ligegyldigt den herlige arv bort, som Gud selv havde lovet hans fædre. Hele hans interesse gjaldt det nærværende. Han var parat til at ofre det himmelske for det jordiske, at bytte et fremtidigt gode bort for en øjeblikkelig tilfredsstillelse.

»Således lod Esau hånt om sin førstefødselsret.« Da han skilte sig af med den, følte han en vis lettelse. Nu var der fri bane, og han kunne gøre, som han ville. Hvor er der mange, der stadig sælger deres førstefødselsret til en ren og ubesmittet, evig arv i Himmelen for at opnå dette livs letsindige fornøjelser, der fejlagtigt kaldes frihed.

Esau, der altid var et let bytte for ydre pragt og jordisk skønhed, giftede sig med to af Hets døtre. De tilbød falske guder, og deres afguderier var en bitter sorg for Isak og Rebekka. Esau havde overtrådt en af betingelserne for pagten, der forbød ægteskab mellem det udvalgte folk og hedningerne; men Isak var alligevel urokkelig i sin beslutning om at give Esau førstefødselsretten. Rebekkas argumenter, Jakobs stærke ønske om velsignelsen og Esaus ligegyldighed over for dens forpligtelser formåede ikke at rokke ved faderens hensigt.

Der gik nogle år, og da Isak var blevet gammel og blind og ventede snart at dø, bestemte han, at han ikke ville vente længere med at give sin ældste søn velsignelsen. Men da han kendte Rebekkas og Jakobs modstand, besluttede han at udføre den højtidelige ceremoni i hemmelighed. Da det var skik, at der blev lavet et festmåltid ved en sådan anledning, bød patriarken Esau: »Gå ud på marken og skyd mig et stykke vildt; lav mig en lækker ret mad, for at min sjæl kan velsigne dig, før jeg dør!«

Rebekka gættede hans hensigt. Hun var sikker på, at det var i strid med det, Gud havde åbenbaret som sin vilje. Isak stod i fare for at nedkalde Guds mishag og udelukke sin yngste søn fra den stilling, Gud havde kaldet ham til. Hun havde forgæves prøvet at overtale Isak, og nu besluttede hun at tage sin tilflugt til list.

[91] Næppe var Esau taget af sted, før Rebekka begyndte at gennemføre sine planer. Hun fortalte Jakob, hvad der var sket, og understregede nødvendigheden af øjeblikkelig handling for at forhindre, at velsignelsen endeligt og uigenkaldeligt blev givet til Esau. Hun forsikrede sin søn om, at hvis han ville følge hendes anvisninger, kunne han få velsignelsen, som Gud havde lovet. Jakob gik ikke lige straks ind på den plan, hun fremsatte. Tanken om at bedrage faderen smertede ham meget. Han følte, at en sådan synd snarere ville nedkalde en forbandelse end en velsignelse. Men hans betæneligheder blev overvundet, og han fulgte moderens forslag. Det var ikke hans hensigt at sige en usandhed, men da han først var i faderens nærhed, så det ud, som om han var gået for langt til at kunne trække sig tilbage, og han opnåede ved svig den eftertragtede velsignelse.

Jakob og Rebekka nåede deres mål, men de høstede kun besværligheder og sorg af deres bedrag. Gud havde sagt, at Jakob skulle have førstefødselsretten, og Guds løfte ville være blevet opfyldt til sin tid, hvis de i tro havde ventet på, at han skulle arbejde for dem. Men som så mange andre, der nu bekender sig til at være Guds børn, var de uvillige til at overgive sagen i hans hænder. Rebekka angrede bittert det råd, hun havde givet sin søn. Det førte kun til adskillelse fra ham, og hun så aldrig hans ansigt mere. Fra det øjeblik, Jakob fik førstefødselsretten, tyngedes han af selvbebrejdelser. Han havde syndet mod sin fader, sin broder, sin egen sjæl og mod Gud. På een kort time havde han udført noget, der kostede et helt livs anger. Det hele stod klart for ham i årene, der fulgte, når hans egne sønners ugudelige færd pinte hans sjæl.

Næppe havde Jakob forladt sin faders telt, før Esau kom ind. Skønt han havde solgt sin førstefødselsret og bekræftet det med en højtidelig ed, var han nu fast besluttet på at sikre sig dens velsignelser uden hensyn til broderens krav. Til den åndelige førstefødselsret var knyttet den timelige, der ville give ham ledelsen af familien og en dobbelt andel i faderens rigdom. Det var velsignelser, han værdsatte.

»Vil min fader sætte sig op og spise af sin søns vildt, for at din sjæl kan velsigne mig!«

Skælvende af bestyrtelse og smerte hørte den gamle, blinde fader om det bedrag, han var blevet offer for. Hans længe nærrede forhåbninger var blevet omstødt, og han havde en stærk følelse af den skuffelse, hans ældste søn ville opleve. Men alligevel kom han til det resultat, at det var Guds forsyn, der havde krydset hans planer og udvirket det, han havde prøvet at forhindre. Han huskede engelens ord til Rebekka, og trods den synd, Jakob nu var skyldig i, var han klar over, at Jakob var bedst skikket til at tjene Guds hensigt. Da velsignelsens ord var på hans læber, havde han følt Åndens inspiration, og nu, da han kendte alle enkelthederne, bekræftede han den velsignelse, som han uden at vide det havde udtalt over Jakob: »Jeg velsignede ham og nu er og bliver han velsignet!«

Esau havde kun sat ringe pris på velsignelsen, mens den var indenfor rækkevidde, men nu, da den var gået tabt for stedse, ønskede han at få den. Hans impulsive, lidenskabelige natur vakttes i hele sin styrke, og hans sorg og vrede var frygtelig. Han udstødte et højt og hjerteskrærende skrig og sagde: »Velsign dog også mig, fader!« »Har du ingen velsignelse tilbage til mig?« Men løftet var givet og kunne ikke kaldes tilbage. Førstefødselsretten, som han så ligegyldigt havde solgt, kunne han ikke få. »For en eneste ret mad« for en øjeblikkelig tilfredsstillelse af appetitten, som han aldrig havde lagt bånd på, solgte Esau sin arv; men da han indså sin tåbelighed, var det for sent at få velsignelsen igen. »Han fandt ingen lejlighed til at omvende sig, skønt han med tårer søgte derefter.« Heb. 12, 16-17. Esau mistede ikke muligheden for at søge Guds nåde gennem anger, men han kunne ikke på nogen måde få førstefødselsretten tilbage. Hans sorg udsprang ikke af overbevisning om synd; han ønskede ikke at blive forliget med Gud. Han sørgede over syndens resultater, men ikke over selve synden.

På grund af Esaus ligegyldighed over for Guds velsignelser og krav kaldes han i skriften »vanhellig«. Heb. 12, 16. Han repræsenterer dem, der ringeagter den forløsning, som Kristus har købt til dem. De er villige til at ofre deres arveret til Himmelen for denne verdens forgængelige ting. Mange mennesker lever i nuet uden at skænke fremtiden en tanke. Som Esau råber de: »Lad os æde og drikke, thi i morgen skal vi dø.« 1. Kor. 15, 32. De ledes af deres

tilbøjeligheder og vil hellere gå glip af de største værdier end øve selvfornektelse. Hvis valget står mellem tilfredsstillelse af en for-dærvet appetit og de himmelske velsignelser, der kun loves dem, der fornægter sig selv og frygter Gud, så sejrer appetittens krav, og Gud og Himmelen foragtes. Hvor er der mange, selv bekendende kristne, der holder fast ved vaner, som er skadelige for sundheden og sløver sjælens følsomhed. Når de får foreholdt pligten til at rense sig fra al kødets og åndens besmittelse og hellige sig i gudsfrygt, bliver de fornærmede. De indser, at de ikke både kan holde fast ved disse skadelige nydelser og vinde Himmelen, og beslutter, at de ikke længere vil vandre på vejen til det evige liv, når den er så trang.

[92] Mange mennesker sælger deres førstefødselsret for sanselig tilfredsstillelses skyld. Sundheden ofres, åndsevnerne svækkes, og de mister Himmelen - alt dette for blot at opnå timelige fornøjelser, en tilfredsstillelse, der både svækker og nedværdiger. Ligesom Esau først kom til sig selv og indså tåbeligheden i sit overilede bytte, da det var for sent at genoprette tabet, sådan vil det på Guds dag gå dem, der har solgt deres arveret til Himmelen for egenkærlig tilfredsstillelses skyld.

[93]

Kapitel 17—Jakobs landflygtighed

Truet med døden på grund af Esaus vrede forlod Jakob sin faders hus som en flygtning, men han tog sin faders velsignelse med sig. Isak havde gentaget pagtens løfte for ham og påbudt ham, i hans egenskab af løftets arvtager, at søge sig en hustru i sin moders familie i Mesopotamien. Og dog var det med dybt bekymret hjerte, Jakob begyndte sin ensomme rejse. Med blot en stav i hånden måtte han rejse hundreder af kilometer gennem et land, der var beboet af vilde, omstrejfende stammer. I sin anger og frygt forsøgte han at undgå mennesker for ikke at blive opsporet af sin vrede broder. Han frygtede, at han for stedse havde mistet den velsignelse, som Gud havde haft til hensigt at give ham, og Satan var der straks for at friste ham.

Den anden dags aften befandt han sig langt fra sin faders telte. Han følte sig forstødt og vidste, at alle hans besværligheder skyldtes hans egen forkerte handlemåde. Fortvivlelsens mørke sænkede sig over ham, og han turde knapt nok bede. Men han var så ensom, at han følte behovet for Guds beskyttelse som aldrig før. Med gråd og dyb ydmygelse bekendte han sin synd og bad inderligt om et bevis på, at han ikke var helt forladt. Men hans betyngede hjerte fandt ingen trøst. Han havde mistet tilliden til sig selv og frygtede, at hans fædres Gud havde forkastet ham.

Men Gud svigtede ikke Jakob. Han var stadig sin fejlende, mistroiske tjener nådig. Herren åbenbarede i sin medlidenhed netop, hvad Jakob havde brug for - en frelser. Han havde syndet, men hans hjerte blev fyldt med taknemmelighed, da han så, at han atter kunne få del i Guds nåde.

Træt af rejsen lagde vandringsmanden sig på jorden med en sten som hovedpude. Da han faldt i søvn, så han en smuk og skinnende stige, hvis nederste ende stod på jorden, mens dens øverste nåede til himmelen. På denne stige steg engle op og ned, over den var Guds herlighed, og fra himmelen sagde hans stemme: »Jeg er Herren, din fader Abrahams og Isaks Gud!« Den jord, han lå på som flygtning,

var blevet lovet ham og hans efterkommere med forsikringen: »I dig og i din sæd skal alle jordens slægter velsignes.« Dette løfte var blevet givet til Abraham og Isak, og nu blev det fornyet til Jakob. Derefter blev der talt trøstens og opmuntringens ord med særligt henblik på hans øjeblikkelige ensomhed og nød: »Se, jeg vil være med dig og vogte dig, hvorhen du end går, og føre dig tilbage til dette land; thi jeg vil ikke forlade dig, men opfylde alt, hvad jeg har lovet dig!«

[94] Herren kendte den onde indflydelse, Jakob ville blive udsat for, og de farer, der ville møde ham. I sin nåde åbenbarede han fremtiden for den angrende flygtning, så han kunne forstå Guds hensigt med hensyn til ham selv og være beredt til at modstå de fristelser, som han uundgåeligt ville blive udsat for, når han var alene midt blandt afgudsdyrkere og rænkesmede. Det høje mål, han skulle stræbe imod, ville altid stå for ham, og bevidstheden om, at Gud gennem ham ville gennemføre sin hensigt, ville stadig tilskynde ham til troskab.

I dette syn blev forløsningsplanen fremstillet for Jakob ikke i sin helhed, men i så vid udstrækning, som det var nødvendigt for ham på det tidspunkt. Den mystiske stige, som han fik at se i sin drøm, var den samme, som Kristus nævnte i sin samtale med Natanael. Han sagde: »I skal se Himmelen åben og Guds engle stige op og stige ned over Menneskesønnen.« Joh.1, 51. Før menneskets oprør mod Guds regering havde der været fri forbindelse mellem Gud og mennesker. Men Adams og Evas synd skilte Jorden fra Himmelen, så at mennesket ikke længere kunne have samfund med sin skaber. Og alligevel var verden ikke overladt til håbløs ensomhed. Stigen er et billede på Jesus, der er bestemt til at være forbindelsesledet. Hvis han ikke ved sine fortjenester havde slået bro over den kløft, som synden havde skabt, kunne de tjenende engle ikke have haft nogen forbindelse med faldne mennesker. Kristus forbinder mennesket i dets svaghed og hjælpeløshed med den evige krafts kilde.

Alt dette blev åbenbaret for Jakob i en drøm. Skønt hans tanke straks fattede en del af denne åbenbaring, grundede han på dens store, hemmelighedsfulde sandheder hele livet og forstod stadig mere og mere.

Jakob vågnede af sin søvn i nattens dybe stilhed. De strålende skikkelser i synet var forsvundet. Kun de øde højers svage omrids

og den stjernebesatte himmel mødte hans blik. Men han havde en højtidelig følelse af, at Gud var med ham. Der var en usynlig person hos ham i ensomheden. »Sandelig, Herren er på dette sted, og jeg vidste det ikke! Visselig, her er Guds hus, her er Himmelens port!«

Tidligt næste morgen tog Jakob den sten, han havde brugt som hovedgærde, rejste den som en stenstøtte og gød olie over den. Det var skik at mindes vigtige begivenheder, og i overensstemmelse hermed rejste Jakob et mindesmærke om Guds nåde, så at han kunne standse på dette hellige sted og tilbede Gud, når som helst han kom denne vej.

Han kaldte stedet Betel eller »Guds hus«. I dyb taknemmelighed gentog han løftet om, at Gud ville være med ham; og han svor derefter den højtidelige ed: »Hvis Gud er med mig og vogter mig på den vej, jeg skal vandre, og giver mig brød at spise og klæder at iføre mig, og hvis jeg kommer uskadet tilbage til min faders hus, så skal Herren være min Gud, og denne sten, som jeg har rejst som en støtte, skal være Guds hus, og af alt, hvad du giver mig, vil jeg give dig tiende!«

Jakob prøvede ikke at stille Gud betingelser. Herren havde allerede lovet ham fremgang, og hans løfte var udsprunget af et hjerte, der var fyldt med taknemmelighed over forsikringen om Guds kærlighed og barmhjertighed. Jakob følte, at Gud havde krav på ham, og at han måtte anerkende dette; endvidere, at de særlige tegn på Guds nåde, han havde modtaget, krævede noget til gengæld; for enhver velsignelse, vi modtager, forpligter os til at takke ham, der er ophavet til alle vore gaver. Den kristne bør ofte se tilbage på sit liv og med taknemmelighed mindes Guds vidunderlige hjælp - at Gud har støttet ham i prøver, åbnet veje for ham, når alt syntes mørkt og afskrækkende, og styrket ham, når han var ved at segne. Han bør se det alt sammen som beviser på himmelske engles omsorg. I betragtning af disse utallige velsignelser bør han ofte med ydmygt og taknemmeligt hjerte spørge: »Hvorledes skal jeg gengælde Herren alle hans velgerninger mod mig?« Sl. 116, 12.

Vor tid, vore evner, vor ejendom bør helliges og indvies til ham, som har betroet os disse velsignelser. Når som helst vi bliver udfriet på en særlig måde eller modtager nye eller uventede nådesbevisninger, bør vi erkende Guds godhed, ikke alene ved at udtrykke vor

taknemmelighed i ord, men som Jakob, ved at give gaver til Guds sag. Ligesom vi stadig modtager Guds velsignelser, bør vi også stadig give.

[95] Af alt, hvad du giver mig sagde Jakob, vil jeg give dig tiende! Skal vi, som nyder evangeliets fulde lys og rettigheder, være tilfredse med at give Gud mindre end de, der levede under den forrige, mindre begunstige pagt? Nej, eftersom de velsignelser, vi nyder, er større, forøges vore forpligtelser så ikke tilsvarende? Men hvor er denne målestok lille; og hvor er det frugtesløst at forsøge at opstille matematiske regler og drage sammenligning mellem vor tid, vore penge og vor kærlighed på den ene side og en så umådelig kærlighed og en gave af så ufattelig værdi på den anden! Tiende til gengæld for Kristus! Ah, hvilken ringe almis og beskæmmende modydelse for det, der kostede så meget! Fra Golgatas kors kræver Kristus uforbeholden indvielse. Alt, hvad vi har, og alt, hvad vi er, bør indvies til Gud.

Med ny og vedholdende tro på Guds løfter og forsikringen om himmelske engles nærværelse og beskyttelse fortsatte Jakob sin rejse til »Østens børns land«. 1. Mos. 29, 1. Men hvor var hans ankomst forskellig fra Abrahams sendebuds omtrent 100 år tidligere! Tjeneren var kommet med et følge ridende på kameler og med rige gaver af guld og sølv. Sønnesønnen var en ensom, træt rejsende uden anden ejendom end sin stav. Ligesom Abrahams tjener standsede Jakob ved en brønd, og det var her, han mødte Rakel, Labans yngste datter. Nu var det Jakobs tur til at hjælpe til ved at rulle stenen bort fra brønden og vande fårene. Da han fortalte om sit slægtskab, blev han budt velkommen i Labans hjem. Skønt han kom alene og uden ejendom, var nogle få ugers ophold nok til at vise værdien af hans flid og dygtighed, og han blev opfordret til at blive. Det blev aftalt, at han skulle yde Laban syv års tjeneste for Rakels hånd.

I gamle dage krævede skik og brug, at brudgommen før ægteskabets indgåelse betalte en sum penge eller et tilsvarende beløb i andre værdier, alt efter sine kår, til sin vordende hustrus fader. Dette blev betragtet som en slags sikkerhed for ægteskabet. Fædrene anså det ikke for betryggende at betro deres døtres lykke til mænd, der ikke kunne underholde en familie. Hvis de ikke besad tilstrækkelig sparsommelighed og energi til at drive forretning og skaffe sig kvæg og jord, var man bange for, at de var uduelige. Men man havde

den ordning, at de, der ikke kunne betale for en hustru, blev sat på prøve. De fik lov at arbejde for den mand, hvis datter de elskede, og tjenestetidens længde blev fastsat efter den ønskede medgifts størrelse. Hvis bejleren var tro i sin tjeneste og ellers viste sig værdig, fik han datteren til hustru, og i regelen fik hun den medgift, som faderen havde modtaget, til brylluppet. Men både i Rakels og Leas tilfælde holdt Laban egenkærligt den medgift tilbage, som de skulle have haft. De henviste hertil lige før afrejsen fra Mesopotamien med ordene: »..... siden han solgte os og brugte selv de penge, han fik for os.«

Skønt den gamle skik somme tider blev brudt, som f.eks. i Labans tilfælde, gav den gode resultater. Når der krævedes af bejleren, at han skulle gøre tjeneste for at få sin brud, forhindrede det, at der blev indgået et forhastet ægteskab, og der var tid til at stille hans følelsers dybde på prøve såvel som hans evne til at forsørge en familie. I vor tid kommer der meget ondt ud af, at man benytter den modsatte fremgangsmåde. Ofte har mennesker kun lidt lejlighed til at lære hinandens vaner og natur at kende før ægteskabet, og med hensyn til hverdagslivet er de praktisk talt fremmede over for hinanden, når de forenes foran alteret. Mange opdager for sent, at de ikke passer til hinanden, og en livsvarig ulykke bliver resultatet af deres ægteskab. Ofte lider hustru og børn under mandens og faderens magelighed og uduelighed eller lastefulde vaner. Hvis bejlerens karakter efter den gamle skik var blevet sat på prøve inden ægteskabet, kunne megen ulykke være undgået.

Jakob ydede syv års tro tjeneste for Rakel, »og de syntes ham kun nogle få dage, fordi han elskede hende«. Men den egenkærlige, begærlige Laban ønskede at beholde sin værdifulde hjælper og bedrog ham på det grusomste ved at give ham Lea i stedet for Rakel. Lea havde i virkeligheden selv andel i bedrageriet, og dette bevirkede, at Jakob følte, at han ikke kunne elske hende. Hans harmfulde bebrejdelse mod Laban blev imødegået af tilbudet om Rakel, hvis han ville arbejde endnu syv år. Men faderen holdt fast på, at Lea ikke skulle tilsidesættes, da det ville kaste vanære over familien. Derved blev Jakob bragt i en meget pinlig og vanskelig situation. Til sidst besluttede han at beholde Lea og gifte sig med Rakel også. Han elskede hele tiden Rakel mest; men hans forkærlighed for hende

vakte søsterens skinsyge og misundelse, og hans ægteskabelige liv blev forbitret af de to søstres rivaliseren.

[96] Jakob blev i Mesopotamien i tyve år og arbejdede i Labans tjeneste, skønt denne uden hensyn til familiebåndet var besluttet på at skaffe sig alle fordelene ved forbindelsen. Laban forlangte fjorten års hårdt arbejde for sine to døtre, og i den resterende tid blev Jakobs løn ændret ti gange. Alligevel tjente Jakob flittigt og trofast. Hans ord til Laban, da de talte sammen for sidste gang, viser tydeligt hans utrættelige omhu for sin fordringsfulde herres interesser: »I de tyve år, jeg har været hos dig, fødte dine får og geder ikke i utide, din hjords vædre fortærede jeg ikke, det sønderrevne bragte jeg dig ikke, men erstattede det selv; af min hånd krævede du, hvad der blev stjålet både om dagen og om natten; om dagen fortærede heden mig, om natten kulden, og mine øjne kendte ikke til søvn.«

Det var nødvendigt, at hyrden vogtede sin hjord dag og nat. Fårene var udsat for fare fra røvere og ikke mindst vilde dyr, der var så talrige og dristige, at de ofte voldte stor skade på hjerne, der ikke blev omhyggeligt vogtet. Jakob havde mange til at hjælpe sig med at passe Labans store hjerne, men han blev selv holdt ansvarlig for alle dyrene. En del af året var det nødvendigt, at han selv til stadighed var hos hjerne, i den tørre tid for at hindre, at dyrene omkom af tørst, og i de koldeste måneder for at beskytte dem imod den stærke nattefrost. Jakob var overhyrde, hans tjenere underhyrder. Hvis der manglede nogle af fårene, måtte overhyrden tage tabet og han krævede de tjenere, som han havde betroet omsorgen for hjerne, strengt til regnskab, hvis den ikke var i den fineste stand.

Hyrdens flid og omsorg og ømme medlidenhed med de hjælpeløse skabninger, der er betroet ham, er blevet benyttet af de inspirerede skribenter til at belyse nogle af de dyrebareste sandheder i evangeliet. Kristus sammenlignes i forholdet til sit folk med en hyrde. Efter syndefaldet så han sine får dømt til at omkomme på syndens mørke stier. For at frelse de vildfarne forlod han al sin ære og herlighed i sin Faders hus. Han siger: »De vildfarne dyr vil jeg opsøge, de adsplittede vil jeg bringe tilbage, de sårede vil jeg forbinde, de svage vil jeg styrke.« »Derfor vil jeg hjælpe min hjerne, så den ikke mere skal blive til rov.« »Og landets vilde dyr skal ikke æde dem.« Ez. 34, 16. 22. og 28. Man hører hans stemme kalde dem til hans fold »til skygge mod hede og til skærm og skjul mod skybrud og regn«. Es.

4, 6. Hans omsorg for hjorden er utrættelig. Han styrker de svage, hjælper de lidende, samler lammene i sine arme og bærer dem ved sit bryst. Hans får elsker ham. »En fremmed derimod vil de ikke følge, men vil flygte fra ham, fordi de ikke kender de fremmedes røst.« Joh. 10, 5.

Kristus siger: »Den gode hyrde sætter sit liv til for fårene. Men den, som er lejesvend og ikke hyrde, hvem fårene ikke hører til, han ser ulven komme og forlader fårene og flygter - og ulven går på rov iblandt dem og jager dem fra hverandre, fordi han er en lejesvend og ikke bryder sig om fårene. Jeg er den gode hyrde; jeg kender mine, og mine kender mig.« Vers 11-14.

Kristus, overhyrden, har betroet omsorgen for sin hjord til sine tjenere, underhyrderne, og han byder dem vise samme interesse, som han viste, og føle det hellige ansvar for den opgave, han har betroet dem. Han har højtideligt befalet dem at være tro, vogte hjorden, styrke de svage, give de udmattede nye kræfter og beskytte dem mod glubende ulve.

For at frelse sine får gav Kristus sit liv, og han henviser sine hyrder til den kærlighed, han derved lagde for dagen, som deres forbillede. »Men den, som er lejesvend, hvem fårene ikke hører til« har ingen virkelig interesse for hjorden. Han arbejder kun for vindings skyld og tænker kun på sig selv. Han ser på sin egen fortjeneste i stedet for at tage sig af dem, som er betroet ham, og i farens stund flygter han og lader hjorden i stikken.

Apostlen Peter formaner underhyrderne: »Vær hyrder for Guds hjord hos jer, ikke af tvang, men af fri vilje, efter Guds sind, ikke for skammelig vindings skyld, men med villigt hjerte; heller ikke som strenge herrer over menighederne, men som forbillede for hjorden.« 1. Pet. 5, 2-3. Paulus siger: »Så giv da agt på jer selv og på den hele hjord, i hvilken Helligånden satte jer som tilsynsmænd, for at I skal vogte Guds kirke, som han købte sig med sit eget blod. Jeg ved, at efter min bortgang skal der iblandt jer komme glubske ulve, som ikke vil spare hjorden.« ApG. 20, 28-29.

Alle de, der betragter den omsorg og de byrder, der falder i den tro hyrdes lod, som en uvelkommen opgave, irectesættes af apostlen: »Ikke af tvang, men af fri vilje efter Guds sind, ikke for skammelig vindings skyld, men med villigt hjerte.« 1. Pet. 5, 2. Alle sådanne utro tjenere vil overhyrden hellere end gerne være fri for. Kristi

[97] menighed er købt med hans blod, og enhver hyrde bør indse, at de får, der er under hans omsorg, har kostet et uendelig stort offer. Han bør betragte hvert enkelt af dem som uvurderlig værdifuldt og bør utrætteligt stræbe efter at bevare dem i en sund, frodig stand.

Den hyrde, der er fyldt af Kristi ånd, vil efterligne hans selvfor-nægtende eksempel og stadig arbejde for deres velfærd, som er ham betroet. Så vil hjorden trives under hans omsorg.

Alle vil blive krævet nøje til regnskab for deres tjeneste. Mest-eren vil spørge hver enkelt hyrde: »Hvor er den hjord, du fik, dine dej-lige får?« Jer. 13, 20. Den trofaste vil få en rig belønning. Apostlen siger: »Når overhyrden åbenbares, skal I få herlighedens uvisnelige sejrskrans.« 1. Pet. 5, 4.

Da Jakob var blevet træt af at være i Labans tjeneste og havde i sinde at rejse tilbage til Kanaan, sagde han til sin svigerfader: »Lad mig fare, at jeg kan drage til min hjemstavn og mit land; giv mig mine hustruer og mine børn, som jeg har tjent dig for, og lad mig drage bort; du ved jo selv, hvordan jeg har tjent dig!« Men Laban nødte ham til at blive og sagde: »Jeg har udfundet, at Herren har velsignet mig for din skyld.« Han så, at hans ejendom forøgedes under hans svigersøns omsorg.

Jakob sagde: »Før jeg kom, ejede du kun lidet, men nu har du overflod.« Men som tiden gik, blev Laban misundelig over Jakobs store fremgang, for Jakob blev »overmåde rig og fik småkvæg i mængde, trælkvinder og trælle, kameler og æsler«. Labans sønner delte deres faders misundelse, og deres ondskabsfulde tale kom Jakob for øre: »Jakob har taget al vor faders ejendom, og deraf har han skabt sig al den velstand.« Og Jakob læste i Labans ansigt, at han ikke var sindet mod ham som tidligere.

Jakob ville være rejst fra sin listige slægtning længe før, hvis han ikke havde frygtet for at møde Esau. Nu følte han sig truet af Labans sønner, der betragtede hans rigdom som deres egen og måske ville prøve at tilegne sig den med magt. Han var tvivlrådig og ulykkelig og vidste ikke, hvad han skulle gøre. Men han huskede det nådige løfte i Betel og lagde sin sag frem for Gud og søgte vejledning hos ham. Hans bøn blev besvaret i en drøm: »Vend tilbage til dine fædres land og din hjemstavn, så vil jeg være med dig!«

I Labans fravær havde Jakob lejlighed til at rejse. Hjordene blev hurtigt samlet og sendt af sted, og med sine hustruer, børn og

tjenestefolk satte Jakob over Eufrat og skyndte sig i retning af Gilead, ved grænsen til Kanaan. Tre dage efter fik Laban at vide, at de var flygtet. Han satte efter dem og indhentede dem, da de havde rejst i syv dage. Han glødede af raseri og var opsat på at tvinge dem til at vende tilbage, hvad han ikke tvivlede på, at han kunne, eftersom han havde flere folk end Jakob. Flygtningene var for alvor i fare.

At han ikke fik udført sit fjendtlige forsæt, skyldtes, at Gud selv havde grebet ind for at beskytte sin tjener. Laban sagde: »Det stod nu i min magt at handle ilde med dig; men din faders Gud sagde til mig i nat: Vogt dig vel for at sige så meget som et ondt ord til Jakob!« Det vil sige, han skulle ikke tvinge ham til at vende om eller presse ham med smigrende løfter.

Laban havde beholdt sine døtres medgift og havde altid behandlet Jakob med list og hårdhed; men med karakteristisk forstillelse bebrejdede han ham nu, at han var rejst i hemmelighed, så at faderen ikke havde fået lejlighed til at holde en afskedsfest eller endog sige farvel til sine døtre og deres børn.

Som svar foreholdt Jakob rent ud Laban hans egenkærlige og gerrige metoder og kaldte ham til vidne på sin egen troskab og ærlighed. »Havde ikke min faders Gud, Abrahams Gud og Isaks rædsel, stået mig bi, så havde du ladet mig gå med tomme hænder; men Gud så min elendighed og mine hænders møje, og i nat afsagde han sin kendelse!«

Laban kunne ikke benægte de kendsgerninger, der blev fremsat, og han foreslog nu, at de skulle slutte en fredspagt. Jakob gik ind på forslaget, og der blev rejst en stenstøtte som tegn på pagten. Denne støtte kaldte Laban Mizpa, »vagtsted« thi han sagde: »Herren skal stå vagt mellem mig og dig, når vi skilles.«

Og Laban sagde til Jakob: Se denne stendysse og se denne stenstøtte, som jeg har rejst mellem mig og dig! Vidne er denne dysse, og vidne er denne støtte på, at jeg ikke i fjendtlig hensigt vil gå forbi denne dysse ind til dig, og at du heller ikke vil gå forbi den ind til mig; Abrahams Gud og Nakors Gud, deres faders Gud, være dommer imellem os! Så svor Jakob ved sin fader Isaks rædsel. For at bekræfte pagten holdt de to parter et festmåltid. Natten blev tilbragt i venligt samvær, og ved daggry rejste Laban og hans folk derfra. Med denne adskillelse ophørte al forbindelse mellem Abrahams børn og beboerne i Mesopotamien.

[98]

[99]

Kapitel 18—Jakobskampen

Skønt Jakob havde forladt Paddan-Aram i lydighed mod Guds befaling, var det ikke uden mange bekymringer, at han drog tilbage ad den vej, han var gået som flygtning tyve år før. Den synd, han begik ved at bedrage sin fader stod stadig for ham. Han vidste, at hans lange landflygtighed var det direkte resultat af denne synd. Han tænkte på dette dag og nat, og hans anklagende samvittigheds bebrejdelser gjorde rejsen meget trist. Da hans fædrelands høje kom til syne i det fjerne, blev patriarkens hjerte dybt bevæget. Hele fortiden passerede revy for ham. Men foruden sin synd kom han også til at tænke på Guds nåde mod ham og løfterne om Guds hjælp og ledelse.

Da han nærmede sig rejsens mål, vakte tanken om Esau mange bange anelser hos ham. Efter Jakobs flugt havde Esau betragtet sig som universalarving til deres faders ejendom. Jakobs tilbagevenden kunne skabe frygt for, at han kom for at kræve arven. Esau havde magt til at volde sin broder megen skade, hvis han ville, og han kunne måske blive tilskyndet til at øve vold imod ham, ikke alene for at hævne sig, men for selv at kunne beholde den rigdom, han så længe havde betragtet som sin.

Atter gav Herren Jakob et tegn på guddommelig omsorg. På rejsen sydpå fra Gileads bjerge syntes to hæere af engle fra Himmelen at omgive ham. Den ene rykkede frem foran hans folk og den anden bag ved dem som for at beskytte dem. Jakob mindedes synet i Betel for så længe siden, og hans betyngede hjerte blev lettet ved dette bevis på, at Guds sendebud, der havde bragt ham håb og mod på flugten fra Kanaan, skulle være hans vogtere på tilbagevejen. Han udbrød: »Her er Guds lejr!« »Derfor kaldte han stedet Mahanajim« - to lejre.

Men Jakob følte alligevel, at han selv skulle gøre noget for sin sikkerhed. Derfor sendte han sendebud af sted med en fredshilsen til Esau. Han gav dem nøjagtigt pålæg om, hvilke ord de skulle bruge, når de talte med Esau. Det var blevet forudsagt før de to brødrers

fødsel, at den ældste skulle tjene den yngste, og for at mindet herom ikke skulle vække bitterhed, sagde Jakob til tjenerne, at de skulle gå til »min herre Esau«. Når de blev ført frem for ham, skulle de omtale deres herre som »din træl Jakob« og for at Esau ikke skulle tro, at Jakob vendte hjem som en fattig vandringsmand, der ville kræve fædrearven, meddelte Jakob omhyggeligt i sit budskab: »Jeg har samlet mig okser, æsler og småkvæg, trælle og trælkvinder, og nu sender jeg bud til min herre med efterretning herom i håb om at finde nåde for dine øjne!«

Men tjenerne vendte tilbage med den besked, at Esau drog Jakob i møde med 400 mand, og de havde ikke fået noget svar på Jakobs venlige budskab. Det var tydeligt, at Esau kom for at hævne sig. Hele lejren blev grebet af rædsel. »Da blev Jakob såre forfærdet.« Han kunne ikke vende om, og han frygtede for at gå fremad. Hans folk, der var ubevæbnede og forsvarsløse, var fuldstændig uforberedte til kamp. Derfor delte han dem i to lejre, for at den ene kunne slippe bort, hvis den anden blev angrebet. Fra sine vældige hjerde sendte han rige gaver til Esau tillige med et venligt budskab. Han gjorde alt, hvad der stod i hans magt, for at sone den uret, han havde begået mod sin broder, og for at afvende den truende fare. Derefter bad han i ydmyghed og anger om Himmels beskyttelse. »Du, som sagde til mig: Vend tilbage til dit land og din hjemstavn, så vil jeg gøre vel imod dig! Jeg er for ringe til al den miskundhed og trofasthed, du har udvist mod din tjener; thi med min stav gik jeg over Jordan der, og nu er jeg blevet til to lejre; frels mig fra min broder Esaus hånd; thi jeg frygter for, at han skal komme og slå mig, både moder og børn!«

[100]

De var nu nået til bækken Jabbok, og da natten faldt på, sendte Jakob sin familie over vadestedet, mens han selv blev alene tilbage. Han havde besluttet at tilbringe natten i bøn, og han længtes efter at blive alene med Gud. Gud kunne blødgøre Esaus hjerte. Til ham stod patriarkens eneste håb.

Egnen var ensom og bjergrig, et tilholdssted for vilde dyr og et skjulested for røvere og mordere. Ensom og ubeskyttet bøjede Jakob sig til jorden i dyb sorg. Det var midnat. Alt, hvad der gjorde livet kært for ham, var et stykke borte, udsat for fare og død. Bitrest af alt var tanken om, at det var hans egen synd, der havde bragt de uskyldige i fare. Med alvorlige råb og tårer bad han til Gud.

Pludselig blev der lagt en stærk hånd på ham. Han troede, det var en fjende, der stræbte ham efter livet, og søgte at vriste sig ud af angriberens tag. I mørket kæmpede de to om overtaget. Der blev ikke sagt et ord; men Jakob lagde alle sine kræfter i og slappede ikke af et eneste øjeblik. Mens han således kæmpede for livet, tyngede skyldfølelsen hans sjæl, og han kom til at tænke på sine synder, der skilte ham fra Gud. Men i sin store nød mindedes han Guds løfter, og af hele sin sjæl bad han om Guds nåde. Kampen fortsatte til kort før daggry. Da rørte den fremmede ved Jakobs hofte med sin finger, så at Jakob øjeblikkelig blev krøbling. Patriarken forstod nu, hvem hans modstander var. Han vidste, at han havde kæmpet med et himmelsk sendebud, og at det var derfor, at han trods næsten overmenneskelige anstrengelser ikke havde vundet sejren. Det var Kristus, »pagtens engel«, der havde åbenbaret sig for Jakob. Patriarken var nu vanfør og led stærke smerter; men han ville ikke slippe sit tag. Dybt angrende og sønderknust klyngede han sig til engelen; »han bad ham med gråd om nåde« (Hos. 12, 5) og tryglede om en velsignelse. Han måtte have en forsikring om, at hans synd var tilgivet. Trods fysiske smerter tabte han ikke dette mål af syne. Hans beslutsomhed blev stærkere og hans tro mere alvorlig og udholdende lige til det sidste. Engelen prøvede at gøre sig fri. Han sagde: »Slip mig, thi morgenen gryr!« Men Jakob svarede: »Jeg slipper dig ikke, uden du velsigner mig!« Hvis dette var blevet sagt i overmodig formastelig selvtillid, ville Jakob øjeblikkelig være blevet dræbt; men hans frimodighed skyldtes, at han erkendte sin egen uværdighed og stolede på den trofaste Gud, der holder sin pagt.

Jakob »stred med en engel og sejred«. Hos. 12, 5. Gennem ydmygelse, anger og overgivelse vandt dette syndige, fejlende, dødelige menneske sejr i kampen med Himmelenes Majestæt. Han klamrede sig skælvende til Guds løfter, og i sin evige kærlighed kunne Gud ikke afvise synderens bøn.

Den fejl, der havde medført Jakobs synd, da han ved et bedrag skaffede sig førstefødselsretten, stod nu ganske klart for ham. Han havde ikke stølet på Guds løfter, men havde ved sine egne anstrengelser forsøgt at fremskynde det, som Gud ville have gjort til sin tid og på sin måde. Som bevis på, at han havde fået tilgivelse, fik han et navn, der mindede om hans sejr, i stedet for hans gamle navn, der mindede om hans synd. Engelen sagde: »Dit navn skal ikke mere

være Jakob, men Israel; thi du har kæmpet med Gud og mennesker og sejret!«

Jakob havde modtaget den velsignelse, han så længe havde længtes efter. Han havde fået tilgivelse for sit bedrageri. Krisen i hans liv var forbi. Tvivl, forvirring og anger havde forbitret hans tilværelse, men nu var alt forandret, og en herlig fred fyldte ham efter forligelsen med Gud. Jakob frygtede ikke længere for at møde sin broder. Gud, der havde tilgivet hans synd, kunne bevæge Esaus hjerte, så at også han godtog Jakobs ydmygelse og anger.

[101]

Mens Jakob kæmpede med engelen, blev et andet himmelsk sendebud sendt til Esau. I en drøm så Esau sin broder, der i tyve år havde levet som landflygtig, borte fra sin faders hus. Han så hans sorg over moderens død, og han så ham omgivet af Guds englehære. Denne drøm fortalte Esau sine soldater og pålagde dem ikke at gøre Jakob noget ondt; for hans faders Gud var med ham.

De to lejre nærmede sig til sidst hinanden - ørkenhøvdingen i spidsen for sine krigere og Jakob med sine hustruer og børn, ledsaget af hyrder og tjenestepiger og fulgt af lange rækker af hjerde. Støttet til sin stav gik patriarken hæren i møde. Han var bleg og svag efter den netop overståede kamp; han havde smerter, gik langsomt og standsede for hvert skridt; men hans ansigt lyste af glæde og fred.

Ved synet af den lidende krøbling løb Esau »ham i møde og omfavnede ham, faldt ham om halsen og kyssede ham, og de græd«. Da Esaus hårdføre soldater så dette syn, blev selv deres hjerte rørt. Selvom deres anfører havde fortalt dem om sin drøm, kunne de ikke forstå den forandring, der var sket med ham. Skønt de så patriarkens svaghed, tænkte de ikke på, at hans svaghed var blevet hans styrke.

I angstens nat ved Jabbok, da tilintetgørelsen syntes at være vis, havde Jakob lært, hvor værdiløs menneskers hjælp er, og hvor nytteløst det er at sætte sin lid til menneskelig styrke. Han indså, at hans eneste hjælp måtte komme fra ham, som han havde syndet så groft imod. Hjælpeløs og uværdig påberåbte han sig Guds løfte om nåde til den angrende synder. Det løfte var hans forsikring om, at Gud ville tilgive og antage ham. Før skulle himmel og jord forgå, end det ord skulle svigte, og det var det, der holdt ham oppe under den frygtelige kamp.

Jakobs erfaring i denne kampens og ængstelsens nat er et billede på den prøve, som Guds folk må gennemgå lige før Kristi andet

komme. Profeten Jeremias sagde, idet han i et helligt syn så ned gennem tiderne til den sidste tid: »Vi hørte et udbrud af skræk, af rædsel og ufred; hvi ser jeg alle åsyn blegne? Thi stor er denne dag, den er uden lige, en trængselstid for Jakob, men fra den skal han frelses.« Jer. 30, 5-7.

Når Kristus ophører med sin midlertidige gerning for menneskene, da begynder denne trængselstid. Da er enhver sjæls sag afgjort, og der er ikke noget sonende blod til at rense fra synd. Når Jesus forlader sin stilling som menneskenes forbeder hos Gud, lyder den højtidelige erklæring: »Lad den, som gør uret, blive ved at gøre uret, og lad den urene blive ved at leve i urenhed, og lad den retfærdige blive ved at øve retfærdighed, og lad den hellige blive ved at leve helligt.« Åb. 22, 11. Da bliver Guds dæmpende Ånd trukket tilbage fra jorden. Ligesom Jakob truedes med døden af sin vrede broder, således vil Guds folk blive udsat for fare fra de ugudelige, der søger at dræbe dem. Og ligesom patriarken kæmpede hele natten for at blive befriet fra Esaus hånd, således vil de retfærdige råbe til Gud dag og nat om befrielse fra fjenderne, der omgiver dem.

Satan havde anklaget Jakob over for Guds engle og påstået, at han havde ret til at dræbe ham på grund af hans synd. Han havde fået Esau til at marchere imod ham, og under patriarkens lange natlige kamp bestræbte Satan sig på at give ham en følelse af skyld for at gøre ham mismodig og få ham til at slippe sit tag i Gud. Da Jakob i sin nød greb fat i engelen og bad med gråd, mindede det himmelske sendebud ham også om hans synd for at prøve hans tro og forsøgte at slippe fra ham. Men Jakob ville ikke lade sig afvise. Han havde lært, at Gud er barmhjertig, og klyngede sig til hans nåde. Han henviste til, at han havde angret sin synd, og tryglede om befrielse. Idet han så tilbage på sit liv, var han lige ved at fortvivle; men han holdt fast ved engelen og med alvorlige, smertelige råb fremførte han sine bønner, indtil han sejrede.

Sådan vil Guds folks erfaring blive i deres sidste kamp mod det ondes magter. Gud vil prøve deres tro, deres udholdenhed og deres tillid til hans magt til at befri dem. Satan vil søge at skræmme dem med tanken om, at deres sag er håbløs, og at deres synder har været for store til at kunne tilgives. De vil få en stærk følelse af deres ufuldkommenhed, og når de ser tilbage på deres liv, vil deres håb svinde. Men når de erindrer sig Guds nådes storhed og deres

egen oprigtige anger, vil de påberåbe sig Guds løfter gennem Kristus til de hjælpeløse, angrende syndere. Deres tro vil ikke svigte, selv om deres bønner ikke besvares øjeblikkelig. De vil gribe fat i Guds styrke, ligesom Jakob greb fat i engelen, og deres sjæl vil udbryde: »Jeg slipper dig ikke, uden du velsigner mig!«

[102]

Havde Jakob ikke forinden angret den synd, han begik, da han skaffede sig førstefødselsretten ved bedrageri, kunne Gud ikke have hørt hans bøn og nådigt reddet hans liv. På samme måde ville Guds folk blive overvundet i trængselstiden, hvis de endnu ikke havde bekendt deres synder, når de pines af frygt og ængstelse. Da ville fortvivlelse udslukke deres tro, og de ville ikke med fuld tillid kunne bede Gud om befrielse. Men på den tid, hvor de dybt føler deres uværdighed, gemmer de ikke på synder, som ikke er tilgivet. Deres synder er udslettet med Kristi forsonende blod, og de vil ikke huske dem mere.

Satan får mange til at tro, at Gud vil se bort fra deres utroskab i småting; men Herren viser i sin handlemåde med Jakob, at han på ingen måde billiger eller tåler det onde. Alle, der prøver at undskylde eller skjule deres synder og lader dem blive stående i Himmelenes bøger uden at bekende dem og få tilgivelse for dem, vil blive overvundet af Satan. Jo mere ophøjet deres stilling er og jo mere ærefuldt deres hverv, des alvorligere er deres handlemåde i Guds øjne, og des sikrere er den store modstanders sejr over dem.

Men Jakobs erfaring er samtidig en forsikring om, at Gud ikke vil forkaste dem, der er blevet forført til synd, men har omvendt sig til ham i sand anger. Det var ved overgivelse og fortrøstningsfuld tro, at Jakob opnåede det, han ikke kunne vinde ved at kæmpe i sin egen kraft. Således lærte Gud sin tjener, at Guds kraft og nåde alene kunne give ham den velsignelse, han længtes efter. Sådan vil det også blive med dem, der lever i de sidste dage. Når de er omgivet af farer, og fortvivlelse griber deres sjæl, må de fuldstændig stole på forsoningens fortjenester. Vi kan intet gøre af os selv. I al vor hjælpeløse uværdighed må vi stole på den korsfæstede og opstandne frelsers fortjenester. Ingen, der gør det, vil nogensinde omkomme. Den lange sorte række af forseelser er åbenbare for den Eviges øje. Alt er skrevet op; intet er glemt. Men han, som lyttede til sin tjeners råb i gamle dage, vil høre troens bøn og tilgive os vore overtrædelser. Det har han lovet, og han vil opfylde sit ord.

Jakob vandt sejr, fordi han var udholdende og beslutsom. Hans erfaring vidner om den magt, der ligger i udholdende bøn. Det er nu, vi skal lære denne lektie om vedholdende bøn og urokkelig tro. De største sejre for Kristi menighed eller for den enkelte kristne vindes ikke ved talent, uddannelse, rigdom eller menneskers gunst. De vindes i lønkammeret hos Gud, når alvorlig, kæmpende tro griber kraftens mægtige arm.

De, der er uvillige til at afstå fra enhver synd og alvorligt søge Guds velsignelse, vil ikke opnå den. Men alle, der vil gribe Guds løfter, som Jakob gjorde, og være alvorlige og udholdende som han, vil sejre, som han sejrede. »Skulle Gud så ikke skaffe sine udvalgte ret, dem, som råber til ham dag og nat, og skulle han ikke være langmodig over for dem? Jeg siger jer: Han skal skaffe dem ret i hast.« Luk. 18, 7-8.

[103]

Kapitel 19—Atter i Kana'an

Jakob drog over Jordan og kom »uskadt til Sikems by i Kanaans land«. 1. Mos.. 33, 18. Patriarkens bøn ved Betel: at Gud måtte føre ham uskadt tilbage til sit eget land, var nu gået i opfyldelse. En tid boede han i Sikems dal. Det var her, Abraham over hundrede år tidligere slog lejr for første gang og byggede sit første alter i det forjættede land. Her købte Jakob »det stykke jord, hvor han havde rejst sit telt, af Sikems fader Hamors sønner for 100 kesita og byggede der et alter, som han kaldte: Gud, Israels Gud«. (19. og 20. vers.) Ligesom Abraham byggede Jakob et alter ved siden af sit telt og samlede sine husfolk til morgen og aftenoffer. Det var også her, han gravede den brønd, hvortil Jakobs søn og frelser kom sytten århundreder senere, og hvor denne under et hvil i middagsheden fortalte sine undrende tilhørere om et »kildespring til evigt liv«. Joh. 4, 14.

Jakobs og hans sønners ophold i Sikem sluttede med vold og blodsudgydelse. Der blev kastet skam og sorg over hjemmets eneste datter, to brødre blev skyldige i mord, en hel by blev udplyndret og indbyggerne dræbt som hævn for en ubesindig ung mands ulovlige handling. Disse frygtelige begivenheder tog deres begyndelse, da Jakobs datter »gik ud for at besøge landets døtre« og således vovede at omgås de ugudelige. Den, der søger fornøjelser blandt dem, der ikke frygter Gud, stiller sig på Satans grund og indbyder ham til at friste sig.

Simeons og Levis lumske grusomhed var ikke umotiveret, men i deres handle måde over for Sikems indbyggere begik de alligevel en frygtelig synd. De havde omhyggeligt skjult deres hensigt for Jakob, og meddelelsen om deres hævn fyldte ham med rædsel. I sin dybe bedrøvelse over sine sønners bedrageri og vold sagde han kun: »I styrter mig i ulykke ved at lægge mig for had hos landets indbyggere; thi jeg råder kun over få folk; samler de sig mod mig og slår mig, så er det ude med mig og mit hus!« Men den sorg og afsky, hvormed han betragtede deres blodige handling, ses af de ord,

hvormed han 50 år senere omtalte den på sin dødsseng i Ægypten: »Simeon og Levi, det broderpar, voldsredskaber er deres våben. I deres råd giver min sjæl ej møde, i deres forsamling tager min ære ej del. Forbandet være deres vrede, så vild den er, deres hidsighed, så voldsom den er!« 1. Mos.. 49, 5-7.

Jakob følte, at der var grund til dyb ydmygelse. Grusomhed og falskhed kom klart til syne i hans sønners karakter. Der var falske guder i lejren, og afgudsdyrkelse havde til en vis grad fået fodfæste selv i hans egen husstand. Skulle Herren handle med dem efter fortjeneste, ville han da ikke overlade dem til de omboende folks hævn?

[104] Mens Jakob således var nedbøjet af bekymring, bød Herren ham rejse mod syd til Betel. Tanken om dette sted mindede ikke alene patriarken om det syn, hvori han så englene, og om Guds nådige løfter, men også om den ed, han her havde aflagt om, at Herren skulle være hans Gud. Han besluttede, at hans husstand skulle befries for afguderiets besmittelse, inden de drog til dette hellige sted. Derfor gav han den besked til alle i lejren: »Skaf de fremmede guder, der findes hos Eder, bort, rens Eder og skift klæder, og lad os drage op til Betel, for at jeg der kan bygge et alter for Gud, der bønhørte mig i min trængselstid og var med mig på den vej, jeg vandrede!«

Dybt bevæget fortalte Jakob om sit første besøg i Betel, da han forlod sin faders telt som en ensom vandrer, der flygtede for livet, og om, hvordan Herren havde vist sig for ham om natten i et syn. Idet han så tilbage på Guds vidunderlige handlemåde med ham, blødgjordes hans eget hjerte, og hans børn blev også grebet af en betvingende magt. Han havde brugt den mest virkningsfulde måde for at forberede dem til at tage del i gudstjenesten, når de kom til Betel. De gav så Jakob »alle de fremmede guder, de førte med sig, og alle de ringe, de havde i ørene, og han gravede dem ned under egen ved Sikem«.

Gud lod rædsel komme over alle landets indbyggere, så de ikke gjorde forsøg på at hævne blodbadet i Sikem. De rejsende nåede uskadte Betel. Her viste Herren sig igen for Jakob og fornyede pagtens løfte til ham. »Og Jakob rejste en støtte på det sted, hvor han havde talt med ham, en stenstøtte.«

I Betel måtte Jakob begræde tabet af en, der længe havde været et agtet medlem af hans faders familie, nemlig Rebekkas amme,

Debora, der havde ledsaget sin frue fra Mesopotamien til Kanaans land. Denne gamle kvindes tilstedeværelse havde for Jakob været et dyrebart bånd, der knyttede ham til fortiden, især til moderen, hvis kærlighed til ham havde været så stærk og øm. Deboras død vakte så stor sorg, at den eg, hvorunder hun blev begravet, blev kaldt grædeegen. Man bør ikke undlade at lægge mærke til, at mindet om hendes tro tjeneste og sorgen over denne ven af husstanden fandtes værdig til at omtales i Guds ord.

Fra Betel var der kun to dages rejse til Hebron, men på vejen rantes Jakob af en dyb sorg på grund af Rakels død. To gange syv års tjeneste havde han ydet for hendes skyld, og hans kærlighed til hende havde gjort arbejdet let. Hvor dyb og varig hans kærlighed havde været, sås af, at da Josef længe efter kom på besøg hos sin fader, da denne lå på dødslejet i Ægypten, sagde den gamle patriark, idet han så tilbage på sit liv: »Da jeg kom fra Paddan, døde Rakel for mig, mens jeg var undervejs i Kanaan, da vi endnu var et stykke vej fra Efrat, og jeg jordede hende der på vejen til Efrat, det er Betlehem.« 1. Mos. 48, 7. Efter et langt og bevæget liv var tabet af Rakel det eneste, han huskede, af begivenhederne i familien.

Før sin død fødte Rakel endnu en søn. Med sit sidste åndedrag kaldte hun barnet Benjamin, »min lidelses søn«, men faderen kaldte ham Benjamin, »lykkens søn«. Rakel blev begravet, hvor hun døde, og der blev rejst en stenstøtte på stedet til minde om hende.

På vejen til Efrat satte endnu en mørk synd en plet på Jakobs familie. Den fik til følge, at Ruben, den førstefødte, ikke fik førstefødselsrettens forrettigheder og ære.

Til sidst nåede Jakob sin rejses mål. »Jakob kom til sin fader Isak i Mamre i Kirjat-Arba, det er Hebron, hvor Abraham og Isak havde levet som fremmede.« Her blev han de sidste år, faderen levede. For den blinde, svage Isak var den længe savnede søns venlige pleje en trøst i hans ensomhed og savn.

Jakob og Esau mødtes ved faderens dødsleje. Engang havde den ældste broder set frem til denne begivenhed som en hævnens dag; men hans følelser havde forandret sig meget siden da. Og Jakob, der var godt tilfreds med førstefødselsrettens åndelige velsignelser afstod faderens rige arv til den ældre broder - den eneste arv, Esau ønskede og satte pris på. Der var ikke længere nogen kløft imellem dem på grund af misundelse og had, men alligevel skiltes de, idet Esau drog

bort til Seirs bjerge. Gud, der velsigner rigt, gav Jakob jordisk rigdom foruden det højere gode, han havde søgt. De to brødres ejendom »var for meget til, at de kunne bo sammen, og deres udlændigheds land kunne ikke rumme dem, så store var deres hjerde«. Denne adskillelse var i overensstemmelse med Guds hensigt med Jakob. Da der var så stor forskel på brødrenes religion, var det bedst for dem at bo hver for sig.

[105] Både Esau og Jakob var blevet undervist om Gud, og begge kunne frit vandre efter hans bud og modtage hans nåde; men de valgte ikke begge at gøre det. De to brødre gik hver sin vej, og deres vejle ville stadig afvige mere og mere.

Det skyldtes ikke et vilkårligt valg fra Guds side, at Esau mistede frelsens velsignelser. Guds nådes gave gennem Kristus kan frit opnås af alle. Hvis et menneske går fortabt, skyldes det dets eget valg. Gud har i sit ord opstillet betingelserne, ifølge hvilke enhver sjæl udvælges til evigt liv - lydighed mod hans bud ved tro på Kristus. Gud har udpeget en karakter i harmoni med sin lov, og enhver, der står mål med de krav, han stiller, vil få adgang til herlighedens rige. Kristus selv sagde: »den, som tror på Sønnen, har evigt liv; den, som ikke lyder Sønnen, skal ikke se livet.« Joh. 3, 36. Ikke enhver, der siger til mig: »Herre, Herre!« skal komme ind i Himmeriget, men den, der gør min himmelske Faders vilje. Matt. 7, 21. Og i Åbenbaringens bog siger han: »Salige er de, som holder Guds bud, for at de kan få adgang til livets træ og gennem portene gå ind i staden.« Åb. 22, 14-1 (eng. overs.). Med hensyn til menneskenes frelse er dette den eneste udvælgelse, der omtales i Guds ord.

Enhver sjæl, som vil arbejde på sin egen frelse med frygt og bæven, er udvalgt. Den, der vil tage rustningen på og kæmpe troens gode strid, er udvalgt. Den, der vil våge og bede, ransage skrifterne og undfly fristelse, er udvalgt. Den, der bevarer troen og vil adlyde ethvert ord, der udgår af Guds mund, er udvalgt. Alle har adgang til forløsningen, og de, der opfylder betingelserne, får del i den.

Esau havde foragtet pagtens velsignelser. Han havde sat timelige over åndelige goder, og han fik det, han ønskede. Det var ved sit eget frivillige valg, at han blev skilt fra Guds folk. Jakob havde valgt troens arv. Han havde søgt at opnå den ved list, bedrag og falskhed; men Gud sørgede for, at Jakobs synd blev straffet, og rettet, og gennem alle Jakobs bitre erfaringer senere hen i livet var han aldrig

afveget fra sit mål og havde ikke fortrudt sit valg. Han havde gjort den erfaring, at han havde kæmpet mod Gud ved at tage sin tilflugt til menneskelig forstand og list. Jakob var et nyt menneske efter den natlige kamp ved Jabbok. Selvtilliden var fuldstændig fjernet. Fra nu af så man ikke noget til listigheden fra hans yngre år. I stedet for list og bedrag udmærkede hans liv sig nu ved ligefremhed og sandhed. Han havde lært at støtte sig til den Almægtiges arm i enfoldig tillid, og midt i prøvelser og modgang underkastede han sig ydmygt Guds vilje. Karakterens slagter blev fortæret i ildovnen, og det ægte guld blev rensat, indtil Abrahams og Isaks tro skinnede med ufordunklet glans hos Jakob.

Jakobs synd og den række begivenheder, den førte med sig, havde ikke undgået at øve en ond indflydelse, hvis bitre frugter kom til syne i hans sønners liv. Efterhånden som disse sønner voksede op, lagde de alvorlige fejl for dagen. Flerkoneriets følger var mærkbare i familien. Dette frygtelige onde bidrager til at udtørre selve kærlighedens kildespring, og dets indflydelse svækker de helligste bånd. De forskellige mødres misundelse havde forbitret familielivet, børnene var stridbare og utålmodige i opvæksten, og faderens liv formørkedes af ængstelse og sorg.

Der var imidlertid en, der havde en helt anden karakter, nemlig Rakels ældste søn, Josef, hvis sjældne legemlige skønhed blot syntes at være et genskin af hjertets og sindets indre skønhed. Han var en god, kvik og glad dreng og besad også en god karakter. Han lyttede til sin faders undervisning og elskede at adlyde Gud. De egenskaber, der senere udmærkede ham i Ægypten - mildhed, troskab og sanddruhed - sås allerede i hans daglige liv. Hans moder var død, og derfor knyttedes han endnu mere hengivent til sin fader. Jakobs hjerte hang ved denne søn, som han havde fået i sin alderdom. Han »elskede Josef fremfor alle sine andre sønner«.

Men selv denne hengivenhed skulle blive årsag til vanskeligheder og sorg. Jakob var uklog nok til at vise, at han foretrak Josef, og dette vakte de andre sønners misundelse. Josef var meget bekymret over sine brødres opførsel. Han dristede sig til at bebrejde dem mildt, men vakte kun endnu mere deres had og harme. Han kunne ikke holde ud at se dem synde imod Gud, og han talte med sin fader om det i håb om, at hans autoritet kunne få dem til at forbedre sig.

[106] Jakob undgik omhyggeligt at vække sønnernes vrede ved hårdhed og strenghed. Dybt bevæget udtrykte han sin bekymring for sine børn og bønfuldt dem om at vise respekt for hans grå hår og ikke bringe skam over hans navn og fremfor alt ikke vanære Gud ved at tilsidesætte hans bud. De unge mænd skammede sig over, at deres ondskab var blevet afsløret, og lod, som om de angrede; men de skjulte blot deres virkelige følelser, der var blevet endnu mere bitre end før.

Da faderen i ubetænksomhed skænkede Josef en kostbar kjortel af den slags, der sædvanligvis brugtes af fremstående personer, så de heri endnu et bevis på hans partiskhed, og de fik mistanke om, at han havde til hensigt at forbigå sine ældre børn og lade førstefødselsretten tilfalde Rakels søn. Deres had forøgedes yderligere, da drengen en dag fortalte dem en drøm, han havde haft. Han sagde: »Hør dog, hvad jeg har drømt! Se, vi bandt neg ude på marken, og, se, mit neg rejste sig op og blev stående medens Eders neg stod rundt omkring og bøjede sig for det!«

Vil du måske være vor konge eller herske over os? spurgte brødrene i misundelse og vrede. Kort efter fik han en ny drøm af lignende betydning, og denne fortalte han også: Se, sol og måne og elleve stjerner bøjede sig for mig! Denne drøm blev tydet lige så hurtigt som den første. Faderen, der var til stede, sagde bebrejdende: Hvad er det for en drøm, du der har haft! Skal virkelig jeg, din moder og dine brødre komme og bøje os til jorden for dig? Trods disse ords tilsyneladende strenghed troede Jakob, at Herren åbenbarede fremtiden for Josef.

Når drengen stod foran sine brødre, og hans smukke ansigt lyste af Åndens inspiration, kunne de ikke lade være med at beundre ham; men de ville ikke afstå fra deres ondskab, og de hadede den renhed, der fik Josef til at irettesætte deres synder. Den ånd, der besjælede Kain, optændtes i deres hjerter.

Brødrene var nødt til at flytte fra sted til sted for at finde græsgange til deres hjerde, og de var ofte borte fra hjemmet flere måneder ad gangen. Efter de begivenheder, som netop er omtalt, drog de til det sted, deres fader havde købt i Sikem. Der gik nogen tid, uden at faderen hørte fra dem, og han begyndte at blive ængstelig for deres sikkerhed på grund af deres tidligere grusomhed over for Sikems indbyggere. Derfor sendte han Josef ud for at finde dem og bringe

bud hjem om, hvordan det gik dem. Havde Jakob kendt sønnernes virkelige følelser over for Josef, ville han ikke have ladet ham være alene sammen med dem; men det havde de omhyggeligt skjult.

Med glad hjerte skiltes Josef fra sin fader, og hverken den gamle mand eller ynglingen drømte om, hvad der skulle ske, inden de sås igen. Da Josef efter sin lange, ensomme rejse nåede Sikem, kunne han ikke finde sine brødre og deres hjerde. Da han spurgte efter dem, blev han rådet til at gå til Dotan. Han havde allerede rejst over firs kilometer, og nu havde han en tur på fem og tyve kilometer foran sig; men han skyndte sig videre og glemte sin træthed ved tanken om, at han skulle berolige sin fader og mødes med sine brødre, som han stadig elskede trods deres uvenlighed imod ham.

Hans brødre så ham komme, men deres bitre had mildnedes ikke ved tanken om den lange rejse, han havde foretaget for at besøge dem, hans træthed eller sult eller hans krav på deres gæstfrihed og broderkærlighed. Synet af kjortelen, symbolet på faderens kærlighed, fyldte dem med raseri. »Se, der kommer den drømmemester!« råbte de spottende. Den misundelse og hævnfølelse, som de så længe hemmeligt havde næret, beherskede dem nu helt. »Lad os slå ham ihjel,« sagde de, »og kaste ham i en cisterne og sige, at et vildt dyr har ædt ham; så skal vi se, hvad der kommer ud af hans drømme!«

De ville have gennemført deres hensigt, hvis ikke Ruben havde grebet ind. Han veg tilbage for at tage del i mordet på sin broder og foreslog, at Josef skulle kastes levende i en cisterne og overlades til at omkomme der. I sit stille sind havde han imidlertid besluttet at redde ham og sende ham hjem til faderen. Da han havde overtalt dem alle sammen til at gå ind på hans plan, forlod han dem, fordi han var bange for, at han ikke ville kunne styre sine følelser, så at hans virkelige hensigt blev opdaget.

Josef kom nærmere uden at ane nogen fare. Han var glad, fordi han havde nået målet for sin lange rejse, men i stedet for den ventede velkomsthilsen blev han forfærdet over at møde deres vrede, hævngrænsede blikke. De greb ham og rev kjortelen af ham. Hån og trusler afslørede deres dødelige planer. Hans bønner blev ikke ænset, Han var helt i disse vanvittige mænds magt. De trak ham brutalt hen til en dyb cisterne og kastede ham i den, og efter at have sikret sig, at han ikke havde nogen mulighed for at undslippe, overlod de ham til at omkomme af sult. »Derpå satte de sig til at holde måltid«.

Men nogle af dem var ilde til mode. De følte ikke den tilfredsstillelse, de havde ventet af deres hævn. Kort efter nærmede der sig nogle rejsende. Det var en karavane af ismaelitter fra den anden side af Jordan. De var på vej til Ægypten med krydderier og andre handelsvarer. Juda foreslog nu, at de skulle sælge deres broder til disse hedenske handelsmænd i stedet for at lade ham dø. På den måde ville han blive skaffet af vejen, uden at de var skyld i hans død; for, sagde Juda, »han er jo dog vor broder, vort kød og blod!« Alle gik ind på dette forslag, og Josef blev hurtigt trukket op af cisternen.

Da han så købmændene, gik den frygtelige sandhed op for ham. At blive slave var en langt mere frygtet skæbne end døden. I fortvivlelse og rædsel tryglede han den ene efter den anden af brødrene om hjælp, men forgæves. Nogle havde medlidenhed med ham, men da de frygtede for de andres spot, forholdt de sig tavse. Alle følte, at de var gået for langt til at vende om. Hvis de skånede Josef, ville han uden tvivl fortælle faderen, hvad de havde gjort, og denne ville ikke se igennem fingre med deres grusomhed mod hans yndlingssøn. De forhærdede deres hjerte over for hans bønner og overgav ham i de hedenske købmænds hænder. Karavanen drog videre og var snart ude af syne.

Da Ruben vendte tilbage til cisternen, var Josef der ikke mere. Han sønderrev sine klæder i forfærdelse og selvbebrejdelse. »Drengen er borte! Hvad skal jeg dog gøre!« Da han hørte om Josefs skæbne og forstod, at det var umuligt at skaffe ham tilbage, blev han tilskyndet til sammen med de andre at søge at skjule deres skyld. Da de havde dræbt et gedekid, dyppede de Josefs kjortel i dets blod og sendte den hjem til deres fader med den besked, at de havde fundet den på marken, og at de frygtede for, at det var deres broders. »Se efter, om det ikke er din søns kjortel!« sagde de. De havde set frem til dette øjeblik med frygt, men de var ikke forberedt på den hjertereskærende fortvivlelse, den trøstesløse sorg, som de blev vidne til. »Det er min søns kjortel!« sagde Jakob. »Et vildt dyr har ædt ham! Josef er visselig revet ihjel!« Forgæves søgte hans sønner og døtre at trøste ham. Han sønderrev »sine klæder og bandt sæk om sine lænder, og han sørgede over sin søn i mange dage«. Tiden syntes ikke at mildne hans sorg »I min sørgedragt vil jeg stige ned til min søn i dødsriget!« var hans fortvivlede råb. De unge var forfærdede over det, de havde gjort, men de frygtede deres faders bebrejdelser

og skjulte deres viden om deres skyld, der selv i deres øjne var meget stor.

[108]

Kapitel 20—Josef i Ægypten

I mellemtiden var Josef og hans vogtere på vej til Ægypten. Idet karavanen rejste mod syd og nærmerede sig Kanaans grænser, kunne drengen i det fjerne se de høje, imellem hvilke hans faders telte lå. Han græd bittert ved tanken om sin kære fader, der sad tilbage i ensomhed og sorg. Han kom atter til at tænke på det, der skete i Dotan. Han så sine vrede brødre og følte deres hævnfulde blikke rettet imod sig. De bidende, fornærmende ord, hvormed de besvarede hans indtrængende bønner, ringede i hans øren. Med skælvende hjerte så han fremtiden i møde. Hvor var alting forandret - før var han den højt elskede søn, nu var han en foragtet, hjælpeløs slave! Hvad ville blive en ensom, venneløs ung mands lod i det fremmede land, han var på vej til? I nogen tid var Josef fuldstændig overvældet af sorg og rædsel.

Men ved Himmelenes styrelse skulle selv denne erfaring blive til velsignelse for ham. På nogle få timer havde han lært, hvad han måske ikke kunne have lært gennem mange år. Ved at vise ham en så stærk og øm kærlighed, ved at foretrække ham for de øvrige børn og forkæle ham havde hans fader ødelagt ham. Denne ukloge forskelsbehandling havde vakt hans brødres vrede og fået dem til at begå den grusomme handling, der havde skilt ham fra hjemmet. Det havde også sat spor i hans egen karakter. Han havde tillagt sig fejl, som nu skulle rettes. Han var ved at blive selvtilfreds og fordringsfuld. Han var vant til faderens ømme omsorg og følte, at han ikke var forberedt på at klare de vanskeligheder, der ventede ham, når han skulle friste en fremmeds og en slaves bitre, upåagtede tilværelse.

Så gik hans tanker til hans faders Gud. I barndommen havde han lært at elske og frygte ham. Ofte havde han i faderens telt lyttet til beretningen om det syn, Jakob så, da han drog hjemmefra som landflygtig. Han havde hørt om Herrens løfter til Jakob og om, hvordan de var blevet opfyldt. Guds engle kom i nødens time for at undervise, trøste og beskytte ham. Og han havde hørt om, at Gud

havde vist sin kærlighed ved at skaffe menneskene en forløser. Nu stod alle disse dyrebare lærdomme klart for ham. Josef troede på, at hans fædres Gud ville være hans Gud. Han overgav sig straks helt og fuldt til Herren og bad om, at han, som bevarer Israel, ville være med ham i landflygtigheden.

Hans sjæl bævede, når han tænkte på sin store beslutning om at være tro mod Gud og under alle forhold handle, som det sømmer sig for en undersåt under Himmelenes Konge. Han ville tjene Herren med et udelt hjerte, modigt udholde de prøvelser, der blev hans lod, og udføre enhver pligt med troskab. Een dags oplevelser var blevet vendepunktet i Josefs liv. Denne dags frygtelige ulykke havde forvandlet ham fra et forkælet barn til en alvorlig, modig og behersket mand.

Ved ankomsten til Ægypten blev Josef solgt til Potifar, der var livvagtens øverste. Han blev i dennes tjeneste i ti år. Det var ikke helt almindelige fristelser, han blev udsat for her. Han boede midt blandt afgudsdyrkere. Tilbedelsen af falske guder var her forbundet med al den kongelige pragt, rigdom og kultur, som datidens højst civiliserede nation kunne opvise. Men Josef bevarede sin ligefremhed og sin troskab mod Gud. Lastefuldhed appellerede til ham overalt gennem synet og hørelsen, men han lod, som om han hverken så eller hørte noget af det. Han lod ikke sine tanker dvæle ved forbudte emner. Ønsket om at vinde ægypternes gunst kunne ikke få ham til at skjule sine principper. Havde han søgt at gøre det, ville han være blevet overvundet af fristelser, men han skammede sig ikke over sine fædres religion og gjorde sig ingen anstrengelser for at skjule, at han tilbad Gud.

Men Herren var med Josef, så lykken fulgte ham. Og hans herre så, at Herren var med ham, og at Herren lod alt, hvad han foretog sig, lykkes for ham. Potifars tillid til Josef voksede dagligt og han udnævnte ham til sidst til sin forvalter og gav ham det fulde opsyn med al sin ejendom. Og han betroede alt, hvad han ejede, til Josef, og selv bekymrede han sig ikke om andet end den mad, han spiste.

Den iøjnefaldende fremgang, der fulgte med alt, hvad der blev betroet Josef, var ikke resultatet af et direkte mirakel; men hans flid, omhu og energi kronedes med Guds velsignelse. Josef tilskrev Guds gunst sin fremgang, og selv hans afgudsdyrkende herre betragtede dette som hemmeligheden ved de usædvanlige resultater,

[109]

han opnåede. Men uden en stadig, målbevidst anstrengelse ville han aldrig havde fået en sådan fremgang. Gud blev æret ved sin tjeners troskab. Det var Guds hensigt, at den troende med hensyn til renhed og retskaffenhed skulle stå i skarp modsætning til afgudsdyrkerne, så at den himmelske nådes lys på den måde kunne skinne midt i hedenskabets mørke.

Josefs mildhed og troskab vandt livvagtens øverstes hjerte, og han blev mere betragtet som en søn end en slave. Den unge mand kom i forbindelse med fornemme og kloge mænd og fik kendskab til videnskab, sprog og forretningsvæsen, en uddannelse, der var nødvendig for Ægyptens vordende førsteminister.

Men Josefs tro og retskaffenhed skulle sættes på ildprøver. Hans herres hustru forsøgte at få den unge mand til at overtræde Guds lov. Hidtil havde han holdt sig uplettet af den fordærvelse, som dette hedenske land var så fuldt af; men hvordan skulle han overvinde denne fristelse, der kom så pludselig og var så stærk og forførende? Josef vidste godt, hvad der ville blive følgen af at gøre modstand. Han havde valget mellem fortielse, begunstiging og belønninger på den ene side og vanære, fængsel og måske døden på den anden. Hele hans fremtid afhang af et øjeblikks afgørelse. Ville principperne sejre? Ville Josef stadig være tro mod Gud? Med usigelig spænding iagttog englenerne, hvad der foregik.

Josefs svar viser de religiøse princippers magt. Han ville ikke forråde sin jordiske herres tillid, og hvad end følgerne blev, ville han vedblive at være tro mod sin himmelske Herre. For Guds og englernes ransagende øjne er der mange, som tager sig friheder, som de ikke ville gøre sig skyld i, hvis deres medmennesker var til stede; men Josefs første tanke gjaldt Gud. »Hvor skulle jeg da kunne øve denne store misgerning og synde mod Gud!« sagde han.

Hvis vi altid tænkte på, at Gud ser og hører alt, hvad vi gør og siger, og holder nøje regnskab med vore ord og handlinger og engang vil kræve os til regnskab for det alt sammen, så ville vi vige tilbage fra at synde. De unge bør altid huske, at hvor de end er, og hvad de end gør, er de altid i Guds nærværelse. Intet i vort liv sker ubemærket. Vi kan ikke skjule vore handlinger for den Højeste. Selv strenge menneskelige love bliver somme tider overtrådt, uden at det opdages, så overtræderen undgår straf. Men det er ikke tilfældet med Guds lov. Det dybeste midnatsmørke kan ikke skjule den skyldige.

Han tror måske, at han er alene, men et usynligt vidne overværer enhver handling. Selv hjertets motiver ses af Gud. Enhver handling, ethvert ord, enhver tanke bliver bemærket så nøje, som om der kun fandtes eet menneske i hele verden, og Himmels opmærksomhed var rettet mod det.

Josef måtte lide for sin retskaffenhed; for hans fristerinde hævnedes sig ved at beskyldte ham for en afskyelig forbrydelse og sørgede for, at han blev kastet i fængsel. Havde Potifar troet på sin hustrus anklage mod Josef, ville den unge hebræer have mistet livet; men den beskedenhed og retskaffenhed, der helt igennem havde præget hans opførsel, var et bevis på hans uskyld; og dog overlod man ham til skam og trældom for at redde hans herres hus rygte.

[110]

I begyndelsen blev Josef behandlet meget strengt af sine fangevogtere. Salmisten siger: »De tvang hans fødder med lænker, han kom i lænker af jern, indtil hans ord blev opfyldt; ved Herrens ord stod han prøven igennem.« Sl. 105, 18-19. Men Josefs virkelige karakter lyser, selv i fængslets mørke. Han bevarede sin tro og tålmodighed. Hans mange års tro tjeneste var blevet grusomt belønnet, men det gjorde ham ikke vranten eller mistænksom. Han ejede den fred, der udspringer af bevidstheden om uskyldighed, og han overlod sin sag til Gud. Han rugede ikke over sin forurettelse, men glemte sin sorg ved at prøve at lette andres sorger. Han fandt en opgave, selv i fængslet. I prøvelsens skole var Gud ved at forberede ham til større brugbarhed, og han vægrede sig ikke ved at gennemgå den nødvendige skoling. I fængslet, hvor han så resultaterne af undertrykkelse og tyranni og forbrydelsens følger, lærte han retfærdighed, sympati og barmhjertighed, og det forberedte ham til at udøve magt med visdom og medlidenhed.

Josef vandt gradvist fangevogterens tillid og fik til sidst opsyn med alle fangerne. Det var hans opførsel i fængslet - hans retskaffenhed i det daglige liv og hans sympati for dem, der var i vanskeligheder og nød -, der beredte vejen for hans medgang og ære senere hen. Hver lysstråle, vi kaster på andre, skinner tilbage på os selv. Hvert venligt, medfølelse ord til de sorgfulde, hver handling for at bringe de undertrykte lindring og hver gave til de trængende vil bringe giveren velsignelse, hvis motiverne er rigtige.

Kongens overbager og overmundskænk var blevet kastet i fængsel for en eller anden forseelse, og de blev betroet i Josefs

varetægt. En morgen, da han så, at de var særlig bedrøvede, spurgte han venligt om grunden og fik at vide, at de havde haft en mærkelig drøm, hvis betydning de var ivrige efter at få at vide. Josef sagde: »Er det ikke Guds sag at tyde drømme? Fortæl mig det da!« Da de havde fortalt deres drøm, sagde Josef, hvad de betød: Tre dage efter ville overmundskænken blive genindsat i sit embede og række Farao bægeret som før; men overbageren ville blive henrettet på kongens befaling. I begge tilfælde gik det, som Josef havde sagt.

Kongens mundskænk havde givet udtryk for den dybeste taknemmelighed over for Josef, både for drømmens opmuntrende tydning og for hans mange venlige handlinger. Til gengæld fortalte Josef på en gribende måde om sit eget uretfærdige fangenskab og bønfuldt ham om at bringe hans sag frem for kongen. »Ville du nu blot tænke på mig, når det går dig vel, og vise mig godhed og omtale mig for Farao og således hjælpe mig ud af dette hus; thi jeg er stjålet fra hebræernes land og har heller ikke her gjort noget, de kunne sætte mig i fængsel for.« Overmundskænkens drøm blev opfyldt i alle enkeltheder; men da han atter nød kongens gunst, tænkte han ikke mere på sin velgører. Josef blev i fængslet i endnu to år. Det håb, der var blevet tændt i hans hjerte, svandt gradvis, og til alle de andre prøvelser føjedes utaknemmighedens bitre brod.

Men Guds hånd skulle snart åbne fængslets porte. Kongen af Ægypten havde en nat to drømme, der tilsyneladende pegede hen på samme begivenhed og syntes at varsle en stor katastrofe. Han kunne ikke finde ud af deres betydning, men de blev ved at tyngede hans sind. Tegnsudlæggerne og vismændene i riget kunne ikke tyde dem. Kongens rådvildhed og bekymring voksede, og rædsel bredte sig i hele paladset. Den almindelige ophidselse fik overmundskænken til at tænke på omstændighederne i forbindelse med sin egen drøm. Samtidig kom han i tanker om Josef, og han angrede dybt sin glemsomhed og utaknemmighed. Han meddelte straks kongen, hvordan hans og overbagerens drøm var blevet tydet af en hebraisk fange, og hvordan forudsigelserne var gået i opfyldelse.

Det var ydmygende for Farao at måtte sende tegnsudlæggerne og vismændene i riget bort og rådspørge en fremmed og en slave; men han var parat til at tage imod selv den mest beskedne hjælp, hvis blot han kunne få ro i sindet. Der blev straks sendt bud efter [111] Josef. Denne tog sin fængselsdragt af og lod sig rage, for hans hår

var blevet langt under hans vanærende fængselsophold. Han blev derefter ført frem for kongen.

Så sagde Faraos til Josef: »Jeg har haft en drøm, som ingen kan tyde; og nu har jeg hørt om dig, at du kun behøver at høre en drøm, så kan du tyde den.« Josef svarede Faraos: »Ikke jeg - men Gud vil give Faraos et gunstigt svar!« Josefs svar til kongen åbenbarer hans ydmyghed og tro på Gud. Han siger beskedent, at han ikke har den ære selv at besidde en højere visdom. »Ikke jeg« - Gud alene kan forklare disse mysterier.

Faraos begyndte nu at fortælle sine drømme: »Jeg drømte, at jeg stod på Nilens bred; og se, op af floden steg der syv fede og smukke køer, som gav sig til at græsse i engen; efter dem steg der syv andre køer op, ringe, såre usle og magre, så usle dyr har jeg ikke set nogetsteds i Ægypten, og de magre og usle køer åd de syv første, fede køer; men da de havde slugt dem, var det ikke til at kende på dem; de så lige så usle ud som før. Så vågnede jeg. Men jeg sov atter ind og så i drømme syv fulde og gode aks skyde frem på et og samme strå; men efter dem voksede syv udtørrede, golde og vindsvedne aks frem, og de golde aks slugte de syv gode aks. Det fortalte jeg mine tegnsudlæggere, men ingen kunne forklare mig det.«

Josef sagde: »Faraos drømme betyder begge det samme, og Gud har kundgjort Faraos, hvad han vil gøre.« Der skulle komme syv år med stor overflod. Mark og have ville give rigeligere end nogensinde før. Og denne periode ville blive efterfulgt af syv års hungersnød. Overfloden skulle ikke mærkes »på grund af den påfølgende hungersnød; thi den bliver såre hård«. Drømmens gentagelse var et bevis på, at dens opfyldelse var sikker, og at den var nær. »Men nu skulle Faraos udse sig en indsigtfuld og klog mand og sætte ham over Ægypten, og Faraos skulle tage og indsætte tilsynsmænd over landet og opkræve femtedelen af Ægyptens afgrøde i overflodens syv år; og de skal samle al afgrøden fra de gode år, der kommer, og oplagre høsten som Faraos eje og bringe afgrøden under lås og lukke i byerne, for at afgrøden kan tjene til forråd for landet i hungersnødens syv år.«

Fortolkningen var så fornuftig og konsekvent og det fremsatte forslag så godt og klogt, at rigtigheden heraf ikke kunne betvivles. Men hvem skulle man betro gennemførelsen af denne plan? Natio-

nens redning afhang af et klogt valg. Kongen var bekymret. I nogen tid var spørgsmålet under overvejelse. Gennem overmundskænken havde monarken fået at vide, med hvilken visdom og klogskab Josef havde styret fængslet. Det var indlysende, at han besad fremragende administrative evner. Mundskænken, der nu var fuld af selvbebrejdelser, søgte at bøde på sin tidligere utaknemmelighed ved at anbefale sin velgører på det varmeste, og kongens videre undersøgelser bekræftede, hvad han sagde. I hele riget var Josef den eneste, der havde visdom nok til at påpege den fare, der truede landet, og anvise de forholdsregler, der var nødvendige for at imødegå den. Kongen var overbevist om, at han var den bedst kvalificerede til at udføre den plan, han havde foreslået. Det var tydeligt, at en guddommelig kraft var med ham, og at der ikke var nogen blandt kongens embedsmænd, der var så godt egnet til at lede nationens anliggender i denne krisetid. At han var hebræer og slave, betød kun lidt i sammenligning med hans åbenbare visdom og sunde fornuft. »Hvor finder vi en mand, i hvem Guds Ånd er som i ham?« sagde kongen til sine rådgivere.

Man besluttede at overdrage hvervet til Josef, og han fik den overraskende meddelelse: »Efter at Gud har åbenbaret dig alt dette, kan ingen måle sig med dig i indsigt og kløgt; du skal forestå mit hus, og efter dit ord skal alt mit folk rette sig; kun tronen vil jeg have forud for dig.« Derefter gav kongen Josef de officielle tegn på hans høje embede. »Og Faraos tog seglringen af sin hånd og satte den på Josefs, klædte ham i fine linnedklæder og hængte guldkæden om hans hals; han lod ham køre i sin næstbedste vogn, og de råbte abrek for ham.«

Han tog ham til herre for sit hus, til hersker over alt sit gods; han styrede hans øverster efter sin vilje og viste hans ældste til rette. Sl. 105, 21-22. Fra fængslet var Josef blevet ophøjet til hersker over hele Ægypten. Det var en meget ærefuld stilling, men den var vanskelig og farefuld. Det er ikke ufarligt at have en høj stilling. Ligesom uvejret lader den lille blomst i dalen uskadt, mens det rykker det statelige træ på bjergets top op med rod, således kan de, som har bevaret deres retskaffenhed i en beskedent stilling, blive trukket ned i afgrunden af de fristelser, der følger med verdslig fremgang og ære. Men Josefs karakter bestod både modgangens og medgangens prøve. Han udviste samme tro, da han stod i Faraos palads, som da han sad i fængselscellen. Han var stadig en fremmed i et hedensk land, og han

[112]

var skilt fra sin slægt, der tilbad Gud; men han troede fuldt ud på, at Guds hånd havde ledet hans skridt, og i stadig tillid til Gud udførte han trofast de pligter, der fulgte med hans stilling. Gennem Josef henledes kongens og Ægyptens stormænds opmærksomhed på den sande Gud, og skønt de stadig holdt fast ved deres afgudsdyrkelse, lærte de at respektere de principper, der åbenbares i det menneskes liv og karakter, som tilbeder Gud.

Hvorledes var Josef i stand til at udvise så stor karakterfasthed, retskaffenhed og visdom? I sine unge år havde han set mere på, hvad der var hans pligt, end på, hvad han havde lyst til, og ungdomstidens retskaffenhed, enfoldige tillid og ædle natur bar frugt i manddomstidens gerninger. Et rent og nøjsomt liv havde begunstiget en kraftig udvikling af både de fysiske og intellektuelle evner. Kontakt med Gud gennem hans værk og overvejelse af de store sandheder, der var betroet troens arvinger, havde højnet og forædlet hans åndelige natur, udvidet hans horisont og styrket hans forstand, som intet andet studium kunne gøre det. Pligt troskab på ethvert trin, fra det nederste til det øverste, havde udviklet enhver evne til det yderste. Den, der lever i overensstemmelse med Skaberens vilje, sikrer sig den sandeste og ædleste karakterudvikling. »Herrens frygt, det er visdom, at sky det onde er indsigt.« Job 28, 28.

Der er kun få, der indser de små tings indflydelse på karakterens udvikling. Intet af det, vi har med at gøre, er i virkeligheden småt. De skiftende omstændigheder, vi møder dag for dag, er beregnet til at sætte vor trofasthed på prøve og gøre os skikket til mere betroede opgaver. Ved at udvise principfasthed i dagliglivet vænnes sindet til at sætte pligtens krav over fornøjelser og tilbøjeligheder. Det sind, der optrænes på denne måde vil ikke vakle mellem ret og uret som et rør, der svajer i vinden. Det er pligt tro, fordi det er vænnet til troskab og sandhed. Ved at vise troskab i det mindste får det styrke til at være tro i det som er større.

En retskaffen karakter er af større værdi end Ofirs guld. Uden en sådan karakter kan ingen opnå hæder og ære. Men karakteren nedarves ikke. Der kan ikke købes. Moralske fortrin og fremragende åndelige egenskaber skyldes ikke tilfældigheder. Selv de bedste evner er intet værd, medmindre de udvikles. Dannelsen af en ædel karakter tager hele livet og er resultatet af flittige, udholdende an-

[113] strengelser. Gud giver anledningerne, et godt resultat afhænger af den brug, vi gør af dem.

Kapitel 21—Josef og hans brødre

Lige fra begyndelsen af de frugtbare år blev der truffet forberedelser til at imødegå den kommende hungersnød. Under Josefs ledelse blev der bygget vældige lagerbygninger på alle de vigtigste steder i hele Ægypten, og der blev truffet foranstaltninger til at opbevare det, der blev tilovers af den ventede høst. Dette fortsattes gennem alle overfloden syv år, indtil det oplagrede korn ikke mere kunne måles.

Og så begyndte de syv års hungersnød, som Josef havde forudsagt. Og der opstod hungersnød i alle lande, men i hele Ægypten var der brød. Så hungrede hele Ægypten; og folket råbte til Farao om brød; men Farao sagde til alle ægypterne: »Gå til Josef og gør, hvad han siger Eder!« Og der var hungersnød over hele Jorden. Da åbnede Josef for alle kornlagrene og solgte korn til ægypterne

Hungersnøden bredte sig til Kanaans land og føltes stærkt i den del af landet, hvor Jakob boede. Da man hørte om de rigelige forråd, der var samlet af Ægyptens konge, drog ti af Jakobs sønner derned for at købe korn. Ved deres ankomst blev de ført hen til kongens stedfortræder, og sammen med andre købere forestillede de sig for landets hersker. Og de »kastede sig til jorden for ham«. »Josef kendte sine brødre, men de kendte ikke ham.« Hans hebraiske navn var blevet ombyttet med et navn, kongen havde givet ham, og der var ikke megen lighed mellem Ægyptens førsteminister og den unge mand, de havde solgt til israelitterne. Da Josef så sine brødre bøje sig dybt for ham, kom han i tanker om sine drømme, og fortiden stod lyslevende for ham. Da han lod blikket glide hen over dem, opdagede hans skarpe øje straks, at Benjamin ikke var iblandt dem. Var han også blevet et offer for disse grusomme mænds forræderiske hårdhed? Han besluttede at få sandheden at vide. »I er spejdere,« sagde han strengt, »I kommer for at se, hvor landet er åbent!«

De svarede: »Nej, herre, dine trælle kommer for at købe føde! Vi er alle sønner af en og samme mand; vi er ærlige folk, dine trælle er ikke spejdere!« Han ønskede at vide, om de havde den samme

hovmodige ånd, som da han var sammen med dem, og samtidig at få nogle oplysninger om deres hjem; og dog vidste han godt, hvor falske deres udtalelser kunne være. Han gentog sin anklage, og de svarede: »Vi, dine trælle, var tolv brødre, sønner af en og samme mand i Kanaans land; den yngste er for tiden hjemme hos vor fader, og een er ikke mere!«

[114] Regenten lod, som om han betvivlede sandfærdigheden af det, de fortalte, og stadig betragtede dem som spejdere. Han erklærede, at han ville sætte dem på prøve ved at beholde dem i Ægypten, mens en af dem rejste hjem efter deres yngste broder. Hvis de ikke ville gå med til det, ville de alle blive behandlet som spejdere. Men en sådan ordning kunne Jakobs sønner ikke gå med til, for i mellemtiden ville deres familier komme til at sulte. Og hvem af dem skulle påtage sig at rejse alene, mens de andre sad i fængsel? Hvordan kunne han komme hjem til faderen under disse omstændigheder? Det var mest sandsynligt, at de ville blive slået ihjel eller gjort til slaver, og hvis Benjamin blev ført til Ægypten, kom han måske til at lide deres skæbne. De besluttede at blive og lide sammen hellere end at bringe yderligere sorg over deres fader, hvis han skulle miste den søn, der var tilbage. Så blev de kastet i fængsel, og her sad de i tre dage. I de år, der var gået, siden Josef blev skilt fra dem, havde Jakobs sønner skiftet karakter. De havde været misundelige, ustyrlige, bedrageriske, grusomme og hævnerrige; men nu, da de blev prøvet med modgang, viste de sig at være uegennyttige, tro mod hinanden og hengivne over for deres fader, og skønt de var midaldrende mænd, underkastede de sig hans myndighed.

De tre dage i det ægyptiske fængsel var fulde af bitter sorg, idet brødrene tænkte på deres tidligere synder. Hvis Benjamin ikke kunne komme, ville de uden tvivl blive erklæret for at være spejdere, og de havde kun ringe håb om at få deres faders samtykke til at lade Benjamin rejse. Den tredje dag lod Josef brødrene hente til sig. Han turde ikke vente længere. Hans fader og deres familier led måske allerede sult. Han sagde: »Vil I beholde livet, så skal I gøre således, thi jeg er en mand, der frygter Gud: Er I virkelig ærlige folk, lad så en af Eder blive tilbage som fange i det fængsel, som I sad i, mens I andre drager hjem med korn til at stille hungeren i Eders huse; og bring så Eders yngste broder til mig, så skal Eders ord stå til troende, og I skal slippe for at dø!« Dette forslag blev de enige

om at gå ind på, selv om de kun havde ringe håb om, at deres fader ville lade Benjamin rejse med dem. Josef havde forhandlet med dem gennem tolk, og da de ikke havde anelse om, at statholderen kunne forstå dem, talte de frit med hinanden i hans nærværelse. De bebrejdede sig selv for den behandling, de havde givet Josef: »Sandelig, nu må vi bøde for, hvad vi forbrød mod vor broder, da vi så hans sjælevåde, medens han bønfuldt os, og dog ikke hørte ham; derfor stedes vi nu i denne vånde!« Ruben, der havde planlagt at befri Josef i Dotan, tilføjede: Sagde jeg Eder ikke dengang: »Forsynd Eder ikke mod drengen ! Men I ville ikke høre; se, nu kræves hans blod!« Da Josef hørte dette, kunne han ikke længere beherske sine følelser, men gik udenfor og græd. Da han kom tilbage, befalede han, at Simeon skulle bindes for deres øjne og igen sættes i fængsel. I deres grusomme behandling af deres broder havde Simeon været anstifteren og hovedmanden, og det var derfor, valget faldt på ham.

Inden Josef lod brødrene rejse, gav han besked om, at de skulle forsynes med korn, og at hver enkelts penge hemmeligt skulle anbringes øverst i hans sæk. De fik også foder til dyrene på hjemrejsen. På vejen hjem åbnede en af dem sin sæk og opdagede til sin overraskelse sin pengepose. Da han fortalte det til de andre, blev de forskrækkede og rådvilde og sagde til hverandre: »Hvad har Gud dog gjort imod os!« Skulle de betragte det som et godt tegn fra Gud, eller havde han ladet det ske for at straffe dem for deres synder og kaste dem ud i endnu større ulykker? De erkendte, at Gud havde set deres synder, og at han nu straffede dem.

Jakob ventede ængsteligt på sønnernes hjemkomst, og da de endelig kom, samledes hele lejren ivrigt om dem, mens de fortalte faderen alt, hvad der var hændt dem. Uro og bange anelser fyldte alles hjerte. Den ægyptiske statholders handlemåde syntes at indebære en skjult plan, og deres frygt bestyrkedes, da de åbnede alle sækkene, og hver enkelt fandt sine penge i sin sæk. I sin sorg udbrød den aldrende fader: »I gør mig barnløs; Josef er ikke mere, og Simeon er ikke mere, og nu vil I tage Benjamin; det går alt sammen ud over mig!« Ruben svarede: »Du må tage mine to sønners liv, hvis jeg ikke bringer ham til dig; betro ham til mig, og jeg skal bringe ham tilbage til dig!« Men denne overilede tale lettede ikke Jakobs sind. »Min søn skal ikke rejse derved med Eder, thi hans broder er død,

og han alene er tilbage; tilstøder der ham en ulykke på den rejse, I har for, så bringer I mine grå hår ned i dødsriget med sorg!«

[115] Men hungersnøden fortsatte, og som tiden gik, brugte de næsten alt det korn, der var blevet hentet i Ægypten. Jakobs sønner vidste, at det ikke kunne nytte at rejse tilbage til Ægypten uden Benjamin. De nærrede kun ringe håb om at få faderen til at ændre sin beslutning og ventede i tavshed. Den truende hungersnøds skygge blev mørkere og mørkere. I alle de ængstelige ansigter i lejren læste den gamle mand deres nød, og til sidst sagde han: »Køb os igen lidt føde!«

Juda svarede: »Manden sagde os ganske afgjort: I bliver ikke stedt for mit åsyn, medmindre Eders broder er med! Hvis du derfor vil sende vor broder med os, vil vi rejse ned og købe dig føde; men sender du ham ikke med, så rejser vi ikke derved, thi manden sagde til os: I bliver ikke stedt for mit åsyn, medmindre Eders broder er med!« Da Juda så, at faderen begyndte at vakle i sin beslutning, tilføjede han: »Send dog drengen med mig, så vi kan komme af sted og blive i live og undgå døden, både vi og du og vore børn!« Han tilbød at garantere for sin broder og bære skylden for stedse, hvis han ikke bragte Benjamin med hjem til faderen igen.

Jakob kunne ikke nægte at give sin tilladelse længere og gav sine sønner besked om at forberede sig til rejsen. Han bød dem også bringe herskeren en gave bestående af sådanne produkter, som kunne skaffes til veje i det hungerramte land - »lidt mastiksbalsam, lidt honning, tragakantgummi, cistusharpiks, pistacienødder og mandler« - samt dobbelt så mange penge som sidst. »Og tag så Eders broder og drag atter til manden.« Da sønnerne var ved at begive sig ud på deres tvivlsomme færd, rejste deres gamle fader sig, og idet han løftede hænderne mod himmelen, udtalte han denne bøn: »Gud den Almægtige lade Eder finde barmhjertighed hos manden, så han lader Eders anden broder og Benjamin fare - men skal jeg være barnløs, så lad mig da blive det!«

Atter rejste de til Ægypten og trådte frem for Josef. Da hans blik faldt på Benjamin, hans rigtige moders søn, blev han dybt bevæget. Men han skjulte sine følelser og befalede, at de skulle føres til hans hus, og at der skulle træffes forberedelser til, at de kunne spise sammen med ham. Da brødrene blev ført til statholderens palads, blev de meget forfærdede, for de frygtede, at de nu ville blive krævet til regnskab for de penge, som fandtes i deres sække. De tænkte, at

pengene muligvis var blevet anbragt der med vilje, for at man kunne finde et påskud til at gøre dem til slaver. I deres nød henvendte de sig til hushovmesteren og fortalte ham omstændighederne i forbindelse med deres besøg i Ægypten, og som bevis på deres uskyld meddelte de ham, at de havde bragt de penge med, som de havde fundet i deres sække, og desuden betaling for nyt korn. De tilføjede: »Vi ved ikke, hvem der har lagt pengene i vore sække!« Manden svarede: »Vær ved godt mod, frygt ikke ! Eders Gud og Eders faders Gud har lagt en skat i Eders sække. Eders penge har jeg modtaget!« Deres ængstelse svandt bort, og da Simeon, der var blevet løsladt fra fængslet, sluttede sig til dem, følte de, at Gud virkelig havde været dem nådig.

Da statholderen igen mødtes med dem, gav de ham deres gaver, bøjede sig ydmygt og »kastede sig til jorden for ham«. Han mindedes atter sine drømme, og efter at han havde hilst på sine gæster, spurgte han: »Går det Eders gamle fader vel, ham, I talte om? Lever han endnu?« »Det går din træl, vor fader, vel; han lever endnu!« var svaret, og endnu en gang kastede de sig ned for ham. Så faldt hans blik på Benjamin, og han sagde: »Er det så Eders yngste broder, som I talte til mig om?« »Gud være dig nådig, min søn!« Overvældet af ømme følelser kunne han ikke sige mere; »derfor gik han ind i sit kammer og græd der«.

Da han havde genvundet selvbeherskelsen, vendte han tilbage, og alle begyndte at spise. Efter kastelovene måtte ægypterne ikke spise sammen med folk fra andre nationer. Jakobs sønner fik derfor et bord for sig selv, mens statholderen på grund af sin høje rang spiste for sig selv; de tilstedeværende ægyptere sad også ved særskilte borde. Da alle havde fået plads, forbavsedes brødrene over at de sad nøjagtigt efter alder. Josef »lod dem bringe mad fra sit eget bord« men Benjamin fik fem gange så meget som hver af de andre. Ved denne gunstbevisning håbede Josef at finde ud af, om den yngste broder blev betragtet med samme misundelse og had, som de havde vist ham. Da brødrene stadig troede, at Josef ikke forstod deres sprog, talte de frit med hinanden. Derved fik han rig lejlighed til at lære deres virkelige følelser at kende. Men han ønskede at sætte dem yderligere på prøve, og inden de rejste, befalede han, at hans eget drikkebæger af sølv skulle skjules i den yngstes sæk.

[116] De begyndte glade på hjemrejsen. Simeon og Benjamin var med dem, deres dyr var belæsset med korn, og de følte alle sammen, at de nu var kommet velbeholdent ud af alle de farer, der havde truet dem. Men de var kun kommet til udkanten af byen, da de blev indhentet af statholderens hovmester, der skarpt spurgte dem: »Hvorfor har I gengældt godt med ondt? Hvorfor har I stjålet mit (min herres) sølvbæger? Det er jo min herres mundbæger, som han bruger til at tage varsler af! Ilde har I handlet ved at gøre således!« Dette bæger ansås for at være udstyret, så det kunne afsløre enhver gift, som kom deri. På den tid vurderedes sådanne bægre meget højt, da de blev betragtet som et værn mod giftmord.

De rejsende svarede på hovmesterens beskyldning: »Hvor kan min herre tale således? Det være langt fra dine trælle at gøre sligt! Se, de penge, vi fandt oven i vore sække, bragte vi tilbage til dig fra Kanaans land - hvorfor skulle vi da stjæle guld eller sølv fra din herres hus! Den af dine trælle, det findes hos, skal dø, og desuden vil vi andre være din herres trælle!« Dertil svarede hovmesteren: »Vel, lad det blive, som I siger: Den, bægeret findes hos, skal være min træl, men I andre skal være sagesløse!«

Undersøgelsen begyndte straks. »Så skyndte de sig at løfte hver sin sæk ned på jorden og åbne den,« og hovmesteren undersøgte hver enkelt, idet han begyndte med Rubens og tog dem i rækkefølge ned til den yngstes. Bægeret blev fundet i Benjamins sæk.

Brødrene sønderrev deres klæder som tegn på fortvivlelse og vendte langsomt tilbage til byen. Efter deres eget løfte skulle Benjamin nu være slave. De fulgte hovmesteren til paladset, hvor statholderen stadig opholdt sig, og kastede sig ned for ham. »Hvad har I gjort!« sagde han. »Ved I ikke, at en mand som jeg forstår sig på hemmelige kunster?« Josef ønskede at få dem til åbent at erkende deres synd. Han havde aldrig påstået, at han havde overnaturlige evner, men han havde ikke noget imod, at de troede, at han kunne læse deres livs hemmeligheder.

Juda svarede: »Hvad skal vi svare min herre, hvad skal vi sige, og hvorledes skal vi retfærdiggøre os? Gud har fundet dine trælles brøde! Se, vi er min herres trælle, både vi andre og han, bægeret fandtes hos!«

Det være langt fra mig at handle således, var svaret. Den, bægeret fandtes hos, skal være min træl, men I andre kan i fred drage hjem til Eders fader.

I sin dybe fortvivlelse trådte Juda nu hen til herskeren og sagde: »Hør mig, min herre, lad din træl tale et ord for min herres ører og lad ikke vreden blusse op i dig mod din træl, thi du er jo som Farao!« Med rørende veltalenhed skildrede han nu sin faders sorg over tabet af Josef og hans vægring ved at lade Benjamin rejse med til Ægypten, da han var den eneste overlevende søn af Rakel, som Jakob elskede så højt. »Kommer jeg derfor hjem til din træl, min fader, uden at drengen, ved hvem han hænger med hele sin sjæl, er med, så bliver det hans død, når han ser, at drengen ikke er med, og dine trælle vil bringe din træl vor faders grå hår i dødsriget med sorg. Men din træl skal svare sin fader for drengen, og jeg har forpligtet mig til at være hans skyldner for bestandig, hvis jeg ikke bringer ham til ham; lad derfor din træl blive tilbage i drengens sted som min herres træl, men lad drengen drage hjem med sine brødre! Thi hvorledes skulle jeg kunne drage hjem til min fader, når jeg ikke har drengen med? Jeg vil ikke kunne være vidne til den ulykke, der rammer min fader!«

Josef var tilfreds. Han havde set frugterne af sand anger hos sine brødre. Da han hørte Judas ædle tilbud, gav han ordre til, at alle undtagen disse mænd skulle gå ud; så græd han højt og sagde: »Jeg er Josef! Lever min fader endnu?« Hans brødre stod som forstenede, stumme af frygt og overraskelse. Herskeren over Ægypten var altså deres broder Josef, som de havde misundt og ville have myrdet, og som de til sidst solgte som slave! Alt det onde, de havde gjort ham, passerede forbi deres indre blik. De huskede, hvordan de havde foragtet ham for hans drømme og gjort alt for at forhindre deres opfyldelse. Og dog havde de haft deres andel i disse drømmes opfyldelse. Nu, da de helt var i hans magt, ville han sikkert hævne den uret, de havde begået.

Da han så deres rådvildhed, sagde han venligt: »Kom hen til mig!« og da de kom nærmere, fortsatte han: »Jeg er Eders broder Josef, som I solgte til Ægypten; men nu skal I ikke græmme Eder eller være forknytte, fordi I solgte mig herhen, thi Gud har sendt mig forud for Eder for at opholde liv.« Han følte, at de allerede havde lidt

nok for deres grusomhed mod ham og søgte nu ædelmodigt at drive deres frygt på flugt og formindske deres bitre selvbefredelser.

I to år har der nu været hungersnød i landet, og fem år endnu skal der hverken pløjes eller høstes; derfor sendte Gud mig forud for Eder, for at I kan få efterkommere på jorden, og for at mange hos Eder kan reddes og holdes i live. Og nu, ikke I, men Gud har sendt mig hid, og han har gjort mig til fader hos Faraos og til herre over hele hans hus og til hersker over hele Ægypten. Skynd jer nu hjem til min fader og sig til ham: Din søn Josef lader sige: Gud har sat mig til hersker over hele Ægypten; kom uden tøven ned til mig og tag bolig i Gosens land og bo i min nærhed med dine sønner og sønnesønner, dit småkvæg og hornkvæg og alt, hvad du ejer og har; der vil jeg sørge for dit underhold - thi hungersnøden vil vare fem år endnu - for at ikke du, dit hus eller nogen, der hører dig til, skal gå til grunde! Nu ser I, også min broder Benjamin, med egne øjne, at det er mig, der taler til Eder. Så faldt han grædende sin broder Benjamin om halsen, og Benjamin græd i hans arme. Og han kyssede alle sine brødre og græd ved deres bryst; og nu kunne hans brødre tale med ham. De bekendte ydmygt deres synd og bad ham indtrængende om tilgivelse. De havde længe lidt under ængstelse og anger, og nu glædede de sig over, at han endnu var i live.

Nyheden om, hvad der var sket, nåede hurtigt kongen, der var ivrig efter at vise sin taknemmelighed mod Josef og derfor bekræftede statholderens indbydelse til familien med ordene: Det bedste, der er i hele Ægypten, skal være Eders! Brødrene blev sendt af sted med rigelige forråd og vogne og alt, hvad der var nødvendigt for at flytte alle deres familier og ledsagere til Ægypten. Josef gav Benjamin kostbarere gaver end nogen af de andre. Af frygt for, at der skulle opstå strid imellem dem på hjemrejsen, sagde han, da de drog af sted: Kives ikke på vejen!

Jakobs sønner vendte tilbage til deres fader med den gode nyhed: Josef lever endnu, og han er hersker over hele Ægypten. Først blev den gamle mand ganske overvældet. Han kunne ikke tro, hvad han hørte; men da han så den lange række vogne og de belæssede dyr, og da Benjamin var hos ham igen, blev han overbevist, og i sin store glæde udbrød han: Det er stort, min søn Josef lever endnu; jeg vil drage hen og se ham, inden jeg dør!

Endnu en ydmygelse stod tilbage for de ti brødre. Nu bekendte de over for deres fader det bedrag og den grusomhed, der i så mange år havde forbitret både hans og deres liv. Jakob havde ikke troet, at de kunne begå så lav en handling; men han så, at alt var blevet vendt til det gode, og han tilgav og velsignede sine fejlende børn.

Faderen og sønnerne var snart på vej mod Ægypten med deres familier, hjerde og talrige ledsagere. De drog af sted med glad hjerte, og da de kom til Beersjeba, bragte patriarken takofre og bønfuldt Herren om at give dem en forsikring om, at han ville drage med dem. I et syn om natten kom Guds ord til ham: Vær ikke bange for at drage ned til Ægypten, thi jeg vil gøre dig til et stort folk der; jeg vil selv drage med dig til Ægypten, og jeg vil også føre dig tilbage.

Forsikringen: Vær ikke bange for at drage ned til Ægypten; thi jeg vil gøre dig til et stort folk der, var af stor betydning. Abraham havde fået løfte om efterkommere så talrige som stjernerne, men hidtil var det udvalgte folk kun vokset langsomt. Og i Kanaans land var der ikke plads til, at et folk kunne udvikle sig som forudsagt. Kanaan var i stærke stammers besiddelse, og de skulle ikke fordrives førend i fjerde slægtled. Hvis Israels efterkommere skulle blive et talrigt folk der, måtte de enten drive landets indbyggere ud eller sprede sig iblandt dem. På grund af Guds beslutning kunne de ikke gøre det første, og hvis de blandede sig med kanaanæerne, stod de i fare for at blive forledt til afgudsdyrkelse.

Ægypten frembød derimod de bedste betingelser for, at Guds hensigt kunne opfyldes. En landsdel, der var godt afvandet og meget frugtbar, blev stillet til deres rådighed, og den bød på rige muligheder for en hurtig befolkningstilvækst. Desuden ville den modvilje, de ville møde i Ægypten på grund af deres beskæftigelse - thi enhver hyrde er ægypterne en vederstyggelighed - gøre det muligt for dem at forblive et særskilt, afsondret folk, hvorved de ville blive hindret i at tage del i Ægyptens afgudsdyrkelse.

[118]

Da de nåede Ægypten, rejste de direkte til Gosens land. Josef kørte dertil i sin embedsvogn, ledsaget af et fyrsteligt følge. Han glemte både sine omgivers pragt og sin høje stilling. Kun een tanke fyldte hans sind, og kun een længsel fik hans hjerte til at banke. Da han så de rejsende nærme sig, kunne han ikke længere styre sin kærlighed, som han i så mange år havde undertrykt. Han sprang af vognen og ilede hen for at byde sin fader velkommen. Og han

omfavtede ham og græd længe i hans arme; og Israel sagde til Josef: Lad mig nu kun dø, da jeg har set dit ansigt, at du endnu lever!

Josef tog fem af sine brødre med sig og forestillede dem for Faraos, for at de af ham skulle modtage den jord, der skulle være deres fremtidige hjem. Af taknemmelighed mod førsteministeren ville Faraos have bæret dem ved at udnævne dem til embedsmænd, men Josef, der var tro mod tilbedelsen af Gud, prøvede at skåne sine brødre for de fristelser, de ville være udsat for ved et hedensk hof. Derfor rådede han dem til åbent at fortælle, hvad deres beskæftigelse var, når kongen spurgte om det. Jakobs sønner fulgte dette råd og tilføjede omhyggeligt, at de var kommet for at opholde sig i landet for en tid, ikke for at tage fast bopæl. På denne måde sikrede de sig ret til at rejse, hvis de ville. Kongen lod dem bosætte sig i »den bedste del af landet« i Gosens land.

Kort efter deres ankomst forestillede Josef også sin fader for kongen. Patriarken var ikke vant til at færdes i kongelige sale; men ude i den majestætiske natur havde han været i forbindelse med en mægtigere monark, og nu løftede han sine hænder og velsignede Faraos i bevidstheden om sin forrang.

I sin første hilsen til Josef havde Jakob talt, som om han var parat til at dø umiddelbart efter denne lykkelige afslutning på de mange års ængstelse og sorg. Men han skulle få lov at leve i endnu 17 år i fredelig tilbagetrukkethed i Gosen. Disse år blev en lykkelig modsætning til dem, der gik forud. Han så beviser på sand anger hos sine sønner. Hans familie havde alle forudsætninger for at udvikle sig til et stort folk, og i tro greb han det sikre løfte, at de engang skulle komme til at bo i Kanaan. Han var selv omgivet af alle de tegn på kærlighed og gunst, som Ægyptens førsteminister kunne give ham, og lykkelig ved samværet med sin længe savnede søn gik han stille og fredeligt mod graven.

Da Jakob mærkede døden nærme sig, sendte han bud efter Josef. Han holdt stadig fast ved Guds løfte om Kanaans land og sagde: »Lov mig at vise mig den kærlighed og trofasthed ikke at jorde mig i Ægypten. Når jeg har lagt mig til hvile hos mine fædre, skal du føre mig fra Ægypten og jorde mig i deres grav!« Josef lovede at gøre dette, men Jakob var ikke tilfreds. Han krævede en højtidelig ed på, at han ville blive lagt ved siden af sine fædre i Makpelas hule.

En anden vigtig ting bør bemærkes: Josefs sønner skulle formelt optages blandt Israels børn. Da Josef for sidste gang kom for at tale med sin fader, havde han sine sønner, Efraim og Manasse, med sig. Disse unge var gennem deres moder knyttet til den højeste orden inden for det ægyptiske præsteskab, og deres faders stilling åbnede dem vejen til rigdom og udmærkelse, hvis de valgte at slutte sig til ægypterne. Men det var Josefs ønske, at de skulle forene sig med deres eget folk. Han viste sin tro på pagtens løfte, idet han på sine sønners vegne gav afkald på alle de æresbevisninger, det ægyptiske hof bød på, mod en plads blandt de foragtede hyrdestammer, som havde fået betroet Guds ord.

Jakob sagde: »Nu skal dine to sønner, der er født dig i Ægypten før mit komme til dig her i Ægypten, være mine, Efraim og Manasse skal være mine så godt som Ruben og Simeon.« De skulle adopteres af ham og være overhoveder for særskilte stammer. Således skulle en af de forrettigheder, der fulgte med førstefødselsretten, som Ruben havde mistet, tilfalde Josef. Han skulle få en dobbelt arvelod i Israel.

Jakobs øjne var svage på grund af alderen, og han havde ikke set, at de to unge var til stede; men da han nu skimtede dem, sagde han: »Hvem bringer du der?« Da han fik det at vide, tilføjede han: »bring dem hen til mig, at jeg kan velsigne dem.« Da de kom nærmere, omfavnede patriarken dem og kyssede dem, idet han højtideligt lagde hænderne på deres hoved og velsignede dem. Så udtalte han bønner: »Den Gud, for hvis åsyn mine fædre Abraham og Isak vandrede, den Gud, der har vogtet mig fra min første færd og til nu, den engel, der har udløst mig fra alt ondt, velsigne drengene.« [119] Der blev ikke lagt nogen selvhævdelse eller tillid til menneskelig magt og list for dagen nu. Gud havde været hans bevarer og støtte. Der lød ingen klager over fortidens onde dage. Dens prøvelser og sorger betragtedes ikke længere som noget, der var »imod« ham. Nu mindedes han kun Guds nåde og barmhjertighed, som havde fulgt ham på hele hans pilgrimsfærd.

Da velsignelsen var udtalt, gav Jakob sin søn denne forsikring som et troens vidnesbyrd for kommende slægter gennem mange års trældom og sorg: »Jeg skal snart dø, men Gud skal være med Eder og føre Eder bage til Eders fædres land.«

Til sidst samledes alle Jakobs sønner om hans dødsleje. Han kaldte dem til sig og sagde; »Kom hid og hør, Jakobs sønner lyt til

Eders fader Israel!« »Så vil jeg forkynde Eder, hvad der skal hændes Eder i de sidste dage.« Ofte havde han med ængstelse tænkt på deres fremtid og prøvet at danne sig et billede af, hvorledes den ville forme sig for de forskellige stammer. Nu, da hans børn ventede på at modtage den sidste velsignelse, hvilede inspirationens ånd over ham, og hans efterkommeres fremtid blev åbenbaret for ham i profetiske syner. Navnene blev nævnt et efter et, deres karakter beskrevet, og stammens fremtid blev kort forudsagt.

»Ruben, du er min førstefødte,
min styrke og min mandskrafts første,
ypperste i højhed, ypperste i kraft!«

Således gav faderen et billede af, hvordan Rubens stilling som den førstefødte skulle have været; men hans alvorlige synd i Eder havde gjort ham uværdig til førstefødselsrettens velsignelse. Jakob fortsatte:

»Du skummer over som vandet,
men du mister din forret.«

Præsteskabet blev tildelt Levi, kongeværdigheden og løftet om Messias Juda og den dobbelte arvedel Josef. Rubens stamme fik aldrig nogen høj anseelse i Israel. Den var ikke så talrig som Judas, Josefs eller Dans stamme, og den var en af de første, der blev ført i fangenskab.

Simeon og Levi var henholdsvis næstældste og tredjeældst. De havde sammen forøvet grusomheden mod Sikems indbyggere, og de havde også størst skyld i, at Josef blev solgt. Om dem blev der sagt:

»Jeg spreder dem i Jakob,
splitter dem ad i Israel.«

Da Israel skulle tælles lige før indgangen i Kanaan, var Simeons stamme den mindste. I sin sidste velsignelse nævner Moses ikke Simeon. Ved bosættelsen i Kanaan fik denne stamme kun en lille del af Judas arvelod, og de familier, der senere blev mægtige, dannede kolonier og slog sig ned uden for det hellige land. Levi fik heller ingen arvelod ud over 48 byer, spredt over forskellige dele af

landet. Men på grund af denne stammes troskab mod Gud, da de andre stammer faldt fra, fik den overdraget helligdomstjenesten, og forbandelsen vendtes således til en velsignelse.

Førstefødselsrettens store velsignelse blev overført til Juda. Betydningen af hans navn - lovprisning - åbenbares i den profetiske skildring af denne stamme:

»Juda, dig skal dine brødre prise,
 din hånd skal gribe dine fjender i nakken,
 din faders sønner skal bøje sig for dig.
 En løveunge er Juda.
 Fra rov stiger du op, min søn!
 Han ligger og strækker sig som en løve,
 ja, som en løvinde, hvo tør vække ham!
 Ikke viger kongespir fra Juda,
 ej herskerstav fra hans fødder,
 til han, hvem den tilhører, kommer,
 ham skal folkene lyde.«

Løven, skovens konge, er et passende symbol på denne stamme, som David tilhørte, og ligeledes Davids Søn, Silo, den sande »løve af Judas stamme,« for hvem alle magter til sidst skal bøje sig, og som alle folk skal bringe hyldest.

Jakob forudsagde en fremgangsrig fremtid for de fleste af sine børn. Til sidst kom han til Josefs navn, og faderens hjerte strømmede over, idet han nedkaldte velsignelser over hans hoved, som var »fyrsten blandt brødre«.

»Et yppigt vintræ er Josef,
 et yppigt vintræ ved kilden,
 ranker slynger sig over muren.
 Bueskytter fejder imod ham,
 strides med ham, gør angreb på ham,
 men hans bue er stærk,
 hans hænders arme rappe;
 det kommer fra Jakobs Vældige,
 fra Hyrden, Israels Klippe,
 fra din faders Gud - han hjælpe dig!

Og Gud den Almægtige, han velsigne dig
med himmelens velsignelser oventil
og dybets velsignelser nedentil,
med brysters og moderlivs velsignelser!
Din faders velsignelser overgår
de ældgamle bjerges velsignelser,
de evige højes herlighed.
Måtte de komme over Josefs hoved,
over issen på fyrsten blandt brødre!«

Jakob havde altid været en mand med en dyb og brændende kærlighed. Hans kærlighed til sønnerne var stærk og øm, og hans tale til dem på dødslejet indeholdt ingen partiskhed eller nag. Han havde tilgivet dem alle og elskede dem til det sidste. Hans faderlige ømhed ville udelukkende være kommet til udtryk i opmuntring og håb, men Guds kraft hvilede over ham, og under inspirationens indflydelse blev han tvunget til at sige sandheden, hvor smertelig den end kunne være.

Da Jakob havde udtalte de sidste velsignelser, gentog han sit ønske med hensyn til sin begravelse: »Nu samles jeg til mit folk; jord mig da hos mine fædre i hulen på Makpelas mark, hvor de jordede Abraham og hans hustru Sara, hvor de jordede Isak og hans hustru Rabekka, og hvor jeg jordede Lea.« Således blev hans sidste handling i livet at bekræfte sin tro på Guds løfte.

Jakobs sidste år blev en livsaften i ro og hvile efter en urolig og trættende dag. Mørke skyer havde samlet sig over hans sti, men de var borte, da hans livs sol gik ned, og himmelens stråleglans oplyste hans sidste timer. Skriften siger: »Det skal være lyst ved aftentide.« Zak. 14, 7. »Vogt på uskyld, læg vind på oprigtighed, thi fredens mand har en fremtid.« Sl. 37, 37.

Jakob havde syndet og lidt meget for det. Mange års hårdt arbejde, bekymring og sorg havde han haft siden den dag, da hans synd tvang ham til at flygte fra sin faders telte. Han havde været en hjemløs flygtning, adskilt fra sin moder, som han aldrig genså. Han havde arbejdet syv år for hende, som han elskede, kun for at blive groft bedraget. Han havde slidt tyve år for en begærlig og grisk slægtning. Han så sin rigdom forøges og sine sønner vokse op om sig men fandt kun lidt glæde i det urolige og splittede hjem. Han

havde været bedrøvet over sin datters skam, hendes brødres hævn, Rakels død, Rubens unaturlige adfærd, Judas synd, det frygtelige bedrag og ondskaben over for Josef - en lang og mørk række onde begivenheder! Atter og atter havde han høstet frugten af sit første fejltrin. Igen og igen så han sine sønner gentage de synder, som han selv havde gjort sig skyldig i. Men hvor bitter straffen end havde været, havde den dog gjort sin virkning. Skønt tugtelsen havde været hård, havde den dog givet »en fredens frugt: retfærdighed«. Heb, 12, 11.

Den inspirerede beretning omtaler omhyggeligt fejlene hos de gode mænd, der nød Guds gunst; ja, deres fejl omtales mere udførligt end deres fortrin. Der er mange, der har undret sig over dette, og det har givet de vantro anledning til at spotte Bibelen. Men det er et af de stærkeste beviser på skriftens sandhed, at kendsgerningerne ikke besmykkes, og at dens hovedpersoners synder ikke skjules. Menneskesindet er så fordomsfuldt, at det ikke er muligt for menneskelige historikere at være fuldstændig upartiske. Havde Bibelen været skrevet af uinspirerede mennesker, ville de fremstående mænds karakter utvivlsomt have været fremstillet i et langt mere smigrende lys. Men i sin nuværende skikkelse giver den en korrekt fremstilling af deres erfaringer.

De mænd, Gud har begunstiget og betroet store ansvar, er sommetider blevet overvundet af fristelse og faldet i synd, akkurat som vi i vor tid kæmper, vakler og ofte begår fejl. Deres liv med alle dets fejl og tåbeligheder ligger åbent for os både som en opmuntring og en advarsel. Hvis de havde været fremstillet som fejlfri, ville vi med vor syndige natur måske have fortvivlet over vore egne fejl. Men når vi ser, hvorledes andre kæmpede under lignende nedslående forhold, hvorledes de bukkede under for fristelser ligesom vi og alligevel fattede mod igen og sejrede ved Guds nåde, så opmuntres vi i vor stræben efter retfærdighed. Ligesom de stadig kom på fode igen, skønt de sommetider blev slået tilbage, således kan vi også blive sejrvindere ved Jesu kraft. På den anden side kan deres levned være en advarsel for os. Den viser, at Gud på ingen måde vil lade den skyldige gå fri. Han ser synden hos dem, han elsker mest, og behandler den endnu strengere hos dem end hos andre, der har mindre lys og derfor mindre ansvar.

Efter Jakobs begravelse fyldtes Josefs brødres hjerte igen med frygt. Trods hans venlighed imod dem gjorde bevidstheden om synd dem mistroiske og mistænksomme. Han havde måske blot udskudt sin hævn af hensyn til deres fader, og nu ville han måske lade dem få den længe udsatte straf for deres forbrydelse. De vovede ikke selv at komme til ham, men sendte bud til ham: »Din fader pålagde os før sin død at sige til Josef: Tilgiv dog dine brødres brøde og synd, thi de har gjort ondt imod dig! Så tilgiv nu din faders Guds tjenere deres brøde.« Dette budskab fik Josef til af græde, og opmuntret heraf kom hans brødre og faldt ned for ham med ordene: »Se, vi vil være dine trælle!« Josefs kærlighed til brødrene var dyb og uegennyttig, og den tanke smertede ham, at de troede, at han nærede en hævnens ånd over for dem. »Frygt ikke« sagde han, »er jeg vel i Guds sted? I tænkte ondt mod mig, men Gud tænkte at vende det til det gode for at gøre, hvad nu er sket, og holde mange folk i live; frygt ikke, jeg vil sørge for Eder og Eders kvinder og børn!«

Josefs liv er et forbillede på Kristi liv. Det var misundelse, der fik brødrene til at sælge Josef som slave. De håbede derved at forhindre ham i at blive større end de. Og da han først var ført til Ægypten, smigrede de sig med, at de ikke mere ville blive plaget af hans drømme, og at de havde fjernet alle muligheder for deres opfyldelse. Men deres planer blev krydset af Gud, så netop det skete, som de havde i sinde at forhindre. På samme måde var præsterne og de ældste misundelige på Kristus og frygtede, at han ville lede folkets opmærksomhed bort fra dem. De slog ham ihjel for at hindre ham i at blive konge; men derved fremskyndede de netop dette resultat.

Josef blev gennem sin trældom i Ægypten en frelser for sin faders familie; men det formindskede ikke hans brødres skyld. På samme måde blev Kristus ved at blive korsfæstet af sine fjender, menneskenes forløser, den faldne menneskeheds frelser og hele verdens hersker; men hans morderes forbrydelse var lige så afskyelig, som hvis Guds hånd ikke havde ledet begivenhederne til Guds og menneskenes bedste.

Ligesom Josef blev solgt til hedningerne af sine egne brødre, således blev Kristus solgt til sine bitreste fjender af en af sine disciple. Josef blev falsk anklaget og kastet i fængsel på grund af sin uskyld; således blev Kristus foragtet og forkastet, fordi hans retfærdige, selvfornegtende liv var en bebrejdelse mod synden, og skønt han

ikke var skyldig i nogen uret, blev han dømt efter falske vidners udsagn. Josefs tålmodighed og ydmyghed under uretfærdighed og undertrykkelse, hans villighed til at tilgive og ædle storsind over for de unaturlige brødre, er et forbillede på Frelserens holdning, da han i tavshed udholdt onde menneskers ondskab og forhånelser, og hans tilgivelse, ikke alene over for morderne, men over for alle, der kommer til ham for at bekende deres synder og bede om tilgivelse.

Josef levede 54 år efter faderens død. Han levede så længe, at han »så børn i tredje led af Efraim; også børn af Manasses søn Makir fødtes på Josefs knæ«. Han så sit folk gøre fremgang i antal og velstand, og gennem alle disse år troede han urokkeligt på, at Gud ville føre Israel til det forjættede land.

Da han blev klar over, at hans sidste tid var nær, kaldte han sine slægtninge til sig. Skønt han var blevet æret i Faraos land, var Ægypten blot et fremmed land for ham. Hans sidste handling var at understrege, at han tilhørte Israel. Hans sidste ord lød: »Gud vil se til Eder og føre Eder fra landet her til det land, han tilsvor Abraham, Isak og Jakob.« Og han lod Israels børn aflægge en højtidelig ed på, at de ville føre hans ben med sig til Kanaans land. »Josef døde 110 år gammel, og man balsamerede ham og lagde ham i kiste i Ægypten.« Under de følgende århundreders slid var denne kiste et minde om den døende Josefs ord og et vidnesbyrd om, at israelitterne kun var gæster i Ægypten, og et påbud til dem om at fæste håbet ved det forjættede land, for intet var sikrere, end at befrielsens time ville slå.

[122]

Kapitel 22—Moses

For at skaffe sig føde under hungersnøden havde Ægyptens befolkning solgt deres kvæg og jord til kongen, og til sidst havde de bundet sig til et evigt livegenskab. Josef sørgede for deres frigørelse på en klog måde. Han tillod dem at blive kongelige forpagtere, der lejede deres jord af kongen og betalte en årlig skat på en femtedel af deres arbejdes udbytte.

Men Jakobs børn behøvede ikke at gå ind på sådanne vilkår. På grund af den tjeneste, Josef havde ydet den ægyptiske nation, fik de ikke alene en del af landet som deres hjem, men de var fritaget for skat og fik rigelige forråd under resten af hungersnøden. Kongen erkendte offentligt, at det var ved Josefs Guds nådige indgriben, at Ægypten havde overflod, mens andre nationer omkom af sult. Han indså også, at der under Josefs ledelse var tilfaldet kronen store rigdomme, og på grund af hans taknemmelighed nød Jakobs familie kongelig gunst.

Men som tiden gik, blev den store mand, som Ægypten skyldte så meget, og det slægtled, der nød velsignelsen af hans arbejde, lagt i graven. Og »der kom en ny konge over Ægypten, som ikke vidste noget om Josef«. Det vil ikke sige, at han var uvidende om de fortjenester, Josef havde ydet nationen; han ønskede blot ikke at vedkende sig dem, men så vidt muligt at begrave dem i glemselen. Og han sagde til sit folk: »Se, Israels folk bliver talrigere og stærkere end vi. Velan, lad os gå klogt til værks imod dem, for at de ikke skal blive for mange; ellers kan det hændes, når vi kommer i krig, at de går over til vore modstandere og kæmper mod os og til sidst forlader landet!«

Israelitterne var allerede blevet meget talrige. De »var frugtbare og formerede sig, og de blev mange og overmåde talrige, så at landet blev fuldt af dem«. Med Josefs støtte og hjælp og under den daværende konges gunst havde de hurtigt bredt sig i landet. Men de var blevet ved at være et særskilt folk og havde ikke haft skikke eller religion fælles med ægypterne. Deres stigende antal vakte nu

kongens og folkets frygt for, at de skulle slutte sig sammen med Ægyptens fjender. Men det ville være uklog taktik at forvise dem fra landet. Mange af dem var dygtige og forstandige arbejdere, og de bidrog væsentligt til nationens velstand. Kongen trængte til sådanne arbejdere til opførelsen af de mægtige paladser og templer. Derfor gav han dem samme kår som de ægyptere, der havde solgt sig selv og deres ejendom til staten. Der blev snart sat fogeder over dem, og deres slaveri blev fuldstændigt. »Ægypterne tvang israelitterne til trællearbejde og gjorde dem livet bittert ved hårdt arbejde med ler og tegl og alle hånde markarbejde, ved alt det arbejde, de tvang dem til at udføre for sig.« »Men jo mere, man plagede dem, des flere blev de, og des mere bredte de sig.«

Kongen og hans rådgivere havde håbet at kunne holde israelitterne nede med hårdt arbejde og derved formindske deres antal og knuse deres uafhængighedsvilje. Da dette ikke lykkedes, skred de til grusommere midler. Der blev givet ordrer til de kvinder, som i kraft af deres erhverv kunne gøre det, om at dræbe de hebraiske drengebørn ved fødslen. Satan stod bag denne plan. Han vidste, at der skulle fremstå en befrier i Israel, og ved at få kongen til at dræbe deres børn håbede han at gøre Guds plan til intet. Men kvinderne frygtede Gud og turde ikke udføre den grusomme befaling. Herren billigede deres handlemåde og gjorde vel imod dem. Kongen blev vred over, at hans plan ikke lykkedes, og skærpede og udvidede befalingen. Hele folket fik ordrer til at jage og dræbe hans hjælpeløse ofre. Da udstedte Farao den befaling til hele sit folk: »Alle drengebørn, der fødes, skal I kaste i Nilen, men pigebørnene skal I lade leve!«

Mens denne befaling endnu stod ved magt, fik Amram og Jokebed, to gudfrygtige israelitter af Levis stamme, en søn. Det var en dejlig dreng, og da forældrene troede, at Israels befrielse var nær, og at Gud ville sende sit folk en befrier, besluttede de at redde deres barn. Troen på Gud styrkede deres hjerte, »og de lod sig ikke skræmme af kongens befaling«. Heb. 11, 23.

Det lykkedes moderen at skjule barnet i tre måneder. Da hun så blev klar over, at hun ikke længere kunne holde ham skjult, lavede hun en lille kiste af papyrusrør, tættede den med jordbeg og tjære, lagde barnet deri og satte den mellem sivene ved Nilens bred. Hun turde ikke blive ved den og passe på den, for ikke at bringe, sit eget

[123]

og barnets liv i fare; men hans søster Miriam stod i nærheden. Hun var tilsyneladende ganske uinteresseret, men vågede anspændt for at se, hvad der ville ske med hendes lille broder. Der var også andre, der passede på. Moderen havde i sine alvorlige bønner overgivet sit barn til Guds omsorg, og usynlige engle svævede over dets beskedne leje. Engle førte Faraos datter hen til stedet. Hendes nysgerrighed blev vakt af den lille kurv, og da hun så det smukke lille barn, blev hun straks klar over, hvad der var sket. Den lilles tårer vakte hendes medlidenhed, og hun tænkte i medfølelse på den ukendte moder, der havde brugt dette middel til at redde sit dyrebare barn. Hun besluttede, at han skulle frelses. Hun ville selv adoptere ham.

Mirjam havde i det skjulte set alt. Da hun så, at barnet blev behandlet med ømhed, vovede hun sig nærmere og sagde til sidst: »Skal jeg gå hen og hente dig en amme blandt hebræerkvinderne til at amme barnet for dig?« Det fik hun lov til.

Søsteren skyndte sig hen til moderen med den glædelige nyhed og vendte straks tilbage til Faraos datter sammen med hende. »Tag dette barn med dig og am ham for mig, jeg skal nok give dig din løn derfor!« sagde prinsessen.

Gud havde hørt moderens bønner; hendes tro var blevet belønnet. Det var i dyb taknemmelighed, at hun nu uden fare kunne begynde sit lykkelige arbejde. Hun benyttede trofast hver en anledning til at opdrage sit barn for Gud. Hun var sikker på, at han var bestemt til en stor gerning, og hun vidste, at han snart måtte overlades til sin kongelige moder, hos hvem han ville komme under en indflydelse, der ville bidrage til at lede ham bort fra Gud. Alt dette bevirkede, at hun anvendte mere flid og omhu på at undervise ham end sine andre børn. Hun søgte at fylde hans sind med gudsfrygt og kærlighed til sandhed og ret, og hun bad alvorligt om, at han måtte blive beskyttet imod enhver fordærvende indflydelse. Hun viste ham, hvor tåbelig og syndig afgudsdyrkelsen var, og lærte ham tidligt at bøje sig og tilbede den levende Gud, der alene kunne høre ham og hjælpe ham i enhver nødsituation.

Hun beholdt drengen så længe, hun kunne, men blev nødt til at give afkald på ham, da han var tolv år. Fra den simple hytte blev han nu ført til Faraos datter i det kongelige palads, og hun antog ham som sin søn. Men selv her udslettedes de indtryk ikke, han havde modtaget som barn. Det, han havde lært ved sin moders side, kunne

ikke glemmes. Det var et værn imod den stolthed, vantro og de laster, der gik i svang midt i hoffets pragt.

Hvor vidtrækkende var ikke denne hebraiske kvindes indflydelse, skønt hun var en landflygtig slavinde! Hele Moses' fremtid, den store mission, han udfyldte som Israels leder, vidner om en kristen moders vigtige gerning. Der er ingen anden gerning, der er så vigtig. Moderen holder for en meget stor del børnenes skæbne i sin hånd. Hun har med sindets og karakterens udvikling at gøre og arbejder ikke alene for dette liv, men for evigheden. Hun sår en sæd, der vil vokse op og bære frugt, enten til det gode eller til det onde. Hun skal ikke male en smuk skikkelse på et lærred eller mejsle den i marmor, men hun skal præge Guds billede i en menneskesjæl. Det er især, mens børnene er små, at ansvaret for deres karakterdannelse påhviler hende. Det indtryk, de får i denne tid, vil forblive i deres sind gennem hele livet. Lige fra børnene er små, bør forældrene rette deres undervisning og opdragelse mod det mål, at de skal blive kristne. De er betroet os, for at vi skal opdrage dem, ikke til at overtage et jordisk riges trone, men for at blive Guds arvinger og regere gennem evighederne.

[124]

Enhver moder bør føle, at hendes øjeblikke er uvurderlige. Hendes arbejde vil blive sat på prøve på den alvorfulde regnskabsdag. Da vil det ses, at mange af de fejltagelser og forbrydelser, som mænd og kvinder har begået, har været en følge af uvidenhed og efterladenhed hos dem, der havde pligt til at lede børnenes fødder på den rette vej. Da vil man opdage, at mange, som har velsignet verden med begavelsens, sandhedens og hellighedens lys, skylder en bedende kristen moder de principper, der var den vigtigste forudsætning for deres indflydelse og fremgang.

Ved Faraos hof fik Moses den højeste borgerlige og militær uddannelse. Monarken havde besluttet at lade sin adopterede dattersøn blive sin efterfølger på tronen, og den unge mand blev uddannet med denne høje stilling for øje. »Og Moses blev oplært i al ægypternes visdom; og han var mægtig både i ord og gerning.« ApG. 7, 22. Hans evner som militær leder gjorde ham meget afholdt i den ægyptiske hær, og han blev almindeligt beundret som en usædvanlig personlighed. Satans planer var blevet krydset. Gud havde benyttet selve den befaling, der dømte de hebraiske drengebørn til døden, til

at skaffe sit folks fremtidige leder den nødvendige opdragelse og uddannelse.

Israels ældste fik af englene at vide, at tiden for deres befrielse var nær, og at Gud ville bruge Moses til denne gerning. Engle underviste også Moses om, at Gud havde valgt ham til at bryde sit folks trældomsåg. Han troede imidlertid, at de skulle skaffe sig friheden med våbenmagt, og ventede, at han skulle lede hebræerne imod Ægyptens hære. Med dette i tanke holdt han sine følelser under kontrol, for at hans tilknytning til sin fostermoder eller til Faraos ikke skulle hæmme hans frihed til at gøre Guds vilje.

Efter Ægyptens love skulle enhver, der sad på Faraos trone, være medlem af præsteskrabet, og Moses skulle som tronarving indvies i statsreligionens mysterier. Det var præsterne, der havde ansvaret herfor. Men mens han utrætteligt og ivrigt tog imod undervisning, kunne man ikke få ham til at tage del i tilbedelsen af guderne. Han blev truet med, at det kunne koste ham kronen, og advaret om, at prinsessen ikke ville kendes ved ham, hvis han vedblev at holde fast ved den hebraiske tro. Men han var urokkelig i sin beslutning om ikke at tilbede andre end den eneste Gud, himmelens og jordens skaber. Han diskuterede med præsterne og dem, der kom for at tilbede, og påviste, hvor tåbelig deres overtroiske tilbedelse af livløse ting var. Ingen kunne tilbagegive hans argumenter eller ændre hans beslutning, men for en tid blev hans bestemthed tålt på grund af hans høje stilling og den yndest, han nød hos kongen og folket.

I tro nægtede Moses, da han var blevet stor, at lade sig kalde søn af Faraos datter. Han foretrak at lide ondt sammen med Guds folk fremfor at nyde synden en stakket stund; han regnede det for større rigdom end Ægyptens skatte at dele Kristi skændsel; thi han så frem til lønnen. Heb. 11, 24-26. Moses var skikket til at være den første blandt de store på jorden, at stråle ved hoffet i jordens herligste rige og svinge dets scepter. Intellektuelt står han over de store mænd fra alle tider. Som historiker, digter, filosof, hærfører og lovgiver står han uden ligemand. Og dog havde han moralsk styrke til at afslå de smigrende udsigter til rigdom, storhed og ære, mens hele verden lå ham åben. Han foretrak at lide ondt sammen med Guds folk fremfor at nyde synden en stakket stund.

Moses havde fået undervisning om den endelige belønning, der ville blive givet Guds ydmyge og lydige tjenere, og i sammenligning

hermed sank verdslig vinding ned til sin rette plads. Faraos pragtfulde palads og monarkens trone blev benyttet som lokkemidler for Moses; men han vidste, at der i de fornemme sale fandtes syndige fornøjelser, der får mennesker til at glemme Gud. Han lod blikket gå fra det overdådige palads og kongekronen frem til de æresbevisninger, der ville blive den Højstes hellige til del i et rige, der var ubesmittet af synd. I troen så han den uvisnelige krone, som Himmelens Konge vil sætte på sejrvinderens pande. Denne tro fik ham til at forlade jordens fornemme og slutte sig til den lille, fattige, foragtede nation, der havde valgt at adlyde Gud i stedet for at tjene synden. [125]

Moses blev ved hoffet, til han var 40 år. Hans tanker gik ofte til hans folks usle kår, og han besøgte sine brødre i deres trældom og opmuntrede dem med forsikringen om, at Gud ville sørge for deres befrielse. Ofte fyldtes han af harme ved synet af den uretfærdighed og undertrykkelse, de var udsat for, og han brændte efter af hævn denne uret. En dag da han var ude på et sådant besøg og så en ægypter dræbe en israelit, sprang han til og slog ægypteren ihjel. Der var ikke andre vidner end israelitten, og Moses begravede straks liget i sandet. Nu havde han vist, at han var rede til at forsvare sit folks ret, og han håbede, at de ville rejse sig for at genvinde deres frihed. »Nu mente han, at hans brødre ville forstå, at Gud ved hans hånd ville give dem frelse, men det forstod de ikke.« ApG. 7, 25. De var endnu ikke modne til at få deres frihed. Den næste dag så Moses to hebræere strides. Den ene havde åbenbart uret, og Moses irettesatte ham, men han svarede straks igen, benægtede Moses ret til at blande sig i det og beskyldte ham for at have begået en forbrydelse: »Hvem har sat dig til herre og dommer over os? Vil du måske slå mig ihjel, som du slog ægypteren ihjel?«

Inden længe vidste ægypterne det hele, og sagen kom snart, stærkt overdrevet, Faraos for øre. Der blev sagt til kongen, at denne handling havde stor betydning, at det var Moses plan at rejse sit folk imod ægypterne, styrte regeringen og selv overtage tronen, samt at kongedømmet var i fare, så længe han levede. Kongen besluttede straks, at Moses skulle dø; men da Moses fik nys herom, flygtede han i retning af Arabien.

Herren ledede ham, og han fandt et hjem hos Jetro, der var præst og fyrste over Midian og også tilbad Gud. Nogen tid efter giftede

Moses sig med en af Jetros døtre, og han blev i fyrretyve år hos sin svigerfader som fårehyrde.

Da Moses slog ægypteren ihjel, begik han den samme fejl, som hans fædre så ofte havde gjort sig skyldige i, nemlig at tage den gerning, Gud havde lovet at gøre, i sine egne hænder. Det var ikke Guds vilje at befri sit folk ved krig, som Moses havde tænkt sig, men ved sin mægtige kraft, så at æren blev tilskrevet ham alene. Men selv denne overilede handling brugte Gud til at fuldbyrde sin hensigt. Moses var ikke rede til sin store gerning. Han måtte først lære den samme lektie i tro, som Abraham og Jakob: ikke at stole på menneskelig styrke og visdom, men på Guds magt med hensyn til løfternes opfyldelse. Der var også andre ting, Moses skulle lære i bjergenes ensomhed. I modgangens og selvfornægtelsens skole skulle han lære at være tålmodig og styre sine lidenskaber. Inden han kunne blive en klog leder, måtte han lære at adlyde. Hans eget hjerte måtte være i harmoni med Gud, før han kunne lære Israel Guds vilje at kende. Ad erfaringens vej måtte han forberedes til at vise faderlig omsorg for alle, der trængte til hans hjælp.

Mennesker ville være sprunget over den lange tid, hvor Moses arbejdede ubemærket, og have regnet det for tidsspilde, men i sin evige visdom krævede Gud, at hans folks vordende leder skulle leve 40 år som en ringe fårehyrde. De egenskaber, der derved blev udviklet hos ham, såsom omsorg, selvforglemmelse og øm kærlighed til hjorden, ville berede ham til at blive en medlidende tålmodig hyrde for Israel. Menneskelig undervisning eller kultur kunne ikke give ham et udbytte, der kunne erstatte denne erfaring.

Moses havde lært meget, som han skulle glemme igen. Den indflydelse, der havde omgivet ham i Ægypten - hans fostermoders kærlighed, hans høje stilling som kongens dattersøn, udsvævelser til alle sider, forfinelse, en falsk religions spidsfindigheder og mystik, afgudsdyrkelsens pragt, den højtidelige og storslåede arkitektur og skulptur - alt dette havde efterladt et dybt indtryk på hans sind under opvæksten og havde i nogen grad præget hans vaner og karakter. Tiden, forandrede omgivelser og forbindelse med Gud kunne fjerne disse indtryk. For Moses' vedkommende ville det betyde en kamp, som om det gjaldt livet, at forkaste vildfarelsen og vælge sandheden, men Gud ville være hans hjælper, når kampen blev for hård, og menneskelig styrke ikke var tilstrækkelig.

Det menneskelige gør sig gældende hos alle dem, der er blevet valgt til at udføre en gerning for Gud. Men det har ikke været mennesker med uforanderlige vaner og karaktertræk, og de har ikke været tilfredse med at forblive i deres oprindelige tilstand. De har alvorligt længtes efter at modtage visdom fra Gud og lære at arbejde for ham. Apostlen siger: »Hvis nogen af jer står tilbage i visdom, da skal han bede om at få den fra Gud, der giver alle gavmildt og uden bebrejdelser, og så vil den blive ham givet.« Jak. 1, 5. Men Gud vil ikke give mennesker guddommeligt lys, hvis de er tilfredse med at leve i mørke. For at kunne modtage Guds hjælp må mennesket indse sin egen svaghed og mangelfuldhed. Det må koncentrere sine tanker om den store forandring, der må foregå med det, og tilskyndes til alvorlig og udholdende bøn og arbejde. Forkerte vaner og skikke må fjernes, og sejren kan kun vindes ved at der gøres målbevidste anstrengelser for at rette disse fejl og ved at man følger rette principper. Mange får aldrig den stilling, de kunne opnå, fordi de venter, at Gud skal gøre det for dem, som han har givet dem evner til at gøre selv. Alle de, der er skikket til at bruges, må gennemgå den strengeste åndelige og moralske skoling, og Gud vil hjælpe dem ved at forene den guddommelige kraft med den menneskelige.

Omgivet af bjerge til alle sider var Moses alene med Gud. Ægyptens pragtfulde templer med deres overtro og falskhed gjorde ikke længere indtryk på ham. I de evige bjerges højtidelige vælde så han den Højestes majestæt, og i modsætning hertil forekom Ægyptens guder ham magtesløse og ubetydelige. Overalt stod Skaberens navn skrevet. Moses syntes at stå i hans nærværelse og at være overskygget af hans kraft. Her fejedes hans stolthed og indbildskhed bort. I det barske og nøjsomme ørkenliv fjernedes sporene af hans behagelige og luksuriøse tilværelse i Ægypten. Moses blev tålmodig, ærbødig og ydmyg, »sagtmodigere end noget andet menneske på jorden« (4. Mos. 12, 3), men samtidig havde han en stærk tro på Jakobs mægtige Gud.

Som årene gik, og han vandrede med sine hjarde på ensomme steder og spekulerede på sit folks undertrykkelse, tænkte han på Guds handlemåde med hans fædre og på de løfter, som var det udvalgte folks arv, og dag og nat bad han for Israel. Himmelske engle omgav ham med deres lys. Her skrev han Første Mosebog under Helligåndens inspiration. De mange år i ørkenens ensomhed

var rige på velsignelse, ikke alene for Moses og hans folk, men for verden til alle tider.

Således gik der lang tid hen, og imidlertid døde Ægypterkongen. Men israelitterne stønnede og klagede under deres trældom, og deres skrig over trældommen nåede op til Gud. Da hørte Gud deres jamren, og Gud ihukom sin pagt med Abraham, Isak og Jakob, og Gud så til israelitterne, og Gud kendtes ved dem. Tiden for Israels befrielse var kommet. Men Guds hensigt skulle opfyldes på en måde, som bragte menneskelig stolthed i foragt. Befrieren skulle træde frem som en ydmyg hyrde, kun med en stav i hånden; men Gud ville gøre denne stav til et symbol på sin magt. Da Moses en dag førte sin hjord hen i nærheden af Horeb, Guds bjerg, så han en busk i flammer. Både grenene, bladene og stammen brændte, men tilsyneladende uden at fortæres. Da han nærmede sig det vidunderlige syn, kaldte en stemme ud fra ilden ham ved navn. Med skælvende læber svarede han: Se, her er jeg! Han blev advaret mod at nærme sig uærbødigt: Drag dine sko af dine fødder, thi det sted, du står på, er hellig jord! Jeg er din faders Gud, Abrahams Gud, Isaks Gud og Jakobs Gud. Det var ham, der som pagtens engel havde åbenbaret sig for fædrene i fortiden. Da skjulte Moses sit ansigt, thi han frygtede for at skue Gud.

Alle, der træder frem for Guds åsyn, bør færdes ydmygt og ærbødigt. I Jesu navn kan vi tillidsfuldt komme frem for Gud, men vi må ikke nærme os ham med formastelig dristighed, som om han var vor ligemand. Der er nogle, der taler til den store, almægtige, hellige Gud, der bor i et utilgængeligt lys, som om de talte til en jævnbyrdig eller underordnet. Der er mennesker, der opfører sig dårligere i Guds hus, end de ville vove at gøre i en jordisk konges audienssal. De bør huske, at de står over for ham, som serafer tilbeder, og som engle skjuler deres ansigt for. Vi bør vise Gud megen ærbødighed. Alle, der virkelig fatter hans nærværelse, vil bøje sig i ydmyghed for ham og udbryde med Jakob, da han så Gud i et syn: »Hvor forfærdeligt er dog dette sted! Visselig, her er Guds hus, her er Himmelens port!«

[127]

Da Moses ventede i ærbødigt ærefrygt for Gud, fortsatte stemmen: Jeg har set mit folks elendighed i Ægypten, og jeg har hørt deres klageskrig over deres undertrykkere, ja, jeg kender deres lidelser; og jeg er steget ned for at udfri dem af Ægyptens hånd og føre dem bort fra dette land til et godt og vidtstrakt land, til et land, der flyder

med mælk og honning. Derfor vil jeg nu sende dig til Faraos, og du skal føre mit folk, israelitterne, ud af Ægypten!

Overrasket og forfærdet over denne befaling veg Moses tilbage og sagde: Hvem er jeg, at jeg skulle gå til Faraos og føre israelitterne ud af Ægypten? Svaret var: Jo, jeg vil være med dig! Og dette skal være dig tegnet på, at det er mig, der har sendt dig: Når du har ført folket ud af Ægypten, skal I dyrke Gud på dette bjerg!

Moses tænkte på de vanskeligheder, han ville møde, på sit folks blindhed, uvidenhed og vantro; mange af dem manglede næsten helt kendskab til Gud. Når jeg kommer til israelitterne og siger dem, at deres fædres Gud har sendt mig til dem, hvad skal jeg så svare dem, hvis de spørger om hans navn? Svaret var:

Jeg er den, jer er! Således skal du sige til israelitterne: Jeg Er har sendt mig til Eder!

Moses fik først befaling om at sammenkalde Israels ældste. De var de mest ædle og retfærdige iblandt dem og havde længe sørget over deres trældom. Dem skulle han meddele et budskab fra Gud og et løfte om befrielse. Så skulle han sammen med de ældste gå til kongen og sige til ham: Herren, hebræernes Gud, har mødt os, tillad os derfor at drage tre dagsrejser ud i ørkenen og ofre til Herren vor Gud!

Moses blev advaret om, at Faraos ville modsætte sig anmodningen om at lade Israel rejse. Men Guds tjeners mod måtte ikke svigte, for Herren ville benytte denne anledning til at vise sin magt over for ægypterne og sit folk. »Jeg skal udrække min hånd og ramme Ægypten med alle mine undergerninger som jeg vil gøre der; så skal han give Eder lov til at drage af sted.«

Der blev også givet vejledning om de forholdsregler, de skulle træffe til rejsen. Herren sagde: »Når I drager bort,« skal I ikke »drage bort med tomme hænder. Enhver kvinde skal bede sin naboerske og de kvinder, som er til huse hos hende, om sølv og guldsmykker og klæder.« Ægypterne var blevet rige ved det arbejde, de uretmæssigt havde krævet af israelitterne, og når disse nu skulle begynde deres rejse tilbage til deres nye hjem, var de berettiget til at kræve løn for de mange års hårdt arbejde. De skulle bede om værdifulde ting, der let kunne transporteres, og Gud ville lade dem finde gunst hos ægypterne. De mægtige mirakler, der ville blive udført for at befri

dem, ville slå undertrykkerne med rædsel, så trællenes ønsker ville blive efterkommet.

Moses så tilsyneladende uoverstigelige vanskeligheder foran sig. Hvilket bevis kunne han give sit folk på, at Gud virkelig havde sendt ham? »Hvis de nu ikke tror mig og ikke hører mig, men siger, at Herren ikke har åbenbaret sig for mig?« Der blev nu givet et bevis, der appellerede til hans egne sanser. Han fik besked om at kaste sin stav til jorden. Da han gjorde det, blev den til en slange, og Moses flyede for den. Han fik befaling om at gribe fat i den, og i hans hånd blev den igen til en stav. Han fik påbud om at stikke sin hånd ind på brystet. Han adlød, »og da han trak den ud, se, da var den hvid som sne af spedalskhed«. Han fik atter besked om at stikke den ind på brystet, og da han trak den ud, opdagede han, at den var blevet som den anden. Ved disse tegn forsikrede Herren Moses om, at hans eget folk såvel som Faraos ville blive overbevist om, at der var en blandt dem, som var mægtigere end kongen af Ægypten.

Men Guds tjener var stadig overvældet ved tanken om den mærkelige og vidunderlige opgave, der ventede ham. I sin nød og frygt undskyldte han sig nu med, at han ikke var veltalende. »Ak, Herre, jeg er ingen veltalende mand, jeg var det ikke før og er det heller ikke nu, efter at du har talt til din tjener, thi jeg har svært ved at udtrykke mig og tale for mig.« Han havde været borte fra ægypterne så længe, at han ikke talte deres sprog så godt, som da han boede blandt dem.

[128] Herren sagde til ham: »Hvem har givet mennesket mund, og hvem gør stum eller døv, seende eller blind? Mon ikke jeg, Herren?« Hertil blev der føjet endnu en forsikring om guddommelig hjælp: »Gå derfor kun, og jeg vil være med din mund og lære dig, hvad du skal sige!« Men Moses bad stadig om, at der måtte blive valgt en mere egnet person. Disse undskyldninger skyldtes til at begynde med ydmyghed og beskedenhed; men da Herren havde lovet at fjerne alle vanskelighederne og at lade hans forehavende lykkes, var det et tegn på mistillid til Gud, at han blev ved at vige tilbage og klage over sin egen uegnethed. Der lå deri en antydning af frygt for, at Gud ikke var i stand til at gøre ham skikket til den store gerning, han havde kaldet ham til, eller at han havde valgt den forkerte mand.

Moses blev nu henvist til sin ældre broder Aron, der til daglig havde benyttet det ægyptiske sprog og talte det perfekt. Han fik at

vide, at Aron ville komme ham i møde. De næste ord fra Herren var en ubetinget befaling:

Du skal tale til ham og lægge ham ordene i munden, så vil jeg være med din og hans mund og lære Eder, hvad I skal gøre. Han skal tale på dine vegne til folket; han skal være din mund, og du skal være som Gud for ham. Tag nu i din hånd denne stav, som du skal gøre tegnene med! Han kunne ikke gøre mere modstand, for ethvert grundlag for undskyldninger var fjernet.

Da Guds befaling blev givet, havde Moses ingen tillid til sig selv. Han var langsom til at tale og frygtsom. Han overvældedes af en følelse af sin egen uegnethed til at være Guds talerør til Israel. Men da han først havde taget imod opgaven, gik han ind for den med hele sit hjerte og satte al sin lid til Herren. Hans opgaves storhed lagde beslag på hans bedste åndsevner. Gud velsignede hans villige lydighed, og han blev veltalende, forhåbningsfuld, behersket og velskikket til den største gerning, mennesker nogen sinde har fået betroet. Dette er et eksempel på, hvad Gud gør for at styrke dem, som stoler helt på ham og uforbeholdent gør hans befalinger.

En mand vil få kræfter og evner, når han påtager sig de ansvar, Gud lægger på ham, og med hele sin sjæl søger at blive i stand til at bære dem på rette måde. Hvor beskeden hans stilling og hvor begrænsede hans evner end er, så vil han dog opnå sand storhed, hvis han stoler på den guddommelige styrke og søger at gøre sin gerning med troskab. Havde Moses stølet på sin egen styrke og visdom og ivrigt taget imod den store opgave, ville han dermed have tilkendegivet sin fuldstændige uskikkethed til et sådant arbejde. At et menneske føler sin svaghed, er i det mindste til en vis grad et bevis på, at det indser opgavens storhed, og at det vil gøre Gud til sin rådgiver og styrke.

Moses vendte tilbage til sin svigerfader og udtrykte ønsket om at besøge sine brødre i Ægypten. Jetro gav sit samtykke og sin velsignelse: »Drag bort i fred!« Med sin hustru og sine børn drog Moses ud på sin rejse. Han havde ikke vovet at fortælle hensigten med rejsen, for at de ikke skulle blive nægtet tilladelse til at ledsage ham. Men inden de nåede Ægypten, indså han selv, at det var bedst for deres egen sikkerheds skyld, at de blev sendt tilbage til Midjan.

En hemmelig frygt for Farao og ægypterne, hvis vrede var blevet optændt imod ham fyrré år tidligere, havde gjort Moses endnu mere

uvillig til at vende tilbage til Ægypten; men efter at han havde bestemt sig til at adlyde Guds befaling, åbenbarede Herren for ham, at hans fjender var døde.

På vejen fra Midjan fik Moses en frygtelig og overraskende advarsel om Herrens mishag. En engel viste sig truende for ham, som om den straks ville dræbe ham. Der blev ikke givet nogen forklaring herpå, men Moses huskede, at han havde tilsidesat en af Guds befalinger. Han havde givet efter for sin hustrus overtalelser og undladt at omskære deres yngste søn. Han havde ikke opfyldt betingelsen for, at hans barn kunne få del i de velsignelser, der fulgte med Guds pagt med Israel. En sådan ligegyldighed hos folkets leder kunne kun formindske de guddommelige forskrifters betydning i folkets øjne. Zippora frygtede for, at hendes mand ville blive slået ihjel, og udførte selv ceremonien. Englen tillod derefter Moses at rejse videre. Under udøvelsen af sit erhverv hos Farao ville Moses blive sat på en meget farlig post. Hans liv kunne kun bevares ved hellige engles beskyttelse. Men så længe han bevidst viste ligegyldighed over for en kendt pligt, kunne han ikke føle sig sikker, for Guds engle kunne ikke beskytte ham.

I trængselstiden lige før Kristi andet komme vil de retfærdige blive bevaret af himmelske engle, men de, der overtræder Guds lov, vil ikke finde sikkerhed. Til den tid kan englene ikke beskytte dem, der ringeagter en af Guds forskrifter.

[129]

Kapitel 23—Ægyptens plager

Efter at have fået undervisning af englen drog Aron ud for at møde sin broder, som han havde været skilt fra så længe. De mødtes i ørkenens ensomhed ved Horeb. Her talte de sammen, og Moses fortalte Aron »om alt, hvad Herren havde pålagt ham, og om alle de tegn, han havde befalet ham at gøre«. 2. Mos. 4, 28. De fulgtes nu ad til Ægypten, og da de var kommet til Gosen, sammenkaldte de Israels ældste. Aron fortalte dem alt, hvad Gud havde gjort med Moses, og derefter blev de tegn, Gud havde sat Moses i stand til at gøre, vist for folket. »Da troede folket, og da de hørte, at Herren havde givet agt på israelitterne og set til deres elendighed, bøjede de sig og tilbad.« 2. Mos. 4, 31.

Moses havde også fået et budskab til kongen. De to brødre gik til kongens palads som udsendinge fra kongernes Konge, og de sagde i hans navn: »Så siger Herren, Israels Gud: Lad mit folk rejse, for at de kan holde højtid for mig i ørkenen!«

Hvem er Herren, at jeg skulle adlyde ham og lade israelitterne rejse? spurgte Farao. Jeg kender ikke noget til Herren, og jeg vil heller ikke lade israelitterne rejse!

Deres svar var: »Hebræernes Gud har mødt os; tillad os nu at drage tre dagsrejser ud i ørkenen og ofre til Herren vor Gud, for at han ikke skal slå os med pest eller sværd!«

Der var allerede gået meddelelse til kongen om dem og den interesse, de havde vakt hos folket. Han blev vred. »Hvorfor vil I, Moses og Aron, forstyrre folket i dets arbejde?« sagde han. »Gå til Eders trællarbejde!« Nationen havde allerede lidt tab på grund af disse fremmedes indblanding. Ved tanken herom tilføjede kongen: »Folket er så vist dovent nok; og nu vil I have dem fri fra deres trællarbejde!«

I deres trældom havde israelitterne til en vis grad mistet kendskabet til Guds lov og var afveget fra dens forskrifter. Sabbatten var blevet tilsidesat, og fogedernes krav gjorde det tilsyneladende umuligt at helligholde den. Men Moses havde vist sit folk, at lydighed

mod Gud var den første betingelse for befrielse og forsøgene på at genindføre sabbattens helligholdelsen var blevet bemærket af folkets undertrykkere.

Kongen blev meget opskræmt og mistænkte israelitterne for at lægge planer om at rive sig løs fra hans tjeneste. Deres misfornøjelse skyldtes lediggang; men han skulle nok sørge for, at de ikke fik nogen tid tilovers til at lægge farlige planer. Han tog straks skridt til at stramme deres lænker og knuse deres uafhængighedsvilje. Samme dag blev der udstedt ordrer, der gjorde deres arbejde endnu mere grusomt og tyngende.

[130] Det almindeligste byggemateriale i dette land var soltørrede teglsten. De fineste bygninger var lavet af dette materiale og derefter beklædt med sten, og et stort antal slaver var beskæftiget med fremstillingen af teglsten. Leret blev blandet med strå for at holde sammen på det, og derfor krævedes der store mængder strå til arbejdet. Nu bestemte kongen, at der ikke mere skulle leveres strå. Arbejderne skulle selv finde det, men der skulle fremstilles samme antal sten.

Denne befaling vakte stor fortvivlelse blandt israelitterne i hele landet. De ægyptiske fogeder havde udnævnt hebraiske opsynsmænd til at føre tilsyn med folkets arbejde, og disse opsynsmænd var ansvarlige for det arbejde, deres underordnede udførte. Da kongens krav blev sat i kraft, spredte folket sig ud over landet for at samle stubbe i stedet for strå; men det var umuligt for dem at udføre den sædvanlige mængde arbejde, og dette gik ud over de israelitiske opsynsmænd, som blev grusomt straffet.

Opsynsmændene troede, at det var fogederne og ikke kongen, der var skyld i deres undertrykkelse. Derfor gik de til ham med deres klager. Deres protest blev mødt med hån: »I er dovne, det er det, I er! Derfor siger I: Lad os rejse ud og ofre til Herren!« De blev beordret tilbage til deres arbejde med den besked, at deres byrde på ingen måde ville blive lettet. Da de vendte tilbage, mødte de Moses og Aron, og råbte til dem: »Herren se til Eder og dømme Eder, fordi I har vakt afsky mod os hos Faraos og hans tjenere og lagt dem et sværd i hånden til at dræbe os med. «

Da Moses hørte disse bebrejdelser, blev han meget bedrøvet. Folkets lidelser var blevet stærkt forøget, over hele landet opsteg der

et klageråb fra gammel og ung, og alle var enige om at give ham skylden for den frygtelige forandring, der var indtrådt i deres kår.

I sin vånede gik Moses til Gud og råbte: »Herre, hvorfor har du handlet ilde med dette folk? Hvorfor har du udsendt mig? Siden jeg har været hos Faraos og talt i dit navn, har han handlet ilde med dette folk, og frelst dit folk har du ikke!«

Svaret var: »Nu skal du få at se, hvad jeg vil gøre ved Faraos! Med magt skal han blive tvunget til at lade dem rejse, og med magt skal han blive tvunget til at drive dem ud af sit land!« Atter blev han henvist til den pagt, Gud havde sluttet med hans fædre, og han blev forsikret om, at den ville blive opfyldt.

I alle trældommens år i Ægypten var der israelitter, der vedblev at tilbede Gud. De var meget bekymrede over, at deres børn daglig var vidne til hedningernes vederstyggeligheder og endda bøjede sig for deres falske guder. I deres nød råbte de til Herren om befrielse fra ægypternes åg, så de kunne blive fri for afgudsdyrkelsens demoraliserende indflydelse. De skjulte ikke deres tro for ægypterne, men bekendte, at de tilbad himmelens og jordens skaber, den eneste sande Gud. De opregnede gang på gang beviserne på hans eksistens og magt, lige fra skabelsen ned til Jakobs dage. Ægypterne fik således anledning til at lære hebræernes religion at kende; men de hadede at blive belært af deres slaver og prøvede at lede dem, der tilbad Gud, på afveje ved at love dem belønninger og, da det ikke hjalp, ved trusler og grusomhed.

Israels ældste søgte at styrke deres brøders vaklende tro ved at gentage løfterne til fædrene og Josefs profetiske ord lige før hans død, hvor han forudsagde deres udfrielse fra Ægypten. Nogle lyttede og troede, andre så på de forhold, de levede under, og ville ikke fatte håb. Da ægypterne fik at vide, hvad der blev talt om blandt deres slaver, spottede de dem for deres forventning og fornægtede hånligt deres Guds magt. De henviste til deres slavetilstand og sagde spottende: »Hvis jeres Gud er retfærdig og barmhjertig og har større magt end ægypternes guder, hvorfor gør han jer så ikke til et frit folk?« De pegede på deres egne kår. De tilbad guder, som israelitterne kaldte falske, men de var en rig og mægtig nation. De erklærede, at deres guder havde velsignet dem med velstand og givet dem israelitterne som slaver, og de roste sig af, at de havde magt til

at undertrykke og udrydde dem, der tilbad Gud. Faraos prælede selv af, at hebræernes Gud ikke kunne udfri dem af hans hånd.

[131] Den slags ord slog håbet ned hos mange af israelitterne. For dem så det næsten ud, som om ægypterne havde ret. Det var sandt, at de var slaver og måtte finde sig i alt, hvad deres grusomme fogeder fandt for godt at påtvinge dem. Deres børn var blevet efterstræbt og slået ihjel, og livet var en byrde for dem selv. Trods alt dette tilbad de Himmels Gud. Hvis Herren virkelig stod over alle guder, ville han afgjort ikke lade dem blive ved at leve i trældom hos afgudsdyrkere. Men de, der var tro mod Gud, var klar over, at det var på grund af Israels afvigelse fra Herren på grund af deres tilbøjelighed til at gifte sig med hedningerne og den dermed følgende afgudsdyrkelse at Gud tilladt, at de blev trælle, og de forsikrede med overbevisning deres brødre om, at han snart ville bryde deres åg.

Hebræerne havde ventet at få deres frihed uden nogen særlig trosprøve og uden nogen egentlig lidelse eller modgang. Men de var endnu ikke rede til at blive befriet. De havde kun ringe tro på Gud og var uvillige til at udholde deres prøvelser med tålmodighed, indtil han skønnede, at tiden var inde til at hjælpe dem. Mange ville hellere blive i trældommen end udsætte sig for de vanskeligheder, der var forbundet med at rejse til et fremmed land, og nogles vaner lignede ægypternes så meget, at de foretrak at blive i Ægypten. Derfor befriede Herren dem ikke, da han første gang åbenbarede sin magt over for Faraos. Han holdt begivenhederne under kontrol for at give den ægyptiske konges tyranniske ånd tid til at komme til fuld udvikling og for at få lejlighed til at åbenbare sig for sit folk. Når de så hans retfærdighed, magt og kærlighed, ville de selv ønske at forlade Ægypten og tjene ham. Moses' gerning ville have været mindre vanskelig, hvis der ikke var så mange af israelitterne, der var blevet så fordærvede, at de var uvillige til at forlade Ægypten.

Herren sendte atter Moses til folket for at gentage løftet om befrielse og give dem en ny forsikring om Guds gunst. Han gik, som han havde fået befaling om, men de ville ikke høre på ham. Skriften siger: »De hørte ikke på Moses, dertil var deres modløshed for stor og deres trællarbejde for hårdt.« Atter lød Guds budskab til Moses: »Gå hen og sig til Faraos, Ægyptens konge, at han skal lade israelitterne drage ud af sit land!« Mismodigt svarede Moses: »Israelitterne har ikke hørt på mig, hvor skulle da Faraos gøre det?«

Han fik befaling om at tage Aron med sig og gå til Faraos og igen kræve, »at han skal lade israelitterne drage ud af sit land«.

Han fik at vide, at monarken ikke ville give efter, før Gud nedkaldte straffedomme over Ægypten og førte Israel ud ved en enestående åbenbarelse af sin magt. Før hver plage skulle Moses beskrive dens natur og virkning, så at kongen kunne undgå den, hvis han ville. Straffen ville blive strengere og strengere for hvert afslag, indtil hans stolte hjerte blev ydmyget, og han anerkendte himmelens og jordens skaber som den sande, levende Gud. Herren ville give ægypterne anledning til at se, hvor lidt deres store mænds visdom og deres guders magt formåede, når de satte sig op imod Guds befalinger. Han ville straffe Ægyptens folk for deres afgudsdyrkelse og få deres pral med de velsignelser, de havde modtaget af deres livløse guder, til at forstumme. Gud ville forherlige sit navn, for at andre folk kunne høre om hans magt og skælve for hans mægtige gerninger, og for at hans folk kunne tilskyndes til at opgive deres afgudsdyrkelse og tjene ham alene.

Moses og Aron trådte atter ind i ægypterkongens fornemme haller. Omgivet af høje søjler og strålende ornamenter, kostbare malerier og statuer af hedenske guder stod de to repræsentanter for slavefolket over for monarken i datidens mægtigste rige for at gentage Guds befaling om Israels befrielse. Kongen krævede et mirakel som bevis på deres guddommelige bemyndigelse. Moses og Aron havde fået undervisning om, hvad de skulle gøre, hvis et sådant krav blev fremsat. Aron tog nu staven og kastede den foran Faraos, og den blev til en slange. Kongen sendte bud efter »vismændene og besværgerne« der »kastede hver sin stav, og stavene blev til slanger, men Arons stav opslugte deres stave«. Kongen var nu mere urokkelig end nogensinde og erklærede, at hans troldmænd havde lige så stor magt som Moses og Aron. Han stemplede Herrens tjenere som bedragere og mente ikke, at der var nogen risiko ved at nægte at opfylde deres krav. Men skønt han foragtede deres budskab, hindrede en guddommelig magt ham i at gøre dem fortræd.

Det var Guds hånd og ikke en menneskelig indflydelse eller magt i Moses og Arons besiddelse, der fremkaldte de mirakler, de viste over for Faraos. Disse tegn og undere blev gjort for at overbevise Faraos om, at den store »Jeg Er« havde sendt Moses, og at det var kongens pligt at lade Israel rejse for at kunne tjene den levende Gud.

[132] Troldmændene gjorde også tegn og undere, men de udførte dem ikke ved deres egen kløgt alene, men fik hjælp fra deres gud, Satan, til at efterligne Guds værk.

Troldmændene fik ikke deres stave til at blive til rigtige slanger, men ved magi og bistand fra den store bedrager fik de det til at se sådan ud. Satan havde ikke magt til at forvandle stavene til levende slanger. Skønt det ondes fyrste besidder hele en falden engels visdom og magt, formår han ikke at skabe eller give liv. Denne forret tilhører Gud alene. Men Satan udøvede sin magt så langt, som han kunne. Han frembragte en efterligning. I menneskers øjne så det ud, som om stavene blev forvandlet til slanger. Det antog Farao og hans hof dem for at være. Der var ikke noget i deres udseende, der adskilte dem fra den slange, Moses frembragte. Skønt Herren lod den rigtige slange opsluge de falske, betragtede Farao det ikke som et udslag af Guds kraft, men af en slags magi, der overgik hans tjeneres.

Farao ønskede at retfærdiggøre sin hårdnakkede kamp mod Guds befaling og søgte derfor et påskud til at tilsidesætte de mirakler, Gud havde udført ved Moses. Satan gav ham netop, hvad han ønskede. Ved de tegn, han udførte gennem troldmændene, bibragte han ægypterne det indtryk, at Moses og Aron kun var troldmænd og besværgere, og at det budskab, de bragte, ikke kunne anses for at komme fra et højere væsen. Således opnåede Satan ved sit bedrag at gøre ægypterne dristigere i deres oprør og at få Farao til at forhærde sit hjerte, så at han ikke lod sig overbevise. Satan håbede også at kunne rokke Moses og Arons tro på, at de var sendt af Gud, for at hans håndlangere kunne sejre. Han ville ikke gå med til, at Israels børn blev befriet fra slaveriet, så de kunne tjene den levende Gud.

Men det ondes fyrste havde en endnu dybere hensigt med at vise sine mirakler gennem troldmændene. Han vidste godt, at Moses ved at bryde trældomsåget for Israels børn blev et forbillede på Kristus, der skulle bryde syndens herredømme over menneskeheden. Han vidste, at når Kristus kom, ville der ske mægtige mirakler, som skulle overbevise verden om, at Gud havde sendt ham. Satan skælvede for hans magt. Ved at efterligne de gerninger, Gud udførte ved Moses, håbede Satan ikke alene at kunne forhindre Israels befrielse, men at kunne udøve en indflydelse, som ville gøre sig gældende i fremtiden og nedbryde troen på Kristi mirakler. Satan søger stadig at efterligne Kristi gerninger og at stadfæste sin egen magt og sine egne påstande.

Han får menneskene til at forklare Kristi mirakler ved at give det udseende af, at de er et resultat af menneskelig kløgt og magt. På denne måde undergraver han hos mange mennesker troen på Kristus som Guds Søn og får dem til at forkaste de nådige tilbud, der gives dem gennem forløsningsplanen.

Moses og Aron fik befaling om at gå ned til flodbredden næste morgen. Her plejede kongen at komme. Da Nilen ved sine oversvømmelser skaffede hele Ægypten føde og rigdom, blev den tilbedt som en gud, og kongen gik daglig ned til floden for at tilbede. Her gentog de to brødre deres budskab til ham, hvorpå de rakte staven ud og slog på vandet. Flodens hellige vand blev til blod, fiskene døde, og floden begyndte at stinke. Vandet i husene og cisternerne blev også forvandlet til blod. Men de ægyptiske koglere gjorde det samme ved hjælp af deres hemmelige kunster og Faraos vendte sig bort og gik hjem, og heller ikke dette lagde han sig på sinde. Plagen varede i syv dage, men var uden virkning.

Staven blev igen rakt ud over vandene, og der kom frøer op af floden og fyldte landet. De trængte ind i alle husene, fyldte soveværelserne, ja, endog ovnene og dejtrugene. Frøen blev af ægypterne betragtet som et helligt dyr, og de ville ikke slå den ihjel; men de slimedede dyr var nu blevet utålelige. De myldrede selv i Faraos palads, og kongen var ivrig efter at få dem fjernet. Det havde set ud, som om troldmændene kunne frembringe frøer; men de kunne ikke fjerne dem. Da Faraos så det, blev han i nogen grad ydmyget. Han sendte bud efter Moses og Aron og sagde: »Gå i forbøn hos Herren, at han skiller mig og mit folk af med frøerne, så vil jeg lade folket rejse, at de kan ofre til Herren.« Efter at have mindet kongen om hans tidligere praleri bad de ham om at fastsætte en tid, hvor de skulle bede om, at plagen måtte holde op. Han valgte den næste dag i håb om, at frøerne ville forsvinde af sig selv, så han blev skånet for den bitre ydmygelse at måtte bøje sig for Israels Gud. Men plagen fortsatte indtil den fastsatte tid. Da døde frøerne i hele Ægypten, men deres fordærvede kroppe blev liggende og forpestede luften.

[133]

Herren kunne have forvandlet dem til støv på et øjeblik; men det gjorde han ikke, for at kongen og hans folk ikke skulle sige, at deres fjernelse skyldtes hekseri eller trolddom af samme art som troldmændenes. Frøerne døde og blev samlet i dynger. Her havde kongen og hele Ægypten et bevis på, at dette ikke var sket ved

trolddom, men at det var en straf fra Himmels Gud, og dette bevis kunne de ikke bortforklare med al deres tomme filosofi.

Da Faraos så, at han havde fået luft, forhærdede han sit hjerte. På Guds befaling rakte Aron sin hånd ud, og jordens støv blev til myg i hele Ægyptens land. Faraos forlangte at troldmændene skulle gøre det samme, men de kunne ikke. Guds værk viste sig derved at være Satans overlegent. Selv troldmændene erkendte: Det er Guds finger! Men kongen var stadig urokkelig.

Henstillinger og advarsler var virkningsløse, derfor fulgte der endnu en straffedom. Det blev forudsagt hvornår den ville indtræffe, for at det ikke skulle kunne siges, at den var kommet tilfældigt. Bremser fyldte husene og jordens overflade, så at landet hærgedes af bremserne. Disse bremsere var store og giftige, og deres stik var meget smertefuldt for mennesker og dyr. Som forudsagt ramte denne plage ikke Gosens land.

Faraos tilbød nu at lade israelitterne ofre i Ægypten, men det nægtede de at gå ind på. Moses sagde: »Det går ikke an at gøre således, når vi for øjnene af ægypterne ofrer, hvad der er dem en vederstyggelighed, mon de da ikke stener os?« De dyr, som hebræerne skulle ofre, regnedes for hellige af ægypterne, og deres ærbødighed for disse dyr var så stor, at det blev anset for en forbrydelse, der krævede dødsstraf, at dræbe et sådant dyr, også hvis det skete af vanvare. Det ville være umuligt for hebræerne at ofre i Ægypten uden at vække anstød hos deres herrer. Moses bad igen om tilladelse til at drage tre dagesrejser ud i ørkenen. Kongen indvilligede og bad Guds tjenere bede om, at plagen måtte blive borttaget. Det lovede de at gøre, men advarede ham mod at narre dem. Plagen blev standset, men kongens hjerte var blevet forhærdet af hans stadige oprør, og han nægtede fortsat at give efter.

Et endnu frygteligere slag fulgte - pest over alt det ægyptiske kvæg, som var på markerne. Både de hellige dyr og arbejdsdyrene - køer, okser, får, heste, kameler og æsler - døde. Det var udtrykkelig blevet sagt, at hebræerne ville blive skånet, og da Faraos sendte bud til den landsdel, hvor israelitterne boede, viste det sig, at Moses ord var sande. »Ikke et eneste dyr af israelitternes kvæg var dødt.« Men kongen var lige hårdnakket.

Derefter fik Moses ordrer til at tage sod fra smelteovnen og »kaste det i vejret i Faraos påsyn«. Dette var en meget betydningsfuld

handling. Fire hundrede år tidligere havde Gud givet Abraham en billedlig fremstilling af folkets kommende undertrykkelse i form af en rygende ovn med en flammende ildslue. Han havde sagt, at han ville hjemsøge deres undertrykkere med straffedomme og føre fangerne ud med meget gods. I Ægypten havde Israel vansmægtet i prøvelsens ildovn. Moses' handling var en forsikring til dem om, at Gud huskede sin pagt, og at tiden for deres befrielse var kommet.

Da asken var kastet i vejret, spredtes det fine støv over hele Ægyptens land, og overalt, hvor det faldt, blev det til betændelse, der brød ud i bylder på mennesker og kvæg. Præsterne og troldmændene havde hidtil støttet Faraos i hans stædighed; men nu var der kommet en straffedom, der også gik ud over dem. De blev ramt af en frygtelig og smertefuld sygdom, og deres påståede magt gjorde dem kun mere foragtelige. De var ikke længere i stand til at kæmpe mod Israels Gud. Hele folket fik at se, hvor tåbeligt det var at stole på troldmændene, når de ikke engang kunne beskytte deres eget legeme.

Men Faraos hjerte blev stadig hårdere. Og nu sendte Herren ham et budskab, der lød således: »Denne gang vil jeg sende alle mine plager mod dig selv og mod dine tjenere og dit folk, for at du kan kende, at der er ingen som jeg på hele jorden Derfor har jeg ladet dig blive i live for at vise dig min magt.« Skønt denne hovmodige tyrann ved sine forbrydelser havde forspildt Guds nåde, var hans liv dog blevet bevaret, for at Herren på grund af hans forhærdelse kunne åbenbare sine mirakler i Ægyptens land. Det er Guds forsyn, der styrer begivenhedernes gang. Gud kunne have overladt tronen til en mere barmhjertig konge, som ikke ville have vovet at trodse de mægtige åbenbarelsen af hans magt. Men i så fald ville Herrens hensigt ikke være nået. Hans folk fik lov at erfare ægypternes grusomme undertrykkelse, for at de ikke skulle være uvidende om afgudsdyrkelsens nedbrydende indflydelse. I sin handlemåde med Faraos viste Herren sit had over for afgudsdyrkelsen og sin beslutning om at straffe grusomhed og undertrykkelse.

Gud havde erklæret om Faraos: »Jeg vil forhærde hans hjerte, så han ikke lader folket rejse.« 2. Mos. 4, 21. Der blev ikke udøvet nogen overnaturlig kraft for at forhærde Faraos hjerte. Gud gav kongen de mest slående beviser på den guddommelige magt, men monarken nægtede hårdnakket at ænse lyset. For hver gang, han forkastede en åbenbaring af den evige kraft, blev han blot endnu

mere trodsig i sit oprør. Den oprørssæd, han såede, da han forkastede det første mirakel, bragte sin høst. Idet han fortsatte ad sin egen bane og gradvis blev mere hårdnakket, blev hans hjerte mere og mere forhærdet, indtil han stod og så på de førstefødtes kolde, døde ansigter.

Gud taler til menneskene gennem sine tjenere, som han lader give formaninger og advarsler og irettesætte synd. Han giver et hvert menneske lejlighed til at rette sine fejl, før disse fæstner sig i karakteren, men hvis de nægter at lade sig retlede, skrider den guddommelige magt ikke ind for at modvirke resultaterne af menneskets egne handlinger, og de har lettere ved at gøre den samme handling igen. Mennesket forhærder da sit hjerte mod Helligåndens indflydelse. Ved yderligere at forkaste lyset vil det bringe sig i en stilling, hvor selv langt stærkere påvirkninger ikke kan gøre varige indtryk.

Den, der en gang har givet efter for en fristelse, vil lettere give efter anden gang. For hver gang synden gentages, formindskes modstandskraften, synet forblændes og samvittigheden undertrykkes. Enhver tilfredsstillende handling vil bære sin frugt. Gud udfører ingen mirakler for at forebygge en sådan høst. »Hvad et menneske sår, det skal han også høste.« Gal. 6, 7-1. Den, der udviser en hårdnakket vantro og sløv ligegyldighed over for den guddommelige sandhed, høster blot frugten af det, han selv har sået. Det er sådan, det går til, at mennesker til sidst kan vise sløv ligegyldighed over for sandheder, der engang greb deres sjæl dybt. De såede ligegyldighed og modstand mod sandheden, og høsten bliver derefter.

De, der beroliger en skyldbevidst samvittighed med, at de kan ændre deres onde kurs, når de selv vil det, og at de kan blive ved med at høre nådens stemme, selv om de ringeagter dens indbydelse, løber en stor risiko. De tror, at de kan skænke al deres indflydelse til den store oprørers sag, for så at skifte leder, når de kommer i den yderste nød. Men så let går det ikke. Den erfaring, undervisning og oplæring, man har fået gennem et helt liv i synd, har dannet karakteren så grundigt, at Jesu billede ikke kan præges i den på et øjeblik. Hvis lyset ikke havde skinnet på deres vej, ville sagen have stillet sig anderledes. Da kunne nåden have grebet ind og givet dem lejlighed til at tage imod sin indbydelse, men når lyset er blevet

forkastet og foragtet gennem lang tid, vil det til sidst blive trukket tilbage.

Dernæst blev Faraos truet med en haglplage med advarslen: »Derfor må du sørge for at bringe dit kvæg og alt, hvad du har på marken, i sikkerhed! Thi alle mennesker og dyr, der befinder sig på marken og ikke er kommet under tag, skal rammes af haglene og omkomme.« Det var usædvanligt, at der forekom regn og hagl i Ægypten, og et uvejr som det, der her blev forudsagt, havde man aldrig oplevet. Meddelelsen spredtes hurtigt, og alle, der troede på Herrens ord, hentede deres kvæg ind, mens de, der foragtede advarslen, lod det blive ude på marken. Således blev Guds nåde åbenbart midt i straffen, folket blev sat på prøve, og det viste sig, hvor mange der var blevet tilskyndet til at frygte Gud ved at se hans magt.

Uvejret kom som forudsagt - torden og hagl blandet med ild, »så voldsomt, at dets lige aldrig havde været nogetsteds i Ægypten, siden det blev befolket; og i hele Ægypten slog haglene alt ned, hvad der var på marken, både mennesker og kvæg, og alle markens urter slog haglene ned, og alle markens træer knækkede den«. Ødelæggelse og tilintetgørelse fulgte i den hærgende engels spor. Kun Gosens land blev skånet. Ægypterne fik at se, at jorden er under den levende Guds kontrol, at elementerne adlyder hans røst, og at man kun er tryk, når man adlyder ham.

[135]

Hele Ægypten skælvede under denne frygtelige straf fra Gud. Faraos sendte hurtigt bud efter de to brødre og udbrød: »Denne gang har jeg syndet; Herren har ret, og jeg og mit folk har uret; gå i forbøn hos Herren, at det nu må være nok med Guds torden og haglvejret, så vil jeg lade Eder rejse, og I skal ikke blive længere!« Svaret var: »Så snart jeg kommer ud af byen, skal jeg udbrede mine hænder mod Herren, så skal tordenen høre op, og haglene skal ikke falde mere, for at du kan kende, at Jorden tilhører Herren. Dog, jeg ved, at du og dine tjenere endnu ikke frygter for Gud Herren.«

Moses vidste, at kampen ikke var til ende. Faraos bekendelser og løfter skyldtes ikke en grundig forandring af sind og hjerte, men blev aftvunget ham på grund af rædsel og angst. Men Moses lovede at opfylde hans ønske, for han ville ikke give ham nogen grund til yderligere hårdnakkethed. Uden at ænse uvejrets rasen gik profeten ud, og Faraos og alle hans mænd så, at Gud havde magt til at bevare sin tjener. Da han var kommet uden for byen, udbredte han sine

hænder mod Herren, og da hørte tordenen og haglene op, og regnen strømmede ikke mere ned. Men kongen var næppe kommet sig af sin frygt, før hans hjerte igen blev forhærdet.

Så sagde Herren til Moses: »Gå til Faraos! Thi jeg har forhærdet hans og hans tjeneres hjerte, at jeg kan komme til at gøre disse mine tegn iblandt dem, for at du må kunne fortælle din søn og din sønnesøn, hvorledes jeg handlede med ægypterne, og om de tegn, jeg gjorde iblandt dem; så skal I kende, at jeg er Herren.« Herren åbenbarede sin magt for at styrke Israels tro på ham som den eneste, sande levende Gud. Han ville give umiskendelige beviser på den forskel, han gjorde mellem dem og ægypterne, og ville lade alle folkeslag vide, at hebræerne, som de havde foragtet og undertrykt, stod under Himmels Guds beskyttelse.

Moses advarede monarken om, at hvis han vedblev at være genstridig, ville der komme en græshoppeplage, og græshopperne ville dække jordens overflade og æde alt det grønne, der var tilbage. De ville fylde husene, ja, selv paladset. Det ville blive en sådan hjemløshed, at hverken dine fædre eller dine fædres fædre nogen sinde har oplevet mage dertil, fra den dag, de kom til verden og indtil denne dag!

Faraos rådgivere var forfærdede. Folket havde lidt store tab, da kvæget døde. Mange mennesker var blevet dræbt af haglene. Skovene var hærget og kornet ødelagt. De var ved at miste alt, hvad der var vundet ved hebræernes arbejde. Hele landet truedes af hungersnøden. Fyrster og hoffolk samledes om kongen og spurgte i vrede: »Hvor længe skal denne mand styrte os i ulykke? Lad dog disse mennesker rejse og lad dem dyrke Herren deres Gud! Har du endnu ikke indset, at Ægypten går til grunde?«

Moses og Aron blev igen tilkaldt, og kongen sagde til dem: »Drag af sted og dyrk Herren Eders Gud! Men hvem er det nu, der vil af sted?« Svaret var: »Med vore børn og vore gamle vil vi drage af sted, med vore sønner og vore døtre, vort småkvæg og vort hornkvæg vil vi drage af sted, thi vi skal fejre Herrens højtid.«

Kongen blev rasende. Han råbte: Herren vær med Eder, om jeg lader Eder rejse sammen med Eders kvinder og børn! Der ser man, at I har ondt i sinde! Nej - men I mænd kan drage bort og dyrke Herren; det var jo det, I ønskede! »Derpå jog man dem bort fra Faraos.« Faraos havde søgt at knække israelitterne med hårdt arbejde; men nu lod

han, som om han havde en dyb interesse for deres velfærd og øm omsorg for deres børn. Hans virkelige hensigt var at beholde kvinder og børn som en garanti for, at mændene ville komme tilbage.

Nu rakte Moses sin stav ud over landet, og der blæste en østenstorm, der førte græshopper med sig i uhyre mængder; aldrig før havde der været så mange græshopper, og ingensinde mere skal der komme så mange. De fyldte luften, så landet formørkedes, og de åd alt det grønne, der var tilbage. Faraos sendte bud efter profeterne i hast og sagde: »Jeg har syndet mod Herren Eders Gud og mod Eder! Men tilgiv nu min synd denne ene gang og gå i forbøn hos Eders Gud, at han dog blot vil tage denne dødbringende plage fra mig!« Det gjorde de, og en stærk vestenvind førte græshopperne ud i Det røde Hav. Men kongen fastholdt sin stædige beslutning.

Ægyptens indbyggere var lige ved at fortvivle. De plager, der allerede var faldet over dem, syntes næsten at være uudholdelige, og de var opfyldt af frygt for fremtiden. Nationen havde tilbedt Faraos som repræsentant for deres gud; men mange var nu af den overbevisning, at han stred mod den Gud, der kunne få alle naturkræfterne til at tjene sin vilje. De hebraiske slaver, for hvis skyld miraklerne blev gjort, begyndte at tro på, at de ville blive befriet. Deres fogeder vovede ikke mere at undertrykke dem. I hele Ægypten var der en hemmelig frygt for, at slavefolket skulle rejse sig og hævne den uret der var begået imod dem. Overalt spurgte man med tilbageholdt åndedræt: »Hvad bliver det næste?«

[136]

Pludselig kom der mørke over landet, så tæt og sort, som man kan tage og føle på. Folket blev ikke alene berøvet lyset, men luften var så trykkende, at det var vanskeligt at ånde. »Den ene kunne ikke se den anden, og ingen flyttede sig af stedet i tre dage; men overalt, hvor israelitterne boede, var der lyst«. Solen og månen blev tilbedt af ægypterne. I dette mystiske mørke blev både folk og guder slået af den magt, der havde påtaget sig at føre trællenes sag. Men hvor frygtelig denne plage end var, så er den dog et bevis på Guds medlidenhed og uvillighed til at ødelægge. Han ville give folket tid til at tænke sig om og angre, inden han bragte den sidste og frygteligste af plagerne over dem.

Til sidst aftvang frygten Faraos endnu en indrømmelse. Ved slutningen af den tredje dags mørke tilkaldte han Moses og gik ind på folkets afrejse, når blot deres småkvæg og hornkvæg blev tilbage.

»Ikke en klov må blive tilbage,« svarede den beslutsomme hebræer
»Også vore hjerde må vi have med, thi dem har vi brug for, når vi skal dyrke Herren vor Gud, og vi ved jo ikke, hvor meget vi behøver dertil, før vi kommer til stedet.« Så blev kongen ude af sig selv af raseri. »Gå bort fra mig og vogt dig for at komme mig for øje mere; thi den dag, du kommer mig for øje, er du dødsens!«

Svaret var: »Du har sagt det, jeg skal ikke mere komme dig for øje!«

Den mand Moses var højt anset i Ægypten både hos Faraos tjenere og hos folket. Ægypterne betragtede Moses med ærefrygt. Kongen vovede ikke at gøre ham fortræd, for folket betragtede ham som den eneste, der havde magt til at fjerne plagerne. De ønskede, at israelitterne ville få tilladelse til at forlade Ægypten. Det var kongen

[137] og præsterne, der til det sidste trodsede Moses krav.

Kapitel 24—Påskan

Da kravet om Israels frigivelse blev fremsat over for Ægyptens konge første gang, blev han samtidig advaret om den frygteligste af alle plagerne. Moses havde fået befaling om at sige til Farao: »Israel er min førstefødte søn; men da jeg sagde til dig: Lad min søn rejse, for at han kan dyrke mig! da nægtede du at lade ham rejse. Se, jeg dræber din førstefødte søn!« 2. Mos. 4, 22-23. Skønt israelitterne blev foragtet af ægypterne, havde Gud æret dem ved at vælge dem til at opbevare sin lov. De særlige velsignelser og forrettigheder, der var tildelt dem, indbefattede, at de havde samme forrang fremfor andre folk, som den førstefødte havde fremfor sine brødre.

Den straf, som ægypterne var blevet advaret om først, skulle falde sidst. Gud er langmodig og rig på barmhjertighed. Han har øm omsorg for de væsener, der er skabt i hans billede. Hvis tabet af høsten, hornkvæget og småkvæget havde fået ægypterne til at angre, ville deres børn ikke være blevet dræbt; men folket havde hårdnakket modstået Guds befaling, og nu skulle det sidste slag falde.

Moses var blevet truet med dødsstraf, hvis han atter viste sig for Farao; men et sidste budskab fra Gud skulle bringes til den oprørske monark, og Moses trådte frem for ham med den frygtelige meddelelse: »Så siger Herren: Ved midnatstid vil jeg drage igennem Ægypten, og så skal alle førstefødte i Ægypten dø, lige fra den førstefødte hos Farao, der skal arve hans trone, til den førstefødte hos trælkvinden, der arbejder ved håndkværnen, og alt det førstefødte af kvæget. Da skal der i hele Ægypten lyde et klageskrig så stort, at dets lige aldrig har været hørt og aldrig mere skal høres. Men end ikke en hund skal bjæffe ad nogen af israelitterne, hverken ad folk eller fæ, for at du kan kende, at Herren gør skel mellem ægypterne og Israel. Da skal alle dine tjenere dér komme ned til mig og kaste sig til jorden for mig og sige: Drag bort med alt det folk, der følger dig! Og så vil jeg drage bort!«

Før denne doms fuldbyrdelse lod Herren Moses give israelitterne anvisning på, hvorledes de skulle afrejse fra Ægypten, og især,

hvordan de skulle undgå den kommende straf. Hver familie skulle enten alene eller sammen med andre slagte et »lydefrit« lam eller kid og med en ysopkost stryge blodet deraf »på de to dørstolper og overliggeren« i huset, for at ødelæggelsens engel, der ville komme ved midnat, ikke skulle gå ind i boligen. De skulle spise kødet samme nat, stegt over ilden, og de skulle spise usyret brød og bitre urter dertil. Moses sagde: »Når I spiser det, skal I have bælte om lænden, sko på fødderne og stav i hånden, og I skal spise det i største hast. Det er påske for Herren.«

[138] Herren sagde: »I denne nat vil jeg drage igennem Ægypten og ihjelslå alt det førstefødte i Ægypten både blandt folk og fæ; og over alle Ægyptens guder vil jeg holde dom. Men for Eder skal blodet på husene, hvor I er, tjene som tegn, og jeg vil se blodet og gå Eder forbi; intet ødelæggende slag skal ramme Eder, når jeg slår Ægypten.«

Til minde om denne store befrielse skulle der hvert år holdes en fest i Israel i alle kommende slægtled. »Denne dag skal være Eder en mindedag, og I skal fejre den som en højtid for Herren, slægt efter slægt; som en evig gyldig ordning skal I fejre den.« Når de i de kommende år fejrede denne fest, skulle de fortælle deres børn om denne store befrielse, som Moses bød dem: »Det er påskeoffer for Herren, fordi han gik israelitternes huse forbi i Ægypten, dengang han slog ægypterne, men lod vore huse urørte!«

Endvidere skulle den førstefødte både blandt mennesker og dyr tilhøre Herren, og de skulle kun kunne udløses imod erstatning i erkendelse af, at Israels førstefødte - skønt de nådigt blev reddet, da de førstefødte i Ægypten omkom - med rette ville have lidt den samme straf, hvis der ikke var blevet bragt et forsoningsoffer. »Mig tilhører alt det førstefødte,« sagde Herren. »Dengang jeg dræbte alt det førstefødte i Ægypten, helligede jeg mig alt det førstefødte i Israel, både af mennesker og dyr; mig Herren skal de tilhøre.« 4. Mos. 3, 13. Efter indstiftelsen af tabernakeltjenesten valgte Herren Levis stamme til arbejdet i helligdommen i stedet for de førstefødte i folket. »De er skænket mig som gave af israelitternes midte,« sagde Herren. »I stedet for alt, hvad der åbner moders liv, alle førstefødte hos israelitterne, har jeg taget mig dem til ejendom.« 4. Mos. 8, 16. Men hele folket skulle dog stadig som tak for Guds nåde betale en løsesum for den førstefødte. 4. Mos. 18, 15-16.

Påskan skulle både være et minde og et forbillede. Den skulle ikke alene pege tilbage til befrielsen fra Ægypten, men også fremad til den større befrielse, som Kristus skulle fuldbyrde ved at befri sit folk fra syndens trældom. Offerlammet repræsenterer »Guds Lam«, der er vort eneste håb om frelse. Apostlen siger: »Vort påskelam er slagtet, nemlig Kristus.« 1. Kor. 5, 7. Det var ikke nok, at påskelammet blev slagtet; dets blod skulle stryges på dørstolperne. På samme måde må Kristi fortjeneste tilegnes af sjælen. Det er ikke tilstrækkeligt at tro, at han døde for verden; vi må tro, at han døde for os personligt. Vi må enkeltvis tilegne os forsoningsofferets kraft.

Ysoppen, der brugtes til at stryge blodet på med, var et symbol på renselse. Den blev brugt til at rens de spedalske og de mennesker, der havde været i berøring med de døde. I Salmistens bøn ser man også dens betydning: »Rens mig for synd med ysop, tvæt mig hvidere end sne.« Sl. 51, 9. Lammet skulle tilberedes helt, ikke et ben måtte knuses. På samme måde skulle der ikke knuses et ben på Guds Lam, der skulle dø for os. Joh. 19, 36. Derved blev der også givet et billede på Kristi offers fuldkommenhed.

Kødet skulle spises. Det er ikke nok, at vi tror på Kristus for at få tilgivet vor synd; ved tro må vi stadig modtage åndelig styrke og næring fra ham gennem hans ord. Kristus sagde: »Hvis I ikke spiser Menneskesønnens kød og drikker hans blod, har I ikke liv i jer. Den, som æder mit kød og drikker mit blod, har evigt liv.« Joh. 6, 53-54. Og for at forklare, hvad han mente, sagde han: »De ord, som jeg har talt til jer, er ånd og er liv.« 63. vers. Jesus anerkendte sin Faders lov, opfyldte dens principper i sit liv, åbenbarede dens ånd og viste dens velgørende kraft i hjertet. Johannes siger: »Ordet blev kød og tog bolig iblandt os, og vi så hans herlighed, en herlighed, som den enbårne Søn har den fra Faderen, fuld af nåde og sandhed.« Joh. 1, 14. Kristi efterfølgere må have del i hans erfaring. De må modtage og tilegne sig Guds ord sådan, at det bliver drivkraften til liv og handling. Ved Kristi kraft må de forandres, så de ligner ham og genspejler Guds egenskaber. De må spise Guds Søns kød og drikke hans blod, ellers er der intet liv i dem. Kristi ånd og gerning må blive hans disciples ånd og gerning.

Lammet skulle spises med bitre urter for at minde om trældommens bitterhed i Ægypten. Således bør vi, når vi henter næring hos Kristus, gøre det med hjertets anger på grund af vore synder. Bru-

[139] gen af usyret brød havde også stor betydning. Det var udtrykkeligt påbudt i loven om påsken, at ingen surdej måtte findes i deres huse under festen, og jøderne overholdt det strengt. På samme måde bør syndens surdej fjernes fra alle, som vil modtage liv og næring fra Kristus. Således skriver Paulus til korintermenigheden: »Rens den gamle surdej ud, for at I kan være en ny dej; thi også vort påskelam er slagtet, nemlig Kristus. Lad os derfor holde højtid, ikke med gammel surdej, ej heller med sletheds og ondskabs surdej, men med renheds og sandheds usyrede brød.« 1. Kor. 5, 7-8.

Inden trællene kunne opnå friheden, måtte de vise deres tro på den forestående befrielse. Blodets tegn skulle anbringes på deres huse og både de selv og deres familier skulle skille sig ud fra ægypterne og samles i deres egne boliger. Hvis israelitterne på noget punkt havde tilsidesat den vejledning, de havde fået, f. eks. ved at undlade at skille deres børn ud fra ægypterne, ved ikke at stryge blodet på dørstolperne, når de havde slagtet lammet eller ved at gå ud af deres huse, ville de ikke være blevet reddet. Det kunne godt tænkes, at nogle ærligt mente at de havde gjort alt, hvad der var nødvendigt; men deres oprigtighed ville ikke have frelst dem. Alle, der ikke fulgte Herrens vejledning, ville miste deres førstefødte, når ødelæggeren kom.

Folket skulle bevise deres tro ved lydighed. På samme måde bør alle, som håber at blive frelst ved Kristi blods fortjeneste, indse at de selv skal gøre noget for at sikre sig frelsen. Selv om Kristus alene kan frelse os fra overtrædelsens straf, skal vi selv tage skridtet fra synd til lydighed. Mennesket frelses ved tro, ikke ved gerninger, men denne tro må give sig udslag i gerninger. Gud har givet sin søn hen for at dø som en forsoning for synd, han har ladet sandhedens lys skinne, åbnet livets vej og givet anledninger, forskrifter og forrettigheder, og nu må mennesket benytte sig af disse frelsesmidler; det må værdsætte og bruge de hjælpemidler, Gud har tilvejebragt det må tro og adlyde alle de guddommelige krav.

Da Moses gentog Guds bestemmelser for Israel, »bøjede folket sig og tilbad«. Det glade håb om frihed, den frygtelige viden om den dom, der ventede deres undertrykkere, de bekymringer og forberedelser, der var forbundet med deres hurtige afrejse - alt sammen kom i dette øjeblik til udtryk i taknemmelighed over for deres nådige befrier. Mange af ægypterne var kommet til at anerkende hebræer-

nes Gud som den eneste sande Gud, og de bad nu om at måtte søge tilflugt i israeliternes huse, når ødelæggelsens engel gik gennem landet. De blev med glæde budt velkommen og lovede, at de herefter ville tjene Jakobs Gud og drage ud af Ægypten sammen med hans folk.

Israelitterne adlød den vejledning, Gud havde givet. I al hemmelighed skyndte de sig at træffe forberedelser til afrejsen. Deres familier blev samlet, påskelammet slagtet, kødet stegt over ild og det usyrede brød og de bitre urter tilberedt. Faderen, familiens præst, strøg blodet på dørstolperne og sluttede sig derefter til familien inde i huset. I tavshed skyndte de sig at spise påskelammet. Folket vågede og bad i ærefrygt, mens den førstefødtes hjerte bankede i ubeskrivelig frygt, hvad enten han var en voksen mand eller et lille barn. Fædre og mødre knugede deres elskede førstefødte i deres arme ved tanken om det frygtelige slag, der skulle falde den nat. Men intet israelitisk hjem blev hjemsøgt af dødsengelen. Blodets tegn - tegnet på en frelsers beskyttelse - var på deres døre, og ødelæggeren gik ikke ind.

Ved midnat lød der »et højt klageskrig i Ægypten, thi der var intet hus, hvor der ikke fandtes en død«. Alle de førstefødte i »landet lige fra Faraos førstefødte, der skulle arve hans trone, til den førstefødte hos fangen, der sad i fangehullet, og alt det førstefødte af kvæget. « var blevet ramt af ødelæggeren. I hvert eneste hjem i hele det vidtstrakte Ægypten var familiens stolthed blevet dræbt. De sørgendes skrig og gråd fyldte luften. Konge og hofmænd stod blege og skælvende, forfærdede over den overvældende rædsel. Faraos huskede, hvordan han engang havde sagt: »Hvem er Herren, at jeg skulle adlyde ham og lade israelitterne rejse. Jeg kender ikke noget til Herren, og jeg vil heller ikke lade israelitterne rejse.« Nu, da hans himmelstormende stolthed var lagt i støvet, lod han »Moses og Aron kalde om natten og sagde: Bryd op og drag bort fra mit folk, I selv og alle israelitterne, og drag ud og dyrk Herren, som I har forlangt Drag bort; og bed også om velsignelse for mig« Både de kongelige rådgivere og folket trængte på folket for at påskynde deres afrejse fra landet thi de sagde: »Vi mister alle livet!«

Kapitel 25—Udgangen af Ægypten

Med bælte om lænd og sko på fødderne og stav i hånden havde Israels folk i tavshed, ærefrygt og håb afventet den kongelige tilladelse til at drage af sted. Inden morgengry var de på vej. Efterhånden som åbenbarelsen af Guds magt under plagerne havde tændt troen i trællenes hjerter og spredt rædsel blandt deres undertrykkere, havde israelitterne lidt efter lidt samlet sig i Gosen. Skønt deres flugt skete pludselig, var der allerede taget de nødvendige skridt til at organisere og lede de marcherende hærskarere, som var blevet opdelt i grupper under bestemte ledere.

Så drog de ud henved 600.000 mand til fods foruden kvinder og børn. Desuden fulgte en stor hob sammenløbet folk med. Denne hob talte ikke blot dem, som troen på Israels Gud tilskyndede til at rejse, men de fleste af dem var mennesker, der blot ønskede at komme bort fra plagerne, eller som fulgte med af nysgerrighed eller eventyrlyst. Disse var stadig en hindring og en snare for Israel.

Folket tog også småkvæg og hornkvæg, en vældig mængde kvæg med sig. Det var israelitternes ejendom, for de havde aldrig solgt deres besiddelser til kongen ligesom ægypterne. Jakob og hans sønner have bragt deres hjerde med sig til Ægypten, og her havde de formæret sig stærkt. Inden folket forlod Ægypten, krævede de efter Moses' anvisning en erstatning for det arbejde, som de havde gjort gratis, og ægypterne var så ivrige efter at blive af med dem, at de ikke afslog det. Trællene gik ud, belæsset med bytte fra deres undertrykkere.

Den dag betegnede afslutningen på det historiske tidsafsnit, der var blevet åbenbaret for Abraham i profetiske syner flere hundrede år tidligere: »Dit afkom skal bo som fremmede i et land, der ikke er deres eget; de skal trække for dem og mishandles af dem i 400 år. Dog vil jeg også dømmes det folk, de kommer til at trække for, og siden skal de vandre ud med meget gods.« 1. Mos. 15, 13-14. De fire hundrede år var nu gået. »På denne selv samme dag førte Herren israelitterne ud af Ægypten, hærskare for hærskare.« Ved afrejsen fra Ægypten tog israelitterne en dyrebar arv med sig - Josefs ben, der så

længe havde ventet på opfyldelsen af Guds løfte, og som gennem de mørke trældomsår havde været en påmindelse om Israels befrielse.

I stedet for at følge den direkte vej til Kanaan, igennem filisternes land, ledede Herren dem mod syd til bredden af Det røde Hav. Thi Gud sagde: »Folket kunne komme til at fortryde det, når de ser, der bliver krig, og vende tilbage til Ægypten.« Hvis de havde prøvet at gå gennem filisternes land, ville de have mødt modstand, for filisterne betragtede dem som slaver, der var flygtet fra deres herrer, og ville ikke have tøvet med at føre krig mod dem. Israelitterne var dårligt rustet til at kæmpe mod dette stærke, krigerske folk. De havde kun lidt kendskab til Gud og kun lidt tro på ham, og de ville være blevet rædselsslagne og mismodige. De var ubevæbnede og uvant med krig, deres mod var kuet af lang tids trældom, og deres bevægelsesfrihed var hæmmet af kvinder, børn, småkvæg og hornkvæg. Ved at lede dem mod Det røde Hav åbenbarede Herren sig både som en barmhjertighedens og dommens Gud.

[141]

De brød op fra Sukkot og lejrede sig i Etam ved randen af ørkenen. Men Herren vandrede foran dem, om dagen i en skystøtte for at vise dem vej og om natten i en ildstøtte for at lyse for dem; så kunne de rejse både dag og nat. Og skystøtten veg ikke fra folket om dagen, ej heller ildstøtten om natten. Salmisten siger: Han bredte en sky som skjul og ild til at lyse i natten. Sl. 139, 39; 1. Kor 10, 1-2. Deres usynlige leders fane var altid hos dem. Om dagen ledede skyen deres rejse eller dannede en tronehimmel over dem. Den tjente som beskyttelse mod den brændende hede, og med sin kølighed og fugtighed virkede den vidunderlig forfriskende i den golde, tørre ørken. Om natten blev den til en ildsøjle, der oplyste deres lejr og var en stadig forsikring om Guds nærværelse.

I et af de smukkeste og mest trøsterige kapitler i Esajas omtales sky og ildstøtten som et billede på Guds omsorg for sit folk i den sidste store kamp mod de onde magter: »Da skaber Herren over hvert et sted på Zions bjerg og over dets festforsamlinger en sky om dagen og røg med luende ildskær om natten; thi over alt, hvad herligt er, skal der være et dække og ly til skygge mod hede og til skærm og skjul mod skybrud og regn.« Es. 4, 5-6.

De rejste tværs over et stort, trist ørkenlandskab. De begyndte allerede at spekulere på, hvor deres vej ville føre hen. De var ved at blive trætte af den besværlige vandring, og nogle af dem begyndte at

frygte for, at ægypterne ville forfølge dem. Men skyen gik fremad, og de fulgte efter.

Og nu sagde Herren til Moses, at han skulle dreje ind i et klippefyldt bjergpas og slå lejr ved havet. Det blev åbenbaret for ham, at Faraos ville forfølge dem, men at Gud ville blive æret ved deres befrielse.

I Ægypten rygtedes det, at Israels børn i stedet for at standse for at tilbede i ørkenen var på vej mod Det røde Hav. Faraos rådgivere sagde til kongen, at deres trælle var flygtet for aldrig at vende tilbage. Folket beklagede, at de havde været så tåbelige at tilskrive deres førstefødtes død Guds magt. Da deres ledende mænd var kommet sig af deres frygt, tilskrev de plagerne naturlige årsager. »Hvor kunne vi dog slippe israelitterne af vor tjeneste?« var deres bitre råb.

Faraos samlede sine styrker »600 udsøgte stridsvogne og alle Ægyptens krigsvogne,« ryttere, vognkæmpere og fodfolk. Kongen ledede selv den angribende hær, fulgt af rigets mægtige mænd. For at sikre gudernes gunst og dermed et lykkeligt udfald var præsterne også med. Kongen var besluttet på at skræmme israelitterne ved at stille sin store magt til skue. Ægypterne frygtede, at deres påtvungne underkastelse under Israels Gud skulle udsætte dem for andre nationers hån; men hvis de nu med et stort opbud af magt kunne drage ud og bringe flygtningene tilbage, ville de redde æren og igen få trællene i deres tjeneste.

Hebræerne havde slået lejr ved bredden af havet, der tilsyneladende dannede en uoverstigelig hindring foran dem, mens et forrebet bjerg spærrede dem vejen mod syd. Pludselig så de blinkende våben og rullende vogne i det fjerne. Det var et varsel om, at en stor hær var under fremrykning. Da den kom nærmere, så de, at de blev skarpt forfulgt af den ægyptiske hær.

Israelitternes hjerter blev grebet af rædsel. Nogle råbte til Herren, men langt de fleste ilede til Moses med deres klager: »Er det, fordi der ingen grave var i Ægypten, at du har fået os ud for at dø i ørkenen? Hvad er det dog, du har gjort os, at du førte os ud af Ægypten? Var det ikke det, vi sagde til dig i Ægypten: Lad os i fred, og lad os blive ved at trælle for ægypterne! Thi det er bedre for os at trælle for ægypterne end at dø i ørkenen.«

Moses var meget ked af, at hans folk udviste så lidt tro på Gud, skønt de gentagne gange havde set hans magt blive åbenbaret for

deres skyld. Hvordan kunne de anklage ham for de farer og vanskeligheder, de befandt sig i, når han havde fulgt Guds udtrykkelige befaling? Ganske vist var der ingen mulighed for befrielse, medmindre Gud selv greb ind og frelste dem; men de var kommet i denne situation i lydighed mod Guds vejledning, og derfor nærrede Moses ingen frygt for følgerne. Hans rolige og tillidsfulde svar til folket var: »Frygt ikke! Hold blot stand, så skal I se Herrens frelse, som han i dag vil hjælpe Eder til, thi som I ser ægypterne i dag, skal I aldrig i evighed se dem mere, Herren skal stride for Eder, men I skal tie!«

[142]

Det var ikke let at få Israels hærske til at vente på Herren. De manglede disciplin og selvbeherskelse, blev voldsomme og bar sig ufornuftigt ad. De ventede hvert øjeblik at falde i deres undertrykkes hænder og jamrede og klagede sig højt og hjerteskerende. De havde betragtet den vidunderlige skystøtte som Guds tegn til at gå fremad; men nu spurgte de sig selv, om den ikke varslede en eller anden stor ulykke - for havde den ikke ført dem til et ufremkommeligt sted på den forkerte side af bjerget? Og i deres forblindelse troede de, at Guds engel bebudede deres ulykke. Men netop som den ægyptiske hær nærmede sig og var opsat på at gøre et let bytte, hævede skystytten sig majestætisk mod himmelen, bevægede sig hen over israelitterne og sænkede sig imellem dem og Ægypterhæren. En mur af mørke skilte de forfulgte fra forfølgerne. Ægypterne kunne ikke længere se hebræernes lejre og blev nødt til at standse. Men da nattens mørke tiltog, blev skymuren til et stærkt lys for hebræerne og oplyste lejren, så der blev lyst som om dagen.

Håbet voksede igen i israelitternes hjerte, og Moses opløftede sin røst til Herren. Da sagde Herren til Moses: »Hvorfor råber du til mig? Sig til israelitterne, at de skal bryde op! Løft din stav og ræk din hånd ud over havet og skil det ad i to dele, så israelitterne kan vandre gennem havet på tør bund.«

Salmisten sang idet han beskrev Israels overgang over havet: »Din vej gik midt gennem havet, din sti gennem store vande, dine fodspor kendtes ikke. Du førte dit folk som en hjord ved Moses og Arons hånd,« Sl. 77, 20-21. Da Moses rakte sin stav ud, skiltes vandet, og Israel gik midt igennem havet på tør bund, mens vandet stod som en mur på begge sider. Lyset fra Guds ildstøtte skinnede på de skumklædte bølger og oplyste den vej, der skar sig som en

mægtig fure gennem havets vand og fortabte sig i mørket på den anden side.

Og ægypterne, alle Faraos heste, vogne og ryttere, satte efter dem og forfulgte dem midt ud i havet. Men ved morgenvagtens tid skuede Herren fra ild og skystøtten hen imod ægypternes hær og bragte den i uorden. Den mærkelige sky forvandlede til en ildsøjle for deres forundrede blikke. Tordenen rullede, og lynene glimtede. Skyerne udøste vand, skyhimlens stemme gjaldede, dine pile for hid og did; din bragende torden rullede, lynene oplyste jorderig, jorden bæved og skjalv. Sl 77, 18-19.

Ægypterne blev grebet af forvirring og rædsel. Midt under elementernes rasen, hvor de hørte en vred Guds røst, prøvede de at vende om og flygte tilbage til den bred, de var kommet fra. Men Moses udrakte sin stav, og det opstemmede vand væltede sydende og brølende ned over den ægyptiske hær, som blev opslugt i det mørke dyb.

Ved daggry så israelitternes hærskere alt, hvad der var tilbage af deres mægtige fjender - de brynjeklædte legemer, der var kastet op på bredden. På een nat var de blevet fuldkommen befriet fra deres største fare. Den store, hjælpeløse menneskemængde - trælle, der ikke var vant til krig, kvinder, børn og kvæg, med havet foran og ægypterne bagved - havde set vejen åbne sig for dem gennem vandet, mens fjenderne blev overvundet i det øjeblik, hvor de ventede sejren. Gud alene havde bragt dem befrielse, og til ham vendte deres hjerte sig nu i taknemmelighed og tro. Deres følelser fandt udløsning i takkesange. Guds Ånd hvilede over Moses, og han ledede folket i en jublende takkesang, den første og en af de mest ophøjede, man kender.

»Jeg vil synge for Herren, thi han er højt ophøjet,
hest og rytter styrted han i havet!
Herren er min styrke og min lovsang,
og han blev mig til frelse.
Han er min Gud, og jeg vil prise ham,
min faders Gud, og jeg vil ophøje ham.
Herren er en krigshelt,
Herren er hans navn!
Faraos vogne og krigsmagt styrted han i havet,

hans ypperste vognkæmpere druknede i Det røde Hav,
 strømmene dækkede dem,
 de sank som sten i dybet.
 Din højre, Herre, er herlig i kraft,
 din højre, Herre, knuser fjenden...
 Hvo er som du blandt guder, Herre,
 hvo er som du, herlig i hellighed,
 frygtelig i stordåd, underfuld i dine gerninger!
 Du ledede i din miskundhed det folk, du genløste,
 du førte det i din væld til din hellige bolig.
 Folkene hørte det og bæved...
 Skræk og angst faldt over dem,
 ved din arms væld blev de målløse som sten,
 til dit folk var nået frem, o Herre,
 til folket, du vandt dig, var nået frem.
 Du førte dem frem og plantede dem i din arvelods bjerge,
 på det sted, du beredte dig til bolig, Herre.«

[143]

2. Mos. 15, 1-17.

Som havets brusen hævede denne smukke lovprisning sig fra Israels umådelige herskare. Den blev gentaget af kvinderne under ledelse af Moses' søster Mirjam, idet de drog frem med pauker og danse. Det glade omkvæd klang ud over ørken og hav, og bjergene gav genlyd af deres pris: »Syng for Herren, thi han er højt ophøjet.«

Denne sang og den store befrielse, som den er et minde om, gjorde et indtryk, der aldrig udslettedes af det hebraiske folks hukommelse. Fra slægt til slægt gentog Israels profeter og sangere den og vidnede om, at Gud styrker og befrier dem, der stoler på ham. Denne sang tilhører ikke det jødiske folk alene. Den peger fremad til den dag, hvor alle retfærdighedens fjender tilintetgøres, og Israels Gud vinder sin endelige sejr. Profeten på Patmos ser den hvidklædte skare, der var gået sejrende ud af kampen, stå ved et glarhav, isprængt med ild med »Guds harper i deres hænder. Og de sang Moses Guds tjeners, sang og Lammets sang«. Åb. 15, 2-3.

Ikke os, O Herre, ikke os, men dit navn, det give du ære for din miskundheds og trofastheds skyld! Sl. 115, 1. Det var den ånd, der prægede Israels befrielsessang, og det er den ånd, der bør være i

alle dem, der elsker og frygter Gud. Idet Gud befrier vor sjæl fra syndens trældom, skænker han os en endnu større befrielse, end hebræerne fik ved Det røde Hav. Ligesom hebræernes skarer bør vi prise Herren med hjerte, sjæl og stemme for hans vidunderlige gerninger for menneskenes børn. De, der dvæler ved Guds store velgerninger og ikke er ligegyldige over for hans mindre gaver, vil spænde glædens bælte på og synge i hjertet for Herren. De daglige velsignelser, vi modtager af Guds hånd, og fremfor alt Jesu død, der har bragt Himmelen og lyksaligheden inden for vor rækkevidde, bør være en kilde til stadig taknemmelighed. Hvilken medlidenhed, hvilken uendelig kærlighed har Gud ikke vist os fortabte syndere ved at knytte os til sig, for at vi skal være hans ejendomsfolk! Hvilket offer bragte ikke vor forløser, for at vi kunne kaldes Guds børn! Vi burde prise Gud for det salige håb, der tilbydes os gennem den store forløsningsplan; vi burde prise ham for den himmelske arv og for hans rige løfter - prise ham, fordi Jesus lever og går i forbøn for os.

»Den, der ofrer taksigelse, ærer mig« siger Skaberens. Sl. 50, 23. Alle Himmelens beboere forener sig i at lovprise Gud. Lad os lære englens sang nu, så vi kan synge den, når vi slutter os til deres strålende hærske. Lad os sige med Salmisten: »Jeg vil prise Herren hele mit liv, lovsynge min Gud, så længe jeg lever.« »Folkeslag skal takke dig, Gud, alle folkeslag takke dig!« Sl. 146, 2; 67, 6.

Gud førte i sit forsyn hebræerne ind i bjergenes fæstninger foran havet, for at han kunne åbenbare sin magt ved deres befrielse og på en enestående måde ydmyge deres stolte undertrykkere. Han kunne have frelst dem på en anden måde, men han valgte denne for at sætte deres tro på prøve og styrke deres tillid til ham. Folket var trætte og skrækslagne, men hvis de havde holdt sig tilbage, da Moses bød dem gå frem, ville Gud aldrig have banet vejen for dem. Det var »i tro«, at de gik »gennem Det røde Hav som over tørt land«. Heb. 11, 29. Ved at marchere lige ned til vandet viste de, at de troede på Guds ord ved Moses. De gjorde alt, hvad det stod i deres magt at gøre, og så delte Israels store Gud havet og skabte en vej for deres fødder.

Den store lærdom heri har bud til alle tider. Kristenlivet omgives ofte af farer, og det synes vanskeligt at følge pligtens vej. Fantasien forestiller sig truende ødelæggelse foran og trældom eller død bagved. Men Guds stemme siger tydeligt: »Gå fremad!« Vi bør adlyde denne befaling, selv om vort blik ikke kan gennemtrænge mørket, og

vi mærker de kolde bølger ved vore fødder. De hindringer, der standser vor fremgang, vil aldrig forsvinde, hvis vi standser og nærere tvivl. De der venter med at lyde, indtil enhver skygge af uvished forsvinder, og der ikke er nogen risiko for fiasko eller nederlag, kommer aldrig til at adlyde. Vantroen visker: »Lad os vente, til hindringerne er fjernet, og vi kan se vejen klart,« men troen opmuntrer modigt til at gå fremad, den håber alt og tror alt.

[144]

Den sky, der var en mørkets mur for ægypterne, var for hebræerne et lyshav, der oplyste hele lejren og kastede et stråleskær over vejen foran dem. Således bringer Himmelen tilskikkelser mørke og fortvivlelse over den vantro, mens de for den tillidsfulde sjæl er fulde af lys og fred. Den vej, Gud leder os ad, går måske gennem ørkenen eller havet, men det er en sikker vej.

[145]

Kapitel 26—Fra Det røde Hav til Sinaj

Fra Det røde Hav drog Israels hærskarer videre på deres rejse under skystøttens ledelse. Landskabet omkring dem var meget trist: nøgne golve bjerge, øde sletter og et vidtstrakt hav, hvis bredder var dækket af deres fjenders lig. Men bevidstheden om friheden fyldte dem med glæde, og al misfornøjelse blev bragt til tavshed.

De rejste nu tre dage uden at finde vand. Det forråd, de havde taget med sig, var sluppet op. De havde intet at slukke deres brændende tørst med, mens de trætte slæbte sig hen over de ophedede sletter. Moses var kendt med disse egne og vidste i modsætning til de andre, at vandet ved Mara, hvor de nærmeste kilder fandtes, var udrikkeligt. Han iagttog med den største bekymring skyen, som ledede dem. Modet sank, da han hørte det glade råk: »Vand! Vand!« gå fra mand til mand. Mænd, kvinder og børn skyndte sig glade hen til kilden, men snart lød der et fortvivlet råk fra skarerne, for vandet var bittert.

I deres rædsel og fortvivlelse bebrejdede de Moses, fordi han havde ledet dem den vej. De glemte, at det var Gud, der i den mystiske sky havde vejledet både Moses og dem. I sin sorg over deres nød gjorde Moses det, som de havde glemt at gøre; han råbte alvorligt til Gud om hjælp. »Og da viste Herren ham en bestemt slags træ; og da han kastede det i vandet, blev vandet drikkeligt.« Her blev løftet givet til Israel gennem Moses: »Hvis du vil høre på Herren din Guds røst og gøre, hvad der er ret i hans øjne, og lytte til hans bud og holde dig alle hans bestemmelser efterrettelig, så vil jeg ikke bringe nogen af de sygdomme over dig, som jeg bragte over ægypterne, men jeg Herren er din læge!«

Fra Mara rejste folket til Elim, hvor de fandt tolv vandkilder og halvfjerdsindstve palmetræer. Her blev de flere dage, inden de gik ind i Sins ørken. Da de havde været borte fra Ægypten en måned, slog de lejr i ørkenen for første gang. Deres forråd var nu ved at slippe op. Der var ikke ret meget grønt i ørkenen, og deres hjerde svandt ind. Hvordan skulle disse store menneskemængder

få føde? Tvivl fyldte deres hjerte, og de begyndte igen at knurre. Selv øversterne og folkets ældste sluttede sig til klagerne imod Guds udvalgte ledere: »Var vi dog blot døde for Herrens hånd i Ægypten, hvor vi sad ved kødgryderne og kunne spise os mætte i brød! Thi I har ført os ud i denne ørken for at lade hele denne forsamling dø af sult.«

De havde endnu ikke lidt sult. Deres daglige behov blev dækket, men de frygtede for fremtiden. De kunne ikke forstå, hvordan denne menneskemængde skulle kunne klare sig under rejsen gennem ørkenen, og de så i fantasien deres børn sulte ihjel. Herren tillod, at de kom ud for vanskeligheder, og at deres forråd slap op, for at de skulle søge hjælp hos ham, der hidtil havde været deres befrier. Hvis de ville råbe til ham i deres nød, ville han give dem endnu flere tydelige tegn på sin kærlighed og omsorg. Han havde lovet, at de ikke ville blive syge, hvis de adlød hans befalinger, og det var syndig vantro fra deres side at frygte, at de eller deres børn ville dø af sult.

[146]

Gud havde lovet at være deres Gud, at antage dem som sit folk og lede dem til et stort og godt land. Men de var ved at give op, hver eneste gang de mødte en hindring på vejen til dette land. Gud havde på en vidunderlig måde udfriet dem fra trældommen i Ægypten for at ophøje og forædle dem og gøre dem til en lovprisning på jorden. Men det var nødvendigt at udsætte dem for vanskeligheder og savn. Gud ville løfte dem op fra deres nedværdigende kår og gøre dem skikket til at udfylde en ærefuld plads mellem nationerne og modtage vigtige hellige hverv. Hvis de havde troet på ham på grund af alt det, han havde udrettet for dem, ville de frejdigt have tålt ubehageligheder, afsavn, ja endog virkelige lidelser; men de var kun villige til at stole på Herren, så længe de kunne se beviser på hans magt. De glemte deres bitre lod i Ægypten. De glemte den godhed og magt, som Gud åbenbarede for at udfri dem fra trældommen. De glemte, hvordan deres børn var blevet sparet, da dødens engel slog alle Ægyptens førstefødte ihjel. De glemte den vidunderlige åbenbarelse af Guds magt ved Det røde Hav. De glemte, at mens de selv var gået trygt på den vej, der var dannet til dem, var deres fjenders hær blevet opslugt af vandet, da de forsøgte at forfølge dem. De så og følte kun deres øjeblikkelige besværligheder og prøvelser, og i stedet for at sige: »Gud har gjort store ting for os; vi var slaver,

men nu gør han os til et stort folk,« talte de om vejens besværligheder og spekulerede på, hvordan deres trættende pilgrimsrejse ville ende.

Beretningen om Israels ørkenvandring blev nedskrevet til gavn for Guds Israel lige til verdens ende. Guds handlemåde med israelitterne, mens de rejste frem og tilbage i ørkenen, hvor de var udsat for sult, tørst og træthed, men hvor de også var vidne til de slående åbenbarelsen af hans magt for at hjælpe dem, er fuld af advarsler og lærdomme til hans folk gennem alle tider. Hebræernes forskellige erfaringer var en skole, som de måtte igennem, før de kunne bosætte sig i det lovede hjem i Kanaan. Gud ønsker, at hans folk i vor tid med ydmygt hjerte og modtageligt sind skal læse om de prøvelser, som det gamle Israel måtte gennemgå, for at tage ved lære deraf og blive beredt til det himmelske Kanaan.

Mange undrer sig over israelitternes vantro og knurren, når de læser Israels historie, og mener, at de ikke ville have været så utaknemmelige selv, hvis de havde været i deres sted. Men når deres tro bliver sat på prøve, selv i småting, udviser de ikke mere tro eller tålmodighed end det gamle Israel. Når de kommer ud for vanskeligheder knurrer de over de midler, som Gud benytter til at lutre dem. Skønt deres øjeblikkelige behov tilfredsstilles, er der mange, der er uvillige til at stole på Gud i fremtiden. De er til stadighed ængstelige for, at de skal blive fattige, og at deres børn skal komme til at lide mangel. Nogle går i en stadig frygt for ondt eller gør vanskelighederne større, end de er, med det resultat, at de ikke ser alle de velsignelser, de burde være taknemmelige for. Deres vanskeligheder skiller dem fra Gud, fordi de skaber uro og utilfredshed hos dem, i stedet for at søge hjælp hos ham der er den eneste kilde til styrke.

Er det rigtigt af os at være så vantro? Har vi grund til at være utaknemmelige og mistroiske? Jesus er vor ven, hele Himmelen er interesseret i vor velfærd, og vor ængstelse og frygt bedrøver Guds Helligånd. Vi bør ikke bekymre os, for det irriterer og trætter os blot, men hjælper os ikke at udholde prøvelser. Vi bør ikke nære en sådan mistillid til Gud, at vi gør det til vor hovedopgave at sikre os imod at komme til at lide nød, som om vor lykke bestod i jordiske ting. Det er ikke Guds vilje, at hans folk skal tynges af bekymringer. Men vor Herre siger ikke, at der ikke er nogen farer på vejen. Han har ikke i sinde at tage sit folk ud af den syndige og onde verden, men han henviser os til et tilflugtsted, der aldrig svigter. Han giver dem, der

er trætte og tyngede af bekymringer, denne indbydelse: »Kom hid til mig, alle I, som er trætte og tyngede af byrder, og jeg vil give jer hvile.« Læg det åg af ængstelse og jordiske bekymringer bort, som I har lagt på jeres egen nakke, og tag mit åg på jer og lær af mig, thi jeg er sagtmodig og ydmyg af hjertet; »så skal I finde hvile for jeres sjæle. « Matt. 11, 28-29. Vi kan finde hvile og fred i Gud, hvis vi kaster alle vore bekymringer på ham; for han har omsorg for os. 1. Pet. 5, 7. [147]

Apostlen Paulus siger: »Se til, brødre, at der aldrig i nogen af jer skal findes et ondt, vantro hjerte, så han falder fra den levende Gud.« Heb. 3, 12. I betragtning af alt, hvad Gud har gjort for os, burde vor tro være stærk, handlekraftig og udholdende. I stedet for at knurre og klage burde vi sige i hjertet: »Min sjæl, lov Herren, og alt i mig love hans hellige navn! Min sjæl, lov Herren, og glem ikke alle hans velgerninger.« Sl. 103, 1-2.

Gud var ikke ligegyldig over for Israels trang. Han sagde til deres leder: »Jeg vil lade brød regne ned fra Himmelen til Eder.« Der blev også givet forskrifter om, at folket skulle samle forråd til hver dags forbrug og en dobbelt portion den sjette dag for at de fortsat kunne holde sabbatten hellig.

Moses forsikrede folket om, at deres behov ville blive dækket. »Det skal ske, når Herren i aften giver Eder kød at spise og i morgen brød at mætte Eder med.« Og han tilføjede: »Thi hvad er vi? Thi det er ikke os, I knurrer imod, men Herren.« Han bød endvidere Aron sige til dem: »Træd frem for Herrens åsyn, thi han har hørt Eders knurren!« Og mens Aron talte, »vendte de sig mod ørkenen, og se, Herrens herlighed viste sig i skyen«. En herlighed, som de aldrig før havde set, var et symbol på Guds nærværelse. Gennem åbenbarelsen, som de kunne opfatte med deres sanser, skulle de få kundskab om Gud. De skulle lære, at den Højeste, og ikke blot Moses, var deres leder, og de skulle frygte hans navn og lyde hans røst.

Om aftenen blev lejren omgivet af så store flokke af vagtler, at der var nok til alle. Om morgenen var jorden dækket af »noget fint, skælagtigt noget, noget fint, der lignede rim«. »Det lignede hvide korianderfrø.« Folket kaldte det manna. Moses sagde: »Det er det brød, Herren har givet Eder til føde.« Folket samlede mannaen og opdagede, at der var rigeligt til alle. De malede den »i håndkværne eller stødte den i mortere; så kogte de den i gryder og lavede kager

deraf«. 4. Mos. 11, 8. Den »smagte som honningkager«. De fik besked på at samle en omer om dagen til hver, og de måtte ikke gemme den til næste morgen. Der var nogle, der prøvede at gemme lidt til næste dag, men de opdagede, at den var uspiselig. Det daglige forbrug skulle samles om morgenen, for alt, hvad der blev tilbage på jorden, smeltede i solen.

Da man samlede mannaen, fik nogle mere og andre mindre end det fastsatte kvantum, men »da de målte det med omeren, havde den, der havde meget, ikke for meget, og den, der havde lidt, ikke for lidt«. Apostlen Paulus giver en forklaring på dette skriftsted og en praktisk lærdom i 2. Kor. 8, 13-15: Det er jo ikke meningen, at andre skal have det let og I svært; nej der skal være lighed. Nu for tiden må I med jeres overflod hjælpe de andre, som trænger til det, for at de engang med deres overflod kan hjælpe jer, når I trænger til det, for at der kan blive lighed, som der står skrevet: »Den, der samlede meget, fik ikke for meget, og den, der samlede lidt, fik ikke for lidt. «

På den sjette dag samlede folket to omer til hver. Menighedens øverster skyndte sig at fortælle Moses det. Hans svar var: »Det er netop, som Herren har sagt. I morgen er det hviledag, en hellig sabbat for Herren. Bag, hvad I vil bage, og kog, hvad I vil koge, men læg det tiloversblevne til side for at gemme det til i morgen!« Det gjorde de, og det viste sig, at det ikke fejlede noget. Derpå sagde Moses: »Det skal I spise i dag, thi i dag er det sabbat for Herren; i dag finder I intet ude på marken. I seks dage skal I samle det, men på den syvende dag, sabbatten, er der intet at finde.«

Gud kræver, at hans hellige dag skal holdes lige så ærbødigt nu som på Israels tid. Alle kristne burde tage det bud, der blev givet til hebræerne, til indtægt. Dagen før sabbatten bør være en forberedelsesdag, hvor man bringer alt i orden til sabbattens hellige timer. Vort eget arbejde bør aldrig få lov til at gøre indgreb i de hellige timer. Gud har befalet, at der skal sørges for de syge og lidende. Det arbejde, der er nødvendigt for at pleje dem, er en barmhjertighedsgerning, og det er ikke en overtrædelse af sabbatten; men alt unødvendigt arbejde bør undgås. Mange venter skødesløst til sabbattens begyndelse med at gøre småting, som kunne have været gjort på beredelsesdagen. Sådan bør det ikke være. Arbejde, som man ikke har nået inden sabbattens begyndelse, bør vente, til den er forbi. En

sådan fremgangsmåde kan måske hjælpe de glemsomme at huske bedre og få dem til at være omhyggelige med at gøre deres eget arbejde på de seks hverdage. [148]

Hver uge under det lange ophold i ørkenen overværede israelitterne et tredobbelt mirakel, der havde til hensigt at indprente dem sabbattens hellighed: der faldt en dobbelt portion manna den sjette dag, der faldt intet på sabbatten, og endelig holdt det, der var brug for på sabbatten, sig frisk, mens det, der blev gemt på andre tidspunkter, blev uspiseligt.

I de omstændigheder, der er knyttet til folkets forsyning med manna, har vi et afgørende bevis på, at sabbatten ikke som mange hævder blev indstiftet, da loven blev givet på Sinaj. Før israelitterne kom til Sinaj, forstod de, at de havde pligt til at holde sabbatten. De var nødt til at samle en dobbelt portion manna om fredagen for at have noget til sabbatten, da der intet faldt, og herved blev hviledagens hellige karakter til stadighed indskærpet dem. Da nogle af folket alligevel gik ud for at samle manna om sabbatten, spurgte Herren: »Hvor længe vil I vægre Eder ved at holde mine bud og love?«

Israelitterne spiste manna i fyrretyve år, indtil de kom til beboede egne; de spiste manna, indtil de kom til grænsen af Kanaans land. I fyrre år mindede dette mirakel dem daglig om Guds usvigelige omsorg og ømme kærlighed. Salmisten siger, at Gud gav dem himmelkorn; mennesker spiste englebrød (Sl. 78, 24-25); det vil sige mad, som englene skaffede dem. Mens de levede af himmelkorn erfarede de daglig, at med Guds løfte i eje var de lige så trygge mod mangel, som hvis de havde været omgivet af de frugtbare bølgede kornmarker i Kanaan.

Mannaen, der faldt fra himmelen for at holde Israel i live, var et forbillede på ham, der kom fra Gud for at give verden liv. Jesus sagde: »Jeg er livets brød. Jeres fædre spise manna i ørkenen og døde. Men dette er det brød, som kommer ned fra Himmelen Om nogen spiser af det brød, skal han leve til evig tid. Og det brød, jeg vil give, er mit kød, til liv for verden.« Joh. 6, 48-51. Og med henblik på de velsignelser, der er lovet Guds folk i det kommende liv, står der skrevet: »Den, som sejrer, ham vil jeg give af den skjulte manna.« Åb. 2, 17.

Da israelitterne havde forladt Sins ørken, slog de lejr i Refidim. Her fandtes intet vand, og atter nærrede de mistillid til Guds forsyn. I deres blindhed og formastelse kom folket til Moses med kravet: »Skaf os vand at drikke!« Men hans tålmodighed fornægtede sig ikke. »Hvorfor kives I med mig, hvorfor frister I Herren?« De råbte i vrede: »Hvorfor har du ført os op fra Ægypten? Mon for at lade os og vore børn og vore hjerde dø af tørst?« Når de blev forsynet rigeligt med føde, skammede de sig over deres vantro og knurren og lovede at stole på Herren for fremtiden; men de glemte snart deres løfte og svigtede ved den første trosprøve. Skystøtten, der ledede dem, syntes at rumme et frygteligt mysterium. Og Moses - hvem var han? spurgte de. Og hvad var hans hensigt med at føre dem ud af Ægypten? Mistanke og mistro fyldte deres hjerte, og i deres formastelse anklagede de ham for at ville dræbe dem og deres børn med afsavn og besværligheder, for at han kunne tilegne sig deres ejendele. I deres raseri og harme var de ved at stene ham.

I sin nød råbte Moses til Herren: »Hvad skal jeg gøre med dette folk?« Han fik befaling om at tage den stav, hvormed han havde udført mirakler i Ægypten, og træde frem for folket sammen med de ældste i Israel. Og Herren sagde til ham: »Se, jeg vil stå foran dig der på klippen ved Horeb, og når du slår på klippen, skal der strømme vand ud af den, så folkene kan få noget at drikke.« Han adlød, og vandet brød frem i en levende strøm, så hele lejren fik rigeligt at drikke. I stedet for at befale Moses at løfte staven og ligesom i Ægypten nedkalde en frygtelig plage over dem, der var begyndt på denne onde knurren, benyttede Herren i sin store nåde staven til deres redning.

Han kløvede klipper i ørkenen, lod dem rigeligt drikke som af strømme, han lod bække rinde af klippen og vand strømme ned som floder. Sl. 78, 15-16. Moses slog på klippen, men det var Guds Søn, der skjult i skystøtten stod ved siden af ham og fik det livgivende vand til at flyde. Både Moses, de ældste og hele menigheden, der stod i nogen afstand, så Guds herlighed; men hvis skyen var blevet fjernet, ville de være blevet fortæret af den frygtelige stråleglans fra ham, som opholdt sig i den.

[149]

Da folket tørstede, fristede de Gud og sagde: »Er Herren iblandt os eller ej?« »Hvis Gud har ført os hertil, hvorfor giver han os så ikke vand såvel som brød?« Den vantro, de derved udviste, var

formastelig, og Moses frygtede, at Guds straf ville falde på dem. Og han kaldte stedets navn Massa, »fristelse« og Meriba, »kiv« til minde om deres synd.

Nu truede en ny fare dem. På grund af deres knurren imod Herren tillod han, at de blev angrebet af deres fjender. Amalekitterne, en vild krigerstamme, der boede i den egn, drog ud og dræbte dem, der på grund af træthed ikke kunne følge med. Moses vidste, at flertallet af folket ikke var beredt til kamp. Han bød derfor Josua udvælge nogle soldater fra de forskellige stammer og føre dem mod fjenden næste morgen, mens han selv ville stille sig på en høj i nærheden med Guds stav i hånden. Næste dag angreb Josua og hans folk så fjenden, mens Moses, Aron og Hur stod på en høj, hvorfra de kunne se ud over valpladsen. Med armene rakt op imod himmelen og Guds stav i højre hånd bad Moses om sejr for Israels hære. Under slaget så man, at så længe hans hænder var rakt opad, havde Israel fremgang, men når hans hænder sænkedes, fik fjenden overtaget. Da Moses blev træt, støttede Aron og Hur hans hænder indtil solnedgang, da fjenden blev slået på flugt.

Ved at støtte Moses hænder viste Aron og Hur folket, at dette havde pligt til at støtte ham i hans vanskelige arbejde med at viderebringe Guds ord til dem. Moses handling var også betydningsfuld, for den viste, at Gud holdt deres skæbne i sin hånd. Når de satte deres lid til ham, ville han kæmpe for dem og besejre deres fjender; men når de slap deres tag i ham og stolede på deres egen kraft, ville de blive svagere end dem, der ikke kendte Gud, og fjenderne ville få overhånd over dem.

Ligesom hebræerne sejrede, når Moses rakte sine hænder op mod himmelen og gik i forbøn for dem, således vil Guds Israel vinde sejr, når de i tro griber fat i deres mægtige hjælper. Men den guddommelige kraft må forenes med menneskenes egne anstrengelser. Moses troede ikke, at Gud ville besejre fjenderne, mens Israel selv var uvirksomme. Mens deres store leder bad til Herren, gjorde Josua og hans tapre ledsagere deres yderste for at slå Guds Israels fjender tilbage.

Efter amalekitternes nederlag sagde Gud til Moses: »Optegn dette i en bog, for at det kan mindes, og indskærp Josua, at jeg fuldstændig vil udslette amalekitternes minde under himmelen!« Lige før sin død pålagde den store leder sit folk en højtidelig forpligtelse:

»Kom i hu, hvad amalekitterne gjorde imod dig undervejs, da I drog bort fra Ægypten, hvorledes de kom imod dig undervejs og uden at frygte Gud huggede alle dine udmattede efternølere ned, da du var træt og mødig.« Han skulle »udrydde ethvert minde om Amalek. Glem det ikke!« 5. Mos. 25, 17-19. Om dette onde folk sagde Gud: »Der er en udrakt hånd på Herrens trone! Herren har krig med Amalek fra slægt til slægt!« 2. Mos. 17, 16.

Amalekitterne var ikke uvidende om Guds karakter eller om hans overherredømme, men i stedet for at frygte ham havde de besluttet at trodse hans magt. Amalekitterne spottede de mirakler, Moses havde udført over for Ægypterne, og gjorde nar af de omboende folks frygt. De havde svoret ved deres guder, at de ville tilintetgøre hebræerne, så ingen undslap, og pralede med, at Israels Gud ikke havde magt til at standse dem. Israelitterne havde hverken voldt dem skade eller truet dem. Deres angreb var ganske umotiveret. Det var for at vise deres had og trods mod Gud, at de søgte at tilintetgøre hans folk. Amalekitterne havde længe været forhærdede syndere, og deres forbrydelser havde råbt til Gud om hævn, men i sin barmhjertighed havde han stadig tilskyndet dem til at omvende sig. Da amalekitterne imidlertid overfaldt de trætte og forsvarsløse israelitter, beseglede de deres nations skæbne. Gud har omsorg for sine svageste børn. Ingen grusomhed mod dem undgår Himmelenes opmærksomhed. Guds hånd udrækkes som et skjold over alle dem, der elsker og frygter ham. Menneskene bør være varsomme med at slå til denne hånd, for den svinger retfærdighedens sværd.

[150] Ikke langt fra det sted, hvor israelitterne nu havde slået lejr, boede Moses' svigerfader Jetro. Han havde hørt om hebræernes befrielse og begav sig nu af sted for at besøge dem og bringe Moses' hustru og to sønner tilbage til ham. Da den store leder fik bud om, at de nærmede sig, drog han med glæde ud for at møde dem, og efter de første hilsener førte han dem til sit telt. Han havde sendt sin familie hjem igen, da han begav sig ud på sin farefulde rejse til Ægypten for at føre Israel ud, men nu kunne han igen nyde samværet med dem. Han fortalte Jetro om Guds vidunderlige handlemåde med Israel, og patriarken glædede sig og priste Herren og forenede sig med Moses og de ældste i at ofre og holde en højtidelig fest til minde om Guds barmhjertighed.

Jetro havde ikke været i lejren ret længe, før han så, hvor tunge byrder der hvilede på Moses. Det var i sandhed en overvældende opgave at holde ro og orden i denne store, uvidende, udisciplinerede menneskemængde. Moses var deres anerkendte leder og dommer, og han tog sig ikke alene af folkets almindelige anliggender og pligter, men afgjorde også de stridigheder, der opstod iblandt dem. Han indvilligede i dette for at få anledning til at undervise folket. Han kundgjorde dem »Guds anordninger og love«. Men Jetro gjorde indvendinger imod dette og sagde: »Det arbejde er dig for anstrengende, du kan ikke overkomme det alene.« Han ville blive »ganske udmattet«. Jetro rådede Moses til at udvælge dygtige mænd som øverster over tusinde, hundrede, halvtreds og ti. Det skulle være »dygtige mænd, som frygter Gud, mænd, som er til at lide på og hader uretfærdig vinding«. De skulle dømme i alle mindre sager, mens de vanskeligste og vigtigste sager stadig skulle forebringes Moses, der, som Jetro sagde, »skulle træde frem for Gud på folkets vegne og forelægge Gud de forefaldende sager; og du skal indskærpe dem anordningerne og lovene og lære dem den vej, de skal vandre, og hvad de har at gøre«. Dette råd fulgte Moses, og resultatet var, at han ikke blot blev aflastet men at der blev bedre orden blandt folk.

Herren havde vist Moses megen ære og gjort mirakler ved hans hånd; men selv om han var blevet valgt til at undervise andre, troede han ikke, at han ikke selv trængte til undervisning. Israels udvalgte leder lyttede med glæde til de råd, han fik af Guds præst i Midjan. Han kunne se, at hans plan var klog, og gennemførte den.

Fra Refidim fortsatte folket deres rejse under skystøttens ledelse. Deres vej havde ført dem over nøgne sletter, op ad stejle skråninger og gennem klippefulde pas. Når de rejste over sandstrækningerne, havde de ofte set forrevne bjerge hæve sig som høje fæstninger midt på vejen foran dem, så al videre fremmarch syntes umulig. Men når de kom nærmere, så de, at der var åbninger her og der i bjergvæggen, og på den anden side udbredte nye sletter sig for deres blik. De blev nu ført gennem et af disse dybe pas. Overgangen var et storslået og imponerende skue. Mellem bjergtoppene, der hævede sig hundreder af meter til begge sider, gled Israels hærskare med deres kvæghjorde i en levende strøm, så langt øjet rakte. Og nu hævede Sinaj bjergs massive væg sig foran dem i højtidelig majestæt. Skystøtten hvilede over bjergets top, og folket opslog deres telte på sletten nedenfor. Her

skulle deres hjem være i næsten et år. Om natten forsikrede ildstøtten dem om Guds beskyttelse, og mens de sov, faldt himmelbrødet stille over lejren.

Dagningen forgyldte de mørke bjergrygge, og når solens gyldne stråler trængte ned i de dybe kløfter, forestillede de trætte rejsende sig, at det var stråler af nåde fra Guds trone. Til alle sider syntes de mægtige, forrevne bjerge i deres ensomme storladenhed at tale om uforgængelighed og majestæt. Her fyldtes menneskesindet af en højtidelig ærefrygt. Mennesket følte sin egen uvidenhed og afmagt i nærværelse af ham, der »vejer bjerge med bismer eller i vægtskål høje«. Es. 40, 12. Her skulle Israel modtage den vidunderligste åbenbaring, der nogensinde er givet mennesker fra Gud. Her havde Herren samlet sit folk for at give dem et indtryk af sine kravs hellighed ved at forkynde sin lov for dem med sin egen røst. Der skulle ske store, gennemgribende forandringer med dem; for trældommens nedværdigende indflydelse og den langvarige berøring med afgudsdyrkelsen havde præget deres vaner og deres karakter. Gud var i færd med at løfte dem op på et højere moralsk plan ved at give dem kundskab om ham selv.

[151]

Kapitel 27—Lovgivningen på Sinaj

Kort efter, at israelitterne havde slået lejer ved Sinaj, blev Moses kaldt op på bjerget til Gud. Han gik alene op ad den stejle, ujævne sti og nærmede sig den sky, der markerede Guds nærværelse. Den Højeste ville nu knytte Israel nærmere til sig og give dem en særstilling. De skulle være en menighed og en nation under Guds regering. Moses skulle overbringe folket dette budskab.

I har set, hvad jeg gjorde ved ægypterne, og hvorledes jeg bar Eder på ørnevinger og bragte Eder hid til mig. Hvis I nu vil lyde min røst og holde min pagt, så skal I være min ejendom blandt alle folkene, thi mig hører hele Jordan til, og I skal blive mig et kongerige af præster og et helligt folk!

Moses vendte tilbage til lejren, sammenkaldte Israels ældste og gentog det guddommelige budskab for dem. Deres svar var: »Alt, hvad Herren har sagt, vil vi gøre!« Således indgik de en højtidelig pagt med Gud og forpligtede sig til at anerkende ham som deres hersker, og de kom derved på en særlig måde til at stå under hans myndighed.

Atter gik deres leder op på bjerget, og Herren sagde til ham: »Se, jeg vil komme til dig i en tæt sky, for at folket kan høre, at jeg taler med dig, og for stedse tro også på dig!« Når de mødte vanskeligheder på vejen, var de tilbøjelige til at knurre mod Moses og Aron og beskyldte dem for at have ført Israels hære ud af Ægypten for at lade dem gå til grunde. Herren ville ære Moses over for folket for at give dem tillid til hans undervisning.

Det var Guds hensigt at gøre lovgivningen til en storslået begivenhed, der svarede til lovens ophøjede natur. Folket skulle lære at betragte alt, hvad der havde forbindelse med gudstjenesten, med den allerstørste ærbødighed. Herren sagde til Moses: »Gå til folket og lad dem hellige sig i dag og i morgen og tvætte deres klæder og holde sig rede i overmorgen, thi i overmorgen vil Herren stige ned for alt folkets øjne på Sinaj bjerg.« I de mellemliggende dage skulle de alle sammen højtideligt forberede sig til at træde frem for

Gud. Deres legeme og deres tøj skulle være fuldstændig rent. Og idet Moses påpegede deres synder, skulle de ydmyge sig, faste og bede, for at deres hjerter kunne blive rensset for urenhed.

Forberedelserne blev truffet i overensstemmelse med befalingen, og i lydighed mod et yderligere påbud befalede Moses, at der skulle sættes et hegn rundt om bjerget, for at hverken mennesker eller dyr skulle trænge sig ind på det hellige område. Hvis nogen vovede så meget som at røre ved bjerget, skulle han øjeblikkelig straffes med døden.

[152] Om morgenen den tredje dag, da alles øjne var vendt mod bjerget, lagde en tung sky sig over dets top. Den blev mørkere og tættere og bredte sig nedefter, indtil hele bjerget var indhyllet i mørke og ophøjet mystik. Så lød der en lyd som stød i horn. Det var signalet til, at folket skulle mødes med Gud, og Moses førte dem hen til bjergets fod. Ud fra det tætte mørke flammede skarpe lyn, mens tordenbragene gav genlyd mellem de omliggende bjerge. »Men hele Sinaj bjerg hylledes i røg, fordi Herren steg ned derpå i ild, og røgen stod i vejret som røg fra en smelteovn; og hele folket skælvede såre.« »Herrens herlighed viste sig for israelitternes øjne som en fortærende ild på bjergets top.« 2. Mos. 24, 17. Og »stødene i hornene blev stærkere og stærkere«. Så frygtelige var tegnene på Guds nærværelse, at Israels hære skælvede af frygt og faldt på deres ansigter for Herren. Selv Moses udbrød: »Jeg er forfærdet og skælver.« Heb. 12, 21.

Nu ophørte tordenen, og trompetstødene hørtes ikke længere. Jordan var stille. Der indtrådte en højtidelig pause, og så lød Guds røst. Herren talte ud fra det tætte mørke, der indhyllede ham. Han stod på bjerget, omgivet af et følge af engle, og forkyndte sin lov. Idet Moses beskriver dette skue, siger han: »Herren kom fra Sinaj, fra Seir fremstråled han for dem, brød frem i lysglans fra Parans bjerge og kom fra Meribat-Kadesj. Ved hans højre luede ild dem i møde. Visselig, han elsker sit folk, alle hans hellige er i hans hænder; og de sætter sig ved din fod og tager mod ord fra dig.« 5. Mos. 33, 2-3.

Gud åbenbarede sig ikke alene i dommerens og lovgiverens frygtindgydende majestæt, men også som sit folks medlidende leder: »Jeg er Herren din Gud, som førte dig ud af Ægypten, af trællehuset.« Han, som de allerede kendte som deres fører og befrier; han,

som havde ført dem ud af Ægypten, skabt en vej gennem havet, tilintetgjort Faraos og hans hær og derved vist, at han stod over alle Ægyptens guder - han forkyndte nu sin lov for dem.

Loven blev ikke udelukkende forkyndt for hebræernes skyld ved denne anledning. Gud ærede dem ved at overlade sin lov i deres varetægt; men de skulle betragte den som en hellig gave til hele verden. De ti bud passer til hele menneskeheden, og de blev givet, for at alle skulle undervises i dem og leve efter dem. Ti korte, omfattende og myndige bud rummer menneskets pligt over for Gud og over for dets medmennesker, og de hviler alle på det store grundlæggende kærlighedsprincip. »Du skal elske Herren din Gud af hele dit hjerte og med hele din sjæl og med hele din styrke og med hele dit sind, og din næste som dig selv.« Luk. 10, 27; 5. Mos. 6, 4-5; 3. Mos. 19, 18. I de ti bud er disse principper nedfældet i detaljer og gjort anvendelige på menneskenes kår og omstændigheder.

»Du må ikke have andre guder end mig.«

Herren er evig. Han har livet i sig selv. Han er ikke skabt. Han er selv alle tings ophav og opretholder. Ham alene tilkommer den dybeste ærbødighed og den højeste tilbedelse. Mennesket har ikke lov til at skænke noget andet sine varmeste følelser og sine bedste kræfter. Alt, hvad der bidrager til at formindske vor kærlighed til Gud eller gribe ind i den tjeneste, vi skylder ham, gør vi til en gud.

Du må ikke gøre dig noget udskåret billede eller noget afbillede af det, som er oppe i Himmelen eller nede på jorden eller i vandet under jorden; du må ikke tilbede eller dyrke det.

Det andet bud forbyder tilbedelse af den sande Gud ved hjælp af billeder. Mange hedenske folk hævdede, at deres billeder blot var afbildninger eller symboler, gennem hvilke de tilbad guddommen; men Gud har erklæret en sådan tilbedelse for synd. Hvis menneskene forsøgte at lade materielle ting repræsentere den evige Gud, ville de få en lav opfattelse af ham. Hvis sindet blev vendt bort fra Guds uendelige fuldkommenhed, ville det tiltrækkes mere af det skabte end af Skaberens, og når menneskets forestillinger om Gud forringes, nedværdiges mennesket selv.

Jeg Herren din Gud er en nidkær Gud. Ægteskabet benyttes som et billede på det nære, hellige forhold mellem Gud og hans folk. Da afgudsdyrkelse er åndeligt hor, kaldes Guds mishag derover med rette nidkærhed.

[153]

Der indtil tredje og fjerde led straffer fædres brøde på børn af dem, som hader mig. Det kan ikke undgås, at børnene kommer til at lide under følgerne af deres forældres forkerte handlinger; de straffes dog ikke for forældrenes synd, medmindre de selv er delagtige i den. Men i almindelighed går børnene i forældrenes fodspor. På grund af de arvelige anlæg og forældrenes eksempel får sønnerne del i fædrenes synd. Forkerte tilbøjeligheder, unaturlige lyster og lave moralske grundsætninger såvel som fysisk sygdom og degeneration går i arv fra fader til søn indtil tredje og fjerde slægtled. Denne frygtelige sandhed burde virke som en vældig bremse på menneskenes tilbøjelighed til at synde.

Men i tusind led viser miskundhed mod dem, der elsker mig og holder mine bud! I forbudet mod afgudsdyrkelse i det andet bud ligger der samtidig et påbud om at tilbede den sande Gud, og lønnen for at være tro mod ham er miskundhed i tusind led. I modsætning hertil når straffen over dem, der hader ham, kun til tredje og fjerde led.

Du må ikke misbruge Herren din Guds navn, thi Herren lader ikke den ustraffet, der misbruger hans navn!

Dette bud forbyder ikke alene almindelig banden og aflæggelse af falsk ed, men det forbyder os at bruge Guds navn på en letsindig og ligegyldig måde uden at tænke på dets ærefrygtindgydende betydning. Vi vanærer Gud ved at nævne hans navn tankeløst i almindelig samtale, ved at påkalde hans navn i bagateller og ved at gentage hans navn hyppigt og tankeløst. »Helligt og frygteligt er hans navn.« Sl. 111, 9. Alle burde have hans ophøjethed, renhed og hellighed i tanke for at kunne bibeholde forståelsen af hans ophøjede karakter, og hans hellige navn bør udtales med ærbødighed og alvor.

Kom hviledagen i hu, så du holder den hellig! I seks dage skal du arbejde og gøre al din gerning, men den syvende dag skal være hviledag for Herren din Gud; da må du intet arbejde udføre, hverken du selv, din søn eller datter, din træl eller trælkvinde, dit kvæg eller den fremmede inden dine porte. Thi i seks dage gjorde Herren himmelen, jorden og havet med alt, hvad der er i dem, og på den syvende dag hvilede han; derfor har Herren velsignet hviledagen og helliget den.

Sabbatten omtales ikke som en ny forordning; men der står, at den blev indstiftet ved skabelsen. Den bør huskes og helligholdes

til minde om skaberværket. Den viser hen til Gud som himmelens og jordens skaber og adskiller derved den sande Gud fra alle falske guder. Alle de, der helligholder den syvende dag, viser derved, at de tilbeder Gud. Sabbatten er tegnet på menneskets troskab mod Gud, så længe der er nogen, der tjener ham på jorden. Det fjerde bud er det eneste af de ti bud, der indeholder både lovgiverens navn og titel. Det er det eneste, der viser, ved hvis myndighed loven er givet. Det indeholder således Guds segl, der er fæstnet til hans lov som bevis på dens ægthed og bindende kraft.

Gud har givet menneskene seks dage at arbejde i, og han kræver, at de skal udføre deres eget arbejde på de seks arbejdsdage. Det er tilladt at gøre nødvendigt arbejde samt at øve barmhjertighed på sabbatten. De syge og lidende skal passes hele ugen; men unødvendigt arbejde bør absolut undgås om sabbatten. »Varer du din fod på sabbatten, så du ej driver handel på min helligdag, kalder du sabbatten en fryd, Herrens helligdag ærværdig, ærer den ved ikke at arbejde, holder dig fra handel.« Es. 58, 13. Forbudet ender ikke her, ».. og unyttig snak,« fortsætter profeten. Gud betragter dem, der diskuterer forretningsanliggender eller lægger planer om sabbatten, som om de virkelig arbejdede Vi burde ikke engang dvæle ved verdslige ting om sabbatten. Budet omfatter alle, der er inden for vore porte. Husets beboere bør lægge deres verdslige arbejde til side i de hellige timer Alle bør forenes i at ære Gud ved at tjene ham med glæde på hans hellige dag.

Ær din fader og din moder, for at du kan få et langt liv i det land, Herren din Gud vil give dig!

Forældre har ret til kærlighed og respekt fremfor alle andre mennesker. Gud, som har givet forældrene ansvaret for de sjæle, som er betroet dem, har bestemt, at de skal stå i hans sted over for børnene, mens disse er mindreårige. Og den, der forkaster sine forældres berettigede myndighed, forkaster Guds myndighed. Det femte bud kræver ikke blot, at børnene skal vise deres forældre respekt, underdanighed og lydighed, men også kærlighed og ømhed, lette deres byrder, værne deres rygte og hjælpe og trøste dem på deres gamle dage. Det indskærper også respekt for prædikanter og regenter og alle andre, som Gud har givet myndighed.

Dette er jo det første bud, der er knyttet forjættelse til, siger apostlen. Ef. 6, 2. For Israel, der snart skulle drage ind i Kanaan, var

[154] det et løfte om, at de lydige ville få et langt liv i dette gode land; men budet er mere vidtrækkende; det omfatter hele Guds Israel og lover evigt liv på jorden, når den er befriet for syndens forbandelse.

Du må ikke slå ihjel!

Alle uretfærdige handlinger, der bidrager til at forkorte livet; had og hævngherrighed eller følelser, der fører til handlinger, som skader andre eller blot får os til at ønske dem ondt (for »enhver, der hader sin broder, er en morder«); forsømmelse af de trængende eller lidende på grund af egenkærlighed; enhver form for vellevned eller unødvendigt afsavn eller overdrevent arbejde, der er til skade for helbredet - alt dette er i større eller mindre grad en overtrædelse af det sjette bud.

Du må ikke bedrive hor!

Dette bud forbyder ikke blot urene handlinger, men også sanselige tanker og ønsker og enhver vane, der fremkalder dem. Der kræves ikke alene renhed udadtil, men i de lønligste tanker og følelser. Da Kristus talte om Guds lovs rækkevidde, sagde han, at en ond tanke eller et begærligt blik i lige så høj grad er synd som selve den ulovlige handling.

Du må ikke stjæle!

Dette forbud omfatter både åbenlyse og hemmelige synder. Det ottende bud fordømmer menneskeran og slavehandel samt forbyder erobringskrige. Det fordømmer tyveri og røveri. Det påbyder streng ærlighed i de mindste enkeltheder i livet. Det forbyder bedrageri i handel og kræver fuld betaling af gæld eller løn. Det erklærer, at ethvert forsøg på at drage fordel af andres uvidenhed, svaghed eller ulykke optegnes som bedrageri i Himmelenes bøger.

Du må ikke sige falsk vidnesbyrd mod din næste!

Dette indbefatter enhver form for løgn, ethvert forsøg på eller plan om at bedrage vor næste. At have til hensigt at bedrage er det samme som falskhed. Ved et øjekast, en håndbevægelse, et ansigtsudtryk kan man give udtryk for falskhed lige så virkeligt som i ord. Enhver tilsigtet overdrivelse, enhver antydning, der har til formål at overdrive eller bibringe et fejlagtigt indtryk, ja, selv fremstilling af kendsgerninger på en vildledende måde er falsk vidnesbyrd. Dette bud forbyder ethvert forsøg på at skade vor næstes rygte ved at stille ham i et dårligt lys eller ved at fremsætte ondsindede formodninger,

samt ved at bagtale ham og sladre om ham. Selv en overlagt fortielse af sandheden til skade for andre er overtrædelse af det niende bud.

Du må ikke begære din næstes hus! Du må ikke begære din næstes hustru, hans træl eller trælkvinde, hans okse eller æsel eller noget, der hører din næste til!

Det tiende bud rammer alle synder i deres udspring, idet det forbyder egenkærligt begær, hvorfra den syndige handling har sin oprindelse. Den, der i lydighed mod Guds lov afholder sig fra at nære selv et syndigt begær efter en andens ejendom, vil ikke gøre sig skyldig i uret mod sine medmennesker.

Det var indholdet af tibudslovens hellige forskrifter, der blev forkyndt under torden og lynild og med en vidunderlig åbenbarelse af den store lovgivers kraft og majestæt. Ved forkyndelsen af sin lov gav Gud en demonstration af sin magt og herlighed, for at hans folk aldrig skulle glemme det, de havde set, og for at de skulle få en dyb ærbødighed for lovgiveren, himmelens og jordens skaber. Han ville også vise alle mennesker sin lovs hellighed, betydningsfuldhed og uforgængelighed.

Israels folk blev grebet af rædsel. Guds ords frygtindgydende magt syntes at være mere, end deres skælvende hjerter kunne bære. For idet Guds store retsregel blev forkyndt for dem, indså de som aldrig før syndens afskyelige karakter og deres egen skyld over for en hellig Gud. De trak sig tilbage fra bjerget i frygt og ærbødighed. Folket råbte til Moses: »Tal du med os, så vil vi lytte til; men lad ikke Gud tale med os, at vi ikke skal dø!« Deres leder svarede: »Frygt ikke, thi Gud er kommet for at prøve Eder, og for at I kan lære at frygte for ham, så I ikke synder.« Men folket holdt sig på afstand og så rædselsslagne til, mens Moses »nærmede sig mulmet, hvori Gud var«.

Folket var forblindet og nedværdiget af slaveri og hedenskab og kunne ikke til fulde fatte de vidtrækkende principper i Guds ti forskrifter. For at indskærpe de ti buds bindende krav og for at gøre dem mere forståelige for folket blev der givet yderligere forskrifter, der skulle tjene til at belyse principperne i de ti bud samt vise deres anvendelse i praksis. Disse forskrifter blev kaldt lovbud. Gud havde formuleret dem i sin uendelige visdom og retfærdighed, og dommerne skulle dømme efter dem. I modsætning til de ti bud

blev disse forskrifter overdraget til Moses i al stilhed. Han skulle så give dem videre til folket.

Den første af disse love omhandlede trælle. I gamle dage blev forbrydere somme tider dømt til at sælges som slaver; i nogle tilfælde blev skyldnere solgt af deres kreditorer, og nogle solgte endog sig selv eller deres børn på grund af fattigdom. Men en hebræer kunne ikke sælges som slave på livstid. Hans trælletid var begrænset til seks år; i det syvende år skulle han frigives. Menneskerov, overlagt mord og oprør mod forældrenes myndighed skulle straffes med døden. Det var tilladt at holde slaver, der ikke var af israelitisk herkomst, men deres liv og lemmer var beskyttet ved strenge love. Den, der myrdede en slave, skulle straffes; hvis en slave blev såret af sin herre, selv om han kun mistede en tand, havde han ret til at få sin frihed.

Israelitterne havde selv for nylig været trælle, og nu, da de skulle have trælle under sig, skulle de vogte sig for at stille lige så store krav som deres ægyptiske fogeder og for at vise den samme grusomhed, som de selv havde lidt under fra disses side. Efter deres egen grusomme trældom skulle det ikke være svært for dem at sætte sig i trællenes sted, være venlige og medlidende og behandle andre, som de selv ønskede at blive behandlet.

Enkernes og de forældreløses ret blev sikret ved særlige bestemmelser, og det blev indskærpet folket at vise disse øm omsorg i deres hjælpeløshed. »Hvis I mishandler dem, og de råber om hjælp til mig, vil jeg visselig høre på deres klageråb, og da vil min vrede blusse op, og jeg vil slå Eder ihjel med sværdet, så Eders egne hustruer bliver enker og Eders børn faderløse.« Udlændinge, der sluttede sig til Israel, skulle beskyttes mod uret og undertrykkelse. »Den fremmede må du ikke undertrykke eller forulempe, thi I var selv fremmede i Ægypten.«

Det var forbudt at kræve renter af de fattige. Hvis en fattig mands kappe var taget i pant, skulle den gives tilbage inden solnedgang. Den, der gjorde sig skyldig i tyveri, skulle tilbagebetale det dobbelte. Folket skulle vise respekt for dommere og ledere, og dommerne blev advaret mod at bøje retten, støtte en uretfærdig sag eller modtage bestikkelse. Bagtalelse og sladder var forbudt, og der skulle vises venlighed, selv over for personlige fjender.

Atter blev folket mindet om pligten til at holde sabbatten hellig. Der blev indstiftet årlige højtider, hvor alle nationens mænd skulle

stedes for Herrens åsyn og bringe ham deres takofre og førstegrøden af hans rige gaver. Hensigten med alle disse forskrifter blev også meddelt: De skyldtes ikke udøvelse af et vilkårligt overherredømme; de var alle givet for Israels bedste. Herren sagde: »I skal være mig hellige mænd« værdige til at blive antaget af den hellige Gud.

Disse love skulle nedskrives af Moses og opbevares omhyggeligt som grundlaget for nationens love. Det var på grundlag af disse love samt de ti bud, som de var givet for at belyse, at Gud ville opfylde sine løfter til Israel.

Nu fik folket følgende budskab fra Gud: »Se, jeg sender en engel foran dig for at vogte dig undervejs og føre dig til det sted, jeg har beredt. Tag dig vel i vare for ham og adlyd ham; vær ikke genstridig imod ham, thi han skal ikke tilgive Eders overtrædelser, fordi mit navn er i ham. Når du adlyder ham og gør alt, hvad jeg siger, vil jeg være dine fjenders fjende og dine modstanderes modstander.« Under alle deres vandringer var Kristus deres leder i sky og ildstøtten. Foruden de forbilleder, der pegede hen til en kommende frelser, havde de også en tilstedeværende frelser, der gav Moses befalinger til folket, og som blev udpeget som den eneste kilde til alle deres velsignelser.

Da Moses var steget ned af bjerget, kundgjorde han hele folket alle Herrens ord og lovbudene, og hele folket svarede enstemmigt: »Alle de ord, Herren har talt, vil vi overholde.« Dette løfte nedskrev Moses i en bog sammen med Herrens ord, som løftet forpligtede dem til at adlyde.

Derefter fulgte stadfæstelsen af pagten. Et alter blev bygget ved foden af bjerget, og ved siden af det blev der rejst tolv stenstøtter, svarende til Israels tolv stammer, som et vidnesbyrd om, at de godkendte pagten. Derpå bragte nogle udvalgte unge mænd ofre.

Da Moses havde stænket ofrenes blod på alteret, tog han »pagtsbogen og læste den op i folkets påhør«. Således blev pagtens betingelser højtideligt gentaget, og alle kunne frit vælge, om de ville følge dem eller ikke. De havde til at begynde med lovet at adlyde Guds røst; men på et senere tidspunkt havde de hørt hans lov blive forkyndt, og dens principper var blevet nærmere forklaret, for at de kunne vide, hvor meget denne pagt omfattede. Atter svarede folket enstemmigt: »Vi vil gøre alt, hvad Herren har talt, og lyde ham!« Efter at Moses havde forkyndt hele folket alle lovbudene, tog han

blod, og bestænkede både bogen selv og hele folket, idet han sagde: »Dette er den pagts blod, som Gud har pålagt Eder.« Heb. 9, 19-20.

Nu skulle der træffes forberedelser til Israels endelige anerkendelse som Guds ejendomsfolk med Gud selv som konge. Moses havde fået befalingen: »Stig op til Herren, du og Aron, Nadab og Abihu og halvfjerdsindstyve af Israels ældste, og tilbed i frastand; Moses alene skal træde hen til Herren.« Mens folket tilbad ved bjergets fod, blev disse udvalgte mænd kaldt op på bjerget. De halvfjerds ældste skulle hjælpe Moses med at regere over Israel, og Gud udgød sin Ånd over dem og ærede dem ved at lade dem se sin magt og storhed. Og de »skuede Israels Gud; under hans fødder var der ligesom safirfliser, som selve himmelen i stråleglans«. De så ikke Gud, men de så hans herlighed. De kunne ikke have tålt et sådant syn før, men åbenbaringen af Guds magt havde fremkaldt ærefrygt og anger hos dem, og de havde haft anledning til at bevidne hans herlighed, renhed og barmhjertighed så længe, at de nu kunne nærme sig ham, som deres tanker dvælede ved.

Moses og hans medhjælper Josua blev nu kaldt op for at møde Gud. Da de skulle være deroppe i nogen tid, bemyndigede folkets leder Aron og Hur til at optræde på sine vegne, bistået af de ældste. »Derpå steg Moses op på bjerget. Da indhyllede skyen bjerget, og Herrens herlighed nedlod sig på Sinaj bjerg.« I seks dage dækkede skyen bjerget som tegn på Guds nærværelse; men endnu havde han ikke åbenbaret sig selv eller meddelt sin vilje. I denne tid ventede Moses på at blive kaldt frem for den Højeste. Der var blevet sagt til ham: »Stig op til mig på bjerget og bliv der,« og skønt hans tålmodighed og lydighed blev sat på prøve, blev han ikke træt af at vente, men blev på sin post. I denne ventetid gjorde han sig rede til at møde Gud og ransagede nøje sig selv. Ikke engang denne mand, som Gud havde vist så stor gunst, kunne træde frem for Gud med det samme og tåle åbenbarelsen af hans herlighed. Han måtte benytte seks dage til at vie sig til Gud ved hjerteransagelse, meditation og bøn, før han var beredt til af samtale direkte med sin skaber.

På den syvende dag, der var en sabbat, blev Moses kaldt ind i skyen. Den tætte sky åbnedes for hele Israels øjne, og Herrens herlighed brød frem som en fortærende ild. Moses gik »ind i skyen og steg op på bjerget. Og Moses blev på bjerget i fyrretyve dage og fyrretyve nætter.« De seks dages ventetid var ikke indbefattet i de

fyrre dage, han var på bjerget. I disse seks dage var Josua sammen med Moses, og de spiste manna sammen og drak af »bækken, som løber ned ad bjerget«. Men Josua gik ikke med Moses ind i skyen. Han blev udenfor og spiste og drak hver dag, mens han ventede på, at Moses skulle komme tilbage; Moses, derimod, fastede i alle fyrre dage.

Under sit ophold på bjerget fik Moses besked om at bygge en helligdom, hvor den guddommelige nærværelse ville åbenbare sig særlig tydeligt. »Og du skal indrette mig en helligdom, for at jeg kan bo midt iblandt dem,« lød Guds befaling. 2. Mos. 25, 8. For tredje gang blev sabbatshelligholdelsen indskærpet. »Den skal være et tegn til alle tider mellem mig og israelitterne,« sagde Herren, »for at I skal kende, at jeg Herren er den, der helliger Eder. I skal holde sabbatten, thi den skal være Eder hellig, enhver, som udfører noget arbejde på den, det menneske skal udtyddes af sin slægt.« 2. Mos. 31, 17. 13. 14. Der var netop givet forskrifter om, at tabernaklet straks skulle opføres som midtpunkt for gudstjenesten, og nu ville folket måske tænke, at når det gjaldt Guds ære, og når deres behov for et sted, hvor de kunne tilbede, var så stort, ville det være berettiget at arbejde med bygningen om sabbatten. Det var for at forebygge denne vildfarelse, at advarselen blev givet. Selv om dette specielle arbejde både var helligt og nødvendigt, måtte det ikke få dem til at overtræde hans hellige hviledag

Fra nu af ville folket blive æret med deres konges stadige nærværelse. »Jeg vil bo midt iblandt Israels børn og være deres Gud,« »og det skal helliges ved min herlighed« (2. Mos. 29, 45. 43), var den forsikring, Moses fik. Som et symbol på Guds myndighed og som et udtryk for hans vilje modtog Moses en kopi af de ti bud, nedskrevet på to stentavler med Guds finger (5. Mos. 9, 10; 2. Mos. 32, 15-16). Disse skulle ærbødigt opbevares i helligdommen, der efter sin opførelse skulle være det synlige midtpunkt for folkets tilbedelse.

Fra at være et folk af slaver var Israel blevet ophøjet til kongernes Konges ejendomsfolk. Gud havde adskilt dem fra verden for at kunne betro dem en særskilt opgave. Han havde betroet dem at opbevare sin lov, og det var hans hensigt, at menneskene skulle holde kundskaben om ham ved lige ved Israels hjælp. Således skulle Himmelens lys skinne i en verden, der var hyllet i mørke, og der skulle røres en røst,

der opfordrede alle mennesker til at vende sig bort fra deres afguder
for at tjene den levende Gud. Hvis israelitterne ville vise sig tilliden
værdig, ville de blive en magtfaktor i verden. Gud ville være deres
værn, og han ville ophøje dem over alle andre folk. Hans lys og
sandhed ville blive åbenbaret gennem dem, og under hans vise og
hellige herredømme ville de blive et vidnesbyrd om, at tilbedelsen
[158] af Gud er højt hævet over enhver form for afgudsdyrkelse.

Kapitel 28—Afgudsdyrkelse ved Sinaj

Mens Moses var borte, ventede Israel i uvished. Folket vidste, at han var gået op på bjerget sammen med Josua, og at han var gået ind i den tætte, mørke sky, der hvilede over bjergets top og af og til oplystes af lynilden fra Gud. De ventede ivrigt på, at Moses skulle komme tilbage. I Ægypten var de vant til, at guddommen var fremstillet ved et synligt symbol, og det var vanskeligt for dem at tro på et usynligt værn. Derfor havde de vænnet sig til at betragte Moses som støttepunkt for deres tro. Nu var han taget fra dem. Der gik dage og uger, og han kom stadig ikke tilbage. Skønt skyen vedblev at være synlig, mente mange i lejren, at deres leder havde svigtet dem, eller at han var blevet dræbt af den fortærende ild.

I denne ventetid havde de lejlighed til at tænke nærmere over Guds lov, som de havde hørt, og til at berede sig til at modtage de yderligere åbenbaringer, som Gud måtte give dem. De havde slet ikke for rigelig tid hertil, og hvis de havde søgt at få en klarere forståelse af Guds krav og ydmyget deres hjerte over for ham, ville de være blevet beskyttet mod fristelse. Men det gjorde de ikke, og derfor blev de snart ligegyldige og uopmærksomme og ænsede ikke loven. Dette var især tilfældet med den sammenløbne hob. De var utålmodige efter at fortsætte rejsen til det forjættede land - landet, der flød med mælk og honning. Det var udelukkende på betingelse af lydighed, det smukke land var lovet dem, men det havde de glemt. Der var nogle, der foreslog, at de skulle drage tilbage til Ægypten, men enten resultatet blev, at de drog mod Kanaan eller tilbage til Ægypten, var folkets flertal besluttet på ikke at vente længere på Moses.

De følte deres hjælpeløshed under deres leders fravær og faldt tilbage til deres gamle overtro. Den sammenløbne hob havde været de første til at knurre og vise utålmodighed, og de var hovedmændene i det frafald, der nu fulgte. Ægypterne regnede oxen eller kalven med til symbolerne på guddommen, og det var på opfordring af dem, der havde praktiseret denne form for afgudsdyrkelse i Ægypten, at

man nu lavede og tilbad en kalv. Folket ønskede et billede, der kunne repræsentere Gud og gå foran dem i Moses' sted.

Gud havde ikke vist folket, hvorledes han så ud, og han havde forbudt dem at fremstille billeder til at repræsentere ham. De store mirakler i Ægypten og ved Det røde Hav blev udført for at stadfæste troen på ham som Israels usynlige, almægtige hjælper, den eneste sande Gud, og ønsket om en synlig åbenbarelse af hans nærværelse var blevet efterkommet i skystøttet og ildstøtten, der ledede deres hær, og i åbenbarelsen af Guds herlighed på Sinaj. Men skønt han stadig var hos dem i skyen, vendte de i deres hjerte tilbage til Ægyptens afguder og fremstillede den usynlige Guds herlighed ved hjælp af et billede af en okse!

[159]

Under Moses' fravær var den dømmende myndighed blevet overdraget til Aron, og nu samledes en stor skare omkring hans telt med kravet: »Kom og lav os en gud, som kan drage foran os, thi vi ved ikke, hvad der er blevet af denne Moses, der førte os ud af Ægypten!« Den sky, der hidtil havde ledet dem, ville nu blive ved at hvile over bjerget, sagde de; den ville ikke længere vise dem vej. De ville have et billede i stedet, og hvis de besluttede at vende tilbage til Ægypten, som det var blevet foreslået, ville de vinde ægypternes gunst ved at bære dette billede foran sig og anerkende det som deres gud.

I en sådan krisesituation var der brug for en beslutsom, urokkelig og modig mand, som satte Guds ære over folkets gunst og personlig sikkerhed, ja, selve livet. Men Israels nuværende leder var ikke af denne støbning. Aron besvarede folkets krav med en mild protest, men hans vaklen og frygtagtighed i det kritiske øjeblik gjorde dem blot endnu mere opsat på at få deres vilje. Uroen voksede, og folkemængden syntes at blive grebet af blindt raseri. Der var nogle, der forblev tro mod deres pagt med Gud, men størsteparten af folket tog del i frafaldet. Nogle få vovede at betegne det som afguder og lave et billede, men de blev overfaldet og mishandlet og mistede til sidst livet i forvirringen og ophidselsen.

Aron nærede frygt for sin egen sikkerhed, og i stedet for modigt at forsvare Guds ære gav han efter for mængdens krav. Først forlangte han, at hele folket skulle aflevere deres guldørenringe til ham. Han håbede, at deres stolthed ville få dem til at nægte at bringe et sådant offer. Men de gav villigt afkald på deres prydelser, og af guldet lavede han en støbt tyrekalv i lighed med Ægyptens guder.

Folket råbte: »Her, Israel, er din gud, som førte dig ud af Ægypten!« Og Aron nedværdigede sig til at tillade denne forhånelse mod Gud. Ja, han gik endnu videre. Da han så den tilfredshed, hvormed den gyldne gud blev modtaget, byggede han et alter for den og lod kundgøre: »I morgen er det højtid for Herren!« Denne kundgørelse blev forkyndt fra stamme til stamme af basunblæsere. »Tidligt næste morgen ofrede de så brændofre og bragte takofre, og folket satte sig til at spise og drikke, og derpå stod de op for at lege.« Under foregivende af at holde »højtid for Herren« kastede de sig ud i frådseri og tøjlesløse forlystelser.

Hvor ofte er kærlighed til fornøjelser ikke forklædt i »gudsfrygts skin« i vore dage! En religion, der tillader mennesker at hengive sig til egenkærlig eller sanselig tilfredsstillelse, samtidig med at de bibeholder gudstjenestens ritualer, er lige så populær blandt masserne nu som i Israels dage. Og der findes stadig svage mænd, der ligesom Aron beklæder ledende stillinger inden for menigheden, men alligevel er parat til at give efter for de uomvendte og .derved opmuntre dem til synd.

Det var kun få dage, siden hebræerne havde sluttet en højtidelig pagt med Gud om at lyde hans røst. De havde stået rædselsslagne foran bjerget og lyttet til Herrens røst: »Du må ikke have andre guder end mig.« Folket kunne stadig se Guds herlighed over Sinaj, men de vendte sig bort og bad om at få andre guder. »De lavede en kalv ved Horeb og tilbad det støbte billed; de byttede deres herlighed bort for et billed af en okse.« Sl. 106, 19-20. Hvordan kunne de have vist større utaknemmelighed eller værre hån mod ham, der havde åbenbaret sig for dem som en øm fader og almægtig konge!

Moses blev underrettet på bjerget om frafaldet i lejren og blev straks sendt tilbage. »Skynd dig og stig ned,« sagde Herren, »thi dit folk, som du førte ud af Ægypten, har handlet ilde; hastig veg de bort fra den vej, jeg bød dem at vandre; de har lavet sig en støbt tyrekalv og tilbedt den.« Gud kunne have standset dette frafald lige fra begyndelsen; men han lod det komme så vidt for at vise alle, hvordan han straffer forræderi og frafald.

Guds pagt med sit folk var blevet tilbagekaldt, og han erklærede over for Moses: »Lad mig nu råde, at min vrede kan blusse op imod dem, så vil jeg tilintetgøre dem; men dig vil jeg gøre til et stort folk!« Israels folk, og især den sammenløbne hob, ville stadig være

[160] tilbøjelige til at gøre oprør mod Gud. De ville også knurre imod deres leder og bedrøve ham med deres vantro og stædighed, og det ville blive en møjsommeligt og prøvende opgave at lede dem frem til det forjættede land. De havde allerede ved deres synder forspildt Guds gunst, og retfærdigheden krævede, at de blev tilintetgjort. Derfor foreslog Herren at tilintetgøre dem og gøre Moses til et stort folk.

Lad mig nu råde, så vil jeg tilintetgøre dem, sagde Gud. Hvis Gud havde besluttet at udrydde Israel, hvem kunne så gå i forbøn for dem? Hvor var der få, som ikke ville have overladt disse syndere til deres skæbne! Hvor var der få, der ikke med glæde ville have byttet et liv i slid, vanskeligheder og opofrelse uden at få andet end utaknemmelighed og knurren til gengæld, for en behagelig og ærefuld stilling når det var Gud selv, der tilbød den.

Men Moses øjnede håb, hvor der kun syntes at være håbløshed og straf. Han ville gå i forbøn for folket og bede Gud frelse Israel. Moses bønfuldt Herren sin Gud og sagde: »Hvorfor Herre, skal din vrede blusse op mod dit folk, som du førte ud af Ægypten med vældig kraft og stærk hånd?«

Gud havde tilkendegivet, at han forkastede sit folk. Han havde omtalt dem for Moses som »dit folk, som du førte ud af Ægypten«. Men Moses frasagde sig ydmygt ledelsen af Israel. De var ikke hans, men Guds folk »dit folk, som du førte ud af Ægypten med vældig kraft og stærk hånd«. »Hvorfor,« sagde han, »skal ægypterne kunne sige: i ond hensigt førte han dem ud for at slå dem ihjel ude mellem bjergene og udrydde dem af jorden?«

I de få måneder, der var gået, siden Israel forlod Ægypten, var rygtet om deres vidunderlige befrielse nået ud til alle de omboende folk. Hedningerne var fulde af frygt og bange anelser. Alle fulgte nøje med for at se, hvad Israels Gud ville gøre for sit folk. Hvis de nu blev tilintetgjort, ville deres fjender juble, og Gud ville blive vanæret. Ægypterne ville hævde, at deres beskyldninger var sande: i stedet for at lede sit folk ud i ørkenen for at ofre havde Gud ofret dem. De ville ikke tage Israels synder i betragtning. Hvis det folk, Gud så tydeligt havde æret, blev tilintetgjort, ville der blive kastet vanære over Guds navn. Når Gud skænker mennesker store æresbevisninger, forpligter han dem til at gøre sit navn til en lovprisning på jorden. Hvor bør de være forsigtige for ikke at synde og nedkalde hans straf og gøre hans navn til skamme blandt de ugudelige!

Da Moses gik i forbøn for Israel, besejredes hans frygtsomhed af hans dybe interesse for og kærlighed til dem, han havde været Guds redskab til at gøre så meget for. Herren lyttede til hans uegennyttige bøn og opfyldte den. Gud havde sat sin tjener på prøve. Han havde prøvet hans troskab og hans kærlighed til dette fejlende, utaknemmelige folk, og Moses havde bestået prøven med ære. Hans interesse for Israel skyldtes ikke egenkærlige motiver. Guds udvalgte folks vel betød mere for ham end personlig ære, ja, mere end at blive stamfader til et stort folk. Gud fandt behag i hans trofasthed, hans gode hjertelag og hans troskab, og fordi han var en tro hyrde, betroede Gud ham den store opgave at lede Israel til det forjættede land.

Da Moses og Josua kom ned fra bjerget, - Moses bar »vidnesbyrdets to tavler« - hørte de råb og skrig fra den ophidsede mængde, der åbenbart var i vildt oprør. Soldaten Josuas første tanke var, at Israel var blevet angrebet af deres fjender. Han sagde: »Der høres krigslarm i lejren!« Men Moses bedømte tumultens karakter bedre. Det var ikke krigslarm, men støj fra en løssluppen fest. »Det er ikke sejrendes eller slagtes skrig, det er sang, jeg hører!«

Da de nærmede sig lejren, så de folket danse råbende om deres afgudsbillede. Det var et billede på hedensk vildskab, en efterligning af afgudsfesterne i Ægypten; men hvor var det forskelligt fra den højtidelige og ærbødige tilbedelse af Gud! Moses blev overvældet. Han havde netop været i Guds herlige nærhed, og skønt han var blevet advaret om det, der fandt sted, var han ikke forberedt på, at Israel var sunket så dybt. Hans vrede blussede op. For at vise sin afsky for deres forbrydelse kastede han stentavlerne fra sig, så de knustes for hele folkets øjne, og viste derved, at ligesom de havde brudt deres pagt med Gud, havde Gud brudt sin pagt med dem. Moses gik ind i lejren, banede sig vej gennem de hujende skarer, greb afguden og kastede den i ilden. Bagefter knuste han den til støv, strøede det i den bæk, der løb ned ad bjerget, og lod folk drikke det. På den måde viste han dem, hvor fuldstændig værdiløs den gud var, som de havde tilbedt.

Den store leder kaldte sin broder til sig og spurgte strengt: »Hvad har dette folk gjort dig, siden du har bragt så stor en synd over det?« Aron prøvede at dække over sig selv ved at fortælle om folkets optræden. Han sagde, at hvis han ikke havde givet efter for deres

ønsker, ville han være blevet slået ihjel. »Vredes ikke, herre! Du ved selv, at folket ligger i det onde, og de sagde til mig: Lav os en gud, som kan drage foran os, thi vi ved ikke, hvad der er blevet af denne Moses, der førte os ud af Ægypten! Da sagde jeg til dem: De, der har guldsmykker, skal rive dem af! De bragte mig da guld, og jeg kastede det i ilden, og så kom denne tyrekalv ud deraf!« Han ville have Moses til at tro, at der var sket et mirakel - at guldet var blevet kastet i ilden og forvandlet til en kalv ved overnaturlig kraft. Men hans undskyldninger og udflugter gavnede intet. Han blev med rette behandlet som den største overtræder.

Aron var blevet velsignet og æret langt mere end folket, og derfor var hans synd så graverende. Det var Aron, »Herrens hellige« (Sl. 106, 16), der havde lavet afguden og kundgjort festen. Det var den mand, der var blevet udnævnt til Moses' talsmand, og om hvem Gud selv havde sagt: »Han, ved jeg, kan tale for sig« (2. Mos. 4, 14), der havde undladt at standse afgudstilbederne i deres himmelstormende forsæt. Han, som Gud havde benyttet til at bringe straffedomme over både ægypterne og deres guder, havde ganske roligt hørt på råbet foran det støbte billede: »Her, Israel, er din gud, som førte dig ud af Ægypten!« Det var den mand, der havde været sammen med Moses på bjerget og skuet Herrens herlighed og set, at der intet var i denne herlighed, som kunne afbildes - det var ham, der havde forvandlet denne herlighed til et billede af en okse. Han, som Gud havde betroet at styre folket i Moses' fravær, havde anerkendt deres oprør. »På Aron blev Herren vred, så han ville tilintetgøre ham.« 5. Mos. 9, 20. Men som svar på Moses' alvorlige forbøn blev hans liv sparet, og da han havde ydmyget sig og angret sin store synd, fandt han atter nåde for Guds øjne.

Hvis Aron havde haft mod til at stå fast på det, der var ret, uden hensyn til følgerne, kunne han have forhindret dette frafald. Hvis han havde vist urokkelig troskab mod Gud, henledt folkets tanker på Sinajs farer og mindet dem om, at de havde sluttet en højtidelig pagt med Gud om at adlyde hans lov, kunne det onde være standset. Men hans føjelighed over for folkets ønsker og den sindsro, hvormed han udførte deres planer, gav dem mod til at gå endnu videre i synd, end de havde tænkt fra begyndelsen.

Da Moses ved sin tilbagekomst til lejren stod over for oprørerne, sammenlignede folket hans strenge irettesættelse og den harme, han

viste, da han knuste de hellige stentavler, med hans broders behagelige tale og værdige optræden, og folkets sympati var på Arons side. For at retfærdiggøre sig søgte Aron at gøre folket ansvarlige for, at han havde været så svag at give efter for deres krav; men til trods herfor var de fulde af beundring for hans mildhed og tålmodighed. Men Gud ser ikke, som mennesker ser. Arons eftergivenhed og hans ønske om at behage havde forblindet hans øjne for den uhyre store forbrydelse, han billigede. Det kostede tusinder livet, at Israel syndede på grund af hans indflydelse. Moses' handlemåde står i skarp modsætning hertil. Samtidig med at han med troskab fuldbyrdede Guds domme, viste han, at Israels velfærd lå ham mere på sinde end fremgang, ære eller selve livet.

Af alt det, Gud vil straffe, er intet så graverende i hans øjne som at opmuntre andre til at begå ondt. Gud ønsker, at hans tjenere skal bevise deres troskab ved samvittighedsfuldt at irettesætte overtrædelse, hvor smerteligt det end måtte være. De, der har fået betroet et guddommeligt ansvar, må ikke være svage, føjelige vendekåber. De må ikke stræbe efter selvophøjelse eller vige tilbage fra ubehagelige pligter, men gøre Guds vilje med urokkelig troskab.

Skønt Gud havde hørt Moses' bøn og skånet Israel fra tilintetgørelse, skulle deres frafald straffes hårdt. Den lovløshed og opsætsighed, som Aron havde tilladt, ville udarte til ondskab og gøre folket ubodelig skade, hvis den ikke blev slået ned øjeblikkelig. Det onde måtte udtyddes med frygtelig strengthed. Moses stillede sig ved indgangen til lejren og sagde til folket: »Hvem der er for Herren, han komme hid til mig!« De, der ikke havde været med i frafaldet, skulle stille sig ved Moses' højre side, og de, der var skyldige, men angrede, på den venstre. Befalingen blev adlydt. Det viste sig, at Levis stamme ikke havde taget del i afgudstilbedelsen. I de andre stammer var der mange, der nu tilkendegav deres anger over, at de havde syndet. Men en stor skare, hovedsagelig mennesker fra den »sammenløbne hob«, der var ophavsmænd til planen om at lave guldkalven, nægtede hårdnakket at bøje sig. I Herren, Israels Guds navn bød Moses nu dem på den højre side - dem, der ikke havde deltaget i afgudsdyrkelse - at binde sværd om lænd og slå alle dem ihjel, der fortsat gjorde oprør. »Og på den dag faldt der af folket henved 3000 mand.« Uden hensyn til stilling, slægt eller venskab blev

hovedmændene slået ned; men alle de, der angrede og ydmygede sig, blev skånet.

De, der fuldbyrdede denne frygtelige dom, gjorde det på Guds, Himmelens Konges, befaling. Menneskene bør være forsigtige med, hvordan de i deres menneskelige blindhed dømmer og fordømmer deres medmennesker; men når Gud byder dem fuldbyrde hans dom over retfærdigheden, bør de adlyde ham. De, der udførte denne smertelige handling, viste derved deres afsky for oprør og afgudsdyrkelse og stillede sig fuldstændig i den sande Guds tjeneste. Herren ærede deres troskab ved at tildele Levis stamme en særlig udmærkelse.

Israelitterne havde gjort sig skyldige i forræderi, endda over for en konge, der havde overøst dem med velsignelser, og hvis myndighed de frivilligt havde lovet at adlyde. For at den guddommelige regering kunne bestå, måtte forræderne straffes. Men også her blev Guds nåde lagt for dagen. Selv om han stadfæstede sin lov, gav han dem, der ville, anledning til at angre. Kun de, der fortsat gjorde oprør, blev hugget ned.

Det var nødvendigt at straffe denne synd, for at de omkringboende folk kunne se Guds afsky for afgudsdyrkelse. Da Moses havde straffet de skyldige, skulle han som Guds redskab nedskrive en alvorlig, offentlig fordømmelse af deres forbrydelse. Når israelitterne senere fordømte nabofolkenes afgudsdyrkelse, ville deres fjender til gengæld rette den anklage imod dem, at det folk, der kaldte Herren for deres Gud, havde lavet en guldkalv og tilbedt den ved Horeb. Selv om Israel så blev nødt til at indrømme denne beskæmmende sandhed, kunne de henvise til overtrædernes frygtelige skæbne som bevis på, at deres synd ikke var blevet billiget eller undskyldt.

Det var lige så meget af kærlighed som af retfærdighed, at denne synd blev straffet. Gud er sit folks hersker, men også dets vogter. Han fjerner dem, der vil gøre oprør, for at de ikke skal føre andre i ulykke. Da Gud skånedes Kains liv, viste han dermed universet, hvad resultatet ville blive af at lade synden ustraffet. Den indflydelse, Kains liv og undervisning øvede over hans efterkommere, førte til en fordærvelse, der nødvendiggjorde hele verdens tilintetgørelse ved en vandflod. Menneskenes historie før syndfloden viser, at et langt liv ikke er til nogen velsignelse for syndere. I sin store overbærenhed

standsede Gud dem ikke i deres ondskab. Jo længere menneskene levede, des mere fordærvede blev de.

Sådan ville det også være gået ved Sinaj. Hvis overtrædelsen ikke hurtigt var blevet straffet, ville de samme følger have vist sig igen. Jordan ville være blevet lige så fordærvet som på Noas tid. Hvis disse overtrædere var blevet skånet, ville følgerne være blevet endnu værre, end da Kains liv blev skånet. Det var en Guds nåde, at tusinder kom til at lide for at forebygge, at det blev nødvendigt at straffe millioner. For at frelse de mange måtte han straffe de få. Da folket desuden havde svigtet deres troskab mod Gud, havde de unddraget sig Guds beskyttelse, og uden deres guddommelige forsvar ville folket være prisgivet fjendernes magt. Hvis det onde ikke straks var blevet ryddet af vejen, ville de hurtigt være blevet et bytte for deres talrige, stærke fjender. Det var nødvendigt for Israels bedste og skulle være en lære for alle efterfølgende slægtled, at forbrydelsen straks blev straffet. Og det var ikke mindre barmhjertigt over for synderne selv, at de blev standset i deres ondskab. Var deres liv blevet skånet, ville den samme ånd, der fik dem til at gøre oprør mod Gud, have åbenbaret sig ved had og indbyrdes strid, og de ville til sidst have udryddet hinanden. Det var af kærlighed til verden, til Israel, ja, selv til synderen, at forbrydelsen blev straffet med øjeblikkelig, frygtelig strenghed.

Da folket først blev klar over, hvor stor deres synd var, blev hele lejren grebet af rædsel. Man frygtede, at hver eneste overtræder ville blive slået ned. Af medlidenhed med dem lovede Moses endnu en gang at gå i forbøn for dem hos Gud.

[163]

I har begået en stor synd; men nu vil jeg stige op til Herren, måske kan jeg skaffe soning for Eders synd! Derpå gik han, og i sin bekendelse over for Gud sagde han: Ak, dette folk har begået en stor synd, de har lavet sig en gud af guld. Om du dog ville tilgive dem deres synd ! Hvis ikke, så udslet mig af den bog, du fører! Svaret var: Den, som har syndet imod mig, ham vil jeg udslette af min bog! Men gå nu og før folket hen, hvor jeg har befalet dig at føre det hen; se, min engel skal drage foran dig! Men til sin tid vil jeg straffe dem for deres synd!

I Moses' bøn ledes vore tanker hen på de himmelske bøger, hvor alle menneskers navne er skrevet, og hvor deres gerninger, såvel onde som gode, er optegnet. Livets bog indeholder navnene på alle

dem, der på et eller andet tidspunkt er begyndt at tjene Gud. Hvis nogen af disse går bort fra Gud og hårdnakket vedbliver at synde, så de til sidst forhærdes over for hans Helligånds indflydelse, vil deres navne i dommen blive slettet af livets bog, og de vil blive overgivet til tilintetgørelse. Moses indså, hvor frygtelig synderens skæbne vil blive; men hvis Israels folk skulle forkastes af Herren, ønskede han, at hans navn skulle slettes sammen med deres. Han kunne ikke holde ud at se Guds dom komme over dem, der så nådigt var blevet befriet. Moses' forbøn for Israel er et billede på Kristi midlertidig gerning for syndige mennesker. Men Herren tillod ikke Moses at bære overtræderes synd, som Kristus måtte. »Den, som har syndet imod mig,« sagde han, »ham vil jeg udslette af min bog!«

I dyb sorg havde folket begravet deres døde. 3000 var faldet for sværdet. Kort efter var der udbrudt pest i lejren, og nu modtog de budskabet om, at Gud ikke længere ville ledsage dem på deres rejser. Gud havde sagt: »Selv vil jeg ikke drage med i din midte, thi du er et halsstarrigt folk; drog jeg med, kunne jeg tilintetgøre dig undervejs!« Og der blev givet denne befaling: »Tag nu dine smykker af, så skal jeg tænke over, hvad jeg vil gøre for dig!« Nu var der sorg i hele lejren. Bodfærdige og ydmyge »aflagde israelitterne deres smykker fra Horebs bjerg af«.

Efter Guds anvisning blev teltet, der havde tjent som et midlertidigt sted for gudstjenesten, flyttet uden for lejren i nogen afstand derfra. Dette var endnu et bevis på, at Gud havde trukket sig bort fra dem. Han ville åbenbare sig for Moses, men ikke for et sådant folk. Denne irettesættelse tog folket sig meget nær. De havde et stærkt samvittighedsnag og opfattede det som et varsel om en endnu større ulykke. Havde Herren mon ikke udskilt Moses fra lejren for helt at udslette dem? Men de blev ikke ladet uden håb. Teltet blev rejst uden for lejren, men Moses kaldte det for »åbenbaringsteltet«. Alle de, der virkelig angrede og ønskede at vende om til Herren, fik bud om at gå derhen og bekende deres synder og søge Guds nåde. Når de vendte tilbage til deres telte, gik Moses ind i tabernaklet. Med ængstelse og iver afventede folket et tegn på, at hans forbøn for dem var antaget. Hvis Gud nedlod sig til at mødes med ham, kunne de nære håb om, at de ikke ville blive fuldstændig fortæret. Da skystøtten sænkede sig og stillede sig ved indgangen til tabernaklet, græd folket af glæde, og de rejste sig »alle op og tilbad ved indgangen til deres telte«.

Moses var godt kendt med det folk, som var betroet til hans omsorg. Han vidste, at de var forstokkede og forblindede, og kendte de vanskeligheder, han ville komme til at kæmpe med. Han havde lært, at han måtte have hjælp fra Gud for at gøre sig gældende over for folket. Han bad om en tydeligere åbenbarelse af Guds vilje og en forsikring om hans nærværelse: »Se, du siger til mig: Før dette folk frem! Men du har ikke ladet mig vide, hvem du vil sende med mig; og dog har du sagt: Jeg kender dig ved navn, og du har fundet nåde for mine øjne! Hvis jeg nu virkelig har fundet nåde for dine øjne, så lær mig dine veje at kende, at jeg kan kende dig og finde nåde for dine øjne; tænk dog på, at dette folk er dit folk!«

Svaret var: »Skal mit åsyn da vandre med, og skal jeg således føre dig til målet?« Moses var endnu ikke tilfreds. Det pinte hans sjæl at tænke på de frygtelige følger, hvis Gud overlod Israel til deres hårdhed og ubodfærdighed. Han kunne ikke holde ud, at hans og hans brødres veje skulle skilles, og han bad om, at Guds folk igen måtte finde nåde hos Gud, og at tegnet på Guds nærværelse fortsat måtte lede dem på deres rejser: »Hvis dit åsyn ikke vandrer med, så lad os ikke drage herfra! Hvorpå skal det dog kendes, at jeg har fundet nåde for dine øjne, jeg og dit folk? Mon ikke på, at du vandrer med os, og der således vises os, mig og dit folk, en udmærkelse fremfor alle andre folkeslag på jorden?«

[164]

Herren svarede: »Også hvad du der siger, vil jeg gøre, thi du har fundet nåde for mine øjne, og jeg kender dig ved navn.« Men profeten holdt endnu ikke op med at bede. Alle hans bønner var blevet besvaret, men han tørstede efter endnu større beviser på Guds gunst. Han bad nu om noget, som intet menneskeligt væsen nogensinde før havde bedt om: »Lad mig dog skue din herlighed!«

Gud irettesatte ham ikke for denne bøn, men udtalte de nådige ord: »Jeg vil lade al min rigdom drage forbi dig.« Intet menneske kan i sin jordiske tilstand se Guds utilslørede herlighed og leve; men Moses fik forsikring om, at han ville få så meget af Guds herlighed at se, som han kunne tåle. Atter blev han kaldt op på bjergets top. Derefter tog den hånd, der havde skabt verden, den hånd, der flytter bjerge så let som intet (Job. 9, 5), denne støvets skabning, denne mægtige troens mand, og lod ham stå i en kløft i bjerget, mens Guds herlighed og al hans godhed drog forbi ham.

Denne erfaring og fremfor alt løftet om, at Gud selv ville være med ham, var for Moses en forsikring om, at det arbejde, der lå foran ham, ville lykkes, og han regnede det for uendelig meget mere værd end al Ægyptens lærdom og alt, hvad han havde opnået som statsmand og militær leder. Jordisk magt, lærdom eller evner kan ikke erstatte Guds stadige nærværelse.

For overtræderen er det frygteligt at falde i den levende Guds hænder; men Moses stod alene i den Eviges nærværelse, og han var ikke bange; for hans sjæl var i harmoni med hans skabers vilje. Salmisten siger: »Havde jeg tænkt på ondt i mit hjerte, da havde Herren ej hørt.« Sl. 66, 18. Men »fortroligt samfund har Herren med dem, der frygter ham, og han kundgør dem sin pagt.« Sl. 25, 14.

Gud sagde om sig selv: »Herren, Herren, Gud, som er barmhjertig og nådig, langmodig og rig på miskundhed og trofasthed, som bevarer miskundhed mod tusinder, som tilgiver brøde, overtrædelse og synd, men ikke lader den skyldige ustraffet.«

Da bøjede Moses sig hastelig til jorden, tilbad og sagde Atter bønfuldt han Gud om at tilgive sit folks uretfærdighed og antage dem som sin arv. Hans bøn blev opfyldt. Herren lovede nådigt at forny sin pagt med Israel og for deres skyld udføre undere, som aldrig før var sket nogetsteds på jorden og blandt noget folkeslag.

Moses blev på bjerget i fyrre døgn, og i hele denne tid opretholdt han livet ved et mirakel ligesom første gang. Intet menneske havde fået lov at gå med ham, og så længe han var borte, måtte ingen nærme sig bjerget. På Guds befaling havde han lavet to stentavler og taget dem med sig til bjergets top, og igen skrev Herren »pagtsordene, de ti ord, på tavlerne«.

I den lange tid, Moses tilbragte sammen med Gud, genspejlede hans ansigt herligheden fra Gud. Uden at han selv vidste det, strålede hans ansigt med et blændende lys, da han steg ned fra bjerget. Et lignende lys skinnede fra Stefanus ansigt, da han blev ført frem for sine dommere. »Og alle de, som sad i rådet, stirrede på ham, og hans ansigt var, for dem at se, som en engels ansigt.« ApG. 6, 15. Både Aron og folket veg tilbage for Moses, og »de turde ikke komme ham nær«. Da han så deres forvirring og rædsel, men ikke vidste, hvad årsagen var, bød han dem komme nærmere. Han forelagde dem Guds tilbud om forsoning og forsikrede dem om, at de atter kunne nyde hans gunst. Hans stemme var kærlig og venlig og tilsidst vovede en

af dem sig nærmere. Han var alt for betaget til at kunne sige noget og pegede tavs på Moses ansigt og derefter op mod himmelen. Den store leder forstod, hvad han mente. Skyldbevidstheden og følelsen af Guds mishag bevirkede, at de ikke kunne tåle det himmelske lys, som ville have fyldt dem med glæde, hvis de havde været lydige. Skyldfølelse skaber frygt. Den sjæl, der er fri for synd, nærer ikke noget ønske om at skjule sig for det himmelske lys.

Moses havde meget at fortælle dem, og da han havde medlidenhed med dem på grund af deres frygt, lagde han et slør over ansigtet, hver gang han vendte tilbage til lejren efter at have talt med Gud. [165]

Det var Guds hensigt, at dette klare lys skulle give Israel et indtryk af hans lovs hellige, ophøjede karakter samt af evangeliets herlighed, som er blevet åbenbaret i Kristus. Mens Moses var på bjerget gav Gud ham ikke blot lovens tavler, men fremstillede også hele frelsesplanen for ham. Han så, at alle billederne og symbolerne i den jødiske tid var forbilleder på Kristi offer, og det var lige så meget det himmelske lys, der strømmede ud fra Golgata, som Guds lovs herlighed, der kastede en sådan stråleglans over Moses ansigt. Det guddommelige lys var et symbol på den pagts herlighed, som Moses var den synlige mellemmand for, idet han stod som repræsentant for den sande mellemmand.

Den herlighed, der genspejledes i Moses ansigt, er et billede på de velsignelser, som det folk, der holder Guds bud, vil modtage gennem Kristi midlertidige gerning. Den vidner om, at jo nærmere vor forbindelse er med Gud, og jo klarere forståelse vi har af hans krav, des mere fuldstændig vil vi blive dannet efter hans billede, og des lettere vil vi få del i den guddommelige karakter.

Moses var et forbillede på Kristus. Ligesom Israels mellemmand tilslørede sit ansigt, fordi folket ikke kunne tåle at se på dets herlighed, således dækkede Kristus, den guddommelige mellemmand, sin guddommelighed med menneskelighed, da han kom til jorden. Hvis han var kommet klædt i Himmelen herlighed, kunne han ikke have sat sig i forbindelse med menneskene i deres syndige tilstand. De kunne ikke have tålt hans nærværelses herlighed. Derfor fornægtede han sig selv »i syndigt køds skikkelse« (Rom. 8, 3) for at nå den faldne menneskehed og løfte den op. [166]

Kapitel 29—Satans fjendskab mod loven

Satans første forsøg på at kuldkaste Guds lov blev gjort blandt himmelens syndfri beboere og syntes for en tid at være lykkedes fuldt ud. Et stort antal af englene blev forført; men Satans tilsyneladende sejr endte med nederlag og tab, adskillelse fra Gud og udstødelse af Himmelen.

Da striden blev fortsat på jorden, vandt Satan igen en tilsyneladende sejr. På grund af overtrædelse blev menneskene hans fanger, og menneskenes herredømme faldt ved forræderi i ærkebedragerens hænder. Nu så det ud til, at Satan havde frie hænder til at oprette et uafhængigt rige og trodse Guds og hans Søns myndighed. Men frelsesplanen gjorde det muligt for mennesket at komme i harmoni med Gud igen og lyde hans lov, ligesom den skabte mulighed for, at både mennesket og jorden til sidst kunne frigøres for den ondes magt.

Satan led igen nederlag og tog atter sin tilflugt til bedrag i håb om at forvandle nederlaget til sejr. For at få den faldne menneskehed til at gøre oprør sagde han nu, at det var uretfærdigt af Gud, at han havde tilladt menneskene at overtræde hans lov. Den listige frister sagde: »Når Gud kendte resultatet på forhånd, hvorfor lod han så menneskene blive sat på prøve, synde og bringe elendighed og død ind i verden?« Adams børn glemte den barmhjertige nåde, Gud viste ved at give menneskene en ny prøvetid. Uden at tænke på det store, smertelige offer, som dette oprør havde kostet Himmelenes Konge, lyttede de til fristeren og knurrede mod ham, der alene kunne frelse dem fra Satans knusende magt.

Der er tusinder i dag, der retter den samme oprørske anklage imod Gud. De indser ikke, at hvis mennesket blev berøvet sin fri vilje, ville det ophøre med at være et fornuftvæsen og blot være en maskine. Det er ikke Guds hensigt at tvinge vor vilje. Mennesket blev skabt med en fri vilje. Ligesom beboerne på andre kloder måtte det underkastes en lydighedsprøve; men det bliver aldrig bragt i en sådan situation, at det er nødt til at give efter for synden. Det bliver

aldrig udsat for en fristelse eller stillet på en prøve, som det ikke kan modstå. Gud havde lagt alt så godt til rette, at mennesket aldrig havde behøvet at bukke under i kampen med Satan.

Efterhånden som der kom flere mennesker på jorden, sluttede næsten hele verden sig til oprøret. Det så igen ud, som om Satan havde vundet sejr, men den Almægtige standsede endnu en gang uretfærdighedens fremtrængen, og syndfloden rensede jorden for dens moralske besmittelse.

Profeten siger: »Når dine domme rammer jorden, lærer de, som bor på jorderig, retfærd. Vises der nåde mod den gudløse, lærer han aldrig retfærd; ser ikke Herrens højhed.« Es. 26, 9-10. Sådan var det efter syndfloden. Så snart Guds straffedomme ophørte, gjorde jordens beboere igen oprør imod ham. Guds pagt og hans love var blevet forkastet af verden to gange. Både menneskene før syndfloden og Noas efterkommere gjorde oprør mod Guds autoritet. Så sluttede Gud pagt med Abraham og antog sig et folk, der skulle tage vare på hans lov. Men Satan begyndte straks at lægge sine snarer for at forføre og tilintetgøre dette folk. Jakobs børn blev lokket til at indgå ægteskab med hedningerne og tilbede deres afguder. Men Josef var tro mod Gud, og hans troskab var et varigt vidnesbyrd om den sande tro. For at slukke dette lys benyttede Satan sig af Josefs brødres misundelse, så at de solgte ham som slave til et hedensk land. Men Gud greb ind i begivenhederne, for at Ægyptens folk skulle få kendskab til ham. Både i Potifars hus og i fængslet fik Josef en undervisning og oplæring, der sammen med gudsfrygt beredte ham til den høje stilling som landets førsteminister. Fra Faraos palads nåede hans indflydelse ud i hele landet, og kundskaben om Gud spredtes vidt omkring. Israelitterne i Ægypten opnåede også fremgang og rigdom, og de, der var tro mod Gud, udøvede en vidtrækkende indflydelse. Afgudspræsterne fyldtes med forfærdelse, da de så, hvordan den nye religion vandt tilslutning. Satan indgød dem det samme fjendskab mod Himmels Gud, som han selv nærede, og de besluttede at slukke dette lys. Det vær præsterne, der skulle uddanne tronarvingen, og det var deres hårdnakkede oprør mod Gud og deres iver for afgudsdyrkelsen, der kom til at præge den fremtidige monarks karakter og resulterede i, at hebræerne blev udsat for grusomhed og undertrykkelse.

[167]

I de fyrré år, Moses var borte fra Ægypten efter sin flugt, så det ud til, at afguderiet havde sejret. År for år blev israelitternes håb svagere. Både konge og folk jubede over deres magt og hånedé Israels Gud. Denne tendens voksede og nåede sit højdepunkt med den Faraó, som blev stillet ansigt til ansigt med Moses. Da hebræernes leder trådte frem for kongen med et budskab fra »Herren, Israels Gud« var det ikke uvidenhed om den sande Gud, men trods mod hans magt, der fik ham til at svare: »Hvem er Herren, at jeg skulle adlyde ham? Jeg kender ikke noget til Herren.« Faraos modstand mod Guds bud skyldtes ikke uvidenhed, men udelukkende had og trods.

Skønt ægypterne så længe havde forkastet kundskaben om Gud, gav Herren dem endnu en mulighed for omvendelse. På Josefs tid havde Ægypten været et fristed for Israel. Gud var blevet æret ved den venlighed, der var blevet vist over for hans folk, og nu gav han, som er langmodig, sen til vrede og fuld af medlidenhed, hver enkelt plage tid til at gøre sin virkning. Forbandelsen ramte ægypterne netop på de ting, de havde tilbedt. De fik beviser for Guds magt, og alle de der ville, kunne bøje sig for Gud og derved undgå hans straf. Kongens stædighed og forblindelse resulterede i, at kundskaben om Gud udbredtes, og at mange ægyptere begyndte at tjene Gud.

Det var på grund af israelitternes tilbøjelighed til at slutte forbund med hedningerne og efterligne deres afguderí, at Gud tillod, at de kom til Ægypten, hvor Josefs indflydelse tydeligt mærkedes, og hvor der var gode muligheder for, at de kunne vedblive at være et særegent folk. Her skulle ægypternes grove afgudsdyrkelse og den grusomhed og undertrykkelse, de udsatte hebræerne for i den sidste del af disses ophold, også have givet hebræerne afsky for afgudsdyrkelse og fået dem til at søge tilflugt hos deres fædres Gud. Men Satan benyttede selve denne omstændighed til at fremme sin hensigt, idet han formørkede israelitternes sind og fik dem til at efterligne deres hedenske herrers skikke. På grund af Ægypternes overtroiske ærbødighed over for dyr fik hebræerne ikke lov til at ofre under deres trældom. Derfor blev deres tanker ikke ledet hen til det store offer, og deres tro svækkedes. Da tiden for Israels befrielse kom, besluttede Satan at trodse Guds planer. Han var fast besluttet på, at det store folk, der talte mere end to millioner mennesker, skulle holdes nede i uvidenhed og overtro. Det folk, som Gud havde lovet at velsigne og gøre stort og stærkt på jorden, og gennem hvilket han

ville åbenbare kendskabet til sin vilje - det folk, han ville gøre til sin lovs bevarer - prøvede Satan at holde nede i ubemærkethed og trældom for at få dem til at glemme Gud fuldstændig.

Da miraklerne blev udført for kongen, var Satan til stede for at modarbejde deres virkning og forhindre Farao i at anerkende Guds overherredømme og adlyde hans befalinger. Satan gjorde sit yderste for at efterligne Guds værk og trodse hans vilje. Men det eneste han opnåede, var at berede vejen for endnu større åbenbarelses af Guds magt og herlighed og at gøre den sande, levende Guds eksistens og overhøjhed endnu tydeligere både for israelitterne og for hele Ægypten. [168]

Gud udfriede Israel ved mægtige åbenbarelses af sin magt og lod sine straffedomme ramme alle Ægyptens guder. »Han lod sit folk drage ud med fryd, sine udvalgte under jubel Derfor skulle de holde hans bud og efterkomme hans love.« Sl. 105, 43-45. Han udfriede dem af deres trældom for at føre dem til et godt land - et land, som han havde beredt til dem som et tilflugtsted mod deres fjender, og hvor de kunne bo under hans vingers skygge. Han ville tage dem til sig og omslutte dem med sine evige arme. Til gengæld for al hans godhed og nåde skulle de give afkald på alle andre guder end ham, den levende Gud, og ophøje hans navn og herliggøre det på jorden.

Under trældommen i Ægypten havde mange af israelitterne til en vis grad mistet kundskaben om Guds lov og blandet dens forskrifter sammen med hedenske skikke og traditioner. Gud førte dem til Sinaj, og der forkyndte han sin lov med sin egen røst.

Satan og de onde engle var til stede. Selv mens Gud forkyndte sin lov for sit folk, lagde Satan planer om at friste dem til synd. Han ville prøve at rive dette folk, som Gud havde udvalgt, til sig lige for øjnene af Herren. Ved at forføre dem til afgudsdyrkelse ville han ødelægge virkningen af enhver form for tilbedelse; for hvordan kan menneskene løftes op ved at beundre det, der ikke står højere end de selv, og som kan symboliseres ved noget, de selv har frembragt? Hvis menneskene kunne blive så forblindede over for den evige Guds magt, majestæt og herlighed, at de fremstillede ham ved hjælp af et udskåret billede eller et dyr eller krybdyr, hvis de kunne glemme deres eget slægtskab med guddommen - at de var skabt i deres skabers billede - og bøje sig for disse frastødende,

livløse ting - så var vejen åben for en frygtelig tøjlesløshed. Hjertets onde lidenskaber ville ikke være til at styre, og Satan ville få fuldt herredømme over dem.

Lige ved foden af Sinaj begyndte Satan at gennemføre sine planer om at kuldkaste Guds lov og således fortsætte det værk, han havde begyndt i Himmelen. I de fyrre dage, Moses var på bjerget hos Gud, arbejdede Satan ivrigt på at fremkalde tvivl, frafald og oprør. Mens Gud skrev sin lov, der skulle overgives til pagtens folk, fornægtede israelitterne deres troskab mod Gud og forlangte guder af guld! Da Moses efter at have stået over for Guds ærefrygtindgydende herlighed kom tilbage med de love, som folket selv havde lovet at adlyde, fandt han dem bøjet i beundring foran et guldbillede i åben trods mod lovens bud.

Det var Satans plan at styrte Israel ud i fuldstændig ødelæggelse ved at få dem til at håne og spotte Gud på denne grove måde. Satan troede, at Herren ville forkaste folket og overlade dem til ødelæggelse, fordi de havde fornægtet sig så dybt og vist, at de var så blottet for al forståelse af de forrettigheder og velsignelser, Gud havde tilbudt dem, og af deres egne højtidelige og gentagne løfter om troskab. Derved ville Abrahams sæd blive tilintetgjort, den løftets sæd, som skulle bevare kundskaben om den levende Gud, og gennem hvem Kristus, den sande sæd, som skulle besejre Satan, skulle komme. Den store oprører havde planlagt at tilintetgøre Israel og derved krydse Guds planer. Men atter led han nederlag. Skønt Israel havde syndet, blev de ikke udryddet. Mens de, der hårdnakket havde stillet sig på Satans side, blev udryddet, fik folket ved ydmyghed og anger Guds nådige tilgivelse. Beretningen om denne synd burde være et evigt vidnesbyrd om den skyld og straf, afgudsdyrkelsen medfører, og om Guds retfærdighed, langmodighed og nåde.

Hele universet havde været vidne til det, der skete ved Sinaj. Modsætningen mellem Guds og Satans regering sås af følgerne. De syndfri beboere af de andre verdener blev endnu engang vidne til resultaterne af Satans frafald og den regeringsform, han ville have oprettet i Himmelen, hvis han havde fået lov at herske.

Satan havde til hensigt at fornægte menneskenes forestillinger om Gud ved at få dem til at overtræde det andet bud. Ved at tilsidesætte det fjerde bud ville han få dem til helt at glemme Gud. Guds krav om, at menneskene skal ære og tilbede ham i stedet for hedningernes

guder, beror på, at han er Skaberen, og at alle andre væsener skylder ham deres eksistens. Således fremstilles det også i Bibelen. Profeten Jeremias siger: »Herren er Gud i sandhed, han er en levende Gud og en evig konge Guder, der ikke har skabt himmel og jord, skal forsvinde fra jorden og under himmelen. Han skabte jorden i sin væld, grundfæstede jorderig i sin visdom, og i sin indsigt udspændte han himmelen.« »Dumt er hvert menneske, uden indsigt; hver guldsmed får skam af sit billede; thi hvad han støber, er løgn, og der er ikke ånd deri; tomhed er de, et dårende værk; når deres hjemfølgelses tid kommer, er det ude med dem. Jakobs arvelod er ikke som de; thi han har skabt alt.« Jer. 10, 102. og 14-16. Sabbatten er et minde om Guds skabermagt og viser hen til ham som skaberen af himmel og jord. Derfor er den et stadigt vidnesbyrd om hans eksistens og storhed, visdom og kærlighed. Hvis sabbatten altid var blevet holdt hellig, havde der ikke eksisteret nogen ateister eller afgudsdyrkere.

[169]

Sabbatten, der har sin oprindelse i Edens have, er lige så gammel som verden selv. Den blev holdt af alle patriarkerne lige fra skabelsen og ned gennem tiden. Under trældommen i Ægypten blev israelitterne af deres fogeder tvunget til at overtræde sabbatten, og de mistede for en stor del forståelsen af dens hellighed. Da loven blev forkyndt på Sinaj, lød de første ord i det fjerde bud således: »Kom hviledagen i hu, så du holder den hellig«, hvilket viser, at den ikke blev indstiftet på det tidspunkt. Vi føres tilbage til skabelsen, hvor den har sin oprindelse. For at udslette Gud af menneskenes tanker bestræbte Satan sig på at nedbryde dette store minde. Hvis han kunne få menneskene til at glemme deres skaber, ville de ikke anstrenge sig for at modstå den ondes magt, og så ville Satan være sikker på sit bytte.

Satans fjendskab mod Guds lov har fået ham til at føre krig mod hvert eneste af de ti bud. Den kærlighed og lydighed, børn skylder deres forældre, er nært beslægtet med det store kærligheds- og lydighedsprincip over for Gud, alles Fader. Foragt for forældre-myndigheden vil hurtigt føre til foragt for Guds myndighed. Det er grunden til Satans anstrengelser for at indskrænke forpligtelserne over for det femte bud. Blandt hedningerne blev der ikke taget meget hensyn til dette buds krav. Blandt mange nationer forlod eller dræbte man forældrene, så snart de blev for gamle til at sørge for sig selv.

I familien blev moderen ikke behandlet med særlig stor respekt, og ved mandens død krævedes det, at hun skulle bøje sig for sin ældste søns myndighed. Moses påbød, at der skulle vises lydighed mod forældre; men da Israel gik bort fra Herren, blev det femte bud overtrådt ligesom de andre.

Satan »har været en morder fra første færd« (Joh. 8, 44), og så snart han havde fået magt over menneskeheden, tilskyndede han dem ikke alene til at hade og dræbe hinanden; men for at trodse Guds myndighed endnu dristigere gjorde han overtrædelse af det sjette bud til en del af deres religion.

På grund af en forvrænget opfattelse af Guds egenskaber troede de hedenske folk, at det var nødvendigt at ofre mennesker for at sikre deres guders gunst, og de frygteligste grusomheder er blevet begået under forskellige former for afgudsdyrkelse. En af disse bestod i at lade børnene gå gennem ild foran afguderne. Hvis et af børnene kom uskadt gennem denne ildprøve, troede folket, at deres ofringer var antaget. Den, der således gik fri, blev betragtet som gudernes yndling, overøst med gunstbevisninger og altid holdt højt i ære efter den tid. Han blev aldrig straffet, selv for de mest graverende forbrydelser. Men hvis en blev forbrændt, når han gik igennem ilden, var hans skæbne beseglet. Man troede, at gudernes vrede kun kunne stilles ved, at man dræbte den ulykkelige, og han blev derfor bragt som offer. I de perioder, hvor Israels frafald var stort, gik disse afskyelige skikke i nogen grad i svang blandt dem.

Det syvende bud blev også overtrådt på et tidligt tidspunkt i religionens navn. De mest tøjlesløse og afskyelige ceremonier blev gjort til en del af hedningernes gudsdyrkelse. Guderne selv blev fremstillet som ukyske, og de mennesker, der tilbad dem, gav de laveste lidenskaber frie tøjler. Unaturlige laster var fremherskende, og de religiøse fester kendetegnedes ved udbredt og åbenlys ukyskhed.

Flerkoneri blev praktiseret på et meget tidligt tidspunkt. Det var en af de synder, der nedkaldte Guds vrede over verden før syndfloden, men efter syndfloden bredte den sig igen. Satan bestræbte sig bevidst på at forvrænge ægteskabet, begrænse dets forpligtelser og formindske dets hellighed, for der fandtes ingen sikrere måde til at

[170]

ødelægge Guds billede i menneskene og åbne vejen til ulykke og ondskab.

Lige fra begyndelsen af den store strid har det været Satans hensigt at stille Guds karakter i et falsk lys og stifte oprør mod hans lov, og disse bestræbelser synes at være kronet med held. Flertallet af menneskene lytter til Satans bedrag og sætter sig op mod Gud. Men midt i ondskaben arbejder Gud støt på at fuldbyrde sine planer. Han åbenbarer sin retfærdighed og godhed over for alle skabninger. På grund af Satans fristelser har hele menneskeheden overtrådt Guds lov; men ved Guds Søns offer er der åbnet en vej tilbage til Gud. Ved Kristi nåde kan menneskene blive sat i stand til at adlyde Faderens lov. Midt i frafald og oprør samler Gud i ethvert slægtled et folk, som er tro mod ham - et folk med hans lov i hjertet.

Det var ved et bedrag, at Satan forførte englene. Således har han til alle tider udført sit værk blandt menneskene, og således vil han fortsætte til det sidste. Hvis han ville erklære åben krig mod Gud og hans lov, ville menneskene være på vagt; men han forklæder sig og blander sandhed med vildfarelse. De usandheder, der er blandet med sandhed, er de farligste. Det er på grund af disse, at folk tror på vildfarelser, som tager sjælen fangen og ødelægger den. Det er på den måde, at Satan får verden til at følge sig. Men der kommer en dag, da hans triumfer for stedse vil være endt.

Guds forholdsregler over for oprøret vil resultere i en fuldstændig afsløring af den virksomhed, der så længe er foregået i det skjulte. Resultaterne af Satans herredømme, følgerne af at tilsidesætte Guds love vil blive afsløret for alle skabte fornuftvæsner. Guds lov vil blive anerkendt fuldt ud. Da vil det stå klart, at Gud i hele sin handle måde har haft sit folks, ja, hele det skabte univers' evige vel for øje. Satan vil selv over for hele universet erkende Guds regerings og Guds lovs retfærdighed.

Den tid er ikke fjern, da Gud vil rejse sig for at hævde sin forhånedede autoritet. »Herren går ud fra sin bolig for at straffe jordboernes brøde.« Es. 26, 21. »Men hvo kan udholde den dag, han kommer, og hvo kan stå, når han kommer til syne?« Mal. 3, 2. På grund af deres synd fik israelitterne ikke lov til at nærme sig bjerget, da Gud ville komme ned og forkynde sin lov. Forbudet blev givet, for at de ikke skulle blive tilintetgjort af hans fortærende herlighed. Når en sådan åbenbarelse af Guds kraft kendetegnede det sted, der blev valgt til at forkynde Guds lov, hvor frygtelig vil da ikke hans domstol være, når han kommer for at håndhæve sin hellige lov? Hvordan vil de, der

har hånet hans autoritet, kunne udholde hans herlighed på den sidste store gengældelsesdag? Sinajs rædsler skulle give folket en forståelse af dommen. Hornsignaler kaldte Israel sammen for at møde Gud. Overengelenes røst og Guds basun vil stævne både levende og døde fra hele jorden for deres dommer. Faderen og Sønnen var til stede på bjerget, ledsaget af en skare af engle. På den store dommedag vil Kristus komme »i sin Faders herlighed med sine engle.« Matt. 16, 27. Da vil han sidde på sin herligheds trone, og alle folk skal samles foran ham.

Da Guds nærværelse åbenbares på Sinaj, var Herrens herlighed som en fortærende ild for hele Israels øjne. Men når Kristus kommer i herlighed med sine hellige engle, vil hele jorden bryde i brand på grund af hans nærværelses frygtelige lys. »Vor Gud kommer og tie ikke! Foran ham gik fortærende ild, omkring ham rasede storm; han stævned himlen deroppe hid og jorden for at dømme sit folk.« Sl. 50, 3-4. En ildstrøm fra ham går foran ham og får elementerne og jorden til at komme i glød og smelte, og alt, hvad der er på jorden, skal opbrændes. »Herren Jesus åbenbares fra Himmelen med sine mægtige engle, med flammende ild, og bringer straf over dem, der ikke vil vide af Gud at sige, og over dem, som ikke er lydige mod vor Herres Jesu evangelium.« 2. Tess. 1, 7-8.

Lovens forkyndelse på Sinaj var den største åbenbarelse af Guds magt siden menneskets skabelse. »Da rystede jorden, ja, himlen dryppede for Guds åsyn, for Guds åsyn, Israels Guds.« Sl. 68, 8-9. Under de frygteligste rystelser i naturen lød Guds røst fra skyen som stød i horn. Bjerget rystedes i sin grundvold, og Israels hærskarer lå blege og skælvende af frygt med ansigtet vendt mod jorden. Han, hvis røst dengang rystede jorden, har sagt: »Endnu een gang vil jeg ryste, ikke blot jorden, men også himmelen.« Heb. 12, 26. Skriften siger: »Herren brøler fra det høje, løfter sin røst fra sin hellige bolig.« »Himmelen og jorden skælver.« Jer. 25, 30; Joel. 3, 21. På den store dag, som kommer, vil himmelen forsvinde »som en bogrulle, der rulles sammen«. Åb. 6, 14. Og hvert bjerg og hver ø vil blive flyttet fra deres sted. »Jorden raver og raver som drukken og svajer som vogterens hytte; tungt ligger dens brøde på den, den segner og rejser sig ikke.« Es. 24, 20.

[171]

Derfor slappes hver hånd, alle åsyn skal blegne, hvert menneskehjerte smelter, de ræddes, gribes af veer og smerter. Jeg hjem søger

jorden for dens ondskab, siger Herren, gør ende på frækkes overmod, bøjer voldsmænds hovmod. Es. 13, 7. 8. 11; Jer. 30, 6.

Da Moses havde været hos Gud på bjerget, hvor han havde modtaget vidnesbyrdets tavler, kunne det skyldbetyngede Israel ikke tåle det lys, der skinnede på hans ansigt. Hvor langt mindre vil overtræderne kunne se på Guds Søn, når han viser sig i sin Faders herlighed, omgivet af hele den himmelske hærskare, for at holde dom over dem, der har overtrådt hans lov og forkastet hans forsoning. De, der har ringeagtet Guds lov og trådt Kristi blod under fod, »jordens konger og stormændene og hærførerne og de rige og de mægtige« skal skjule sig »i huler og mellem bjerge og klipper«, og de skal sige til bjergene og klipperne: »Fald over os og skjul os for hans åsyn, som sidder på tronen, og for Lammets vrede! Thi deres vredes store dag er kommet; hvem kan da bestå?« Åb. 6, 15-17. »På hin dag skal mennesket slænge sine guder af sølv og guld hen til muldvarpe og flagermus for at gå ind i klipperevner og fjeldkløfter for Herrens rædsel, hans højheds herlighed, når han står op for at forfærde jorden.« Es. 2, 20-21.

Da vil det stå klart, at Satans oprør mod Gud har ruineret både ham selv og alle dem, der har valgt at være hans undersåtter. Han hævdede, at overtrædelsen ville medføre store goder, men det vil blive bevist, at »syndens løn er døden«. Rom. 6, 23. »Thi se, dagen kommer; luende som en ovn; og alle de frække og alle, som øver gudløshed, skal blive som strå, og dagen, som kommer, skal lade dem gå op i luer, siger hærskarers Herre, så der ikke levnes rod eller gren af dem.« Mal. 4, 1. Satan, som er roden til enhver synd, og alle hans onde redskaber, som er grenene, vil blive fuldstændig udryddet. Der vil blive gjort ende på synden og al den sorg og ødelæggelse, den har medført. Salmisten siger: »Du ... ryddede de gudløse ud, deres navn har du slettet for evigt. Fjenden er borte, lagt øde for stedse.« Sl. 9, 6-7.

Men midt i de guddommelige straffedommes storm vil Guds børn ikke have grund til at frygte. »Herren er ly for sit folk og værn for Israels børn.« Joel. 3, 21. Den dag, der bringer rædsel og ødelæggelse over overtræderne af Guds lov, vil bringe de lydige »en usigelig og forherliget glæde«. 1. Pet. 1, 8. »Saml mig mine fromme,« siger Herren, »der sluttede pagt med mig ved ofre!« »Og

himlen forkyndte hans retfærd, at Gud er den, der dømmer.« Sl. 50, 5-6.

Da skal I atter kende forskel på retfærdig og gudløs, på den, som tjener Gud, og den, som ikke tjener ham. Mal. 3, 18. Hør mig, I, som kender retfærd, du folk med min lov i dit hjerte. Se, jeg tager den berusende kalk fra din hånd, aldrig mer skal du drikke min vredes bæger. Jeg, jeg er Eders trøster. Es. 58, 7. 22. 12. Omend også bjergene viger, om også højene rokkes, min kærlighed viger ej fra dig, min fredspagt rokkes ikke, så siger Herren, din forbarmer. Es. 54, 10.

Den store forløsningsplan medfører, at verden atter kommer ind under Guds nåde. Alt, hvad der gik tabt ved synden, bliver genoprettet. Ikke alene mennesket, men også jorden vil blive forløst og blive de lydiges evige hjem. I seks tusinde år har Satan kæmpet for at holde jorden i sin besiddelse. Nu opfyldes Guds oprindelige hensigt med jordens skabelse. »Siden skal den Højstes hellige modtage riget og have det i eje i evigheders evighed.« Dan. 7, 18.

Fra sol i opgang til sol i bjerge være Herrens navn lovpriset! Sl. 113, 3. På hin dag skal Herren være een og hans navn eet. Herren skal være konge over hele jorden. Zak. 14, 9. Skriften siger: Herre, dit ord er evigt, står fast i Himlen. Man kan lide på alle hans bud; de står i al evighed fast. Sl. 119, 89; 111, 7-8. De hellige love, som Satan har hadet og forsøgt at udrydde, vil blive æret i hele det syndfri univers. Og som spiren gror af jorden, som sæd spirer frem i en have, så lader den Herre Herren retfærd gro og lovsang for al folkenes øjne. Es. 61, 11.

[172]

Kapitel 30—Tabernakeltjenesten

Mens Moses var på bjerget hos Gud, fik han den befaling: »Du skal indrette mig en helligdom, for at jeg kan bo midt iblandt dem,« og der blev givet en fuldstændig beskrivelse af tabernaklets indretning. Israel havde ved deres frafald mistet Guds nærværelses velsignelse og havde foreløbig umuliggjort planen om at bygge en helligdom til Gud iblandt dem. Men efter at de igen var taget til nåde hos Gud, gik den store leder videre med planen ifølge Guds befaling.

Gud udstyrede udvalgte mænd med evner og visdom til at opføre den hellige bygning. Han gav selv Moses byggeplanen med nøjagtig vejledning om bygningens størrelse og form, de materialer, der skulle anvendes, og hver enkelt ting, der skulle være i den. Denne helligdom, der blev bygget af mennesker, skulle være et billede af den sande, den himmelske helligdom, en miniaturefremstilling af det himmelske tempel, hvor Kristus, vor store ypperstepræst, efter at have givet sit eget liv som et offer skulle gøre tjeneste for synderens skyld. Heb. 9, 24. 23. Gud lod på bjerget Moses se den himmelske helligdom og bød ham lave alt efter det forbillede, han havde set. Al denne vejledning blev omhyggeligt nedskrevet af Moses, der lod den gå videre til folkets ledere.

Det krævede store og kostbare forberedelser at bygge helligdommen. Der skulle bruges en stor mængde af de kostbareste og dyreste materialer; men Herren tog kun mod frivillige gaver. »Af enhver, som i sit hjerte føler sig tilskyndet dertil, skal I tage min offerydelse,« lød den guddommelige befaling, som Moses gentog for menigheden. Det krævede først og fremmest gudhengivenhed og offervilje at opføre en bolig til den Højeste.

Hele folket fulgte villigt opfordringen, og enhver, som i sit hjerte følte sig drevet dertil, og hvis ånd tilskyndede ham, kom med Herrens offerydelse til opførelsen af åbenbaringsteltet og til alt arbejdet derved og til de hellige klæder. De kom dermed, både mænd og kvinder; enhver, som i sit hjerte følte sig tilskyndet dertil, kom

med spænder, ørenringe, fingerringe og halssmykker, alle hænder guldsmykker. Og enhver, der ville vie Herren en gave af guld, kom dermed. Og enhver, i hvis øje, der fandtes violet og rødt purpurgarn, karmoisinrødt garn, byssus, gedehår, rødfarvede væderskind eller tahasjskind, kom dermed. Og enhver, der ville give en offerydelse af sølv eller kobber, kom med Herrens offerydelse. Og enhver, der ejede akacietræ til alt byggearbejdet, kom dermed.

Og alle kunstforstandige kvinder spandt med egne hænder og kom med deres spind, violet og rødt purpur, karmoisin og byssus. Og alle kvinder, som i kraft af deres kunstsnilde følte sig tilskyndede dertil i deres hjerte, spandt gedehårene. Og øversterne kom med sjohamstenene og ædelstenene til indfatningen på efoden og brystskjoldet og de vellugtende stoffer og olien til lysestagen og til salveolien og røgelsen. 2. Mos. 35, 23-28.

[173]

Mens arbejdet på helligdommen stod på, vedblev folket - gamle og unge, mænd, kvinder og børn - at bringe deres gaver, indtil de, der ledede arbejdet, mente, at de havde nok, ja, endog mere, end de skulle bruge. Så lod Moses bekendtgøre i lejren: »Hverken mænd eller kvinder skal yde mere som offergave til helligdommen!« Så hørte folket op med at komme med gaver. Israeliternes knurren og Guds straffedomme på grund af deres synder er nedskrevet som en advarsel til senere slægtled, og deres hengivenhed, iver og gavmildhed er et eksempel til efterfølgelse. Alle de, der elsker at tjene Gud og sætter pris på hans hellige nærværelses velsignelse, vil lægge den samme offervilje for dagen, når der skal bygges et hus, hvor han kan mødes med dem. De vil længes efter at bringe Herren et offer af det allerbedste, de ejer. Et hus, der bygges til Gud, bør ikke være behæftet med gæld, for derved vanæres han. Der bør frivilligt gives et beløb, der er tilstrækkeligt til arbejdets udførelse, så håndværkerne kan sige, som tabernaklets bygmestre sagde: »Bring ikke flere gaver.«

Tabernaklet blev bygget således, at det kunne skilles ad og bæres med på alle israeliternes rejser. Det var derfor ikke ret stort, ikke mere end 17 m langt og 5 1/2 m højt og bredt. Og dog var det en storslået bygning. Til boligen og dens tilbehør blev der anvendt akacietræ, der var mere holdbart end nogen anden træsort, der kunne fås ved Sinaj. Væggene bestod af opretstående brædder, forsynet med fodstykker af sølv og forbundet ved hjælp af tværstænger. Alt

var overtrukket med guld, så bygningen så ud, som om den var af massivt guld. Taget var dannet af fire lag tæpper, det inderste af »tvundet byssus, violet og rødt purpurgarn og karmoisinrødt garn med keruber på i kunstvævning«. De andre tre var af henholdsvis gedehår, rødfarvede væderskind og tahasjskind og var ordnet sådan, at de beskyttede boligen fuldstændig.

Bygningen deltes i to afdelinger af et smukt, kostbart tæppe eller forhæng, der hang på guldbelagte piller, og et lignende forhæng lukkede for indgangen til den første afdeling. Disse forhæng var ligesom de inderste tæpper, der dannede loftet, holdt i de mest pragtfulde farver, violet og rødt purpur og karmoisinrødt, sammensat på den smukkeste måde. Keruber, indvævet med guld og sølvtråd, repræsenterede den engleskare, der er knyttet til arbejdet i den himmelske helligdom, de engle, der er tjenende ånder for Guds folk på jorden.

Det hellige telt lå på en indhegnet åben plads, der kaldtes forgården. Den var omgivet af draperier af fint linned, der hang på piller af kobber. Indgangen til denne indhegning var i den østlige ende. Den var lukket med smukt forarbejdede tæpper af kostbart materiale, omend ikke fuldt så prægtige som tæpperne i helligdommen. Forgårdens draperier var kun halvt så høje som tabernaklets vægge, og derfor kunne bygningen tydeligt ses af folket udenfor. I forgården, nærmest indgangen, stod brændofferalteret, der var af kobber. På dette alter blev alle ildofrene til Herren brændt, og forsoningsblodet blev strøget på dets horn. Mellem alteret og indgangen til tabernaklet stod vandkummen, der også var af kobber. Den var fremstillet af de spejle, som israelitternes kvinder frivilligt havde givet. I vandkummen skulle præsterne vaske deres hænder og fødder, når de gik ind i de hellige rum eller hen til alteret for at bringe et brændoffer til Herren.

I den første afdeling eller det hellige stod skuebrødsbordet, lysestagen og røgelsesalteret. Skuebrødsbordet stod mod nord. Det var overtrukket med rent guld og var omgivet af en gylden krans. På dette bord skulle præsterne hver sabbat lægge tolv kager. De skulle lægges i to rækker og overdrysses med røgelse. Brødene regnedes for hellige, og når de blev taget bort, skulle præsterne spise dem. På sydsiden stod den syvarmede lysestage med sine syv lamper. Dens arme var prydet med smukt forarbejdede blomster, der lignede liljer, og det hele var lavet af eet massivt guldstykke. Da der ikke var

nogen vinduer i tabernaklet, blev alle lamperne aldrig slukket på een gang, men udsendte deres lys dag og nat. Lige foran det forhæng, der adskilte det hellige fra det allerhelligste og Guds umiddelbare nærværelse, stod det gyldne røgelsesalter. På dette skulle præsten brænde røgelse hver morgen og aften, dets horn blev bestrøget med syndofferets blod, og det blev bestænket med blod på den store forsoningsdag. Ilden på dette alter blev tændt af Gud selv, og den blev værnet med hellig omhu. Dag og nat sendte den hellige røgelse sin vellugt ud i de hellige rum, og den kunne mærkes langt uden for tabernaklet.

[174]

På den anden side af det indre forhæng var det allerhelligste, der var midtpunkt for den symbolske forsonings- og forbønstjeneste. Det dannede forbindelsesledet mellem himmel og jord. I denne afdeling stod arken, en kiste af akacietræ, overtrukket med guld udvendig og indvendig og omgivet af en gylden krans. Den var opbevaringssted for stentavlerne, hvor Gud selv havde skrevet de ti bud. Derfor blev den kaldt Guds testaments ark eller pagtens ark, fordi de ti bud var grundlaget for pagten mellem Gud og Israel.

Dækket over den hellige kiste kaldtes nådestolen eller sonedækket. Dette var forarbejdet af eet massivt guldstykke og over det stod guldkeruber, en ved hver ende. Englenes ene vinge var udbredt opad, mens den anden var foldet sammen over legemet som tegn på ærbødighed og ydmyghed. (Se Ez.1, 11) Kerubernes stilling - ansigterne var vendt mod hinanden og blikket ærbødigt rettet ned imod arken - var et billede på den ærbødighed, den himmelske hær viser Guds lov, og deres interesse for forløsningsplanen.

Over sonedækket var Guds herlighed, åbenbarelsen af den guddommelige nærværelse, og det var mellem keruberne, Gud meddelte sin vilje. Somme tider meddelte en røst fra skyen ypperstepræsten budskaber fra Gud. Til tider skinnede der et lys over engelen på højre side som tegn på anerkendelse eller antagelse, eller en skygge hvilede over engelen til venstre for at tilkendegive misbilligelse eller forkastelse.

Guds lov, der lå i arken, var den store rettesnor for retfærdighed og dom. Det var denne lov, der dømte overtræderen til døden; men over loven var sonedækket, hvor Guds nærværelse åbenbares, og hvorfra den angrende synder modtog tilgivelse i kraft af forsoningen. Således er det også i Kristi gerning for vor frelse, der symboliseres i

helligdomstjenesten; »miskundhed og sandhed mødes, retfærd og fred skal kysse hinanden«. Sl. 85, 11.

Intet sprog kan beskrive helligdommens prægtige indre - de guldbeklædte vægge, der genspejlede lyset fra guldlysestagen, de prægtige farver i de rigt broderede tæpper med deres skinnende engle, bordet og røgelsesalteret, der strålede af guld, og bag det andet forhæng den hellige ark med sine mystiske keruber og oven over arken Guds herlighed, den synlige åbenbarelse af Guds nærværelse. Og dog var det alt sammen kun et svagt genskin af herligheden i Guds tempel i Himmelen, det store midtpunkt for arbejdet på menneskets forløsning.

Det tog et halvt år at bygge tabernaklet. Da det var færdigt, undersøgte Moses hele det arbejde, bygmestrene havde udført, og sammenlignede det med det forbillede, han havde set på bjerget, og de anvisninger, han havde fået af Gud. »De havde udført det, som Herren havde sagt; således havde de udført det. Og Moses velsignede dem.« Israels hærske samledes ivrigt rundt om den hellige bygning for at se den. Mens de med tilfredshed stod og betragtede den, svævede skystøtten over helligdommen, sænkede sig og fyldte den. »Og Herrens herlighed fyldte boligen.« Guds majestæt åbenbarede sig, og i nogen tid kunne selv Moses ikke gå derind. Dybt bevæget så folket tegnet på, at deres hænders arbejde var godkendt. Der lød ingen højrøstede glædesudbrud. En højtidelig ærefrygt hvilede over alle. Men deres hjertes glæde strømmede over i glædestårer, og med dæmpet, alvorlig røst gav de udtryk for deres taknemmelighed over, at Gud havde nedladt sig til at bo hos dem.

Efter Guds anvisning blev Levis stamme sat til side til at varetage tjenesten i helligdommen. I de ældste tider var hver mand sin families præst. På Abrahams tid blev præsteembedet betragtet som den ældste søns førstefødselsret. Nu antog Herren Levis stamme til arbejdet i helligdommen i stedet for de førstefødte fra hele Israel. Ved denne særskilte hæder viste han sin anerkendelse af den troskab, de havde lagt for dagen, både ved at vedblive at tjene ham og ved at fuldbyrde hans domme, da Israel svigtede Gud og tilbad guldkalven. Præsteembedet var imidlertid forbeholdt Arons familie. Aron og hans sønner var de eneste, der fik lov til at gøre tjeneste for Herren. De øvrige af stammen fik betroet pasningen af tabernaklet og dets tilbehør, og de skulle hjælpe præsterne i deres tjeneste; men

de skulle ikke ofre og brænde røgelse og måtte ikke se de hellige ting, før de var dækket til.

[175] Præsterne skulle bære en særlig dragt, som svarede til deres embede. »Du skal tilvirke din broder Aron hellige klæder til ære og pryde,« var Guds befaling til Moses. Den almindelige præsts dragt var af hvidt linned og vævet i eet stykke. Den gik næsten helt ned til fødderne og blev holdt sammen om livet af et hvidt linnedbælte broderet med violet og rødt purpurgarn og karmoisinrødt garn. Til hans ydre dragt hørte et hovedklæde af linned. Ved den brændende tornebusk fik Moses befaling om at tage sine sko af, fordi den jord, han stod på, var hellig. Præsterne måtte heller ikke gå ind i helligdommen med sko på fødderne. Det støv, der hang ved dem, ville vanære det hellige sted. De skulle efterlade deres sko i forgården, inden de gik ind i helligdommen, og de skulle også vaske både hænder og fødder, inden de forrettede tjeneste i tabernaklet eller ved brændofferalteret. Således blev det stadig indskærpet, at al besmittelse skulle fjernes fra dem, der ønskede at træde frem for Gud.

Ypperstepræstens klæder var af kostbart, smukt forarbejdet materiale, hans høje stilling værdigt. Foruden den almindelige præsts linneddragt bar han en kåbe af violet og rødt purpur. Den var også vævet i eet stykke. Langs dens nederste kant var den prydet med guldbjælder og granatæbler af violet og rødt purpurgarn og karmoisinrødt garn. Over denne bar han efoden, en kortere dragt af guldtråd, violet og rødt purpurgarn, karmoisinrødt garn og hvidt. Den holdtes sammen af et smukt forarbejdet bælte i de samme farver. Efoden var ærmeløs, og på dens guldbroderede skulderstykker blev der anbragt to sjohamsten med navnene på Israels tolv stammer.

Over efoden var brystskjoldet, den helligste del af præstedragten. Det var af samme materiale som efoden. Det var firkantet, målte et spand og var fæstet til skulderstykkerne med en violet purpurnor i gyldne ringe. Kanten var dannet af forskellige ædelstene, de samme, der danner de tolv grundstene i Guds stad. Inden for kanten var der tolv stene indfattet i guld og ordnet i fire rækker, og ligesom i stenene i skulderstykkerne var stammernes navne indgraveret i dem. Herrens anvisning lød: »Aron skal således stedse bære Israels sønners navne på retskendelsens brystskjold på sit hjerte, når han går ind i helligdommen, for at bringe dem i minde for Herrens åsyn.« 2.

Mos. 28, 29. På samme måde bærer Kristus, den store ypperstepræst, enhver angrende, troende sjæls navn på sit hjerte, når han påberåber sig sit blod over for Faderen på synderens vegne. Salmisten siger: »Er jeg end arm og fattig, vil Herren dog tænke på mig.« Sl. 40, 18.

På brystskjoldets højre og venstre side var der to store funklende stene. Disse kaldtes Urim og Tummim. Ved hjælp af dem meddeltes Guds vilje gennem ypperstepræsten. Når der blev forelagt Herren et spørgsmål til afgørelse, var en stråleglans omkring ædelstenen på højre side et tegn på Guds tilladelse eller anerkendelse, mens en skygge omkring stenen på venstre side var et bevis på nægtelse eller misbilligelse.

Ypperstepræstens hovedklæde bestod af den hvide linnedhue. En guldplade med indskriften: »Helliget Herren« var fastgjort til hovedklædet med en violet purpurnor. Alt, hvad der havde forbindelse med præstens dragt og optræden, skulle være sådan, at det bibragte den, der så ham, en følelse af Guds og gudstjenestens hellighed og den renhed, der krævedes af dem, der kom frem for Gud.

Ikke blot selve helligdommen, men hele præstetjenesten skulle tjene som et »afbillede og en skygge af den himmelske«. Heb. 8, 5. Den var derfor meget betydningsfuld, og Herren gav gennem Moses en meget nøjagtig og tydelig undervisning om alle enkeltheder i denne forbilledlige tjeneste. Helligdomstjenesten bestod af to dele, en daglig og en årlig tjeneste. Den daglige tjeneste udførtes ved brændofferalteret i tabernaklets forgård og i det hellige, mens den årlige tjeneste foregik i det allerhelligste.

Intet menneske bortset fra ypperstepræsten måtte se den inderste del af helligdommen. Kun een gang om året måtte præsten gå derind og da først efter den mest omhyggelige og højtidelige forberedelse. Med skælven trådte han frem for Gud, og folket ventede i ærbødig tavshed på hans tilbagekomst med hjertet opløftet i alvorlig bøn om Guds velsignelse. Foran sonedækket gjorde ypperstepræsten soning for Israel, og Gud mødtes med ham i herlighedens sky. Hvis han blev her udover den sædvanlige tid, fyldtes folket med frygt for, at han for deres eller sine egne synders skyld var blevet dræbt af Herrens herlighed.

Den daglige tjeneste bestod af morgen- og aftenbrændofferet, røgelsesofferet på gualteret og de særlige ofre for personlige syn-

der. Der skulle også ofres på sabbatter, nymånedagene og særlige festdage.

[176] Hver morgen og aften blev et årgammelt lam brændt på alteret sammen med det tilhørende afgrødeoffer som symbol på folkets daglige indvielse til Gud og deres stadige afhængighed af Kristi forsonende blod. Gud sagde udtrykkeligt, at ethvert offer, der blev skænket til helligdomstjenesten, skulle være »lydefrit«. 2. Mos. 12, 5. Præsterne skulle undersøge alle de dyr, der blev bragt som offer, og de skulle kassere hvert eneste dyr, som de fandt fejl ved. Kun et »lydefrit« offer kunne være symbol på hans fuldkomne renhed, der skulle ofre sig selv som »et lam uden plet og lyde«. 1. Pet. 1, 19. Apostlen Paulus henviser til disse ofre som et billede på, hvordan Kristi efterfølgere skal være. Han siger: »Så formaner jeg jer da, brødre! ved Guds barmhjertighed, til at bringe jeres legemer som et levende, helligt, Gud velbehageligt offer; dette er jeres åndelige gudsdyrkelse.« Rom. 12, 1. Vi skal vie os selv til Guds tjeneste, og vi bør søge at gøre dette offer så fuldkomment som muligt. Gud finder ikke behag i mindre end det bedste, vi kan give. De, der elsker ham af hele deres hjerte, vil nære det ønske at yde ham deres bedste tjeneste, og de vil stadig søge at bringe hver eneste evne i harmoni med de love, der kan gøre dem bedre skikket til at gøre hans vilje.

Når præsten brændte røgelse, kom han i mere direkte kontakt med Gud end ved nogen anden handling i den daglige tjeneste. Da det indre forhæng i helligdommen ikke nåede boligens loft, var Guds herlighed, som åbenbares over sonedækket, delvis synlig fra den første afdeling. Når præsten ofrede røgelse til Herren, så han mod arken, og idet røgelsesskyen hævede sig, sænkede Guds herlighed sig over sonedækket og fyldte det allerhelligste. Det hændte ofte, at den fyldte begge afdelinger, så at præsten blev nødt til at trække sig tilbage til tabernaklets indgang. Ligesom præsten i den forbilledlige tjeneste i tro så hen til sonedækket, som han ikke kunne se, således skal Guds folk nu opsende deres bønner til Kristus, deres store ypperstepræst, der, uset af mennesker, går i forbøn for dem i den himmelske helligdom.

Røgelsen, der steg op sammen med Israels bønner, er et billede på Kristi fortjeneste og forbøn, hans fuldkomne retfærdighed, der ved troen tilregnes hans folk, og som alene kan gøre syndige væseners tilbedelse antagelig for Gud. Foran forhænget til det allerhelligste

stod den evige forbøns alter, foran det hellige den evige forsonings alter. Man skulle nærme sig Gud med blod og røgelse - symboler, der viste hen til den store mellemmand, gennem hvem syndere kan træde frem for Gud, og gennem hvem alene nåde og frelse kan skænkes den angrende, troende sjæl.

Når præsterne om morgenen og aftenen gik ind i det hellige på røgelsesofferets tid, var det daglige offer rede til at blive ofret på alteret i forgården. Det var et tidspunkt af største betydning for de tilbedende, der var samlet ved tabernaklet. Før de gennem præstens tjeneste trådte frem for Gud, skulle de alvorligt ransage deres hjerte og bekende deres synd. De forenedes i stille bøn med ansigtet vendt mod det hellige, og deres bønner opsteg med røgelsesskyen, mens de i tro tog imod den lovede frelsers fortjenester, som sonofferet var et forbillede på. De timer, der var afsat til morgen- og aftenofferet, betragtedes som hellige og blev benyttet som fast bedetid af hele det jødiske folk. Da jøderne senere blev spredt som fanger i fjerne lande, vendte de stadig på den fastsatte tid ansigtet mod Jerusalem og opsendte deres bønner til Israels Gud. I denne skik har de kristne et eksempel på morgen- og aftenbøn. Selvom Gud fordømmer en række ceremonier, som er blottet for tilbedelsens ånd, ser han med velbehag på dem, der elsker ham og morgen og aften bøjer sig for ham for at bede om tilgivelse for begåede synder og opsende deres bønner om sådanne velsignelser, som de trænger til.

Skuebrødene lå stadig for Herrens ansigt som et evigt offer. De var en del af det daglige offer. De kaldtes »skuebrød«, fordi de stadig var foran Herrens ansigt. De skulle tilkendegive, at menneskene er afhængige af Gud både med hensyn til timelig og åndelig føde, og at denne kun modtages ved Kristi midlertjeneste. Gud havde givet Israel brød fra himmelen i ørkenen, og de var stadig afhængige af hans rige gaver, både med hensyn til timelig føde og åndelige velsignelser. Både mannaen og skuebrødene viste hen til Kristus, det levende brød, der altid står for Guds åsyn for vor skyld. Han sagde selv: »Jeg er det levende brød, som er kommet ned fra Himmelen.« (Joh. 6, 48-51.) Der blev lagt røgelse på brødene. Når brødene blev fjernet om sabbatten og erstattet med friske brød, blev røgelsen brændt på alteret som et mindeoffer til Gud.

Den vigtigste del af den daglige tjeneste udførtes for enkeltpersoner. Den angrende synder førte sit offer hen til tabernaklets indgang,

og idet han lagde sin hånd på offerets hoved, bekendte han sine synder og overførte dem således billedligt fra sig selv til det uskyldige offer. Han slagtede derefter dyret med egen hånd, og præsten bar blodet ind i det hellige og stænkede det foran forhænget, der skjulte arken, som rummede den lov, som synderen havde overtrådt. Ved denne ceremoni blev synden gennem blodet billedligt overført til helligdommen.

I nogle tilfælde blev blodet ikke bragt ind i det hellige; i stedet for skulle præsten spise kødet, som Moses sagde til Arons sønner: »Han (Gud) har givet Eder det, for at I skal borttage menighedens skyld.« 3. Mos. 10, 17. Begge ceremonier symboliserede overførelsen af synden fra den bodfærdige til helligdommen.

Sådan foregik tjenesten dag efter dag året igennem. Idet Israels synder således blev overført til helligdommen, blev denne besmitet, og en særlig handling var nødvendig for at fjerne synderne. Gud befalede, at der skulle gøres soning for både det hellige og det allerhelligste samt for alteret for at »rense det og hellige det for israeliternes urenheder«. 3. Mos. 16, 19. Een gang om året, på den store forsoningsdag, gik præsten ind i det allerhelligste for at rense helligdommen. Den tjeneste, der udførtes der, dannede afslutningen på årets helligdomstjeneste.

På forsoningsdagen blev to gedebukke ført hen til tabernaklets indgang, og der blev kastet lod om dem, »et lod for Herren og et for Azazel« Den buk, som det første lod faldt på, skulle slagtes som syndoffer for folket, og præsten skulle bære dens blod inden for forhænget og stænke det på sonedækket. »Således skal han skaffe helligdommen soning for israeliternes urenhed og deres overtrædelser, alle deres synder, og på samme måde skal han gøre med åbenbaringsteltet, der har sin plads hos dem midt i deres urenhed.«

Aron skal lægge begge sine hænder på hovedet af den levende buk og over den bekende alle israeliternes misgerninger og alle deres overtrædelser, alle deres synder, og lægge dem på bukkens hoved og så sende den ud i ørkenen ved en mand, der holdes rede dertil. Bukken skal da bære alle deres misgerninger til et øde land. Først når bukken var blevet sendt bort, betragtede folket sig som befriet for deres syndebyrde. Hver enkelt skulle prøve sin sjæl, mens forsoningen fandt sted. Alt arbejde blev indstillet, og hele Israels

forsamling tilbragte dagen i højtidelig ydmygelse for Gud med bøn, faste og dyb hjerteransagelse.

Ved denne årlige gudstjeneste fik folket undervisning om vigtige sandheder angående forsoningen. I syndofrene, der blev frembåret gennem året, var en stedfortræder blevet antaget i synderens sted; men offerets blod havde ikke skaffet fuld forsoning for synden. Det havde kun været et middel til at overføre synden til helligdommen. Ved at ofre blod anerkendte synderen lovens autoritet, bekendte sin skyld og tilkendegav sin tro på ham, der skulle borttage verdens synd; men han var ikke helt løst fra lovens fordømmelse. På forsoningsdagen tog ypperstepræsten et offer for folket, gik ind i det allerhelligste med blodet og stænkede det på sonedækket over lovens tavler. Således opfyldtes lovens krav, som krævede synderens liv. Så tog præsten i sin egenskab af mellemmand synderne på sig, og når han forlod helligdommen, bar han Israels syndebyrde med sig. Ved indgangen til tabernaklet skulle han lægge hænderne på hovedet af Azazels buk og over den bekende alle israelitternes misgerninger og alle deres overtrædelser, alle deres synder, og lægge dem på bukkens hoved. Og idet bukken, der bar disse synder, blev sendt bort, blev de sammen med den anset for at være fjernet fra folket for stedse. Således udførtes den tjeneste, der var »et afbillede og en skygge af den himmelske«. Heb. 8, 5.

Som anført blev den jordiske helligdom bygget af Moses efter det forbillede, han havde set på bjerget. Den var »et sindbillede på den nuværende tid, og svarende dertil frembæres der både ublodige og blodige ofre«. Det hellige og det allerhelligste var »afbilleder af den himmelske helligdom«. Kristus, vor store ypperstepræst, er »tjener ved helligdommen, det sande tabernakel, som Herren selv og ikke et menneske har rejst«. Heb. 9, 9. 23; 8, 2. Da apostlen Johannes i et syn fik lov at se Guds tempel i Himmelen, så han dér »syv fakler brænde foran tronen«. Han så endvidere en engel »med et røgelseskar af guld, og der blev givet ham megen røgelse, for at han skulle lægge den til alle de helliges bønner på guldalteret foran tronen«. Åb. 4, 5; 8, 3. Her fik profeten lov at se den første afdeling af helligdommen i Himmelen, og han så der »syv fakler« og »guldalteret«, som i den jordiske helligdom var repræsenteret ved den gyldne lysestage og røgelsesalteret. »Og Guds tempel i Himmelen blev åbnet,« og han så inden for det indre forhæng, ind

i det allerhelligste. Her så han »hans pagts ark«, repræsenteret ved den hellige kiste, som Moses lavede til Guds lov. Åb. 11, 19.

Moses byggede den jordiske helligdom »efter det forbillede, som han havde set«. Paulus siger, at da »tabernaklet og alle de ting, der brugtes ved gudstjenesten« var færdige, var de »afbilleder af den himmelske helligdom«. ApG. 7, 44; Heb. 9, 21. 23. Og Johannes siger, at han så helligdommen i Himmelen. Den helligdom, hvor Jesus gør tjeneste for vor skyld, er det store forbillede, som den helligdom, Moses byggede, var en kopi af.

Det himmelske tempel, kongernes Konges opholdssted, hvor »tusinde tusinder tjente ham, og titusind titusinder stod ham til rede« (Daniel 7, 10), det tempel, som er fyldt med herligheden fra den evige trone, og hvor seraffer, som er dets strålende vogtere, tilhyller deres ansigt i tilbedelse - dette tempels storhed og herlighed kunne ingen jordisk bygning gengive. Og dog skulle der gennem den jordiske helligdom og tjenesten dér meddeles betydningsfulde sandheder om den himmelske helligdom og det store værk, der bliver udført dér for menneskets frelse.

Efter himmelfarten skulle vor frelser begynde sin gerning som vor ypperstepræst. Paulus siger: »Kristus gik ikke ind i en helligdom, som er gjort med hænder og kun er et billede af den sande, men ind i selve Himmelen for nu at træde frem for Guds åsyn til bedste for os.« Heb. 9, 24. Ligesom Kristi tjeneste skulle bestå af to store dele, der hver optog en bestemt tid og foregik på hver sit sted i den himmelske helligdom, således bestod den forbilledlige tjeneste af to dele, den daglige og den årlige tjeneste, og til hver af dem var der bestemt en afdeling af tabernaklet.

Ligesom Kristus ved sin himmelfart trådte frem for Gud for at påberåbe sig sit blod på de angrende troendes vegne, således stænkede præsten i den daglige tjeneste offerets blod i helligdommens første afdeling på synderens vegne.

Mens Kristi blod skulle fri den angrende synder for lovens for-dømmelse, skulle det ikke udlette synden. Den ville blive ved at være optegnet i helligdommen indtil den endelige forsoning. På samme måde fjernede syndofferets blod i forbilledet synden fra den angrende, men den blev i helligdommen indtil forsoningsdagen.

På den store dag, da enhver vil få sin løn, vil de døde blive »dømt ud fra det, der stod skrevet i bøgerne, efter deres gerninger«. Åb. 20,

12. Da vil alle virkelig bodfærdige menneskers synder blive udslettet af Himmelens bøger i kraft af Kristi forsonende blod. Således vil helligdommen blive befriet eller rensset for de optegnede synder. I forbilledet repræsenteredes denne store forsoning eller udslettelse af synderne ved tjenesten på forsoningsdagen, renselsen af den jordiske helligdom, der skete ved, at de synder, den var blevet besmittet med, blev fjernet i kraft af syndofferets blod.

Ligesom de virkelig bodfærdige menneskers synder i den store forsoning vil blive slettet af Himmelens bøger for ikke mere at huskes, således blev de på den forbilledlige forsoningsdag ført ud i ørkenen og for stedse skilt fra menigheden.

Eftersom Satan er syndens ophavsmand og den direkte anstifter af alle synder, der forårsagede Guds Søns død, kræver retfærdigheden, at Satan skal lide den sidste straf. Kristi gerning for at forløse menneskene og rense universet for synd vil blive afsluttet, når synden fjernes fra den himmelske helligdom, og når disse synder lægges på Satan, der skal bære den endelige straf. På samme måde sluttede årets helligdomstjeneste i den forbilledlige tjeneste med helligdommens renselse og syndernes bekendelse over Azazels buks hoved.

Således blev folket i tabernakeltjenesten og tjenesten i templet, som senere trådte i dets sted, fra dag til dag undervist om de store sandheder, der er knyttet til Kristi død og midlertjeneste, og en gang om året ledtes deres tanker frem til de afsluttende begivenheder i den store strid mellem Kristus og Satan, universets endelige renselse for synd og syndere.

Kapitel 31—Nadabs og Abihus synd

Efter tabernaklets indvielse blev præsterne indsat i deres hellige embede. Disse ritualer tog syv dage, hver med sine særlige ceremonier. Den ottende dag begyndte de at gøre tjeneste. Hjulpet af sine sønner bragte Aron de ofre, Gud krævede, og han løftede sine hænder og velsignede folket. Alt var gjort, som Gud havde befalet, og Gud antog offeret og åbenbarede sin herlighed på en vidunderlig måde. Ild kom ned fra Herren og fortærede offeret på alteret. Folket betragtede med ærefrygt og den største opmærksomhed denne vidunderlige åbenbarelse af Guds magt. De så deri et tegn på Guds herlighed og nåde, og de opløftede et enstemmigt råb i lovprisning og tilbedelse og kastede sig til jorden, som om Gud stod lige foran dem. Men kort efter ramte en pludselig og voldsom ulykke ypperstepræstens familie. Ved den tid, da man skulle tilbede, og folkets bønner og lovprisning steg op til Gud, tog to af Arons sønner hver sit røgelseskar og brændte røgelse, der skulle stige op som en vellugt for Herren. Men de overtrådte hans befaling ved at bruge fremmed ild. Til at antænde røgelsen tog de almindelig ild i stedet for den hellige ild, som Gud selv havde tændt, og som han havde sagt skulle bruges til dette formål. På grund af denne synd for der ild ud fra Herren og fortærede dem for folkets øjne.

Næst efter Moses og Aron havde Nadab og Abihu haft de højeste stillinger i Israel. De var blevet særlig æret af Herren, idet de sammen med de halvfjerds ældste havde fået lov at se hans herlighed på bjerget. Men deres overtrædelse skulle ikke undskyldes eller betragtes som ubetydelig af den grund. Alt dette gjorde blot deres synd mere alvorlig. Fordi mennesker har fået et stort lys, og fordi de som fyrsterne i Israel har været med på bjerget og haft den forret at være sammen med Gud og dvæle i hans herligheds lys, bør de ikke smigre sig med, at de senere kan synde ustraffet, og at Gud ikke vil være så streng at straffe deres uretfærdighed, fordi de har nydt en sådan ære. Dette er en skæbnesvanger fejltagelse. Det store lys og de forrettigheder, der er givet dem, kræver til gengæld en ædelmo-

dighed og hellighed, der svarer til det lys, de har modtaget. Gud kan ikke antage mindre end dette. Store velsignelser og privilegier bør ikke friste til tryghedsfølelse eller ligegyldighed. De må aldrig give synden frie tøjler eller få modtagerne til at tro, at Gud ikke vil tage det så nøje med dem. Alle de fordele, Gud har givet, er hans midler til at udvikle en brændende ånd, en nidkær iver og kraft til at gøre hans hellige vilje.

Som unge var Nadab og Abihu ikke blevet oplært til at øve selvkontrol. Faderens eftergivende sindelag, hans mangel på fasthed, når det gjaldt det der var ret, havde fået ham til at forsømme børnenes opdragelse. Hans sønner havde fået lov til at følge deres egne lyster. Det var blevet en så indgroet vane hos dem at gøre, det de havde lyst til, at selv ansvaret for det helligste embede ikke var i stand til at bryde den. De havde ikke lært at respektere deres faders myndighed, og de indså ikke nødvendigheden af at vise ubetinget lydighed over for Guds krav. Arons misforståede eftergivenhed over for sønnerne havde til følge, at de blev genstand for Guds straf.

[180]

Gud havde til hensigt at lære folket, at de skulle nærme sig ham med ærbødighed og ærefrygt og på den måde, han havde foreskrevet. Han kan ikke godkende delvis lydighed. Under disse højtidelige gudstjenester var det ikke nok, at næsten alt, hvad han havde befalet, blev gjort. Gud havde udtalt en forbandelse over dem, der afveg fra hans bud og ikke gjorde forskel på almindelige og hellige ting. Han erklærede ved profeten: »Ve dem, der kalder ondt for godt og godt for ondt, gør mørke til lys og lys til mørke...! Ve dem, der tykkes sig vise og er kloge i egne tanker...! som for gave giver den skyldige ret og røver den skyldfri retten, han har... Om hærskarers Herres lov lod de hånt og ringeagtet Israels Helliges ord.« Es. 5, 20-24. Ingen bør bedrage sig selv ved at tro, at en del af Guds bud er uvæsentlige, eller at han vil antage en erstatning for det, han har krævet. Profeten Jeremias sagde: »Hvo taler vel, så det sker, om ej Herren byder?« Klages. 3, 37. Gud har ikke givet nogen befaling i sit ord, som menneskene kan adlyde eller lade være at adlyde efter forgodtbefindende uden at få følgerne at mærke. Hvis de vælger en anden vej end den strenge lydigheds vej, vil de opdage, at »så er dens ende dog dødens veje«. Ordsp. 14, 12.

Moses sagde til Aron og hans sønner Eleazar og Itamar: »I må hverken lade Eders hår vokse frit eller sønderrive Eders klæder,

ellers skal I dø; thi Herrens salveolie er på Eder!« Den store leder mindede sin broder om Guds ord: »Jeg viser min hellighed på dem, der står mig nær, og min herlighed for alt folkets øjne.« Aron tav. Faderens hjerte knugedes af fortvivlelse over sønnernes død, idet de uden varsel blev revet bort midt under en så frygtelig synd, som han nu indså var en følge af hans egen pligtforsømmelse; men han gav ikke udtryk for sine følelser. Han måtte ikke ved at sørge give det udseende af, at han billigede synd. Folket måtte ikke få anledning til at knurre mod Gud.

Herren ville lære sit folk at anerkende retfærdigheden i sine tilrettevisninger, for at andre kunne komme til at frygte ham. Der var nogle i Israel, som advaret af denne frygtelige straf kunne reddes fra at driste sig til at benytte sig af Guds overbærenhed, indtil også de beseglede deres egen skæbne. Guds straf kommer over den, som af falsk medlidenhed med synderen prøver at undskylde synden. En af syndens virkninger er, at den sløver den moralske sans, så at den, der gør uret, ikke indser, hvor afskyelig overtrædelse er, og uden Helligåndens overbevisende kraft vil han stadig være delvis blind over for sin synd. Det er Kristi tjeneres pligt at vise disse fejlende mennesker den fare, de befinder sig i. De, der ødelægger advarslens virkning ved at forblinde syndernes øjne over for syndens virkelige natur og virkninger, prøver at bilde sig selv ind, at de derved beviser deres næstekærlighed; men de arbejder netop på at modstå og hindre Guds Helligåndes værk. De dysser synderen til ro på afgrundens rand. De gør sig delagtige i hans skyld og pådrager sig et frygteligt ansvar for hans ubodfærdighed. Mange, mange er gået til grunde som følge af denne falske, bedrageriske sympati.

Nadab og Abihu ville aldrig have begået denne skæbnesvangre synd, hvis de ikke først var blevet delvis beruset ved rigelig brug af vin. De vidste, at den mest omhyggelige og højtidelige forberedelse var nødvendig, inden de gik ind i helligdommen, hvor Guds nærværelse åbenbares; men ved uafholdenhed blev de uskikket til deres hellige hverv. Deres sind blev forvirret og deres moralske sans sløvet, så de ikke kunne se forskel på det hellige og det almindelige. Aron og de sønner, han havde tilbage, fik følgende advarsel: »Vin og stærk drik må hverken du eller dine sønner drikke, når I går ind i åbenbaringsteltet, for at I ikke skal dø. Det skal være Eder en evig gyldig anordning fra slægt til slægt, for at I kan gøre skel mellem

det hellige og det, der ikke er helligt, og mellem det urene og det rene, og for at I kan vejlede israelitterne i alle de love, Herren har kundgjort dem ved Moses.« Brugen af alkoholiske drikke virker svækkende på legemet, forvirrende på sindet og nedbrydende på moralen. Den hindrer mennesker i at indse det helliges hellighed og Guds kravs bindende karakter. Alle de, der indtog stillinger, hvortil der var knyttet et helligt ansvar, skulle være strengt afholdende, for [181] at deres forstand kunne være klar og skelne mellem ret og uret, og for at de kunne være principfaste og få visdom til at øve ret og vise barmhjertighed.

Den samme forpligtelse hviler på enhver Kristi efterfølger. Apostlen Peter siger: »I er en udvalgt slægt, et kongeligt præsteskab, et helligt folk.« 1. Pet. 2, 9. Gud kræver, at vi bevarer enhver evne i den bedst mulige stand, så vi kan yde vor skaber en antagelig tjeneste. Når berusende drikke benyttes, vil det få de samme virkninger som hos de israelitiske præster. Samvittigheden vil miste sin følsomhed over for synd, og der vil uundgåelig indtræde en forhærdelse over for uretfærdighed, indtil betydningen af at skelne mellem det verdslige og det hellige tabes af syne. Hvordan kan vi da leve op til de guddommelige krav? »Ved I ikke, at jeres legeme er et tempel for Helligånden, som er i jer, og som I har fra Gud, og at I ikke tilhører jer selv? I er jo købt og prisen betalt; ær derfor Gud i jeres legeme!« 1. Kor. 6, 19-20. »Enten I nu spiser eller drikker, eller hvad I gør, så gør det alt til Guds ære!« 1. Kor. 10, 31. Til Kristi menighed til alle tider rettes denne højtidelige, frygtelige advarsel: »Hvis nogen ødelægger Guds tempel, skal Gud ødelægge ham; thi Guds tempel er helligt, og I er jo hans tempel.« 1. Kor. 3, 17. [182]

Kapitel 32—Loven og pagterne

Da Adam og Eva blev skabt, havde de kendskab til Guds lov. De var bekendt med, hvad den krævede af dem. Dens forskrifter var skrevet i deres hjerte. Da mennesket faldt på grund af sin overtrædelse, blev loven ikke forandret, men der blev truffet foranstaltninger, for at det atter kunne blive lydigt. Der blev givet løfte om en frelser og påbudt ofringer, der pegede frem til Kristi, det store syndoffers, død. Men hvis Guds lov aldrig var blevet overtrådt, ville døden ikke have eksisteret, og der ville ikke have været brug for en frelser og som følge deraf heller ikke for ofringer.

Adam gjorde sine efterkommere bekendt med Guds lov, og den blev givet videre fra fader til søn i de følgende slægtled. Men til trods for den nådige plan, der var lagt til menneskets forløsning, var der kun få, der antog den og var lydige. På grund af lovovertrædelse blev verden så ond, at det blev nødvendigt at rense den for fordærvelsen ved syndfloden. Noa og hans familie tog vare på loven, og Noa lærte sine efterkommere de ti bud. Da menneskene igen gik bort fra Gud, udvalgte Herren Abraham, om hvem han sagde: »Abraham adlød mine ord og holdt sig mine forskrifter efterrettelig, mine bud, anordninger og love.« 1. Mos.. 26, 5. Han modtog omskærelsens anordning, der var et tegn på, at man var indviet til Guds tjeneste og var forpligtet til at holde sig fra afgudsdyrkelse og adlyde Guds lov. Det var, fordi Abrahams efterkommere ikke overholdt denne forpligtelse, men viste tilbøjelighed til at slutte forbund med hedningerne og antage deres skikke, at de blev trælle i Ægypten. Men ved folkets samkvem med afgudsdyrkere og deres tvungne underkastelse under ægypterne blev de guddommelige forskrifter endnu mere forvansket af hedenskabets onde, grusomme lærdomme. Det var grunden til, at Herren efter at have ført dem ud af Ægypten kom ned på Sinaj, indhyllet i herlighed og omgivet af sine engle, og forkyndte sin lov i frygtelig majestæt, mens hele folket hørte på det.

Selv ikke på det tidspunkt stolede han på, at dette folk, som var så tilbøjeligt til at glemme hans krav, ville huske hans forskrifter. Han

skrev dem derfor på stentavler. Han ville fjerne enhver mulighed for, at Israel skulle kunne blande hedningernes traditioner sammen med hans hellige bud eller forveksle hans krav med menneskelige påbud eller skikke. Men han nøjedes ikke med at give dem de ti bud. Det havde været så let at lede folket vild, at han ikke ville lade nogen af fristelsens indfaldsveje ubevogtet. Moses fik befaling til at skrive bestemmelser og love efter Guds anvisning. Disse indeholdt nøjagtig vejledning om, hvad der krævedes. Disse love, der angik israelitternes pligt over for Gud, over for hinanden og over for de fremmede, var kun de ti buds principper, som var udvidet og forklaret på en sådan måde, at ingen behøvede at tage fejl. De var bestemt til at værne om den hellighed, der var knyttet til de ti bud, der blev skrevet på stentavlerne. [183]

Hvis menneskene havde holdt Guds lov, som den blev givet til Adam efter hans fald, bevaret af Noa og overholdt af Abraham, ville der ikke have været behov for omskærelsens anordning. Og hvis Abrahams efterkommere havde holdt den pagt, som omskærelsen var et tegn på, ville de aldrig være blevet forledt til afgudsdyrkelse. De ville heller ikke have behøvet at gennemgå slaveriets lidelser i Ægypten. De ville have husket Guds lov, og det havde ikke været nødvendigt at forkynde den fra Sinaj eller skrive den på stentavlerne. Hvis folket havde fulgt de ti buds principper, havde det ikke været nødvendigt at give Moses yderligere anvisninger.

Offersystemet, som var blevet overdraget til Adam, blev forvansket af hans efterkommere. Overtro, afgudsdyrkelse, grusomhed og ryggesløshed forvanskede den enkle og betydningsfulde tjeneste, som Gud havde anvist. Gennem langvarigt samkvem med afgudsdyrkere havde Israels folk flettet mange hedenske skikke ind i deres gudsdyrkelse. Derfor gav Gud dem på Sinaj tydelig undervisning om offertjenesten. Efter tabernaklets fuldførelse talte han til Moses fra skyen over sonedækket, hvor hans herlighed kom til syne, og gav ham en fyldestgørende vejledning om offersystemet og den gudstjenesteform, som skulle gælde i helligdommen. På den måde fik Moses ceremoniloven, som han skrev i en bog. Men de ti bud, der blev forkyndt fra Sinaj, havde Gud selv skrevet på stentavlerne, og de blev med hellig omhu opbevaret i arken.

Der er mange, der prøver at blande disse to systemer sammen, idet de bruger de skriftsteder, som taler om ceremoniloven, til at be-

vide, at moralloven er ophævet. Dette er en forvanskning af skriften. Forskellen mellem de to systemer er tydelig og klar. Ceremonisystemet bestod af symboler, der viste hen til Kristus, hans offer og hans præstegering. Ceremoniloven med dens ofringer og anordninger skulle overholdes af hebræerne, indtil forbilledet ved Kristi død mødte modbilledet, det Guds Lam, der borttager verdens synd. Da skulle alle ofringerne ophøre. Det er denne lov, Kristus tog bort ved at nagle den til korset. Kol. 2, 14. Men om tilbudsloven siger salmisten: »Herre, dit ord er evigt, står fast i Himmelen.« Sl. 119, 89. Kristus siger selv: »Tro ikke, at jeg er kommen for at nedbryde loven.« og for at give sin udtalelse så megen vægt som muligt siger han: »Sandelig siger jeg Eder: Før himmelen og jorden forgår, skal end ikke det mindste bogstav eller en tøddel af loven forgå, før det er sket alt sammen.« Matt. 5, 17-18. Her lærer han ikke blot, hvad Guds lovs krav havde været og var dengang, men at disse krav ville stå fast, så længe himmelen og jorden består. Guds lov er lige så urokkelig som Guds trone. Den vil gøre sine krav på menneskeheden gældende til alle tider.

Om loven, der blev forkyndt på Sinaj, siger Nehemias: »Du steg ned på Sinaj bjerg, du dalede med dem fra Himmelen og gav dem retfærdige lovbud og tilforladelige love, gode anordninger og bud.« Neh. 9, 13. Og Paulus, hedningernes apostel siger: »Altså er loven vel hellig, og budet helligt og retfærdigt og godt.« Rom. 7, 12. Der kan kun være tale om de ti bud, for det er den lov, der siger: »Du må ikke begære«. (Se Rom. 7, 7.)

Mens Frelserens død gjorde ende på loven om forbillede og skygger formindskede den ikke på nogen måde forpligtelserne over for moralloven. Tværtimod, selve den kendsgerning, at det var nødvendigt for Kristus at dø for at sone lovens overtrædelse, beviser, at loven er uforanderlig.

De, der påstår, at Kristus kom for at ophæve Guds lov og afskaffe Det gamle Testamente, betegner den jødiske tid som en mørk periode og fremstiller den hebraiske religion, som om den bestod af former og ceremonier. Men det er en fejltagelse. Overalt i den hellige beretning, hvor Guds handlemåde med sit udvalgte folk er nedskrevet, lyser sporene af den store Jeg Er. Han har aldrig givet menneskenes børn en mere tydelig åbenbarelse af sin magt og herlighed, end da han alene blev anerkendt som Israels hersker og gav sit folk loven.

Her var et scepter, der ikke blev svunget af menneskehånd, og Israels usynlige Konges værdige regeringsmåde var usigelig ophøjet og ærefrygtindgydende.

I alle disse åbenbarelsen af Guds nærværelse gav Guds herlighed sig til kende gennem Kristus. Det var ikke først ved Kristi komme, at Gud forligte verden med sig selv i Kristus (2. Kor. 5, 19). Det har han gjort, lige siden syndefaldet skete og løftet om forløsning blev givet. Kristus var grundvolden og midtpunktet i offersystemet [184] både i den patriarkalske og i den jødiske tid. Siden vore første forældre syndede, har der ikke været direkte forbindelse mellem Gud og menneskene. Faderen har lagt verden i Kristi hænder, for at han ved sin midlertidige skal frelse menneskene og hævde Guds lovs autoritet og hellighed. Al forbindelse mellem Himmelen og den faldne menneskehed er sket gennem Kristus. Det var Guds Søn, der gav vore første forældre løftet om forløsning. Det var ham, der åbenbarede sig for patriarkerne. Adam, Noa, Abraham, Isak, Jakob og Moses forstod evangeliet. De så hen til frelsen gennem menneskets stedfortræder og garant. Disse hellige mænd fra oldtiden havde forbindelse med Frelseren, der skulle komme til vor jord i menneskelig skikkelse, og nogle af dem talte ansigt til ansigt med Kristus og himmelske engle.

Kristus var ikke alene hebræernes leder i ørkenen - den engel, i hvem Guds navn var (2. Mos. 23, 20-21), og som gik foran folket, indhyllet i skystøtten. Men det var ham, der gav Israel loven. Ud fra Sinajs ærefrygtindgydende herlighed forkyndte Kristus i hele folkets påhør de ti bud i sin Faders lov. Det var ham, der gav Moses loven, der var indskrevet på stentavlerne.

Det var Kristus, der talte til sit folk gennem profeterne. Apostlen Peter skriver til den kristne menighed, at profeterne »profeterede om den nåde, som skulle blive jer til del. De har grundet over, når den tid ville komme, og hvordan den ville være, som Kristi Ånd i dem viste frem til, når den forud vidnede om Kristi lidelser og al den herlighed, som skulle følge derefter«. 1. Pet. 1, 10. 11. Det er Kristi stemme, der taler til os gennem Det gamle Testamente. »Thi Jesu vidnesbyrd er profetiens ånd.« Åb. 19, 10.

Da Jesus var personligt blandt menneskene, ledte han i sin undervisning deres tanker hen til Det gamle Testamente. Han sagde til jøderne: »I ransager skrifterne, fordi I mener i dem at have evigt liv;

og det er dem, som vidner om mig.« Joh. 5, 39. På den tid var Det gamle Testaments bøger den eneste del af Bibelen, der eksisterede. Videre sagde Guds Søn: »De har Moses og profeterne, dem kan de høre!« Og han tilføjede: »Hører de ikke Moses og profeterne, så vil de heller ikke lade sig overbevise selv om en opstod fra de døde!« Luk. 16, 29. 31.

Ceremoniloven blev givet af Kristus. Selv efter at den var ophørt, fremstillede Paulus dens sande stilling og betydning for jøderne og påviste dens plads i forløsningsplanen og dens forbindelse med Kristi gerning. Den store apostel erklærer, at denne lov er herlig, sin guddommelige ophavsmand værdig. Den højtidelige tjeneste i helligdommen var et forbillede på de store sandheder, der skulle åbenbares i efterfølgende slægtled. Røgelsesskyen, der steg op sammen med Israels bønner, er et forbillede på hans retfærdighed, som er det eneste, der kan gøre synderens bøn antagelig for Gud. Det blødende offer på alteret var et vidnesbyrd om, at der ville komme en forløser, og fra det allerhelligste udstrålede det synlige tegn på Guds nærværelse. Således blev troen gennem århundreders mørke og frafald holdt levende i menneskenes hjerte, indtil den lovede Messias kom.

Jesus var sit folks lys og verdens lys, inden han kom til jorden i menneskelig skikkelse. Det første lysglimt, der gennemtrængte det mørke, synden havde indhyllet verden i, kom fra Kristus, og fra ham er enhver himmelsk lysstråle kommet, som er faldet på jordens indbyggere. I forløsningsplanen er Kristus alfa og omega, den første og den sidste.

Siden Frelseren udgød sit blod til syndernes forladelse og steg op til Himmelen for at »træde frem for Guds åsyn til bedste for os« (Heb. 9, 24), har lyset strålet fra Golgatas kors og fra den himmelske helligdoms hellige afdelinger. Men selv om vi har fået et klarere lys, bør vi ikke foragte det lys, som tidligere blev modtaget gennem de forbilleder, der pegede hen til den kommende frelser. Kristi evangelium kaster lys over den jødiske tid og giver ceremoniloven betydning. Idet nye sandheder åbenbares, og der kastes klarere lys over det, som var kendt fra begyndelsen, åbenbares Guds karakter og hensigt i hans handlemåde med sit udvalgte folk. Hver ny lysstråle, vi modtager, giver os en klarere forståelse af forløsningsplanen, der er et udtryk for Guds vilje til at frelse menneskene. Vi ser ny skønhed

og kraft i det inspirerede ord, og vi studerer det med en dybere og mere intens interesse.

Mange er af den mening, at Gud anbragte en skillemur mellem hebræerne og omverdenen, og at hans kærlighed og omsorg for en stor del blev forholdt den øvrige del af menneskeheden og koncentreredes om Israel. Men det var ikke Guds mening, at hans folk skulle opbygge en skillemur mellem sig selv og deres medmennesker. I sin evige kærlighed tog Gud alle jordens beboere til sit hjerte. Skønt de havde forkastet ham, søgte han stadig at åbenbare sig for dem og gøre dem delagtige i sin kærlighed og nåde. Han skænkede det udvalgte folk sine velsignelser, for at de skulle velsigne andre.

[185]

Gud kaldte Abraham og velsignede og ærede ham, og patriarkens troskab var et lys før folkene i alle de lande, hvor han kom til at bo. Abraham isolerede sig ikke fra de mennesker, der boede omkring ham. Han havde venskabelig forbindelse med de omkringboende folks konger, og nogle af dem behandlede ham med stor respekt. Hans retskaffenhed og uegennytte, hans mod og velvilje repræsenterede Guds karakter. I Mesopotamien, i Kanaan, i Ægypten, ja selv over for Sodomas indbyggere åbenbares Himmels Gud gennem sin repræsentant.

På samme måde åbenbarede Gud sig gennem Josef for Ægyptens folk og alle de nationer, der havde forbindelse med dette mægtige rige. Hvorfor gav Gud Josef en så høj stilling blandt ægypterne? Han kunne have fundet en anden måde at opnå sin hensigt med Jakobs børn på; men han ønskede at gøre Josef til et lys, og han anbragte ham i kongens palads, for at lyset fra Himmelen kunne brede sig vidt omkring. Ved sin visdom og retfærdighed, ved den renhed og venlighed, der kendetegnede hans daglige færden, og ved sin hengivenhed for folkets interesser - et folk af afgudsdyrkere - repræsenterede Josef Kristus. Dette hedenske folk skulle se deres skabers og forlørsers kærlighed i deres velgører, som hele Ægypten vendte sig til med taknemlighed og anerkendelse. Gud anbragte ligeledes Moses som et lys ved tronen i jordens mægtigste rige, for at alle, som ville, kunne lære om den sande og levende Gud. Alt dette lys blev givet ægypterne, inden Guds hånd blev udtrakt imod dem, og straffedomme faldt.

Ved Israels udfrielse fra Ægypten bredte kundskaben om Guds magt sig vidt omkring. De krigeriske indbyggere i fæstningen Jeriko

skælvede. »Da vi hørte det, blev vi slagne af rædsel,« sagde Rahab, »og tabte alle modet over for Eder; thi Herren Eders Gud er oppe i Himmelen og nede på jorden.« Jos. 2, 11. Århundreder efter israeliternes udgang af Ægypten mindede filisternes præster deres folk om Ægyptens plager og advarede dem mod at kæmpe imod Israels Gud.

Guds hensigt med at kalde, velsigne og ophøje Israel var ikke, at de skulle være de eneste, der ved lydighed mod hans lov modtog hans gunst og velsignelser. Det var hans hensigt at åbenbare sig for alle jordens beboere gennem dem. Det var for at opnå dette, at han bød dem holde sig adskilt fra de afgudsdyrkende folk omkring dem.

Gud betragtede afgudsdyrkelse og alle de synder, der følger i dens spor, med afsky, og han befalede sit folk, at de ikke måtte blande sig med andre folk, følge deres skikke og glemme Gud. Han forbød dem at gifte sig med afgudsdyrkere, for at deres hjerte ikke skulle blive draget bort fra ham. Det var lige så nødvendigt dengang som nu, at Guds folk var rent og holdt sig uplettet af verden. De skal holde sig fri for dens ånd, fordi den er i strid med sandhed og retfærdighed. Men Gud havde ikke til hensigt, at hans folk i selvretfærdig afsondrethed skulle isolere sig fra verden, så de ikke kunne øve nogen indflydelse over den.

Ligesom deres Herre skal Kristi efterfølgere gennem alle tider være verdens lys. Frelseren sagde: »En by, der ligger på et bjerg, kan ikke skjules. Man tænder ikke heller et lys og sætter det under en skæppe, men på en lysestage; så skinner det for alle dem, som er i huset« - det vil sige i verden. Og han tilføjer: »Således skal jeres lys skinne for menneskene, for at de må se jeres gode gerninger og prise jeres Fader, som er i Himlene.« Matt. 5, 14-16. Det er netop, hvad Enok, Noa, Abraham, Josef og Moses gjorde. Det er netop, hvad Gud havde til hensigt, at hans folk Israel skulle gøre.

Det var deres eget onde, vantro hjerte, der på Satans tilskyndelse fik dem til at skjule deres lys i stedet for at lade det skinne for de omboende folk. Det var den samme ånd, der fik dem til enten af følge hedningernes syndige skikke eller isolere sig i stolt afsondrethed, som om Guds kærlighed og omsorg kun gjaldt dem.

Ligesom Bibelen taler om to love, hvoraf den ene er uforanderlig og evig, den anden midlertidig, således er der også to pagter. Nådens pagt blev først oprettet med mennesket i Edens have, da der efter syndefaldet blev givet et guddommeligt løfte om, at kvindens sæd

skulle knuse slangens hoved. Denne pagt tilbød alle mennesker tilgivelse og Guds nådes hjælp til at vise lydighed for fremtiden ved troen på Kristus. Den lovede dem også evigt liv på betingelse af troskab mod Guds lov. Således modtog patriarkerne håbet om frelse.

Denne pagt blev fornyet over for Abraham gennem løftet: »I din sæd skal alle jordens folk velsignes.« 1. Mos. 22, 18. Dette løfte pegede hen på Kristus. Således forstod Abraham det (se Gal. 3, 8. 16.), og han satte sin lid til Kristus for syndernes forladelse. Det var denne tro, der blev regnet, ham til retfærdighed. Pagten med Abraham fastslog også Guds lovs autoritet. Herren åbenbarede sig for Abraham og sagde: »Jeg er Gud den Almægtige; vandre for mit åsyn og vær ustraffelig.« 1. Mos. 17, 1. Guds vidnesbyrd om sin tro tjener var: »Abraham adlød mine ord og holdt sig mine forskrifter efterrettelig, mine bud, anordninger og love.« 1. Mos. 26, 5. Og Herren sagde til ham: »Jeg opretter min pagt mellem mig og dig og dit afkom efter dig fra slægt til slægt, og det skal være en evig pagt, at jeg vil være din Gud og efter dig dit afkoms Gud.« 1. Mos. 17, 7.

Skønt denne pagt blev indgået med Adam og fornyet over for Abraham, kunne den først stadfæstes ved Kristi død. Den havde eksisteret i kraft af Guds løfte, siden det første løfte om forløsning var blevet givet, og den var blevet antaget i tro. Alligevel kaldes den en ny pagt, da den bekræftes af Kristus. Guds lov var grundlaget for denne pagt, der ganske enkelt havde til formål at bringe menneskene i harmoni med Guds vilje på ny og gøre dem skikket til at adlyde Guds lov.

En anden overenskomst, der i skriften kaldes »den gamle pagt« blev indgået mellem Gud og Israel ved Sinaj og ved den lejlighed bekræftet med et offerdyrs blod. Pagten med Abraham blev bekræftet med Kristi blod og kaldes den »anden« eller »nye« pagt fordi det blod, hvormed den blev beseglet, blev udgydt senere end den første pagts blod. At den nye pagt var gyldig i Abrahams dage, fremgår af, at den på hans tid blev bekræftet, både ved Guds løfte og hans ed - de »to urokkelige kendsgerninger, der udelukker, at Gud kunne lyve«. Heb. 6, 18.

Men når pagten med Abraham indeholdt løftet om forløsning, hvorfor blev der så oprettet en anden pagt ved Sinaj? Folket havde i deres trældom for en stor del mistet kundskaben om Gud og principperne i pagten med Abraham. Da Gud udfriede dem af Ægypten,

søgte han at åbenbare sin magt og nåde for dem for at få dem til at elske og stole på ham. Han førte dem frem til Det røde Hav, hvor det syntes umuligt at undslippe de forfølgende ægyptere. Formålet hermed var, at de skulle indse deres fuldstændige hjælpeløshed og deres trang til Guds hjælp. Derpå udfriede han dem. Derved fyldtes de med kærlighed og taknemmelighed til Gud og med tillid til, at han havde magt til at hjælpe dem. Han havde knyttet dem til sig som deres befrier fra timelig trældom.

Men der var en endnu større sandhed, der skulle indprentes i deres sind. De levede midt i afguderier og fordærvelse og havde derfor ikke den rette opfattelse af Guds hellighed, deres eget hjertes overmåde store syndighed, deres manglende evne til ved egen hjælp at vise lydighed mod Guds lov og deres behov for en frelser. Alt dette måtte de lære.

Gud førte dem til Sinaj, åbenbarede sin herlighed og gav dem sin lov med løfte om store velsignelser på betingelse af lydighed: »Hvis I nu vil lyde min røst og holde min pagt, så skal I blive mig et kongerige af præster og et helligt folk!« 2. Mos. 19, 5-6. Folket indså ikke deres eget hjertes syndighed, og at det var dem umuligt at holde Guds lov uden Kristus, og de indgik villigt pagten med Gud. De følte, at de var i stand til selv at tilvejebringe retfærdighed, og sagde: »Vi vil gøre alt, hvad Herren har talt, og lyde ham!« 2. Mos, 24, 7. De havde været vidne til lovens forkyndelse i ærefrygtindgydende majestæt og havde skælvet af rædsel foran bjerget, og dog brød de deres pagt med Gud nogle få uger efter og bøjede sig for et udskåret billede. De kunne ikke gøre sig håb om Guds nåde gennem en pagt, de havde brudt. Idet de nu indså deres syndighed og deres trang til tilgivelse, følte de, at de behøvede den frelser, der åbenbares i pagten med Abraham, og hvem ofringerne pegede hen til. Nu blev de ved tro og kærlighed knyttet til Gud som deres befrier fra syndens trældom. Nu var de beredte til at modtage den nye pagts velsignelser.

[187]

Den »gamle pagt« sagde: Adlyd og lev! »Det menneske, som gør efter dem, skal leve ved dem« (Ez. 20, 11; 3. Mos. 18, 5); men »forbandet enhver, som ikke holder denne lovs ord i hævd og handler efter dem!« 5. Mos. 27, 26. Den »nye pagt« blev oprettet på grundlag af »bedre forjættelser« - løftet om syndernes forladelse og om Guds nåde til hjertets fornyelse og til at bringe det i harmoni med Guds lovs principper. »Dette er den pagt, jeg efter hine dage slutter med

Israels hus, lyder det fra Herren: Jeg giver min lov i deres indre og skriver den på deres hjerter, jeg tilgiver deres brøde og kommer ikke mer deres synd i hu.« Jer. 31, 33-34.

Den samme lov, der blev indskrevet på stentavlerne, skrives af Helligånden på hjertets kødtavler. I stedet for at prøve at tilvejebringe retfærdighed selv, tager vi imod Kristi retfærdighed. Hans blod soner vor synd. Hans lydighed tilregnes os. Da fornyes hjertet ved Helligånden og frembringer »Åndens frugt«. Ved Kristi nåde skal vi leve i lydighed mod Guds lov, som er skrevet i vort hjerte. Når vi har Kristi Ånd, vil vi vandre, som han vandrede. Gennem profeten erklærede han om sig selv: »At gøre din vilje, min Gud, er min lyst, og din lov er i mit indre.« Sl. 40, 9. Og da han var her blandt menneskene, sagde han: »Han har ikke ladet mig alene, fordi jeg altid gør, hvad der er ham velbehageligt.« Joh. 8, 29.

Apostlen Paulus giver en klar fremstilling af forholdet mellem troen og loven under den nye pagt. Han siger: »Da vi nu er retfærdiggjorte af tro, har vi fred med Gud ved vor Herre Jesus Kristus.« »Sætter vi da loven ud af Kraft ved troen? Nej, langt fra! vi stadfæster loven.« »Thi det, som var umuligt for loven, fordi den var magtesløs på grund af kødet« - den kunne ikke retfærdiggøre mennesket, fordi det på grund af sin syndige natur ikke kunne holde loven - »det gjorde Gud, da han sendte sin egen Søn i syndigt køds skikkelse og for syndens skyld og således fældede dødsdom over synden i kødet, for at lovens krav skulle opfyldes i os, som ikke vandrer efter kødet, men efter Ånden.« Rom. 5, 1; 3, 31; 8, 3-4.

Guds værk er det samme til alle tider, skønt der er forskellige udviklingstrin og forskellige måder, hvorpå han åbenbarer sin magt for at afhjælpe menneskenes behov til forskellige tider. Lige fra det første evangeliske løfte blev givet og ned gennem den patriarkalske og den jødiske tid, ja, helt ned til vor tid, er der sket en gradvis åbenbarelse af Guds hensigter i forløsningsplanen. Den frelser, der forbilledligt fremstilledes i den jødiske lovs ritualer og ceremonier, er den samme, som åbenbares i evangeliet. De skyer, der omgav hans guddommelige skikkelse, er rullet bort, tågerne og skyggerne er forsvundet, og Jesus, verdens forløser, er blevet åbenbaret. Han, som fra Sinaj forkyndte loven og gav Moses ceremonilovens forskrifter, er den samme, som holdt Bjergprædikenen. De store principper om kærlighed til Gud, som han fremsatte som grundlaget for loven og

profeterne, er kun en gentagelse af det, han havde talt gennem Moses til det hebraiske folk: »Hør, Israel! Herren vor Gud, Herren er een. Og du skal elske Herren din Gud af hele dit hjerte, af hele din sjæl og af hele din styrke.« 5. Mos. 6, 4-5. »Du skal elske din næste som dig selv.« 3. Mos 19, 18. Læreren er den samme i begge tidsperioder. Guds krav er de samme. Hans regerings principper er de samme. For alt udgår fra ham, »hos hvem der ikke er forandring eller skygge, der kommer og går.« Jak. 1, 17.

[188]

Kapitel 33—Fra Sinaj til Kadesj

Tarbenaklets opførelse begyndte først nogen tid efter, at Israel var kommet til Sinaj, og den hellige bygning blev fuldført ved begyndelsen af det andet år efter udgangen af Ægypten. Denne begivenhed efterfulgtes af præsternes indvielse, påskens fejring, folkets optælling og gennemførelsen af forskellige forordninger, som var af betydning for folkets borgerlige og religiøse organisation. De tilbragte næsten et år i lejren ved Sinaj. Her tog deres gudsyndyrkelse mere fast form, de love, som folket skulle regeres efter, blev givet, og der blev skabt en mere effektiv organisation som forberedelse til deres indtog i Kanaans land.

Israels styreform udmærkede sig ved den mest grundige organisation. Den var på een gang forunderlig fuldkommen og enkel. Den orden, der ses så tydeligt i hele Guds fuldkomne skaberværk, kendetegnede også de hebraiske samfundsforhold. Myndigheden og regeringsmagten var koncentreret hos Gud. Han var Israels konge. Moses stod som deres synlige leder. Han var udnævnt af Gud til at håndhæve lovene i Guds navn. Senere blev der blandt stammernes ældste udvalgt et råd på halvfjerds, der skulle hjælpe Moses med folkets almindelige anliggender. Derefter kom præsterne, der rådspurgte Herren i helligdommen. Høvdinge eller fyrster stod i spidsen for stammerne. Under disse var der »øverster over tusinde, hundrede, halvtredsindstyve eller ti« og endelig embedsmænd, der blev sat til særlige opgaver. 5. Mos. 1, 15.

Hebræernes lejr var opbygget efter en bestemt plan. Den var delt i tre store afdelinger, der hver havde sin særlige plads. I midten lå tabernaklet, den usynlige Konges bolig. Rundt om var præsterne og levitterne lejret, og uden om disse havde alle de andre stammer deres plads.

Levitterne fik overdraget omsorgen for tabernaklet og alt dets tilbehør både i lejren og på rejsen. Ved opbruddet fra en lejr skulle de tage det hellige telt ned, og ved ankomsten til en lejrplads skulle de rejse det igen. Det var under dødsstraf forbudt nogen fra de

andre stammer at nærme sig tabernaklet. Levitterne var delt i tre grupper, efterkommerne efter Levis tre sønner, og hver gruppe fik tildelt sin særlige plads og opgave. Foran og nærmest tabernaklet lå Moses og Arons telte. På sydsiden var kehatiternes lejrplads. Det var deres opgave at sørge for arken og de andre ting i helligdommen. På nordsiden var meraritterne lejret. De skulle sørge for pillerne, fodstykkerne, brædderne o.s.v. Bagved var gersoniternes lejr. De havde ansvaret for tæpperne og forhængene.

[189] De enkelte stammers plads var også nøje angivet. Hver stamme skulle marchere og lejre sig under sit felttegn, som Herren havde befale: »Israelitterne skal lejre sig hver under sit felttegn, under sit fædrenehus mærke; i en kreds om åbenbaringsteltet skal de lejre sig.« I den rækkefølge, de lejrer sig skal de bryde op, hver på sin plads, felttegn for felttegn. 4. Mos. 2, 2. 17. Den sammenløbne hob, der var fulgt med Israel fra Ægypten, fik ikke lov at bo sammen med Israels stammer, men skulle bo i udkanten af lejren, og deres efterkommere skulle stå uden for menigheden indtil tredje slægtled. 5. Mos. 23, 7-8.

Der blev påbudt pinlig renlighed og streng orden i hele lejren og dens omgivelser. Der blev indskærpet grundige sundhedsforskrifter. Det var forbudt enhver, der af en eller anden grund var uren, at komme ind i lejren, Disse forholdsregler var absolut nødvendige for at bevare sundheden hos en så stor mængde mennesker. Det var også nødvendigt, at der blev praktiseret fuldkommen orden og renlighed, for at Israel kunne nyde godt af en hellig Guds nærværelse. Han sagde følgende herom: »Thi Herren din Gud drager med midt i din lejr for at hjælpe dig og give dine fjender i din magt; derfor skal din lejr være hellig.« 5. Mos. 23, 14.

På alle Israels rejser drog »Herrens pagts ark« »i forvejen for at søge dem et sted, hvor de kunne holde hvil«. 4. Mos. 10, 33. Den indviede kiste med Guds hellige lov skulle anføre toget, båret af Kehats sønner. Foran den gik Moses og Aron, og lige bagefter fulgte præsterne med sølvtrumpeter. Disse præster fik deres ordrer af Moses og gav dem videre til folket ved hjælp af trompeterne. Lederne af hver stamme havde pligt til at give nøjagtig besked om alle de bevægelser, der skulle foretages, i overensstemmelse med de signaler, der blev givet med trompeterne. Enhver, der undlod at følge de givne anvisninger, straffedes med døden.

Gud er en ordenens Gud. Der er fuldkommen orden i alt, hvad der har forbindelse med Himmelen. Lydighed og gennemført disciplin kendetegner englehærens bevægelser. Kun ved orden og samarbejde kan der opnås et godt resultat. Gud kræver i lige så høj grad orden og system i sit værk i dag som på Israels tid. Alle de, der arbejder for ham, skal gøre det på en forstandig måde, ikke ligegyldigt eller tilfældigt. Han ønsker, at hans værk skal udføres med troskab og nøjagtighed, så at han kan sætte sin godkendelses stempel på det.

Gud ledede selv Israel på alle deres rejser. Det sted, hvor de skulle slå lejr, blev angivet ved, at skystøtten sænkede sig, og så længe de skulle blive der, hvilede skyen over tabernaklet. Når de skulle fortsætte rejsen, hævede skyen sig højt over det hellige telt. Der fandt en højtidelig påkaldelse sted, både når de gjorde holdt, og når de brød op. Og hver gang arken brød op, sagde Moses: »Stå op, Herre, at dine fjender må splittes og dine avindsmænd fly for dit åsyn!« Og hver gang den standsede, sagde han: »Vend tilbage, Herre, til Israels stammer titusinder!« 4. Mos. 10, 35-36.

Der var kun elleve dagsrejser fra Sinaj til Kadesj ved grænsen til Kanaan, og det var i forventning om at komme hurtigt ind i det herlige land, at Israel fortsatte rejsen, da skyen til sidst gav tegn til opbrud. Gud havde gjort undere, da han førte dem ud af Ægypten, og hvilke velsignelser kunne de ikke vente nu, da de formelt havde sluttet pagt om at godkende ham som deres hersker og selv var blevet anerkendt som den Højstes udvalgte folk?

Og dog var mange af dem ligefrem uvillige til at forlade det sted, hvor de havde haft deres lejr så længe. De var næsten kommet til at betragte dette sted som deres hjem. I ly af disse granitmure havde Gud samlet sit folk, borte fra alle andre folk, for at gentage sin hellige lov for dem. De elskede at se på det hellige bjerg, over hvis ældgamle toppe og nøgne kløfter Guds herlighed så ofte havde vist sig. Dette landskab var så nøje forbundet med Guds og hellige engles nærværelse, at folket følte, at det var for helligt til at forlades uden videre, og det var ikke med glæde, at de rejste derfra.

På trompeternes signal brød hele lejren imidlertid op. Tabernaklet blev båret i midten, og hver stamme var på sin tildelte plads under sit felttegn. Alle rettede ivrigt blikket mod skyen for at se, i hvilken retning den ville lede dem. Da den bevægede sig mod øst, hvor der

kun fandtes mørke og øde bjergformationer, blev mange grebet af en følelse af sorg og fortvivlelse.

[190] Vejen førte gennem bjergkløfter og ødemarker og blev vanskeligere og vanskeligere, idet de gik fremad. Overalt omkring dem strakte den store ørken sig. »ødemarkens og kløfternes land, tørkens og mulmets land, landet, hvor ingen færdes eller bor«. Jer. 2, 6. Klippeslugterne fjern og nær var fyldt med mænd, kvinder og børn, trækdyr og vogne og uendelige kvæghjorde. Rejsen måtte nødvendigvis foregå langsomt, og den var meget besværlig. Efter det lange ophold i lejren var folket ikke optrænet til at udholde vejens farer og besværligheder.

Efter tre dages rejse lød der højlydte klager. De kom fra den sammenløbne hob. Mange af disse mennesker havde ikke forenet sig helt med israelitterne og søgte derfor hele tiden at finde noget at klage over. De var utilfredse med den retning, de skulle gå i, og fandt ustandselig fejl ved Moses' ledelse, skønt de udmærket vidste, at både han og de blev ledet af skyen. Utilfredshed smitter, og den bredte sig snart til hele lejren.

De begyndte igen at forlange kød. Skønt de havde rigeligt med manna, var de ikke tilfredse. Under trældommen i Ægypten havde israelitterne været nødt til at leve af den enkleste kost, men på grund af deres afsavn og hårde arbejde havde de en god appetit, og maden smagte dem udmærket. Mange af de ægyptere, der nu var med dem, havde imidlertid været vant til overdådig mad, og de var de første til at klage. Samtidig med mannaen, som de fik lige før ankomsten til Sinaj, gav Herren dem kød som svar på deres krav, men de havde kun fået det en enkelt dag.

Gud kunne lige så let have skaffet dem kød som manna, men det var til deres eget bedste, at der blev foretaget indskrænkninger i deres kost. Han ville give dem en kost, der passede bedre til deres behov end den pirrende føde, som mange var blevet vant til i Ægypten. Deres forvænte smag skulle ændres og gøres mere naturlig, så de kunne lære at sætte pris på den føde, menneskene fik fra begyndelsen, nemlig jordens frugter, som Gud gav Adam og Eva i Edens have. Det var grunden til, at israelitterne ikke havde fået animalsk føde så længe.

Satan fristede dem til at betragte denne indskrænkning som uretfærdig og grusom. Han fik dem til at begære de ting, de ikke måtte

få, fordi han var klar over, at en uhæmmet tilfredsstillelse af appetitten ville bidrage til at fremkalde sanselighed. Derved kunne han lettere bringe folket under sin kontrol. Satan er ophavsmanden til sygdom og ulykke, og han angriber menneskene der, hvor han kan opnå de største resultater. Ved hjælp af fristelser, der appellerer til appetitten, har han i stor udstrækning forledt menneskene til synd lige fra det øjeblik, hvor han fik Eva til at spise den forbudne frugt. Han benyttede det samme middel til at få Israel til at knurre mod Gud. Umådeholdenhed i mad og drikke, som jo skaber trang til at tilfredsstille de lavere instinkter, bevirker, at menneskene bliver ligegyldige over for alle moralske forpligtelser. Når sådanne mennesker udsættes for fristelse, har de kun ringe modstandskraft.

Gud førte israelitterne ud af Ægypten for at lade dem bosætte sig i Kanaans land som et rent, helligt og lykkeligt folk. For at nå dette mål underkastede han dem en vis disciplin til gavn både for dem selv og deres efterkommere. Havde de været villige til at holde appetitten under kontrol og være lydige mod hans vise forskrifter, ville svækkelse og sygdom have været ukendt blandt dem. Deres efterkommere ville have været både fysisk og åndeligt veludrustede. De ville have haft en klar opfattelse af, hvad der var sandhed, og hvad der var deres pligt, samt en sund dømmekraft. Men deres uvillighed til at underkaste sig Guds begrænsninger og krav hindrede dem for en stor del i at nå det høje stade, som han ønskede, at de skulle nå, og i at modtage de velsignelser, han var parat til at skænke dem.

Salmisten siger: De fristede Gud i hjertet og krævede mad til at stille sulten, de talte mod Gud og sagde: »Kan Gud dække bord i en ørken? Se, klippen slog han, så vand flød frem, og bække vælded ud; mon han også kan give brød og skaffe kød til sit folk?« Det hørte Herren, blev vred...Salme. 78, 18-21. Knurren og uro var hyppigt forekommet på rejsen fra Det røde Hav til Sinaj, men Gud bar over med folket på grund af deres uvidenhed og blindhed og straffede ikke deres synd dengang. Men i mellemtiden havde han åbenbaret sig for dem på Horebs bjerg. De modtog et stort lys, da de var vidner til Guds majestæt, magt og nåde, og da de nu viste vantro og utilfredshed, pådrog de sig en desto større skyld. Endvidere havde de sluttet en pagt om at anerkende Gud som deres konge og adlyde hans autoritet. Deres knurren på dette tidspunkt var oprør, og som sådan måtte den straffes øjeblikkelig og eftertrykkeligt, hvis Israel skulle

[191] reddes fra anarki og tilintetgørelse. »Herrens ild brød løs iblandt dem og åd om sig i den yderste del af lejren.« De mest skyldige af dem, der klagede, blev dræbt af lyn fra skyen. Folket tryglede rædselsslagne Moses om at bede til Herren for dem. Det gjorde han, og ilden slukkedes. Til minde om denne straf kaldte han stedet Tabera, »en brand«.

Men ondskaben blev snart værre end før. I stedet for at få de overlevende til at ydmyge sig og angre syntes denne frygtelige straf blot at forøge deres knurren. Alle vegne samledes folk grædende og klagende i deres teltdøre. Den sammenløbne hob, som fandtes iblandt dem, blev lysten. Så tog også israelitterne til at græde igen, og de sagde: »Kunne vi dog få kød at spise! Vi mindes fiskene, vi fik at spise for intet i Ægypten, og agurkerne, vandmelonerne, porrerne, hvidløgene og skalotterne, og nu vansmægter vi; her er hverken det ene eller det andet, vi ser aldrig andet end manna. « Således viste de deres utilfredshed med den kost, som deres skaber havde givet dem. Og dog havde de til stadighed fået bevis for, at den var tilpasset deres behov, for til trods for de strabadser, de havde gennemgået, var der ikke en eneste svækling i nogen af stammerne.

Nu mistede Moses modet. Han havde bedt om, at Israel ikke måtte blive tilintetgjort, selv om hans egne efterkommere derved kunne være blevet til et stort folk. I sin kærlighed til dem havde han bedt om, at hans navn måtte blive slettet af livets bog, fremfor at folket skulle omkomme. Han havde vovet alt for deres skyld, og dette var den tak, han fik for det. De gav ham skylden for alle deres vanskeligheder - også deres indbildte lidelser - og deres skændige knurren gjorde omsorgens og ansvarets byrde, som han var ved at segne under, dobbelt så tung. I sin nød fristedes han til at nære mistillid til Gud. Hans bøn havde næsten karakter af en anklage. »Hvorfor har du handlet så ilde med din tjener, og hvorfor har jeg ikke fundet nåde for dine øjne, siden du har lagt hele dette folk som en byrde på mig? Hvor skal jeg gå hen og skaffe hele dette folk kød? Thi de græder rundt om mig og siger: Skaf os kød at spise. Jeg kan ikke ene bære hele dette folk, det er mig for tungt.«

Herren hørte hans bøn og bød ham sammenkalde Israels halvfjerds ældste. Det var mænd, der ikke blot var oppe i årene, men som besad værdighed, sund dømmekraft og erfaring. »Før dem hen til åbenbaringsteltet,« sagde han, »og lad dem stille sig op hos

dig der. Så vil jeg stige ned og tale med dig der, og jeg vil tage noget af den ånd, der er over dig, og lade den komme over dem, for at de kan hjælpe dig med at bære folkets byrde, så, du ikke ene skal bære den.«

Herren tillod, at Moses selv valgte de mest trofaste og velegnede mænd til at hjælpe ham med at bære ansvaret. Deres indflydelse ville bidrage til at holde folkets voldsomhed i ave og neddæmpe tendensen til at gøre oprør. Men deres udvælgelse ville få onde følger til sidst. Hvis Moses' tro havde stået i forhold til de beviser, han havde set på Guds magt og godhed, ville disse mænd aldrig være blevet valgt. Men Moses' egne besværligheder og opgaver var vokset til en sådan størrelse i hans egne øjne, at han næsten havde tabt den kendsgerning af syne, at han kun var et redskab, som Gud havde benyttet. Der var ikke den ringeste undskyldning for, at han delte den utilfredshed, som var en forbandelse for Israel. Hvis han havde stølet fuldt og fast på Gud, ville Herren være blevet ved at lede ham og give ham styrke til at klare alle nødsituationer.

Moses fik besked på at gøre folket rede til det, Gud ville gøre for dem. »Helliger Eder til i morgen, så skal I få kød at spise! I har jo grædt højlydt for Herren og sagt: Kunne vi dog få kød at spise! Vi havde det jo bedre i Ægypten ! Derfor vil Herren give Eder kød at spise; og ikke blot een eller to eller fem eller ti eller tyve dage skal I spise det, men en hel måned igennem, indtil det står Eder ud af næsen, og I væmmes derved, fordi I har ringeagtet Herren, der er i Eders midte, og grædt for hans åsyn og sagt: Hvorfor drog vi dog ud af Ægypten!«

600.000 fodfolk tæller det folk, jeg har om mig, udbrød Moses, og du siger: Jeg vil skaffe dem kød, så de har nok at spise en hel måned! Kan der slagtes så meget småkvæg og hornkvæg til dem, at det kan slå til, eller kan alle fisk i havet samles sammen til dem, så det kan slå til? Herren bebrejdede ham hans vantro. Er Herrens arm for kort? Nu skal du få at se, om mit ord går i opfyldelse for dig eller ej.

Moses gentog Herrens ord for folket og bekendtgjorde, at de halvfjerds ældste var valgt. Den store leders tale til disse udvalgte mænd kan udmærket tjene som forbillede for den retlinethed, som burde karakterisere nutidens dommere og lovgivere: Hold forhør, når der er stridigheder mellem Eders landsmænd, og døm retfærdigt,

når en mand har en sag, enten det er med en landsmand eller med en, der bor som fremmed hos ham; vis ingen personsanseelse for retten; hør på den ringeste som på den største og frygt ikke for nogen; thi dommen er Guds! 5. Mos. 1, 16-17.

Moses kaldte nu de halvfjerds ældste sammen ved tabernaklet. Så steg Herren ned i skyen og taledede til ham: og han tog noget af den ånd, der var over ham, og lod den komme over de halvfjerdsindstyre ældste, og da ånden hvilede over dem, kom de i profetisk henrykkelse, noget, som ikke siden hændtes dem. Ligesom disciplene på pinsefestens dag blev de iført kraft fra det høje. Det behagede Herren at forberede dem til deres gerning på denne måde og at ære dem i hele menighedens nærværelse, for at folket skulle få tillid til dem som mænd, der var udvalgt af Gud til at regere Israel sammen med Moses.

Nu sås et nyt bevis på den store leders højsindethed og uselvskhed. To af de halvfjerds var så ydmyge, at de ikke regnede sig for værdige til en så ansvarsfuld stilling. De var derfor ikke gået hen til tabernaklet sammen med deres brødre. Men Guds Ånd kom over dem der, hvor de opholdt sig, og også de fik den profetiske gave. Da Josua hørte det, ville han gribe ind, fordi han mente, at der var sket en fejltagelse. Han var bange for, at det ville fremkalde splittelse i lejren. Han søgte nidkært at værne om sin herres ære og sagde: Min herre Moses, stands dem i det! Moses svarede: Er du skinsyg på mine vegne? Gid alt Herrens folk var profeter, gid Herren ville lade sin Ånd komme over dem!

En kraftig blæst fra havet førte nu hele flokke af vagtler ind over lejren så langt som en dagsrejse på begge sider af lejren i en højde af et par alen over jorden. 4. Mos. 11, 31. Hele den dag og nat og den følgende dag var folket travlt beskæftiget med at indsamle den mad, der var blevet skaffet til veje ved et mirakel. Der blev opsamlet vældige mængder. Det mindste, nogen samlede, var ti homer. Alt det, der ikke blev benyttet med det samme, blev tørret. På den måde strakte vagtlerne til en hel måned, som det var lovet.

Det, folket fik, var ikke til deres bedste, men Gud gav dem det alligevel, fordi de absolut ville have det. De var ikke tilfredse med det, de havde bedst af. De fik deres stædige ønske opfyldt, men måtte også tage følgerne. De spiste uden at holde måde, og straffen for deres grådighed lod ikke vente længe på sig. »Herren lod en meget

hård straf ramme folket.« Et stort antal døde af heftig feber, og de mest skyldige blandt folket blev dræbt, så snart de smagte den mad, de havde krævet.

Den næste lejrplads efter Tabera var Hazerot. Her ventede der Moses en endnu større prøve. Både Aron og Mirjam beklædte en ærefuld og ledende stilling i Israel. De havde begge to den profetiske gave, og Gud havde ladet dem arbejde sammen med Moses ved hebræernes udfrielse. Herrens ord ved profeten Mika lyder således : »Jeg sendte for dit ansigt Moses, Aron og Mirjam.« Mik. 6, 4. Mirjams karakterstyrke gjorde sig allerede gældende, da hun som barn stod ved Nilen og holdt vagt over den lille kurv, som den lille Moses var skjult i. Gud havde benyttet hendes selvkontrol og taktfuldhed til at redde sit folks befrier. Mirjam var både en stor digterisk og musikalsk begavelse og havde ført an, da Israels kvinder sang og dansede ved Det røde Havs bredder. Kun Moses og Aron blev omfattet med større kærlighed af folket og forlenet med større ære af Himmelen end Mirjam. Men det samme onde, som skabte disharmoni i Himmelen i begyndelsen, fandt grobund i denne israelitiske kvindes hjerte, og hun havde ikke svært ved at finde en, som delte hendes misfornøjelse.

Mirjam og Aron var ikke blevet spurgt til råds, da de halvfjerds ældste blev valgt, og nu blev de skinsyge på Moses. Da Jetro besøgte lejren, mens israelitterne var på vej til Sinaj, fulgte Moses straks det råd, hans svigerfader gav ham. Aron og Mirjam frygtede for, at svigerfaderen havde større indflydelse over den store leder end de. De mente også, at der ikke var blevet taget hensyn til deres stilling og deres myndighed, da ældsterådet blev dannet. Mirjam og Aron havde aldrig følt den store omsorg og det tunge ansvar, som Moses måtte bære. Men fordi de var blevet valgt til at hjælpe ham, mente de, at de bar en lige så stor del af ansvaret for ledelsen som han, og de anså det for unødvendigt at vælge flere hjælpere.

[193]

Moses forstod i langt højere grad end noget andet menneske betydningen af den vældige opgave, der var betroet ham. Han følte sin egen svaghed og gjorde Gud til sin rådgiver. Aron havde mere tillid til sine egne evner og stolede ikke så meget på Gud. Han svigtede, da han fik et ansvar betroet, og afslørede sin karaktersvaghed, da han nedværdigede sig til at føje folket, og Israel forfaldt til afgudsdyrkelse ved Sinaj. Men Mirjam og Aron var blindet af skinsyge

og ærgerrighed og glemte denne tildragelse. Gud havde vist Aron en stor ære ved at tildele hans familie det hellige præsteembede. Nu stimulerede selve denne gunstbevisning hans ønske om selvophøjelse. Mirjam og Aron sagde: »Har Herren kun talt til Moses? Mon han ikke også har talt til os?« De anså sig selv for at være lige så begunstiget af Gud, som Moses var, og mente, at der tilkom dem den samme stilling og myndighed.

I sin misfornøjelse gav Mirjam sig til at kritisere begivenheder, som var sket efter Guds vilje. Hun var utilfreds med Moses' ægteskab. Det var en fornærmelse imod hendes familie og en krænkelse af nationens ære, at han havde valgt en kvinde fra et andet folk i stedet for at tage sig en hustru blandt hebræerne. Zippora blev behandlet med slet skjult foragt.

Selv om Moses' hustru betegnes som en »kusjitisk kvinde« var hun midjanit og dermed efterkommer af Abraham (4. Mos. 12, 1). Af ydre adskilte hun sig fra hebræerne ved en lidt mørkere hudfarve. Selv om Zippora ikke var israelit, tjente hun den sande Gud. Hun var frygtsom og sky af naturen, men var mild og venlig og tog sig det meget nær, når hun blev vidne til lidelse. Det var grunden til, at Moses lod hende rejse tilbage til Midjan, da han var på vej til Ægypten. Han ville skåne hende for at se plagerne falde over ægypterne.

Da Zippora kom tilbage til sin mand i ørkenen, så hun, at hans arbejdsbyrde tærede stærkt på hans kræfter. Hun fortalte Jetro, at hun nærede bekymring for sin mand, og Jetro fremkom derpå med sit forslag om, hvorledes man kunne aflaste Moses. Det var hovedårsagen til Mirjams modvilje mod Zippora. Det pinte hende, at hun og Aron tilsyneladende var blevet forbigået. Hun kastede skylden herfor på Moses' hustru og drog den slutning, at det var på grund af hendes indflydelse, at Moses ikke havde taget dem med på råd som tidligere. Hvis Aron havde stået fast på det, der var ret, kunne han have standset det onde, men i stedet for at lade Mirjam forstå, at hendes opførsel var syndig, stillede han sig på hendes side, lyttede til hendes klage og blev delagtig i hendes skinsyge.

Moses hørte på deres anklage i fuldstændig tavshed. Den erfaring, Moses havde fået i de år, han arbejdede og ventede i Midjan - den ydmyghed og tålmodighed, han havde tilegnet sig der - bidrog til, at han så tålmodigt fandt sig i folkets vantro og utilfredshed og

den stolthed og misundelse, der blev lagt for dagen af dem, der skulle have været hans mest pålidelige hjælpere. Moses var såre sagtmodig, sagtmodigere end noget andet menneske på jorden, og det var af denne grund, at han fik mere guddommelig visdom og hjælp end alle andre. Skriften siger: »Han vejleder ydmyge i det, som er ret, og lærer de ydmyge sin vej.« Sl. 25, 9. Herren leder de ydmyge, fordi de er villige til at lade sig undervise. De nærer et oprigtigt ønske om at lære Guds vilje at kende og gøre derefter. Frelseren har givet dette løfte: »Hvis nogen vil gøre hans vilje, skal han erfare, om læren er fra Gud.« Joh. 7, 17. Han siger videre gennem apostlen Jakob: »Men hvis nogen af jer står tilbage i visdom, da skal han bede om at få den fra Gud, der giver alle gavmildt og uden bebrejdelser, og så vil den blive ham givet.« Jak. 1, 5. Dette løfte gælder kun dem, der er villige til at følge Herren helt og fuldt. Gud tvinger ikke et menneskes vilje. Derfor kan han ikke lede dem, der er for stolte til at tage ved lære, og som vil have deres vilje. Der står skrevet om den tvesindede, der vil have sin vilje, mens han bekender sig til at gøre Guds vilje: »Et sådant menneske må ikke vente at få noget fra Herren.« Jak. 1, 7.

Gud havde udvalgt Moses og tildelt ham sin Ånd, og ved at klage gjorde Mirjam og Aron sig ikke blot skyldige i illoyalitet over for deres leder, som var indsat af Gud, men over for Gud selv. De oprørske kritikere fik besked på at gå hen til tabernaklet, hvor de måtte stå ansigt til ansigt med Moses. »Men Herren steg ned i skystøtten og stillede sig ved indgangen til teltet og kaldte på Aron og Mirjam.« Det blev ikke benægtet, at de havde den profetiske gave. Gud kunne have talt til dem i syner og drømme. Men Herren talte mere direkte til Moses, som han havde givet det vidnesbyrd, at han var »tro i hele mit hus«. Han talte Gud ansigt til ansigt med. »Hvor tør I da tage til orde mod min tjener Moses?« Og Herrens vrede blussede op imod dem, og han gik bort. Skyen trak sig bort fra tabernaklet som tegn på Guds mishag, og Mirjam blev straffet. Hun blev »hvid som sne af spedalskhed«. Aron gik fri, men Mirjams straf var en hård irettesættelse til ham. Nu blev deres stolthed lagt i støvet, og Aron bekendte deres synd og bad om, at hun måtte blive skånet for at dø af den frygtelige og dødelige sygdom. Som svar på Moses' bøn blev Mirjam helbredt for spedalskheden, men hun blev udelukket fra lejren i syv dage. Først da hun var sendt bort fra lejren, sænkede symbolet på Guds gunst sig atter over tabernaklet. I

[194]

ærbødighed for hendes høje stilling og af sorg over den ulykke, der havde ramt hende, blev hele folket boende i Hazerot for at afvente hendes tilbagevenden til lejren.

Dette udslag af Herrens mishag skulle tjene som en advarsel til hele Israel og lægge en dæmper på den tiltagende utilfredshed og mangel på respekt for de overordnede. Hvis Mirjam ikke var blevet straffet så hårdt for sin misundelse og utilfredshed, ville det have fået meget alvorlige følger. Misundelse er et af de mest sataniske træk, som findes i menneskehjertet, og det bærer nogle af de giftigste frugter. Den vise mand siger: »Vrede er grim, og harme skummer, men skinsyge, hvo kan stå for den?« Ordsp. 27, 4. Det var misundelse, der ødelagde harmonien i Himmelen i begyndelsen, og misundelse har voldt usigelig meget ondt blandt menneskene. »Hvor der er misundelse og egennytte, der er forvirring og alt, hvad ondt er.« Jak. 3, 16.

Vi bør ikke betragte det som en ubetydelig synd at tale ondt om andre og at gøre os selv til dommere over deres motiver og handlinger. »Den, som taler ondt om sin broder eller dømmer sin broder, taler ondt om loven og dømmer loven; men dømmer du loven, er du ikke lovens gører, men dens dommer.« Jak. 4, 11. Der er kun een dommer, nemlig Gud, »som skal bringe for lyset, hvad der er skjult i mørket, og åbenbare, hvad hjerterne vil«. 1. Kor. 4, 5. Den, der påtager sig at dømme og fordømme sine medmennesker, tiltager sig en rettilighed, som alene tilkommer Skaberens.

Bibelen formaner os fremfor alt til at vogte os for letsindigt at anklage dem, som Gud har kaldet til at være sine sendebud. Peter siger med henblik på en gruppe mennesker, som er uforbederlige syndere: »Frække, selvbehagelige gyser de ikke tilbage for at spotte høje åndemagter, mens engle, der står over dem i styrke og magt, ikke udtaler nogen spottende dom mod dem for Herren.« 2. Pet. 2, 10. 11. Paulus giver dette råd til dem, der har ansvaret for menigheden: »Tag ikke imod klage over en ældste, medmindre der føres to eller tre vidner.« 1. Tim. 5, 19. Han, der har givet mennesker det tunge ansvar at være sit folks ledere og lærere, vil kræve folket til regnskab for den måde, hvorpå de har behandlet hans tjenere. Vi bør ære dem, som Gud har æret. Mirjams straf bør være en advarsel til alle, som er misundelige og kritiserer dem, som Gud betror det tunge ansvar for sit værk.

Kapitel 34—De tolv spejdere

Elleve dage efter at hebræernes hærskere havde forladt Horebs bjerg, slog de lejr i Kadesj i Parans ørken, hvorfra der ikke var ret langt til det forjættede lands grænse. Her foreslog folket, at der skulle sendes spejdere ind for at udspejle landet. Sagen blev forelagt Herren af Moses, den ønskede tilladelse blev givet, og han fik samtidig besked på, at der skulle udpeges en leder fra hver stamme til denne opgave. Mændene blev valgt, som der var givet ordrer til, og Moses befalede dem at drage ind og undersøge landet for at skaffe oplysning om dets beskaffenhed, dets beliggenhed og dets naturrigdomme. De skulle også lægge mærke til befolkningen, som boede der, for at få klarhed over, om de var stærke eller svage, få eller mange. Endvidere skulle de undersøge jorden og dens ydeevne samt tage nogle frugter fra landet med tilbage.

Mændene drog af sted og undersøgte hele landet. De overskred landets sydgrænse og drog helt op til det nordligste punkt. Fyrre dage efter kom de tilbage til lejren. Israels folk nærrede store forventninger og ventede spændt. Meddelelsen om spejdernes tilbagekomst blev givet videre fra stamme til stamme og blev hilst med stor glæde. Folket strømmede ud for at møde spejderne, der var kommet velbeholdent tilbage fra den farefulde ekspedition. Spejderne havde frugter med sig tilbage. Disse var et vidnesbyrd om jordens frugtbarhed. Vindruerne var modne på den tid, og mændene havde en drueklase med, der var så stor, at der måtte to mænd til at bære den. De havde også figer og granatæbler med. Disse frugter fandtes i overflod i landet.

Folket jublede over, at de skulle tage et så herligt land i besiddelse, og de lyttede ivrigt, da spejderne aflagde rapport til Moses, for ikke at gå glip af et eneste ord. »Vi kom til landet, du sendte os til,« begyndte spejderne deres beretning. »Det er virkelig et land, der flyder med mælk og honning, og her er frugt derfra.« Folket blev begejstret. De var mere end villige til at adlyde Herrens røst og drage af sted med det samme for at tage landet i besiddelse. Men da

spejderne havde beskrevet landets skønhed og frugtbarhed, begyndte alle sammen på nær to at udmale de vanskeligheder og farer, der ventede israelitterne, hvis de forsøgte at erobre landet. De opregnede de stærke folkeslag, som beboede de forskellige dele af landet, og sagde, at byerne var store og omgivet af mure, at beboerne var stærke, og at det var umuligt at besejre dem. De føjede til, at de havde set kæmper, efterkommere af Anak, og at det var nytteløst at tænke på at tage det land i besiddelse.

[196] Nu skiftede billedet. Håbet og modet forsvandt, og folket blev grebet af fejhed og fortvivlelse, mens spejderne gav udtryk for deres vantro hjertes følelser. Det var Satan, der gjorde dem modløse. Deres vantro kastede sin mørke skygge over hele menigheden, og man glemte Guds magt, der så ofte havde gjort sig gældende til det udvalgte folks fordel. Folket tænkte ikke sagen igennem. De tog ikke i betragtning, at når Gud havde ført dem så langt, ville han også give dem landet. De huskede slet ikke på den vidunderlige måde, hvorpå Gud havde befriet dem fra deres undertrykkere. De glemte, at han havde lavet en vej midt gennem havet og dræbt Faraos hær, der forfulgte dem. De lod Gud helt ude af betragtning og opførte sig, som om de var overladt til at klare sig udelukkende ved våbenmagt.

I deres vantro forklejnede de Guds magt og nærrede mistillid til ham, hvis hånd havde ledet dem sikkert hidtil. De begik den samme fejl som tidligere og gav sig til at anklage Moses og Aron. »Nu er det forbi med alle vore lyse forhåbninger,« sagde de. »Og det er det land, som vi har rejst helt fra Ægypten for at få i eje.« De beskyldte deres ledere for at bedrage folket og bringe dem i vanskeligheder.

Folket blev ude af sig selv af skuffelse og fortvivlelse. Der lød et smertefyldt råb midt i det forvirrede brus af vrede stemmer. Kaleb opfattede situationen. Han var straks parat til at forsvare Guds ord og gjorde alt, hvad der stød i hans magt, for at modvirke sine troløse medarbejderes dårlige indflydelse. Det lykkedes at få folket til at være stille et øjeblik, mens han søgte at give dem håb og mod ved at beskrive det dejlige land. Han modsagde ikke det, der allerede var blevet sagt. Det var rigtigt, at murene var høje, og at kanaanæerne var stærke, men Gud havde lovet at give Israel landet. »Lad os kun drage op og underlægge os det,« sagde Kaleb, »thi vi kan sikkert tage det!« Men de ti afbrød ham og maledede vanskelighederne i mørkere farver end første gang. »Vi kan ikke drage op imod dette folk,« sagde de,

»thi det er stærkere end vi! Alle de folk, vi så der, var kæmpestore. Vi så der kæmperne Anaks sønner, der er af kæmpeslægten og vi forekom både os selv og dem som græshopper!«

Disse mænd var slået ind på en forkert kurs og gjorde hårdnakket modstand mod Kaleb og Josua, Moses og Gud. Hvert skridt fremad gjorde dem blot mere trodsige. De var fast besluttet på at modarbejde ethvert forsøg på at tage Kanaan i besiddelse. De forvrængede sandheden for at styrke deres dårlige indflydelse. »Landet er et land, der fortærer sine indbyggere,« sagde de. Denne rapport var ikke blot dårlig, men den var ikke i overensstemmelse med sandheden. Den stred mod det, de før havde sagt. Spejderne havde betegnet landet som frugtbart og rigt og indbyggerne som kæmper, og dette kunne ikke være rigtigt, hvis klimaet var så usundt, at man kunne sige om landet, at det »fortærede sine indbyggere«. Men når folk lader vantroen få magten over deres hjerte, overlader de kontrollen til Satan, og ingen ved, hvor langt han vil føre dem.

Da opløftede hele menigheden sin røst og brød ud i klageråb, og folket græd natten igennem. Der blev snart oprør og åbent mytteri, for Satan havde fuldstændig taget magten, og det så ud til, at folket havde mistet den sunde fornuft. De forbandede Moses og Aron og tænkte slet ikke på, at Gud hørte deres onde ord, og at hans engel, skjult i skystøtten, var vidne til deres frygtelige vredesudbrud. I deres vrede råbte de: Gid vi var døde i Ægypten eller her i ørkenen! Derefter lod de deres vrede gå ud over Gud: Hvorfor fører Herren os til dette land, når vi skal falde for sværdet og vore kvinder og børn blive til bytte? Var det dog ikke bedre for os at vende tilbage til Ægypten? Og de sagde til hverandre: Lad os vælge os en fører og vende tilbage til Ægypten! Nu havde de ikke blot beskyldt Moses, men Gud selv for at bedrage dem ved at love dem et land, som de ikke var i stand til at tage i besiddelse. De gik endda så vidt, at de valgte en fører, der skulle føre dem tilbage til det land, hvor de havde lidt og trællet, og som de var blevet udfriet fra med Guds stærke arm.

Da faldt Moses og Aron på deres ansigt foran hele den israeltiske menigheds forsamling. I deres ydmygelse og fortvivlelse vidste de ikke, hvad de skulle gøre for at få folket til at opgive den overilede beslutning, de havde taget i deres lidenskabelige vrede. Kaleb og Josua forsøgte at standse urolighederne. Med klæderne sønderrevne

som tegn på sorg og harme løb de ind mellem folket og råbte, så det kunne høres igennem stormen af klageråb og trodsig sorg: Landet, vi har rejst igennem og undersøgt, er et såre, såre godt land. Hvis Herren har behag i os, vil han føre os til det land og give os det, et land, der flyder med mælk og honning. Gør kun ikke oprør imod Herren og frygt ikke for landets befolkning, thi dem tager vi som en bid brød; deres skygge er veget fra dem, men med os er Herren; frygt ikke for dem!

Kanaanæerne havde fyldt deres syndebæger, og Herren ville ikke tåle dem mere. Når han ikke længere beskyttede dem, ville det være en let sag at besejre dem. Ifølge Guds pagt skulle landet tilfalde Israel. Men folket troede på de troløse spejderes rapport, og derved blev hele menigheden ledt på vildspor. Forræderne havde gjort deres gerning. Selv om der kun havde været to mænd, som aflagde en dårlig rapport, og ti mand, som tilskyndede folket til at tage landet i besiddelse i Herrens navn, ville folket også hellere have lyttet til de to end til de ti på grund af deres frygtelige vantro. Men nu var der kun to, der stod på rettens side, og ti, der gjorde oprør.

De troløse spejdere fordømte på det kraftigste Kaleb og Josua, og der blev råbt, at de skulle stenes. Den rasende menneskemængde tog sten op for at dræbe de trofaste mænd. De stormede allerede hen imod dem med rasende hyl, men pludselig faldt stenene ud af hænderne på dem, der blev dødsstille, og de rystede af skræk. Gud havde grebet ind for at krydse deres mordplan. Hans herlighed belyste tabernaklet som et flammeskær. Hele folket så tegnet fra Herren. De stod over for en, der var mægtigere end de, og ingen af dem vovede at gøre modstand længere. De spejdere, der havde aflagt den dårlige rapport, blev grebet af rædsel og gik med tilbageholdt åndedræt tilbage til deres telte.

Nu stod Moses op og gik ind i tabernaklet. Herren sagde til ham: »Jeg vil slå det med pest og udrydde det, men dig vil jeg gøre til et folk, større og stærkere end det!« Men Moses bad endnu en gang for sit folk. Han kunne ikke gå med til, at de blev udryddet, og at han selv blev til et stort folk. Han appellerede til Guds barmhjertighed og sagde: »Derfor, Herre, lad din vælde nu vise sig i sin storhed, således som du forjættede, da du sagde: Herren er langmodig og rig på miskundhed. Så tilgiv nu dette folk dets misgerning efter din

store miskundhed, således som du har tilgivet dette folk hele vejen fra Ægypten og hertil«!

Herren lovede at skåne Israel for øjeblikkelig tilintetgørelse, men på grund af deres vantro og fejhed kunne han ikke åbenbare sin magt og nedkæmpe deres fjender. Derfor bød han dem i sin nåde vende tilbage til Det røde Hav. Det var den bedste udvej.

Under oprøret havde folket råbt: »Gid vi var døde her i ørkenen!« Nu ville denne bøn blive opfyldt. Herren sagde: »Som I har råbt mig i øret, således vil jeg handle med Eder! I ørkenen her skal Eders kroppe falde, alle I, der blev mønstret, så mange I er fra tyveårsalderen og opefter. Eders små børn, som I sagde ville blive til bytte, dem vil jeg lade komme derhen, og de skal tage det land i besiddelse, som I har vraget.« Med henblik på Kaleb sagde han: »Kun min tjener Kaleb lader jeg komme til det land, han har været i, og hans efterkommere skal få det i eje, fordi han havde en anden ånd og viste mig fuld lydighed.« Ligesom spejderne havde brugt fyrre dage til rejsen, således skulle Israels hærskeare vandre fyrre år i ørkenen.

Da Moses fortalte folket Guds beslutning, blev deres raseri forvandlet til sorg. De var klar over, at deres straf var retfærdig. Gud lod de ti troløse spejdere dø af pest, og de omkom for øjnene af hele Israel. I deres straf læste folket deres egen dom.

Nu så det ud til, at de oprigtigt angrede deres syndige opførsel, men de sørgede mere over følgerne af deres ondskab end over deres utaknemmelighed og ulydighed. Da de blev klar over, at Herren ikke ville ændre sin beslutning, blev de igen stædige og sagde, at de ikke ville vende tilbage til ørkenen. Da Herren befalede dem at marchere bort fra deres fjenders land, stillede han deres tilsyneladende villighed til at underkaste sig på prøve, og det blev bevist, at den ikke var ægte. De var klar over, at de havde begået en stor synd ved at lade deres heftige følelser løbe af med dem og ved at prøve på at dræbe de spejdere, som havde opfordret dem til at adlyde Gud, men de blev grebet af rædsel, da de indså, at de havde begået en frygtelig fejltagelse, hvis følger ville blive skæbnesvangre for dem. Deres hjerte var ikke blevet forandret, og når der bød sig en anledning, ville de bære sig ad på akkurat samme måde. Det skete, da Moses på Guds befaling bød dem drage tilbage til ørkenen.

Det var en stor skuffelse for Moses og Aron og Kaleb og Josua, at Israel ikke skulle drage ind i Kanaan før om fyrre år. Men de

[198] tog den guddommelige beslutning til efterretning uden at klage. De, der havde beklaget sig over Guds handlemåde med dem og sagt, at de ville drage tilbage til Ægypten, græd og sørgede dybt nu, da de gik glip af de velsignelser, som de havde ringeagtet. Før beklagede de sig uden grund, nu gav Gud dem noget at græde over. Hvis de havde sørget over deres synd, da den med troskab blev foreholdt dem, ville denne dom aldrig være blevet afsagt over dem, men de sørgede over straffen. Deres sorg var ikke et udtryk for anger, og derfor blev dommen ikke annulleret.

Folket græd hele natten, men om morgenen øjnede de nyt håb. De besluttede at råde bod på deres fejhed, Da Gud bød dem drage op og tage landet i besiddelse, nægtede de det. Da han nu gav dem befaling til at trække sig tilbage, var de lige så stædige. De var besluttede på at angribe landet og tage det i besiddelse. Det kunne jo være, at Gud ville billige deres bestræbelser og ændre sin beslutning.

På det tidspunkt, Gud havde berammet, var det både deres forret og deres pligt at drage ind i landet, men denne tilladelse blev trukket tilbage, fordi de nægtede at opfylde Guds krav. Satan havde nået sit mål: at forhindre deres indmarch i Kanaan. Nu tilskyndede han dem - på trods af Guds forbud - til at gøre det selvsamme, som de nægtede at gøre, da Gud forlangte det. Den store forfører vandt sejr ved at få dem til at gøre oprør for anden gang. De havde tvivlet på, at de kunne indtage Kanaan, selv om Gud forenede sin kraft med deres anstrengelser, men nu mente de, at de kunne klare opgaven uden Guds hjælp. »Vi har syndet imod Herren!« råbte de. »Vi vil drage op og kæmpe, som Herren vor Gud har befalet os!« 5. Mos. 1, 41. Så forblindede var de blevet på grund af deres overtrædelse! Herren havde aldrig befalet dem at »drage op og kæmpe«. Det var ikke hans hensigt, at de skulle tage landet i besiddelse ved krig. Det skulle ske ved streng lydighed imod hans befalinger.

Skønt folkets hjerte ikke var forandret, var de blevet nødt til at bekende det syndige og tåbelige i deres oprør, da de hørte spejdernes rapport. Nu så de, hvor meget den velsignelse var værd, som de så ubesindigt havde forkastet. De indrømmede, at det var deres egen vantro, der havde spærret dem adgangen til Kanaan. »Vi har syndet,« sagde de og erkendte derved, at skylden lå hos dem selv og ikke hos Gud, som de i deres ondsindethed havde beskyldt for at bryde sine løfter til dem. Selv om deres tilståelse ikke var fremkaldt af ægte

anger, bidrog den dog til at retfærdiggøre Guds handlemåde med dem.

Herren benytter stadig en lignende fremgangsmåde for at få mennesker til at indrømme, at han er retfærdig, og derved æres hans navn. Det hænder, at mennesker, som bekender sig til at elske ham, klager over hans ledelse, foragter hans løfter, giver efter for fristelse og samarbejder med onde engle for at krydse hans planer. I sådanne tilfælde griber Herren ofte ind, så at disse mennesker - selv om deres anger ikke er ærligt ment - bliver overbevist om deres synd og tvinges til at indrømme, at de har syndet, og at Gud har behandlet dem retfærdigt og godt. På den måde modvirker og afslører Gud mørkets gerninger, og selv om der ikke sker en radikal forandring i indstillingen hos det menneske, der syndede, bliver der aflagt tilståelser, der forsvarer Guds ære og retfærdiggør hans trofaste tjenere, som er blevet modarbejdet og bagtalt. Sådan vil det gå, når Guds vrede udgydes til sidst. Når »Herren kommer med sine hellige titusinder for at holde dom over alle«, vil han samtidig »straffe alle de ugudelige for alle de ugudeligheds gerninger, de har øvet«. Jud. 14.15. Hver eneste synder kommer til at indse og indrømme, at hans dom er retfærdig.

Uden at tage hensyn til Guds dom forberedte israelitterne sig til at erobre Kanaan. De udstyrede sig med rustninger og våben og var nu i deres egne øjne fuldt rustet til krig. Men i Guds og hans sorgfulde tjeneres øjne tog de sig ynkeligt ud. Da Herren cirka fyrre år senere befalede Israel at drage op og indtage Jeriko, lovede han at være med dem. Arken, som rummede Guds lov, blev båret foran hærene. De ledere, han selv havde valgt, skulle anføre hæren under Guds vejledning. Når Israel havde en sådan ledelse, kunne intet ondt ramme dem. Men ved denne lejlighed drog de ud for at kæmpe med fjendens hære på trods af Guds befaling og deres ledes højtidelige forbud og uden arken og Moses.

Da der blev blæst i trompeten, skyndte Moses sig efter dem og gav dem denne advarsel: »Hvorfor vil I overtræde Herrens bud? Det vil ikke gå godt! Drag ikke derop, thi Herren er ikke iblandt Eder; gør I det, bliver I slået af Eders fjender! Thi amalekitterne og kanaanæerne vil møde Eder der, og I skal falde for sværdet.« 4. Mos. 14, 41-43.

[199]

Kanaanæerne havde hørt om den mystiske kraft, som syntes at beskytte dette folk, og om de mirakler, der blev udført for deres skyld. De mønstrede derfor en stærk hær for at slå angriberne tilbage. Angrebshæren havde ingen leder. Der var heller ikke blevet bedt om, at Gud ville give Israel sejr. De rykkede blot frem med det desperate forsæt at vende deres skæbne eller dø i kampen. Selv om de ikke var krigsvante, udgjorde de en anselig hær af bevæbnede mænd, og de håbede, at de kunne knække al modstand ved et pludseligt og hårdt angreb. I deres overmod udfordrede de fjenden, som ikke havde turdet angribe dem.

Kanaanæerne havde taget stilling på en klippefuld højslette, hvortil der kun var adgang gennem vanskeligt tilgængelige pas og ad en stejl og farlig bjergside. Hebræernes store antal ville blot gøre deres nederlag så meget desto frygteligere. De klatrede langsomt op ad bjergstierne, hvor de var udsat for fjendernes dødbringende kastevåben ovenfra. Massive klippestykker rullede bragende ned og farvede stien med de dræbtes blod. De, der udmattede nåede toppen, mødte voldsom modstand og blev slået tilbage med store tab. Den blodige slagmark var fyldt med døde kroppe. Israels hær blev fuldstændig slået. Dette formastelige eksperiment endte med nederlag og død.

Til sidst blev de tvunget til at opgive kampen, og de overlevende kom tilbage og græd for Herrens åsyn, men Herren ville ikke høre. 5. Mos. 1, 45. Israels fjender, som skælvende havde afventet den store hærs ankomst, fik efter denne afgørende sejr tillid til, at de kunne modstå dem. De betragtede alt, hvad de havde hørt om de mirakler, som Gud havde gjort for sit folk, som falske rygter og fandt ingen grund til at frygte. Israels første nederlag fyldte kanaanæerne med mod og beslutsomhed og vanskeliggjorde i høj grad landets erobring. Israel havde intet andet valg end at trække sig tilbage fra deres sejrrige fjender og drage ud i ørkenen, som de vidste ville blive gravplads for en hel nation.

Kapitel 35—Koras oprør

De straffe, israelitterne blev hjemsøgt af, bidrog for en tid til at lægge en dæmper på deres utilfredshed og oprørstrang, men de nærrede stadig oprørets ånd i hjertet, og denne bar til sidst de bitreste frugter. De tidligere oprør havde blot været folkerejsninger, fremkaldt af en pludselig indskydelse hos den ophidsede mængde; men nu blev der stiftet en grundigt forberedt sammensværgelse i den bestemte hensigt at rive myndigheden fra de ledere, som Gud selv havde indsat.

Hovedmanden i dette oprør var Kora. Han var levit, tilhørte Kohats familie og var fætter til Moses. Han var en begavet og indflydelsesrig mand. Skønt han havde tilknytning til tabernakeltjenesten, var han blevet utilfreds med sin stilling og higede efter præsteværdigheden. Kora var misundelig og misfornøjet, fordi Aron og hans hus havde fået tildelt præsteembedet, som tidligere tilfaldt den førstefødte søn i hver familie. Han havde i nogen tid hemmeligt modarbejdet Moses' og Arons myndighed, men vovede ikke at gøre åbent oprør. Til sidst lagde han en dristig plan om at kuldkaste både den borgerlige og den kirkelige øvrighed. Han havde ikke svært ved at finde nogle, der sympatiserede med ham. Tæt ved Koras og kehattiternes telte ved tabernaklets sydside havde Rubens stamme sin lejr, og to øverster fra denne stamme, Datan og Abiram, havde deres telte i nærheden af Koras telt. Disse fyrster gik uforbeholdent ind på hans ærgerrige planer. De påstod, at den borgerlige myndighed tilkom dem, fordi de var efterkommere af Jakobs ældste søn, og de besluttede at dele præsteværdigheden med Kora.

Koras planer blev gunstigt modtaget på grund af folkets sindstilstand. I deres bitre skuffelse var de igen blevet fyldt med tvivl, misundelse og had, og de anklagede atter deres tålmodige leder. Israelitterne så til stadighed bort fra, at det var Gud, der ledede dem. De glemte, at pagtens engel var deres usynlige leder, at Kristus gik foran dem, skjult i skystøtten, og at Moses modtog alle sine ordrer af ham.

De ville ikke underkaste sig den frygtelige dom, at de alle sammen skulle dø i ørkenen, og derfor var de parat til at gribe et hvilket som helst påskud til at tro, at det var Moses og ikke Gud, der ledede dem og havde fældet dommen over dem. Selv om den sagtmodigste mand på Jorden gjorde sit bedste, kunne han ikke holde oprørstendenserne nede hos dette folk, og til trods for, at hullerne i geledderne og savnet af deres døde landsmænd mindede dem om Guds mishag over den fordærvedhed, de tidligere havde lagt for dagen, tog de ikke ved lære af det. De bukkede atter under for fristelse.

[201] Moses havde haft langt mere fred og lykke som en beskeden hyrde, end han havde som leder af denne vældige skare heftige mennesker. Men Moses turde ikke selv træffe sit valg. Han havde fået en herskerstav i stedet for en hyrdestav, og han kunne ikke slippe den, før Gud løste ham fra hans ansvar.

Gud, der læser alle hjertets hemmeligheder, havde set Koras og hans tilhængeres planer, og han havde advaret og undervist sit folk på en sådan måde, at de burde have kunnet undgå at blive bedraget af disse listige mænd. Folket havde set Gud straffe Mirjam, fordi hun var misundelig og anklagede Moses. Herren havde erklæret, at Moses var mere end en profet. »Med ham taler jeg ansigt til ansigt.« »Hvor tør I da« tilføjede han, »tage til orde mod min tjener Moses?« Disse ord gjaldt ikke blot Aron og Mirjam, men hele Israel.

Kora og hans tilhængere var begunstigede mænd, som havde overværet særlige åbenbarelses af Guds magt og storhed. De var blandt de mænd, der gik med Moses op på bjerget og så Guds herlighed. Men efter den tid var der sket en forandring. De havde ladet sig friste, først ganske lidt, senere mere og mere, efterhånden som fristelsen fik næring. Til sidst tog Satan magten over deres sind, så at de fik mod til at sprede utilfredshed. De foregav at være stor interesse for folkets velfærd. Til at begynde med gav de udtryk for deres misfornøjelse ved at hviske sammen indbyrdes, senere talte de med ledende mænd i Israel om det. Deres listige beskyldninger vandt et sådant gehør, at de vovede at gå et skridt videre, og til sidst troede de selv, at de blev tilskynde af nidkærhed for Gud. Det lykkedes dem at få to hundrede og halvtreds fyrster, kendte mænd i menigheden over på deres side. Med disse stærke og indflydelsesrige mænd i ryggen var de overbevist om, at de kunne foretage radikale

ændringer i ledelsen og indføre store forbedringer i Moses og Arons forvaltning.

Skinsygen havde fremkaldt misundelse, og misundelsen havde ført til oprør. De havde diskuteret Moses' ret til hans store myndighed og ære så længe, at de var begyndt at betragte hans stilling som misundelsesværdig, og de mente, at en hvilken som helst af dem var lige så kvalificeret til denne stilling som Moses. Desuden forledte de sig selv og hinanden til at tro, at Moses og Aron selv havde skaffet sig den stilling, de havde. De utilfredse mænd sagde, at disse ledere havde ophøjet sig selv på Herrens menigheds bekostning ved at tilrive sig præstedømmet og ledelsen, skønt deres familie ikke var berettiget til at blive æret mere end de øvrige israelitter. De hævdede, at de ikke var mere hellige end folket, og at de burde være tilfredse med at stå på højde med deres brødre, der var lige så begunstigede af Guds særlige nærværelse og beskyttelse som de.

De sammensvornes næste opgave gik ud på at få folket over på deres side. Folk sætter aldrig så stor pris på sympati og ros, som når de har uret og fortjener en irettesættelse. Kora og hans tilhængere vandt straks gehør hos menigheden og sikrede sig dens støtte. Påstanden om, at det var folkets utilfredshed, der havde nedkaldt Guds vrede over dem, blev betegnet som en fejltagelse. De sagde, at menigheden ikke havde gjort sig skyldig i noget forkert, for de havde blot forlangt at få opfyldt deres berettigede krav. Derimod var Moses en hovmodig hersker, der havde irettesat folket og kaldt dem syndere, mens sandheden var, at de var et helligt folk, og at Herren var iblandt dem.

Kora mindede om deres rejser gennem ørkenen, hvor de havde været udsat for vanskeligheder, og hvor mange af folket var gået til grunde på grund af deres utilfredshed og ulydighed. Hans tilhørere mente, at det var indlysende, at de kunne have undgået deres vanskeligheder, hvis blot Moses havde benyttet en anden fremgangsmåde. De blev enige om, at han havde skylden for alle deres ulykker, og at de ikke var kommet ind i Kanaans land på grund af Moses' og Arons dårlige ledelse. Hvis derimod Kora blev deres leder, og han opmuntrede dem ved at pege på deres gode gerninger i stedet for at bebrejde dem deres synder, ville rejsen forløbe fredeligt og godt. Så ville de drage direkte til det forjættede land i stedet for at vandre frem og tilbage i ørkenen.

[202]

Mellem de utilfredse i menigheden bestod der et sammenhold som aldrig før. Det gode resultat, Kora opnåede ved sin henvendelse til folket, styrkede hans selvtillid og bekræftede hans formodning om, at det ville få skæbnesvangre følger for Israels frihed, hvis Moses uantastet fik lov at beholde den myndighed, han havde tilranet sig. Han hævdede også, at Gud havde afsløret hele sagen for ham og bemyndiget ham til at foretage ændringer i ledelsen, inden det var for sent. Der var dog mange, der ikke billigede Koras angreb på Moses. De tænkte på hans tålmodige, selvopofrende indsats og blev foruroliget. Oprørerne var derfor nødt til at tilskrive hans store interesse for Israel et eller andet egenkærligt motiv. De gentog derfor den gamle beskyldning om, at han havde ført dem ud i ørkenen for at tilrane sig deres ejendele.

I nogen tid foregik alt i hemmelighed, men da bevægelsen var blevet så stærk, at dens ledere anså tidspunktet for at være inde til at fremkalde et åbent brud, trådte Kora frem som klikens leder og beskyldte offentligt Moses og Aron for at have tilrevet sig en myndighed, som Kora og hans tilhængere havde lige så stor ret til. De klagede også over, at folket var blevet berøvet deres frihed og uafhængighed. »Lad det nu være nok,« sagde de sammensvorne, »thi hele menigheden er hellig, hver og een, og Herren er i dens midte; hvorfor vil I da ophøje Eder over Herrens forsamling?«

Moses havde ingen anelse om denne veltilrettelagte sammensværgelse, og da han blev klar over, hvor alvorlig den var, faldt han på sit ansigt og bad til Gud. Da han rejste sig, var han stadig meget bedrøvet, men han var rolig og fattet. Gud havde lovet at vejlede ham. »Vent til i morgen,« sagde han, »så vil Herren give til kende, hvem der tilhører ham, og hvem der er hellig, så at han vil give ham adgang til sig; den, han udvælger, vil han give adgang til sig.« Afgørelsen skulle udsættes til dagen efter, for at alle kunne få tid til at tænke sagen grundigt igennem. Næste dag skulle de, der stræbte efter at blive præster, komme med en pande hver og ofre røgelse ved tabernaklet i hele menighedens nærværelse. Loven sagde udtrykkeligt, at kun de, der var blevet indviet til det hellige embede, måtte gøre tjeneste i helligdommen. Selv præsterne Nadab og Abihu var blevet dræbt, fordi de havde vovet at frembære »fremmed ild« i strid med Guds befaling. Moses opfordrede sine anklagere til at

lade Gud afgøre sagen, hvis de vovede at inklade sig på et så farligt forehavende.

Moses henvendte sig nu til Kora og de øvrige levitter med ordene: »Er det Eder ikke nok, at Israels Gud har udskilt Eder af Israels menighed og givet Eder adgang til sig for at udføre arbejdet ved Herrens bolig og stå til tjeneste for menigheden? Han har givet dig og med dig alle dine brødre, Levis sønner, adgang til sig - og nu attrår I også præsteværdigheden! Derfor, du og alle dine tilhængere, som har rottet Eder sammen mod Herren, hvad er Aron, at I vil knurre mod ham!«

Datan og Abiram havde ikke optrådt så dristigt som Kora, og i håb om, at de var blevet draget med ind i sammensværgelsen uden at være fuldstændig fordærvede, sendte Moses bud efter dem, for at han kunne høre deres anklage imod ham. Men de ville ikke komme og nægtede pure at anerkende hans myndighed. De svarede, mens menigheden hørte derpå: »Er det ikke nok, at du har ført os bort fra et land, der flyder med mælk og honning, for at lade os dø i ørkenen, siden du oven i købet vil opkaste dig til herre over os! Du har sandelig ikke ført os til et land, der flyder med mælk og honning, eller givet os marker og vinbjerge! Tror du, du kan stikke disse mænd blå i øjnene? Vi kommer ikke!«

De omtalte altså det land, hvor de havde været slaver, i de samme vendinger, som Herren havde benyttet til at beskrive det land, han havde lovet at give dem i arv. De rettede den beskyldning mod Moses, at han foregav at stå under Guds ledelse for at kunne stadfæste sin myndighed. De sagde videre, at de ikke længer ville finde sig i at blive ført omkring som blinde mennesker, snart i retning af Kanaan og snart i retning af ørkenen, som det passede Moses' ærgerrige planer bedst. Nu stemplede de ham, der havde været en kærlig fader og en tålmodig hyrde for dem, som en tyran og magtraner. De gav ham skylden for, at de ikke fik lov at komme ind i Kanaan, skønt det var en straf for deres egne synder.

Det var tydeligt at se, at folket stod på de misfornøjedes side, men Moses gjorde ikke forsøg på at forsvare sig selv. I menighedens nærværelse bad han højtideligt Gud om at bevidne, om hans motiver havde været ædle og hans opførsel korrekt, og bønfuldt ham om at være dommer.

[203]

Næste dag kom de to hundrede og halvtreds øverster med Kora i spidsen. De havde alle sammen pander med. De blev ført ind i tabernaklets forgård, mens folket samledes udenfor for at afvente resultatet. Det var ikke Moses, der havde kaldt menigheden sammen for at overvære Koras og hans tilhængeres nederlag, men oprørerne havde i deres blinde formastelse samlet folket, for at de skulle se deres sejr. En stor del af menigheden tog åbenlyst parti for Kora, som nærede store forhåbninger om at vinde sin sag mod Aron.

Mens de var samlet for Guds åsyn, kom Herrens herlighed til syne for hele menigheden. Gud gav Moses og Aron denne befaling: »Skil Eder ud fra denne menighed, så vil jeg i et nu tilintetgøre den!« Men de faldt på deres ansigt og sagde: »O Gud, du Gud over alt køds ånder, vil du vredes på hele menigheden, fordi en enkelt mand synder?«

Kora havde forladt forsamlingen for at slutte sig til Datan og Abiram, da Moses sammen med de halvfjerds ældste gik hen for at give de mænd, der havde nægtet at komme til ham, en sidste advarsel. Mængden fulgt med. Før Moses fremførte sit budskab, sagde han efter Guds anvisning til folket: »Træk Eder tilbage fra disse ugudelige mænds telte og rør ikke ved noget af, hvad der tilhører dem, for at I ikke skal rives bort for alle deres synder skyld!« Folket rettede sig efter advarslen, for alle blev grebet af frygt for den forestående dom. Oprørslederne blev svigtet af dem, som de havde forledt, men de var stadig lige forhædede. De stod i deres teltdør sammen med deres familie, som om de ville trodse den guddommelige advarsel.

I hele menighedens nærværelse udtalte Moses nu i Israels Guds navn: »Derpå skal I kende, at Herren har sendt mig for at gøre alle disse gerninger, og at jeg ikke handler i egenrådighed: Dersom disse dør på vanlig menneskelig vis, og der ikke rammer dem andet, end hvad der rammer alle andre, så har Herren ikke sendt mig; men hvis Herren lader noget uhørt ske, så jorden spiler sit gab op og sluger dem med alt, hvad der tilhører dem, så de farer levende ned i dødsriget, da skal I derpå kende, at disse mænd har hånet Herren!«

Alles øjne hvilede på Moses, mens de i frygt og spænding ventede på, hvad der ville ske. Da han var færdig med at tale, åbnede den faste jord sig, og oprørerne styrtede levende i afgrunden med alt, hvad de ejede, og de blev udryddet af forsamlingen. Folket flygtede, fordi de betragtede sig som medskyldige i disse mænds synd.

Men straffen var endnu ikke helt fuldbyrdet. Ild fra skyen fortærede de to hundrede og halvtreds øverster, som havde frembåret røgelse. Fordi disse mænd ikke havde taget del i oprøret fra begyndelsen, blev de ikke dræbt samtidig med oprørslederne. De fik anledning til at se ledernes endeligt, så de kunne angre. Men de holdt med oprørene og delte deres skæbne.

Guds straf kunne være blevet begrænset på det tidspunkt, da Moses indtrængende opfordrede Israel til at fly for den forestående tilintetgørelse, hvis Kora og hans tilhængere havde angret og bedt om tilgivelse, men de beseglede deres skæbne ved deres hårdnakkethed. Hele menigheden var delagtige i deres skyld, for de havde alle sammen mere eller mindre sympatiseret med oprørene. Men i sin nåde skelnede Gud mellem oprørslederne og dem, som de havde fået med sig. De mennesker, der havde ladet sig føre vild, fik anledning til at angre. De havde set et afgørende bevis på, at de havde uret, og at Moses havde ret. Den utvetydige tilkendegivelse af Guds magt havde fjernet al uvished.

Jesus var den engel, der drog foran hebræerne, og han prøvede at redde dem fra tilintetgørelse. De kunne endnu nå at få tilgivelse. Guds straf var lige ved at falde og var en påmindelse til dem om at angre. Deres oprør var blevet standset ved et særligt, uimodståeligt indgreb fra Himmelen. Hvis de på nuværende tidspunkt ville tage Guds advarsel til indtægt, havde de mulighed for at blive frelst. Men deres oprørstendenser var ikke fjernet, selv om de flygtede for straffen af frygt for at blive dræbt. De var fyldt af rædsel, da de vendte tilbage til deres telte den aften, men de angrede ikke.

Kora og hans tilhængere havde smigret dem så længe, at de virkelig selv troede, at de var gode, og at Moses havde gjort dem uret. Hvis de indrømmede, at Kora og hans tilhængere havde uret, og at Moses havde ret, ville de også blive nødt til at indrømme, at det var Gud, der havde fældet den dom over dem, at de skulle dø i ørkenen. Det var de ikke villige til, og de prøvede derfor at overbevise sig selv om, at Moses havde bedraget dem. De havde næret det stolte håb, at der ville blive indført et nyt styre, under hvilket de ville få ros i stedet for ris og magelighed i stedet for ængstelse og strid. De mænd, der var blevet dræbt, havde smigret folket og foregivet, at de omfattede dem med stor interesse og megen kærlighed. Folket kom derfor til det resultat, at Kora og hans tilhængere nok alligevel var

[204] gode mænd, og at det var Moses, der på en eller anden måde havde fremkaldt deres død.

Mennesker kan næsten ikke krænke Gud mere end ved at foragte og forkaste de midler, han benytter for at frelse dem. Det havde israelitterne gjort, men de var gået endnu videre og havde haft i sinde at dræbe både Moses og Aron. Til trods herfor indså de ikke nødvendigheden af at bede Gud om tilgivelse for deres frygtelige synd. I stedet for at benytte den prøvetid, som Gud havde givet dem, til at angre deres synd, tilbragte de natten med at finde en eller anden metode til at trodse de vidnesbyrd, der betegnede dem som de største af alle syndere. De hadede stadigvæk de mænd, som Gud havde udvalgt, og samlede mod til at trodse deres myndighed. Satan var straks parat til at forvirre deres dømmekraft og føre dem lige i afgrunden.

Hele Israel flygtede rædselsslagne, da de hørte skrigene fra de syndere, der styrtede i afgrunden, for folket sagde ved den lejlighed: »Blot ikke jorden skal opsluge os!« Men dagen efter knurrede hele Israels menighed mod Moses og Aron og sagde: »Det er Eder, der har dræbt Herrens folk!« Folket skulle lige til at øve vold imod deres trofaste, selvopofrende ledere. Da kom Herrens herlighed til syne i skyen over åbenbaringsteltet, og en røst fra skyen sagde til Moses og Aron: »Fjern Eder fra denne menighed, så vil jeg i et nu tilintetgøre dem!«

Moses havde ingen syndeskyld. Det var grunden til, at han ikke frygtede, og at han ikke skyndte sig bort for at lade menigheden omkomme. Moses blev stående og viste derved i denne forfærdelige krisetime en hyrdes omhu for den hjord, som han har ansvaret for. Han bad indtrængende om, at Gud i sin vrede ikke ville udrydde sit ejendomsfolk fuldstændig. Ved at gå i forbøn for folket standsede han hævnens arm og hindrede derved, at det ulydige og oprørske Israel blev fuldstændig tilintetgjort.

Men vredens engel var allerede draget af sted, og pesten øvede sit dødbringende værk. På sin broders befaling tog Aron en pande og skyndte sig midt ind i forsamlingen for at skaffe dem soning. Der stod han midt imellem døde og levende. Mens røgelsen steg op, stod Moses i åbenbaringsteltet og bad til Gud, og plagen hørte op. Men da var der allerede dræbt fjorten tusind israelitter - et vidnesbyrd om

den skyld, mennesker pådrager sig ved at være utilfredse og gøre oprør.

Der blev givet endnu et bevis på, at præsteværdigheden tilfaldt Arons familie. Gud gav befaling til, at hver stamme skulle anskaffe en stav og skrive stammens navn på den. Arons navn skulle stå på Levis stav. Stavene blev lagt ind i åbenbaringsteltet »foran vidnesbyrdet«. Hvis en af stavene blomstrede, var det et tegn på, at Herren havde valgt den stamme til at være præster. »Da Moses næste dag kom ind i vidnesbyrdets telt, se, da var Arons stav, staven for Levis hus, grønnetes; den havde sat skud, var kommet i blomst og bar modne mandler.« Israelitterne fik lov at se staven, og bagefter blev den opbevaret i åbenbaringsteltet til tegn for følgende slægter. Dette mirakel afgjorde fuldstændig spørgsmålet om, hvem præsteværdigheden tilkom.

Nu var det fuldstændig bevist, at Moses og Aron havde talt med guddommelig myndighed, og folket var nødt til at tro på den ubehagelige sandhed, at de skulle dø i ørkenen. De sagde til Moses: »Se, vi omkommer, det er ude med os, det er ude med os alle sammen!« De indrømmede, at de havde syndet, da de gjorde oprør mod deres ledere, og at det var med rette, at Kora og hans tilhængere var blevet straffet af Gud.

Koras oprør er i lille målestok et udslag af den ånd, der fik Satan til at gøre oprør i Himmelen. Det var stolthed og ærgerrighed, der tilskyndede Lucifer til at klage over Guds regering og forsøge at kuldkaste Himmelenes styreform. Efter sit fald har Satan bestræbt sig på at indpode den samme misundelse og misfornøjelse og den samme ærgerrighed efter høje stillinger og ære i menneskene. Det var ham, der påvirkede Koras, Datans og Abirams sind, så de tragede efter selvophøjelse. Han forårsagede misundelsen, mistilliden og oprøret. Satan fik dem til at forkaste Gud som deres leder ved at tilskynde dem til at forkaste de mænd, som Gud havde udvalgt. Men samtidig med, at de knurrede imod Moses og Aron og spottede Gud, var de så forblindede, at de anså sig selv for at være retfærdige og de mænd, der med troskab havde irettesat dem for deres synd, for at stå under Satans indflydelse.

Ser vi ikke også i dag de samme onder, som forårsagede Koras ulykke? Vi møder stolthed og ærgerrighed overalt, og når disse egenskaber får lov til at trives, bereder de vejen for misundelse og

tilskynder mennesker til at kæmpe om den fornemste plads. Derved skilles sjælen fra Gud og indrulledes ubevidst i Satans geledder. Der er mange - selv mennesker, der bekender sig til at være Kristi efterfølgere -, der ligesom Kora og hans tilhængere tænker, planer og arbejder ivrigt på at ophøje sig selv. De er så optaget heraf, at de for at sikre sig folkets gunst og støtte ikke viger tilbage for at fordreje sandheden, bagtale Herrens tjenere og beskyldte dem for at have de samme lave og selviske motiver, som rummes i deres eget hjerte. Ved hårdnakket at gentage usandheder, endog på trods af klare beviser, kommer de til sidst til at betragte dem som sandheder. Mens de bestræber sig på at nedbryde folkets tillid til de mænd, som Gud har udvalgt, tror de selv, at de udretter noget godt, og at de arbejder med at fremme Guds sag.

Hebræerne var uvillige til at gøre Guds vilje og holde sig inden for de grænser, han havde afstukket. De blev utålmodige, når deres handlefrihed blev begrænset, og ville ikke finde sig i at blive irettesat. Det var grunden til, at de knurrede imod Moses. Hvis de havde fået lov til at gøre, som de ville, havde de ikke klaget så meget over deres leder. Igennem hele menighedens historie har Guds tjenere mødt den samme indstilling.

Det er ved at bære over med synden, at menneskene giver Satan adgang til deres sind og går fra det ene trin på ondskabens stige til det næste. Ved at forkaste lyset formørkes sindet, og hjertet forhærdes. Derved har de lettere ved at tage det næste skridt på syndens vej og forkaste et endnu klarere lys, og til sidst er det blevet en vane for dem at gøre det forkerte. På dette stadium betragter de ikke længere synden som syndig. Det menneske, der med troskab forkynder Guds ord og derigennem fordømmer deres synder, pådrager sig ofte deres had. Fordi de er uvillige til at gennemgå de lidelser og bringe de ofre, som en reform kræver, vender de front imod Herrens tjener og stempler hans irettesættelse som uberettiget og hård. Ligesom Kora hævder de, at folket ikke har gjort noget forkert, og at alt besværet skyldes den, der giver irettesættelsen. De misundelige og utilfredse beroliger deres samvittighed med dette bedrag og samarbejder om at skabe uenighed i menigheden og svække dem, som gerne vil være med til at opbygge den.

Det har altid vakt mistanke, når de, som Gud har kaldt til at lede sit værk, har haft fremgang. De misundelige og kritiske har opfattet

alt forkert. Sådan var det på Luthers, Wesleys og andre reformatorers tid, og sådan er det i dag.

Kora ville aldrig have båret sig ad, som han gjorde, hvis han havde vidst, at alle de befalinger og irettesættelser, Israel fik, kom fra Gud. Men han kunne have vidst det. Gud havde givet utvetydige beviser på, at han ledede Israel. Men Kora og hans tilhængere forkastede lyset så længe, at de til sidst var så forblindede, at de ikke lod sig overbevise af selv de tydeligste åbenbarelses af Guds kraft. De anså dem alle sammen for at være af menneskelig eller djævelsk oprindelse. Folket gjorde det samme, da de dagen efter Koras og hans tilhængeres død kom og sagde til Moses og Aron: »Det er Eder, der har dræbt Herrens folk!« De havde set det mest utvetydige bevis på Guds mishag over deres handle måde, da de mænd, som havde vildledt dem, blev dræbt. Men alligevel vovede de at tilskrive Satan den straf, som Gud havde tildelt, og påstod, at Moses og Aron havde benyttet sig af den Ondes magt til at dræbe gode og hellige mænd. De havde syndet imod Helligånden. Når mennesker begår denne synd, forhærdes deres hjerte fuldstændig over for den guddommelige nådes påvirkning. »Den, der taler et ord imod Menneskesønnen,« sagde Kristus, »ham vil det blive tilgivet; men den, der taler imod Helligånden, ham vil det ikke blive tilgivet, hverken i denne verden eller i den kommende,« Matt. 12, 32. Disse ord udtalte Frelseren, da jøderne tilskrev Beelzebul de velsignede gerninger, som han havde gjort ved hjælp af Guds kraft. Det er gennem Helligånden, at Gud sætter sig i forbindelse med mennesket, og når mennesker med vilje forkaster denne og betegner den som et redskab for Satan, har de afskåret forbindelsen mellem sjælen og Himmelen.

Gud virker gennem sin Ånd for at irettesætte og overbevise synderen. Hvis Åndens gerning uigenkaldeligt forkastes, kan Gud ikke gøre mere for det pågældende menneske. Da har Gud i sin nåde benyttet det sidste middel, der står til hans rådighed. [206]

Overtræderen har afbrudt forbindelsen med Gud, og synden kan ikke helbrede sig selv. Gud har ikke andre midler til at overbevise og omvende synderen. »Lad ham fare,« lyder den guddommelige befaling. Hos. 4, 17. Fra nu af »gives der ikke mere noget offer for vore synder, men en frygtelig forventning om dom og en nidkærheds brand, som skal fortære de genstridige«. Heb. 10, 26-27. [207]

Kapitel 36—I ørkenen

I næsten 40 år er Israel tabt af syne i ørkenens ukendthed. Moses siger: »Der var gået otte og tredive år fra vort opbrud fra Kadesj-Barnea, til vi gik over Zeredbækken, til hele hin slægt af våbenføre mænd var uddød af lejren, således som Herren havde svoret dem; også Herrens hånd havde været imod dem, så de blev udryddet af lejren til sidste mand.« 5. Mos. 2, 14-15.

I disse år blev folket stadig mindet om, at de havde pådraget sig Guds mishag. I opstanden ved Kadesj havde de forkastet Gud, og Gud havde for en tid forkastet dem. Fordi de havde været utro over for hans pagt, skulle de ikke modtage pagtens tegn, omskærelsens anordning. Deres ønske om at vende tilbage til slaveriets land havde vist, at de ikke var værdige til friheden, og påskens anordning, der var indstiftet til minde om udfrielsen fra trældommen, skulle ikke fejres.

Og dog vidnede tabernakeltjenestens opretholdelse om, at Gud ikke helt havde svigtet sit folk. Han sørgede stadig for dem. »Herren din Gud har velsignet dig i alt, hvad du har taget dig for,« sagde Moses, da han så tilbage på deres ørkenvandring »Han har sørget for dig på din vandring gennem denne store ørken; i fyrretyve år har Herren din Gud nu været med dig, du har ikke manglet noget.« Levitternes sang, som Nehemias har nedskrevet, giver også et levende billede af Guds omsorg for Israel, selv i disse år, hvor Gud havde forkastet dem: »Du svigtede dem i din store barmhjertighed ikke i ørkenen; skystøtten veg ikke fra dem om dagen, men ledede dem på vejen, ej heller ildstøtten om natten, men lyste for dem på vejen, de skulle vandre. Du gav dem din gode Ånd for at give dem indsigt og forholdt ikke deres mund din manna, og du gav dem vand til at slukke deres tørst. I fyrretyve år sørgede du for dem i ørkenen, deres klæder sledes ikke op, og deres fødder hovnede ikke.« Neh. 9, 19-21.

Ørkenvandringen skulle ikke alene være en straf for folkets oprør og knurren, men den skulle også tjene til at opdrage den opvoksende

slægt og forberede dem til deres indgang i det forjættede land. Moses sagde: »Herren optugter dig, som en mand optugter sin søn,« »for at ydmyge dig og sætte dig på prøve og for at se, hvad der boede i dit hjerte, om du ville holde hans bud eller ej. Han lod dig sulte og gav dig så manna at spise, en føde, som hverken du eller dine fædre før kendte til, for at lade dig vide, at mennesket ikke lever af brød alene; men ved alt, hvad der udgår af Herrens mund, lever mennesket.« 5. Mos. 8, 5. 2. 3.

»Han fandt det i ørkenlandet, i ødemarken, blandt ørkenens hyl; han værnede det med vågent øje og vogtede det som sin øjsten.« »Og en frelser blev han for dem i al deres trængsel; intet bud, ingen engel, hans åsyn frelste dem. I sin kærlighed og skånsel genløste han dem, han løftede og bar

[208]

dem alle fortidens dage.« 5. Mos. 32, 10; Es. 63, 8. 9.

Men det eneste, vi hører om deres ophold i ørkenen, er eksempler på oprør mod Herren. Koras opstand havde til følge, at fjorten tusind israelitter blev dræbt. Der forekom også isolerede tilfælde, som var et udtryk for den samme foragt for Guds myndighed.

En søn af en israelitisk kvinde og en ægypter af den sammenløbne hob, der var fulgt med Israel fra Ægypten, forlod ved en bestemt lejlighed sin del af lejren og gik ind på israelitternes område og hævdede, at han havde ret til at slå sit telt op der. Dette var forbudt ifølge Guds lov, for efterkommerne af en ægypter skulle være udelukket fra forsamlingen indtil tredje led. Der opstod en trætte mellem ham og en israelit, og da sagen blev henvist til dommerne, gik dommen overtræderen imod.

Rasende over denne afgørelse forbandede han dommeren, og i sin ophidselse bespottede han Guds navn. Han blev straks ført frem for Moses. Der var blevet givet den befaling, at »den, der forbander sin fader eller moder, skal lide døden« (2. Mos. 21, 17), men der var ikke truffet bestemmelse om, hvorledes et tilfælde som dette skulle behandles. Forbrydelsen var så frygtelig, at man fandt det påkrævet at få en særskilt befaling herom fra Gud. Manden blev sat i forvaring, indtil Herrens afgørelse forelå. Gud selv fældede dommen. Efter Guds befaling blev spotteren ført uden for lejren og stenet. De, der havde været vidne til hans synd, lagde hænderne på hans hoved og bevidnede på denne måde højtideligt sandheden

i anklagen imod ham. De kastede derefter de første sten, hvorpå folket, der stod omkring, bidrog til dommens fuldbyrdelse.

Derefter blev der forkyndt en lov med henblik på lignende overtrædelser: »Og du skal tale til israelitterne og sige: Når nogen bespottet sin Gud, skal han undgælde for sin synd; og den, der forbander Herrens navn, skal lide døden; hele menigheden skal stene ham; en fremmed såvel som en indfødt skal lide døden, når han forbander navnet « 3. Mos. 24, 15-16.

Der er nogle, der betvivler, at det er kærligt og retfærdigt af Gud at anvende en så streng straf for ord, der udtales i ophidselse; men både kærligheden og retfærdigheden kræver en klar tilkendegivelse af, at det er en stor synd at fremsætte udtalelser, der skyldes had til Gud. Straffen over den første overtræder ville være en advarsel til andre om, at Guds navn bør holdes i ære. Hvis denne synd havde fået lov at passere ustraffet, ville andres moral være blevet nedbrudt, og som følge deraf ville mange senere hen have mistet livet.

Den sammenløbne hob, der kom fra Ægypten sammen med israelitterne, var en stadig kilde til fristelse og besvær. De bekendte sig til at have brudt med afgudsdyrkelsen og til at tjene den sande Gud; men den undervisning og opdragelse, de oprindeligt havde fået, havde præget deres vaner og karakter, og de var mere eller mindre fordærvet af afguderier og uærbødighed over for Gud. Det var som oftest dem, der vakte splid; de var de første til at klage, og de gennemsyrede lejren med deres afguderiske skikke og deres knurren mod Gud.

Kort efter, at folket var vendt tilbage til ørkenen, forekom der et tilfælde af sabbatsovertrædelse, og omstændighederne gjorde det særlig alvorligt. Da Herren forkyndte, at han ikke ville lade Israel komme ind i Kanaan, vakte det deres trods. I vrede over at være udelukket fra Kanaan og med det forsæt at vise sin trods mod Guds lov vovede en af dem åbenlyst at overtræde det fjerde bud ved at gå ud og samle brænde på sabbatten. Under opholdet i ørkenen havde det været strengt forbudt at tænde ild på den syvende dag. Dette forbud skulle ikke gælde i Kanaans land, hvor det strenge klima ofte gjorde det nødvendigt at tænde ild; men der var ingen brug for bål i ørkenen for at skaffe varme. Denne mands handling var en egensindig og overlagt overtrædelse af det fjerde bud. Hans synd blev ikke begået i tankeløshed eller uvidenhed, men i formastelse.

Han blev grebet på fersk gerning og ført frem for Moses. Det var allerede blevet sagt, at sabbatsovertrædelse ville blive straffet med døden; men det var endnu ikke åbenbaret, hvordan straffen skulle fuldbyrdes. Moses forelagde Herren sagen og fik den befaling: »Den mand skal lide døden; hele menigheden skal stene ham uden for lejren!« 4. Mos. 15, 35. Gudsbespottelse og overlagt sabbatsovertrædelse blev straffet på samme måde, for de var i lige høj grad udtryk for foragt for Guds myndighed.

[209]

I vore dage er der mange, der forkaster skabelsens sabbat som en jødisk anordning og hævder, at hvis det var meningen, at den skulle holdes, så skulle dens overtrædelse medføre dødsstraf; men vi ser, at gudsbespottelse blev straffet på samme måde som sabbatsovertrædelse. Skal vi deraf slutte, at det tredje bud også skal betragtes, som om det kun gælder for jøderne? Men argumentet om dødsstraffen gælder det tredje, det femte, ja, næsten alle de ti bud i lige så høj grad som det fjerde. Selv om Gud ikke længer straffer overtrædelse af sin lov med timelige straffe, så erklærer hans ord dog, at syndens løn er døden, og ved den endelige dom vil man opdage, at døden bliver dem til del, som overtræder hans hellige bud.

I alle de fyrre år i ørkenen blev folket hver uge mindet om sabbattens hellige forpligtelser ved miraklet med mannaen. Men selv dette tilskyndede dem ikke til lydighed. Skønt de ikke vovede at begå en så åbenlys og dristig overtrædelse som den, der var blevet straffet så eftertrykkeligt, blev der dog vist stor ligegyldighed med overholdelsen af det fjerde bud. Gud erklærede gennem sin profet: »Mine sabbatter vanhelligede de grovelig.« Ez. 20, 13-24. Dette er en af grundene til, at det første slægtled blev udelukket fra det forjættede land. Og dog tog deres børn ikke ved lære af det. Deres ligegyldighed over for sabbatten under de fyrre års vandring var så stor, at Gud -skønt han ikke forhindrede dem i at komme ind i Kanaan - dog sagde, at de ville blive spredt blandt hedningerne, efter at de havde bosat sig i det forjættede land.

Fra Kadesj var Israels børn vendt tilbage til ørkenen, og da deres ophold her var til ende, kom »hele menigheden til Zins ørken i den første måned, og folket slog sig ned i Kadesj«. 4. Mos. 20, 1.

Mirjam døde og blev begravet der. Sådan gik det for millioner af mennesker, som med store forhåbninger var kommet ud af Ægypten. De deltog i jubelen ved bredden af Det røde Hav, da Israel gik frem

med sang og dans for at fejre Herrens sejr, men endte deres livslange vandring i en grav i ørkenen. Synden havde slået velsignelsens bæger væk fra deres læber. Ville det næste slægtled tage ved lære?

»Og dog blev de ved at synde og troede ej på hans undere Når han vog dem, søgte de ham, vendte om og spurgte om Gud, kom i hu, at Gud var deres klippe, Gud den Allershøjeste deres genløser.« Sl. 78, 32-35. Men de søgte ikke Gud i oprigtighed. Skønt de søgte hjælp hos ham, der alene kunne befri dem, når de plagedes af deres fjender, var det dog således, at »deres hjerter holdt ikke fast ved ham, hans pagt var de ikke tro. Og dog er han barmhjertig, han tilgiver misgerning, lægger ej øde, hans vrede lagde sig gang på gang; han kom i hu, de var kød, et pust, der svinder og ej vender tilbage«.

[210] 37-39. vers.

Kapitel 37—Den slagne klippe

Den levende strøm, der forfriskede Israel i ørkenen, flød første gang fra den slagne klippe i Horeb. Hvor som helst folket havde brug for vand under alle deres vandringer, fik de det ved Guds nådes mirakel. Men vandet fortsatte ikke at flyde fra Horeb. Overalt, hvor de manglede vand på deres rejser, vældede det ud af bjergkløfter lige ved siden af deres lejr.

Det var Kristus, der ved sit ords kraft fik det forfriskende vand til at flyde for Israel. »De drak af en åndelig klippe, som fulgte med; og den klippe var Kristus.« 1. Kor. 10, 4. Han var kilden til alle timelige og åndelige velsignelser. Kristus, den sande klippe, var med dem på alle deres vandringer. »Herren lod dem gå gennem ørk, de tørstede ikke, lod vand vælde frem af klippen til dem, kløvede klippen, så vand strømmede ud.« »Det løb som en flod i ørkenen.« Es. 48, 20-21; Sl. 105, 41.

Den slagne klippe var et billede på Kristus, og gennem dette symbol kan vi lære de dyrebareste sandheder. Som det livgivende vand strømmede fra den slagne klippe, således flyder frelsens strøm til en fortabt menneskehed fra Kristus, som blev »slagen af Gud«, »såret for vore overtrædelser«, »knust for vor brødes skyld«. (Es. 53.) Som klippen var blevet slået een gang, således skulle Kristus een gang ofres »for at bære manges synder«. Heb. 9, 28. Vor frelser skulle ikke ofres mere end een gang, og det er kun nødvendigt for dem, der søger hans nådes velsignelser, at bede i Jesu navn og udøse hjertets længsel i bodfærdig bøn. En sådan bøn vil få hærskarers Herre til at tænke på Jesu sår, og så vil det livgivende blod igen flyde, det blod, som symboliseredes ved det levende vand, der flød for Israel.

Vandet, som flød fra klippen i ørkenen, mindedes efter israelitternes bosættelse i Kanaan ved en stor glædesfest. På Kristi tid var denne fest blevet til en imponerende ceremoni, der fandt sted under løvsalsfesten, når folk fra hele landet var samlet i Jerusalem. På hver af festens syv dage gik præsterne under musikledsagelse

og korsang af levitterne ud for at drage vand i et guldkar af Siloams kilde. I skarevis af tilbedende mennesker fulgte efter dem, så mange, som kunne komme til at drikke af kilden, mens jubelsangen tonede: »I skal øse vand med glæde af frelsens kilder.« Es. 12, 3. Så blev det vand, præsterne havde draget op, båret til templet under trompetklang og afsyngelse af den højtidelige sang: »Så står da vore fødder i dine porte, Jerusalem.« Sl. 122, 2. Vandet blev hældt ud over brændofferalteret, mens der lød lovsange, og skarerne forenedes i et sejrskor med ledsagelse af musikinstrumenter og dybe trompettoner.

[211] Frelseren gjorde brug af denne symbolske tjeneste for at lede folkets tanker hen til de velsignelser, han var kommet for at bringe dem. »På den sidste og store højtidsdag« ringede hans stemme gennem tempelgårdene: »Om nogen tørster, han komme til mig og drikke! Den, som tror på mig, fra hans indre skal der, som skriften har sagt, rinde strømme af levende vand.« Johannes skrev: »Det sagde han om den Ånd, som de, der troede på ham, engang skulle få.« Joh. 7, 37-39. Det forfriskende vand, der strømmede frem i et udtørret og goldt land og fik ørkenen til at blomstre, og som flød ud for at give dem liv, der var ved at omkomme, er et symbol på Guds nåde, som kun Kristus kan give. Den er som det levende vand; den renser, forfrisker og styrker sjælen. Det menneske, i hvem Kristus bor, har i sig en stadig rindende kilde af nåde og kraft. Jesus gør livet lettere og vejen lysere for alle dem, der søger ham i sandhed. Hvis hans kærlighed modtages i hjertet, vil den vælte frem i gode gerninger til evigt liv, og den bringer ikke alene velsignelse til den sjæl, hvor den findes, men den levende strøm vil vælte frem i ord og retfærdighedshandlinger og forfriske andre tørstende.

Kristus havde brugt det samme billede i sin samtale med den samaritanske kvinde ved Jakobs brønd. »Den, som drikker af det vand, jeg giver ham, han skal til evig tid ikke tørste; men det vand, jeg giver ham, skal i ham blive et kildespring til evigt liv.« Joh. 4, 14. Kristus forener de to forbilleder. Han er klippen, og han er det levende vand.

De samme smukke, udtryksfulde billeder er benyttet gennem hele Bibelen. Flere hundrede år før Kristi komme viste Moses hen til ham som Israels frelses klippe (5. Mos. 32, 15). Salmisten sang om ham som »min genløser«, »min stærke klippe«, »løft mig da op på en klippe«, »en klippeborg«, »mit hjertes klippe«, »min tilflugtsklippe«.

I Davids sang gengives hans nåde som de kølige »hvilens vande«, som gennemstrømmer de grønne vange, hvor den himmelske Hyrde leder sin hjord. »Du læsker dem af din lifligheds strøm; thi hos dig er livets kilde.« Sl. 19, 15; 62, 8; 61, 3; 71, 3; 73, 26; 94, 22; 23, 2; 36, 9-10. Og den vise mand siger: »En rindende bæk, en visdomskilde.« Ord. 18, 4. For Jeremias er Kristus »en kilde med levende vand« og for Zakarias »en kilde mod synd og urenhed.« Jer. 2, 13; Zak. 13, 1.

Esajas beskriver ham som »en evig klippe« og »en vældig klippes skygge i tørstende land«. Es. 26, 4; 32, 2. Han har nedskrevet det dyrebare løfte, der så tydeligt minder om den levende strøm, der randt for Israel: »Forgæves søger de arme og fattige vand, deres tunge brænder af tørst; jeg, Herren, vil bønføre dem, dem svigter ej Israels Gud.« »Jeg udgyder vand på det tørstende, strømme på det tørre land«, »vand vælder frem i ørkenen, bække i ødemark.« Indbydelsen lyder: »Hid, alle, som tørster, her er vand.« Es. 41, 17; 44, 3; 35, 6; 55, 1. Og fra de sidste sider i det hellige ord lyder denne indbydelse på ny. Livets vands flod, »klar som krystal« vælder ud fra Guds og Lammets trone, og det nådige kald genlyder ned gennem tiderne: »Den, som vil, skal modtage livets vand uforskyldt.« Åb. 22, 17.

Lige før hebræernes hær nåede Kadesj, standsede den strøm, der i så mange år havde løbet lige ved siden af lejren. Det var Guds hensigt at sætte sit folk på prøve igen. Han ville undersøge, om de ville stole på ham eller vise vantro ligesom deres forfædre.

De fik nu Kanaans høje i sigte. Nogle få dages march ville kunne føre dem til grænsen af det forjættede land. De var kun et kort stykke fra Edom, der tilhørte Esaus efterkommere. Den planlagte rute gik igennem dette land. Moses havde givet dem den befaling: »Vend Eder nu mod nord! Men byd folket og sig: Når I nu drager igennem Eders brødræder, Esaus sønners, landemærker, de, som bor i Seir, og de bliver bange for Eder, så skal I tage jer vel i vare. Fødevarer at spise skal I købe af dem for penge, også vand at drikke skal I købe af dem for penge.« 5. Mos. 2, 3-6.

Disse forskrifter skulle have været tilstrækkelige til at forklare, hvorfor deres vandforsyning blev standset. De skulle netop rejse gennem et land, der var frodigt og velforsynet med vand, og deres kurs gik direkte mod Kanaan. Gud havde lovet, at de måtte rejse

[212]

uhindret gennem Edom, og at de kunne købe fødevarer og vand nok til at forsyne hele hæren. De burde derfor have glædet sig over, at den mirakuløse vandforsyning holdt op, fordi det var et tegn på, at ørkenvandringen var endt. Havde de ikke været forblindet af vantro, ville de have forstået dette. Men det, der skulle have været et bevis på Guds løftes opfyldelse, gav blot anledning til tvivl og knurren. Folket syntes at have opgivet alt håb om, at Gud ville lade dem komme i besiddelse af Kanaan, og de råbte nu for at få de velsignelser igen, som de havde haft i ørkenen.

Inden Gud lod dem gå ind i Kanaan, skulle de vise, at de troede på hans løfte. Vandet hørte op, før de nåede Edom. Her fik de i ganske kort tid lejlighed til at vandre i tro i stedet for i beskuelse. Men den første prøve vakte den samme oprørske og utaknemmelige ånd til live, som deres forfædre havde lagt for dagen. Ikke så snart hørtes råbet om vand i lejren, før de glemte den hånd, der i så mange år havde stillet deres behov. I stedet for at henvende sig til Gud om hjælp knurrede de imod ham og udbrød i deres fortvivlelse: »Gid vi var omkommet, dengang vore brødre omkom for Herrens åsyn!« (4. Mos. 20, 1-13.) De ønskede altså, at de havde været blandt dem, der blev tilintetgjort ved Koras oprør.

De råbte til Moses og Aron: »Hvorfor førte I Herrens forsamling ind i denne ørken, når vi skal dø her, både vi og vort kvæg ? Og hvorfor førte I os ud af Ægypten, når I ville have os hen til dette skrækkelige sted, hvor der hverken er korn eller figener, vintræer eller granatæbler, ej heller vand at drikke?«

Lederne gik til tabernaklets dør og kastede sig på deres ansigter. »Da viste Herrens herlighed sig for dem« og Moses fik denne befaling: »Tag staven og kald så tillige med din broder Aron menigheden sammen og tal til klippen i deres påsyn, så giver den vand; lad vand strømme frem af klippen til dem.«

De to brødre gik ud foran forsamlingen, Moses med Guds stav i hånden. De var nu gamle mænd. De havde længe tålt Israels oprør og opsætsighed; men nu tabte selv Moses tålmodigheden. »Hør nu, I genstridige! Mon vi formår at få vand til at strømme frem til Eder af denne klippe?« råbte han, og i stedet for at tale til klippen, som Gud havde befalet ham, slog han to gange på den med staven.

Vandet strømmede frem, og der var rigeligt til alle. Men der var begået en stor fejl. Moses havde talt i ophidselse. Hans ord var

mere udtryk for menneskelig lidenskab end hellig vrede over, at Gud var blevet vanæret. »Hør nu, I genstridige,« sagde han. Denne beskyldning var sand, men selv sandheden bør ikke udtales i vrede eller utålmodighed. Da Gud befalede Moses at irettesætte Israel for deres oprør, havde det været smerteligt for ham at gøre det og svært for dem at bære det, men Gud gav ham styrke til at overbringe dette budskab. Da han derimod selv påtog sig at anklage dem, bedrøvede han Guds Ånd og skadede kun folket. Hans mangel på tålmodighed og selvbeherskelse var åbenbar. Derved fik folket anledning til at spørge sig selv, om han havde været under Guds ledelse ved tidligere lejligheder, og det gav dem igen anledning til at undskylde deres egne synder. Moses havde krænket Gud ligesom de. De sagde, hans vandel havde været under al kritik helt fra først af. Nu havde de fundet det påskud, de ønskede for at forkaste alle de irettesættelser, Gud havde sendt dem gennem sin tjener.

Moses viste mistillid til Gud. »Mon vi kan skaffe vand?« spurgte han, som om Herren ikke ville gøre det, han lovede. »I troede mig ikke,« sagde Gud til de to brødre, »og helligede mig ikke for israelitterne.« På den tid, da vandet ophørte, blev deres egen tro på Guds løftes opfyldelse rokket af folkets knurren og oprør. Det første slægtled var blevet dømt til at omkomme i ørkenen på grund af deres vantro, men den samme ånd viste sig igen i deres børn. Ville disse også gå glip af løftet? Moses og Aron var trætte og mismodige og havde ikke gjort sig nogen anstrengelse for at dæmme op for folkestemningen.

Havde de selv vist urokkelig tro på Gud, kunne de måske have fremstillet sagen for folket i et sådant lys, at de kunne have bestået prøven. Ved hurtig, beslutsom udøvelse af den myndighed, de havde som dommere, kunne de have dæmpet folkets knurren. Det var deres pligt at gøre alt, hvad der stod i deres magt for at forbedre forholdene, inden de bad Gud gribe ind. Hvor megen ulykke kunne ikke have været undgået, hvis folkets knurren ved Kadesj hurtigt var blevet standset!

Ved denne ubetænksomme handling svækkede Moses den undervisning, Gud ønskede at give. Klippen var et symbol på Kristus. Den var blevet slået een gang, ligesom Kristus skulle ofres een gang. Anden gang var det kun nødvendigt at tale til klippen, ligesom vi blot behøver at bede om velsignelser i Jesu navn. Ved at slå på klippen

anden gang ødelagde de betydningen af dette smukke billede på Kristus.

[213] Yderligere havde Moses og Aron tiltaget sig en magt der alene tilhørte Gud. Nødvendigheden af Guds indgriben gjorde dette til en meget alvorlig begivenhed, og Israels ledere skulle have benyttet den til at indprente folket ærbødighed over for Gud og til at styrke deres tro på hans magt og godhed. Da de vredt råbte: »Mon vi formår at få vand til at strømme frem til Eder af denne klippe?« stillede de sig selv i Guds sted, som om kraften fandtes hos dem, skønt de kun var mennesker med menneskelige skrøbeligheder og lidenskaber. Træt af folkets evindelige knurren og oprør havde Moses tabt sin almægtige hjælper af syne, og da han ikke længere var beskyttet af den guddommelige kraft, kom den menneskelige svaghed frem hos ham, og han satte en plet på sin karakter. Den mand, der kunne have stået ren, urokkelig og uselvsk til sin gernings afslutning, var til sidst blevet overvundet. Gud var blevet vanæret over for Israels forsamling, da han skulle have været ophøjet og æret.

Ved denne lejlighed afsagde Gud ikke nogen dom over dem, hvis onde færden havde udæsket Moses og Aron. Lederne fik hele skylden. De, der stod som Guds repræsentanter, havde ikke æret Gud. Moses og Aron var blevet irriteret og havde tabt den kendsgerning af syne, at folkets knurren ikke var rettet mod dem, men mod Gud. Det var ved at se på sig selv, at de ubevidst faldt i synd og undlod at foreholde folket deres store skyld over for Gud.

Bitter og dybt ydmygende var den dom, der straks blev afsagt over dem. Herren sagde til Moses og Aron: »Fordi I ikke troede på mig og helligede mig for israelitternes øjne, skal I ikke komme til at føre denne forsamling ind i det land, jeg vil give dem!« Sammen med det oprørske Israel måtte de dø før overgangen over Jordan. Hvis Moses og Aron havde ophøjet sig selv eller var blevet ophidset på grund af Guds advarsel og irettesættelse, ville deres synd have været meget større. Men de kunne ikke anklages for overlagt synd. De var blevet overvundet af en pludselig fristelse, og de angrede øjeblikkelig og af hjertet. Herren antog deres anger, selv om han ikke kunne eftergive dem straffen på grund af den skade, deres synd kunne forvolde blandt folket.

Moses hemmeligholdt ikke den dom, der var fældet over ham, men fortalte folket, at han ikke kunne lede dem ind i det forjættede

land, fordi han havde undladt at give Gud æren. Han bød dem lægge mærke til den strenge dom, der blev afsagt over ham, og så tænke på, hvordan Gud måtte betragte deres knurren, når han lod et enkelt menneske bære den straf, som de havde nedkaldt over sig selv på grund af deres synder. Han fortalte dem, hvordan han havde bedt Gud om at eftergive straffen, men at det var blevet afslået. »Herren var vred på mig for Eders skyld og hørte mig ikke.« 5. Mos. 3, 26.

I enhver vanskelighed og under enhver prøvelse havde israelitterne været parat til at anklage Moses for at have ført dem ud af Ægypten, som om Gud ikke havde nogen andel i det. Når de på deres rejser havde klaget over vanskelighederne på vejen og knurret imod deres ledere, havde Moses sagt til dem: »I knurrer imod Gud. Det er ikke mig, men Gud, der har udfriet jer.« Men hans hastige ord foran klippen: »Mon vi kan skaffe vand?« var faktisk en indrømmelse af deres beskyldning, og den ville derfor bestyrke dem i deres vantro og retfærdiggøre deres knurren. Herren ville for stedse fjerne dette indtryk fra deres sind ved at forbyde Moses at komme ind i det forjættede land. Her var et umiskendeligt bevis på, at det ikke var Moses, der var deres leder, men den mægtige engel, om hvem Herren havde sagt: »Se, jeg sender en engel foran dig for at vogte dig undervejs og føre dig til et sted, jeg har beredt. Tag dig vel i vare for ham og adlyd ham, efterdi mit navn er i ham.« 2. Mos. 23, 20-21. »Herren var vred på mig for Eders skyld,« sagde Moses. Hele Israels øjne var rettet mod Moses, og hans synd faldt tilbage på Gud, der havde valgt ham til leder af sit folk. Hele menigheden vidste, at han havde begået denne overtrædelse, og hvis Gud var gået let hen over den, ville de have fået det indtryk, at vantro og utålmodighed, som er fremkaldt af stærk provokation, kunne undskyldes hos personer i ansvarsfulde stillinger. Men når det blev erklæret, at Moses og Aron ikke måtte komme ind i Kanaan på grund af een synd, var folket klar over, at Gud ikke anser personer, og at han vil straffe enhver overtræder uden undtagelse.

Israels historie skulle skrives til belæring og advarsel for kommende slægter. Menneskene skulle i al fremtid se, at Himmelens Gud er en upartisk regent, som i intet tilfælde undskylder synd. Men der er kun få, der forstår, hvor frygtelig synden er. Menneskene smigrer sig med, at Gud er for god til at straffe overtræderen. Men i lyset af Bibelen ses det tydeligt, at Guds godhed og kærlighed forpligter

ham til at behandle synden som et onde, der er dødsens farligt for universets fred og lykke.

Ikke engang Moses undgik at blive straffet for sin fejl, selv om han var retskaffen og trofast. Gud havde tilgivet sit folk større overtrædelser; men han kunne ikke behandle synd hos lederne på samme måde som hos dem, der blev ledet. Gud havde vist Moses større ære end noget andet menneske på jorden. Han havde åbenbaret sin herlighed for ham, og gennem ham havde han givet Israel sine love. Det gjorde Moses synd endnu mere alvorlig, at han havde modtaget så stort et lys og så megen kundskab. Den troskab, som et menneske tidligere har udvist, kan ikke sone en forkert handling. Jo større lys og jo flere forrettigheder et menneske har fået, des større er dets ansvar, des mere graverende dets fald, og des hårdere straf får det.

Moses var ikke skyldig i nogen stor synd efter menneskers målestok. Den synd, han begik, forekommer hyppigt. Salmisten siger, at »han talte uoverlagte ord«. Sl. 106, 33. For mennesker kan dette synes at være ubetydeligt, men når Gud behandlede denne synd så strengt hos sin mest trofaste og ærede tjener, vil han ikke undskylde den hos andre. Selvophøjelsens ånd, tilbøjeligheden til at kritisere vore brødre, vækker mishag hos Gud. De, der giver efter for disse onder, kaster tvivl over Guds værk og giver skeptikerne en undskyldning for deres vantro. Jo mere betydningsfuld ens stilling er, og jo større indflydelse man har, des mere nødvendigt er det, at man opøver tålmodighed og ydmyghed.

Hvis Guds børn - især de, der indtager ansvarsfulde stillinger - kan ledes til selv at tage den ære, der tilkommer Gud, glæder Satan sig. Han har vundet en sejr. Det var sådan, han selv faldt, og det er på den måde, han har mest held til at lokke andre i ulykke. Det er, for at vi skal være på vagt over for Satans planer, at Gud i sit ord har givet os så mange lærdomme, der fortæller os om faren ved selvophøjelse. Der er ikke et eneste karaktertræk, ikke en forstandsevne eller nogen af hjertets tilbøjeligheder, der ikke ustandselig bør være under Guds Ånds kontrol. Gud giver ikke mennesket en velsignelse og tillader det ikke at blive udsat for en prøvelse, uden at Satan både kan og vil benytte den til at friste, pine og ødelægge sjælen, hvis vi giver ham den mindste anledning. Hvor stort ens åndelige lys end er, og hvor meget man end nyder Guds gunst og velsignelse, bør man stadig

vandre ydmygt for Herren og i tro bede om, at Gud vil lede enhver tanke og styre enhver tilskyndelse.

Alle de, der bekender sig til at være gudfrygtige, har den helligste forpligtelse til at styre deres temperament og udvise selvkontrol, selv under de største provokationer. De byrder, der blev lagt på Moses, var store, og kun få vil nogensinde blive prøvet så hårdt som han; men selv dette var ikke en undskyldning for hans synd. Gud har stillet store hjælpemidler til rådighed for sit folk, og hvis de stoler på hans styrke, vil de aldrig blive et bytte for omstændighederne. Den stærkeste fristelse er ikke en undskyldning for synd. Hvor stort et pres en sjæl end kommer ud for, er det dog os, der begår overtrædelsen. Det står ikke i Jordens eller Helvedes magt at tvinge nogen til at gøre det onde. Satan angriber os på vore svage punkter, men vi behøver ikke at blive besejret. Hvor stærkt og uventet angrebet end er, har Gud dog sørget for hjælp, og i hans styrke kan vi sejre.

[215]

Kapitel 38—Rejsen uden om Edom

Israels lejer ved Kadesj var ikke langt fra Edoms græs, og både Moses og folket ville gerne følge vejen gennem dette land til det forjættede land. Derfor sendte de, som Gud havde befalet, et budskab til edomitternes konge:

Din broder Israel lader sige: Du kender jo alle de besværligheder, som er vederfaret os, hvorledes vore fædre drog ned til Ægypten, hvorledes vi boede der i lange tider, og hvorledes ægypterne mishandlede os og vore fædre, da råbte vi til Herren, og han hørte vor røst og sendte en engel og førte os ud af Ægypten. Se, nu er vi i byen Kadesj ved grænsen af dine landemærker. Lad os få lov at vandre igennem dit land. Vi vil hverken drage hen over marker eller vinhaver eller drikke vandet i brøndene; vi vil gå ad kongevejen, vi vil hverken bøje af til højre eller venstre, før vi er nået igennem dit land!

Svaret på denne høflige anmodning var et truende afslag: »Du må ikke vandre igennem mit land, ellers drager jeg imod dig med sværd i hånd!«

Overrasket over denne afvisning sendte Israels ledere en ny henvendelse til kongen med løftet: »Vi vil følge den slagne landevej, og dersom jeg eller mit kvæg drikker af dine vandingssteder, vil jeg betale derfor; det er da ikke noget at være bange før, jeg vil kun vandre derigennem til fods!«

Du må ikke drage her igennem! var svaret. Bevæbnede skarer af edomitter var allerede opstillet ved de vanskelige pas, så at enhver fredelig fremtrængen i den retning var umulig, og hebræerne havde ikke fået tilladelse til at gribe til magt. De var nødt til at drage den lange vej uden om Edom.

Hvis folket havde stolet på Gud, når de blev sat på prøve, ville fyrsten over Herrens hær have ført dem igennem Edom, og landets indbyggere ville have været bange for dem, så at de havde hjulpet dem i stedet for at vise dem fjendtlighed. Men israelitterne fulgte ikke Guds ord øjeblikkelig, og mens de klagede og knurrede, miste-

de de den gyldne anledning Da de omsider var parat til at fremsætte deres ønske over for kongen, fik de afslag. Lige siden de forlod Ægypten, havde Satan arbejdet på at lægge dem hindringer og fristelser i vejen, for at de ikke skulle komme ind i Kanaan. Og på grund af deres egen vantrø havde de gentagne gange åbnet døren for ham, så at han kunne modarbejde Guds hensigt.

Det er vigtigt at tro på Guds ord og straks handle efter det, mens englens venter på at arbejde for os. Onde engle er rede til at hindre ethvert skridt fremad. Og når Gud byder sine børn gå fremad, og han er rede til at gøre store ting for dem, frister Satan dem til at mishage Herren ved at tøve. Han søger at fremkalde splid eller knurren og vantrø og derved berøve dem de velsignelser, Gud ønsker at give dem. Guds tjenere bør være rede til at gå, så snart Gud baner vejen. Enhver opsættelse fra deres side vil give Satan tid til at besejre dem. [216]

I sine første anvisninger til Moses om israeliternes rejse gennem Edom havde Herren erklæret, at edomitterne ville være bange for Israel, men samtidig havde han forbudt sit folk at drage fordel heraf. Selv om Gud stod på Israels side, og edomitternes frygt ville gøre dem til et let bytte, måtte hebræerne ikke udplyndre dem. Befalingen til dem lød: »I skal tage Eder vel i vare for at indlade Eder i krig med dem; thi jeg vil ikke give Eder så meget som en fodsbred af deres land, thi Esau har jeg givet Seirs bjerge i arv og eje.« 5. Mos. 2, 4-5.

Edomitterne var Abrahams og Isaks efterkommere, og for disse to tjeneres skyld havde Herren vist nåde mod Esaus efterkommere. Han havde givet dem Seirs bjerge i eje, og de skulle have lov til at leve uforstyrret her, medmindre de ved deres synder stillede sig uden for Guds nådes rækkevidde. Hebræerne skulle fordrive og fuldstændig tilintetgøre Kanaans indbyggere, som havde fyldt deres uretfærdigheds bæger, men edomitternes prøvetid var endnu ikke udløbet, og derfor skulle der vises dem nåde. Gud finder behag i barmhjertighed, og han viser mildhed, før han lader sine straffe falde. Han pålægger Israel at skåne Edoms folk, før han giver dem befaling til at tilintetgøre Kanaans indbyggere.

Edoms og Israels forfædre var brødre, og forholdet mellem dem burde være præget af broderlig venlighed og høflighed. Israelitterne måtte hverken nu eller i fremtiden hævne den fornærmelse, de blev udsat for, da det blev nægtet dem at drage gennem landet. De skulle ikke forvente at komme i besiddelse af et eneste stykke af Edoms

land. Selv om israelitterne var Guds udvalgte og begunstigede folk, måtte de ikke overskride de grænser, han havde sat for dem. Gud havde lovet dem en dejlig arv, men de skulle ikke anse sig selv for at have eneret til Jorden og prøve på at fortrænge alle andre. I alt deres samkvem med edomitterne fik de befaling til ikke at gøre dem nogen uret. De skulle handle med dem, købe, hvad de havde brug for, og straks betale for alt, hvad de fik. Som en opmuntring til at stole på Gud og adlyde hans ord fik Israel denne påmindelse: »Herren din Gud har velsignet dig, du har ikke manglet noget.« 5. Mos. 2, 7. De var ikke afhængige af edomitterne, for deres Gud var rig på alt. De måtte hverken bruge magt eller list for at tilegne sig noget, som tilhørte edomitterne. I hele deres færd skulle de praktisere dette princip i Guds lov: »Du skal elske din næste som dig selv.«

Hvis de var draget igennem Edom på den måde, som det havde været Guds hensigt, ville deres gennemrejse ikke blot have været til velsignelse for dem selv, men også for landets indbyggere. Derved ville edomitterne nemlig have fået lejlighed til at blive bekendt med Guds folk og tilbedelsen af den sande Gud, og de ville have set, hvorledes Jakobs Gud velsigner dem, som elsker og frygter ham. Men alt dette blev forhindret på grund af Israels vantro. Gud havde givet folket vand, da de klagede, men han lod dem bære straffen for deres vantro. De måtte endnu engang drage gennem ørkenen og slukke deres tørst ved den mirakuløse kilde, som de ikke længer ville have haft brug for, hvis de blot havde stølet på ham.

Israelitternes hærske drog nu atter mod syd og marcherede gennem ødemarkerne, som forekom dem endnu mere golde, efter at de havde set et glimt af de grønne partier mellem Edoms høje og dale. Bjerget Hor er beliggende i den bjergkæde, der hæver sig over denne øde ørken. Det var på denne bjergtop, Aron døde og blev begravet. Da israelitterne nåede frem til dette bjerg, sagde Gud til Moses:

Tag Aron og hans søn Eleazar og før dem op på bjerget Hor; affør så Aron hans klæder og ifør hans søn Eleazar dem, thi der skal Aron tages bort og dø.

De to oldinge og den yngre mand begyndte nu den besværlige opstigning. Moses og Aron havde 120 vintre bag sig, og deres hår var hvidt som sne. I deres lange og begivenhedsrige liv havde de mødt de største skuffelser og modtaget de største æresbevisninger, som nogen

sinde er blevet mennesker til del. De var rigt begavet, og deres evner var blevet udviklet og forædlet ved deres forbindelse med den evige Gud. Gennem hele deres liv havde de arbejdet uselvvisk for Gud og deres medmennesker. Deres ansigt afspejlede stor intelligens, målbevidsthed, ædelmodighed og dyb kærlighed.

Gennem mange år havde Moses og Aron stået skulder ved skulder og delt problemerne og byrderne. De havde kæmpet med utallige farer og fået del i Guds rige velsignelse. Nu var tiden kommet, da de skulle skilles. De gik ganske langsomt, for hvert øjeblik af deres samvær var dyrebart. Bjerget var stejlt, og opstigningen var vanskelig. De standsede ofte for at hvile sig, og under disse ophold talte de sammen om fortiden og fremtiden. Så langt øjet rakte, kunne de se ørkenen, som de var vandret igennem. Neden for bjerget var Israels hærskarers lejr. Her boede de mennesker, som de to udvalgte mænd havde viet den bedste del af deres liv, vist så stor interesse og bragt så store ofre for. På den anden side af Edoms bjerge gik vejen til det forjættede land - det land, hvis velsignelser Moses og Aron ikke ville komme til at nyde. De nærrede ingen oprørske følelser i hjertet og gav ikke udtryk for utilfredshed, men der hvilede en højtidelig bedrøvelse over deres ansigt, når de tænkte på, hvorfor de ikke ville få adgang til deres fædres arv.

Arons arbejde for Israel var endt. For fyre år siden - han var da tre og firs år - havde Gud kaldet ham, for at han skulle samarbejde med Moses i dennes store og betydningsfulde opgave. Sammen med sin broder havde han ledet Israels børn ud af Ægypten. Han havde holdt den store leders hænder oppe, da hebræerne kæmpede med Amalek. Han havde fået lov til at stige op på Sinajs bjerg, hvor han havde været i Guds nærhed og set hans herlighed. Herren havde tildelt Arons familie præsteembedet og vist ham den ære at indvi ham til ypperstepræst. Han havde støttet ham i hans hellige embede ved den frygtindgydende måde, hvorpå han lod den guddommelige straf falde, da han dræbte Kora og hans tilhængere. Det var ved Arons mellemkomst, at plagen blev standset. Da hans to sønner blev dræbt, fordi de havde tilsidesat Guds udtrykkelige befaling, reagerede han hverken ved at gøre oprør eller knurre. Og dog var hans ædle levned ikke pletfrit. Aron begik en frygtelig synd, da han gav efter for folkets krav og lavede guldkalven ved Sinaj. Det samme var tilfældet, da han og Mirjam blev misundelige på Moses og kritiserede ham. Han

[217]

og Moses krænkede også Herren ved Kadesj, fordi de ikke adlød befalingen om at tale til klippen for at få den til at give vand.

Det var Guds hensigt, at disse mænd, der var hans folks store ledere, skulle være Kristi repræsentanter, Aron bar Israels navne på sit bryst. Han meddelte folket Guds vilje. Han gik ind i det allerhelligste på forsoningsdagen, »aldrig uden blod« som hele Israels mellemmand. Når han var færdig, gik han ud og velsignede menigheden, ligesom Kristus kommer for at velsigne sit ventende folk, når hans forsoningsværk er til ende. Det var, fordi Aron repræsenterede vor store ypperstepræst, at hans embede var så helligt og ophøjet, og det var også dette, der gjorde hans synd ved Kadesj så alvorlig.

Det var med stor sorg, Moses afførte Aron hans hellige klæder og iførte Eleazar dem. Gud havde valgt Eleazar som Arons efterfølger. Aron fik ikke lov til at gøre tjeneste som Guds ypperstepræst i Kanaan, fordi han havde syndet ved Kadesj. Det blev nægtet ham at bringe det første offer i det herlige land og således indivi Israels arv. Moses skulle endnu en tid bære ansvaret på sine skuldre og føre folket til Kanaans grænser. Han fik lov til at se ind i det forjættede land, men måtte ikke drage derind. Hvor ville fremtiden have tegnet sig anderledes, hvis disse Guds tjenere havde bestået prøven uden at knurre, da de stod foran klippen ved Kadesj! En forkert handling kan aldrig gøres god igen. Et helt livs arbejde kan måske ikke råde bod på det, som går tabt under en kortvarig fristelse eller i tankeløshed.

Folket blev ængstelige, fordi de to store ledere havde forladt lejren og taget Eleazar med sig. Israelitterne vidste udmærket, at Eleazar skulle overtage det hellige embede efter Aron. Man ventede derfor spændt på, at de skulle komme tilbage. Når folket lod blikket glide ud over den store forsamling, så de, at næsten alle de voksne, som havde forladt Ægypten, savnedes. De var døde i ørkenen. De følte alle sammen, at der var noget ondt i vente, når de tænkte på den dom, der var blevet fældet over Moses og Aron. Nogle af dem var klar over, hvad hensigten var med den hemmelighedsfulde rejse til toppen af bjerget Hor, og deres bekymring for deres ledere forstærkedes af bitre minder og selvbekrejdelse.

Endelig kunne man se Moses og Eleazars skikkelse, da de langsomt kom ned ad bjerget, men Aron var ikke med, Eleazar var iført de hellige klæder som tegn på, at han havde overtaget det hellige embede efter sin fader. Da folket med tungt hjerte flokkedes om-

kring deres leder, fortalte Moses dem, at Aron var død i hans arme på bjerget Hor og var blevet begravet der. Forsamlingen sørgede og klagede, for Aron var elsket af alle, selv om de ofte havde voldt ham sorg. »De græd over Aron i tredive dage, hele Israels hus.«

Skriften siger ganske enkelt om Israels ypperstepræsts begravelse: »Der døde Aron, og der blev han jordet.« 5. Mos. 10, 6. Hvor er der stor forskel på denne begravelse, der blev forrettet på Guds udtrykkelige befaling, og nutidens begravelsesskikke. I vor tid bliver mennesker i høje stillinger ofte begravet med stor pomp og pragt. Aron var et af de mest fremtrædende mennesker, der nogen sinde har levet, og da han døde og blev begravet, var der kun to af hans nærmeste venner til stede. Og den ensomme grav på bjerget Hor var for bestandig skjult for Israel. Man ærer ikke Gud ved at træffe store arrangementer i anledning af et dødsfald og ved at bruge store summer på at stede de døde til hvile.

Hele forsamlingen sørgede over Aron, men de følte dog ikke tabet så smerteligt som Moses. Arons død mindede Moses alvorligt om, at hans eget liv også snart var forbi. Men selv om han kun skulle være på jorden en ganske kort tid, følte han dybt tabet af det menneske, der til stadighed havde stået ved hans side - ham, der havde delt hans glæder og sorger, hans håb og frygt i så mange, lange år. Nu skulle Moses fortsætte gerningen alene, men han vidste, at Gud var hans ven, og nu støttede han sig endnu mere til ham.

Kort efter opbruddet fra bjerget Hor led israelitterne et nederlag i kampen mod Arad, en af kanaanæerkongerne, men på deres indtrængende bøn hjalp Gud dem, og deres fjender blev besejret. I stedet for at være taknemmelige og føle deres afhængighed af Gud blev de stolte og selvsikre efter denne sejr. Det varede ikke længe, før de atter gav sig til at knurre. Denne gang var de utilfredse med, at Israels hære ikke havde fået lov til at rykke ind i Kanaan umiddelbart efter deres oprør, da spejderne aflagde rapport for fyrre år siden. De sagde, at deres lange ophold i ørkenen var en ganske unødvendig forsinkelse, og kom til det resultat, at de lige så godt kunne have besejret deres fjender dengang som nu.

Rejsen sydpå gik gennem en brændende varm dal, hvor der hverken var skygge eller plantevækst. Vejen forekom dem både lang og besværlig, og de var trætte og tørstige. Heller ikke denne gang bestod deres tro og tålmodighed prøven. De kom længere og

længere bort fra Gud ved til stadighed at se på den mørke side af deres erfaringer. De glemte, at de kunne havde undgået rejsen uden om Edom, hvis de havde ladet være med at knurre, da vandet holdt op med at flyde i Kadesj. Gud havde noget bedre i vente til dem. De burde have været fyldt med taknemmelighed til ham, fordi han straffede deres synd så mildt, men i stedet for smigrede de sig med, at de allerede kunne have været i besiddelse af det forjættede land, hvis Gud og Moses ikke havde grebet ind. Først skabte de vanskeligheder for sig selv og gjorde deres tilværelse sværere, end Gud havde villet det, og bagefter gav de ham skylden for al deres ulykke. De tænkte med bitterhed på den måde, han ledede dem på, og til sidst var de utilfredse med alt. Ægypten forekom dem mere attråværdig end friheden og det land, som Gud ledede dem til.

Efterhånden som israelitterne gav utilfredsheden frit løb, blev de så tilbøjelige til at kritisere, at de også fandt fejl ved deres velsignelser. De talte mod Gud og Moses og sagde: »Hvorfor førte I os ud af Ægypten, når vi skal dø i ørkenen? Her er jo hverken brød eller vand, og vi er lede ved denne usle føde.«

Moses henledte pligtro folkets opmærksomhed på deres store synd. Det var ene og alene Guds kraft, som havde holdt dem i live i »den store, grufulde ørken med dens giftslanger og skorpioner og vandløse ødemarker«. 5. Mos. 8, 15. Hver eneste dag på rejsen var de blevet bevaret ved den guddommelige nådes mirakel. Medens Gud ledede dem, fik de hele tiden vand til at slukke tørsten og brød fra himmelen til at stille sulten. Om dagen blev de beskyttet og værnet af skystøtten og om natten af ildstøtten. Englene stod dem bi, når de klatrede op ad de stejle klipper eller vandrede på de ujævne stier i ørkenen. Til trods for alle de strabadser, de havde været ude for, var der ikke en eneste svækling iblandt dem. Deres fødder var ikke ophovnet på deres lange rejser, og deres klæder var ikke blevet slidt. Gud havde holdt de vilde rovdyr og skovens og ørkenens giftige slanger borte. Hvis folket blev ved at beklage sig til trods for alle disse tegn på Guds kærlighed, ville Herren unddrage dem sin beskyttelse, til de lærte at sætte pris på hans nådige omsorg og søge ham med anger og ydmyghed.

[219]

De var ikke klar over, hvor mange farer de til stadighed havde været omgivet af, fordi Guds kraft havde beskyttet dem. I deres utaknemmelighed og vantro havde de ventet, at de ville dø, og nu lod

Herren dem få et møde med døden. Ørkenen vrimlede med giftslanger. Deres bid var frygteligt og fremkaldte en kraftig betændelse, som hurtigt medførte døden. Da Gud tog sin beskyttende hånd bort fra Israel, blev et stort antal af dem overfaldet af giftslanger.

Nu blev hele lejren grebet af rædsel og forvirring. Der lå døende eller døde mennesker i næsten hvert eneste telt. Ingen var sikre. Natens stilhed blev ofte brudt af gennemtrængende skrig, som vidnede om nye tilfælde. Alle var travlt optaget af at hjælpe de lidende eller udfolde de største bestræbelser for at beskytte dem, som endnu ikke var blevet bidt. Nu var der ingen, der knurrede Sammenlignet med deres nuværende lidelser var de vanskeligheder og prøvelser, de før havde været ude for, ubetydelige.

Nu ydmygede folket sig for Gud. De henvendte sig til Moses, bekendte deres synd og bad om hjælp. »Vi har syndet,« sagde de, »ved at tale imod Herren og dig.« Kort forinden havde de betegnet Moses som deres værste fjende og som årsagen til al deres elendighed og alle deres besværligheder. Men medens ordene endnu var på deres læber, var de klar over, at denne beskyldning var falsk. Og så snart de kom ud for en virkelig vanskelighed, skyndte de sig hen til Ham, som var den eneste, der kunne gå i forbøn for dem hos Gud. »Gå i forbøn hos Herren,« råbte de, »at han tager slangerne fra os!«

Gud befalede Moses at lave en kobberslange, der lignede de levende slanger, og anbringe den imellem folket på en stang. Alle de, der var blevet bidt, skulle se på denne slange, så ville de beholde livet. Moses gjorde, som han havde fået besked på, og i hele lejren rygtedes den glædelige meddelelse hurtigt, at alle, der var blevet bidt, blot behøvede at se hen på kobberslangen for at beholde livet. Mange var allerede døde, og da Moses satte slangen på stangen, var der nogle, som ikke ville tro, at de ville blive helbredt blot ved at se på metalslangen. Disse døde i deres vantro. Men et stort antal troede på det middel, Gud havde tilvejebragt. Fædre, mødre, brødre og søstre arbejdede febrilsk for at hjælpe deres lidende, døende venner med at vende deres matte øjne mod slangen. Hvis disse svage og døende mennesker blot så på slangen een gang, blev de fuldstændig helbredt.

Folket vidste godt, at kobberslangen ikke besad kraft til at fremkalde en sådan forandring hos dem, der så på den. Helbredelsen kom fra Gud. I sin visdom valgte han at åbenbare sin kraft således. På

denne enkle måde blev folket gjort opmærksom på, at denne ulykke skyldtes deres synder. De blev også forsikret om, at de ikke havde nogen grund til at frygte, når de adlød Gud, for så ville han beskytte dem.

Israel skulle lære noget meget vigtigt, da kobberslangen blev løftet op på stangen. De kunne ikke frelse sig selv fra den dødelige gift i sårene. Kun Gud kunne helbrede dem, men det blev forlangt, at de skulle vise tro på det middel, han havde tilvejebragt. De skulle se for at leve. Gud ønskede, at de skulle udvise tro, og det gjorde de netop ved at se på slangen. De vidste, at selve slangen ikke kunne hjælpe dem, men den var et symbol på Kristus. Deres tanker blev således henledt på nødvendigheden af at vise tro på hans fortjenester. Hidtil havde mange af dem følt, at de havde gjort fyldestgørende soning for deres synder ved at bringe Gud deres ofre. De stolede ikke på den kommende forløser, som disse ofre viste hen til. Nu ville Herren vise dem, at selve ofrene ikke formåede at gøre mere for dem end kobberslangen. Både ofrene og kobberslangen skulle lede deres tanker hen til Kristus, som er det store syndoffer.

[220] »Ligesom Moses ophøjede slangen i ørkenen,« sådan skulle Menneskesønnen »ophøjes, for at enhver, som tror, skal have evigt liv i ham.« Joh. 3, 14-15. Alle, der har levet på jorden, har mærket det dødelige bid af »den gamle slange, som kaldes Djævelen og Satan.« Åb. 12, 9. Syndens dødelige virkninger kan kun fjernes ved hjælp af det middel, Gud har tilvejebragt. Israelitterne reddede livet ved at se på den ophøjede slange. Dette blik forudsatte tro. De levede, fordi de troede på Guds ord og stolede på det middel, som var skaffet til veje for at helbrede dem. På samme måde kan synderen se på Kristus og leve. Synderen bliver benådet ved tro på det forsonende offer. I modsætning til symbolet, som hverken besidder liv eller kraft, har Kristus i sig selv evnen til at helbrede den angrende synder.

Selv om synderen ikke kan frelse sig selv, er der alligevel noget, som han skal gøre for at sikre sin frelse. »Den, som kommer til mig,« siger Kristus, »vil jeg aldrig støde bort.« Joh. 6, 37. Men det er nødvendigt at komme til ham, og når vi angreder vore synder, skal vi tro, at han tager imod os og benåder os. Troen er Guds gave, men vi skal gøre brug af den. Troen er den hånd, hvormed sjælen tager imod den guddommelige nådes og barmhjertigheds gaver.

Intet andet end Kristi retfærdighed kan give os ret til nådens pagts velsignelser. Der er mange, som længe har ønsket og prøvet på at få disse velsignelser, men ikke opnået dem, fordi de har haft den opfattelse, at de selv kunne gøre noget for at blive værdige til dem. De har ikke set bort fra selvet og troet, at Jesus er en frelser, som formår alt. Vi må aldrig tro, at vi kan blive frelst ved vore egne fortjenester. Kristus er vort eneste håb om frelse, »Thi der er ikke under himmelen givet mennesker noget andet navn, hvorved vi kan frelses.« Apg. 4, 12.

Når vi stoler fuldt ud på Gud og tror på Jesu fortjenester og tager imod ham som en frelser, der tilgiver synd, får vi den hjælp, vi ønsker. Ingen bør se på sig selv, som om de havde magt til at frelse sig selv. Jesus døde for os, fordi vi ikke formåede at frelse os selv. Vi har vort håb, vor retfærdiggørelse og vor retfærdighed i ham. Når vi ser vor syndighed, skal vi ikke fortvivle eller frygte for, at vi ikke har nogen frelser, eller at han ikke tænker på os i nåde. Netop i dette øjeblik indbyder han os til at komme til ham i vor hjælpeløshed og blive frelst.

Mange af israelitterne troede ikke, at det middel, som Himmelen havde tilvejebragt, kunne hjælpe dem. De var omgivet af døde og døende mennesker, og de vidste, at deres egen skæbne var beseglet uden Guds hjælp. De kunne være blevet helbredt øjeblikkeligt, men de blev ved med at jamre over deres sår og smerter og den truende død, lige til kræfterne ebbede ud, og blikket stivnede.

Hvis vi indser vor trang, skal vi ikke spilde vor energi på at sørge over vor tilstand. Vi skal ikke lade os besejre af modløshed, når vi er blevet klar over, at vor situation er håbløs uden Kristus, men stole på en korsfæstet og opstanden frelsers fortjenester. Se og lev. Jesus har påtaget sig ansvaret for verden. Hån vil frelse alle dem, der kommer til ham. Selv om millioner af mennesker, som trænger til helbredelse, vil forkaste hans tilbud om nåde, vil ikke en eneste af dem, som stoler på hans fortjenester, gå fortabt.

Mange vil ikke tage imod Kristus, før hele frelsesplanens mysterium står klart for dem. De vil ikke rette blikket mod Kristi kors i tro, skønt de ser, at tusinder har gjort det og erfaret, at det har hjulpet. Mange færdes i filosofiens labyrinter og leder efter begrundelser og beviser, som de aldrig vil finde, fordi de forkaster det vidnesbyrd, som det har behaget Gud at give. De nægter at vandre i lyset fra Ret-

færdighedens Sol, og til sidst forlanger de en forklaring på, hvorfor den skinner. Sådanne mennesker vil aldrig lære sandheden at kende. Gud vil aldrig fjerne alle årsager til tvivl. Han giver menneskene tilstrækkelige beviser at grunde deres tro på, og hvis de ikke tager imod dem, lader han dem blive i mørke. Hvis de, der var blevet bidt af slanger, var begyndt at tvivle og stille spørgsmål, før de havde set på kobberslangen, ville de være døde. Det er først og fremmest vor pligt at se, og troens blik vil skænke os liv.

[221]

Kapitel 39—Basans erobring

Da israelitterne havde tilbagelagt rejsen sønden om Edom, drog de mod nord og marcherede atter i retning af det forjættede land. Nu gik vejen over en stor højslette, hvor der blæste en kold, frisk vind fra bjergene. Det var en dejlig forandring, efter at de havde vandret i den tørre dal, og de marcherede glade og håbefulde fremad i hurtigt tempo. Da de var gået over Zeredbækken, drog de østen om Moabs land, for Herren havde sagt: »Du må ikke angribe Moab eller indlade dig i krig med dem, thi jeg vil ikke give dig noget af deres land i eje; thi Lots sønner har jeg givet Ar i eje.« De fik den samme befaling med henblik på ammonitterne, som også var efterkommere af Lot.

Israelitternes hærskarer drog stadig nordpå og nåede snart amoritternes land. Dette stærke og krigeriske folk beboede oprindeligt den sydlige del af Kanaans land, men da folketallet voksede, overskred de Jordan, førte krig mod moabitterne og tog en del af deres land i besiddelse. Her slog de sig ned og beherskede ubestridt hele området fra Arnonfloden så langt nordpå som til Jabbokfloden. Vejen til Jordan, som israelitterne ønskede at benytte, gik direkte gennem dette område, og Moses sendte et fredeligt budskab til amoritterkongen Sihon i hans hovedstad: »Lad mig drage gennem dit land; jeg skal holde mig til vejen uden at bøje af til højre eller venstre. Fødevarer at spise skal du sælge mig for penge, og vand at drikke skal du give mig for penge, jeg beder kun om at måtte drage igennem til fods.« Svaret var et afgjort nej, og alle amoritternes krigere drog ud for at standse de fremtrængende israelitter. Den vældige hær slog israelitterne med rædsel, fordi Israel ikke var forberedt til et slag med veludrustede og veldisciplinerede styrker. Fjenderne havde den fordel, at de var krigsvante. Menneskeligt set ville Israel hurtigt være besejret.

Men Moses holdt blikket fæstnet på skystøtten og opmuntrede folket med, at tegnet på Guds nærværelse stadig var hos dem. Samtidig bød han dem gøre alt, hvad der stod i menneskelig magt, for at forberede sig på krig. Deres fjender var ivrige efter at komme i kamp

og var sikre på, at de kunne udrydde de uforberedte israelitter. Men han, der ejer alle lande, havde befalet Israels leder: »Bryd nu op og gå over Arnonfloden! Se, jeg har givet Hesjbons konge, amoritten Sihon, og hans land i din hånd; giv dig kun til at drive ham bort og føre krig med ham! Fra i dag af begynder jeg at vække frygt og rædsel for dig hos alle folkeslag under himmelen; blot de hører om dig, skal de ryste og bæve for dig!«

[222] De folkeslag, der boede ved Kanaans grænser, kunne være blevet sparet, hvis de ikke i trods mod Guds ord havde hindret Israels fremmarch. Herren havde også vist sin langmodighed, venlighed og medlidenhed mod disse hedenske folkeslag. Da Abraham så i et syn, at hans sæd, Israels børn, skulle være udlændinge i et fremmed land i fire hundrede år, gav Herren ham dette løfte: »I det fjerde slægtled skal de vende tilbage hertil; thi endnu er amoritternes syndeskyld ikke fuldmoden.« 1. Mos. 15, 16. Selv om amoritterne var afgudsdyrkere og havde forspildt deres ret til at leve på grund af deres store ondskab, skånede Gud dem i fire hundrede år for at give dem et umiskendeligt bevis på, at han var den eneste sande Gud, himmelens og jordens skaber. De havde hørt om alle de mirakler, han gjorde, da han førte Israel ud af Ægypten. De havde fået tilstrækkelige beviser. De kunne have lært sandheden at kende, hvis de havde villet afstå fra deres afgudsdyrkelse og tøjlesløshed. Men de forkastede lyset og holdt fast ved deres afguder.

Da Herren for anden gang førte sit folk imod Kanaans grænser, fik disse hedenske folkeslag atter et bevis på hans magt. De så, at Gud var med israelitterne, da de sejrede over kong Arad og kanaanæerne, og da han ved et mirakel frelste dem, der var ved at dø af slangebid. Skønt det blev nægtet Israel at marchere gennem Edoms land, og de derfor blev tvunget til at benytte den lange og vanskelige vej langs Det røde Hav, havde de aldrig vist fjendtlighed eller voldt skade på liv eller ejendom, da de drog forbi Edom, Moab og Ammon. Da Israel nåede amoritternes grænse, bad de om tilladelse til at rejse direkte gennem landet og lovede at overholde de samme regler, som havde været bestemmende for deres handlemåde over for andre folkeslag. Da amoritterkongen afslog denne høflige anmodning og trodsigt samlede sin hær for at drage i krig, fyldtes amoritternes syndebøger, og Gud ville nu gribe ind for at tilintetgøre dem.

Israelitterne drog over Arnonfloden og rykkede frem mod fjenden. Det kom til kamp, og Israels hær sejrede. De forfulgte sejren og tog hurtigt amoritternes land i besiddelse. Det var fyrsten over Herrens hær, der besejrede sit folks fjender. Han ville have gjort akkurat det samme for otte og tredive år siden, hvis Israel havde stolet på ham.

Fyldt med håb og mod drog Israels hær nu fremad. De marcherede stadig mod nord og kom snart til et land, der meget vel kunne sætte deres mod og deres tillid til Gud på prøve. Foran dem lå det stærke og store kongerige Basan, hvor der var talrige store, befæstede byer, som selv i vor tid vækker verdens beundring. Der var »tresindstyve byer befæstet med høje mure, porte og portslåer, foruden de mange åbne byer«. 5. Mos. 3, 1. 11. Husene var bygget af store, sorte sten, der var af sådanne dimensioner, at bygningerne kunne modstå ethvert angreb med de midler, man havde til rådighed på den tid. Landet var fuldt af skumle huler, svimlende afgrunde, gabende kløfter og klippefæstninger. Landets indbyggere, der var efterkommere af en kæmpeslægt, var store og stærke og var kendt for deres voldsomhed og grusomhed, at de var en skræk for alle omkringboende folk. Landets konge, Og, var kendt viden om for sin størrelse og sit mod og vakte beundring, selv blandt et folk af kæmper.

Men skystøtten bevægede sig fremad, og de hebraiske hære fulgte efter den til Edre'i, hvor kæmpekongen og hans hær afventede deres ankomst. Kong Og havde valgt slagmarken med stor omhu. Byen Edrei lå i udkanten af en højslette, der hævede sig brat over slettelandet og var dækket af forrevne, vulkanske klipper. Der var kun adgang til byen ad smalle, stejle stier. Hvis han led nederlag, kunne hans soldater skjule sig imellem de øde klipper, hvor de fremmede umuligt kunne forfølge dem.

Kongen drog sejrstolt ud på den åbne slette med en stor hær, mens der lød hånende tilråb fra højsletten ovenfor, hvor man kunne skimte tusinder af spyd, parat til kamp. Da hebræerne fik øje på kongens kæmpeskikkelse, der ragede op mellem hans soldater, og da de så den vældige hær, der omgav ham, og den tilsyneladende uindtagelige fæstning, bag hvilken usete tusinder var gået i stilling, skælvede mangan israelits hjerte af frygt. Moses, derimod, var rolig og beslutsom. Herren havde sagt om kongen af Basan: »Frygt

ikke for Ham, thi jeg giver ham i din hånd tillige med hele hans folk og land, og du skal gøre ved ham, som du gjorde ved Sihon, amoritterkongen i Hesjbon.«

[223] Deres leders urokkelige tro indgød folket tillid til Gud. De stolede alle sammen på Guds almægtige arm, og han svigtede dem ikke. Hverken kæmper eller befæstede byer, bevæbnede hære eller klippefæstninger kunne modstå Herrens fyrstes hær. Det var Herren selv, der førte hæren, slog fjenden på flugt og sikrede Israel sejren. Den kæmpestore konge og hans hær blev tilintetgjort, og israelitterne erobrede hurtigt hele landet. Således udryddedes dette mærkelige folk, der var gennemsyret af synd og afskyeligt afguder.

Da Gilead og Basan blev erobret, mindedes mange af israelitterne de begivenheder, som for næsten fyrre år siden var årsag til, at de blev dømt til den lange ørkenvandring. De befandt sig dengang i Kadesj. Nu så de, at spejdernes rapport om det forjættede land i mange henseender var korrekt. Byerne var meget store og omgivet af mure, og hebræerne var kun dværge i sammenligning med de kæmpestore indbyggere. Men de kunne også se, at deres fædres katastrofale fejl bestod i at nære mistillid til Guds magt. Det var udelukkende af denne grund, at de ikke fik lov til at drage ind i det herlige land med det samme.

Da de traf forberedelse til at drage ind i Kanaan første gang, var landets erobring ikke forbundet med nær så store vanskeligheder som nu. Gud havde lovet sit folk at drage foran dem og kæmpe for dem, hvis de ville adlyde ham. Desuden ville han sende gedehamse efter landets indbyggere for at drive dem bort. På det tidspunkt var de forskellige folkeslag endnu ikke grebet af frygt, og der var ikke truffet nævneværdige forberedelser for at hindre israelitterne i at drage fremad. Men da Herren på det nuværende tidspunkt bød Israel marchere fremad, blev de mødt af årvågne og stærke fjender og stod over for at skulle kæmpe imod store og veludrustede hære, som var parate til at standse dem.

I kampen mod Og og Sihon blev folket stillet på prøve på akkurat det samme punkt, hvor deres fædre totalt svigtede. Det var blot langt sværere at bestå prøven nu, end da Gud i sin tid befalede Israel at drage fremad. Vanskelighederne var meget større nu, end da de nægtede at gå, da de fik befaling til at marchere i Herrens navn, Gud prøver endnu sit folk på denne måde, og hvis de ikke består prøven,

fører han dem tilbage til det samme punkt og gør det mere krævende og vanskeligt for dem anden gang. Sådan bliver han ved, til de består prøven. Hvis de stadig gør oprør, tager han sit lys bort fra dem og lader dem tilbage i mørket.

Nu kom hebræerne til at tænke på, at de var blevet slået og havde mistet flere tusind mand, da de drog ud i kamp ved en tidligere lejlighed. Men dengang drog de ud i strid med Guds befaling. De var draget i krig uden Moses, som var valgt til deres leder af Gud, uden skystøtten, som var symbolet på Guds nærværelse, og uden arken. Denne gang var Moses med dem, og han styrkede deres hjerte med ord, der indgød dem håb og tro. Guds Søn gik i spidsen, indhyllet i skystøtten, og den hellige ark var også med hæren. Deres erfaring indebærer en lærdom til os. Israels vældige Gud er også vor Gud. Vi kan stole fuldt og fast på ham, og hvis vi adlyder hans befalinger, vil han hjælpe os på en lige så umiskendelig måde, som han hjalp sit folk fordum. Hvert eneste menneske, som bestræber sig på at følge pligtens vej, vil til tider blive plaget af tvivl og vantro. Vejen er somme tider så fyldt med tilsyneladende uoverstigelige vanskeligheder, at det slår modet ned hos dem, som er tilbøjelige til at blive modløse. Gud siger til sådanne: Gå fremad! Gør din pligt, hvad det end skal koste. De vanskeligheder, som syner så vældige og fylder din sjæl med frygt, vil forsvinde, når du går fremad på lydighedens vej og ydmygt stoler på Gud.

[224]

Kapitel 40—Bileam

Efter Basans erobring vendte israelitterne tilbage til Jordan og slog lejer ved floden over for det sted, hvor den løber ud i Det døde Hav, lige over for Jerikosletten. Her forberedte de sig til den forestående invasion i Kanaan. De befandt sig lige på grænsen til Moab, og moabitterne var rædselsslagne over, at invasionshæren var så nærved.

Israelitterne havde ikke gjort moabitterne fortræd, men moabitterne havde alligevel med bange anelser fulgt med i alt, hvad der var sket i de omkringliggende lande. Hebræerne havde besejret amoritterne, som i sin tid havde tvunget moabitterne til at trække sig tilbage, og Israel havde nu herredømmet over det område, som amoritterne havde erobret fra moabitterne. Basans hære var blevet besejret af den mystiske magt, der var skjult i skystøtten, og hebræerne havde taget de stærke fæstninger i besiddelse. Moabitterne turde ikke angribe israelitterne. Det var håbløst at gribe til våben i betragtning af de overnaturlige kræfter, som stod på Israels side. Men ligesom Farao i sin tid besluttede de at benytte trolddom for at modarbejde Guds planer. De ville nedkalde en forbandelse over Israel.

Moabitterne var nært knyttet til midjanitterne, både nationalt og religiøst, og Moabs konge, Balak, satte også skræk i broderfolket og sikrede sig deres samarbejde i kampen mod Israel med dette budskab: »Nu vil denne menneskemasse opæde alt, hvad der er rundt omkring os, som okserne opæder græsset på marken!« Bileam, som var fra Mesopotamien, blev anset for at være i besiddelse af overnaturlige kræfter, og hans ry var nået til Moabs land. Man besluttede at bede ham om hjælp. »Moabs og Midjans ældste« blev derfor sendt af sted for at sikre sig hans spådomsevner og trolddomsmagt i kampen mod Israel.

Sendebudene begav sig straks ud på deres lange rejse over bjerge og gennem ørkener til Mesopotamien. Da de traf Bileam, overbragte de ham deres konges budskab: »Se, et folk er udvandret fra Ægypten; se, det har oversvømmet landet og slået sig ned lige over for mig.

Kom nu og forband mig det folk, thi det er mig for mægtigt; måske jeg da kan slå det og jage det ud af landet. Thi jeg ved, at den, du velsigner, er velsignet, og den, du forbander, forbandet!«

Bileam var en gang en god mand. Han havde været en Guds profet, men var faldet fra Herren og var blevet begærlighedens bytte. Han bekendte sig dog stadig til at være den Højstes tjener. Han var ikke uvidende om det, Gud havde gjort for Israel, og da budbringerne fremførte deres ærinde, var han fuldt ud klar over, at det var hans pligt at afslå Balaks belønning og sende dem bort. Men han vovede at lege med fristelsen og bad budbringerne blive hos ham om natten med den motivering, at han ikke kunne give dem et bestemt svar, før han havde rådspurgt Herren. Bileam vidste, at hans forbandelse ikke kunne gøre Israel fortræd. Gud stod på Israels side, og så længe de var tro imod ham, kunne ingen modstander på jorden eller i Helvede besejre dem. Men udsendingenes ord appellerede til hans stolthed: »Den, du velsigner, er velsignet, og den, du forbander, forbandet!« De kostbare gaver, som de ville bestikke ham med, og udsigten til at blive ophøjet og æret opflammede hans begær. Han tog med begærlighed imod de gaver, som blev tilbudt ham, og alt imens han foregav at vise streng lydighed imod Guds vilje, prøvede han at opfylde Balaks ønsker.

[225]

Om natten sagde Guds engel til Bileam: »Du må ikke gå med dem, du må ikke forbande det folk, thi det er velsignet!«

Om morgenen sendte Bileam modstræbende sendebudene bort, men han fortalte dem ikke, hvad Herren havde sagt. I sin vrede over, at hans drømme om rigdom og ære pludselig var bristet, udbrød han ærgerligt: »Vend tilbage til Eders land, thi Herren vægrer sig ved at give mig tilladelse til at følge med Eder!«

Bileam »ville vinde løn ved uret«. 2. Pet. 2, 12. Gud betegner havepsyge eller pengegridskhed som afgudsdyrkelse. Havepsygen havde gjort ham til en vendekåbe, og på grund af denne ene synd havde Satan fået fuldstændigt herredømme over ham. Det var dette, der forårsagede hans ulykke. Fristeren tilbyder stadig verdslig vinding og ære for at lokke mennesker til at forlade Guds tjeneste. Han fortæller dem, at de ikke kan blive velhavende, fordi de er for samvittighedsfulde. På den måde tilskyndes mange til at forlade ærlighedens slagtevej. Det ene forkerte skridt fører det næste med sig, og folk bliver mere og mere dristige. Når de først har ladet ha-

vesyge og magtbegær få magten over sig, er de parat til at vove det allerværste. Mange bilder sig selv ind, at de midlertidigt kan slå af på ærlighedens principper for at skaffe sig en eller anden verdslig fordel, og at de kan slå ind på retskaffenhedens vej igen, når de har nået deres mål. Sådanne mennesker indvikler sig i Satans snare og redder sig sjældent ud igen.

Da sendebudene meddelte Balak, at profeten havde nægtet at følge med dem, fortalte de ikke, at Gud havde forbudt ham at rejse. Kongen troede, at Bileams afslag blot skyldtes, at han ville have en større belønning, og han sendte derfor på ny høvdinge af sted, flere og mere ansete end de første. De lovede ham store æresbevisninger og havde bemyndigelse til at gå ind på en hvilken som helst betingelse, Bileam måtte stille. Balaks indtrængende budskab til profeten lød: »Undslå dig ikke for at komme til mig! Jeg vil lønne dig rigeligt og gøre alt, hvad du kræver af mig. Kom nu og forband mig det folk!«

Bileam blev stillet på prøve for anden gang. I sit svar til sendebudene foregav han at være meget samvittighedsfuld og retskaffen, og han forsikrede dem om, at hverken guld eller sølv kunne formå ham til at handle imod Guds vilje. Inderst inde ville han gerne opfylde kongens anmodning, og skønt Gud allerede klart og tydeligt havde givet sin vilje til kende, bad han sendebudene vente, for at han kunne rådspørge Gud endnu engang. Som om den Almægtige blot er et menneske, som lader sig overtale!

Da kom Gud om natten til Bileam og sagde til ham: Er disse mænd kommet til dig for at hente dig, så følg med dem; men du må ikke gøre andet, end hvad jeg siger dig! Gud lod Bileam gå så vidt, fordi han absolut ville. Bileam søgte ikke at gøre Guds vilje. Han gik sine egne veje og forsøgte at opnå Herrens godkendelse.

Der er tusinder af mennesker, som bærer sig ad på samme måde i dag. De ville ikke have svært ved at se, hvad der var deres pligt, hvis den faldt sammen med deres ønsker. De kan enten læse i Bibelen, hvorledes de bør handle, eller se det af omstændighederne eller tænke sig til det. Men hvis disse vidnesbyrd går imod deres ønsker og tilbøjeligheder, fejer de dem ofte til side og foregiver, at de vil henvende sig til Gud for at få at vide, hvad de skal gøre. De beder længe og alvorligt om lys og er tilsyneladende meget samvittighedsfulde. Men Gud er ikke at spøge med. Han lader ofte sådanne mennesker få deres vilje, men lader dem selv tage følgerne. »Mit

folk ville ikke høre min røst. Da lod jeg dem fare i deres stivsind, de vandred efter deres egne råd.« Sl. 81, 12-13. Når et menneske ser sin pligt tydeligt og klart, bør det ikke foregive at ville henvende sig til Gud for at bede om at blive fri for at gøre den. Det bør snarere bede ydmygt og underdanigt om guddommelig hjælp og visdom til at gøre, som det har fået besked på. [226]

Moabitterne var et vanartet og afguderisk folk, men i forhold til det lys, de havde fået, var deres synd ikke så stor i Himmelenes øjne som Bileams. Han foregav at være Guds profet, og derfor blev alt, hvad han sagde, anset for at være udtalt med guddommelig bemyndigelse. Det var også derfor, at han ikke fik tilladelse til at sige, hvad han ville, men skulle overbringe det budskab, som Gud ville give ham. »Du må ikke gøre andet, end hvad jeg siger dig « lød den guddommelige befaling.

Bileam havde fået tilladelse til at drage med sendebudene fra Moab, hvis de kom og hentede ham om morgenen. Sendebudene blev imidlertid utålmodige over hans tøven, og da de også ventede at få afslag fra ham næste gang, begav de sig på vej hjem uden at forhandle mere med ham. Nu havde han ikke længer nogen undskyldning for at føje Balak. Men Bileam var opsat på at få den lovede belønning. Han tog derfor det dyr, som han plejede at ride på, og red af sted. Han var bange for, at den guddommelige tilladelse skulle blive trukket tilbage. Derfor skyndte han sig så meget som muligt for ikke at gå glip af den belønning, han var så ivrig efter at få.

Men »Herrens engel stillede sig på vejen for at stå ham imod«. Dyret så det guddommelige sendebud og gik ind på marken. Bileam havde derimod ikke set engelen. Bileam drev dyret tilbage til stien med grusomme stokkeslag. Herrens engel stillede sig nu, hvor vejen var smal og indhegnet af mure. For at undgå den truende skikkelse trykkede dyret sin herres fod ind mod muren. Bileam var blind for, at det var Himmelen, der lagde ham hindringer i vejen. Han vidste ikke, at det var Gud, der standsede ham. Han blev rasende og tvang dyret til at gå videre ved skånselsløst at slå det.

Herrens engel gik nu længere frem og stillede sig i en snævring, hvor det ikke var muligt at komme til siden, hverken til højre eller venstre. Engelen indtog også denne gang en truende holdning. Det stakkels dyr rystede af skræk, gjorde holdt og sank sammen under sin rytter. Bileam blev ude af sig selv af raseri og slog dyret endnu

værre end før. Nu åbnede Gud æselets mund, og et umælende dyr talte med menneskerøst og standsede profeten i hans afsind. 2. Pet. 2, 16. Hvad har jeg gjort dig, sagde dyret, siden du nu har slået mig tre gange?

I sin vrede over at være blevet standset på sin rejse svarede Bileam dyret på samme måde, som han ville have svaret et menneske: »Du har drillet mig; havde jeg haft et sværd i hånden, havde jeg slået dig ihjel!« Her kom et menneske, som udgav sig for at være troldmand. Han var på vej hen for at udtale en forbandelse over et helt folk i den hensigt at gøre dem kraftesløse, men han havde ikke engang magt til at dræbe det dyr, han red på!

Nu blev Bileams øjne åbnet, og han så Guds engel stå med sværdet draget, parat til at dræbe ham. Han blev skrækslagen og »bøjede sig og kastede sig ned på sit ansigt«. Engelen sagde til ham: »Hvorfor slog du dit æsel de tre gange? Se, jeg er gået ud for at stå dig imod, thi du handlede overilet ved at rejse imod min vilje. Æselet så mig og veg tre gange til side for mig; og var det ikke veget til side for mig, havde jeg slået dig ihjel, men skånet dets liv!«

Bileams redning skyldtes det stakkels dyr, som han havde mishandlet. Det menneske, som gav sig ud for at være Herrens profet og at skue »den Almægtiges syner«, var så forblindet af begærlighed og ærgerrighed, at han ikke kunne se Guds engel. Men dyret så ham. Denne verdens gud har slået de vantros tanker med blindhed. (2. Kor. 4, 4.) Hvor er der mange, som er blindet på denne måde! De haster af sted på forbudne veje, overtræder Guds lov og kan ikke se, at Gud og hans engle står dem imod. Ligesom Bileam er de vrede på dem, som vil forhindre deres død.

Ved sin behandling af dyret havde Bileam vist, hvilken ånd der havde magten over ham. »Den retfærdige føler med sit kvæg, gudløses hjerte er grumt.« Ord. 12, 10. Der er kun få, der forstår, hvor syndigt det er at være ond mod dyrene eller lade dem lide mangel. Menneskets skaber har også skabt dyrene, og »hans barmhjertighed er over alle hans værker«. Sl. 145, 9. Dyrene blev skabt for menneskets skyld, men mennesket har ikke ret til at volde dem smerte ved hårdhed eller grov udnyttelse.

Det er på grund af menneskets synd, at »hele skabningen tilsammen sukker og er i veer«. Rom. 8, 22. Det er synden, der er skyld i både menneskers og dyrs lidelse og død. Mennesket bør derfor prøve

at lette byrden af de lidelser, som dets overtrædelse har forvoldt Guds skabninger, i stedet for at forøge den. Det menneske, som misbruger dyrene, fordi det har magt over dem, er både en kujon og en tyran.

Det er djævelsk at gøre fortræd, både når det går ud over mennesker og dyr. Mange mennesker er ikke klar over, at deres grusomhed vil blive afsløret, fordi dyrene ikke kan røbe noget, men hvis disse menneskers øjne blev åbnet ligesom Bileams, ville de se, at der er en engel fra Gud til stede, og han vil vidne imod dem ved den himmelske domstol. Der bliver aflagt rapport i Himmelen, og en dag vil der blive afsagt dom over dem, som misbruger Guds skabninger.

Da Bileam så Guds sendebud, blev han grebet af rædsel og sagde: »Jeg har syndet, jeg vidste jo ikke, at det var dig, der trådte i vejen for mig. Men hvis det er dig imod, vil jeg atter vende tilbage,« Herren lod ham fortsætte rejsen, men lod ham forstå, at han førte kontrol med, hvad han sagde. Gud ville vise Moab, at hebræerne stod under Himmels beskyttelse, og det skete med al ønskelig tydelighed, da han lod moabitterne se, at Bileam ikke engang kunne udtale en forbandelse over hebræerne uden Guds tilladelse.

Da Moabs konge fik at vide, at Bileam nærmede sig, drog han ham i møde ved sit lands grænse med et stort følge. Da han udtrykte sin forbavselse over, at Bileam ikke kom med det samme i betragtning af den rige belønning, der ventede ham, svarede profeten: »Se, nu er jeg kommet til dig, men mon det står i min magt at sige noget? det ord, Gud lægger mig i munden, må jeg tale!« Bileam beklagede dybt denne begrænsning i sin handlefrihed. Han var bange for, at han ikke kunne gennemføre sit forehavende, når han var under Herrens kontrol.

I pomp og pragt førte kongen og rigets ypperste mænd nu Bileam op til Bamot-Baal, hvorfra han kunne se ud over hebræernes hærskare. Betragt profeten, mens han står på sit høje stade og skuer ud over Guds udvalgte folks lejr. Israelitterne aner kun lidet om, hvad der foregår lige i nærheden. De er heller ikke til fulde klar over, at de står under Guds beskyttelse dag og nat. Hvor er Guds folks fatteevne sløv! Hvor har de altid været langsomme til at fatte Guds store kærlighed og nåde. Mon ikke deres hjerte ville blive fyldt med taknemmelighed over Guds kærlighed, og mon ikke de ville blive fyldt med ærbødighed ved tanken om Guds majestæt og magt, hvis

de kunne se, hvorledes Guds vidunderlige magt til stadighed udøves for deres skyld?

Bileam havde et vist kendskab til hebræernes ofringer, og han håbede, at han kunne sikre sig Guds velsignelse og gennemføre sit syndige forehavende ved at bringe endnu kostbarere gaver end hebræerne. Sådan var indstillingen hos de afgudsdyrkende moabitter, og disse tanker fandt nu indpas hos Bileam. Hans visdom var blevet til dårskab, hans åndelige syn var sløret, og han havde blindet sig selv ved at give efter for Satans magt.

På Bileams befaling blev der nu bygget syv altre, og han bragte et offer på hvert af altrene. Nu trak han sig tilbage til »en nøgen klippetop« for at mødes med Gud. Forinden lovede han at fortælle Balak, hvad Herren lod ham skue.

Kongen stod nu ved brændofferet sammen med Moabs fyrster og høvdinge, mens folket ivrigt flokkedes omkring dem for at vente på profeten. Endelig kom han, og folket ventede at høre de ord, der for bestandig ville lamme den mærkelige magt, som blev udøvet for at hjælpe de forhadte israelitter. Bileam sagde:

Fra Aram lod Balak mig hente,
 Moabs konge fra Østens bjerge:
 »Kom og forband mig Jakob,
 kom og kald vrede ned over Israel!«
 Hvor kan jeg forbande, når Gud ej forbander,
 nedkalde vrede, når Herren ej vredes!
 Jeg ser det fra klippernes top,
 fra højderne skuer jeg det,
 et folk, der bor for sig selv
 og ikke regner sig til hedningefolkene.
 Hvem kan måle Jakobs sandskorn,
 hvem kan tælle Israels støvgran?
 Min sjæl dø de oprigtiges død,
 og mit endeligt vorde som deres!

Bileam indrømmede, at han var kommet for at forbande Israel, men de ord, han udtalte, stod i skarp modsætning til hans hjertes følelser. Han blev tvunget til at velsigne, mens hans indre var fyldt med forbandelser.

Da Bileam kastede sit blik ud over Israels lejr, blev han overrasket over dens størrelse. Der var blevet fortalt ham, at israelitterne var en barbarisk, uorganiseret hob, som i bander overfaldt og udplyndrede landet og var en plage for de omkringboende folkeslag. Men da han så dem, fik han det stik modsatte indtryk. Der var fuldstændig orden i den store lejr, og alt bar præg af gennemført disciplin. Han så, at Israel nød Guds yndest, og at de var hans udvalgte folk. De skulle ikke stå på samme stade som andre nationer, men være hævet over dem. »Et folk, der bor for sig selv og ikke regner sig til hedningefolkene.« Da disse ord blev udtalt, havde israelitterne ikke fast opholdssted, og Bileam kendte ikke deres særegnede karakter eller deres sæder og skikke. Men hvor fik denne profeti en slående opfyldelse i Israels historie! Gennem hele deres fangenskab og i alle århundrederne efter deres adspredelse mellem verdens nationer er de vedblevet at være et særskilt folk. På samme måde er Guds folk det sande Israel som findes spredt mellem alle folkeslag, blot fremmede på jorden, og Himmelen er deres fædreland.

Bileam så ikke blot den hebraiske nations historie, han så også Guds sande Israels vækst og fremgang lige til verdens ende. Han så den velsignelse, som den Højeste skænker dem, der elsker og frygter ham. Han så, at Gud bar dem på armen, når de gik gennem dødsskygens mørke dal, og han var vidne til, at de opstod af graven, kronet med herlighed, ære og udødelighed. Han så også de forløste nyde den nye jords evige glæder. Med alt dette for øje udbrød han: »Hvem kan måle Jakobs sandskorn, hvem kan tælle Israels støvgran?« Da han så den herlige krone, som prydede hvert eneste hoved, og den glæde, der udstrålede fra alles ansigt, og idet han så frem til deres evige tilværelse i ublandet glæde, bad han denne højtidelige bøn: »Min sjæl dø de oprigtiges død, og mit endeligt vorde som deres.«

Hvis Bileam havde taget imod det lys, som Gud gav ham, ville han have omsat sine ord i handling i dette øjeblik og straks have afbrudt forbindelsen med Moab. Han ville ikke længer have trukket veksler på Guds nåde, men ville være kommet tilbage til Gud i dyb anger. Men Bileam higede efter uretfærdighedens løn, og han var fast besluttet på at få den.

Balak havde ventet, at der ville blive udtalt en forbandelse, der ville ramme Israel som en fortærende pest. Da han nu hørte profetens ord, udbrød han vredt: »Hvad har du gjort imod mig! Jeg lod dig

hente, for at du skulle forbande mine fjender, og se, du har velsignet dem!« Bileam prøvede at gøre en dyd af nødvendigheden og foregav, at han havde taget samvittighedsfuldt hensyn til Guds vilje og udtalt de ord, som var blevet tvunget over hans læber af den guddommelige magt. Han svarede: »Skal jeg ikke omhyggeligt sige, hvad Herren lægger mig i munden?«

Balak kunne ikke opgive sit forehavende på dette tidspunkt. Han drog den slutning, at det imponerende syn af hebræernes vældige lejr havde slået Bileam med en sådan frygt, at han ikke vovede at besværge dem. Kongen besluttede at tage profeten med hen til et sted, hvor man kun kunne se en mindre del af folket. Hvis han kunne få Bileam til at forbande en del af folket ad gangen, ville hele lejren hurtigt være dømt til undergang. Der blev gjort et nyt forsøg på et højdepunkt, som hed Pisga. Der blev bygget syv nye altre og bragt de samme ofre som første gang. Kongen og hans høvdinge blev stående ved ofrene, mens Bileam gik hen for at møde Gud. Profeten fik atter et guddommeligt budskab, som han ikke kunne forandre eller tilbageholde.

Da han kom tilbage til det ventende selskab, blev han mødt med ordene: »Hvad har Herren sagt?« Ligesom første gang blev kongens og fyrsternes hjerte grebet af rædsel over svaret:

»Gud er ikke et menneske, at han skulle lyve,
 et menneskebarn, at han skulle angre;
 mon han siger noget uden at gøre det,
 mon han taler uden at fuldbyrde det?
 Se, at velsigne er mig givet,
 så velsigner jeg og tager intet tilbage!
 Man skuer ej nød i Jakob,
 ser ej trængsel i Israel;
 Herren dets Gud er med det,
 og kongejubel lyder hos det.«

[229] Dybt grebet af disse åbenbaringer udbrød Bileam: »Thi mod Jakob hjælper ej galder, trolddom ikke mod Israel.« Den store troldmand havde prøvet at bruge sin trolddomsmagt i overensstemmelse med moabitternes ønske, men med henblik på denne begivenhed skulle det siges om Israel: »Hvad har Gud gjort?« Så længe de stod

under Guds beskyttelse, kunne intet folk og intet rige besejre dem, selv ikke ved hjælp af al Satans magt. Hele verden skulle falde i undren over den vidunderlige måde, hvorpå Gud arbejdede for sit folk: et menneske, som var besluttet på at gå syndens ærinde, stod så fuldstændigt under den guddommelige magts kontrol, at han i stedet for at forbande udtalte de rigeste og smukkeste løfter i et ophøjet og gribende poetisk sprog. Den omsorg, som Gud viste over for Israel på dette tidspunkt, skulle være et løfte om hans beskyttende omsorg for sine lydige, trofaste børn til alle tider. Når Satan tilskyndede onde mennesker til at bagtale, plage og udrydde Guds folk, ville de tænke på denne tildragelse, og deres mod og deres tro på Gud ville blive styrket.

Moabs konge udbrød nedslået og fortvivlet: »Vil du ikke forbande det, så velsign det i alt fald ikke!« Han havde trods alt stadig et ringe håb i sit hjerte og besluttede at gøre et nyt forsøg. Han førte nu Bileam op på Peors bjerg, hvor der lå et tempel, som var indviet til den tøjlesløse dyrkelse af deres gud Baal. Her blev der bygget lige så mange altre som før og bragt det samme antal ofre. Denne gang gik Bileam ikke afsides som tidligere for at lære Guds vilje at kende. Han gav det ikke udseende af, at han ville gøre brug af trolddom, men stillede sig ved siden af altrene og så ud over Israels telte. Atter hvilede Guds Ånd over ham, og fra hans læber lød dette guddommelige budskab:

»Hvor herlige er dine telte, Jakob, og dine boliger, Israel!

Som dale, der strækker sig vidt, som haver langs med en flod,

som aloetræer, Herren har plantet, som cedre ved vandets bred.

Dets spande flyder over med vand, dets korn får rigelig væde.

Mægtigere end Agag er dets konge, og ophøjet er dets kongedømme

Det lægger sig, hviler som en løve, ja, som en løvinde, hvo tør vække det!

Velsignet, hvo dig velsigner, forbandet, hvo dig forbander!«

Guds folks velstand skildres her i nogle af de smukkeste billeder fra naturen. Profeten sammenligner Israel med frugtbare dale, som

bærer en rig høst, med blomstrende haver, der vandes af evigt rindende kilder og ned det vellugtende sandeltræ og den majestætiske Ceder. Det sidste billede er et af de smukkeste og mest passende i det inspirerede ord. Alle Østens folk holdt Libanons ceder i ære.

Den træsort, som dette træ tilhører, findes overalt på jorden, hvor mennesker har færdedes. Disse træer vokser lige fra de arktiske egne til troperne. De trives, hvor der er varmt, og trodser kulden, hvor der er koldt. De vokser frodigt langs flodbredden og hæver deres knejsende krone i den tørre ødemark. De sender deres rødder dybt ned i bjergenes klippegrund og trodser frejdigt stormen. Deres blade er friske og grønne, når alle andre træer står nøgne i vinterkulden. Libanons ceder udmærker sig fremfor alle andre træer ved sin styrke, urokkelighed og holdbarhed, og dette træ bruges som et symbol på dem, hvis liv er »skjult med Kristus i Gud«. Kol. 3, 3. Skriften siger: »De retfærdige vokser som Libanons ceder«. Sl. 92, 13. Den guddommelige hånd har givet cedertræet den ophøjede plads som skovens konge. »Ingen cypres havde mage til grene, ingen planten havde kviste som den.« (Ez. 31, 8.) Intet træ i Guds have målte sig med den. Cederen anvendes atter og atter som et symbol på kongeværdighed, og når skriften benytter den som et billede på de retfærdige, viser dette, hvorledes Himmelen ser på dem, der gør Guds vilje.

Bileam sagde i sin profeti, at Israels konge ville blive mægtigere end Agag. Amalekitternes konger bar navnet Agag, og amalekitterne var en mægtig nation på dette tidspunkt. Men hvis Israel var tro over for Gud, ville de besejre alle deres fjender. Israels konge var Guds Søn, og en dag ville hans trone blive rejst på Jorden, og han ville udøve sin magt over alle jordiske konger.

Da Balak lyttede til profetens ord, blev han grebet af skuffelse, frygt og raseri. Han var vred over, at Bileam ikke gav ham den mindste smule opmuntring, når alting skulle gå ham imod. Han foragtede profetens bedrageriske fremgangsmåde og så ned på ham, fordi han var gået på akkord. Kongen sagde vredt: »Skynd dig derhen, hvor du kom fra! Jeg lovede dig rigelig løn, men nu har Herren unddraget dig den!« Bileam svarede, at han havde fortalt kongen på forhånd, at han kun kunne bringe det budskab, som Gud gav ham.

Inden Bileam vendte hjem til sit folk, udtalte han en smuk og ophøjet profeti om verdens frelser og Guds fjenders endelige tilintetgørelse:

»Jeg ser ham, dog ikke nu, jeg skuer ham, dog ikke nær!

En stjerne opgår af Jakob, et herskerspir løfter sig fra Israel!
Han knuser Moabs tindinger og alle setsønnernes isse.«

Han sluttede med at forudsige Moabs, Edoms, Amaleks og kenitternes fuldstændige udryddelse og tilintetgjorde derved den moabitiske konges sidste håb.

Bileam var en skuffet mand. Hans drømme om rigdom og ære var slået fejl, han havde pådraget sig kongens vrede, og han var klar over, at han var genstand for Guds mishag. Således vendte han hjem fra den rejse, han selv havde valgt at begive sig ud på. Da han var kommet hjem, forlod Guds Ånd ham og øvede ikke længer nogen indflydelse over ham. Nu tog begærligheden, som blot var blevet holdt i skak, magten over ham. Han var villig til at benytte et hvilket som helst middel for at få den gave, Balak havde lovet. Bileam vidste, at Israels fremgang var afhængig af deres lydighed mod Gud, og at de kun kunne besejres, hvis de blev ledt i synd. Han besluttede nu at skaffe sig Balaks belønning ved at vise moabitterne, hvorledes de kunne nedkalde en forbandelse over Israel.

Han rejste øjeblikkelig tilbage til Moabs land og forelagde kongen sine planer. Moabitterne var selv overbevist om, at Gud ville være israelitternes skjold, så længe Israel blev ved at være tro over for ham. Bileams plan gik ud på at skille Israel fra Gud ved at lokke dem til afgudsdyrkelse. Hvis de kunne lokkes til at deltage i den tøjlesløse tilbedelse af Baal og Astarte ville deres almægtige beskytter blive deres fjende, og så ville de hurtigt blive et bytte for de omkringboende brutale, krigeriske folkeslag. Kongen gik beredvilligt ind på denne plan, og Bileam blev hos ham for at hjælpe til med at gennemføre den.

Bileam så, hvorledes hans djævelske plan lykkedes. Han så Guds forbandelse ramme Guds folk. Tusinder blev dræbt af Guds straffedomme. Men den guddommelige retfærdighed, som straffede Israels synd, lod ikke dem, der havde ledt folket i fristelse, gå fri. Bileam blev dræbt i krigen mellem Israel og midjanitterne. Han

havde en forudanelse om, at hans liv nærmede sig afslutningen, da han sagde »Min sjæl dø de oprigtiges død, og mit endeligt werde som deres!« Men Bileam havde ikke valgt at leve som de oprigtige, og han fik samme skæbne som Guds fjender.

Der er visse lighedspunkter mellem Bileams og Judas skæbne, og deres karakter har også meget tilfælles. Begge prøvede at tjene både Gud og mammon, men det mislykkedes totalt. Bileam kendte den sande Gud og foregav at tjene ham. Judas troede, at Jesus var Messias, og sluttede sig til hans efterfølgere. Bileam håbede, at han kunne skaffe sig rigdomme og verdslig ære ved at tjene Gud. Da det ikke lykkedes, blev det hans fald, og han mistede livet. Judas håbede også, at han kunne sikre sig rigdom og opnå en høj stilling i det verdslige rige, som han troede, at Messias stod i begreb med at oprette. Da hans drømme bristede, faldt han fra og gik sin undergang i møde. Både Bileam og Judas havde haft et stort lys og store forrettigheder; men en eneste synd forgiftede hele deres karakter og forårsagede deres død.

Det er farligt at nære et ukristeligt karaktertræk i hjertet. Hvis man hæger om blot en eneste synd, vil denne lidt efter lidt nedværdige karakteren, og alle de ædle karaktertræk vil blive underkastet den onde tilbøjelighed. Hvis man lader samvittigheden være ubeskyttet på blot et enkelt punkt, giver efter for en dårlig vane og undlader at opfylde pligtens store krav blot en gang, svækker man sjælens forsvar og lader Satan komme ind og forføre en. Vort eneste værn består i, at vi daglig af et oprigtigt hjerte beder den bøn, som David bad: at Gud vil lede os på sine veje, for at vi ikke skal vakle. Sl. 17,

[231] 5.

Kapitel 41—Frafaldet ved Jordan

Israels sejrrige hære var vendt tilbage fra Basan med jublende hjerte og fornyet tro på Gud. De havde allerede erobret et stykke værdifuldt land, og de var sikre på, at de hurtigt kunne erobre Kanaan. Kun Jordanfloden skilte dem fra det forjættede land. Lige på den anden side af floden var der en frodig slette. Den var gennemstrømmet af floder, der blev forsynet med vand fra sprudlende kilder, og prægtige palmetræer kastede deres skygge over sletten. På vestsiden af sletten hævede Jerikos tårne og paladser sig. Byen var omgivet af så frodige palmelunde, at den blev kaldt »Palmestaden«.

På østsiden af Jordan var der også en slette. Den afgrænsedes af floden og den højslette, som de var rejst hen over. Den var mange kilometer bred og fulgte floden et langt stykke. Denne hegnede dal havde tropeklima. Her voksede sjittimeller akacietræet, efter hvilket sletten blev kaldt »Sjittims dal«. Her slog israelitterne lejr, og i akacielundene langs floden fandt de et behageligt fristed.

Men i disse dejlige omgivelser skulle de møde en fare, som var værre end store krigshære og ørkenens vilde dyr. Dette land, der var så rigt udstyret fra naturens hånd, var blevet besmittet af sine indbyggere. Når folket tilbød den førende guddom Baal, udfoldedes de mest nedværdigende og lastefulde scener. Mangfoldige steder her var berygtet på grund af afgudsdyrkelse og tøjlesløshed, og selv stednavnene antydede folkets ondskab og fordærv.

I disse omgivelser blev Israel udsat for en fordærvende indflydelse. Folkets tanker blev fortrolige med den ondskab, som de til stadighed så antydet. Det var også demoraliserende for dem at leve i magelighed og lediggang. Næsten uden at de selv vidste det, gled de bort fra Gud, og de befandt sig snart i en tilstand, hvor de var et let bytte for fristelser.

Mens de lå i lejr ved Jordan, traf Moses forberedelser til invasionen i Kanaan. Dette arbejde lagde beslag på al den store leders tid. Denne ventetid var en hård prøve for folket, og i løbet af nogle få

uger havde de sat en stor plet på nationens historie ved et frygteligt moralsk fald.

I begyndelsen havde israelitterne og deres hedenske naboer ikke ret megen forbindelse med hinanden, men efter nogen tids forløb begyndte midjanitiske kvinder at snige sig ind i lejren. Deres tilstedeværelse vakte ingen uro, og de gik så stille med deres planer, at Moses slet ikke lagde mærke til dem. Disse kvinder havde til opgave at få hebræerne til at overtræde Guds lov, gøre dem interesseret i hedenske skikke og forlede dem til afgudsdyrkelse. Disse planer skjulte de på det omhyggeligste under venskabets kappe, og ikke engang folkets vagtposter nærrede mistanke.

[232] Bileam foreslog, at kongen af Moab skulle holde en stor fest til ære for deres guder, og der blev truffet en hemmelig aftale om, at Bileam skulle tilskynde israelitterne til at deltage i festen. De betragtede ham som Guds profet, og derfor havde han ikke svært ved at nå sit mål. Et stort antal israelitter overværede festen sammen med ham. De vovede sig ind på forbuden grund og blev fanget i Satans snare. De blev fortryllet af musikken og dansen og af de hedenske præstinders skønhed og lod hånt om den troskab, de skyldte Gud. Mens de deltog i festlighederne, blev deres sanser sløvet af vin, og de mistede selvkontrollen. Lidenskaberne tog fuldstændig magten over dem. Da de først havde besmittet samvittigheden ved at hengive sig til utugt, var det en let sag at overtale dem til at bøje sig for afguderne. De ofrede ved de hedenske altre og tog del i de mest nedværdigende ceremonier.

Det varede ikke længe, før giften havde bredt sig som en dødelig sygdom i hele Israels lejr. De mennesker som ville have besejret deres fjender i åben kamp, blev overvundet af hedenske kvinders list. Folket syntes at være fuldstændig opslugt af det, de oplevede. Deres øverster og ledere var de første til at overtræde Guds lov, og så mange af folket var skyldige, at frafaldet berørte hele nationen. »Og Israel holdt til med Baal-Peor.« Da Moses blev klar over, hvad der var sket, var fjendernes planer lykkedes så godt, at israelitterne ikke blot tog del i den tøjlesløse tilbedelse på Peors bjerg, men de hedenske ceremonier blev praktiseret i selve Israels lejr. Den gamle leder blev fyldt af harme, og Herrens vrede blussede op.

Bileam kunne ikke skille Israel fra Gud ved hjælp af al sin trolddomskunst, men nu fremkaldte folkets synd denne adskillelse. Straf-

fen faldt omgående og fik folket til at indse, hvor alvorlig deres synd var. Der udbrød en frygtelig pest i lejren, og titusinder døde straks. Gud befalede, at dommerne skulle dræbe lederne i dette frafald. Denne ordre blev øjeblikkelig efterkommet. Disse syndere blev dræbt og deres legeme hængt op under åben himmel for hele Israels øjne. Den hårde straf, der blev tildelt folkets ledere, skulle give Israel et uudsletteligt indtryk af Guds afsky for deres synd og af hans frygtelige vrede.

De følte alle sammen, at straffen var retfærdig, og folket skyndte sig hen til åbenbaringsteltet og bekendte grædende og angergivent deres synd. Mens de således stod og græd for Guds åsyn ved indgangen til åbenbaringsteltet - plagen krævede stadig sine ofre, og dommerne var i fuld gang med deres frygtelige hverv - gik Zimri, der var en af Israels øverster, frækt ind i lejren sammen med en midjanitisk skøge, der var datter af en »stammehøvding for et fædrenehus blandt midjanitterne« og førte hende til sit telt. Lasten havde aldrig før været så stor og indgroet. Zimri, der var beruset af vin, kundgjorde sin »synd som Sodoma« og pralede med sin skam. (Es. 3, 9.) Præsterne og lederne havde kastet sig til jorden i sorg og ydmygelse. De græd »imellem forhal og alter« og bønfuldt bad Herren om at spare sit folk og ikke overgive sin arv til skændsel. På dette tidspunkt fremturede denne øverste i Israel i synd for øjnene af hele menigheden, som om han ville trodse Guds hævn og gøre nar af folkets dommere. Ypperstepræsten Eleazars søn Pinehas trådte frem af menighedens midte, greb et spyd og »fulgte den israelitiske mand ind i sengekammeret« og dræbte dem begge to. Da standsede plagen. Den præst, som havde fuldbyrdet Guds dom, blev æret i hele Israels påsyn, og han og hans hus fik løfte om et evigt præstedømme.

Pinehas »har vendt min vrede fra israelitterne«, sagde Gud. »Derfor skal du sige: Se, jeg giver ham min fredspagt! Et evigt præstedømmes pagt skal blive hans og efter ham hans efterkommeres lod, til løn for at han var nidkær for sin Gud og skaffede israelitterne soning.«

De straffedomme, som hjemsøgte israelitterne på grund af deres synd i Sjittim, udryddede de sidste af den store skare, som næsten fyrre år tidligere var blevet dømt til at dø i ørkenen. Da der på Guds befaling blev holdt mandtal over folket i lejren på Jordans sletter, var der ingen tilbage, »som var mønstret af Moses og præsten-Aron,

da de mønstrede israelitterne i Sinajs ørken«. Der var »ingen tilbage af dem undtagen Kaleb, Jefunnes søn, og Josua, Nuns søn«. 4. Mos. 26, 64-65.

[233] Gud havde straffet israelitterne, fordi de havde ladet sig forføre af midjanitterne, men de mennesker, der havde fristet dem, skulle også få den guddommelige retfærdigheds vrede at føle. Amalekitterne, som havde angrebet Israel ved Refidim og kastet sig over dem, der gik bagest på grund af udmattelse og træthed, blev først straffet længe efter. Midjanitterne, derimod, som havde forledt Israel til at synde, fik hurtigt den guddommelige straf at føle, fordi de var langt farligere fjender. »Skaf israelitterne hævn over midjanitterne.« 4. Mos. 31, 2. Sådan lød Guds befaling til Moses. Den blev omgående efterkommet. Der blev valgt tusind mand fra hver stamme, og disse blev sendt af sted under Pinehas ledelse. »De drog så ud i kamp mod midjanitterne, som Herren havde pålagt Moses; og foruden de andre, der blev slået ihjel, dræbte de også Midjans konger, Midjans fem konger; også Bileam, Beors søn, dræbte de med sværdet.« 7-8. v. På Moses' befaling dræbte de også de kvinder, som hæren havde taget til fange. Kvinderne havde den største skyld og var de farligste af Israels fjender.

Sådan døde de, der havde lagt onde planer mod Guds folk. Salmisten siger: »Folkene sank i graven, de grov, deres fod blev hildet i garnet, de satte.« Sl. 9, 16. »Thi Herren bortstøder ikke sit folk og svigter ikke sin arvelod. Den retfærdige kommer igen til sin ret.« Når mennesker jager »den retfærdiges liv«, vender Herren »deres uret imod dem selv, udsletter dem for deres ondskab«. Sl. 94, 14-15. 21. og 23.

Da der blev sendt bud efter Bileam, for at han skulle forbande hebræerne, kunne han ikke gøre dem fortræd ved hjælp af al sin trolddom, for Herren havde ikke skuet »nød i Jakob«, »ej trængsel i Israel«. 4. Mos. 23, 21. Men da israelitterne overtrådte Guds lov ved at give efter for fristelsen, stod de ikke længer under Guds beskyttelse. Når Guds folk trofast holder hans bud, gælder disse ord om dem: »Thi mod Jakob hjælper ej magi, trolddom ikke mod Israel.« 4. Mos. 23, 23. Det er derfor, at hele Satans magt og alle hans kunstgreb tages i brug for at lede dem i synd. Hvis de, der bekender sig til at tage vare på Guds lov, overtræder dens forskrifter, skiller de sig fra Gud og kan ikke holde stand over for deres fjender.

Israelitterne kunne hverken besejres ved hjælp af Midjans våben eller trolddomskunst, men de blev et bytte for de midjanitiske skøger. Så megen magt kan kvinden udøve for at indfange og ødelægge sjæle, når hun træder i Satans tjeneste. »Thi mange ligger slagne, hvem hun har fældet, og stor er hoben, som hun slog ihjel.« Ord. 7, 26. Det var på den måde, Sets børn blev lokket bort fra retfærdighedens vej, så at den hellige slægt blev fordærvet. Det var på det punkt, Josef blev fristet. Det var også på grund af dette, at Samson forrådte sin styrke, som var Israels forsvar, til filisterne. Det var her, David snublede. Og Salomo, den viseste af alle konger, som Gud tre gange kaldte den elskede, blev en slave af lidenskaberne og ofrede sin retskaffenhed til den samme fortryllende magt.

Dette skete med dem, så de kan være advarende eksempler, og det blev skrevet til påmindelse for os, til hvem de sidste tider er kommet. Derfor skal den, der mener at stå, tage sig i agt, at han ikke falder! 1. Kor. 10, 11-12. Satan har et grundigt kendskab til menneskehjertet. Han har studeret det i tusinder af år og kender svaghederne i alle menneskers karakter. I slægt efter slægt har han arbejdet på at besejre de stærkeste mænd, øversterne i Israel, ved hjælp af de samme fristelser, der var så virkningsfulde ved Baal Peor. I alle tidsaldre er menneskekarakterer blevet slået til vrage og kastet mod de sanselige lysters klippeskær. Lige før verdens ende, når Guds folk står ved grænsen til det himmelske Kanaan, vil Satan fordoble sine anstrengelser og ligesom tidligere forsøge at hindre dem i at drage ind i det herlige land. Han lægger sine snarer for hver eneste sjæl. Det er ikke blot de uvidende og ukultiverede, som behøver at være på vagt. Han vil friste mennesker i de højeste stillinger og i de helligste embeder. Hvis han kan få dem til at besmitte deres sjæl, kan han derigennem lede mange i fordærv. Han benytter de samme midler i dag som for tre tusind år siden. Ved hjælp af verdslige venskaber, skønhed, forlystelser, morskab og fest eller vinglasset frister han mennesker til at overtræde det syvende bud.

Satan forførte Israel til tøjlesløshed, inden han fik dem til at dyrke afguder. De mennesker, der kan få sig selv til at vanære Guds billede og besmitte hans tempel i deres eget legeme, vil heller ikke nære betænkeligheder ved at vanære Gud, hvis de blot kan tilfredsstille deres eget fordærvede hjertes begær. Sanselighed svækker sindet og nedværdiger sjælen. Moralen og forstanden sløves og lammes,

[234]

når man tilfredsstiller de dyriske tilbøjeligheder, og det menneske, der er en slave af lidenskaberne, kan ikke fatte Guds lovs hellige forpligtelse. Det forstår heller ikke at værdsætte forsoningen eller at bedømme en sjæls værdi rigtigt. Godhed, renhed, sandhed, ærbødighed for Gud og kærlighed til det hellige - alle de hellige bånd og ædle ønsker, som knytter mennesker til den himmelske verden - fortæres i begærets flammer. Sjælen bliver mørk og øde, en bolig for onde ånder og et »tilhold for alskens urene og afskyede fugle«. De væsener, som er skabt i Guds billede, synker ned på samme stade som de laverestående dyr.

Hebræerne blev forført til at overtræde Guds lov og blev genstand for Guds straffedomme, fordi de havde samkvem med afgudsdyrkere og deltog i deres fester. Satan tilskynder også i dag Kristi efterfølgere til at omgås ugudelige mennesker og deltage i deres forlystelser, og derved lykkes det ham kun alt for godt at lede dem i synd. »Drag bort fra dem, og skil jer ud, siger Herren, og rør ej noget urent« 2. Kor. 6, 17. Gud stiller lige så store krav til sit folk i dag, som han stillede til det gamle Israel. Han kræver, at de skal tage afstand fra verden og dens sæder, skikke og principper. Det er muligt, hvis de trofast retter sig efter hans ords undervisning. Ellers kan det ikke lade sig gøre. Hebræerne blev advaret imod at knytte nær forbindelse med hedningerne, men de kristne har fået lige så utvetydige og udtrykkelige forbud imod at efterligne de ugudeliges indstilling og skikke. »Elsk ikke verden, ej heller det, der er i verden! Hvis nogen elsker verden, så er Faderens kærlighed ikke i ham.« 1. Joh. 2, 15. »Ved I ikke, at venskab med verden er fjendskab med Gud? Den, der gerne vil være verdens ven, gør sig altså til Guds fjende.« Jak. 4, 4. Kristi efterfølgere skal holde sig på afstand af syndere og kun omgås dem, når de har anledning til at gøre dem godt. Vi kan ikke være forsigtige nok med at undgå de mennesker, hvis indflydelse skiller os fra Gud. Når vi beder: »Led os ikke i fristelse,« bør vi også så vidt muligt undgå fristelsen.

Israelitterne blev fristet til at synde på et tidspunkt, hvor de havde fred og ro udadtil. De havde ikke til stadighed Gud i tanke, men forsømte at bede og stolede på sig selv. I deres tryghed og selvsikkerhed glemte de at bevogte sjælens fæstning, og onde tanker sneg sig derind. Principfasthedens fæstning blev stormet af forrædere inden for murene, og det var disse, der forrådte Israel til Satan. Han

forsøger stadig at ruinere sjælen på denne måde. Inden en kristen begår en åbenlys synd, har det onde gæret i hjertet i lang tid, uden at andre har været klar over det. Sindet er ikke fyldt med renhed og hellighed i det ene øjeblik og med fordærvelige og forbryderiske tanker i det næste. Det tager tid at gøre et menneske, som er skabt i Guds billede, dyrisk og djævelsk. Vi præges af det, vi beskæftiger os med. Ved at dvæle ved urene tanker kan et menneske påvirke sit sind i en sådan grad, at det kommer til at elske synden, som det en gang hadede.

Satan benytter alle midler for at gøre forbrydelser og laster tiltalende. Man kan ikke spadserere på gaden i vore byer uden at se iøjnefaldende reklamer for forbrydelser, enten i form af en roman eller en teaterplakat. Sindet vænnes til synden. Publikum kan læse om onde og lovløse menneskers bedrifter i tidsskrifterne, og alt, hvad der kan ægge lidenskaberne, skildres i spændende historier. De hører og læser så meget om frygtelige forbrydelser, at sindet bliver hårdet, og til sidst sluger de med begærlighed det, som en gang vakte deres afsky.

Mange af vor tids populære forlystelser - selv sådanne, som bekendende kristne tager del i - fører til samme resultat, som hedningernes fester gjorde. Det er kun de færreste af dem, Satan ikke bruger til at føre sjæle i fordærv. I århundreder har han benyttet dramaet til at ægge lidenskaberne og forherlige lasten. Han benytter også operaen med dens fængslende optrin og fortryllende musik og maskerade, dansen og kortspillet til at nedbryde principperne og bane vej for sanselighed. Ved alle forlystelser, hvor der appelleres til den menneskelige stolthed, hvor begæret får frie tøjler, og hvor mennesker glemmer Gud og taber de evige interesser af syne, lægger Satan menneskesjælen i sine lænker.

Vogt dit hjerte mer end alt andet, lyder den vise mands råd, thi derfra udspringer livet. Ord. 4, 23. Hjertet skal fornys af den guddommelige nåde. Hvis det ikke sker, er det forgæves at stræbe efter renhed i livet. Det menneske, der forsøger at danne en ædel, retskaffen karakter uafhængigt af Guds nåde, bygger sit hus på flyvesand. Det vil blive blæst omkuld i fristelsens heftige storme. Hver eneste sjæl bør bede Davids bøn: Skab mig, o Gud, et rent hjerte, giv en ny, en stadig ånd i mit indre. Sl. 58, 12. Og når vi er blevet delagtige i

[235] den himmelske gave, skal vi gå fremad mod fuldkommenheden, idet vi i Guds kraft bliver bevaret ved tro. 1. Pet. 1, 5.

Men vi skal selv gøre noget for at modstå fristelsen. Hvis man ikke vil blive et bytte for Satans fristelser, må man sætte vagt ved sjælens indfaldsveje og undgå at læse, se eller høre noget, som kan fremkalde urene tanker, Man bør ikke planløst lade sindet dvæle ved et hvilket som helst emne, som sjælefjenden bringer på bane. Apostlen Peter siger: »bind derfor op om jeres sinds lænder, vær ædru. I må ikke rette jer efter de lyster, som I før, i jeres uvidenhed, levede i. Men ligesom han, der kaldte jer, er hellig, således skal også I være hellige i al jeres færd.« 1. Pet. 1, 13-15.

Paulus siger: »Alt, hvad der er sandt, hvad der er sømmeligt, hvad der er retskaffent, hvad der er rent, hvad der er elskeligt, hvad der har godt lov, al dyd og alt, hvad der er ros værd: det skal I have i tanke!« Fil. 4, 8. Det forudsætter alvorlig bøn og stadig årvågenhed at kunne gøre dette. Vi behøver til stadighed Helligåndens hjælp. Han vil lede vore tanker opad og vænne vort sind til at dvæle ved det rene og hellige. Vi bør også flittigt læse i Guds ord. »Hvorledes holder en ung sin vej ren? Ved at holde sig efter dit ord.« »Jeg gemmer dit ord i mit hjerte for ikke at synde imod dig.« Sl. 119, 9. og 11.

Gud straffede israelitterne på grund af deres synd ved Bet-Peor. Selv om de samme synder ikke straffes øjeblikkelig i dag, er straffen lige så uundgåelig nu som dengang, »Hvis nogen ødelægger Guds tempel, skal Gud ødelægge ham.« 1. Kor. 3, 17. Naturen straffer disse forbrydelser hårdt, og alle overtrædere vil før eller senere få straffen at føle. Det er fremfor alt disse synder, der har forårsaget menneskeslægtens frygtelige degeneration og den sum af sygdom og elendighed, som er en forbandelse for verden. Menneskene kan måske skjule deres overtrædelser for deres medmennesker, men de vil ikke desto mindre høste, hvad de har sået, i form af lidelse, sygdom, åndssvaghed og død. Og efter dette liv skal de stå til regnskab ved den himmelske domstol, hvis strafudmåling har evige konsekvenser. »De, der øver sådanne ting, skal ikke arve Guds rige«, men vil sammen med Satan og de onde engle blive kastet i »ildsøen«. »Dette er den anden død.« Gal. 5, 21; Åb. 20, 14.

Thi af honning drypper den fremmedes (d.v.s. kvindes) læber, glattere end olie er hendes gane; men til sidst er hun besk som malurt, hvas som tveægget sværd Ord. 5, 3-4. Lad din vej være langt fra

hende, kom ej hendes husdør nær, at du ikke må give andre din ære, en grusom mand dine år, at ikke dit gods skal mætte fremmede, din vinding ende i andenmands hus, så du gribes af anger til sidst, når dit kød og huld svinder hen. 8-11. v. Thi en grav til døden er hendes hus. Tilbage vender ingen, som går ind til hende. Ord. 2, 18-19. Hendes gæster er i dødsrigets dyb. Ord. 9, 18.

[236]

Kapitel 42—Loven gentages

Herren meddelte Moses, at tiden snart var inde til at tage Kanaan i besiddelse. Den aldrende profet betragtede med den største interesse sit folks arv, da han stod i bjerglandet, hvorfra der var udsigt over Jordanfloden og det forjættede land. Var der mulighed for, at dommen over ham på grund af hans synd ved Kadesj kunne tilbagekaldes? »Herre, Herre! Du har begyndt at vise din tjener din storhed og din stærke hånd! Thi hvem er den Gud i Himmelen og på Jorden, der kan gøre sådanne gerninger og storværker som du? Lad mig da få lov at drage over og se det herlige land hinsides Jordan, det herlige bjergland og Libanon!« 5. Mos. 3, 24-25.

Svaret lød: »Lad det være nok, tal ikke mere til mig om den sag; men stig op på Pisgas tinde, løft dit blik mod vest og nord, mod syd og øst, og tag det i øjesyn. Thi du kommer ikke til at drage over Jordan dernede.« 26-27. v.

Uden at gøre indvendinger bøjede Moses sig for Guds befaling. Nu gjaldt hele hans bekymring Israel. Hvem kunne nære en større interesse for deres ve og vel end han? Af hele sit hjerte bad han denne bøn: »Måtte Herren, Gud over alt køds ånder, indsætte en mand over menigheden, som kan drage ud og hjem i spidsen for dem og føre dem ud og hjem, for at ikke Herrens menighed skal blive som en hjord uden hyrde!« 4. Mos. 27, 16-17.

Herren hørte sin tjeners bøn, og han fik dette svar: »Tag Josua, Nuns søn, en mand, i hvem der er ånd, læg din hånd på ham, fremstil ham for præsten Eleazar og hele menigheden og indsæt ham således i deres påsyn; og overdrag ham noget af din værdighed, for at hele israelitternes menighed kan adlyde ham.« 18-20. v. Josua havde længe været Moses' medhjælper, og da han var i besiddelse af visdom, dygtighed og tro, blev han valgt til hans efterfølger.

Josua blev højtideligt indsat som Israels leder. Moses lagde hænderne på ham og overdrog ham hans ansvarsfulde hverv. Fra nu af skulle han også være med til at styre Israel. Herren meddelte menigheden sin vilje med hensyn til Josua gennem Moses: »Men

han skal træde frem for præsten Eleazar, for at han kan skaffe ham Urims kendelse for Herrens åsyn; på hans bud skal han drage ud, og på hans bud skal han vende hjem, han og alle israelitterne, hele menigheden.« 21-23. v.

Inden Moses trak sig tilbage fra sin stilling som Israels synlige leder, fik han befaling til at gentage beretningen om deres udfrielse af Ægypten og deres rejser i ørkenen; desuden skulle han ganske kort gentage loven, der var blevet forkyndt på Sinaj. Ved lovgivningen var de fleste af de nulevende israelitter for små til at forstå alvoren i det, der skete. Nu skulle de snart drage over Jordan og tage det forjættede land i besiddelse. Forinden ville Gud gøre dem bekendt med lovens krav og indskærpe, at lydighed var betingelsen for, at det ville gå dem godt.

[237]

Moses stillede sig foran folket for at give dem sine sidste advarsler og formaninger. Der skinnede et helligt lys på hans ansigt. Hans hår var hvidt af ælde, men han var rank, hans ansigt strålede af sundhed som i hans bedste år, og hans blik var klart og usvækket. Det var et højtideligt øjeblik. Dybt bevæget skildrede han deres almægtige beskytters kærlighed og nåde:

Thi gransk dog i de henfarne tider, der gik forud for dig, lige fra den tid af, da Gud skabte menneskene på Jorden, og fra den ene ende af himmelen til den anden, om der er sket noget så stort som dette, eller om dets lige er hørt. Har noget folk hørt Guds røst ud fra ilden, således som du hørte det, og levet? Eller har nogen Gud søgt at komme og hente sig et folk midt ud af et andet folk ved prøvelser, tegn og undere, ved krig, med stærk hånd og udstrakt arm og store rædsler, således som du med egne øjne så Herren Eders Gud gøre med Eder i Ægypten? Du fik det at se, for at du skulle vide, at Herren og ingen anden er Gud.

Det er ikke, fordi I er større end alle de andre folk, Herren har fattet velbehag til Eder og udvalgt Eder, thi I er det mindste af alle folk; men fordi Herren elskede Eder, og fordi han ville holde den ed, han tilsvor Eders fædre, derfor var det, at Herren med stærk hånd førte Eder ud og udløste dig af trællehuset, af ægypterkongen Faraos hånd; så skal du vide, at Herren din Gud er den sande Gud, den trofaste Gud, der i tusinde slægtled holder fast ved sin pagt og sin miskundhed mod dem, der elsker ham og holder hans bud. 5. Mos. 7, 7-9.

Israels folk havde givet Moses skylden for alle deres besværligheder, men nu blev deres mistanke om, at han havde været besjælet af stolthed, ærgerrighed og selviskhed, fejet bort, og de lyttede tilidsfuldt til hans ord. Moses foreholdt dem pligttro deres fejl og deres fædres synder. De havde ofte været utålmodige og oprørske, fordi de skulle vandre så længe i ørkenen, men det var ikke Herrens skyld, at de ikke tog Kanaan i besiddelse med det samme. Hans sorg var større end deres, fordi han ikke kunne give dem det forjættede land straks og således udfri sit folk ved sin store magt for øjnene af alle nationerne. De var ikke beredt til at drage ind i Kanaan, fordi de var stolte og vantro og ikke stolede på Gud. Man ville slet ikke kunne se, at de var det folk, som havde Gud til herre, for de havde ikke hans rene, ædle karakter. Hvis deres fædre i tro havde bøjet sig for Guds befalinger, rettet sig efter hans domme og adlydt hans bud, ville de for længst være kommet ind i Kanaan og være blevet et fremgangsrigt, helligt og lykkeligt folk. Gud blev vanæret, fordi de var så længe om at drage ind i det herlige land, og hans anseelse dalede i de omkringboende folks øjne.

Moses, der forstod Guds lovs beskaffenhed og værdi, forsikrede Israel om, at intet andet folk havde så vise, retfærdige og barmhjertige love som hebræerne. »Se,« sagde han, jeg har lært Eder anordninger og lovbud, således som Herren min Gud har pålagt mig, for at I skal handle derefter i det land, I skal ind og tage i besiddelse; hold dem og følg dem! Thi det skal være Eders visdom og Eders kløgt i de andre folks øjne. Når de hører om alle disse anordninger, skal de sige: »Sandelig, det er et viist og klogt folk, dette store folk!«

Moses henledte deres opmærksomhed på »den dag, du stod for Herren din Guds åsyn ved Horeb«. Så rettede han disse ord til det hebraiske folk: »Hvor er der vel et stort folk, som har guder, der kommer til det, således som Herren vor Gud gør det, når vi kalder på ham; og hvor er der vel et stort folk, der har så retfærdige anordninger og lovbud som hele denne lov, jeg forelægger Eder i dag?« Disse spørgsmål, som blev rettet til Israel dengang, kunne gentages i dag. De love, Gud gav sit folk på det tidspunkt, var visere, bedre og mere humane end lovene hos de mest civiliserede folk på jorden. Nationernes love bærer præg af det uomvendte hjertes skrøbeligheder og lidenskaber, men Guds lov bærer det guddommelige stempel.

Men Eder tog Herren og førte ud af smelteovnen, sagde Moses, for at I skulle være hans ejendomsfolk. Nu gav han en beskrivelse af det land, som de snart skulle drage ind i, og som skulle tilhøre dem på betingelse af, at de var lydige imod Guds lov. Hvor må disse ord have rørt israeliternes hjerte dybt, når de tænkte på, at han, som gav en så levende skildring af det herlige lands velsignelser, ikke ville få del i sit folks arv på grund af deres synd.

[238]

Moses sagde: »Herren din Gud vil føre dig ind i et herligt land,« »ikke som Ægypten, hvorfra I drog ud! Når du der havde sået din sæd, måtte du vande landet med din fod som en urtehave; nej, det land, I skal over og tage i besiddelse, er et land med bjerge og dale, der drikker vand, når regnen falder fra himmelen,« »et land med vandbække, kilder og strømme, der vælder frem på bjerg og i dal, et land med hvede og byg, med vinstokke, figentræer og granatæbletræer, et land med oliventræer og honning, et land, hvor du ikke skal tære fattigmands brød, hvor du intet skal mangle, et land, hvis sten giver jern, og i hvis bjerge du kan hugge kobber.« »Et land, som Herren din Gud har omhu for, og som Herren din Guds øjne stadig hviler på, fra årets begyndelse og til dets slutning.« 5. Mos. 8, 7-9; 11, 10-12.

Og når Herren din Gud fører dig ind i det land, han tilsvor dine fædre Abraham, Isak og Jakob at ville give dig, store og smukke byer, som du ikke har bygget, huse, der er fulde af alt godt, som du ikke har samlet, udhuggede cisterner, som du ikke har udhugget, vingårde og olivenhaver, som du ikke har plantet, og du spiser dig mæt, vogt dig da for at glemme Herren. Så vogt Eder for at glemme Herren Eders Guds pagt. Thi Herren din Gud er en fortærende ild, en nidkær Gud! Moses sagde, at hvis de gjorde det, der var ondt i Herrens øjne, ville de hastigt blive udryddet af det land, I skal over Jordan og tage i besiddelse.

Da loven var gentaget for folket, nedskrev Moses resten af de love, anordninger og domme, som Gud havde givet ham, samt alle reglerne for offersystemet. Den bog, der indeholdt alt dette, blev overdraget til de rette embedsmænd og opbevaret sikkert ved siden af arken. Men den store leder var stadig ængstelig for, at folket skulle holde op med at tjene Gud. I en højtidelig og gribende tale forelagde han dem de velsignelser, de ville høste, hvis de var lydige, og de forbandelser, der ville blive dem til del, hvis de overtrådte Guds lov:

Men dersom du adlyder Herren din Guds røst og handler efter alle hans bud, som jeg i dag pålægger dig, velsignet skal du være i staden, og velsignet skal du være på marken! Velsignet dit livs, din jords og dit kvægs frugt. Velsignet din kurv og dit dejtrug. Velsignet skal du være, når du går ind, og velsignet skal du være, når du går ud! Når dine fjender rejser sig imod dig, skal Herren slå dem på flugt foran dig Herren skal byde sin velsignelse være med dig dine lader og i alt, hvad du tager dig for.

Men hvis du ikke adlyder Herren din Guds røst og omhyggeligt handler efter alle hans bud og anordninger, som jeg i dag pålægger dig, så skal alle disse forbandelser komme over dig. Du skal blive til rædsel, spot og spe for alle de folk, Herren fører dig hen til. Herren skal adsplitte dig blandt alle folkeslagene fra den ene ende af jorden til den anden, og der skal du dyrke fremmede guder, som hverken du eller dine fædre før kendte til, træ og sten; og blandt disse folk skal du ikke få ro eller finde hvile for din fod; thi der skal Herren give dig et skælvende hjerte, udtærede øjne og en vansmægtende sjæl. Det skal synes dig, som hang dit liv i en tråd; du skal ængstes ved dag og ved nat og aldrig føle dig sikker på dit liv. Om morgenen skal du sige: Gid det var aften! Og om aftenen: Gid det var morgen! Sådan angst skal du gribes af, og så forfærdeligt bliver det, dine øjne får at se.

Mens inspirationens ånd hvilede over Moses, så han langt ind i fremtiden og beskrev de frygtelige begivenheder, der udspillede, da Israel blev endeligt forkastet som en nation, og de romerske hære ødelagde Jerusalem: »Herren skal opbyde imod dig et folk fra det fjerne, fra Jordens yderste ende, et folk med ørnens flugt, et folk, hvis sprog du ikke forstår, et folk med hårde ansigter, der ikke tager hensyn til de gamle eller viser skånsel mod de unge.«

Han gav også en levende beskrivelse af landets fuldstændige ødelæggelse og folkets frygtelige lidelser under Titus' belejring af Jerusalem mange århundreder senere: »Det skal opæde dit kvægs og din jords frugt, indtil du er lagt øde. Det skal belejre dig i alle dine byer, indtil dine høje, stærke mure, som du stoler på, er styrtet sammen overalt i dit land. Du skal fortære din livsfrugt, kødet af dine sønner og døtre, som Herren din Gud giver dig, under den trængsel og nød, dine fjender bringer over dig.« »Den mest forvante og blødagtige af dine kvinder, som aldrig har prøvet at træde med

sin fod på jorden for blødagtighed og forvænthed, skal se skævt til sin mand, der hviler i hendes favn, og til sin søn og datter; men i mangel på alt fortærer hun dem (børnene) selv i løndom under den trængsel og nød, din fjende bringer over dig inden dine porte!«

Moses sluttede med disse gribende ord: »Jeg tager i dag Himme- len og Jorden til vidne mod Eder på, at jeg har forelagt Eder livet og døden, velsignelsen og forbandelsen. Så vælg da livet, for at du og dit afkom må leve, idet du elsker Herren din Gud og adlyder hans røst og hænger ved ham; thi deraf afhænger dit liv og tallet på de dage, du kommer til at bo i det land, Herren svor at ville give dine fædre, Abraham, Isak og Jakob.« 5. Mos. 30, 19-20.

For at indprente disse sandheder dybt i deres bevidsthed nedskrev den store leder dem i hellige vers. Denne sang var både historisk og profetisk. Samtidig med at den skildrede Guds vidunderlige handle- måde med sit folk i fortiden, viste den frem til de store begivenheder, der skulle ske i fremtiden, og de trofastes endelige sejr, når Kristus kommer igen i kraft og herlighed. Folket fik besked på at huske dette historiske digt og at lære deres børn og børnebørn det. Menigheden skulle synge det under gudstjenesten, og folket skulle gentage det under deres daglige arbejde. Forældrene havde pligt til at lære deres børn disse ord, mens deres sind endnu var følsomt og modtageligt, så de aldrig glemte dem.

Da israelitterne fremfor alle andre folk havde fået betroet det an- svar at opbevare og holde Guds lov, skulle de have en klar forståelse af dens store betydning. De skulle indse, hvor vigtigt det var, at de holdt den, og den undervisning, de selv havde fået, skulle de lade gå videre til deres børn og børnebørn. Herren sagde om sine bud: »Du skal indprente dine børn dem og tale om dem, både når du sidder i dit hus, og når du vandrer på vejen, både når du lægger dig, og når du står op; og du skal skrive dem på dørstolperne af dit hus og på dine porte.«

Når deres børn i fremtiden spurgte: »Hvorledes har det sig med de vidnesbyrd, anordninger og lovbud, som Herren vor Gud gav Eder?« skulle forældrene gentage beretningen om Guds nådige handle- måde med dem hvorledes Herren havde befriet dem, for at de kunne holde hans lov og sige til dem: »Dengang pålagde Herren os at handle efter alle disse anordninger, idet vi frygter Herren vor Gud, for at det altid må gå os vel, for at han kan lade os blive i live,

som det hidtil er sket. Og vi skal stå som retfærdige for Herren vor Guds ansigt, når vi handler efter alle disse anordninger, således som [240] han har pålagt os!«

Kapitel 43—Moses' død

I hele Guds handlemåde med sit folk ser vi de mest slående beviser på, at hans kærlighed og nåde forenes med hans strenge og upartiske retfærdighed. Dette er det hebraiske folks historie et eksempel på. Gud havde skænket Israel store velsignelser. Der er benyttet et gribende billede for at skildre hans kærlighed til dem: »Som ørnen, der purrer sin yngel ud og svæver over sine unger, løftede han det på sit vingefang og bar det på sine vinger. Herren var dets eneste fører.« Og alligevel straffede han dem øjeblikkelig og hårdt for deres synder.

Guds uendelige kærlighed blev åbenbaret, da han gav sin enbårne Søn for at genløse en fortabt slægt. Kristus kom til Jordan for at åbenbare sin Faders karakter, og i hele sin handlemåde åbenbarede han guddommelig ømhed og medlidenhed. Og dog siger Kristus: »Før himmelen og jorden forgår, skal end ikke det mindste bogstav eller en tøddel af loven forgå.« Matt. 5, 18. Den stemme, der tålmodigt og kærligt indbyder synderen til at komme til ham for at få tilgivelse og fred, vil på dommens dag sige til dem, der forkaster ham: »Gå bort fra mig, I forbandede!« Matt. 25, 41. Bibelen skildrer ikke blot Gud som en øm fader, men også som en retfærdig dommer. Skønt han glæder sig over at vise sin barmhjertighed og »tilgiver brøde, overtrædelse og synd«, vil han ikke »lade den skyldige ustraffet«. 2. Mos. 34, 7.

Nationernes store konge havde sagt, at Moses ikke skulle føre Israels menighed ind i det herlige land, og Guds tjeners alvorlige bønner formåede ikke at ændre Guds dom. Moses vidste, at han skulle dø. Men hans omsorg for Israel aftog ikke et eneste øjeblik. Han havde trofast søgt at forberede menigheden til at overtage den lovede arv. På Guds befaling begav Moses og Josua sig hen til tabernaklet, mens skyen flyttede sig hen over indgangen. Her fik Josua højtideligt overdraget ansvaret for folket. Moses' gerning som Israels leder var til ende, men han glemte stadig sig selv og viede folket al sin interesse. I hele menighedens nærværelse henvendte Moses

i Guds navn disse ord til sin efterfølger som en hellig opmuntring: »Vær frimodig og stærk; thi du skal føre israelitterne ind i det land, jeg tilsvor dem. Jeg vil være med dig!« Derpå talte han til folkets embedsmænd og ledere og pålagde dem højtideligt at vise ubetinget lydighed over for den vejledning, han havde givet dem fra Gud.

[241] Idet folket betragtede den gamle mand, som snart skulle tages fra dem, mindedes de med en ny og dybere erkendelse hans faderlige ømhed, hans vise råd og hans utrættelige arbejde. Hvor ofte havde Moses bønner ikke bevæget Gud til at skåne dem, når de havde nedkaldt hans retfærdige domme over sig på grund af deres synder! Deres sorg kulminerede i dyb anger. De tænkte med smerte på, at det var deres ondskab, der havde fået Moses til at begå den synd, som nu kostede ham livet.

Israel kunne ikke have fået en hårdere straf, hvis Moses var blevet ved at leve og havde fortsat sit arbejde, end de fik, da de mistede deres elskede leder. Gud ville have dem til at forstå, at de ikke måtte lægge lige så store hindringer i vejen for deres vordende leder som for Moses. Gud taler til sit folk gennem sine velsignelser, og hvis de ikke påskønner disse, taler han til dem ved at tage dem tilbage for at få dem til at indse deres synd og omvende sig til ham af hele deres hjerte.

Samme dag fik Moses denne befaling: »Stig op på ... Nebobjerget ... og se ud over Kanaans land, som jeg vil give israelitterne i eje! Og så skal du dø på det bjerg, du bestiger, og samles til din slægt.« Moses havde ofte forladt lejren for at tale med Gud, når Gud kaldte på ham, men denne gang gik han i et nyt og mærkeligt ærinde. Han skulle op og overgive sit liv i sin skabers hænder. Moses vidste, at han skulle dø alene. Ingen jordisk ven fik lov til at være hos ham i hans sidste timer. Der var noget mystisk og højtideligt over det, der ventede ham, og han veg tilbage for det. Det sværeste for ham var, at han skulle skilles fra det folk, som var genstand for hans omsorg og kærlighed - de mennesker, som han nærede så stor interesse for, og som han havde været knyttet til så længe. Men han havde lært at stole på Gud, og med usvækket tro overgav han sig selv og sit folk til hans kærlighed og nåde.

Nu stod Moses sammen med sit folk for sidste gang. Atter hvilede Guds Ånd over ham, og i de mest ophøjede og gribende vendinger

udtalte han en velsignelse over hver enkelt stamme. Han sluttede med at udtale en velsignelse over hele Israel:

Der er ingen som Jesjuruns Gud,
der farer frem over himmelen for at hjælpe dig,
over skyerne i sin højhed!
Den evige Gud er en bolig,
og hernede er de evige arme.
Fjenden drev han bort for dit åsyn
og sagde: »Tilintetgør dem!«
Så kom Israel til at bo i tryghed,
Jakobsilden for sig selv,
i et land med korn og most,
ja, hvis himmel drypper med dug.
Held dig, Israel,
hvo er som du, et folk, der får sejr ved Herren!
Han er din frelses skjold.

5. Mos. 33, 26-29.

Moses forlod menigheden og gik tavs og ensom »op på Neboberget, til toppen af Pisga«. Fra denne ensomme bjergtop betragtede han med usvækket blik landskabet nedenfor. Langt mod vest lå det store, blå hav. Mod nord hævede Hermons bjerg sig mod himmelen. Mod øst lå Moabs højslette, og bagved lå Basan, hvor Israel havde vundet sin store sejr. Mod syd lå den ørken, hvor de havde vandret så længe.

I ensomheden så Moses tilbage på sit liv med dets omskiftelser og vanskeligheder, lige fra det øjeblik han gav afkald på æresbevisningerne ved hoffet og kongeværdigheden i Ægypten for at slutte sig til Guds udvalgte folk. Han mindedes de lange år i ørkenen, hvor han vogtede Jetros kvæg, engelen, der viste sig for ham i den brændende busk, og opfordringen om at befri Israel. Han så på ny de vældige mirakler, Gud havde udført for sit folk, og tænkte på hans tålmodighed og barmhjertighed i alle de år, de havde vandret i ørkenen og gjort oprør imod ham. Til trods for alt det, Gud havde gjort for dem, og til trods for alle hans egne bønner og anstrengelser blev kun to af dem, der var voksne, da den vældige hær forlod Ægypten, fundet

værdige til at drage ind i det forjættede land. Når Moses tænkte på de resultater, der var opnået ved hans arbejde, så det ud, som om alle hans vanskeligheder og ofre næsten havde været forgæves. Men til trods herfor beklagede han sig ikke over de byrder, han havde måttet bære. Han vidste, at Gud selv havde tildelt ham dette arbejde. Da han blev opfordret til at befri Israel fra slaveriet, veg han tilbage for ansvaret, men da han først havde påtaget sig opgaven, kastede han ikke byrden fra sig. Selv da Herren havde i sinde at fritage ham fra ansvaret og tilintetgøre det oprørske Israel, kunne han ikke gå med til det. Skønt hans prøvelser havde været store, havde han på en ganske særlig måde været genstand for Guds gunst. Han havde [242] høstet en rig erfaring under opholdet i ørkenen, da han fik lov at se Guds magt og herlighed og blev gjort delagtig i hans kærlighed. Han følte, at han havde handlet klogt, da han valgte at lide ondt med Guds folk i stedet for at nyde syndens glæder en kort tid.

I den tid, han havde været leder for Guds folk, havde han begået een forkert handling, som satte en plet på hans liv. Han var ikke uvillig til at dø, hvis blot denne ene synd kunne blive udslettet. Han blev forsikret om, at Gud blot krævede, at han angrede og troede på det lovede offer, og Moses bekendte atter sin synd og bad om tilgivelse i Jesu navn.

Nu fik han lov at se det forjættede land som i et panorama. Hele landet lå udbredt foran ham. Det aftegnede sig ikke svagt og utydeligt i det fjerne, men til hans glæde trådte det klart og tydeligt frem for hans blik i al sin skønhed. Det blev ikke fremstillet for ham i sin daværende skikkelse, men som det ville komme til at se ud, når Israel havde taget det i besiddelse, og Gud havde udøst sin velsignelse over det. Det forekom ham som en tro kopi af Eden. Der fandtes bjerge, prydet med Libanons cedre, høje med oliventræer og duftende vinranker, udstrakte, grønne, frugtbare sletter med et rigt blomstertæppe, palmer, bølgende hvede og bygmarker, dale, som lå badet i sol og gav genlyd af kildernes klukken og fuglenes sang, herlige byer og skønne haver, søer, fulde af »havenes rigdom« og højdedrag med græssende hjerde. Selv mellem klipperne havde vilde bier ophobet deres skatte. Det var netop et sådant land, Moses under Guds Ånds inspiration havde beskrevet for Israel: »Velsignet af Herren med det kosteligste fra himmelen oventil og fra dybet, som ruger forneden, med det kosteligste, solen frembringer, med det

bedste fra de ældgamle bjerge, med det kosteligste af Jorden og dens fylde.«

Moses så det udvalgte folk, efter at de var bosat i Kanaan, og hver stamme havde fået tildelt sit område. Han fik lov at se deres fremtid efter bosættelsen i det forjættede land. De langvarige og tragiske begivenheder i forbindelse med deres frafald og afstraffelse blev oprullet for ham. Han så folket spredt blandt hedningerne på grund af deres synder. Herligheden var veget bort fra Ismael, deres smukke byer lå i ruiner, og folket var fanger i fremmede lande. Han så deres hjemkomst til deres fædres land og var vidne til, at de til sidst kom under romerne.

Han fik lov at følge tidens strøm og se vor frelsers første komme. Han så Jesus som barn i Betlehem. Han hørte engleskaren istemme den glade sang: »Ære være Gud i det højeste og på Jorden fred.« Han så den stjerne, som ledede de vise mænd fra Østerland hen til Jesus, og et stort lys fyldte hans sjæl, da han erindrede sig disse profetiske ord: »En stjerne opgår af Jakob, et herskerspir løfter sig fra Israel!« 4. Mos. 24, 17. Han så de beskedne kår, Kristus levede under i Nazaret, og hvorledes han, drevet af kærlighed og medfølelse, gik omkring og helbredte. Han så også den stolte og vantro nation forkaste ham. Han hørte med forfærdelse, hvorledes de roste sig af, at de ophøjede Guds lov, samtidig med at de foragtede og forkastede ham, som havde givet loven. Han så Jesus på Oliebjerget, hvorfra han grædende tog afsked med den by, han elskede. Da Moses så, at dette folk til slut blev forkastet -det folk, der var blevet så rigt velsignet af Himmelen, og som han havde arbejdet, bedt og ofret for, og for hvis skyld han havde været villig til at lade sit eget navn udslette af Livets bog, og da han hørte de frygtelige ord: »Se, jeres hus bliver forladt og overladt til jer selv!« (Matt. 23, 38), da knugedes hans hjerte af smerte, og tårerne strømmede ned ad hans kinder af medfølelse med Guds sørgende Søn.

Han fulgte Frelseren til Getsemane, så hans sjælekamp i haven, forræderiet, forhånelsen, hudstrygelsen og korsfæstelsen. Moses så, at ligesom han havde ophøjet slangen i ørkenen, således skulle Guds Søn ophøjjes, for at enhver, som tror på ham, »ikke skal fortabes, men have evigt liv«. Joh. 3, 15. Sorg, harme og rædsel fyldte Moses' hjerte, da han så det hykleri og det sataniske had, som den jødiske nation viste over for deres forløser - den mægtige engel, der var

[243]

draget foran deres fædre. Han hørte Kristi smertefulde råk: »Min Gud! Min Gud! Hvorfor har du forladt mig?« Mark. 15, 34. Han så ham ligge i Josefs nye grav. Håbløshedens og fortvivlelsens mørke syntes at indhylle verden, men han skuede videre og så ham opstå som sejrherre og stige til Himmelen i spidsen for en stor skare fanger og under ledsagelse af tilbedende engle. Han så de skinnende porte åbne sig for ham og hørte Himmelens hærskarer byde deres fører velkommen med sejrssange. Her blev det åbenbaret for ham, at han selv skulle være med i Frelserens følge for at åbne de evige porte for ham. Mens han var vidne til dette, var hans ansigt omgivet af en hellig stråleglans. Hans egne prøvelser og ofre forekom ham så små i sammenligning med Guds Søns. Hvor var de lette i sammenligning med den evige »vægt af herlighed« som er i vente 2. Kor. 4, 17. Han glædede sig over, at han havde fået andel i Kristi lidelser, omend i lille målestok.

Moses så Jesu disciple drage ud i verden med evangeliet. Han så, at selv om »det kødelige Israel« ikke havde vist sig det høje, guddommelige kald værdigt, og skønt de på grund af vantro ikke var blevet verdens lys, men havde foragtet Guds nåde og forspildt deres velsignelser som hans udvalgte folk, havde Gud alligevel ikke forkastet Abrahams sæd. De herlige planer, som Gud havde besluttet at føre ud i livet ved hjælp af Israel, ville blive gennemført. Alle de, der takket være Kristus blev troens børn, ville blive regnet for Abrahams sæd. De var arvinger til pagtens løfter. Ligesom Abraham skulle de værne om Guds lov og hans Søns evangelium og gøre verden bekendt dermed. Moses så, at evangeliets lys gennem Jesu disciple nåede ud til dem, »som sad i mørke« (Mat, 4, 16), og at tusinder fra de hedenske lande blev tiltrukket af dets herlighed. Og mens alt dette oprulledes for hans blik, glædede han sig over Israels vækst og fremgang.

Nu skiftede billedet. Han havde set Satan tilskynde jøderne til at forkaste Kristus, samtidig med at de foregav at ære hans Faders lov. Nu så han den kristne verden blive bedraget på samme måde. Den bekendte sig til at tjene Kristus, men forkastede samtidig Guds lov. Han havde hørt præsternes og de ældstes rasende råk: »Bort med ham!« »Lad ham blive korsfæstet! Lad ham blive korsfæstet!« og nu hørte han religiøse ledere, der bekendte sig til at være kristne, råbe: »Bort med loven!« Han så sabbatten trådt i støvet, mens en falsk hel-

ligdag blev indført i dens sted. Atter fyldtes Moses af forbavselse og rædsel. Hvorledes kunne mennesker, som troede på Kristus, forkaste den lov, som han havde forkyndt med sin egen røst på det hellige bjerg? Hvorledes kunne mennesker, der frygtede Gud, tilsidesætte den lov, som er grundvolden for hans regering i Himmelen og på Jorden? Med glæde så Moses, at der endnu var nogle få trofaste, som ærede og ophøjede Guds lov. Han så de jordiske magters sidste store kamp for at udrydde dem, der holder Guds lov. Han så frem til den tid, da Gud vil rejse sig og straffe Jordens beboere for deres uretfærdighed, mens de, som har frygtet Guds navn, vil blive beskyttet og skjult på hans vredes dag. Han hørte Guds fredspagt med dem, der har holdt hans lov. Gud forkyndte denne pagt med sin egen røst fra sin hellige bolig, mens himmelen og Jorden rystede. Han så Kristus komme i herlighed, de retfærdige døde opstå til evigt liv og de levende hellige blive optaget til Himmelen uden at smage døden. Med jubelsange steg de alle sammen op til Guds stad.

Endnu et billede oprulles for hans blik. Det viser Jorden befriet for forbandelsen. Den er smukkere end det herlige, forjættede land, som han netop havde set udbredt for sine øjne. Der findes ingen synd, og døden kan ikke få indpas dér. Her er de frelstes evige hjem. Med uudsigelig glæde betragter Moses dette skue en endnu herligere befrielse, end han har kunnet forestille sig i sine lyseste drømme. Guds Israels vandring på Jorden er endt for bestandig, og de har til sidst nået det herlige land.

Her sluttede synet, og hans øjne hvilede atter på Kanaans land, som lå udbredt for ham i det fjerne. Så lagde han sig til hvile som en træt kriger. »Og Moses, Herrens tjener, døde der i Moabs land, som Herren havde sagt. Og han begravede ham i dalen i Moab lige over for Bet-Peor. Indtil denne dag har intet menneske kendt hans grav.« Der var fare for, at et stort antal af de mennesker, der var uvillige til at lytte til Moses råd, mens han var hos dem, ville gøre sig skyldige i afgudsdyrkelse ved at tilbede hans døde legeme, hvis de havde vidst, hvor han lå begravet. Det var grunden til, at graven blev skjult for mennesker. Guds engle begravede Herrens trofaste tjener og vågede over den ensomme grav.

Men i hele Israel opstod der ikke mere en profet som Moses, hvem Herren omgikkes ansigt til ansigt, når der ses hen til alle de

tegn og undere, Herren lod ham udføre, ... og til den vældige kraft og alt det forfærdelige og store, Moses udførte i hele Israels påsyn.

Hvis Moses' liv ikke var blevet skæmmet af den synd, han begik ved at undlade at give Gud æren, da vandet strømmede ud af klippen i Kadesj, ville han være kommet ind i det forjættede land og senere blevet optaget til Himmelen uden at dø. Men han skulle ikke ligge i graven ret længe. Kristus kom selv ned fra Himmelen sammen med de engle, der havde begravet Moses, og vækkede den hellige mand af hans søvn. Satan havde jublet, fordi det var lykkedes ham at få Moses til at synde imod Gud, så Moses var blevet dødens bytte. Den store modstander hævdede, at det guddommelige dekret: »Støv er du, og til støv skal du vende tilbage!« (1. Mos. 3, 19), gav ham magten over de døde. Gravens magt var aldrig før blevet brudt, og Satan gjorde gældende, at alle de, der lå i graven, var hans fanger, og at de aldrig skulle frigives fra deres mørke fængsel.

Nu skulle Kristus skænke de døde livet for første gang. Da Livets fyrste og de skinnende væsener nærmede sig graven, frygtede Satan for, at hans herredømme var i fare. Sammen med sine onde engle bestred han de himmelske sendebuds ret til at trænge ind på det område, han betragtede som sit. Han sagde pralende, at Guds tjener var hans fange, og at end ikke Moses havde kunnet holde Guds lov, men havde taget den ære, der tilkom Gud netop den synd, der var skyld i Satans udstødelse fra Himmelen og at Moses på grund af sin overtrædelse var kommet under Satans herredømme. Ærkeforræderen gentog de anklager, han i begyndelsen havde rettet mod Guds regering, og beklagede sig atter over Guds uretfærdighed imod ham.

Kristus nedlod sig ikke til at strides med Satan. Han kunne have foreholdt ham de grusomme følger af hans bedrageri i Himmelen og den ulykke, det havde forvoldt et stort antal af dens beboere. Han kunne have mindet ham om, at det var hans løgne i Eden, der var skyld i, at Adam syndede, og at menneskeheden blev dødens bytte. Han kunne have gjort Satan opmærksom på, at det var ham, der havde fristet Israel til at knurre og gøre oprør, så at folkets leder mistede sin næsten uopslidelige tålmodighed og i et ubevogtet øjeblik blev overrumplet til at begå den synd, der var skyld i, at døden fik magten over ham. Men Kristus lagde det alt sammen i sin Faders hænder og sagde: »Herren straffe dig!« Judas 9. Frelseren gav sig ikke til

at diskutere med sin modstander, men begyndte i dette øjeblik og på dette sted at gøre den faldne fjende magtesløs og at give de døde livet tilbage. Satan kunne ikke gendrive dette bevis på Guds Søns overherredømme. Opstandelsen var sikret for evigt. Satans bytte blev taget fra ham. De retfærdige døde ville blive kaldt til live igen.

På grund af synden havde Satan fået magten over Moses. Hvis det kom an på Moses' egne fortjenester, var han dødens retmæssige fange, men han blev oprejst til evigt liv i Forløserens navn. Moses opstod herliggjort og steg op til Guds stad sammen med sin befrier.

Den retfærdighed og kærlighed, som Gud lagde for dagen i sin handlemåde med Moses, blev først overgået, da Gud ofrede sin Søn. Gud nægtede Moses adgang til Kanaans land for at lære menneskene en lektie, som aldrig skulle glemmes. Han ville dermed vise, at han forlanger fuldkommen lydighed, og at menneskene skal vogte sig for at tage den ære, som tilkommer deres skaber. Han kunne ikke opfylde Moses' bøn om at få del i Israels arv, men han glemte eller svigtede ikke sin tjener. Himmels Gud forstod de lidelser, som Moses havde gennemgået. Han havde lagt mærke til hver eneste trofast handling i de lange, prøvende år. På Pisgas tinde skænkede Gud Moses en arv, som var langt herligere end det jordiske Kanaan.

På forklarelsens bjerg var Moses til stede sammen med Elias, der var blevet optaget til Himmelen. Faderen sendte disse to mænd ned til sin Søn med lys og herlighed. På denne måde blev den bøn, som Moses havde bedt så mange århundreder før, endelig opfyldt. Han fik lov at stå på det »herlige bjerg« i det land, som hans folk havde fået i arv, og vidne om ham, som er midtpunktet for alle løfterne til Israel. Dette er sidste gang, dødelige mennesker hører om den mand, som Himmelen ærede så højt.

Moses var et forbillede på Kristus. Han havde selv sagt til Israel: »Herren din Gud vil lade en profet som mig fremstå af din midte, af dine brødre; ham skal I høre på.« 5. Mos. 18, 15. Gud så, at det var nødvendigt at undervise Moses i modgangens og fattigdommens skole, før han var skikket til at føre Israels herskare til det jordiske Kanaan. Guds Israel, som er på vej til det himmelske Kanaan, har en fører, som ikke behøvede at blive undervist på menneskelig vis for at blive skikket til sin mission som guddommelig leder; og dog blev han ført til fuldendelse gennem lidelser, »thi som den, der selv er blevet fristet og har lidt, kan han komme dem til hjælp, som fristes«.

[245]

Heb. 2, 10. 18. Vor forløser frembød ingen tegn på menneskelig svaghed eller ufuldkommenhed, og dog døde han for at skaffe os adgang til det forjættede land.

Og vel var Moses tro i hele hans hus som tjener, så han vidnede om det, der engang skulle forkyndes; men Kristus er tro som søn over hans hus. Og hans hus er vi, såfremt vi til det sidste holder

[246] urokkeligt fast ved vor frimodighed og vort håb. Heb. 3, 5-6.

Kapitel 44—Overgangen over Jordan

Israelitterne sørgede dybt over deres afdøde leder og benyttede tredive dage til særlige mindegudstjenester til ære for ham. Først da han var taget fra dem, indså de til fulde værdien af hans kloge råd, hans faderlige omsorg og hans urokkelige tro. Nu mindedes de med en ny og dybere forståelse den dyrebare undervisning, han havde givet dem, mens han var hos dem.

Moses var død, men hans indflydelse levede videre. Den skulle fortsat gøre sig gældende og fornys i folkets hjerte. Mindet om hans hellige, uegennyttige liv ville længe blive bevaret og med stille, overbevisende kraft påvirke selv de mennesker, som ikke ville lytte til hans ord, mens han levede. Ligesom den nedgående sols stråler oplyser bjergtoppene, længe efter at solen er gået ned bag højene, således kastes lyset fra rene, hellige og gode menneskers handlinger ud over verden, længe efter at de pågældende er gået bort. Deres gerninger, deres ord og deres eksempel lever for evigt. »Den retfærdige ihukommes for evigt.« Sl. 112, 6.

Selv om folket sørgede dybt over deres store tab, vidste de, at de ikke var overladt til sig selv. Skystøtten hvilede over tabernaklet om dagen og ildstøtten om natten som et bevis på, at Gud fortsat ville være deres leder og hjælper, hvis de ville vandre på hans veje og holde hans bud.

Josua var nu Israels anerkendte leder. Han var hovedsagelig kendt som kriger, og hans evner og egenskaber var særlig værdifulde i dette afsnit af hans folks historie. Modig, beslutsom, udholdende, hurtig, ubestikkelig, blottet for selviske interesser og kun opfyldt af omsorgen for dem, som han havde ansvaret for, og fremfor alt drevet af en levende tro på Gud - denne karakteristik passer på det menneske, som Gud havde valgt til at føre Israels hærskarer ind i det forjættede land. I ørkenen havde han været Moses' højre hånd, og ved den stilfærdige, beskedne måde, han viste sin troskab på, ved sin urokkelighed, når andre vaklede, og ved sin faste beslutning om at

stå på sandhedens side midt under faren viste han sin egnethed som Moses' efterfølger, allerede før Gud kaldte ham til denne stilling.

Josua stolede ikke på sine egne evner og havde med megen ængstelse set frem til den opgave, der ventede ham, men hans frygt svandt bort, da Gud gav ham denne forsikring: »Som jeg var med Moses, vil jeg være med dig; jeg vil ikke slippe dig og ikke forlade dig. Du skal skaffe dette folk det land i eje, som jeg tilsvor deres fædre at ville give dem.« »Ethvert sted, Eders fod betræder, giver jeg Eder, som jeg lovede Moses.« Alt skulle blive deres, lige til Libanons høje i det fjerne, til det store havs kyster og helt til Eufrats bredder mod øst.

[247] Til dette løfte føjedes denne befaling: »Vær kun helt frimodig og stærk, så du omhyggeligt handler efter hele den lov, min tjener Moses pålagde dig.« Herrens befaling lød: »Denne lovebog skal ikke vige fra din mund, og du skal grunde over den dag og nat;« »vig ikke derfra til højre eller venstre;« »thi da vil det gå dig vel i al din færd, og lykken vil følge dig.«

Israelitterne havde stadig deres lejr på østsiden af Jordan. Floden var den første hindring, før de kunne indtage Kanaan. Guds første befaling til Josua lød således: »Bryd nu op tillige med hele dette folk og gå over Jordan derhenne til det land, jeg vil give dem, israelitterne.« Der blev ikke givet nogen anvisning på, hvorledes de skulle komme over floden; men Josua vidste, at Gud ville give sit folk mulighed for at gøre alt, hvad han befalede, og i tillid hertil begyndte den uforfærdede leder straks at træffe forberedelser til at rykke fremad.

Nogle få kilometer på den anden side af floden, lige over for det sted, hvor Israels lejr var, lå den store, stærkt befæstede by Jeriko. Den var faktisk nøglen til hele landet, og den ville være en meget stor hindring for Israels videre fremrykning. Josua sendte derfor to unge mænd ind i byen som spejdere for at skaffe oplysning om dens befolkning, dens forråd og fæstningernes styrke. Byens indbyggere, der var bange og mistænksomme, holdt vagt ustandselig, og spejderne var i stor fare. Men Rahab, en kvinde i Jeriko, reddede dem med fare for sit eget liv. Til gengæld for hendes venlighed lovede de at beskytte hende, når byen blev indtaget.

Spejderne vendte uskadt tilbage med dette budskab: »Herren har givet hele landet i vor magt, og alle landets indbyggere er skrækslag-

ne over os !« Man havde sagt til dem i Jeriko: »Vi har hørt, hvorledes Herren lod vandet i Det røde Hav tørre bort foran Eder, da I drog ud af Ægypten, og hvad I gjorde ved de to amoritterkonger hinsides Jordan, Silon og Og, på hvem I lagde band. Da vi hørte det, blev vi slagne af rædsel og tabte alle modet over for Eder; thi Herren Eders Gud er oppe i Himmelen og nede på Jorden.«

Nu blev der givet ordrer til at gøre klar til fremrykning. Folket skulle sørge for mad til tre dage, og hæren skulle gøres kampklar. Alle gik helhjertet ind for deres leders planer og forsikrede ham om, at de havde tillid til ham, og at de ville støtte ham. »Alt, hvad du har pålagt os, vil vi gøre, og vi vil gå overalt, hvor du sender os; som vi har adlydt Moses i alt, vil vi adlyde dig. Måtte kun Herren din Gud være med dig, som han var med Moses!«

Folket forlod nu deres lejr i akacielundene i Sjittim og gik ned til Jordans bred. De vidste alle sammen, at de ikke kunne gøre sig håb om at komme over uden Guds hjælp. På denne årstid - det var forår - fik smeltevandet i bjergene Jordan til at gå over sine bredder, så at det var umuligt at komme over på de sædvanlige vadesteder. Det var Guds vilje, at Israels overgang over Jordan skulle ske ved et mirakel. På Guds befaling bød Josua folket hellige sig. De skulle bortskaffe deres synder og rense sig fra al udvortes urenhed; »thi i morgen,« sagde han, »vil Herren gøre undere iblandt Eder«. »Pagtens ark« skulle bæres i spidsen for folket. Når de så præsterne fjernede arken - tegnet på Guds nærværelse - fra dens plads midt i lejren og bære den ned mod floden, skulle de bryde op og følge efter. Det var på forhånd blevet nøjagtigt beskrevet, hvorledes overgangen skulle foregå. Josua sagde: »Derpå skal I kende, at der er en levende Gud iblandt Eder, og at han vil drive kanaanæerne bort foran Eder: Se, Herrens, al Jordens Herres, ark skal gå foran Eder gennem Jordan.«

På den fastsatte tid begyndte de at marchere fremad. Arken var forrest, båret på præsternes skuldre. Folket havde fået besked på at holde sig i over en halv kilometers afstand fra arken. Alle iagttog med den største interesse præsterne, idet de gik ned mod Jordans bred. Folket så dem gå støt ned mod den vrede, brusende flod med arken, lige til bærernes fødder berørte vandet. I samme øjeblik blev vandet ovenfor stemmet op, medens vandet nedenfor flød bort, og flodbunden var synlig.

På Guds bud gik præsterne midt ud i flodlejet. Her blev de stående, mens hele folket gik over til den anden bred. På den måde blev det gjort klart for hele Israel, at Jordans vande blev standset af den samme magt, som fyrré år tidligere havde skilt Det røde Hav ad for deres fædre. Da hele folket var kommet over, blev arken båret over til den vestlige bred. Næppe havde præsterne bragt den i sikkerhed, og næppe havde deres fødder betrådt det tørre land, før de optemmede vande brusede frem som en uimodståelig flodbølge i flodens normale leje.

[248]

Fremtidige slægter skulle ikke savne et vidnesbyrd om dette store mirakel. Mens præsterne, som bar arken, stadig stod midt i Jordan, tog tolv mænd, der var valgt på forhånd, een mand af hver stamme, hver sin sten fra flodsengen, hvor præsterne stod og bar dem over til den vestlige bred. Disse sten skulle rejses som et monument i Israels første lejr på den anden side af floden. Folket fik besked på at gentage beretningen om den måde, Gud havde befriet dem på, for deres børn og børnebørn, for at, som Josua sagde, »alle Jordens folk skal kende, at Herrens arm er stærk, at de må frygte Herren Eders Gud alle dage«.

Dette mirakel havde stor betydning både for hebræerne og deres fjender. For Israel var det en forsikring om Guds fortsatte nærværelse og beskyttelse og et vidnesbyrd om, at han ville yde dem sin hjælp gennem Josua, ligesom han havde gjort gennem Moses. En sådan forsikring var nødvendig for at styrke deres hjerter, når de begyndte at erobre landet - denne vældige opgave, som havde fået deres fædres tro til at vakle fyrré år tidligere. Inden overgangen over Jordan havde Herren sagt til Josua: »I dag begynder jeg at gøre dig stor i hele Israel øjne, for at de kan vide, at jeg vil være med dig, som jeg var med Moses.« Dette løfte gik i opfyldelse som forudsagt. »På den dag gjorde Herren Josua stor i hele Israels øjne, og de frygtede ham alle hans livs dage, som de havde frygtet Moses.«

Denne åbenbarelse af Guds magt for Israels skyld skulle også tjene til at forøge den frygt, hvormed de omkringboende folk betragtede israelitterne, og derved berede vejen for dem, så at de kunne vinde en lettere og mere fuldstændig sejr.

Da amoritternes og kanaanæernes konger fik at vide, at Gud havde holdt Jordans vande tilbage for Israels børn, blev deres hjerte grebet af frygt. Hebræerne havde allerede slået Midjans fem konger,

amoritternes mægtige konge Sihon og Og af Basan, og nu, da de var gået over den brusende Jordanflod, mens den gik over sine bredder, blev de omkringboende folk slået med rædsel. Både kanaanæerne, hele Israel og Josua selv havde fået et umiskendeligt bevis på, at den levende Gud, Himmels og Jordens Konge, var med sit folk, og at han ikke ville slippe eller forlade dem.

Hebræerne opslog deres første lejr i Kanaan et lille stykke fra Jordan. Her omskar Josua israelitterne. »Mens Israelitterne lå i lejr i Gilgal, fejrede de påsken.« Omskærelsens anordning var ikke blevet praktiseret siden oprøret i Kadesj, og dette var en stadig påmindelse til Israel om, at deres pagt med Gud var blevet brudt, for omskærelsen var netop symbolet på denne pagt. Påsken, der var indstiftet til minde om deres udfrielse af Ægypten, var heller ikke blevet fejret. Årsagen hertil var Herrens mishag over, at folket ville vende tilbage til det land, hvor de havde været trælle. Men nu skulle Israel ikke være forstødt længere. Gud anerkendte dem endnu engang som sit folk, og pagtstegnet blev genindført. Alle de israelitter, der var blevet født i ørkenen, blev omskåret. Herren sagde til Josua: »I dag har jeg bortvæltet Ægyptens forsmædelse fra Eder,« og som en hentydning hertil blev deres lejrplads kaldt Gilgal, der betyder »bortvælte«.

Hedenske nationer havde hånet Herren og hans folk, fordi hebræerne ikke havde taget Kanaan i besiddelse umiddelbart efter udgangen af Ægypten, som de havde ventet. Deres fjender glædede sig over, at Israel kom til at vandre i ørkenen så længe, og de sagde spottende, at hebræernes Gud ikke kunne føre dem ind i det forjættede land. Herren havde nu tydeligt åbenbaret sin magt og sin velvilje over for folket ved at bane vej gennem Jordan for dem, og deres fjender havde ikke længere grund til at spotte dem.

Om aftenen den fjortende dag i måneden blev påsken fejret på Jerikos sletter. Dagen efter påsken spiste de af landets afgrøde, usyrede brød og ristet korn; selv samme dag hørte mannaen op, da de nu spiste af landets afgrøde; israelitterne fik ikke manna mer, men spiste det år af høsten i Kanaans land. Ørkenvandringens lange år var til ende. Israelitternes fødder betrådte endelig det forjættede land.

Kapitel 45—Jerikos fald

Hebræerne var kommet ind i Kanaan, men de havde ikke erobret det, og efter menneskelige beregninger ville det kræve en lang og hård kamp at tage det i besiddelse. Landet var beboet af et stærkt folk, som var besluttet på at forhindre, at der blev gjort indfald i deres rige. De forskellige stammer havde sluttet forbund, fordi de frygtede den samme fare. De havde heste og jernbeslåede stridsvogne, og desuden havde de den store fordel, at de kendte landet og var krigsvante. Hertil kom, at landet var befæstet. Der var »store byer med himmelhøje fæstningsværker«. 5. Mos. 9, 1. Israelitterne kunne kun gøre sig håb om at sejre i den forestående kamp, hvis de fik hjælp ovenfra.

Den store, rige by Jeriko var en af de stærkeste fæstninger i landet. Den lå lige foran dem, kun et kort stykke fra deres lejr i Gilgal. Den var beliggende i udkanten af en frugtbar slette, hvor der dyrkedes en overflod af de mest forskelligartede tropiske produkter. Luksus og laster florerede i byens paladser og templer. Her lå denne stolte by bag sine massive fæstninger og bød Israels Gud trods. Jeriko indtog en vigtig plads i afgudsdyrkelsen. Den var specielt viet til månegudinden Astarte. Den var arnested for alt det sletteste og mest nedværdigende i kanaanæernes religion. Israelitterne, der stadig havde de frygtelige følger af deres synd ved Bet-Peor i frisk erindring, kunne ikke andet end betragte denne hedenske by med afsky og rædsel.

Josua betragtede Jerikos indtagelse som det første skridt på vejen til Kanaans erobring, men først og fremmest søgte han at opnå en forsikring om Guds hjælp, og det fik han. Da han havde trukket sig tilbage fra lejren for at tænke og bede om, at Israels Gud ville drage foran sit folk, så han en bevæbnet kriger. Han var høj af vækst, så respektindgydenede ud og stod med »draget sværd i hånden«. På Josuas spørgsmål: »Er du en af vore eller en af vore fjender?« svarede han: »Jeg er fyrsten over Herrens hær; lige nu er jeg kommet!« Josua fik den samme befaling, som Moses havde fået ved Horeb: »Drag

dine sko af fødderne, thi det sted, du står på, er helligt!« og han var straks klar over, hvem den mystiske fremmede var. Det var Kristus, den Højtlovede, der stod foran Israels leder. I dyb ærefrygt kastede Josua sig på sit ansigt og tilbad, og han modtog denne forsikring: »Se, jeg giver Jeriko og dets konge og krigere i din hånd.« Han fik samtidig anvisning på, hvorledes byen skulle indtages.

I lydighed mod den guddommelige befaling lod Josua Israels hære tage opstilling. De skulle ikke gå til angreb, men blot marchere rundt om byen, tage Guds ark med og blæse i horn. Forrest gik krigerne, som var specielt udvalgt. De skulle ikke vinde sejren i kraft af deres egen dygtighed og styrke, men i lydighed mod Guds befaling. Efter dem gik syv præster med horn. Derefter fulgte Guds ark. Den var omgivet af Guds herligheds glans og blev båret af præster, som var iført deres hellige embedsdragt. Bagefter fulgte [250] hele Israels folk. Hver stamme gik under sit felttegn. Sådan var den procession, der gik rundt om den domfældte by. Der hørtes ingen anden lyd end den vældige hærs fodtrin og de højtidelige hornsignaler, der gav genyd mellem bjergene og i Jerikos gader. Når folket var gået rundt om byen en gang, gik de tavse tilbage til deres telte, og arken blev sat på plads i tabernaklet.

Med undren og angst iagttog byens vægtere hver eneste bevægelse og aflagde rapport til myndighederne. De forstod ikke, hvad det alt sammen skulle betyde, men ved synet af denne vældige hær, som marcherede rundt om byen en gang hver dag med arken og de ledsagende præster, blev både præsterne og folket grebet af rædsel over mysteriet. De undersøgte på ny deres stærke forsvarsanlæg og følte sig overbevist om, at det kunne holde til selv det kraftigste angreb. Mange afviste med foragt tanken om, at disse mærkelige demonstrationer skulle kunne gøre dem fortræd. Andre blev forfærdede ved synet af processionen, som daglig gik rundt om byen. De huskede, at Det røde Hav engang havde delt sig for dette folk, og at der var blevet banet vej for dem gennem Jordanfloden. De vidste ikke, hvor mange mirakler Gud ville gøre for dem endnu.

I seks dage gik israelitterne rundt om byen. Ved daggry den syvende dag lod Josua Israels hærskarer tage opstilling. Nu fik de besked på at gå syv gange rundt om byen, og når de hørte hornets lyd, skulle de opløfte et vældigt skrig, for Gud havde givet dem byen.

Den store hær gik højtideligt rundt om de dødsdømte mure. Alt var tyst, bortset fra lyden af de afmålte fodtrin fra de mange fødder og af et hornsignal, som nu og da brød stilheden i den tidlige morgen. De massive stenmure syntes at trodse menneskers angreb. Vægterne på murene så til med stigende frygt, da folket efter den første march omkring byen gik rundt anden, tredje, fjerde, femte og sjette gang. Hvad kunne hensigten være med disse mærkelige bevægelser? Hvad var det for en vældig begivenhed, der var i vente? De behøvede ikke at vente længe på svar. Da den lange procession havde marcheret rundt om byen syv gange, standsede den. Hornene, der for en tid havde været tavse, satte nu ind med et drøn, der fik jorden til at ryste. De solide stenmure med deres massive tårne og brystværn vaklede, løftede sig op fra deres fundamenter og styrtede til jorden med et brag. Jerikos indbyggere var lammet af skræk, og Israels hærskarer marcherede ind og tog byen i besiddelse.

Israelitterne havde ikke vundet sejren i deres egen styrke. Det var Herren, der havde erobret byen, og ligesom tilfældet var med landets førstegrøde, skulle byen med alt, hvad der var i den, bringes som et offer til Gud. Det skulle indskræpes Israel, at de ikke skulle kæmpe for sig selv ved erobringen af Kanaan, men at de skulle være redskaber, som handlede i overensstemmelse med Guds vilje. De skulle ikke søge rigdom eller selvophøjelse, men have Guds, deres konges, ære i tanke. Inden byens erobring var der blevet givet denne befaling: »Byen skal lyses i band for Herren med alt, hvad der er i den.« »Men I skal tage Eder vel i vare for det bandlyste, så I ikke attrår og tager noget af det bandlyste og derved bringer bandet over Israels lejr og styrter den i ulykke.«

Derpå lagde de med sværdet band på alle byens indbyggere, alt levende i byen, mænd og kvinder, unge og gamle, hornkvæg, småkvæg og æsler. Kun den trofaste Rahab og hendes husstand blev reddet i overensstemmelse med spejdernes løfte. Byen blev stukket i brand. Dens paladser og templer, dens storslåede boliger med alt deres luksusudstyr, de kunstfærdige draperier og kostbare klæder blev flammernes bytte. Det, der ikke kunne brændes, sølvet og gullet og kobber og jernsagerne, skulle benyttes i tabernakeltjenesten. Selve det sted, hvor byen havde ligget, blev bandlyst. Jeriko skulle aldrig genopbygges som en fæstning. Der blev udtalt forbandelser over den, der vovede at genopbygge de mure, som Guds magt havde

omstyrtet. I hele Israels nærværelse udtaltes denne højtidelige erklæring: Forbandet være den mand for Herrens åsyn, som indlader sig på at opbygge denne by, Jeriko. Det skal koste ham hans førstefødte at lægge grunden og hans yngste at sætte dens portfløje ind.

Jerikos indbygges fuldstændige udryddelse var blot en opfyldelse af den befaling, der tidligere var givet gennem Moses med hensyn til Kanaans indbyggere: »Når Herren din Gud giver dem i din magt, og du overvinder dem, så skal du lægge band på dem,« 5. Mos. 7, 2. »I disse folks byer, må du ikke lade en eneste sjæl i live.« 5. Mos. 20, 16. Der er mange, der synes, at disse befalinger er i strid med den kærlighed og nåde, andre dele af Bibelen opfordrer til at vise, men de var i virkeligheden dikteret af en uendelig visdom og godhed. Gud var i færd med at grundlægge det israelitiske rige i Kanaan og skabe et folk og en regering, der skulle repræsentere hans rige på Jorden. De skulle ikke blot være den sande religions arvtagere, men skulle gøre dens principper kendt i hele verden. Kanaanæerne havde hengivet sig til det grusomste og mest nedværdigende hedenskab, og det var nødvendigt, at landet blev rensset for det, der ville stå hindrende i vejen for gennemførelsen af Guds nådige planer.

Kanaans indbyggere havde haft rig anledning til at omvende sig. For fyrre år siden havde overgangen over Det røde Hav og plagerne i Ægypten vidnet om Israels Guds store magt, og da Midjans, Gileads og Basans konger for kort tid siden blev overvundet, fik de yderligere et bevis på, at Israels Gud står over alle andre guder. Den straf, der blev tildelt Israel for deres deltagelse i de afskyelige ceremonier til ære for Baal-Peor, var en klar tilkendegivelse af Guds karakters hellighed og hans afsky for urenhed. Jerikos indbyggere havde kendskab til alle disse begivenheder, og mange af dem var ligesom Rahab overbevist om, at Herren, Israels Gud, »er oppe i Himmelen og nede på Jorden«, de ville blot ikke følge deres overbevisning. Ligesom menneskene før syndfloden benyttede kanaanæerne al deres tid til at bespotte Himmelen og besmitte Jorden, og både kærligheden og retfærdigheden krævede, at disse mennesker, der var fjender af både Gud og mennesker, hurtigt fik deres dom.

Hvor var det let for Himmels hære at vælte Jerikos mure og omstyrte denne stolte by, hvis fæstninger fyrre år i forvejen havde slået de vantro spejdere med rædsel! Israels vældige Konge havde

sagt: »Se, jeg giver Jeriko i din hånd.« Menneskelig styrke kunne intet udrette over for dette ord.

Ved tro faldt Jerikos mure, Heb. 11, 30. Fyrsten over Herrens hær talte kun med Josua. Han åbenbarede sig ikke for hele menigheden, og det kom an på dem selv, om de ville tro på eller betvivle Josuas ord, om de ville adlyde de befalinger, han gav i Herrens navn, eller bestride hans myndighed. De kunne ikke se den englehær, der drog med dem under Guds Søns ledelse. De kunne have tænkt: Hvor er det meningsløst at spadserere rundt her, og hvor er det latterligt at gå rundt om byens mure hver dag og blæse i væderhorn. Det har ingen virkning på de store fæstninger. Men hensigten med at fortsætte ceremonien så længe, før murene endelig faldt, var at give israelitterne lejlighed til at udvikle tro. Det skulle indskærpes dem, at deres styrke ikke beroede på menneskelig visdom eller magt, men ene og alene på deres frelses Gud. På den måde skulle de vænne sig til at stole helt og fuldt på deres guddommelige leder.

Gud vil gøre store ting for dem, der stoler på ham. Grunden til, at det folk, som bekender sig til at tjene ham, ikke besidder større styrke, er, at de stoler for meget på deres egen visdom og ikke giver Herren lejlighed til at åbenbare sin magt for deres skyld. Han vil hjælpe sine troende børn i enhver situation, hvis de blot vil vise ham fuldstændig tillid og trofast adlyde ham.

Kort efter Jerikos fald besluttede Josua at angribe Aj, en lille by mellem bjergkløfterne nogle få kilometer vest for Jordandalen. Der blev sendt spejdere til stedet, og de kom tilbage med den meddelelse, at byen kun havde få indbyggere, og at der kun behøvedes en lille hær for at erobre den.

Israelitterne var blevet selvsikre efter den store sejr, som Gud havde vundet for dem. De følte sig sikre, fordi Gud havde lovet dem Kanaans land, og glemte, at de kun kunne sejre ved Guds hjælp. Selv Josua planlagde erobringen af Aj uden at rådspørge Gud.

Israelitterne var begyndt at stole på deres egen styrke og betragtede deres fjender med foragt. De ventede at vinde en let sejr og mente, at tre tusind mand var nok til at indtage byen. De skyndte sig at gå til angreb uden at forvise sig om, at Gud var med dem. De marcherede næsten helt hen til byporten, men mødte hårdnakket modstand. De blev grebet af rædsel over fjendernes antal og grundige forberedelse og flygtede i vild uorden ned ad den stejle skråning.

De blev skarpt forfulgt af kanaanæerne, som »forfulgte dem uden for porten og huggede dem ned på skråningen«. Selv om der ikke var faldet ret mange soldater - der var kun blevet dræbt seks og tredive mand - tabte hele menigheden modet på grund af nederlaget. »Da sank folkets mod og blev til vand.« Det var første gang, de havde været i direkte kamp med kanaanæerne, og hvis de blev slået på flugt af en så lille bys forsvarere, hvad ville der så ikke ske under de store slag, de skulle udkæmpe senere? [252]

Josua betragtede deres nederlag som et udslag af Guds mishag. Han blev grebet af sorg og ængstelse, og han og »Israels ældste sønderrev deres klæder og faldt på deres ansigt på jorden foran Herrens ark og blev liggende til aften og kastede støv på deres hoveder«.

Ak, Herre, Herre, råbte han, hvorfor lod du dette folk gå over Jordan, når du ville give os i amoritternes hånd og lade os gå til grunde? Ak, Herre! Hvad skal jeg sige, nu Israel har måttet tage flugten for sine fjender? Når kanaanæerne og alle landets indbyggere hører det, falder de over os fra alle sider og udsletter vort navn af Jordan; hvad vil du da gøre for dit store navns skyld?

Guds svar var: »Stå op! Hvorfor ligger du på dit ansigt? Israel har forbrudt sig imod min pagt« Tiden var inde til at handle hurtigt og beslutsomt og ikke til at fortvivle og klage. Der fandtes skjult synd i lejeren, og den skulle findes og bortskaffes, før Herren atter kunne bo hos sit folk og velsigne dem. »Jeg vil ikke være med Eder, hvis I ikke borttrykker bandet af Eders midte. «

Guds befaling var blevet tilsidesat af en af dem, der var blevet udpeget til at fuldbyrde hans domme, og hele folket blev holdt ansvarligt for denne mands synd. »De har tilvendt sig noget af det bandlyste, de har stjålet; de har skjult det, de har gemt det i deres oppakning.« Josua fik besked på, hvorledes synderen skulle findes og straffes. Den skyldige skulle udpeges ved lodtrækning. Synderen blev ikke udpeget direkte, men sagens opklaring blev udsat et stykke tid for at give folket tid til at føle deres medansvar for de synder, som fandtes i deres midte, og til at ransage deres, hjerter og ydmyge sig over for Gud.

Tidligt om morgenen samlede Josua folket stamme for stamme, og den højtidelige og betagende ceremoni tog sin begyndelse. Undersøgelsen skred gradvis frem. Den frygtelige prøve indkredsede

den skyldige mere og mere. Først trådte stammen frem, så slægten, så familien og så dennes medlemmer mand for mand. Guds finger udpegede Akan, Karmis søn af Judas stamme, som den skyldige.

For at der ikke skulle være den mindste tvivl om hans skyld og for at fjerne ethvert grundlag for en eventuel påstand om, at han var uskyldigt dømt, formanede Josua ham højtideligt til at sige sandheden. Den ulykkelige mand aflagde fuld tilståelse om sin forbrydelse: »Ja, det er mig, som har syndet mod Herren, Israels Gud. Jeg så imellem byttet en prægtig babylonisk kappe, 200 sekel sølv og en guldunge på halvtredsindstyve sekel; det fik jeg lyst til, og jeg tog det; se, det ligger nedgravet i jorden midt i mit telt.« Der blev øjeblikkelig sendt folk hen til hans telt. Her fjernede de jorden på det angivne sted, »og se, det var gemt i hans telt, sølvet nederst; og de tog det ud af teltet og bragte det til Josua og lagde det hen foran Herren«.

Dommen blev afsagt og fuldbyrdet øjeblikkelig. »Hvorfor har du styrtet os i ulykke?« spurgte Josua. »Herren skal styrte dig i ulykke på denne dag.« Ligesom folket var blevet holdt ansvarligt for Akans synd og havde lidt under dens følger, skulle de nu gennem deres repræsentanter være med til at straffe den. »Derpå stenede hele Israel ham.« Bagefter opkastede de en stor stendysse over ham til vidnesbyrd om hans synd og dens afstraffelse. »Derfor fik stedet navnet Akors dal« d.v.s. ulykke. Akan står omtalt i Krønikebogen: »Akar, der styrtede Israel i ulykke.« 1. Krøn. 2, 7.

[253] Akans synd blev begået på trods af de mest direkte og højtidelige advarsler og de kraftigste åbenbarelses af Guds magt. Der var blevet sagt til hele Israel: »I skal tage Eder vel i vare for det bandlyste, så I ikke attrår og tager noget af det bandlyste og derved bringer bandet over Israels lejr.« Denne befaling var blevet givet umiddelbart efter den mirakuløse overgang over Jordan, og efter at folket var blevet omskåret som tegn på, at de anerkendte Guds pagt. Det var også efter denne befalings udstedelse, at påsken blev fejret, og at pagtens engel, fyrsten over Herrens hær, åbenbarede sig. Derefter fulgte Jerikos ødelæggelse som en påmindelse om, hvordan det vil gå alle dem, der overtræder Guds lov. Forbudet mod at tage noget af byttet i Jeriko fik en særlig alvorlig karakter ved, at israelitterne ikke havde indtaget byen i egen kraft, men udelukkende havde fået sejren ved Guds hjælp. Gud havde indtaget denne fæstning ved sit

ords magt. Det var Gud, der havde erobret byen, og derfor skulle både den og alt, hvad der var i den, tilhøre ham.

Blandt Israels millioner var der kun en eneste mand der havde vovet at overtræde Guds befaling i sejrens og dommens højtidelige time. Akans begærlighed blev vakt ved synet af den kostbare babyloniske kappe. Selv da han stod ansigt til ansigt med døden for denne kappes skyld, kaldte han den »en prægtig babylonisk kappe«. Den ene synd førte den anden med sig, og han tilegnede sig det guld og sølv, som tilhørte Herrens skatkammer. Han stjal Kanaans førstegrøde fra Gud.

Den frygtelige synd, der førte til Akans ulykke, havde sin rod i begærlighed. Det er en af de synder, der forekommer hyppigst og bliver betragtet med størst ligegyldighed. Mens andre synder bliver opdaget og straffet, er det meget sjældent, at folk bliver irettesat, når de overtræder det tiende bud. Akans skæbne viser, at begærlighed er en meget stor synd, og at den får de frygteligste følger.

Begærlighed er et onde, som udvikler sig gradvis. Akan havde begæret så længe, at det var blevet en vane for ham, og det var ham næsten umuligt at bryde begærets lænker. Den blotte tanke om at styrte Israel i ulykke skulle have fyldt ham med rædsel, da han nærrede de begærlige tanker, men hans samvittighed var blevet lammet af synd, og da han blev fristet, var han et let bytte.

Begås der ikke stadig lignende synder til trods for, at der er givet lige så alvorlige og tydelige advarsler? Vi har fået lige så tydeligt pålæg om ikke at begære, som Akan havde fået om ikke at tage af byttet i Jeriko. Gud betegner begær som afgudsdyrkelse. Han siger: »I kan ikke tjene både Gud og Mammon.« Matt. 6, 24, »Se til, at I vogter jer for alskens havesyge.« Luk. 12, 15. »Havesyge bør end ikke nævnes blandt jer.« Ef. 5, 3. Vi har kendskab til den frygtelige straf, der ramte Akan, Judas, Ananias og Safira. Vi ved også, hvordan det gik Lucifer, »Morgenrødens søn«, der begærede en højere stilling og for stedse mistede Himmelens herlighed og lykke. Og til trods for alle disse advarsler flourer begærligheden.

Dens hæslige spor ses overalt. Den skaber utilfredshed og splid i familier, får de fattige til at misunde og hade de rige og tilskynder de rige til at undertrykke de fattige. Og dette onde findes ikke blot i verden, men også i kirken. Selv her ser man ofte eksempler på egenkærlighed, begærlighed, snyderi, mangel på næstekærlighed og

bedrageri over for Gud med hensyn til »tienden og offerydelsen«. Der findes desværre mange Akan'er blandt »pæne og gode« menighedsmedlemmer. Mangen mand går frejdigt i kirke og tager plads ved Herrens bord, selv om der mellem hans ejendele findes ting, som er erhvervet ved forkerte metoder, og som Gud har forbandet. Utallige mennesker ofrer deres gode samvittighed og deres håb om Himmelen for en prægtig babylonisk kappe. Atter andre sælger deres retskaffenhed og deres gode evner for en pose sølvpenge. De lidende, fattiges råb ænses ikke, evangeliets udbredelse hindres, og verdslige mennesker ser med foragt på, at der begås handlinger, som er en fornægtelse af den kristne tro. Til trods for alt dette fortsætter den bekendende kristne med at skrabe til sig. »Skal et menneske bedrage Gud? I bedrager mig jo!« siger Herren.

Akans synd styrtede hele nationen i ulykke. Guds vrede vil forblive over menigheden på grund af eet menneskes synd, indtil synden er fundet og fjernet. Menighedens største fare er ikke åbenlyse modstandere, vantro mennesker og gudsbespottere, men mennesker, der bekender sig til at være kristne, men ikke følger Kristus. Det er sådanne, der er skyld i, at Gud holder sine velsignelser tilbage, og at hans folk svækkes.

Når menigheden er i vanskeligheder, og der til glæde for Guds fjender råder kulde og åndeligt forfald, skal menighedens medlemmer ikke folde hænderne og beklage sig over deres ulykkelige tilstand, men spørge, om der skulle findes en Akan iblandt dem. Hvert eneste menighedsmedlem bør ydmygt ransage sit hjerte og bestræbe sig på at finde de skjulte synder, som skiller menneskene fra Gud.

[254]

Akan indrømmede sin synd så sent, at han ikke kunne få gavn af sin bekendelse. Han havde set Israels hære komme slagte og modløse tilbage fra Aj; men det fik ham ikke til at træde frem og erkende sin synd. Han havde set Josua og Israels ældste kaste sig til jorden i usigelig sorg. Hvis han havde bekendt sin synd på det tidspunkt, ville han dermed have givet udtryk for ægte anger, men han forholdt sig stadig tavs. Han havde hørt, da der blev givet meddelelse om, at der var begået en stor forbrydelse, og det var endda tydeligt blevet sagt, hvori den bestod, men hans læber var som forseglet. Så blev den højtidelige undersøgelse iværksat. Hans sjæl bævede af rædsel, da han så, at hans stamme, hans slægt og hans familie blev udpeget. Men først da Guds finger udpegede ham, gik

han til bekendelse. Først da hans synd ikke kunne skjules længer, sagde han sandheden. Hvor ofte går mennesker ikke til bekendelse på samme måde i dag! Der er stor forskel på at indrømme et forhold, efter at det er blevet bevist, og at bekende synder, som kun vi og Gud har kendskab til. Akan gik kun til bekendelse, fordi han håbede, at han derved ville undgå følgerne af sin forbrydelse, men hans bekendelse bidrog blot til at bevise, at hans straf var retfærdig. Han angrede ikke sin synd af hele sit hjerte, og agtede ikke at ændre sin livsførelse og nærrede ikke afsky for synden.

På samme måde vil de skyldige gå til bekendelse, når de står foran Guds domstol, efter at hvert menneskes sag er blevet afgjort til liv eller død. Syndens følger vil få hvert enkelt menneske til at indrømme sin synd. Denne indrømmelse vil blive aftvunget sjælen af en frygtelig skyldfølelse og af frygt for dommen. Men en sådan bekendelse kan ikke redde synderen.

Så længe folk kan skjule deres synder for deres medmennesker, føler mange sig sikre ligesom Akan og smigrer sig med, at Gud ikke er så streng, at han holder regnskab med deres synd. Deres synder finder dem først den dag, hvor det for evigt er for sent at få dem fjernet ved hjælp af et forsonende offer. Når Himmelens bøger åbnes, vil dommeren ikke nævne menneskets skyld med ord, men vil kaste et gennemtrængende, overbevisende blik på synderen, og i samme øjeblik vil han tydeligt huske hver eneste handling og alt, hvad han har gjort i livet. Det er ikke nødvendigt at eftersøge den skyldige lige fra stammen til familien som på Josuas tid, for han vil selv indrømme sin skyld. Da vil hele verden få kendskab til de synder, som er skjult for mennesker.

Kapitel 46—Velsignelseme og forbandelseme

Efter fuldbyrdelsen af dommen over Akan fik Josua befaling om at lade alle krigerne bryde op og atter drage mod Aj. Guds magt ledsagede hans folk, og de kom hurtigt i besiddelse af byen.

Der blev nu holdt en pause i krigen, og hele Israel deltog i en højtidelig religiøs ceremoni. Israelitterne var ivrige efter at bosætte sig i Kanaan. De havde ikke fået huse eller jord til deres familier endnu. Før de kunne få det, skulle kanaanæerne uddrives af landet, men selv denne vigtige opgave måtte vente, for allerførst skulle de deltage i en betydningsfuld handling, som lagde beslag på hele deres opmærksomhed.

Inden de tog deres arv i besiddelse, skulle de forny deres troskabspagt med Gud. I sine sidste formaninger havde Moses to gange påbudt, at Israels stammer skulle samles på Ebals og Garizims bjerge ved Sikem for højtideligt at love, at de ville holde Guds lov. I overensstemmelse med denne befaling forlod hele folket, både »mændene, kvinderne og børnene og de fremmede, som var draget med iblandt dem« lejren ved Gilgal og marcherede gennem fjendernes land til Sikems dal, som lå næsten midt i landet. Skønt de var omgivet af ubesejrede fjender, stod de under Guds beskyttelse, så længe de var tro imod ham. Ligesom på Jakobs tid kom der »en Guds rædsel over alle byerne rundt om«, og hebræerne led ingen overlast (1. Mos. 35, 5).

Det sted, hvor denne højtidelige ceremoni skulle foregå, var knyttet til deres fædres historie med hellige bånd. Det var her, Abraham byggede sit første alter til Gud i Kanaans land. Både Abraham og Jakob havde opslået deres telt her. Her købte Jakob den mark, hvor israelitterne skulle begrave Josefs legeme. Her fandtes også den brønd, som Jakob havde gravet, og den eg, hvorunder han havde begravet alle de afgudsbilleder, som tilhørte hans husstand.

Det udpegede sted var et af de smukkeste i hele Palæstina, og det var fuldt ud værdigt til at være skueplads for den storslåede og betagende begivenhed, som nu skulle finde sted. Den smukke

dal lå smilende og indbydende mellem de nøgne høje. Naturen vekslede med grønne marker og olivenlunde, og dalen var afvandet af bække fra levende kilder og prydet med vilde blomster. Ebal og Garizim ligger på hver sin side af dalen, men der er ikke ret langt imellem dem. Deres lavere udløbere danner ligesom en naturlig talerstol. Hvert eneste ord, der siges på den ene, kan tydeligt høres på den anden, og på de skrånende bjergsider er der plads til en stor forsamling.

I overensstemmelse med Moses' befaling blev der bygget et monument af store sten på Ebals bjerg. På disse sten, der i forvejen var kalket over, blev loven afskrevet. Det gjaldt både de ti bud, som var blevet forkyndt fra Sinaj og skrevet på stentavlerne, og de love, der var blevet overdraget til Moses, og som han havde skrevet i en bog. Ved siden af dette monument blev der bygget et alter af utilhugne sten, og herpå blev der lagt ofre til Herren. Det havde stor betydning, at alteret blev bygget på Ebals bjerg, hvorfra forbandelserne blev udtalt. Herved blev det tilkendegivet, at Israel med rette havde pådraget sig Guds vrede ved at overtræde hans lov, og at han øjeblikkelig ville have straffet dem, hvis ikke Kristus havde skaffet dem soning. Brændofferalteret var et symbol på denne soning.

[256]

Seks af stammerne - alle efterkommere af Lea og Rakel - tog plads på Garizims bjerg, mens de, der nedstammede fra trælkvinderne, tog plads på Ebals bjerg sammen med Rubens og Zebulons stamme. Præsterne, som bar arken, tog plads i dalen imellem dem. Alarmtrompeten gav signal til stilhed, og nu oplæste Josua fra sin plads ved siden af den hellige ark i den store forsamlings påhør de velsignelser, der ville blive folket til del, hvis de var lydige imod Guds lov. De stammer, der stod på Garizim, svarede ved at sige amen. Bagefter læste han forbandelserne, og nu svarede stammerne på Ebals bjerg. I tusindvis af røster istemte det højtidelige svar som een røst. Derefter oplæstes Guds lov og de anordninger og lovbud, som Moses havde overdraget dem.

Israel havde modtaget loven direkte fra Guds mund ved Sinaj, og dens hellige bud, som Herren havde skrevet med sin egen hånd, lå stadig i arken. Nu blev loven skrevet, så alle kunne læse den, og alle fik anledning til at se betingelserne i den pagt, som de skulle leve under i Kanaan. Hele folket skulle give udtryk for, at de gik ind

på pagtens betingelser, og bekræfte de velsignelser, der var blevet lovet for at holde den, og de forbandelser, der ville blive følgen af at overtræde den. Loven blev ikke blot skrevet på mindestenene, men oplæst af Josua i hele Israels påhør. Der var kun gået nogle få uger, siden Moses oplæste hele Femte Mosebog for folket, og nu læste Josua loven for dem.

Det var ikke blot de israelitiske mænd, der hørte loven blive læst, men også »kvinderne og børnene«. De skulle også lære deres pligt at kende. Gud havde givet Israel denne befaling om sine anordninger: »I skal lægge Eder disse mine ord på hjerte og sinde, binde dem som et tegn om Eders hånd og lade dem være et erindringsmærke på Eders pande, og I skal lære Eders børn dem, for at I og Eders børn må leve i det land, Herren tilsvor Eders fædre at ville give dem, så længe himmelen er over Jordan.« 5. Mos. 11, 18-21.

Hvert syvende år skulle hele loven oplæses i hele Israels påhør i overensstemmelse med Moses' befaling: »Hver gang der er gået syv år, i friåret, på løvhyttefesten, når hele Israel kommer for at stedes for Herren din Guds åsyn på det sted, han udvælger, skal du læse denne lov højt for hele Israel. Kald da folket sammen, mænd, kvinder og børn og de fremmede, som bor inden dine porte, for at de kan høre og lære at frygte Herren Eders Gud og omhyggeligt handle efter alle denne lovs ord; og deres børn, som endnu ikke har lært den at kende, skal høre den og lære at frygte Herren Eders Gud, alle de dage I lever i det land, som I skal ind og tage i besiddelse efter at være gået over Jordan.« 5. Mos. 31, 10-13.

Satan bestræber sig altid på at forvrænge det, Gud har sagt, forblinde sindet og formørke forstanden, så at mennesker ledes i synd. Dette er grunden til, at Herren giver sin vilje så tydeligt til kende og fremstiller sine krav så klart, at ingen behøver at tage fejl. Gud søger ustandselig at drage menneskene til sig og beskytte dem for at hindre Satan i at udøve sin grusomme, forførende magt over dem. Gud har nedladt sig til at tale til menneskene med sin egen røst og skrive sit levende ord med sin egen hånd. Disse velsignede ord, som er fyldt med liv og udstråler sandhedens lys, skænkes menneskene som en fuldkommen vejledning. Netop fordi Satan gør sig så store bestræbelser for at bortlede vor opmærksomhed og vor interesse fra Herrens løfter og bud, bør vi gøre os så meget desto mere flid for at huske dem og gemme dem i hjertet.

Religiøse ledere burde i højere grad have opmærksomheden henvendt på betydningen af at lære folk de bibelhistoriske kendsgerninger og Herrens advarsler og bud. De bør benytte et letfatteligt sprog, som selv børn kan forstå. Både prædikanter og forældre burde betragte det som deres pligt at undervise de unge i skriften.

Forældre både kan og bør vække deres børns interesse for den alsidige viden, som den hellige skrift rummer. Men for at kunne gøre deres sønner og døtre interesseret i Guds ord må de selv interessere sig for det. De må være fortrolige med dets lære og - som Gud befalede Israel - tale om det, »når du sidder i dit hus, og når du vandrer på vejen, både når du lægger dig, og når du står op«. 5. Mos. 11, 19. De, der ønsker, at deres børn skal elske og ære Gud, må tale om hans godhed, majestæt og magt, som er åbenbaret i hans ord og i hans skaberværk.

[257]

Hvert kapitel og hvert vers i Bibelen indeholder et budskab fra Gud til menneskene. Vi bør binde Bibelens forskrifter som et tegn på vor hånd og et erindringsmærke på vor pande. Hvis Guds folk læser og adlyder Bibelen, vil den lede dem ligesom israelitterne ved en skystøtte om dagen og en ildstøtte om natten.

[258]

Kapitel 47—Forbundet med gibeonitterne

Fra Sikem drog israelitterne tilbage til deres lejr i Gilgal. Her blev de kort efter opsøgt af en mærkelig deputation, der ønskede at slutte forbund med dem. Udsendingene foregav, at de var kommet fra et fjernt land, og efter deres udseende at dømme talte de sandt. Deres klæder var gamle og slidte, deres sko var lappede, deres rejsebrød var muggent, og deres vinsække var sprukne og stoppede, som om de var blevet repareret i al hast på rejsen.

De sagde, at deres landsmænd i deres fjerntliggende land, som de foregav lå langt uden for Palæstina, havde hørt om de mirakler, som Gud havde gjort for sit folk, og sendt dem af sted for at slutte forbund med israelitterne. Hebræerne havde fået en speciel advarsel imod at slutte forbund med nogen af afgudsdyrkerne i Kanaan, og folkets ledere begyndte at tvivle på, at de fremmede talte sandhed. »Det kunne være, at I bor her midt iblandt os,« sagde de. Herpå svarede udsendingene blot: »Vi er dine trælle!« Da Josua spurgte dem direkte: »Hvem er I, og hvorfra kommer I?« gentog de, hvad de før havde sagt, og tilføjede som bevis på deres oprigtighed: »Vort brød her var endnu varmt, da vi tog det med hjemmefra, dengang vi begav os af sted for at drage til Eder; men se, nu er det tørt og mullent, og vore vinsække her var nye, da vi fyldte dem; se, nu er de sprukne; og vore klæder og sko her er slidte, fordi vejen var så lang!«

Det hjalp. Hebræerne rådspurgte ikke Herren, »og Josua tilsagde dem fred og sluttede overenskomst med dem og lovede at lade dem leve, og menighedens øverster tilsvor dem det«. Således blev pagten sluttet. Tre dage efter kom sandheden frem. Da »hørte de, at de var fra den nærmeste omegn og boede midt iblandt dem«. Gibeonitterne vidste, at de umuligt kunne klare sig over for hebræerne, og havde derfor brugt list for at redde livet.

Israelitterne blev fyldt med harme, da de blev klar over, at de var blevet bedraget. Deres vrede blev endnu heftigere, da de efter tre dages rejse nåede gibeoniternes byer, der lå næsten midt i landet.

»Da knurrede hele menigheden mod øversterne«, men disse nægtede at bryde overenskomsten, selv om den var indgået ved bedrag, fordi de havde »tilsvoret dem fred ved Herren, Israels Gud«. Derfor dræbte israelitterne dem ikke. Gibeonitterne havde forpligtet sig til at holde op med at dyrke afguder og lovet at tjene Israels Gud, og israelitterne handlede ikke i strid med Guds befaling om at udrydde de afgudsdyrkende kanaanæere ved at lade gibeonitterne leve. Hebræerne havde derfor ikke bundet sig ved en ed til at synde. Skønt eden var aflagt under falske forudsætninger, skulle den ikke brydes. Når man har aflagt et løfte, bør man tage det som en hellig pligt at holde det, hvis man ikke gør noget forkert derved. Hverken hensynet til vinding, hævn eller egne interesser bør røkke det mindste ved en eds eller et løftes ukrænkelighed. »Løgnelæber er Herren en gru.« [259] Ord. 12, 22. »Hvo kan gå op på Herrens bjerg, og hvo kan stå på hans hellige sted?« Det kan den, der »ej bryder ed, han svor til egen skade«. Sl. 24, 3; 15, 4.

Gibeonitterne fik lov til at leve, men skulle være trælle ved helligdommen og udføre alt det hårdeste arbejde. »Josua gjorde dem den dag til brændehuggere og vandbærere for menigheden og for Herrens alter.« Disse vilkår gik de med taknemmelighed ind på, fordi de var klar over, at de havde båret sig forkert ad, og de ville med glæde give hvad som helst for at redde livet. »Men se, nu er vi i din hånd,« sagde de til Josua, »gør med os, som det tykkes dig godt og ret!« Deres efterkommere var knyttet til arbejdet ved helligdommen i århundreder.

Gibeonitterne havde fire byer. Folket havde ingen konge, men blev styret af ældste eller senatorer. Gibeon, som var en af deres vigtigste byer, »var en stor by, som en af kongsbyerne«, »og alle mændene der var tapre krigere. « Det var et slående bevis på den rædsel, som israelitterne havde vakt hos Kanaans indbyggere, at befolkningen i en sådan by benyttede en så ydmygende fremgangsmåde for at redde livet.

Men det ville være gået gibeonitterne langt bedre, hvis de havde været ærlige overfor Israel. De reddede ganske vist livet ved at underkaste sig Israels Gud, men der kom kun vanære og trældom ud af deres bedrag. Gud havde besluttet, at alle de, der ville give slip på hedenskabet og slutte sig til Israel, skulle have del i pagtens velsignelser. De kom ind under betegnelsen den fremmede inden

dine porte, og disse skulle på få undtagelser nær have samme velsigelser og fordele som Israel. Herren havde sagt: »Når en fremmed bor hos dig i Eders land, må I ikke lade ham lide overlast; som en af Eders egne skal I regne den fremmede, der bor hos Eder, og du skal elske ham som dig selv.« 3. Mos. 19, 33-34. Med henblik på påsken og frembærelse af ofre var der givet denne befaling: »Inden for forsamlingen skal en og samme ordning gælde for Eder og den fremmede, som bor hos Eder; hvad der gælder for Eder, skal også gælde for den fremmede for Herrens åsyn.« 4. Mos. 15, 15.

Gibeonitterne kunne være blevet optaget blandt israelitterne på disse vilkår, hvis de ikke havde gjort sig skyldige i bedrag. Det var en stor ydmygelse for indbyggerne i en af kongsbyerne, hvis mandlige indbyggere alle sammen var tapre krigere, at blive gjort til brændehuggere og vandbærere igennem flere slægtled. Men de havde skjult sig med fattigdommens kappe for at føre israelitterne bag lyset, og nu skulle de blive ved at bære den som et tegn på evig trældom. I de kommende slægtled var deres trældom et vidnesbyrd om, at Gud hader løgn.

De kanaanæiske konger blev grebet af frygt, fordi gibeonitterne underkastede sig israelitterne. Der blev straks truffet foranstaltninger til at tage hævn over dem, der havde sluttet fred med landets angribere. Under ledelse af Jerusalems konge, Adonizedek, sluttede fem af de kanaanæiske konger sig sammen imod Gibeon. De handlede hurtigt. Gibeonitterne var ikke forberedt på at forsvare sig og sendte bud til Josua i Gilgal og lod sige: »Lad ikke dine trælle i stikken, men kom hurtigt op til os, hjælp os og stå os bi; thi alle amoritterkongerne, som bor i bjergene, har samlet sig imod os!« Faren truede ikke alene gibeonitterne, men også Israel. Denne by beherskede bjergpassene til det mellemste og sydlige Palæstina, og den måtte absolut holdes, hvis landet skulle erobres.

Josua traf straks forberedelser til at komme Gibeon til hjælp. Indbyggerne i den belejrede by var bange for, at han ville nægte at hjælpe dem, fordi de havde bedraget israelitterne, men Josua følte sig forpligtet til at beskytte dem, fordi de havde underkastet sig Israels herredømme og var begyndt at tjene Gud. Denne gang drog han ikke af sted uden at søge råd hos Herren, og Herren opmuntrede ham med disse ord: »Frygt ikke for dem, thi jeg giver dem i din hånd; ikke

een af dem skal kunne holde stand imod dig!« »Da drog Josua op fra Gilgal med alle krigerne, alle de kampdygtige mænd.«

Han marcherede hele natten og nåede Gibeon med sine styrker om morgenen. De allierede fyrster havde næppe nået at opstille deres hære omkring byen, før Josua var over dem. Byens angribere blev fuldstændig slået. Den vældige hær flygtede hen imod opgangen ved Bet-Horon, og da de var kommet helt op i bjergpasset, skyndte de sig ned ad den stejle skråning på den anden side. Her brød der et voldsomt haglvejr løs. Herren lod »store sten falde ned på dem fra himmelen, og de, som dræbtes af haglstenene, var flere end dem, israelitterne dræbte med sværdet«.

[260]

Mens amoritterne hovedkulds flygtede for at søge ly i bjergfæstningerne, stod Josua oppe på bjergryggen og kiggede ned. Han var klar over, at kampen ikke kunne kæmpes til ende på een dag. Hvis fjenderne ikke blev slået fuldstændig, ville de samles igen og genoptage kampen. Da talte Josua til Herren og sagde i Israels nærværelse: »Sol, stat stille i Gibeon, og måne i Ajjalons dal!« Og solen stod stille, og månen standsed, til folket fik hævn over fjenden Og solen blev stående midt på himmelen og tøvede næsten en hel dag med at gå ned.

Inden aften var Guds løfte til Josua blevet opfyldt. Hele fjendens hær var blevet givet i hans hånd. Israel skulle længe mindes denne dags begivenheder. »Og hverken før eller siden har der nogen sinde været en dag som denne, en dag, da Herren adlød et menneskes røst.«

Det var Guds Ånd, der tilskyndende Josua til at bede om, at Israels Gud atter ville vise sin magt. Derfor var bønnen ikke et udslag af formastelse hos den store leder. Det var blevet lovet Josua, at Gud ville besejre Israels fjender, men til trods herfor gjorde han sig de største anstrengelser, som om sejren beroede på Israels hære alene. Han gjorde alt, hvad der var menneskeligt muligt, og så bad han i tro om Guds hjælp. Hemmeligheden ved et godt resultat er en forening af Guds kraft og menneskenes egen indsats. De største resultater bliver nået af de mennesker, der stoler mest ubetinget på den Almægtiges arm. Den mand, der bød: »Sol, stat stille i Gibeon, og måne i Ajjalons dal!« lå i timevis på jorden i lejren i Gilgal og bad. Bønnens mænd er kraftens mænd.

Dette store mirakel beviser, at skaberværket står under Skaberens kontrol. Satan søger at skjule for menneskene, at Gud styrer den fysiske verden, og at den Almægtige arbejder uden ophør. Dette mirakel er en irettesættelse til alle dem, der ophøjer naturen over naturens Gud.

Gud benytter naturkræfterne til at knuse sine fjenders magt »ild og hagl, sne og røg, storm, som gør, hvad han siger«. Sl. 148, 8. Da de hedenske amoritter besluttede at krydse Guds planer, greb Gud ind og lod »store sten fra himmelen« falde ned på Israels fjender. Det er forudsagt, at der i Jordens sidste tid vil blive udkæmpet et endnu større slag. Da vil Herren lukke op for »sit forråd« og tage »sin vredes værktøj« frem. Jer. 50, 25. Gud spørger: »Har du været, hvor sneen gemmes, og skuet, hvor hagelen vogtes, den, jeg gemmer til trængselens tid, til kampens og krigens dag?« Job 38, 22-23.

Åbenbaringens forfatter skildrer den ødelæggelse, der vil blive forvoldt, når »en høj røst« »fra templet« forkynder: »Det er sket.« Han siger: »Og store centnertung hagl faldt ned fra himmelen på menneskene.« Åb. 16, 17. og 21.

Kapitel 48—Kana'ans deling

Efter sejren ved Bet-Horon blev det sydlige Kanaan hurtigt erobret. »Således slog Josua hele landet, bjerglandet, sydlandet, lavlandet. Og alle hine konger og deres lande undertvang Josua med eet slag; thi Herren, Israels Gud, kæmpede for Israel. Derpå vendte Josua med hele Israel tilbage til lejren i Gilgal.«

Stammerne i det nordlige Palæstina blev forfærdede over Israels hæres fremgang og sluttede sig sammen imod dem. Lederen af dette forbund var Jabin, som var konge af Hazor, der lå vest for Meroms vand. »Og de drog ud med alle deres hære.« Dette var den største hær, israelitterne nogensinde havde stået over for i Kanaan. Kongerne drog ud med »krigsfolk talrige som sandet ved havets bred, og med en stor mængde heste og stridsvogne. Alle disse konger slog sig sammen og kom og lejrede sig i forening ved Meroms vand for at angribe Israel«. Ved denne lejlighed fik Josua atter et opmuntrende budskab: »Frygt ikke for dem! Thi i morgen ved denne tid vil jeg lade dem ligge faldne foran Israel.«

Josua angreb de forenede hæres lejr ved Meroms vand og slog dem fuldstændig. »Herren gav dem i Israels hånd, så de slog dem og forfulgte dem og huggede dem ned, så ikke en eneste af dem blev tilbage.« Israelitterne måtte ikke beholde vognene og hestene, som havde været kanaanæernes stolthed. På Guds befaling blev vognene brændt og hestene lammet, så de ikke kunne bruges til krig mere. Israelitterne skulle ikke sætte deres lid til vogne og heste, men til »Herren deres Guds navn«.

Byerne blev erobret een efter een, og de sammensluttede stammers hovedby, Hazor, blev brændt. Krigen varede i flere år, men da den sluttede, var Josua herre over Kanaan. »Og landet fik ro efter krigen.«

Selv om kanaanæernes magt var blevet knækket, var de ikke blevet fordrevet. Mod vest havde filisterne endnu en frugtbar slette langs havet, og nord herfor boede sidonierne. Libanon var også i

dette folks besiddelse, og landet mod syd, i retning af Ægypten, var stadig i Israels fjenders hånd.

Men Josua skulle ikke fortsætte krigen. Der ventede den store fører en anden opgave, inden han nedlagde sit hverv som Israels leder. Hele landet skulle deles mellem stammerne. Det gjaldt både de områder, der allerede var erobret, og de distrikter, som endnu ikke var underlagt Israel. Stammerne havde pligt til selv at underlægge sig det område, som de skulle arve. Hvis folket viste troskab over for Gud, ville han drive deres fjender bort foran dem, og han lovede dem endog endnu større besiddelser, hvis de ville holde hans pagt.

[262] Josua, ypperstepræsten Eleazar og overhovederne for stammernes fædrenehuse skulle udskifte landet, og de enkelte stammers besiddelser blev fordelt ved lodkastning. Moses havde selv bestemt, hvor grænserne skulle gå, når landet blev delt mellem stammerne efter Kanaans indtagelse, og han havde også udvalgt et overhoved fra hver stamme til at bistå med udskiftningen af landet. Levis stamme, der var knyttet til arbejdet ved helligdommen, deltog ikke i denne lodtrækning, men den fik tildelt 48 byer i forskellige dele af landet som arvelod.

Inden udskiftningen af landet tog sin begyndelse, fremkom Kaleb og overhovederne for hans stamme med en speciel anmodning. Næst efter Josua var Kaleb den ældste mand i Israel. Kaleb og Josua var de eneste af spejderne, der aflagde en positiv beretning om det forjættede land og opmuntrede folket til at drage op og tage det i besiddelse i Herrens navn. Nu mindede Kaleb Josua om det løfte, der dengang blev givet som belønning for hans trofasthed. »Det land, din fod har betrådt, skal være din og dine efterkommeres arvelod til evig tid, fordi du har vist Herren min Gud fuld lydighed.« Han bad derfor om at få Hebron. Her havde Abraham, Isak og Jakob haft deres hjem i mange år, og her lå Makpelas hule, hvor de var begravet. Hebron var beboet af de frygtede anakitter, der var så store, at de havde gjort spejderne skrækslagne, og disse slog til gengæld modet ned hos hele Israel. Kaleb nærede et brændende ønske om at få dette sted som arvelod, og han bad om at få det i tillid til Guds hjælp.

Og se, nu har Herren opfyldt sit ord, sagde han, og holdt mig i live fem og fyrretyve år, siden dengang Herren taledede dette ord til Moses, og se, jeg er nu fem og firsindstyve år. Endnu den dag i dag er jeg rask og rørig som på hin dag, da Moses udsendte mig; nu

som da er min kraft den samme til kamp og til at færdes omkring. Så giv mig da dette bjergland, som Herren dengang talte om; du hørte det jo selv. Thi der bor anakitter der, og der er store, befæstede byer; måske vil Herren være med mig, så jeg kan drive dem bort, som Herren har sagt! Judas øverster sluttede op om denne anmodning. Judas stamme havde valgt Kaleb til at bistå med udskiftningen af landet, og for at det ikke skulle se ud, som om han havde benyttet denne tillidspost til sin egen fordel, besluttede han at tage disse mænd med sig, da han henvendte sig til Josua med sin anmodning.

Han fik øjeblikkelig, hvad han ønskede. Der fandtes næppe nogen, som var bedre egnet til at erobre denne stærke fæstning end Kaleb. »Da velsignede Josua ham, og han gav Kaleb, Jefunnes søn, Hebron til arvelod, fordi han viste Herren, Israels Gud, fuld lydighed.« Kalebs tro var akkurat lige så stor nu, som da han imødegik spejdnernes dårlige beretning. Han havde stolet på, at Gud ville opfylde sit løfte om at give sit folk Kanaan, og havde derved vist Herren fuld lydighed. Han havde udstået den lange ørkenvandringssstrabadser sammen med sit folk og oplevet de skyldiges skuffelser og delt deres byrder. Til trods herfor beklagede han sig ikke, men priste Gud, fordi han i sin nåde havde bevaret ham i ørkenen, da hans brødre blev dræbt. Herren havde bevaret Kaleb under alle vanskelighederne, farerne og plagerne i ørkenen og under krigen i Kanaan. Trods sine godt firs år var han stadig rask og rørig. Han bad ikke om at få et landområde, som allerede var erobret, men anmodede om at få det sted, som spejderne havde anset for at være næsten uindtageligt. Ved Guds hjælp ville han vriste denne fæstning ud af hænderne på de kæmper, som havde fået Israels tro til at vakle. Kalebs bøn var ikke dikteret af higen efter ære eller selvophøjelse. Den tapre, gamle kriger ville gerne gøre en indsats, som kunne ære Gud og tilskynde stammerne til at underlægge sig det land fuldstændig, som deres fædre havde anset for uindtageligt.

Kaleb fik den arvelod, han havde ønsket sig fyrré år tidligere, og i tillid til Guds hjælp drev han »de tre anakitter bort derfra«. Kalebs iver kølnedes ikke, da han havde sikret sig selv og sit hus en arvelod. Han trak sig ikke tilbage for at nyde det, han havde fået i eje, men drog ud for at foretage nye erobringer til gavn for nationen og til ære for Gud.

[263] Kujonerne og oprørerne var omkommet i ørkenen, men de retfærdige spejdere kom til at spise af druerne fra Esjkoldalen. Deres tro afgjorde deres skæbne. Det gik de vantro, som de havde frygtet. Stik imod Guds løfte havde de sagt, at det var umuligt at indtage Kanaan, og de kom heller ikke derind. Men de, der stolede på Gud og fæstnede sig mere ved deres almægtige hjælpers magt end ved de vanskeligheder, som ventede dem, kom ind i det herlige land. Det var ved tro, at de gamle helte besejrede riger, undflyede sværds od, fik styrke efter svaghed, blev helte i krig, slog fjendehære på flugt. Heb. 11, 33-34. »Dette er den sejr, som har sejret over verden: vor tro.« 1. Joh. 5, 4.

Der var også nogle andre, der gjorde krav på et område af landet, men de havde en helt anden indstilling end Kaleb. Det var Josefs børn, Efraims stamme og Manasses halve stamme. Disse stammer krævede en dobbelt arvelod, fordi de var så talstærke. De havde fået tildelt den rigeste del af landet, indbefattet Sarons frugtbare slette, men mange af de vigtigste byer i dalen var stadig i kanaanæernes besiddelse, og de nævnte stammer ville helst undgå de anstrengelser og farer, der var forbundet med at erobre disse dele af landet, og ønskede at få et ekstra stykke af det område, der allerede var erobret. Efraim var en af de største stammer i Israel. Josua hørte til denne stamme, og derfor mente stammens medlemmer, at der burde vises dem særlige hensyn. »Hvorfor har du kun givet mig een lod og een part til arvelod,« spurgte de, »skønt jeg er et talrigt folk?« Men det var umuligt at få den ubestikkelige leder til at vige en tomme fra retfærdighedens slagte vej. Han svarede: »Når du er et talrigt folk, så drag op i skovlandet og ryd dig jord der i perizziternes og refaiternes land, siden Efraims bjergland er dig for trangt!« Deres svar afslørede den virkelige grund til deres klage. De havde hverken tro eller mod nok til at drive kanaanæerne bort. »Bjerglandet er os ikke nok,« sagde de, »og alle kanaanæerne, som bor på slettelandet, har jernbeslagne vogne!«

Israels Gud havde lovet at hjælpe sit folk, og hvis efraimitterne havde været i besiddelse af Kalebs mod og tro, kunne ingen fjende have holdt stand over for dem. Josua imødegik deres åbenbare forsøg på at undgå vanskeligheder og farer. »Du er et talrigt folk og har stor kraft,« sagde han, »du skal drive kanaanæerne bort, selv om de har jernbeslagne vogne; du er nemlig stærkere end de.« Han brugte

deres egne argumenter imod dem. Når de var et stort folk, som de påstod, skulle de også kunne klare sig selv ligesom deres brødre. Når Gud var med dem, behøvede de ikke at frygte for fjendernes jernbeslagne vogne.

Folket havde hidtil haft deres hovedkvarter i Gilgal, der også havde været hjemsted for tabernaklet. Nu skulle dette flyttes til den lille by Silo, der lå i Efraims område. Denne by lå næsten midt i landet og var centralt beliggende for alle stammerne. I denne del af landet var fjenderne fuldstændig besejret, så der var ikke fare for, at de tilbedende ville lide overlaster fra deres side. »Hele israelitternes menighed kom sammen i Silo, og de rejste åbenbaringsteltet der.« De stammer, der stadig boede i lejren i Gilgal, da tabernaklet blev flyttet, fulgte med og slog sig ned i nærheden af Silo. Her blev de boende, til de flyttede ud til deres arvelod.

Arken blev stående i Silo i tre hundrede år. Da faldt den i filisternes hænder på grund af Elis hus synder, og Silo blev lagt i ruiner. Arken blev aldrig flyttet tilbage til tabernaklet i Silo. Helligdomstjenesten blev til sidst overflyttet til templet i Jerusalem, og Silo mistede sin betydning. Nu er der kun ruinerne tilbage af denne by. Længe efter blev Jerusalem mindet om Silos skæbne. »Gå dog hen til mit hellige sted Silo,« sagde Herren ved profeten Jeremias, »hvor jeg først stedfæstede mit navn, og se, hvad jeg gjorde ved det for mit folk Israels ondskabs skyld Derfor vil jeg gøre med huset, som mit navn nævnes over, og som I stoler på, og med stedet, jeg gav Eder og Eders fædre, ligesom jeg gjorde med Silo.« Jer. 7, 12-14,

Da israelitterne var færdige med udskiftningen af landet, og alle stammerne havde fået tildelt deres arvelod, fremkom Josua med sit ønske. Han havde ligesom Kaleb fået løfte om en særskilt arvelod, men bad blot om en enkelt by. Og de gav ham den by, han udbad sig, og han befæstede byen og bosatte sig der. Byen blev kaldt Timnat-Sera, den part, som er tilbage, som et stadigt vidnesbyrd om den ædle karakter og uselviske ånd, byens erobrere besad. Han gjorde nemlig ikke krav på at få det første, der blev erobret af landet, men ventede, til de ringeste i hans folk havde fået deres arvelod.

Seks af levitternes byer - tre på hver side af Jordan - blev udpeget til at være tilflugtsbyer. Her kunne manddrabere søge tilflugt. Moses havde sagt, at israelitterne skulle udse sig disse byer, for at »en manddraber, der begår et drab af vanvare, kan ty derhen. I disse

[264]

byer skal I have ret til at søge tilflugt for blodhævneren, for at ikke manddraberen skal dø, før han er blevet stillet for menighedens domstol«. 4. Mos. 35, 11-12. Denne nådige foranstaltning blev truffet, fordi det var en gammel skik, at et mord blev hævnnet af den dræbtes nærmeste slægtning eller arving. Hvis der ikke var tvivl om skyldspørgsmålet, var det ikke nødvendigt at vente på dommernes afgørelse. Hævneren måtte forfølge morderen overalt og dræbe ham, hvor han fandt ham. Herren fandt det ikke belejligt at ophæve denne skik på det tidspunkt, men han skabte en udvej, så at de, der begik drab af vanvare, kunne redde livet.

Tilflugtsbyerne var beliggende således, at de kunne nås fra alle dele af landet i løbet af en halv dag. Vejene til disse byer skulle altid være i orden, og de skulle være afmærket med skilte, hvorpå ordet »tilflugt« stod skrevet med store, tydelige bogstaver, så den flygtende ikke blev opholdt et eneste øjeblik. Både hebræerne, de fremmede og de besøgende kunne søge tilflugt i disse byer. Den uskyldige måtte ikke dræbes i overilelse, men på den anden side skulle den skyldige heller ikke slippe for straf. Flygtningens sag skulle bedømmes retfærdigt af de lovlige myndigheder, og han skulle kun nyde beskyttelse i tilflugtsbyen, hvis han blev kendt uskyldig i overlagt mord. De skyldige blev udleveret til blodhævneren, og de, der havde krav på beskyttelse, fik det kun, hvis de blev i tilflugtsbyen. Hvis nogen gik uden for de afstukne grænser, og han blev fundet af blodhævneren, måtte han bøde med livet, fordi han havde tilsidesat Herrens forskrifter. Først når ypperstepræsten døde, måtte de, der havde søgt beskyttelse i tilflugtsbyerne, vende tilbage til deres ejendom.

I mordsager måtte den anklagede ikke dømmes på et enkelt vidnes udsagn, selv om omstændighederne tydede på, at han var skyldig. Herren sagde: »Når nogen slår et menneske ihjel, må man kun dræbe manddraberen efter flere vidners udsagn. Et enkelt vidnes udsagn er ikke nok til en dødsdom.« 4. Mos. 35, 30.

Det var Kristus, der gav Moses disse love til Israel, og da Den store Lærer selv var hos sine disciple på Jordan og lærte dem, hvorledes man skal behandle dem, der fejler, gentog han, at eet menneskes vidnesbyrd ikke er tilstrækkeligt til at frikende eller dømme. Stridsspørgsmål skal ikke afgøres på grundlag af eet menneskes synspunkter og meninger. I alle sådanne tilfælde kræves der to eller

flere vidners udsagn, og disse skal dele ansvaret, for at »enhver sag kan blive afgjort efter to eller tre vidners udsagn«. Matt. 18, 16.

Hvis et menneske, som var anklaget for mord, blev kendt skyldigt, kunne dets liv ikke reddes ved forsoning eller løsepenge. »Om nogen udøser menneskers blod, ved mennesker skal hans blod udøses.« 1. Mos. 9, 6. »I må ikke tage mod sonebøde for en manddraber, når han har forbrudt sit liv; han skal lide døden.« De skulle »rive ham bort fra mit alter, for at han kan lide døden«. Sådan lød Guds befaling. »Landet får kun soning for det blod, der er udgydt deri, ved dens blod, der har udgydt det.« 4. Mos. 35, 31. og 33; 2. Mos. 21, 14. Nationens sikkerhed og renhed krævede, at morderens synd blev straffet hårdt. Kun Gud kan skænke menneskene livet, og det skal værnes og betragtes som helligt.

Tilflugtsbyerne i det gamle Israel var et symbol på den tilflugt, som er blevet tilvejebragt gennem Kristus. Den nådige frelser, der udpegede de midlertidige tilflugtsbyer, tilvejebragte et sikkert tilflugtsted for dømm, der har overtrådt Guds lov, da han udgød sit eget blod. Her kan de søge tilflugt imod den anden død. Ingen magt kan rive de sjæle, der beder ham om nåde, ud af hans hænder. »Så er der da nu ingen fordømmelse for dem, som er i Kristus Jesus.« »Hvem er den, som fordømmer? Kristus er den, som er død, ja, meget mere: som er opstanden, som er ved Guds højre hånd, som også går i forbøn for os,« for at vi »skulle have en stærk trøst, når vi søgte vor redning i at gribe det håb, der ligger rede til os«. Rom. 8, 1.34; Heb. 6, 18.

Den, der flygtede til en tilflugtsby, kunne ikke gøre ophold undervejs. Han rejste fra sin familie og sit arbejde. Han havde ikke tid til at tage afsked med sine kære. Hans liv var i fare, og alt andet måtte vige for hensynet til hans sikkerhed. Han glemte sin træthed og ænsede ikke sine vanskeligheder. Flygtningen vovede ikke at sagtne farten et eneste øjeblik, før han var inden for byens mure.

Synderen trues af den evige død, indtil han har søgt ly hos Kristus. Ligesom en flygtning, som var på vej til tilflugtsbyen, kunne miste sin eneste chance for at redde livet, således kan sjælen blive ruineret på grund af tøven og ligegyldighed. Den store modstander Satan er på jagt efter hvert eneste menneske, som overtræder Guds hellige lov, og den, der ikke er klar over sin fare og ikke bestræber sig

alvorligt på at søge ly hos den evige klippe, vil blive ødelæggerens bytte.

Hvis en fange vovede sig uden for tilflugtsbyen, var han prisgivet blodhævneren. Således lærte folket at rette sig efter de forskrifter, som Gud i sin uendelige visdom havde givet for at beskytte dem. Det er heller ikke tilstrækkeligt, at synderen tror på Kristus for at få syndstilgivelse; han skal i tro og lydighed blive i ham. »Thi synder vi med vilje efter at have lært sandheden at kende, gives der ikke mere noget offer for vore synder, men en frygtelig forventning om dom og en nidkærheds brand, som skal fortære de genstridige.« Heb. 10, 26-27.

Gads og Rubens stamme og Manasses halve stamme havde fået deres arvelod inden overgangen over Jordan. De store, højtliggende sletter og frodige skove i Gilead og Basan rummede udstrakte græsgange til hjordene og øvede stor tiltrækning på et hyrdefolk. Der fandtes ikke engang sådanne områder i selve Kanaan, og rubenitterne, gaditterne og Manasses halve stamme ville gerne bosætte sig her. De havde lovet at sende et passende antal våbenføre mænd med deres brødre over Jordan for at kæmpe sammen med dem, indtil også de havde fået deres arvelod. Dette løfte havde de trofast opfyldt. Da de ti stammer gik ind i Kanaan, drog 40.000 af »rubenitterne, gaditterne og Manasses halve stamme« »rustede til strid« »foran Herren over til Jerikos sletter til kamp«. Jos. 4, 12-13. I flere år havde de kæmpet tappert side om side med deres brødre. Nu var tiden kommet, da de skulle tilbage til deres eget land. Deres våbenfæller delte byttet med dem, og de vendte »tilbage til deres telte med store rigdomme, med kvæg i mængde, med sølv og guld, kobber og jern og klæder i stor mængde«. Alt dette skulle de dele med dem, der var blevet hjemme hos deres familier og hjarde.

De skulle nu bo i nogen afstand fra Herrens helligdom, og det var med bange anelser, at Josua så dem drage af sted. Han vidste, at de i deres ensomhed ville blive hårdt fristet til at efterligne de skikke, som blev praktiseret af de hedenske stammer, der boede ved deres grænser.

Mens Josua og de øvrige israelitiske ledere endnu gik med disse tunge tanker, fik de en mærkelig meddelelse. De hørte, at rubenitterne, gaditterne og Manasses halve stamme havde bygget et stort alter i lighed med brændofferalteret i Silo i nærheden af det sted,

hvor israelitterne foretog deres mirakuløse overgang over Jordanfloden. Ifølge Guds lov var det forbudt at tilbede andre steder end ved helligdommen, og overtrædelse af dette forbud straffedes med døden. Hvis det var hensigten at tilbede ved dette alter, ville folket blive ledt bort fra den sande tro, hvis der ikke blev grebet ind.

Folkets repræsentanter samledes i Silo og foreslog i øjeblikkets ophidselse og harme, at man straks skulle drage i krig mod overtræderne. De mere besindige iblandt dem rådede dog til, at man først skulle sende en deputation til rubenitterne, gaditterne og Manasses halve stamme for at få en forklaring på deres adfærd, og dette forslag blev vedtaget. Der blev udvalgt ti øverster, een fra hver af Israels stammer. Deputationens leder var Pinehas, der havde udmærket sig ved sin nidkærhed, da folket holdt til med Baal-Peor.

Det var forkert af rubenitterne, gaditterne og Manasses halve stamme at gennemføre en plan, der vakte en så alvorlig mistanke, uden at forklare formålet dermed. Udsendingene anså det for givet, at deres brødre var skyldige, og irettesatte dem skarpt. De beskyldte dem for at gøre oprør imod Herren og opfordrede dem til at tænke på, hvorledes Israel var blevet straffet, da de holdt til med Baal-Peor. På Israels vegne sagde Pinehas til Gads og Rubens børn, at hvis de ikke ønskede at bo i et land, hvor der intet brændofferalter var, ville deres brødre på den anden side af floden med glæde dele deres besiddelser og deres forrettigheder med dem.

De anklagede svarede, at de ikke havde haft i sinde at benytte deres alter til at ofre på; det skulle blot være et vidne om, at de havde samme tro som deres brødre i Kanaan, selvom floden dannede et skel imellem dem. De frygtede for, at deres børn i fremtiden ville blive udelukket fra tabernaklet og anset for at stå uden for Israels menighed. Hvis det skete, ville dette alter, der var bygget ligesom Herrens alter i Silo, være et vidnesbyrd om, at dets bygmestre også tjente den levende Gud.

[266]

Udsendingene var meget glade for denne forklaring og rejste straks hjem for at aflægge beretning til dem, der havde udsendt dem. Tanken om krig blev opgivet, og hele folket glædede sig og takkede Gud.

Gads og Rubens børn forsynede nu deres alter med en indskrift, som forklarede, hvorfor alteret var bygget. De sagde; »Det skal være vidne mellem os om, at Herren er Gud!« Således prøvede de at

forebygge misforståelser i fremtiden og at fjerne alt, hvad der kunne friste dem.

En lille misforståelse kan ofte give anledning til alvorlige vanskeligheder, selv mellem mennesker med de bedste motiver. Hvis der ikke vises høflighed og forståelse i sådanne tilfælde, kan det få de alvorligste og mest skæbnesvangre følger. De ti stammer huskede, hvorledes Gud i Akans tilfælde havde straffet folket, fordi de ikke havde været på vagt og opdaget de synder, der gik i svang iblandt dem. De ville ikke begå den samme fejl en gang til, men denne gang gik de til den modsatte yderlighed. I stedet for at rette en høflig forespørgsel til deres brødre for at lære sagens rette sammenhæng at kende fordømte de dem. Hvis gaditterne og rubenitterne havde svaret i samme ånd, ville der være udbrudt krig. Selv om det er vigtigt ikke at se igennem fingre med synden, er det ikke mindre betydningsfuldt, at man undgår at dømme hårdt og at nære ubegrundet mistanke.

Mange mennesker er alt for hårde ved dem, som de mener bærer sig forkert ad, mens de er meget sarte over for kritik af dem selv. Det er aldrig lykkedes at få mennesker til at holde op med at gøre det forkerte ved at kritisere og bebrejde dem. Tværtimod er mange blevet drevet længere bort fra rettens vej, når de er blevet behandlet på den måde, og har til sidst forhærdet deres hjerte. Ved at vise venlighed, høflighed og overbærenhed kan man frelse de fejlende og skjule en mangfoldighed af synder.

Rubenitternes og deres medbrødres kloge optræden er eksemplarisk. Skønt de blev misforstået og alvorligt irettesat, da de bestræbte sig på at fremme den sande tro, blev de ikke bitre. De hørte høfligt og tålmodigt på deres brødres anklager, før de forsøgte at forsvare sig, og da de fik ordet, gjorde de grundigt rede for deres motiver og beviste deres uskyld. Det førte til, at den uoverensstemmelse, som truede med at få de alvorligste følger, blev ordnet i al fredelighed.

Når et menneske har retten på sin side, har det også råd til at være behersket og hensynsfuldt, selv om det bliver anklaget med urette. Gud har kendskab til alt det, som mennesker opfatter og fortolker forkert, og vi kan roligt lægge vor sag i hans hænder. Vi kan være lige så sikre på, at han vil forsvare dem, der sætter deres lid til ham, som at han vil finde de skyldiges synd. Når mennesker drives af Kristi Ånd, er de i besiddelse af den kærlighed, der betegnes som langmodig og mild.

Det er Guds vilje, at der skal råde enhed og broderkærlighed blandt hans folk. Lige før sin korsfæstelse bad Kristus om, at hans disciple måtte være eet, ligesom han var eet med Faderen, for at verden måtte tro, at Gud havde sendt ham. Denne gribende og vidunderlige bøn gælder til alle tider, også vor tid, for han sagde: »Ikke alene for disse beder jeg, men også for dem, som ved deres ord kommer til tro på mig.« Joh. 17, 20. Vi bør stadig bestræbe os på at opnå denne enhed uden at opgive et eneste af sandhedens principper. Dette er tegnet på, at vi er Kristi disciple. Jesus sagde: »Derpå skal alle kende, at I er mine disciple, om I har indbyrdes kærlighed.« Joh. 13, 35. Apostlen Peter giver menigheden denne formaning: »Vær alle enssindede, medfølende, kærlige imod brødrene, barmhjertige, ydmyge; gengæld ikke ondt med ondt, eller skældsord med skældsord, men velsign derimod; thi til at arve velsignelse blev I kaldet.« 1. Pet. 3, 8-9.

[267]

Kapitel 49—Josuas sidste ord

Efter erobringskrigenes afslutning havde Josua trukket sig tilbage til sit fredelige hjem i Timnat-Sera. »Efter længere tids forløb, da Herren havde skaffet Israel ro for alle dets fjender rundt om, lod Josua hele Israel, de ældste, overhovederne, dommerne og tilsynsmændene kalde til sig.«

Der var gået nogle år, siden stammerne havde bosat sig i deres forskellige områder, og nu dukkede de onder op igen, som Israel tidligere var blevet straffet for. Josua kunne mærke, at alderdommens svagheder begyndte at gøre sig gældende, og forstod, at han snart måtte nedlægge sin arbejdsbyrde. Tanken om folkets fremtid bekymrede ham dybt. Med mere end faderlig omsorg bragte han dem sit budskab, da de endnu en gang fylkedes om deres aldrende høvding: »I har selv set alt, hvad Herren Eders Gud har gjort ved alle disse folkeslag foran Eder; thi det var Herren Eders Gud, som kæmpede for Eder.« Skønt kanaanæerne var blevet undertvunget, besad de stadig en anselig del af det land, der var lovet Israel, og Josua opildnede sit folk til ikke at slå sig til ro og glemme Herrens befaling om at fordrive disse afguderiske folk fuldstændig.

Som helhed var israelitterne ikke særlig ivrige efter at fordrive de hedninger, der endnu var tilbage i landet. Stammerne var rejst ud til deres arvelodder, hæren var opløst, og man anså det for et vanskeligt og tvivlsomt foretagende at genoptage krigen. Men Josua erklærede: »Herren Eders Gud vil trænge dem tilbage foran Eder og drive dem bort foran Eder, og I skal tage deres land i besiddelse, som Herren Eders Gud lovede Eder. Vær nu stærke og faste, så I giver agt på og handler efter alt, hvad der står skrevet i Moses lovebog, og ikke viger derfra til højre eller venstre.«

Josua sagde til folket, at de selv var vidner om, at Gud trofast havde opfyldt sine løfter til dem i den udstrækning, de havde opfyldt betingelserne. »Så betænk da med hele Eders hjerte og hele Eders sjæl, at ikke eet af alle de gode ord, Herren Eders Gud taledes til Eder, faldt til jorden; alle sammen er de gået i opfyldelse for Eder; ikke eet

ord deraf faldt til jorden.« Men ligesom Herren havde opfyldt sine løfter, erklærede Josua, således ville han også opfylde sine trusler. »Ligesom alle de gode ord, Herren Eders Gud taledede til Eder, gik i opfyldelse på Eder, således vil Herren også lade alle sine trusler gå i opfyldelse på Eder. Når I overtræder Herren Eders Guds pagt, så vil Herrens vrede blusse op imod Eder, og I vil hastelig blive udryddet fra det herlige land, han gav Eder!«

Satan bedrager mange med den besnærende teori, at Guds kærlighed til sit folk er så stor, at han vil undskylde deres synd. Satan gør gældende, at Guds ords advarsler nok skal tjene et bestemt formål i hans moralske styre, men at han aldrig vil gøre alvor af dem. Men i sin handlemåde over for sine skabninger har Gud uden undtagelse hævdet retfærdighedens principper ved at afsløre syndens sande væsen og ved at vise, at dens høst altid er elendighed og død. Der er aldrig blevet og vil aldrig blive givet syndstilgivelse uden på betingelser. At gøre det ville være ensbetydende med at opgive de retfærdighedsprincipper, som udgør selve grundlaget for Guds styre. Hvis det skete, ville den del af verdensaltet, som ikke er faldet i synd, blive grebet af bestyrtelse. Gud har tydeligt udpeget følgerne af at synde, og hvis hans advarsler ikke var troværdige, hvordan kunne vi da være sikre på, at hans løfter ville blive opfyldt? Den såkaldte mildhed, der tilsidesætter retfærdighedens fordringer, er ikke et udtryk for mildhed, men for svaghed.

[268]

Gud er livets giver, og fra allerførste færd har hans love taget sigte på at tjene livet. Men synden brød forstyrrende ind i den styreform, Gud havde indført, og harmonien blev ødelagt. Så længe der eksisterer synd, er lidelse og død uundgåelig. Mennesket kan kun gøre sig håb om at undgå syndens sørgelige følger, fordi Frelseren har båret syndens forbandelse.

Før Josuas død kom stammernes overhoveder og repræsentanter atter til Sikem på hans befaling. Intet andet sted i hele landet gemte så mange hellige minder. Her førtes folket i tankerne tilbage til Guds pagtslutning med Abraham og Jakob, og her mindedes de deres egne højtidelige løfter, da de var draget ind i Kanaans land. Her lå Ebal og Garizim som tavse vidner om de løfter, som de nu var kommet sammen for at forny i nærværelse af deres gamle leder, som snart skulle dø. Til alle sider kunne de se vidnesbyrd om det, Gud havde udrettet for sit folk. Havde han ikke skænket dem et

land, som de ikke selv havde arbejdet for, byer, som de ikke selv havde opført, og vingårde og olivenlunde, som de ikke selv havde anlagt? Josua gennemgik endnu en gang Israels historie og fortalte om Guds underfulde gerninger, for at alle skulle få en følelse af hans kærlighed og nåde og tjene ham »i oprigtighed og trofasthed«.

På Josuas befaling havde man hentet arken i Silo. Den var symbolet på Guds nærværelse og ville forstærke det indtryk, Josua ønskede at gøre på folket ved denne højtidelige anledning. Efter at have mindet om Guds godhed mod Israel bød han i Herrens navn folket vælge, hvem de ville tjene. I en vis udstrækning forekom der stadig afgudsdyrkelse i det skjulte, og Josua ville nu have folket til at træffe en afgørelse for at komme denne synd til livs blandt israelitterne. »Hvis I ikke synes om at tjene Herren,« sagde han, »så vælg i dag, hvem I vil tjene.« Josua var besjælet af det ønske at få sit folk til at tjene Gud, men det skulle være frivilligt, ikke tvungent. Åbent frafald var ikke mere anstødeligt i Guds øjne end hykleri og en rent udvortes gudsdyrkelse.

Den aldrende leder gjorde al sin indflydelse gældende for at få folket til grundigt at overveje det, han havde sagt til dem, og afgøre, om de virkelig ønskede at leve ligesom deres dybt sunkne, afguderiske nabofolk. Hvis de ikke brød sig om at tjene Herren, som er kraftens kilde og velsignelsens levende væld, så stod det dem nu frit for at vælge, hvem de ville tjene - »de guder« som blev dyrket af »Eders fædre«, som Abraham blev opfordret til at drage bort fra, »eller amoritternes guder, i hvis land I nu bor«. Disse sidste ord var en skarp irettesættelse til Israel. Amoritternes guder havde ikke været i stand til at beskytte de mennesker, der tilbad dem. Den onde amoritiske nation var blevet tilintetgjort på grund af sine afskyelige, nedværdigende synder, og Guds folk havde fået det gode land, som den en gang ejede. Hvor ville det være tåbeligt af israelitterne at vælge de guder, som det havde kostet amoritterne livet at dyrke! »Men jeg og mit hus,« sagde Josua, »vi vil tjene Herren!« Folket blev grebet af den samme hellige ildhu, som besjælede deres leder. Hans udfordring fremkaldte det spontane svar: »Det være langt fra os at forlade Herren for at dyrke andre guder.«

I vil ikke kunne tjene Herren sagde Josua, thi han er en hellig Gud, som ikke vil tilgive Eders overtrædelser og synder. Der kunne ikke finde en varig reformation sted, før folket følte, at det var fuld-

stændig umuligt for dem at vise Gud lydighed i egen kraft. De havde krænket hans lov, den fordømte dem som overtrædere, og de kunne ikke blive reddet ved lovens hjælp. Så længe de stolede på deres egen kraft og retfærdighed, kunne de ikke få syndstilgivelse eller opfylde Guds fuldkomne lovs fordringer, og deres forsikringer om at ville tjene Gud var derfor intet værd. De kunne kun få syndstilgivelse og styrke til at adlyde Guds lov ved at tro på Kristus. De måtte holde op med at forlade sig på deres egne gode gerninger for at blive frelst. De måtte stole helt og fuldt på den forjættede frelsers fortjenester, hvis de ønskede, at Gud skulle antage dem. [269]

Josua bestræbte sig på at få sine tilhørere til at veje deres ord nøje og afholde sig fra at give løfter, som de ikke kunne holde. I dybeste alvor gentog de erklæringen: »Nej, Herren vil vi tjene!« De bekræftede højtideligt, at de var vidner imod sig selv på, at de havde valgt Herren, og gentog endnu en gang troskabsløftet: »Herren vor Gud vil vi tjene, og hans røst vil vi lyde!«

»Derpå lod Josua samme dag folket indgå en pagt, og han fastsatte det lov og ret i Sikem.« Han skrev en beretning om denne højtidelige begivenhed og lagde den ved siden af arken, hvor lov-bogen lå. Han opstillede også en støtte som mindesmærke med følgende ord: »Se, stenen her skal være vidne imod os; thi den har hørt alle Herrens ord, som han taledes til os; den skal være vidne imod Eder, at I ikke skal fornægte Eders Gud!« »Derpå lod Josua folket drage bort hver til sin arvelod.«

Josuas gerning for Israel var til ende. Han havde »vist Herren fuld lydighed« og i Guds bog kaldes han »Herrens tjener«. Det ædleste vidnesbyrd om hans karakter som folkets leder er beretningen om den slægt, som høstede frugten af hans møje: »Israel dyrkede Herren, så længe Josua levede, og så længe de ældste var i live, som overlevede Josua.« [270]

Kapitel 50—Tiende og gaver

Hos hebræerne blev en tiendedel af folkets indtægter benyttet til at dække udgifterne til gudstjenesten. Moses havde sagt til Israel: »Al tiende af landet, både af landets sæd og træernes frugt, tilhører Herren, det er helliget Herren.« »Hvad angår al tiende af hornkvæg og småkvæg, da skal hvert tiende dyr være helliget Herren.« 3. Mos. 27, 30. 32.

Men hebræerne var ikke de første, der betalte tiende. Fra de tidligste tider havde Herren sagt, at tienden tilhørte ham, og dette krav blev taget til efterretning og holdt i ære. Abraham betalte tiende til Melkizedek, Gud den Allerhøjstes præst (1. Mos. 14, 20), og da Jakob kom til Betel som flygtning, lovede han Herren: »Af alt, hvad du giver mig, vil jeg give dig tiende!« 1. Mos. 28, 22. Da det israelitiske rige skulle grundlægges, blev loven om tiende stadfæstet på ny, og folket blev gjort opmærksom på, at Gud havde givet denne lov, og at deres velstand afhang af, om de holdt den.

Menneskene skulle give tiende og gaver for at lære den store sandhed, at det er Gud, der skænker sine skabninger alle velsignelser, og at menneskene bør vise ham taknemmelighed for de gode gaver, de modtager af ham.

Han, som jo selv giver alle liv og ånde og alt andet. Ap.G. 17, 25. Herren siger: Mig tilhører alt skovens vildt, dyrene på de tusinde bjerge. Sl. 50, 10. Mit er sølvet, og mit er gullet. Hag. 2, 8. Det er også Gud, der giver menneskene kraft til at skaffe sig rigdom. 5. Mos. 8, 18. Herren bestemte, at menneskene skulle give ham en vis del af hans rige gaver tilbage i form af ofre, som skulle benyttes til at dække udgifterne til gudstjenesten. På den måde skulle de vise, at de anerkendte, at alt kom fra ham.

Al tiende tilhører Herren. I sabbatsbudet udtrykkes også et tilhørsforhold. Den syvende dag skal være hviledag for Herren din Gud. 2. Mos. 20, 10. Gud har forbeholdt sig en bestemt del af menneskets tid og midler, og intet menneske kan selv benytte nogen af delene uden at pådrage sig skyld.

Tienden skulle udelukkende bruges af levitterne, som var blevet indviet til at gøre tjeneste ved helligdommen; men tienden var langt fra folkets eneste bidrag til religiøse formål. Både tabernaklet og templet blev bygget for frivillige gaver, og for at skaffe midler til de nødvendige reparationer og til dækning af andre udgifter bød Moses, at alle israelitterne skulle give en halv sekel »til tjenesten ved åbenbaringsteltet« hver gang der blev holdt mandtal. På Nehemias tid blev der ydet et årligt bidrag hertil. Se 2. Mos. 30, 12-16; 2. Kong. 12, 4-5; 2. Krøn. 24, 4-13; Neh. 10, 32-33. Fra tid til anden bragte folket Gud syndofre og takofre. Der blev især bragt mange af disse ofre ved de årlige fester. Desforuden blev der sørget rigeligt for de fattige.

[271]

Allerede inden folket betalte tienden, viste de dog, at de anerkendte Guds krav. De helligede førstegrøden af alt, hvad der voksede i landet, til ham. Den første uld, de klippede af fårene, den første hvede, de tærskede, og den første olie og vin skænkede de til Gud. De gav også Gud de førstefødte af alle deres dyr, ligesom de betalte en løsesum for deres førstefødte søn. Førstegrøden skulle frembæres for Herrens åsyn ved helligdommen, og den blev senere benyttet af præsterne.

På den måde blev folket til stadighed mindet om, at Gud var den egentlige ejer af deres marker og deres hjerde, og at det var ham, der gav dem solskin og regn, når de høstede og såede. Det var en påmindelse om, at han havde skabt alt, hvad de ejede, og at han havde gjort dem til forvaltere over sin ejendom.

Når de israelitiske mænd samledes ved tabernaklet og afleverede førstegrøden fra deres marker, frugthaver og vingårde, gav giveren offentligt udtryk for Guds godhed. Når præsten modtog gaven, sagde giveren for Herren sin Guds åsyn: »En omvankende aramæer var min stamfader.« Derefter skildrede han Israels ophold i Ægypten og de pinsler, som Herren udfriede dem fra »med stærk hånd og udstrakt arm, med store, forfærdelige gerninger og med tegn og undere«. Han fortsatte: »Han førte os til dette sted og gav os dette land, et land, der flyder med mælk og honning. Og her bringer jeg nu førstegrøden af frugterne af den jord, du har givet mig, Herre!« 5. Mos. 26, 5. og 8-11.

De bidrag, hebræerne skulle yde til religiøse og godgørende formål, beløb sig til en fjerdedel af deres indtægt. Man skulle tro,

at folket ville blive fattige af at betale så meget af deres indtægt, men en af betingelserne for deres velstand var netop, at de trofast opfyldte disse krav. Hvis de var lydige, ville Gud opfylde dette løfte til dem: »Jeg vil for Eders skyld skræmme æderne, så at de ikke ødelægger Eder landets afgrøde, og vinstokken på marken skal ikke slå Eder fejl Og alle folkene skal love Eder, fordi I har et yndigt land, siger hærskarers Herre.« Mal. 3, 11-12.

På profeten Haggajs tid skete der noget, som tydeligt viser, hvad der blev følgen, når folket egenkærligt beholdt de frivillige gaver, som skulle skænkes til Guds sag. Da jøderne kom tilbage fra fangenskab i Babylon, begyndte de at genopbygge Herrens tempel. De mødte imidlertid stærk modstand fra fjendernes side og standsede arbejdet. Nu opstod der en alvorlig tørke, så de kom til at lide nød, og de anså det for umuligt at bygge templet færdigt. »Endnu er det ikke tid at bygge Herrens hus,« sagde de. Da modtog de følgende budskab gennem Herrens profet: »Er det da tid for Eder at bo i huse med træklædte vægge, når dette hus ligger øde? Derfor, så siger hærskarers Herre: Læg mærke til, hvorledes det går Eder! I sår meget, men bringer lidet i hus; I spiser, men mættes ikke; I drikker, men får ikke tørsten slukket; I klæder Eder på, men bliver ikke varme; og daglejerens løn går i en hullet pung.« Hag. 1, 2-6. Derefter forklares grunden hertil: »I venter rig høst, men det bliver kun til lidt; og når I bringer det i hus, blæser jeg derpå. Hvorfor? lyder det fra hærskarers Herre. Fordi mit hus ligger øde, medens enhver af Eder har travlt med sit eget hus. Derfor holder himmelen sin dug og jorden sin afgrøde tilbage; og jeg har kaldt tørke hid over land og bjerge, over korn, most og olie, over alt, hvad jorden frembringer, over folk og fæ, over alt, hvad hænder virker.« V.9-11. »Når man kom til en dyng korn med tyve mål, var der ti; og kom man til en vinperse for at øse halvtredsindstyve mål af kummen, var der tyve. Jeg slog Eder med kornbrand, rust og hagl ved alt Eders arbejde.« Hag. 2, 16-17.

Disse advarsler ruskede folket op, og de gik i gang med at bygge Guds hus. Nu kom dette ord til dem fra Herren: »Læg mærke til, hvorledes det går fra i dag, fra den fire og tyvende dag i den niende måned, fra den dag grunden lagdes til Herrens hus.... Fra i dag velsigner jeg.« Vers. 18-19,

Den vise mand siger: »En strør om sig og gør dog fremgang, en anden nægter sig alt og mangler.« Ord. 11, 24. Paulus understreger

det samme i Det nye Testamente: »Den, der sår sparsomt, skal også høste sparsomt, og den, der sår rigeligt, skal også høste rigeligt.« »Gud har magt til i rigt mål at give jer al nåde, så I altid og under alle forhold har alt, hvad I trænger til, og endda rigeligt til al god gerning.« 2. Kor. 9, 6. og 8.

Det var Guds hensigt, at hans folk Israel skulle være lys for alle jordens indbyggere. De vidnede om den levende Guds eksistens og overhøjhed ved at tjene ham, og det var deres forret at afholde udgifterne til gudstjenesten som et udtryk for deres troskab og kærlighed til ham. Herren har besluttet at gøre lysets og sandhedens udbredelse på jorden afhængig af de anstrengelser, der udfoldes, og de gaver, der gives af dem, som har nydt godt af den himmelske gave. Han kunne have ladet englene forkynde sin sandhed. Han kunne have givet sin vilje til kende med sin egen røst, som da han forkyndte loven fra Sinaj, men i sin uendelige kærlighed og visdom har han opfordret menneskene til at blive sine medarbejdere ved at vælge dem til at gøre denne gerning. [272]

På Israels tid var tienden og de frivillige gaver en forudsætning for, at gudstjenesten kunne gennemføres efter forskrifterne. Bør Guds folk give mindre i vor tid? Kristus lærte, at vore gaver til Gud bør stå i forhold til det lys og de privilegier, vi nyder godt af. »Enhver, som har fået meget givet, af ham skal man kræve meget.« Luk. 12, 48. Frelseren sagde til sin disciple, da han sendte dem af sted: »I har fået det for intet, giv det for intet!« Matt. 10, 8. Bør vor taknemmelighed over de stadig voksende velsignelser og privilegier, vi modtager, og fremfor alt over Guds Søns uforlignelige offer ikke give sig udslag i, at vi giver større gaver, så at andre kan få del i frelsens budskab? Efterhånden som evangeliet vinder større udbredelse, kræves der flere midler til at dække udgifterne. Derfor er det endnu mere påkrævet at give tiende og gaver nu end på den hebraiske nations tid. Hvis Guds folk gav frivilligt og rundhåndet til hans sag i stedet for at benytte ukristelige og verdslige metoder for at skaffe midler, ville Gud blive æret, og der ville blive vundet mange flere sjæle for Kristus.

Den metode, Moses benyttede for at skaffe midler til at bygge tabernaklet lykkedes over al forventning Det var ikke nødvendigt at nøde folket. Han benyttede heller ikke nogen af de metoder, som visse kirkesamfund i vor tid ofte tager deres tilflugt til. Han holdt

ingen store fester. Han indbød heller ikke folket til morskab, dans og underholdning. Han benyttede sig heller ikke af lotteri eller andre verdslige metoder for at skaffe midler til at bygge Guds tabernakel. Herren sagde, at Moses skulle indbyde Israels folk til at bringe deres gaver. Han skulle tage imod gaver af alle dem, der gav med glæde og af hjertet, og der blev givet så mange gaver, at Moses bad folket om at holde op med at bringe flere, fordi de havde givet mere, end der var brug for.

Gud har gjort menneskene til sine husholdere. Han har besluttet, at evangeliet skal forkyndes ved hjælp af de midler, han har givet dem. De mennesker, som er tro husholdere, vil få endnu mere betroet. Herren sagde: »Dem, som ærer mig, vil jeg ære.« 1. Sam. 2, 30. »Gud elsker en glad giver,« og når hans folk bringer ham deres gaver og ofre med et glad hjerte, »ikke tvært og tvungent«, vil han velsigne dem, som han har lovet. 2. Kor. 9, 7. »Bring hele tienden til forrådshuset, så der kan være mad i mit hus; sæt mig på prøve dermed, siger hærskarers Herre, om jeg da ikke åbner Eder Himmelens sluser og udøser velsignelse over Eder i overmål.« Mal, 3, 10.

[273]

Kapitel 51—Guds omsorg for de fattige

For at gøre det hele lettere for folket at deltage i de religiøse sammenkomster og for at skaffe midler til at hjælpe de fattige blev der opkrævet en ekstra tiende af al indtægt. Herren havde sagt om den første tiende: »Levisønnerne giver jeg al tiende i Israel,« 4. Mos. 18, 21. Angående den anden tiende gav han denne befaling: »For Herren din Guds åsyn, på det sted, han udvælger til bolig for sit navn, skal du nyde tienden af dit korn, din most og din olie og de førstefødte af dit hornkvæg og småkvæg, for at du kan lære at frygte Herren din Gud alle dage.« 5. Mos. 14, 23. 29; 16, 11-14. I to år skulle de bringe denne tiende eller et tilsvarende beløb i rede penge til det sted, hvor helligdommen blev bygget. Når de havde bragt Gud et takoffer og givet præsten den bestemte del, der tilkom ham, skulle de benytte resten til en religiøs fest, som levitten, den fremmede, den faderløse og enken skulle deltage i. På denne måde blev der skaffet midler til at bringe takofre og til at holde bespisning ved de årlige højtider, og ved samme lejlighed kom folket i kontakt med præsterne og levitterne, som underviste dem og opmuntrede dem til at tjene Gud.

Hvert tredje år skulle denne ekstra tiende dog i overensstemmelse med Moses' befaling bruges hjemme til at underholde levitterne og de fattige, »så de kan spise sig mætte inden dine porte«. 5. Mos. 26, 12. Af denne tiende blev der dannet et fond, som blev benyttet til at underholde de fattige og de fremmede.

Der blev også sørget for de fattige på anden måde. De love, som Moses gav, udmærker sig fremfor alt ved, at de næst efter at tage hensyn til Guds krav opfordrer til at vise rundhåndethed, mildhed og gæstfrihed over for de fattige. Skønt Gud havde lovet at velsigne sit folk rigt, havde han ikke til hensigt at lade fattigdom være et fuldstændig ukendt fænomen iblandt dem. Han sagde, at der altid ville være fattige i landet. Der ville altid være nogle, som appellerede til deres sympati, godhed og velvilje. Folk kunne også komme ud for ulykker, sygdom og tab dengang, men så længe de rettede sig

efter Gud, ville der ikke være nogen, der tiggede eller manglede det daglige brød.

Guds lov gav de fattige ret til en vis del af jordens afgrøder. Når en mand var sulten, havde han lov til at gå ind på sin nabos mark eller ind i hans frugthave eller vingård og stille sulten. Det var denne tilladelse, Jesu disciple benyttede sig af, da de plukkede aks og spiste, mens de gik gennem en kornmark på en sabbat.

[274] Al efterhøsten på kornmarken, i frugthaven og vingården tilhørte de fattige. »Når du bjærger din høst på din mark,« sagde Moses, »og glemmer et neg på marken, må du ikke vende tilbage for at hente det Når du slår din oliven ned, må du ikke bagefter gennemsøge grenene. Når du høster din vin, må du ikke holde efterhøst; den fremmede, den faderløse og enken skal det tilfalde. Kom i hu, at du selv var træl i Ægypten.« 5. Mos. 24, 19-22; 3. Mos. 19, 9-10.

Hvert syvende år blev der draget særlig omsorg for de fattige. Dette år blev kaldt sabbatsåret og begyndte efter høsten. Såtiden fulgte efter høsttiden, men i sabbatsåret skulle folket ikke så, de skulle ikke beskære vinstokkene om foråret, og de skulle hverken vente kornhøst eller vinhøst. De havde lov til at spise det, der voksede af sig selv, når det lige var plukket, men de måtte ikke oplagre noget af det. Den fremmede, den faderløse, enken, ja, selv markens dyr skulle have lov til at spise det, der voksede dette år. 2. Mos. 23, 10-11; 3. Mos. 25, 5.

Men hvordan skulle de få føden i det år, hvor de ikke høstede, når der ikke voksede mere, end de skulle bruge, i de almindelige år? Jo, Gud havde lovet at drage rigelig omsorg for dem i den henseende. »..... så vil jeg opbyde min velsignelse til bedste for Eder i det sjette år,« sagde Herren, »så det bærer afgrøde for de tre år; i det ottende år skal I så, men I skal leve af gammelt korn af den sidste afgrøde indtil det niende år; indtil dets afgrøde kommer, skal I leve af gammelt korn.« 3. Mos. 25, 21-22.

Fejringen af sabbatsåret skulle gavne både landet og folket. Jorden ville yde langt mere, efter at den havde ligget brak et år. Folket var fri for det hårde arbejde i marken, og selv om der var visse ting, de kunne gøre det år, havde de alle sammen langt mere tid til deres rådighed og bedre anledning til at samle kræfter til arbejdet i de følgende år. De havde også meget mere tid til at meditere og bede

og sætte sig ind i den undervisning og de love, som Herren havde givet, samt til at undervise deres familie.

De hebraiske slaver skulle frigives i sabbatsåret, og de måtte ikke sendes tomhændet bort. Herren havde sagt: »Og når du giver ham fri, må du ikke lade ham gå med tomme hænder; men du skal give ham rigeligt med af dit småkvæg og fra din lo og din perse; efter som Herren din Gud velsigner dig, skal du give ham.« 5. Mos. 15, 13-14.

Daglejeren skulle have sin løn med det samme: »Du må ikke forurette en nødlidende, fattig daglejer, hvad enten han hører til dine brødre eller de fremmede inden dine porte nogetsteds i dit land. Dag for dag skal du give ham hans løn, så at solen ikke går ned derover, thi han er nødlidende og venter med længsel derpå.« 5. Mos. 24, 14-15.

Der blev også givet særlige retningslinjer for, hvorledes man skulle behandle trælle, der var flygtet fra deres herre: »Du må ikke udlevere en træl til hans herre, når han er flygtet fra sin herre og søger tilflugt hos dig. Han må tage ophold i din midte på det sted, han selv vælger, inden dine porte, hvor han helst vil være, og du må ikke gøre ham mén.« 5. Mos. 23, 15-16.

I det syvende år fik de fattige eftergivet deres gæld. Hebræerne blev til stadighed opfordret til at hjælpe deres brødre, som var i vanskeligheder, ved at yde dem rentefrie lån. Det var udtrykkeligt forbudt at tage renter af en fattig mand. »Når din broder i dit nabolag kommer i trang og ikke kan bjærge livet, skal du holde ham oppe; som fremmed og indvandret skal han leve hos dig. Du må ikke tage rente eller opgæld af ham, men du skal frygte din Gud og lade din broder leve hos dig; du må ikke låne ham penge mod renter eller give ham af din føde mod opgæld.« 3. Mos. 25, 35-37. Hvis gælden ikke var betalt inden friåret, kunne udlåneren ikke få sine penge tilbage. Folket måtte absolut ikke nægte at yde deres brødre den hjælp, de behøvede, med denne motivering: Når der findes en fattig hos dig, en af dine brødre, må du ikke være hårdhjertet og lukke din hånd for din fattige broder Vogt dig for, at ikke sådan nedrig tanke kommer op i dig: »Der er ikke længe til det syvende år, friåret!« så du ser med onde øjne på din fattige broder og ikke giver ham noget; thi da vil han råbe til Herren over dig, og du vil pådrage dig synd. »Thi der vil aldrig mangle fattige i landet; derfor byder jeg dig: Du

skal villigt lukke din hånd op for din nødlidende og fattige broder i dit land,« »og låne ham, hvad han savner og trænger til.« 5. Mos. 15, 7-9. 11. 8.

[275] Ingen behøvede at frygte for, at deres rundhåndethed ville gøre dem fattige. Hvis de var lydige imod Guds bud, var de sikre på at opnå velstand. »Du skal låne ud til mange folk,« sagde Herren, »men selv skal du ikke låne; og du skal få magt over mange folk, men de skal ikke få magt over dig.« 5. Mos. 16, 6.

Efter »syv årssabbater« »syv gange syv år«, faldt det store frihedsår jubelåret. »Så skal du lade alarmhornet lyde rundt om Og I skal hellige det halvtredsindstyvende år og udråbe frigivelse i landet for alle indbyggerne; et jubelår skal det være Eder; enhver af Eder skal vende tilbage til sin ejendom, og enhver af Eder skal vende tilbage til sin slægt.«

Jubelåret skulle indvarsles ved stød i alarmhornet »på den tiende dag i den syvende måned, på forsoningsdagen«. Signalet kunne høres i hele landet, overalt, hvor der boede jøder, og dets toner var en appel til alle Jakobs børn om at byde frihedsåret velkommen. På den store forsoningsdag blev Israels synder sonet, og folket bød jubelåret velkommen med glad hjerte.

Ligesom i sabbatsåret skulle der hverken sås eller høstes, og alt, hvad der voksede, skulle betragtes som de fattiges retmæssige ejendom. I dette år fik de hebraiske slaver, som ikke var blevet frigivet i sabbatsåret, deres frihed. Jubelåret udmærkede sig dog først og fremmest ved, at al jord atter skulle overdrages til den slægt, som ejede den fra begyndelsen. Landet var blevet udskiftet ved lodtrækning i overensstemmelse med Guds udtrykkelige befaling. Ingen havde ret til at overdrage sin ejendom til andre efter udskiftningen, og ingen af indbyggerne måtte sælge deres ejendom, medmindre de blev tvunget dertil på grund af fattigdom. Hvis sælgeren eller en af hans slægtninge ønskede at købe ejendommen tilbage, måtte køberen ikke nægte at sælge den, og hvis den ikke var købt tilbage inden jubelåret, skulle den atter overgå i den oprindelige ejers eller dennes arvingers besiddelse i dette år.

Herren sagde til Israel: »Jorden i landet må I ikke sælge uigenkaldeligt, thi mig tilhører landet, I er kun fremmede og indvandrere hos mig.« 3. Mos. 25, 23. Det skulle indskærpes folket, at landet tilhørte Gud, og at de havde fået det midlertidigt i eje. Han var dets

retmæssige oprindelige ejer, og han ønskede, at de skulle vise de fattige og ulykkelige særlige hensyn. Alle skulle lære at forstå, at de fattige har lige så megen ret til en plads i Guds verden som de velhavende. Det var de love, vor nådige skaber gav for at formindske de fattiges og ulykkeliges lidelser og bringe dem lidt håb og solskin.

Herren ville forhindre, at menneskene gjorde rigdom og magt til det største mål for deres stræben. Det ville få de uheldigste følger, hvis een befolkningsgruppe blev ved at samle rigdom, mens andre levede i fattigdom og elendighed. Hvis der ikke blev sat visse grænser, ville de rige tage hele magten og behandle deres fattige medbrødre som ringere mennesker, skønt disse var fuldt så meget værd i Guds øjne. Fornemmelsen af at blive holdt nede ville vække de fattiges vrede, og deres fortvivlelse og utilfredshed ville bidrage til at demoralisere samfundet og bane vej for forbrydelser af enhver art. Hensigten med Guds love var at tilstræbe social lighed. I sabbatsåret og jubelåret ville der for en stor del blive rådet bod på de fejltrin, der var begået på det sociale og politiske område i det mellemliggende tidsrum.

Disse bestemmelser skulle i lige så høj grad være til velsignelse for de rige som for de fattige. De ville forebygge begærlighed og tilbøjeligheden til selvophøjelse og kalde de ædle og gode karakteregenskaber frem, og efterhånden som forståelsen og tilliden mellem de forskellige befolkningsgrupper voksede, ville de sociale forhold blive forbedret, og landets styre ville blive styrket. Vi er alle sammen celler i menneskehedens store organisme, og alt det, vi gør for at hjælpe andre, vil blive til velsignelse for os selv. Vi er alle sammen afhængige af hinanden. Denne lov gælder for alle samfundsklasser. De fattige er ikke mere afhængige af de rige, end de rige er af de fattige. De fattige vil gerne have del i de velsignelser, som Gud har skænket deres mere velstående medmennesker, og de rige har på deres side brug for de fattiges trofaste arbejdsindsats og de intellektuelle evner og fysiske kræfter, som er de fattiges kapital.

Israel havde fået løfte om store velsignelser, hvis de ville være lydige imod Herrens befalinger. »Jeg vil give Eder den regn, I behøver, til sin tid,« sagde Herren, »landet skal give sin afgrøde, og markens træer skal give deres frugt. Tærskning skal hos Eder vare til vinhøst, og vinhøst skal vare til såtid. I skal spise Eder mætte i Eders brød og bo trygt i Eders land. Jeg vil give fred i landet, så

[276] I kan lægge Eder til hvile, uden at nogen skræmmer Eder op; jeg vil udrydde de vilde dyr af landet, og intet sværd skal hærge Eders land Jeg vil vandre iblandt Eder og være Eders Gud, og I skal være mit folk Men hvis I ikke adlyder mig og handler efter alle disse bud, men bryder min pagt, sår I Eders sæd« »til ingen nytte«, »thi Eders fjender skal fortære den. Jeg vender mit åsyn imod Eder, så I bliver slået på flugt for Eders fjender; Eders avindsmænd skal underkue Eder, og I skal flygte, selv om ingen forfølger Eder.« 3. Mos. 26, 4-17.

Mange mennesker går med stor begejstring ind for, at alle skal have lige stor andel i Guds timelige velsignelser, men dette var ikke Skaberens hensigt. Gud giver menneskene forskellige kår for at prøve dem og udvikle deres karakter. Men han ønsker alligevel, at de, der har mange af denne verdens goder, blot skal anse sig selv for at være husholdere over hans gaver og betragte dem som midler, der skal benyttes til at hjælpe de lidende og trængende.

Kristus har sagt, at der vil blive ved med at være fattige iblandt os, og han betragter sit lidende folks sag som sin sag. Vor frelsers hjerte røres af medynk med de fattigste og dårligst stillede af hans jordiske børn. Han har sagt, at de er hans repræsentanter på Jorden. Han har anbragt dem imellem os for at kalde den samme kærlighed til live i vore hjerter, som han selv nærer over for de lidende og undertrykte. Kristus betragter den omsorg og godhed, vi viser mod dem, som om den var vist mod ham selv. Hvis vi på den anden side er grusomme eller ligegyldige over for dem, opfatter han det også, som om vi havde behandlet ham på samme måde.

Verden ville have set helt anderledes ud i dag både moralsk, åndeligt og materielt, hvis den lov, som Gud gav til gavn for de fattige, til stadighed var blevet holdt. Så ville folk ikke være så egenkærlige og hovmodige, som de er nu, men hvert eneste menneske ville interessere sig for andres lykke og velfærd, og der ville ikke findes så megen elendighed, som der råder i adskillige lande i dag.

De principper, som Gud har knæsat, ville have forebygget de frygtelige onder, som er opstået gennem hele historien på grund af de riges undertrykkelse af de fattige og de fattiges mistanke og had til de rige. Disse principper ville have forhindret, at der blev ophobet store rigdomme, og at folk levede i urimelig luksus, og på samme tid ville de forebygge, at masserne, der for en alt for ringe

betaling slider for at gøre det muligt at skabe disse kolossale formuer, levede i uvidenhed og elendighed. De ville skabe en fredelig løsning på de problemer, som nu truer med at fylde verden med anarki og blodsudgydelse.

[277]

Kapitel 52—De årlige fester

Hele Israel samledes tre gange om året for at tilbede ved helligdommen. 2. Mos. 23, 14-16. Disse sammenkomster fandt engang sted i Silo, men da Jerusalem senere blev midtpunkt for nationens gudsdyrkelse, drog Israels stammer herop for at fejre højtiderne.

Folket var omgivet af barske, krigeriske stammer, der var ivrige efter at erobre deres jord, men til trods herfor var der givet befaling om, at alle de raske mænd og så mange af de øvrige israelitter, som kunne rejse så langt, skulle forlade deres hjem tre gange hvert år og begive sig til nationens samlingssted, som lå næsten midt i landet. Hvad ville forhindre fjenderne i at hærge de ubevogtede hjem med ild og sværd og i at gøre indfald i landet og føre israelitterne bort som fanger? Gud havde lovet at være sit folks beskytter. »Herrens engel slår lejre om dem, der frygter ham, og frier dem.« Sl. 34, 8. Mens israelitterne drog op for at tilbede, ville Guds kraft holde fjenderne i skak. Gud havde lovet: »Thi jeg vil drive folkeslag bort foran dig og gøre dine landemærker vide, og ingen skal attrå dit land, mens du drager hen for at stedes for Herren din Guds åsyn tre gange om året.« 2. Mos. 34, 24.

Den første af disse fester var påsken, de usyrede brøds højtid. Den faldt i abib, som var den første måned i det jødiske år og svarer til slutningen af marts og begyndelsen af april. Vinterkulden var forbi og sildigregnen ophørt, og hele naturen var klædt i forårstidens friskhed og ynde. På højene og i dalene var græsset grønt, og overalt lyste vilde blomster op på markerne. Det var næsten fuldmåne, og aftenerne var behagelige. Det var denne årstid, som den hellige skjald skildrede så smukt:

Thi nu er vinteren omme,
regntiden svandt, for hen,
blomster ses i landet,
sangens tid er kommet,
turtelduens kurren høres i vort land;

figentræets småfrugter svulmer,
vinstokken blomstrer,
udspreder duft.

Højs. 2, 11-13.

Overalt i landet var skarer af pilgrimme på vej til Jerusalem. Hyrderne, der plejede at vogte deres hjerde, vogterne fra bjergene, fiskerne fra Galilæas sø, landmændene, som plejede at arbejde på markerne, og profetsønnerne fra de hellige skoler - alle gik i retning af det sted, hvor Gud åbenbarede sin nærværelse. De opdelte rejsen i korte etaper, for mange gik til fods. Der sluttede sig stadig flere til karavanerne, som ofte blev meget store, inden de nåede den hellige by.

Naturens skønhed vakte glæde i israelitternes hjerte og tilskyndte dem til at vise taknemmelighed over for alle gode gavers giver. De sang de skønne hebraiske salmer, som ophøjede Guds herlighed og majestæt. Ved lyden af alarmhornet hævede takkesangen sig fra hundreder af stemmer, ledsaget af musik fra cymbler:

[278]

Jeg frydede mig, da de sagde til mig:
Vi drager til Herrens hus!
Så står vore fødder da
i dine porte, Jerusalem,
thi didop drager stammerne,
Herrens stammer:
en vedtægt for Israel om
at prise Herrens navn
Bed om Jerusalems fred!
Ro finde de, der elsker dig!

Sl. 122, 1-6.

Når Israel så de høje, hvor hedningerne plejede at tænde ild på deres altre, sang de:

»Jeg løfter mine øjne til bjergene:
Hvorfra kommer min hjælp?

Fra Herren kommer min hjælp,
fra himlens og jordens skaber.«

Sl. 121, 1-2.

De, der stoler på Herren,
er som Zions bjerg, der aldrig
i evighed rokkes.
Jerusalem ligger heget af bjerge;
og Herren heger sit folk
fra nu og til evig tid.

Sl. 125, 1-2.

Idet de steg op ad højene og fik den hellige by i sigte, betragtede de med hellig ærbødighed de store skarer af tilbedende, som var på vej til templet. De så røgelsen stige til vejrs, og ved lyden af levitternes horn, som bebudede den hellige tjenestes begyndelse, blev de grebet af øjeblikkets inspiration og sang:

»Stor og højlovet er vor Gud
i sin stad.
Smukt løfter sig hans hellige bjerg,
al Jordens fryd,
Zions bjerg i det højeste nord,
den store konges by.«

Sl. 48, 1-2.

Der råde fred på din mur,
tryghed i dine borge!
Oplad mig retfærdigheds porte,
ad dem går jeg ind og lovsynger Herren!
Mine løfter vil jeg indfri Herren
i påsyn af alt hans folk
i Herrens hus forgårde
og i din midte, Jerusalem!

Sal. 122, 7; 118, 19;
116, 18-19.

Alle hjem i Jerusalem slog dørene op for pilgrimmene, og der blev stillet gratis værelser til rådighed for dem. Alligevel var der ikke tilstrækkelig plads til de mange tilrejsende, og derfor blev der opslået telte overalt i byen, hvor der var plads, samt på de omgivende høje.

På den fjortende dag i måneden, ved aftenstid, blev påsken fejret. De højtidelige, uforglemmelige ceremonier i forbindelse med påskefesten mindede folket om udfrielsen fra trældommen i Ægypten og pegede frem til det offer, som skulle befri dem fra syndens slaveri. Da Frelseren gav sit liv på Golgata, mistede påsken sin betydning, og Herrens nadver blev indstiftet til minde om den begivenhed, som påsken tidligere havde været et billede på.

Efter påsken blev de usyrede brøds højtidsfejret i syv dage. På den første og den syvende dag skulle der holdes højtidsstævne, og der måtte ikke arbejdes. På festens anden dag blev førstegrøden af årets høst frembåret for Gud. Byggen var den kornsort, som først blev moden i Palæstina. Det plejede at ske ved festens begyndelse, Præsten svang et bygneg foran Guds alter for at tilkendegive, at alt tilhører ham. Der måtte ikke høstes, før denne ceremoni var udført.

Halvtreds dage efter at førstegrøden var frembåret, faldt pinsen, som også blev kaldt høstfesten og ugefesten. Som et udtryk for folkets taknemmelighed over det korn, der blev benyttet til at lave brød af, blev der frembåret to usyrede brød for Guds åsyn. Pinsen varede kun een dag, og denne blev benyttet til gudstjeneste.

I den syvende måned faldt løvhyttefesten eller højtiden for høsten. Denne fest blev fejret som en anerkendelse af Guds rige gaver i frugthaven, olivenlunden og vingården. Det var den sidste festlige samling i året. Landet havde båret sin afgrøde, høsten var bragt til forrådshusene, frugten, olien og vinen var bragt hjem, førstegrøden var frembåret, og nu bragte folket deres takofre til Gud, som havde velsignet dem så rigt.

[279]

Denne højtidsdag skulle først og fremmest være en glædesfest. Den faldt lige efter den store forsoningsdag, da folket havde fået forsikring om, at deres synder aldrig mere ville blive ihukommet. De havde fred med Gud og kom for at takke og love ham for hans godhed og nåde. Nu var høstens travlhed forbi, det nye års hårde arbejde var endnu ikke påbegyndt, og folket havde ingen bekymringer, men kunne tage del i den hellige glædesfest med hele deres sjæl. Skønt

det kun var fædrene og sønnerne, der havde pligt til at overvære festerne, skulle hele familien så vidt muligt rejse med dem, og tjenerne, levitterne, de fremmede og de fattige blev indbudt til at nyde deres gæstfrihed.

Ligesom påsken var løvhyttefesten indstiftet, for at israelitterne skulle mindes en begivenhed i deres historie. Til minde om pilgrimsvandringen i ørkenen skulle folket nu forlade deres hjem og bo i løvhytter, som var dannet af »palmegrene og kviste af løvtræer og vidjer fra bækkene«. 3. Mos, 23, 40. 42-43.

Den første dag var der højtidsstævne, og efter de syv festdage holdt man også højtidsstævne på den ottende dag. Ved disse årlige sammenkomster blev både gamle og unge opmuntret til at tjene Gud, og dette møde mellem folk fra alle dele af landet styrkede de bånd, der knyttede dem til Gud og til hinanden. Guds folk i dag burde også fejre en løvhyttefest, hvor de med glæde mindedes de velsignelser, Gud har skænket dem. Ligesom Israel holdt en fest for at mindes, at Gud havde udfriet deres fædre og på en mirakuløs måde bevaret dem på rejsen fra Ægypten, burde vi med taknemmelighed mindes de forskellige måder, hvorpå han har ført os ud fra verden og vildfarelsens mørke og ledet os ind i sin nådes og sandheds dyrebare lys.

De, der boede langt fra tabernaklet, må have benyttet over en måned hvert år til de årlige fester. Denne store troskab over for Gud bør være en kraftig påmindelse til os om, hvor stor betydning gudstjenesten har, og hvor vigtigt det er, at vi lader de åndelige og evige interesser komme i første række og vore egenkærlige, verdslige interesser i anden række. Vi lider et tab, når vi undlader at samles for at styrke og opmuntre hinanden til at tjene Gud. Hans ords sandheder står ikke længer klart for os, og vi ser ikke deres betydning. Vort hjerte påvirkes ikke længer af denne helliggørende indflydelse og modtager ikke mere lys og varme, og vor åndelighed aftager. I vor forbindelse med vore medkristne lider vi et stort tab, fordi vi ikke har sympati for hinanden. Det menneske, der isolerer sig selv, udfylder ikke den plads, Gud havde tiltænkt det. Vi er alle børn af den samme fader, og vor lykke er afhængig af andre mennesker. Vi er både forpligtede over for Gud og over for menneskeheden. Det er ved at udvikle vor selskabelighed på den rette måde, at vi fatter interesse

for vore medmennesker og finder glæde i at være til velsignelse for andre.

Løvhyttefesten var ikke blot en mindefest, hvor man så tilbage på ørkenvandringen. Det var også en høstfest, hvor man fejrede indhøstningen af jordens produkter og så fremad til den sidste, store høstdag, hvor høstens Herre vil sende sine høstfolk ud for at samle klinten i bundter og brænde den og indsamle hveden i sin lade. Da vil alle de onde blive tilintetgjort. De skal blive, »som om de aldrig havde været til«. Obad. 16. Derefter vil alle røster i hele universet forene sig i lovsang til Gud. Åbenbaringens forfatter siger: Og enhver skabning i Himmelen og på Jorden og under Jorden og på havet, ja, alt, hvad i dem er, hørte jeg sige: »Ham, som sidder på tronen, og Lammet være lov og pris og ære og magt i evighedernes evigheder!« Åb. 5, 13.

Israels folk lovpriste Gud under løvhyttefesten, når de mindedes, hvorledes han i sin nåde udfriede dem af trældommen i Ægypten og viste dem sin ømme omsorg under deres pilgrimsvandring i ørkenen. Bevidstheden om, at Gud havde tilgivet dem deres synder og antaget dem som sit folk, takket være den tjeneste, der netop havde fundet sted på forsoningsdagen, gjorde dem også glade. Men når Herrens forløste er kommet velbeholdne ind i det himmelske Kanaan og for bestandig er blevet udfriet fra det slaveri, under hvilket »hele skabningen tilsammen sukker og er i veer endnu i denne stund«, da vil de bryde ud i en usigelig og forherliget jubel. (Rom. 8, 22.) Da er Kristi store forsoning for menneskene fuldbyrdet, og deres synder er udsløttet for evigt.

»Ørken og hede skal fryde sig, ødemark
juble og blomstre, blomstre frodigt som rosen
og juble, ja, juble med fryd.
Libanons herlighed gives den,
Karmels og Sarons pragt.
Herrens herlighed skuer de, vor Guds højhed.
Da åbnes de blindes øjne,
de døves ører lukkes op;
da springer den halte som hjort,
den stummes tunge jubler;
thi vand vælder frem i ørkenen,

[280]

bække i ødemark;
det glødende sand bliver vanddrag,
til kildevæld tørstigt land.
Der bliver en banet vej,
den hellige vej skal den kaldes;
ingen uren færdes på den,
den er valfartsvej for hans folk,
selv enfoldige farer ej vild.
På den er der ingen løver,
rovdyr træder den ej,
der skal de ikke findes.
De genløste vandrer ad den,
Herrens forløste vender hjem,
de drager til Zion med jubel,
med evig glæde om issen;
fryd og glæde får de,
sorg og suk skal fly.«

Esajas. 35, 1-2. og 5-10.

Kapitel 53—De første dommere

Da Israels stammer havde bosat sig i Kanaan, gjorde de sig ingen alvorlige anstrengelser for at erobre resten af landet. De var tilfredse med det område, de allerede havde taget i besiddelse, deres iver døde hurtigt hen, og krigen sluttede. »Da israelitterne blev de stærkeste, gjorde de kanaanæerne til hoveriarbejdere, men drev dem ikke bort.« Dom. 1, 28.

Herren havde trofast opfyldt de løfter, han havde givet Israel. Josua havde knust kanaanæernes magt og udskiftet landet mellem stammerne. Nu manglede de blot at drive indbyggerne helt ud af landet i tillid til Guds hjælp, men det gjorde de ikke. Ved at slutte forbund med kanaanæerne handlede de i direkte strid med Guds bud og undlod at opfylde den betingelse, som Gud havde gjort til grundlag for sit løfte om at give dem Kanaan.

Da Gud talte til dem ved Sinaj for allerførste gang, advarede han dem mod at dyrke afguder. Umiddelbart efter at loven var blevet forkyndt, gav Moses dem følgende meddelelse fra Gud angående de folk, der boede i Kanaan: »Du må ikke tilbede eller dyrke deres guder eller følge deres skikke; men du skal nedbryde dem og sønderslå deres stenstøtter. I skal dyrke Herren Eders Gud, så vil jeg velsigne dit brød og dit vand og holde sygdomme borte fra dig« 2. Mos. 23, 24-25. De fik det løfte, at Gud ville bekæmpe deres fjender, hvis de viste ham lydighed. »Jeg vil sende min rædsel foran dig og bringe bestyrtelse over alle de folk, du kommer til, og jeg vil drive alle dine fjender på flugt for dig. Jeg vil sende gedehamse foran dig, at de skal drive hivvitterne, kanaanæerne og hettitterne bort foran dig. Men jeg vil ikke drive dem bort foran dig i et og samme år, for at landet ikke skal lægges øde, og for at markens vilde dyr ikke skal tage overhånd for dig; lidt efter lidt vil jeg drive dem bort foran dig, indtil du bliver så talrig, at du kan tage landet i besiddelse Thi jeg giver landets indbyggere i Eders hånd, så du kan drive dem bort foran dig. Du må ikke slutte pagt med dem eller deres guder. De må ikke blive boende i dit land, for at de ikke skal forlede dig til synd imod mig, til at

dyrke deres guder, så det bliver dig til en snare« 2. Mos. 23, 27-33. Før sin død gentog Moses disse befalinger på den mest højtidelige måde, og senere gentog Josua dem også.

[282] Gud havde anbragt sit folk i Kanaan som et stærkt bolværk, for at den moralske ondskabs flodbølge ikke skulle overskylle verden. Han ville lade Israel drage ud sejrende og til sejr, hvis de var tro over for ham, og give dem magt over nationer, som var større og stærkere end kanaanæerne. Hans løfte lød: »Hvis I vogter vel på alle disse bud, som jeg i dag pålægger Eder at holde, så skal Herren drive alle disse folk bort foran Eder, og I skal underlægge Eder folk, der er større og mægtigere end I. Hver plet, Eders fodsål betræder, skal tilhøre Eder; fra ørkenen til Libanon og fra den store flod, Eufratfloden, til havet i vest skal Eders landemærker strække sig. Ingen skal kunne holde stand for Eder; skræk og rædsel for Eder skal Herren Eders Gud lade komme over hele det land, I betræder, således som han lovede Eder.« 5. Mos. 11, 22-25. Men i stedet for at vise sig deres høje kald værdige valgte de magelighed og selvtilfredsstillelse. De lod deres anledninger til at erobre resten af landet gå fra sig og blev i flere slægtled plaget af de tiloversblevne af de afgudsdyrkende folkeslag, der - som profeten havde forudsagt - blev som »torne« i deres øjne og »brodde« i deres sider. 4. Mos. 33, 55.

Der står om israelitterne: »Med hedninger blandede de sig og gjorde deres gerninger efter.« Sl. 106, 35. De giftede sig med kanaanæerne, og afgudsdyrkelsen bredte sig som en pest i hele landet. »Deres gudebilleder dyrkede de, og disse blev dem en snare; til dæmonerne ofrede de, og det både sønner og døtre; og landet blev smittet ved blod. Da blev Herren vred på sit folk og væmmedes ved sin arv.« Sl. 106, 36-40.

Afgudsdyrkelsen vandt kun ringe indpas, mens den slægt levede, som var blevet undervist af Josua, men forældrene havde banet vejen for børnenes frafald. De israelitter, der tog Kanaan i besiddelse, viste ringeagt for Herrens love, og derved blev der sået en ond sæd, der vedblev at bære sine giftige frugter i mange slægtled. Takket være deres jævne levevis var hebræerne fysisk sunde, men deres samkvem med hedningerne fik dem til at give efter for appetitten og lidenskaberne. Derved blev de gradvis svækket fysisk, åndeligt og moralsk. Israelitternes synder skilte dem fra Gud. Han skænkede

dem ikke længer styrke, og de kunne ikke holde stand over for deres fjender. Således gik det til, at de blev overvundet af selve de nationer, som de kunne have besejret ved Guds hjælp.

De forlod Herren, deres fædres Gud, som havde ført dem ud af Ægypten. Han leded dem som kvæg i ørkenen. De krænked ham med deres offerhøje, ægged ham med deres gudebilleder. Derfor opgav Herren sin bolig i Silo, det telt, hvor han boede blandt mennesker; han gav sin stolthed i fangenskab, sin herlighed i fjendehånd. Dom. 2, 12; Sl. 78, 52. 58. 60-61. Gud forlod dog ikke sit folk fuldstændig. Der var altid en rest, som var tro imod ham, og fra tid til anden lod Herren trofaste og tapre mænd fremstå, som bekæmpede afgudsdyrkelsen og befriede israelitterne for deres fjender. Men så snart befrieren var død, og folket ikke længer stod under hans myndighed, begyndte de gradvis at dyrke afguder igen. Således vekslede frafald og straf, syndsbekendelse og befrielse gang på gang.

Israel blev først undertrykt af kongen af Mesopotamien og kongen af Moab og senere af filisterne og kanaanæerne i Hazor, de sidstnævnte under Siseras ledelse. Herren lod Otnial, Sjamgar, Ehud, Debora og Barak fremstå som folkets befriere; men israelitterne gjorde atter, »hvad der var ondt i Herrens øjne«, og Herren gav dem »i Midjans hånd«. Hidtil havde undertrykkernes hånd ikke hvilet så tungt på de stammer, der boede øst for Jordan, men i dette tilfælde gik det først ud over dem.

Amalekitterne syd for Kanaan og midjanitterne ved landets østgrænse og i ørkenene længere borte var stadig Israels uforsonlige fjender. Midjanitterne var næsten blevet udryddet af israelitterne på Moses tid, men senere blev de både meget talrige og meget stærke. De tørstede efter hævn, og da Gud tog sin beskyttende hånd bort fra Israel, fik de deres anledning. Det var ikke blot stammerne øst for Jordan, der var udsat for deres plyndringstogter, men hele landet. De vilde barbariske ørkenstammer drog op med deres hjerde og telte og kom »talrige som græshopper« og trængte ind i landet. Dom. 6, 5. De kastede sig over det som en altfortærende græshoppesværme, lige fra Jordanfloden til filisternes slette. De kom, så snart afgrøderne begyndte at modnes, og blev i landet, til de sidste frugter var høstet. De stjal alt, hvad der var på markerne, udplyndrede og mishandlede landets indbyggere og drog derpå tilbage til ørkenene. De israelitter, der boede på landet, blev tvunget til at forlade deres hjem og søge

ind til de byer, som var omgivet af mure. De søgte også tilflugt i fæstninger, ja, selv i huler og klippeborge i bjergene. Folket blev undertrykt på denne måde i syv år. Da gav de i deres nød agt på Herrens irettesættelse og bekendte deres synder, og Gud lod atter en befrier fremstå.

[283] Gideon var søn af Joajs og tilhørte Manasses stamme. Den slægt, som denne familie tilhørte, havde ingen førerstilling i folket, men Joajs familie udmærkede sig ved mod og retskaffenhed. Der står skrevet om hans tapre sønner: »De så begge ud som kongesønner.« Han havde mistet alle sine sønner på een nær i kampen mod midjanitterne. Denne havde indgydt de fremmede respekt for sit navn. Gud opfordrede nu Gideon til at befri sit folk. Gideon var ved at tærsk hvede på det tidspunkt. Han havde gemt lidt korn, og da han ikke turde tærsk det på det almindelige tærskgulv, gik han ud i nærheden af vinpersen. Der var endnu længe til vinhøsten, og derfor var der ingen, der skænkede vingårdene en tanke på dette tidspunkt af året. Mens Gideon stod skjult her og arbejdede, tænkte han med sorg på forholdene i Israel og overvejede, hvorledes hans folk kunne blive befriet for undertrykkernes åg.

Pludselig viste »Herrens engel« sig for ham og tiltalte ham med ordene: »Herren er med dig, stærke kriger!« »Ak, Herre!« svarede han, »hvis Herren er med os, hvorledes er da alt dette kommet over os? Og hvad er der blevet af alle hans undergerninger, som vore fædre fortalte os om, idet de sagde: Førte Herren os ikke ud af Ægypten? Nu har Herren forstødt os og givet os i Midjans hånd!« Sendebudet fra Himmelen svarede: »Drag hen i denne din kraft, så skal du frelse Israel af Midjans hånd; sandelig, jeg sender dig!«

Gideon ønskede at få et tegn på, at han stod over for pagtens engel, som forhen havde kæmpet for Israel. Guds engle, som talte med Abraham, standsede engang for at nyde hans gæstfrihed, og nu bad Gideon det himmelske sendebud om at være sin gæst. Han skyndte sig tilbage til sit telt, tilberedte et gedekid og usyrede brød af sine knappe forråd og gik tilbage og stillede det for ham. Engelen sagde: »Tag kødet og det usyrede brød, læg det på klippen dér og hæld suppen ud derover!« Det gjorde Gideon, og nu fik han det tegn, som han havde ønsket: Engelen rørte ved kødet og det usyrede brød med den stav, han havde i hånden, og ild slog op af klippen og fortærede offeret. Derpå forsvandt engelen for hans blik.

Gideons fader Joasj, som tog del i sine landsmænds frafald, havde bygget et stort alter til Baal i Ofra, hvor han boede. Her tilbad byens befolkning. Gideon fik befaling om at ødelægge dette alter og bygge et alter til Gud på den klippe, hvor offeret var blevet fortæret. Her skulle han bringe Herren et offer. Gud havde indsat præsterne til at ofre, og der måtte kun ofres på alteret i Silo; men han, der havde forordnet gudstjenesten og selv var midtpunkt for alle ofrene, havde også myndighed til at ændre forskrifterne. Før Israel blev befriet, skulle der protesteres kraftigt imod Baal dyrkelsen. Gideon skulle erklære afgudsdyrkelsen krig, før han drog ud for at kæmpe med folkets fjender.

Den guddommelige befaling blev efterkommet til punkt og prikke. Gideon vidste, at han ville møde modstand, hvis han gjorde det åbenlyst. Derfor handlede han i det skjulte. Med sine tjeneres hjælp øvede han sin dåd på en eneste nat. Mændene i Ofra blev grebet af et stort raseri, da de kom for at tilbede Baal næste morgen. De ville have dræbt Gideon, hvis ikke Joasj, som havde hørt om engelens besøg, havde taget sin søn i forsvar. »Vil I virkelig stride for Baal eller hjælpe ham?« spurgte Joasj. »Den, der strider for ham, skal dø inden i morgen! Er han gud, så lad ham stride for sig selv, siden hans alter er nedbrudt!« Hvorledes skulle Baal kunne beskytte dem, der tilbad ham, når han ikke kunne forsvare sit eget alter?

Man opgav nu tanken om at tage hævn over Gideon, og da han lod krigshornet lyde, var mændene i Ofra de første, der samledes om hans fane. Han sendte nu bud til sin egen stamme Manasse og desuden til Aser, Zebulon og Naftali, og alle sammen efterkom anmodningen.

Gideon turde ikke lede hæren, før han havde fået endnu en bekræftelse på, at Gud havde kaldet ham til denne opgave og ville være med ham. Han bad: »Hvis du vil frelse Israel ved min hånd, som du har lovet, så lægger jeg nu dette fåreskind på tærskelpladsen, og falder der så dug alene på skindet, mens jorden ellers bliver ved at være tør, da ved jeg, at du vil frelse Israel ved min hånd, som du har lovet.«

Om morgenen var skindet vådt, mens jorden var tør. Men nu opstod der tvivl i hans sind, for uld har den egenskab, at det suger fugtigheden til sig, når luften er fugtig. Derfor var denne prøve ikke overbevisende. Han bad derfor om, at det omvendte måtte ske, og

[284] tilføjede, at Herren ikke måtte vredes over hans store forsigtighed. Hans bøn blev opfyldt.

Da Gideon havde flet denne opmuntring, drog han ud med sine styrker for at kæmpe imod fjenderne. »Alle midjanitterne, amalekitterne og Østens stammer sluttede sig sammen, satte over Jordan og slog lejr på Jizreelsletten.« Gideon havde kun 32.000 mand under sin kommando, men mens han lå i lejr over for fjendens vældige hær, sagde Herren til ham: »Du har for mange folk hos dig, til at jeg kan give midjanitterne i deres hånd; gjorde jeg det, ville Israel gøre sig stor over for mig og sige: Min egen kraft skaffede mig sejr! Lad derfor udråbe for folket: Enhver, som er ræd og angst, skal vende hjem!« Israels hære ville ikke blive stærkere, fordi der meldte sig et stort antal soldater, som var uvillige til at udsætte sig for fare og vanskeligheder, og hvis verdslige interesser hindrede dem i at gå helhjertet ind for Guds sag. Sådanne ville kun svække hæren.

Der gjaldt den lov i Israel, at hele hæren skulle have følgende meddelelse, inden den drog i krig: »Er der nogen, som har bygget et nyt hus og endnu ikke indviet det, må han have lov at vende hjem til sit hus, for at ikke en anden skal indvie det, om han falder i slaget. Og er der nogen, som har plantet en vingård og ikke taget den i brug, må han have lov at vende hjem til sit hus, for at ikke en anden skal tage den i brug, om han falder i slaget. Og er der nogen, som har trolovet sig med en kvinde, men endnu ikke taget hende til hustru, må han have lov at vende hjem til sit hus, for at ikke en anden skal tage hende til hustru, om han falder i slaget.« Tilsynsmændene skulle fremdeles tale til folket og sige: »Er der nogen, som er bange og forsagt, må han have lov at vende hjem til sit hus, for at ikke hans brødre skal blive forsagte, som han selv er det!« 5. Mos. 20, 5. og 8.

Gideon havde ikke turdet give den sædvanlige meddelelse, fordi han havde så få soldater i forhold til fjenden. Han blev højlig forbavset, da der blev sagt til ham, at hans hær var for stor, men Herren så stoltheden og vantroen i sit folks hjerte. De mødte villigt frem, da Gideon gav sin flammende appel, men mange af dem blev grebet af frygt, da de så midjanitternes vældige hær. Hvis Israel havde vundet slaget, ville de selv samme mennesker have taget æren i stedet for at indrømme, at det var Gud, der havde skaffet dem sejren.

Gideon efterkom Herrens befaling og med tungt hjerte så han 22.000 eller over to tredjedele af hele hæren drage hjem. Men Herren

talte atter til ham: »Endnu er der for mange folk; før dem ned til vandet, der vil jeg sigte dem for dig. Den, jeg siger skal gå med dig, han skal gå med; men enhver, om hvem jeg siger til dig: denne skal ikke gå med dig, han skal ikke gå!« Da folket blev ført ned til vandet, troede de, at de skulle drage imod fjenden med det samme. Nogle få tog i farten lidt vand op i hånden og drak det, mens de gik videre, men de allerfleste lagde sig på knæ og gav sig god tid til at drikke. Der var kun 300 af 10.000, der tog vand op i hånden. De blev udvalgt, mens resten fik lov til at vende hjem.

Menneskers karakter bliver ofte afsløret ved hjælp af meget enkle metoder. I en nødsituation ville man ikke kunne stole på de mennesker, som absolut ville have deres personlige behov dækket i farens stund. Herren har ikke plads til de dovne og nydelsessyge i sit værk. Han udvalgte de få, der ikke ville lade hensynet til sig selv hindre dem i at gøre deres pligt. De 300 mand var ikke blot i besiddelse af mod og selvkontrol, men også af tro. De havde ikke besmittet sig med afgudsdyrkelse. Gud kunne få dem til at gøre sin vilje og bruge dem til at befri Israel. Et godt resultat er ikke afhængigt af kvantiteten. Gud kan lige så godt frelse ved hjælp af få som ved hjælp af mange. Han æres ikke så meget af sine tilbederes store antal som af deres karakter.

Israelitterne var lejret på en bakkekam, hvorfra der var udsigt over den dal, hvor fjendernes hære lå. »Midjanitterne, amalekitterne og alle Østens stammer havde lejret sig på sletten mangfoldige som græshopper, og deres kameler var utallige, mangfoldige som sandet ved havets bred.« Dom. 7, 12. Gideon skjalv ved tanken om morgendagens kamp, men Herren sagde til ham om natten, at han skulle gå med sin tjener Pura ned til midjanitternes lejr; her ville han høre noget, som ville opmuntre ham. Han gik, og mens han ventede i nattens stilhed, hørte han en soldat fortælle sin kammerat en drøm. »Se, et bygbrød kom rullende ned mod midjanitternes lejr, og da det kom til teltet, stødte det til det og væltede det over ende, så at teltet faldt.« Den anden soldats svar greb den skjulte tilhørers hjerte. »Det kan ikke betyde andet end israelitten Gideons, Joasjs søns, sværd; Gud har givet Midjan og hele lejren i hans hånd !« Gideon hørte Guds stemme tale til ham gennem disse midjanitiske fremmede og gik tilbage til de få mænd, han havde under sin kommando, og sagde: »Stå op, thi Herren har givet midjanitternes lejr i Eders hånd!«

Gud foreslog ham nu en taktik, som han øjeblikkelig benyttede. De 300 mand blev delt i tre afdelinger. Hver mand fik et horn samt en fakkel, som han skulle skjule i en lerkrukke. Mændene tog opstilling på en sådan måde, at de nærmede sig lejren fra forskellige retninger. Da Gideon gav signal med sit krigshorn, stødte de tre afdelinger i deres horn midt om natten. Derpå knuste de krukkerne, så at de flammende fakler blev synlige, og løb hen imod fjenden med det frygtelige krigsråb: »Herrens sværd og Gideons!«

Den sovende hær vågnede øjeblikkelig. Lyset fra de flammende fakler kunne ses overalt i lejren. Midjanitterne troede, at de var i en overmægtig fjendes magt, og blev grebet af panik. De flygtede for livet under vilde rædselshyl og dræbte deres egne kampfæller, fordi de troede, at det var fjender. Da det rygtedes, at Israel havde vundet sejr, vendte tusinder af de israelitter, som var blevet sendt hjem, tilbage og deltog i forfølgelsen af de flygtende fjender. Midjanitterne flygtede i retning af Jordan i håb om at nå hjem til deres eget land på den anden side af floden. Men Gideon sendte bud til Efraims stamme og opfordrede dem til at standse flygtningene ved Jordans sydlige vadesteder. I mellemtiden satte han og hans 300 mand over floden, »udmattede og sultne«. De var lige i hælene på de midjanitter, der allerede var kommet over på den anden side af floden. Han indhentede de to konger Zeba og Zalmunna, som havde anført hele hæren og var flygtet med 15.000 mand. Denne hærafdeling blev fuldstændig splittet og lederne fanget og dræbt.

I dette afgørende slag blev der ikke dræbt færre end 120.000 fjender. Midjanitternes magt var knust, og de blev aldrig i stand til at føre krig imod Israel mere. Det rygtedes hurtigt vidt og bredt, at Israels Gud atter havde kæmpet for sit folk. De omkringboende nationer blev grebet af ubeskrivelig rædsel, da de hørte, at et stærkt, krigerisk folk var blevet overvundet med så enkle midler.

Den mand, som Gud valgte til at besejre midjanitterne, havde ingen fremtrædende stilling i Israel. Han var hverken forstander, præst eller levit. Han sagde om sig selv; at han var den yngste i sit fædrenehus. Men Gud så at han var retskaffen. Han stolede ikke på sig selv, men var villig til at lade sig lede af Herren. Gud vælger ikke altid de bedst begavede mænd til sit værk, men udpeger dem, som han bedst kan bruge. »Ydmyghed først og siden ære.« Ord. 15, 33. Herren kan opnå de største resultater ved hjælp af de mennesker,

som tydeligst indser deres egen ringhed, og som vil stole på ham og lade ham være deres leder og deres værn. Han vil gøre dem stærke ved at forene sin styrke med deres svaghed og gøre dem vise ved at føje sin visdom til deres uvidenhed.

Hvis Herrens folk ville lægge vægt på sand ydmyghed, kunne han gøre langt mere for dem. Men hvor er der få, der ikke bliver selvsikre og glemmer deres afhængighed af Gud, når de får et stort ansvar betroet eller har fremgang. Dette er grunden til, at Herren forbigår dem, der er store, begavede og fremragende i verdens øjne, når han vælger folk til sit værk. Disse mennesker er alt for ofte stolte og selvsikre og føler, at de kan klare sig uden Guds hjælp.

Det var ved hjælp af Guds magt, at hans fjender blev besejret, da Josuas hær stødte i hornet på marchen rundt om Jeriko, og da Gideons lille skare lod hornet gjalde rundt om midjanitternes lejr. Når menneskene ikke regner med Guds magt og visdom, vil selv deres mest fuldkomne planer slå fejl. På den anden side vil de metoder, der ser mest håbløse ud, lykkes, hvis Gud har anvist dem, og menneskene benytter dem i ydmyghed og tro. Tillid til Gud og lydighed imod hans vilje har lige så stor betydning i den kristnes åndelige krig som i Gideons og Josuas krige med kanaanæerne, Gud ønskede, at Israel skulle stole på ham og tillidsfuldt søge hans hjælp i hver eneste nødsituation. Det var derfor, at han gang på gang åbenbarede sin magt for deres skyld. Han er akkurat lige så villig til at samarbejde med sit folk nu og gøre store ting ved hjælp af svage redskaber. Hele Himmelen venter på, at vi skal bede om visdom og styrke fra det høje. Gud formår »at gøre langt ud over det, som vi beder om eller forstår«. Ef. 3, 20.

[286]

Da Gideon kom tilbage efter at have forfulgt Israels fjender, kritiserede hans egne landsmænd ham. Da de israelitiske mænd drog imod midjanitterne på hans opfordring, blev Efraims stamme hjemme. De anså det for at være farligt at kæmpe imod midjanitterne, og da Gideon ikke rettede nogen speciel opfordring til dem, benyttede de det som en undskyldning til ikke at drage i krig sammen med deres brødre. Ved rygtet om Israels sejr blev efraimitterne imidlertid misundelige, fordi de ikke havde nogen andel i den. Da midjanitterne var blevet slået på flugt, bevogtede efraimitterne Jordans vadesteder på Gideons befaling og forhindrede derved den flygtende fjende i at undslippe. På den måde lykkedes det at dræbe et stort antal fjender,

deriblandt de to høvdinge Oreb og Zeeb. Efraimitterne kom derved til at tage del i den sidste fase af slaget og bidrog til at gøre sejren fuldstændig. Til trods herfor var de misundelige og vrede, som om Gideon havde handlet fuldstændig på egen hånd. De tog ikke Guds andel i Israels sejr i betragtning og satte ikke pris på, at han i sin nåde havde befriet dem med sin magt. Alene dette var et vidnesbyrd om, at de ikke var værdige til at være hans særlige redskaber.

Da de kom tilbage med sejrstrofæerne, sagde de vredt til Gideon: »Hvorfor handlede du således over for os, at du ikke kaldte os til, da du drog i kamp mod midjanitterne?« »Hvad er min dåd i sammenligning med Eders?« svarede Gideon. »Er ikke Efraims efterhøst bedre end Abiezers vinhøst? I Eders hånd gav Gud midjanitternes høvdinge Oreb og Zeeb, hvad har jeg formået i sammenligning med Eder?«

Deres misundelse kunne let have ført til et skænderi, som kunne være endt med kamp og blodsudgydelse, men Gideons ydmyge svar fik efraimitternes vrede til at lægge sig, og de drog hjem i fred. Gideon stod urokkelig fast på principperne, og han var en »stærk kriger«, men samtidig besad han en sjælden høflighed.

I deres taknemmelighed over at være blevet befriet fra midjanitterne foreslog israelitterne, at Gideon skulle være deres konge, og at tronen skulle gå i arv til hans efterkommere. Dette forslag var i direkte strid med teokratiets principper. Gud var Israels konge, og at sætte et menneske på tronen var ensbetydende med at forkaste deres guddommelige konge. Det var Gideon klar over, og hans svar viser, hvor ægte og ædle hans motiver var. »Hverken jeg eller min søn vil herske over Eder,« svarede han. »Herren skal herske over Eder!«

Men Gideon faldt i en anden snare, som blev til ulykke både for hans eget hus og for Israel. Den afspænding, som følger efter et stort slag, er ofte farligere end selve krigen. Denne fare blev Gideon udsat for. Han havde ikke ro på sig. Hidtil havde han villigt rettet sig efter de befalinger, som Gud gav ham, men nu begyndte han at lægge planer på egen hånd i stedet for at vente på, at Gud skulle lede ham. Når Herrens hære har vundet en afgørende sejr, fordobler Satan sine anstrengelser for at kuldkastrere Guds værk. Det var på den måde, at Gideon omgikkes med tanker og planer, som førte Israel på vildspor.

Gideon havde flet befaling om at bringe et offer på den klippe, hvor engelen viste sig for ham, og nu troede han, at han var ble-

vet udset til at gøre præstetjeneste. Uden at vente på guddommelig godkendelse besluttede han at finde et egnet sted og at indføre et offersystem i lighed med det, der fandtes ved tabernaklet. På grund af den store popularitet, han nød i befolkningen, havde han ikke svært ved at gennemføre sin plan. På hans anmodning gav folket ham alle de guldørenringe, de havde taget fra midjanitterne, som hans andel i byttet. Folket skaffede også mange andre kostbarheder til veje, blandt andet de midjanitiske fyrsters rigt udsmykkede klæder. Gideon benyttede disse materialer til at lave en efod og et brystskjold af samme slags, som ypperstepræsten bar. Dette blev en snare både for ham selv, hans familie og for Israel. Mange af israelitterne forkastede til sidst Herren fuldstændig på grund af denne selvbestaltede gudsdyrkelse og begyndte at tilbede afguder. Efter Gideons død tog store skarer del i dette frafald, deriblandt hans egen familie. Folket blev ført bort fra Gud af den selv samme mand, der en gang havde bekæmpet afgudsdyrkelsen iblandt dem.

Der er kun få, der forstår, hvor stor indflydelse deres ord og handlinger har. Forældrenes fejltrin får ofte de mest katastrofale følger for børnene og børnebørnene, længe efter at forældrene selv er lagt i graven. Hvert eneste menneske øver indflydelse over andre og vil blive holdt ansvarligt for virkningerne af denne indflydelse. Ord og handlinger har en vældig magt, og vor indflydelse her i livet vil gøre sig gældende langt ind i fremtiden. Vore ord og handlinger vil falde tilbage på os selv i form af velsignelser eller forbandelser. Denne tanke gør livet meget alvorligt og burde få os til at bede Gud ydmygt om at lede os ved sin visdom.

Selv mennesker i de højeste stillinger kan føre andre på vildspor; de klogeste kan fejle og de stærkeste snuble. Vi har ustandselig brug for lyset ovenfra for at finde vej. Vi er kun trygge, når vi overgiver os ubetinget til ham, der sagde: »Følg mig!«

Efter Gideons død kom israelitterne ikke »Herren deres Gud i hu, ham, som frelste dem fra alle deres fjender, der omgav dem på alle kanter. Og de handlede ikke vel mod Jerubbaals, Gideons, hus trods alt det gode, han havde gjort Israel.« Israel glemte alt, hvad de skyldte Gideon, som var deres dommer og befrier, og kårede hans illegitime søn Abimelek til konge. Denne myrdede alle Gideons legitime børn på nær eet for at styrke sin magt. Når mennesker først kaster deres guds frygt over bord, varer det ikke længe, før de lader

[287]

hånt om ære og retskaffenhed. Når de på den anden side påskønner Herrens nåde, vil de også sætte pris på de mennesker, der ligesom Gideon er blevet benyttet som Guds redskaber til at velsigne hans folk. Den grusomhed, Israel viste over for Gideons hus, var kun, hvad man kunne vente af et folk, der var så utaknemmelig over for Gud.

Efter Abimeleks død blev folket for en tid regeret af dommere, som frygtede Herren og satte en stopper for afgudsdyrkelsen, men det varede ikke længe, før de atter gav sig til at følge de omkringboende hedningers skikke. Blandt de nordlige stammer var der mange, der tilbad Syriens og Sidons guder. Mod sydvest var det filisterne og mod øst Moabs og Ammons afguder, der drog israelitternes hjerte bort fra deres fædres Gud. Men straffen for deres frafald lod ikke vente længe på sig. Ammonitterne undertvang de østlige stammer og satte over Jordan og gjorde indfald i Judas og Efraims land. Fra vest trængte filisterne ind i landet fra filistersletten langs havet og brændte og plyndrede fjern og nær. Israelitterne syntes atter engang at være prisgivet deres ubarmhjertige fjender.

Nu bad folket endnu engang ham, som de havde svigtet og krænket, om hjælp. Da råbte israelitterne til Herren og sagde: »Vi har syndet imod dig, thi vi har forladt Herren vor Gud og dyrket Baalerne!« Men deres anger var ikke ægte og skyldtes ikke sorg over deres synd. Folket sørgede på grund af de lidelser, de blev udsat for på grund af deres synder. De sørgede ikke over, at de havde vanæret Gud ved at overtræde hans hellige lov. Sand anger indbefatter mere end sorg over synden. Den giver sig udslag i, at man resolut vender det onde ryggen,

Herren svarede folket gennem en af profeterne: »Har ikke ægypterne, amoritterne, filisterne, zidonierne, amalekitterne og midjanitterne mishandlet Eder? Og da I råbte til mig, frelste jeg Eder af deres hånd. Men I forlod mig og dyrkede andre guder! Derfor vil jeg ikke mere frelse Eder! Gå nu hen og råb til de guder, I udvalgte Eder, og lad dem frelse Eder i Eders nød!«

Disse højtidelige og frygtelige ord leder tankerne hen på en anden begivenhed, nemlig den store dommedag, hvor de, der har ladet hånt om Guds barmhjertighed og foragtet hans nåde, skal stå ansigt til ansigt med hans retfærdighed. De mennesker, der har benyttet deres tid, midler og forstandsevner, som Gud har skænket dem, til at

tjene denne verdens guder, skal stå til regnskab ved denne domstol. De har svigtet deres trofaste ven, som elsker dem, og har valgt mangelighed og verdslige fornøjelser. Det var deres hensigt at tjene Gud igen engang i fremtiden, men verden og dens dårskab og bedrag lagde beslag på hele deres opmærksomhed. Letfærdige forlystelser, forfængelighed og frådseri gjorde hjertet hårdt og samvittigheden ufølsom, så de ikke hørte sandhedens stemme. De lod hånt om deres pligt og værdsatte ikke de evige værdier, og til sidst mistede de fuldstændig lysten til at ofre noget for ham, der har gjort så meget for mennesket. Men når høsten kommer, vil de høste alt, hvad de har sået.

Herren sagde: »Fordi jeg råbte, og I stod imod, jeg vinked, og ingen ænsed det, men I lod hånt om alt mit råd og tog ikke min revselse til jer, derfor ler jeg, når det, I frygter, kommer som uvej, når Eders ulykke kommer som storm, når trængsel og nød kommer over jer. Da svarer jeg, når de kalder, de søger mig uden at finde, fordi de hadede kundskab og ikke valgte Herrens frygt; mit råd tog de ikke til sig, men lod hånt om al min revselse. Frugt af deres færd skal de nyde og mættes med egne råd; men den, der adlyder mig, bor trygt, sikret mod ulykkens rædsel.« Ord. 1, 24-31. 33.

[288]

Nu ydmygede israelitterne sig for Herren. »Og de skilte sig af med de fremmede guder og dyrkede Herren.« Herrens kærlige hjerte blev grebet af sorg og han kunne »ikke længer holde ud at se Israels nød«. Hvor er vor Gud langmodig og barmhjertig! Da hans folk bortskaffede de synder, der havde skjult hans åsyn for dem, hørte han deres bønner og begyndte straks at hjælpe dem.

Der fremstod en befrier, som hed Jefta. Han var gileadit. Han førte krig mod ammonitterne og knuste deres magt fuldstændig. I denne omgang var Israel blevet undertrykt af sine fjender i atten år, men alligevel glemte de den lektie, de havde lært gennem lidelser. Folket begik atter den samme ondskab som tidligere, og Herren tillod derfor, at de blev undertrykt af deres mægtige fjender filisterne. Denne grusomme og krigeriske nation plagede dem til stadighed igennem mange år, og til visse tider var israelitterne fuldstændig i filisternes vold. Israelitterne havde haft samkvem med disse afgudsdyrkere og havde deltaget i deres forlystelser og deres gudsyndelse, og til sidst så det ud, som om de havde samme ånd og samme interesser. Men

disse mennesker, der foregav at være israelitternes venner, blev deres bitreste fjender og forsøgte på alle måder at udrydde dem.

De kristne bærer sig ofte ad ligesom israelitterne. De giver efter for verdens indflydelse og følger dens sæder og skikke for at opnå de gudløses venskab. Men til sidst viser det sig, at disse tilsyneladende venner er deres allerfarligste fjender. Bibelen lærer tydeligt, at der ikke kan være venskab mellem Guds folk og verden. »I skal ikke undre jer, mine brødre, om verden hader jer.« 1. Joh. 3, 13. Vor frelser siger: »Når verden hader jer, så skal I vide, at den har hadet mig før jer.« Joh. 15, 18. Satan får de ugudelige til at foregive, at de er venner af Guds folk, for at lokke disse til at synde, så han kan skille dem fra Gud. Og når Guds folk ikke længer står under Guds beskyttelse, får Satan sine redskaber til at gøre front imod dem for at komme dem til livs.

[289]

Kapitel 54—Samson

Under det udbredte frafald vedblev mennesker, der trofast tjente Gud, at trygle ham om at befri Israel. Skønt de tilsyneladende ikke fik noget svar og til trods for, at fjendens åg blev tungere fra år til år, arbejdede Gud på at bringe dem hjælp. Allerede et af de første år, filisterne undertrykte Israel, blev der født et barn, som Gud ville benytte til at ydmyge disse mægtige fjender.

På grænsen mellem højlandet og filisternes slette lå den lille by Zora. Her boede Manoas familie. De var af Dans stamme og var en af de få familier, der var forblevet tro mod Gud under det almindelige frafald. »Herrens engel« viste sig for Manoas barnløse hustru og sagde, at hun ville få en søn, og at Gud ville lade ham gøre de første skridt til at befri Israel. Med henblik herpå underviste engelen hende om, hvorledes hun skulle leve, og hvorledes hun skulle behandle sit barn. »Vogt dig vel for at drikke vin eller stærk drik og for at spise noget som helst urent!« De samme forbud skulle gælde for barnet lige fra begyndelsen, og desuden måtte hans hår ikke klippes, for han skulle være en Guds nasiræer lige fra fødslen.

Kvinden gik nu hen og fandt sin mand, og da hun havde fortalt ham, hvordan engelen så ud, gentog hun, hvad han havde sagt. Af frygt for, at de skulle røgte den betydningsfulde opgave, som de havde fået betroet, forkert, bad hendes mand denne bøn: »Ak, Herre, lad den Guds mand, du sendte, atter komme til os for at lære os, hvorledes vi skal bære os ad med den dreng, der skal fødes.«

Da engelen atter viste sig, spurgte Manoa ivrigt: »Hvorledes skal vi da forholde os og bære os ad med drengen?« Engelen gentog, hvad han tidligere havde sagt: »Alt det, jeg talte om til kvinden, skal hun vogte sig for; intet af, hvad der vokser på vinstokken, må hun spise; vin og stærk drik må hun ikke drikke, og intet urent må hun spise; alt, hvad jeg bød hende, skal hun overholde!«

Det barn, som Manoa havde fået løfte om, skulle gøre et vigtigt arbejde for Gud, og det var for at gøre det kvalificeret til denne opgave, at både moderens og barnets vaner skulle underkastes den

omhyggeligste kontrol. »Vin og stærk drik må hun ikke drikke,« sagde engelen til Manoas hustru, »og intet urent må hun spise; alt, hvad jeg bød hende, skal hun overholde!« Moderens vaner vil påvirke barnet på godt og ondt. Hvis hun har sit barns ve og vel for øje, må hun selv være principfast og vise afholdenhed og selvfornægtelse. Mennesker, som ikke ved bedre, vil måske råde moderen til at gøre alt hvad hun har lyst til, men dette er både forkert og farligt. Gud selv har sagt, at moderen har ubetinget pligt til at vise selvkontrol.

[290] Dette ansvar gælder fædrene såvel som mødrene. Både faderen og moderen overfører både deres åndelige og fysiske egenskaber og deres tilbøjeligheder og lyster til deres børn. Børn mangler ofte fysisk styrke og åndelig og moralsk kraft på grund af forældrenes umådeholdenhed. Det kan ske og sker virkelig, at børn af mennesker, som drikker alkohol og tygger tobak, arver forældrenes ubændige trang til disse ting og får urent blod og pirrelige nerver ligesom forældrene. Mennesker, som lever i tøjlesløshed, overfører ofte deres vanhellige tilbøjeligheder og i visse tilfælde endogså afskyelige sygdomme til deres børn. Da børnene har ringere modstandskraft over for fristelser end forældrene, synker hvert nyt slægtled dybere end det foregående. Forældrene er ikke blot for en stor del ansvarlige for deres børns heftige lidenskaber og unaturlige lyster, men i tusindvis af tilfælde bærer de også skylden for, at der fødes børn, som er døde, blinde, åndssvage eller belastede på anden måde.

Hver eneste fader og moder burde spørge: »Hvorledes skal vi bære os ad med det barn, som skal fødes?« Mange tillægger ikke den påvirkning, som barnet udsættes for i fostertilstanden, nogen særlig betydning, men den undervisning, som disse hebraiske forældre modtog fra Himmelen og den blev gentaget, så der ikke var noget at tage fejl af, viser, hvorledes vor skaber ser på dette spørgsmål.

Det var dog ikke tilstrækkeligt, at det lovede barn fik en god arv fra sin fader og moder. Forældrene skulle bygge videre på den grundvold, der var lagt, ved at give drengen en god opdragelse og lære ham gode vaner. Gud befalede, at forældrene skulle lære Israels kommende dommer og befrier streng afholdenhed lige fra fødslen. Han skulle være en nasiræer, lige fra han blev født. Det betød, at han aldrig måtte drikke vin eller stærk drik. Børnene skal lære afholdenhed, selvfornægtelse og selvkontrol, lige fra de er ganske små.

Engelens forbud indbefattede alt »urent«. Bestemmelsen angående rene og urene fødemidler var ikke blot en ceremoniel eller vilkårlig forskrift. Den var givet af sundhedsmæssige grunde. Den forbavsende livskraft, som i årtusinder har kendetegnet det jødiske folk, kan for en stor del føres tilbage til, at de har skelnet imellem rene og urene fødemidler. Afholdenhedens principper bør udstrækkes til at omfatte mere end alkoholiske drikke. Det er ofte lige så skadeligt for sundheden at bruge stimulerende og ufordøjelig mad, og en sådan kost lægger i mange tilfælde grunden til drikkædighed. Sand afholdenhed lærer os at afstå fuldstændig fra alt, hvad der er skadeligt, og at bruge det, der er sundt, med fornuft. Der er kun få, der til fulde forstår, hvor meget deres spisevaner har at gøre med deres sundhed, deres karakter, deres indsats i denne verden og deres evige skæbne. Appetitten bør altid være under moralens og fornuftens kontrol. Legemet bør være sindets tjener og ikke omvendt.

Guds løfte til Manoa blev opfyldt til tiden, og han fik en søn, som blev kaldt Samson. Da drengen voksede op, viste det sig, at han var i besiddelse af usædvanlige fysiske kræfter. Men både Samson og hans forældre var klar over, at hans kræfter ikke skyldtes hans svulmende muskler, men at han var nasiræer, hvilket hans uklippede hår var et symbol på. Hvis Samson havde adlydt de guddommelige påbud lige så trofast som hans forældre, ville han have fået en smukkere og lykkeligere lod. Men han blev fordærvet, fordi han havde samkvem med afgudsdyrkere. Zora lå ikke så langt fra filisternes land, og Samson færdedes mellem filisterne som en ven. Derved knyttede han nær forbindelse med dem, allerede mens han var ung, og denne indflydelse kastede en mørk skygge over hele hans liv. Samson blev forelsket i en ung kvinde, som boede i filisterbyen Timna, og besluttede at tage hende til ægte. Hans gudfrygtige forældre forsøgte at råde ham fra det, men han svarede blot: »Det er hende, jeg synes om!« Forældrene føjede ham til sidst, og brylluppet blev holdt.

Da Samson var blevet en moden mand og skulle begynde at røgte sit guddommelige hverv på det tidspunkt, hvor det var allermest påkrævet, at han var tro imod Gud, sluttede han sig til Israels fjender. Han spurgte ikke, om han ville være bedre i stand til at ære Gud, når han havde forenet sig med den udkårne, eller om han ville bringe sig selv i en stilling, hvor han ikke kunne løse sin livsopgave. De

mennesker, der først og fremmest søger at ære Gud, har fået løfte om visdom fra det høje, men de mennesker, som blot tænker på at behage sig selv, har ikke fået løfte om noget.

[291] Hvor er der mange, der bærer sig ad ligesom Samson! Og hvor bliver der ofte indgået ægteskab mellem de gudfrygtige og de gudløse, blot fordi mennesker lader følelserne råde, når de vælger ægtefælle! Ingen af parterne beder om Guds vejledning, og de har heller ikke hans ære for øje. Kristendommen burde øve en mærkbar indflydelse på ægteskabet, men i alt for mange tilfælde er de vordende ægtefællers bevæggrunde ikke i pagt med kristne principper. Satan bestræber sig hele tiden på at styrke sin magt over Guds folk ved at tilskynde dem til at slutte sig sammen med sine undersåtter, og for at nå dette mål forsøger han at vække vanhellige lidenskaber i hjertet. Men Herren har gennem sit ord advaret sit folk imod at forene sig med mennesker, som ikke ejer hans kærlighed i hjertet. »Hvordan kan Kristus stemme overens med Belial? eller hvordan kan den troende have lod og del med den vantro? hvordan kan Guds tempel og afguder have med hinanden at gøre?« 2. Kor. 6, 15-16.

Gennem sit ægteskab blev Samson knyttet til mennesker, som hadede Israels Gud. Når mennesker frivilligt knytter sådanne forbindelser, føler de sig til en vis grad forpligtede til at tillægge sig samme vaner og skikke som de mennesker, de færdes sammen med. Den tid, de benytter på denne måde, er fuldstændig spildt. Ved sådanne anledninger bliver der næret tanker og talt ord, der tjener til at nedbryde princippernes fæstning og svække sjælens skanse.

Samson havde overtrådt Guds bud for at få en bestemt kvinde, og nu var hun troløs over for ham, inden bryllupsfesten var til ende. Af vrede over hendes falskhed forlod Samson hende imidlertid og tog alene tilbage til sit hjem i Zora. Da hans vrede havde lagt sig, og han rejste tilbage for at hente sin brud, opdagede han, at hun havde giftet sig med en anden. Han hævnede sig ved at ødelægge alle filisternes marker og vingårde, og herover blev de så vrede, at de myrdede hende, skønt det var deres trusler, der havde fået hende til at begå det bedrag, der var årsagen til alle urolighederne. Samson havde allerede prøvet sine vældige kræfter ved at dræbe en ung løve helt alene og ved at dræbe 30 mænd fra Askalon. Nu blev hans vrede vakt på grund af det grusomme mord på hans hustru, og han angreb filisterne og slog dem »sønder og sammen med vældige slag«. Da

han havde gjort det, trak han sig tilbage til »fjeldkløften ved Etam« i Judas stamme for at få fred for sine fjender.

Her blev han forfulgt af en stor skare mænd, og de opskræmte judæere nedlod sig til at love at udlevere ham til hans fjender. Han blev nu opsøgt af 3000 judæiske mænd. Selv om de var så talstærke, ville de ikke have vovet sig i nærheden af ham, hvis de ikke havde været sikre på, at han ikke ville gøre sine egne landsmænd fortræd. Samson indvilligede i, at de bandt ham og udleverede ham til filisterne, men han fik først judæerne til at love, at de ikke ville angribe ham, så at han blev nødt til at dræbe dem. Han tillod, at de bandt ham med to nye reb, og derefter blev han ført ind i filisternes lejr under fjendernes jubelråb. Men endnu mens råbene gav genlyd i de omkringliggende høje, »kom Herrens Ånd over ham«. Han flåede de stærke, nye reb, som om det var svedne sytråde. Så greb han det første våben, der var for hånden. Skønt det kun var en æselkæbe, var den mere effektiv end sværd og spyd. Med denne slog han filisterne, til de flygtede i rædsel og efterlod 1000 faldne på marken.

Hvis israelitterne havde været rede til at slutte sig til Samson og forfølge sejren, kunne de have kastet undertrykkernes åg af sig på dette tidspunkt, men de var blevet modløse og feje. De havde forsømt at løse den opgave, som Gud havde givet dem, nemlig at drive hedningerne bort. I stedet for havde de sluttet forbund med dem, fulgt deres nedværdigende skikke og tålt deres grusomhed. Så længe det ikke gik ud over dem selv, billigede de den uret, som hedningerne begik. Da de selv kom under undertrykkernes åg, fandt de sig spagfærdigt i den nedværdigelse, som de kunne have undgået, hvis de blot havde adlydt Gud. Selv da Herren lod en befrier fremstå, svigtede de ham gang på gang og sluttede sig til fjenderne.

Efter Samsons sejr gjorde israelitterne ham til dommer, og denne stilling havde han i 20 år. Men eet forkert skridt bereder vejen for det næste. Samson havde overtrådt Guds bud ved at ægte en filisterkvinde, og nu vovede han sig atter ned til dem - sine dødsfjender - opflammet af sine lidenskaber. Han stoled på sine vældige kræfter, som havde slået filisterne med rædsel, og nu drog han uforfærdet til Gaza og gik ind til en skøge, som boede der. Byens indbyggere fik at vide, at han var der, og de tørstede efter hævn. Deres fjende befandt sig inden for murene i deres stærkest befæstede by. De var sikre på deres bytte og ventede blot på, at det skulle blive lyst; så ville sejren

være dem sikker. Ved midnatstide stod Samson op. Samvittighedens stemme anklagede ham, og det pinte ham, at han havde brudt sit nasirærløfte. Men til trods for hans synd var Guds nåde ikke veget fra ham. Hans kolossale kræfter hjalp ham atter engang. Han gik hen til byporten, rev den løs og bar den med fløje og portstolper op på en bjergtop på vejen til Hebron.

Selv om han var blevet frelst med nød og næppe, holdt han ikke op med at øve ondt. Han vovede sig ikke ned til filisterne mere, men blev ved med at søge de sanselige glæder, som blev hans ulykke. »Siden fik han kærlighed til en kvinde ved navn Dalila i Sorekdalen.« Dette sted lå ikke ret langt fra hans fødeby. Dalila betyder »den, som fortærer«. Sorekdalen var kendt for sine vingårde. Disse rummede en fristelse for den ustabile nasiræer, som allerede havde nydt vin og således overskåret et andet af de bånd, der bandt ham til renheden og til Gud. Filisterne holdt sig til stadighed underrettet om deres fjendes bevægelser, og da han havde nedværdiget sig ved at knytte denne nye forbindelse, besluttede de at dræbe ham ved Dalilas hjælp.

Nu sendte filisterne en deputation til Sorekdalen. Den bestod af een fyrste fra hver af filisternes provinser. De vovede ikke at gribe Samson, mens han var i besiddelse af sin vældige styrke, men det var deres hensigt at få at vide, hvad der var hemmeligheden ved hans kræfter, hvis det var muligt. De bestak nu Dalila for at få hende til at finde ud af det.

Når hun plagede Samson med sine spørgsmål, narrede han hende ved at sige, at han ville blive lige så svag som andre mænd, hvis man gjorde forskellige ting ved ham. Når hun prøvede det, viste det sig, at det var et bedrag. Hun beskyldte ham nu for at narre hende og lyve for hende og sagde: »Hvor kan du sige, du elsker mig, når du ingen fortrolighed har til mig? Tre gange har du nu narret mig og ikke sagt mig, hvad det er, der giver dig dine vældige kræfter!« Samson fik tre tydelige beviser på, at filisterne stod i ledtog med den fortryllende kvinde for at komme ham til livs, men da hun ikke nåede sit mål, slog hun det hen som en spøg, og i sin blindhed jog han sin frygt på flugt.

Dalila plagede ham nu dag efter dag, til hans sjæl var »træt til døden« men Samson blev draget til hende af en listig magt. Til sidst gav han efter og fortalte hende hemmeligheden: »Ingen ragekniv er kommet på mit hoved, thi jeg har fra moders liv af været en Guds

nasiræer; hvis mit hår rages af, mister jeg mine kræfter og bliver svag som alle andre mennesker.« Der blev øjeblikkelig sendt bud til filisternes fyrster, at de skulle komme omgående. Mens kæmpen sov, blev hans tunge hår klippet af. Dalila kaldte nu på ham ligesom tidligere og sagde: »Filisterne er over dig, Samson!« Han vågnede med et sæt og ville bruge sine kræfter, som han plejede, for at slå dem ihjel, men hans kraftesløse arme ville ikke lystre, og nu var han klar over, at »Herren var veget fra ham«. Da hans hår var raget af, begyndte Dalila at plage ham og gøre ham fortræd for at se, om hans kræfter virkelig var borte. Filisterne turde nemlig ikke komme i nærheden af ham, før de var sikre på, at hans kræfter var borte. Da de var overbevist, greb de ham, stak begge hans øjne ud og førte ham til Gaza. Her lænkede de ham i deres fangehus og satte ham til hårdt arbejde.

Hvor var alting forandret nu! Israels tidligere dommer og helt var nu svag og blind og blev tvunget til at gøre det allerringeste arbejde i et fængsel. Han havde lidt efter lidt brudt de betingelser, der dannede grundlaget for hans høje kald. Gud havde båret over med ham længe, men da han faldt så dybt, at han røbede sin hemmelighed, forlod Herren ham. Kraften fandtes ikke i selve håret, men håret var et tegn på hans troskab over for Gud. Da dette symbol blev ofret på lidenskabernes alter, mistede han også den velsignelse, som det var et tegn på.

I sin lidelse, ydmygelse og nedværdigelse lærte Samson sin egen svaghed bedre at kende end nogensinde. Hans lidelser fik ham til at angre. Da hans hår voksede ud igen, vendte hans kræfter gradvis tilbage, men hans fjender betragtede ham blot som en lænket, hjælpeløs fange og var ikke bange for ham.

Filisterne gav deres guder æren for deres sejr, og i deres glæde håned de Israels Gud. De besluttede at holde en fest til ære for Dagon, deres fiskegud, »havets beskytter«. Folket og deres fyrster strømmede til fra land og by for at overvære festen. Store skarer af tilbedende fyldte det store tempel og trængtes på balkonerne under taget. Der var feststemning i den store bygning. Efter den pompøse offertjeneste var der musik og lystighed. Til sidst førtes Samson ind. Han blev betragtet som Dagens største bytte. Hans ankomst blev hilst med jubelråb. Både folket og fyrsterne spottede ham for hans elendighed og priste deres gud, som havde besejret hele nationens

fjende. Da der var gået nogen tid, lod Samson, som om han var træt, og bad om at måtte læne sig op ad de to midtersøjler, som bar templets tag. Derefter opsendte han i stilhed denne bøn: »Herre, Herre, kom mig i hu og giv mig kraft, o Gud, kun denne ene gang, så jeg kan hævne mig på filisterne!« Med disse ord greb de vældige arme fat om de to midtersøjler, og med råbet: »Lad mig dø sammen med filisterne!« bøjede han sig med det resultat, at taget styrtede ned og dræbte den vældige menneskemængde. »Således dræbte han ved sin død flere, end han havde dræbt i levende live.«

Afgudsbilledet og dets tilbedere, præst og bonde, krigere og adelsmand, blev begravet sammen under ruinerne af Dragons tempel. Imellem dem lå liget af den kæmpe, som Gud havde valgt til at være sit folks befrier. Den frygtelige begivenhed rygtedes til Israels land, og Samsons slægtninge kom ned fra deres hjem i bjergene og tog den faldne helts lig med sig, uden at filisterne gjorde indvendinger. Og de »bragte ham op og lagde ham i hans fader Manoas grav mellem Zora og Esjtaol«.

Gud havde lovet at gøre »de første skridt til at frelse Israel af filisternes hånd« ved hjælp af Samson, og dette løfte blev opfyldt. Men hvor er det en mørk og frygtelig biografi, vi har af den mand, som kunne være blevet til ære for Gud og til hæder for nationen! Hvis Samson havde været tro imod sit guddommelige kald, ville Guds hensigt være blevet nået og hans navn æret og ophøjet. Men Samson gav efter for fristelserne og viste sig uværdig til den tillid, der blev vist ham, og hans mission fuldførtes i nederlag, slaveri og død.

I fysisk henseende var Samson den stærkeste mand på Jorden, men hvad selvkontrol, retskaffenhed og bestemthed angår, var han et af de svageste mennesker, der har levet. Mange forveksler stærke lidenskaber og en stærk karakter, men sandheden er, at det menneske, der er en slave af sine lidenskaber, er svagt. En mands virkelige storhed skal bedømmes ud fra, om han behersker sine stærke følelser, og ikke omvendt.

Gud havde holdt sin hånd over Samson for at gøre ham skikket til den opgave, som han var kaldet til at løse. Lige fra starten havde han de bedste betingelser for at opnå fysisk og intellektuel styrke og moralsk renhed; men han kom under dårlige menneskers indflydelse og afbrød sin forbindelse med Gud - menneskets eneste tilflugt -

og blev skyllet bort af ondskabens flodbølge. Når mennesker bliver stillet på prøve, mens de gør deres pligt, kan de være sikre på, at Gud vil bevare dem, men hvis de med vilje udsætter sig for fristelse, vil de før eller senere falde.

Satan gør sit yderste for at lede de mennesker vild, som Gud vil benytte til at løse en bestemt opgave. Satan angriber os på vort svageste punkt og benytter sig af manglerne i vor karakter for at få hele magten over os. Han ved, at sejren er ham vis, dersom vi hæger om vore karaktermangler. Men der er ingen mennesker, der behøver at lade sig overvinde af ham. Menneskene er ikke overladt til at besejre det ondes magt med deres egne svage kræfter. Hjælpen er lige for hånden og vil blive stillet til rådighed for hver eneste sjæl, som oprigtigt ønsker den. Guds engle, som stiger op og ned ad den stige, som Jakob så i sit syn, vil hjælpe hver eneste sjæl, som selv ønsker det, at nå den højeste himmel.

[294]

Kapitel 55—Barnet Samuel

Elkana var en levit fra Eframins bjerge. Han var velhavende og indflydelsesrig og elskede og frygtede Herren. Hans hustru Hanna var en meget from kvinde. Hun var mild og beskeden, var præget af dyb alvor og besad en tro af høj karat.

Den velsignelse, som hver eneste hebræer længtes så inderligt efter, var nægtet dette gudfrygtige ægtepar. Der lød ingen glade barnestemmer i deres hjem, og for at føre sit navn videre tog manden sig en hustru til, som så mange andre havde gjort før ham. Han tog dette skridt, fordi han ikke havde tillid til Gud, men det bragte ham ikke lykke. Han fik ganske vist sønner og døtre, men det gik ud over glæden og skønheden i det hellige ægteskab, som Gud har indstiftet, og harmonien i hjemmet blev ødelagt. Den nye hustru, som hed Peninna, var skinsyg og smålig og optrådte både stolt og uforskammet. Hanna syntes, at alt håb var slukt, og at livet var en tung byrde. Til trods herfor bar hun sin lod tålmodigt og uden at klage.

Elkana rettede sig omhyggeligt efter de religiøse forskrifter, som Gud havde givet. Israelitterne dyrkede stadig Gud i Silo, men på grund af uregelmæssigheder i tabernakeltjenesten behøvede han ikke at give møde i helligdommen, hvor levitterne ellers plejede at gøre tjeneste. Han drog dog alligevel op til de årlige højtider for at tilbede og ofre sammen med sin familie.

Den dårlige ånd, der rådede i hjemmet, gjorde sig også gældende under de religiøse fester, som var knyttet til gudstjenesten. Som det var skik, deltog hele familien i en højtidelig, men glædesbetonet fest, efter at takofferet var frembåret. Under disse fester fik den hustru, som Elkana havde børnene med, først een del til sig selv og derefter een del for hver af sine sønner og døtre. Som tegn på sin kærlighed til Hanna gav Elkana hende en dobbelt del for at vise, at han elskede hende lige så højt, som hvis hun havde haft en søn. Det blev hans anden hustru skinsyg over. Hun hævdede, at hun havde et fortrin fremfor Hanna, og at hun stod i høj gunst hos Gud. Desuden håned

hun Hanna for hendes barnløshed og sagde, at det skyldtes Herrens mishag. Dette gentog sig år efter år, og til sidst kunne Hanna ikke holde det ud længer. Hun kunne ikke skjule sin sorg, men gav sig til at græde og trak sig tilbage fra festen. Hendes mand forsøgte forgæves at trøste hende. »Hvorfor græder du, og hvorfor spiser du ikke? Hvorfor er du mismodig? Er jeg dig ikke mere værd end ti sønner?« spurgte han.

Hanna fremkom ikke med nogen bebrejdelser. Hun gik til Gud med den sorg, som hun ikke kunne dele med nogen jordisk ven. Hun bad inderligt om, at Gud ville tage hendes skam bort og skænke hende en søn, som hun kunne opdrage til hans ære. Hun aflagde også det højtidelige løfte, at hun ville skænke Gud sit barn lige fra fødselen, hvis hendes bøn blev opfyldt. Hanna var gået helt hen til tabernaklets indgang, og i sin vånde »bad hun under heftig gråd« og udøste sin sjæl for Gud. I disse onde tider var det sjældent at se mennesker bede så indtrængende. Det var ikke ualmindeligt, at folk deltog i festlighederne uden at vise den ringeste ærbødighed, og der forekom endog eksempler på beruselse ved de religiøse fester. Da ypperstepræsten Eli så Hanna, troede han, at hun var beruset. Han ville give hende en velfortjent irettesættelse og sagde strengt: »Hvor længe vil du gå og være drukken? Se at komme af med din rus!«

[295]

Disse ord sårede og overraskede Hanna, og hun svarede mildt: »Nej, herre! Jeg er en hårdt prøvet kvinde; vin og stærk drik har jeg ikke drukket; jeg udøste kun min sjæl for Herrens åsyn. Regn ikke din trælkvind for en dårlig kvinde! Nej, hele tiden har jeg talt ud af min dybe kummer og kvie!«

Ypperstepræsten blev dybt bevæget, for han var en gudfrygtig mand. I stedet for at bebrejde hende udtalte han en velsignelse: »Gå bort i fred! Israels Gud vil give dig, hvad du har bedt ham om!«

Hannas bøn blev opfyldt. Hun fik den gave, som hun havde bedt så inderligt om. Da hun betragtede sin søn, gav hun ham navnet Samuel, »thi« sagde hun, »jeg har bedt mig ham til hos Herren«. Så snart den lille dreng var gammel nok til at undvære sin moder, opfyldte hun sit løfte. Hun omfattede sit barn med al den kærlighed, som rummes i et moderhjerter, og idet hun fulgte hans udvikling og lyttede til hans barnlige pludren, blev hun daglig knyttet nærmere og nærmere til ham med kærlighedens bånd. Han var hendes eneste søn en gave fra Himmelen, men hun havde modtaget ham som

et klenodie, der skulle helliges til Gud, og hun ville under ingen omstændigheder beholde det, der tilhørte ham.

Hanna drog nu atter med sin mand til Silo og skænkede præsten sin dyrebare gave i Guds navn med ordene: »Om denne dreng bad jeg, og Herren gav mig, hvad jeg bad ham om. Derfor vil jeg også overlade ham til Herren; hele sit liv skal han være overladt til Herren!« Denne israelitiske kvindes tro og gudsfrygt gjorde et dybt indtryk på Eli. Han havde selv givet sine børn en alt for slap opdragelse, og da han så det store offer, som denne moder bragte ved at skilles fra sit eneste barn for at lade det gøre tjeneste for Gud, fyldtes han af ærefrygt og ydmyghed. Han følte, at det var en irttesættelse til ham på grund af hans egenkærlighed, og bøjede sig ydmygt og ærbødigt for Herren og tilbad.

Moderens hjerte strømmede over af glæde, og hun længtes efter at give udtryk for sin taknemmelighed over for Gud. Inspirationens ånd kom over hende, og Hanna bad og sagde:

»Mit hjerte jubler over Herren,
 mit horn er løftet ved min Gud,
 min mund vidt opladt mod mine fjender,
 jeg glæder mig over din frelse.
 Der er ingen hellig som Herren,
 nej, der er ingen uden dig,
 der er ingen klippe som vor Gud!
 Vær varsomme med Eders store ord,
 frækhed undslippe ej Eders mund!
 Thi en vidende Gud er Herren,
 og gerninger vejes af ham.
 Herren døder, gør levende,
 fører ned i dødsriget og fører op;
 Herren gør fattig, gør rig,
 han nedbøjer, og han ophøjer;
 han rjser ringe af støvet,
 af skarnet løfter han fattige
 for at bænke dem mellem ædle
 og give dem ærespladsen.
 Thi Herrens er Jordens søjler,
 Jorderig bygged han på dem!

Han vogter sine frommes skridt,
men gudløse omkommer i mørket;
thi ingen vinder sejr ved egen kraft.
Herren hans fjender forfærdes,
den Højeste tordner i Himmelen,
Herren dømmes den vide Jord!
Han skænker sin konge kraft,
løfter sin Salvedes horn!«

Hannas ord var profetiske og gjaldt både David, som skulle være konge over Israel, og Messias, Herrens Salvede. Sangen henviser først til en uforskammet og stridslysten kvindes praleri og omtaler dernæst Guds fjenders tilintetgørelse og hans forløste folks endelige sejr.

Hanna rejste lige så stille hjem til Rama igen og lod barnet Samuel blive i Silo, hvor han skulle oplæres til at gøre tjeneste i Guds hus under ypperstepræstens opsyn. Lige fra det øjeblik, Samuel kunne begynde at fatte, havde hun lært ham at elske og ære Gud og at betragte sig selv som Herrens ejendom. Hun havde forsøgt at henlede hans opmærksomhed på Skaberen ved at benytte alle de ting, han var fortrolig med i sine omgivelser, som anskuelsesmateriale. Den trofaste moders omsorg ophørte ikke, da hun havde skilt sig af med sit barn. Hun bad for ham hver eneste dag, og hvert år lavede hun med sine egne hænder en kappe til ham. Den skænkede hun barnet som tegn på sin kærlighed, når hun drog med sin mand til Silo for at tilbede. Hun havde vævet hver eneste tråd i den lille kappe med en bøn om, at barnet måtte blive rent, ædelt og retskaffent. Hun bad ikke om, at hendes søn måtte opnå verdslig storhed, men tryglede Gud om, at drengen måtte komme i besiddelse af den storhed, som Himmelen værdsætter, så at han kunne ære Gud og blive til velsignelse for sine medmennesker.

Hvor blev Hanna rigt belønnet! Hendes trofasthed er et værdigt eksempel til efterfølgelse. Hver eneste moder får betroet uvurderlige anledninger og værdier, som ikke kan måles. Kvinderne burde betragte det beskedne arbejde, som de ofte er lede og kede af, som en stor og ædel opgave. Moderen kan være til velsignelse for verden ved sin indflydelse, og samtidig vil hendes eget hjerte blive fyldt med glæde. I solskin og regn kan hun lede sine børns fødder på

[296]

vejen til det herlige rige oventil. Men hun kan kun gøre sig håb om at forme børnenes karakter efter det guddommelige forbillede, hvis hun selv bestræber sig på at følge Kristi undervisning. Verden er fuld af ondskab. Skik og brug øver en vældig indflydelse over de unge. Hvis moderen forsømmer sin pligt og undlader at undervise, vejlede og lægge bånd på sine børn, vil de af sig selv vælge det onde og forkaste det gode. Hver eneste moder bør ofte bede denne bøn til Frelseren: »Lær os, hvorledes vi skal forholde os og bære os ad med drengen.« Hvis hun retter sig efter den undervisning, som Gud har nedfældet i sit ord, vil hun få visdom i forhold til sit behov.

»Men drengen Samuel voksede til og gik stadig frem i yndest både hos Herren og mennesker.« Skønt Samuel tilbragte sin ungdom med at tjene Gud i tabernaklet, var han ikke skånet for ondskab og synd. Elis sønner frygtede ikke Gud og ærede heller ikke deres fader. Men Samuel kom ikke sammen med dem og trådte ikke i deres syndige spor. Han bestræbte sig hele tiden for at leve efter Guds vilje. Denne mulighed ligger åben for alle unge mennesker. Gud glæder sig, når selv små børn beslutter at tjene ham.

Eli havde fået betroet ansvaret for Samuel, og den gamle præst tog ham til sit hjerte på grund af hans fine karakter. Samuel var venlig, ædel, lydig og ærbødig. Eli var bedrøvet over sine egne sønners selvrådighed og fandt hvile og trøst i selskab med denne yngling, som han var formynder for. Samuel var hjælpsom og venlig, og der har aldrig levet en fader, som har elsket sit barn mere, end Eli elskede denne unge mand. Det var noget ganske enestående, at der blev knyttet et så varmt venskab mellem landets højeste embedsmand og dette barn. Da Eli var blevet svækket af alderdom, søgte han trøst hos Samuel, når hans egne sønners tyggesløse levned fyldte ham med ængstelse og samvittighedsnag.

I almindelighed begyndte levitterne ikke at gøre tjeneste, før de var 25 år, men Samuel var en undtagelse. For hvert år der gik, fik han betroet vigtigere opgaver, og allerede som barn gik han med en linned efod som tegn på, at han var indviet til at arbejde i helligdommen. Selv om Samuel var ganske lille, da han begyndte at gøre tjeneste for Gud i tabernaklet, havde han allerede på det tidspunkt pligter, som svarede til hans evner. Til at begynde med var disse opgaver kun små, og de var ikke altid behagelige, men han løste dem så godt, han kunne, og med et villigt hjerte. Han

tog sin religion med sig i alt, hvad han beskæftigede sig med. Han betragtede sig som Guds tjener og anså sit arbejde for at være Guds arbejde. Gud anerkendte hans bestræbelser, fordi han var drevet af kærlighed til Gud og et oprigtigt ønske om at gøre hans vilje. Det var på denne måde, Samuel kom til at samarbejde med Himmelen og Jordens Herre, og Gud gjorde ham skikket til at gøre en stor indsats for Israel.

Børnene ville finde deres arbejde meget mere interessant og ærefuldt, hvis de lærte at betragte deres beskedne hverdagspligter som opgaver, Herren har tildelt dem, og som en skole, hvor de skal lære at arbejde samvittighedsfuldt og omhyggeligt. Når man udfører alle sine pligter som for Herren, bliver selv det mest beskedne arbejde interessant, og man omsluttet af det bånd, der knytter arbejderne på Jorden sammen med de hellige væsener, som gør Guds vilje i Himmelen. Vor fremgang her i livet og vor mulighed for at opnå det evige liv beror på, om vi udfører de små ting trofast og samvittighedsfuldt. Det mindste, Gud har skabt, er ikke mindre fuldkomment end det største. Verdenerne blev anbragt i verdensrummet af den samme hånd, som dannede markens blomster med den største kunsthåndfærdighed. Og ligesom Gud er fuldkommen på sit felt, skal vi være det på vort felt. En stærk, smuk, harmonisk karakter er bygget op af enkelte, veludførte handlinger, og de mindste såvel som de største ting i livet bør udføres med troskab. Livets vej bliver lysere, når vi viser troskab i små ting og udfører små, venlige handlinger. Når så vort værk på Jorden er endt, vil vi opdage, at hver eneste af de små pligter, som vi har gjort med troskab, har øvet en god indflydelse, som aldrig vil fortabe sig.

Vor tids unge kan blive lige så dyrebare i Guds øjne, som Samuel var. Hvis de ikke viger en tomme fra kristelig retskaffenhed, kan de øve en stærk indflydelse i reformarbejdet. Det er sådanne mænd, der er brug for i vor tid. Gud har en opgave til hver eneste af dem. De mennesker, der med troskab vil benytte de muligheder, som Gud har givet dem, kan opnå større resultater i deres arbejde for Gud og menneskeheden i vor tid, end nogen tidligere generation har opnået.

[297]

[298]

Kapitel 56—Eli og hans sønner

Eli var præst og dommer i Israel. Han beklædte de højeste og mest ansvarsfulde embeder blandt Guds folk. Gud havde valgt ham til at varetage præsteskabets hellige pligter og til at udøve den højeste dømmende myndighed i landet. Derfor så folket op til ham som et forbillede, og han øvede en vældig indflydelse over Israels stammer. Men skønt han var blevet valgt til at styre folket, styrede han ikke sit eget hus. Eli lod sine børn gøre som de ville. Han elskede fred og ro og brugte ikke sin myndighed til at rette sine børns dårlige vaner. I stedet for at gå i rette med dem eller straffe dem, gav han efter for deres ønsker og lod dem få deres vilje. Han burde have betragtet sine sønners opdragelse som en af sine vigtigste pligter, men i stedet for anså han det for at være af underordnet betydning. Israels præst og dommer var ikke uvidende om, at det var hans pligt at opdrage de børn, som Gud havde givet ham ansvaret for, men Eli gjorde ikke sin pligt, fordi han i så fald ville være blevet nødt til at bøje sine sønners vilje og straffe dem. Uden at tænke på de frygtelige følger, det kunne få, gav han sine børn alt, hvad de ønskede sig, og undlod at gøre dem skikkede til at tjene Gud og påtage sig livets pligter.

Gud havde sagt om Abraham: »Jeg har jo udvalgt ham, for at han skal pålægge sine børn og sine efterkommere at vogte på Herrens vej ved at øve retfærdighed og ret.« 1. Mos. 18, 19. Men Eli lod børnene tage magten over ham. Hans sønner var så fordærvede og onde, at de åbenlyst overtrådte loven. De havde hverken den rette forståelse af Guds karakter eller af hans lovs hellighed. Gudstjenesten var noget ganske dagligdags for dem. De havde haft helligdommen og helligdomstjenesten på nært hold lige fra barndommen, men i stedet for at blive mere og mere ærbødige, tænkte de til sidst overhovedet ikke på, at dette sted var helligt og betydningsfuldt. Faderen skred ikke ind, selv om de ikke viste den ringeste ærbødighed for hans myndighed. Han prøvede heller ikke på at komme deres foragt for den højtidelige helligdomstjeneste til livs, og da de var blevet voksne,

bar tvivlens og oprørets sæd, der var blevet sået i deres hjerte, sine giftige frugter.

Deres fader gjorde dem til præster i helligdommen og lod dem gøre tjeneste for Gud, selv om de var fuldstændig uegnede til dette embede. Herren havde givet de mest detaljerede anvisninger på, hvorledes der skulle ofres, men disse onde mænd viste også deres foragt for al myndighed i udøvelsen af deres embede i helligdommen og tog ikke hensyn til den lov, der indeholdt forskrifter for ofringerne, som skulle bringes på den mest højtidelige måde. Ofrene pegede fremad til Kristi død, og det var hensigten, at de skulle bidrage til at holde troen på den kommende frelser ved lige i folkets hjerte. Det var derfor meget vigtigt, at de forskrifter, som Herren havde givet med henblik på ofrene, blev overholdt meget nøje. Takofrene var på en særlig måde et udtryk for taknemmelighed over for Gud. Når disse ofre blev frembåret, skulle præsten kun brænde fedtet på alteret. Præsterne havde ret til en bestemt del af offeret, men det meste af det blev givet tilbage til den, der bragte offeret, og spist af ham selv og hans venner ved en offerfest. På denne måde skulle alles tanker i taknemmelighed og tro ledes hen til det store offer, som skulle fjerne verdens synd.

[299]

Elis sønner forstod ikke alvoren i denne symbolske tjeneste, men tænkte kun på, hvorledes de kunne drage mest mulig fordel af den. De var ikke tilfredse med den del af takofrene, der tilfaldt dem, men krævede en ekstra andel. Da der blev frembåret et betydeligt antal af disse ofre ved de årlige fester, benyttede præsterne lejligheden til at berige sig selv på folkets bekostning. De forlangte ikke blot at få mere, end der tilkom dem, men nægtede at vente, til fedtet var ofret til Gud. De forlangte at få netop den del af offeret, som de helst ville have, og hvis det blev nægtet dem, truede de med at tage den med magt.

Offertjenesten mistede hurtigt sin hellige og højtidelige betydning på grund af præsternes mangel på ærbødighed. »De viste ringeagt for Herrens offergaver « Folket tænkte ikke længer på det store modbilledlige offer, som ofrene pegede fremad til. »Og de unge mænds synd var såre stor for Herrens åsyn.«

De troløse præster overtrådte også Guds lov og vanærede deres hellige embede ved deres slette opførsel. Men de vedblev uhindret at besmitte Guds tabernakel med deres tilstedeværelse. Et stort antal

af folket blev fyldt med harme over Hofnis[<] og Pinehas[<] syndige vandel og blev helt borte fra helligdommen. På grund af disse onde mænds synder blev helligdomstjenesten, som Gud havde indstiftet, bragt i miskredit, og de mennesker, der elskede synden, blev mere forhærdede. Ugudelighed, ryggesløshed og selv afgudsdyrkelse greb om sig i en forfærdelig grad.

Det var en stor fejl af Eli at lade disse sønner beklæde dette hellige embede, men han blev ved at finde undskyldninger for deres opførsel, og til sidst lagde han slet ikke mærke til deres synder. Det gik dog så vidt, at han ikke kunne blive ved med at lukke øjnene for deres forbrydelser. Folket beklagede sig over deres voldshandlinger, og ypperstepræsten blev dybt bekymret og vovede ikke at forholde sig tavs længer. Men hans sønner var ikke blevet opdraget til at tænke på andre end sig selv, og da de var blevet voksne, brød de sig ikke om andre. De så deres faders store sorg, men deres hjerte var hårdt og upåvirkeligt. Hans milde irettesættelse gjorde heller ikke indtryk på dem, og det kunne ikke falde dem ind at holde op med at synde, selv om de fik at vide, at de selv måtte tage følgerne. Hvis Eli havde givet sine onde sønner den behandling, som de fortjente, ville han have afsat dem fra deres embede og dømt dem til døden. Men for at undgå at dømme dem og kaste vanære over dem i offentlighedens øjne lod han dem beholde deres højt betroede stillinger. Han lod dem fortsætte med at besmitte den hellige tjeneste, som Gud havde indstiftet, og at tilføje sandhedens sag et tab, som ikke kunne opvejes igennem mange år. Israels dommer havde forsømt at gøre sin pligt, og nu tog Gud sagen i sin hånd.

Da kom en Guds mand til Eli og sagde: »Så siger Herren: Se, jeg åbenbarede mig for dit fædrenehus, dengang de var trælle for Faraos hus i Ægypten, og jeg udvalgte det af alle Israels stammer til at gøre præstetjeneste for mig, til at træde op på mit alter for at tænde offerild og til at bære efod for mit åsyn; og jeg tildelte dit fædrenehus alle israeliternes ildofre. Hvor kan du da se ondt til mit slagtoffer og afgrødeoffer, som jeg har påbudt, og ære dine sønner fremfor mig, idet I gør Eder til gode med det bedste af alle mit folk Israels offergaver! Derfor lyder det fra Herren, Israels Gud: Vel har jeg sagt, at dit hus og dit fædrenehus for stedse skulle færdes for mit åsyn; men nu, lyder det fra Herren, være det langt fra mig! Nej, dem, som ærer mig, vil jeg ære, og de, som ringeagter mig, skal

beskæmmes Men jeg vil udvælge mig en trofast præst; han skal handle efter mit hjerte og mit sind, og ham vil jeg bygge et varigt hus, så han altid skal færdes for min Salvedes åsyn.«

Gud beskyldte Eli for, at han havde æret sine sønner fremfor Herren. I stedet for at irettesætte dem for deres vanhellige og syndige opførsel tillod Eli, at det offer, som ifølge Guds vilje skulle være til velsignelse for Israel, blev ringeagtet. Hvis mennesker følger deres egne tilbøjeligheder og er så forblindede af kærlighed til deres børn, at de opfylder alle deres selviske ønsker og undlader at bruge den myndighed, som Gud har givet dem, til at irettesætte synd og ondskab, så viser de, at de ærer deres onde børn mere end Gud. De er mere interesserede i at bevare deres eget ry end i at ære Gud, og det er dem mere magtpåliggende at føje deres børn end at behage Herren og værne gudstjenesten imod alt ondt.

[300]

Gud krævede Israels præst og dommer Eli til regnskab for de moralske og religiøse tilstande, der rådede blandt folket, og i særdeleshed for sønnernes karakter. Præsten skulle til at begynde med have truffet milde forholdsregler for at holde det onde nede, og hvis det ikke hjalp, skulle han have benyttet de strengeste midler. Han pådrog sig Herrens mishag, fordi han ikke revsede synden og straffede synderen. Man kunne ikke forvente, at denne mand kunne bevare Israels renhed. Når mennesker ikke har tilstrækkeligt mod til at rette det forkerte, eller når de på grund af ligegyldighed eller mangel på interesse ikke gør sig alvorlige anstrengelser for at bevare familien eller Guds menighed ren, bliver de krævet til regnskab for de onde følger af deres pligtforsømmelse. Vi er lige så ansvarlige for det onde, som vi kunne have forebygget hos andre ved at gøre brug af vor myndighed som forældre eller pastorer, som vi ville være, hvis vi selv havde begået det.

Eli styrede ikke sit hus, som Gud ønsker, at et hjem skal styres. Han fulgte sit eget hoved. Den stolte fader så igennem fingre med sine sønners synder, mens børnene var små, og trøstede sig med, at de ville vokse fra deres onde tilbøjeligheder. Der er mange, der begår den samme fejltagelse i dag. De tror, at deres egne begreber om børneopdragelse er bedre end de principper, som Gud har nedfældet i sit ord. De gør intet for at komme deres dårlige tilbøjeligheder til livs og siger til deres undskyldning: »De er for små til at blive straffet. Vent, til de bliver større, så man kan tale dem til fornuft.«

Resultatet er, at de dårlige vaner får lov til at rodfæste sig og præge karakteren. Sådanne børn, der får lov at vokse op fuldstændig uden disciplin, besidder karaktertræk, som er til forbandelse for dem hele livet, og der er stor sandsynlighed for, at de smitter andre dermed.

Det værste, forældrene kan gøre, er at lade børnene få deres vilje. Når forældrene tager hensyn til alle børnenes ønsker og føjer dem i det, som de ved er til skade for dem, mister børnene hurtigt respekten for forældrene og for Guds og andre menneskers myndighed og bliver Satans slaver. Et hjem, som er præget af mangel på disciplin, øver en indflydelse, som når vidt omkring og er til ulykke for hele samfundet. Virkningerne heraf danner en flodbølge af ondt, som forplanter sig til familier, hele befolkningsgrupper og regeringer.

Eli øvede langt større indflydelse, fordi han var ypperstepræst, end han ville have gjort, hvis han blot havde været en menig borger. Hele Israel tog hans familieliv som forbillede. De skadelige følger af hans ligegyldighed og magelighed kunne spores i tusinder af hjem, hvor man havde taget ved lære af ham. Guds sandhed kommer i miskredit, hvis børn af forældre, der bekender sig til at være kristne kaster sig ud i synd. Det bedste bevis på, at kristendommen i et hjem er af den rette slags, er karakteren hos de mennesker, som er påvirket deraf. Handlinger taler højere end selv den stærkeste trosbekendelse. Hvis mennesker, som bekender sig til at være kristne, ikke bestræber sig til det yderste for at opdrage deres børn sådan, at de er et vidnesbyrd om den kristne tros fortrin, men giver børnene en slap opdragelse og viser eftergivenhed over for deres onde ønsker, bærer de sig ad ligesom Eli. De vanærer Kristi sag og bringer sig selv og deres familie i ulykke. Det er under alle omstændigheder beklageligt, når forældre ikke gør deres pligt, men det er ti gange værre, når der ikke råder velordnede forhold hos dem, der er valgt til at være vejledere for folket. Hvis disse ikke kan styre deres eget hjem, fører de mange på vildspor ved deres forkerte eksempel. Deres skyld står i forhold til den stilling, de beklæder.

Gud havde givet det løfte, at Arons hus skulle færdes for hans åsyn for stedse, men det var givet på den betingelse, at de varetog helligdomstjenesten med et udelt hjerte, ærede Gud i alt, hvad de foretog sig, ikke plejede deres egne interesser og ikke fulgte deres egne onde tilbøjeligheder. Da Eli og hans sønner blev sat på prøve, fandt Herren dem fuldstændig uværdige til at beklæde det høje

embede som præster i hans tjeneste. Gud sagde: »Det være langt fra mig!« Han kunne ikke skænke dem de velsignelser, som han ville have givet dem, fordi de ikke havde opfyldt deres del af pagten.

De mennesker, der arbejder med det hellige, bør færdes således, at folket kan lære af dem at ære Gud og frygte for at krænke ham. Når de mennesker, der skal forkynde Guds budskab om nåde og forligelse »på Kristi vegne« (2. Kor. 5, 20), benytter deres høje kald som en kappe til at dække over egenkærlighed eller sanselighed, gør de sig selv til Satans mest effektive redskaber. Ligesom Hofni og Pinehas bringer de Herrens offergaver i miskredit. De kan synde i hemmelighed for en tid, men når de til sidst viser deres sande ansigt, får folks tro et sådant grundskud, at de ofte fuldstændig mister al tillid til kristendommen. De nærer mistro til alle, der bekender sig til at undervise i Guds ord, og nærer tvivl i hjertet, når de hører Kristi sande tjener forkynde evangeliet. Gang på gang dukker dette spørgsmål op: »Mon denne mand ikke ligner den anden, som vi anså for at være hellig, men som var fordærvet?« Resultatet er, at Guds ord mister sin magt over menneskenes sjæl.

Elis irettesættelse til sine sønner rummer meget alvorlige og betydningsfulde ord, som de mennesker, der arbejder med det hellige, gør klogt i at overveje. »Når en mand synder mod en anden, dømmer Gud dem imellem; men synder en mand mod Herren, hvem skal da optræde som dommer til gunst for ham?« Hvis de kun havde forbrudt sig imod deres medmennesker, kunne de have opnået tilgivelse ved, at dommeren tildelte dem en straf og forlangte erstatning. Hvis de havde gjort sig skyldige i en overlagt synd, kunne der være bragt et syndoffer for dem. Men der kunne ikke bringes noget sonemiddel for dem, fordi deres synder var knyttet uadskilleligt til deres embede som den Allerhøjestes præster og til deres arbejde med at bringe ofre for synd, og fordi Guds sag var blevet vanæret så dybt i folkets øjne. Ikke engang deres egen fader vovede at gå i forbøn for dem, selv om han var ypperstepræst. Han kunne ikke beskytte dem imod en hellig Guds vrede. De største af alle syndere er de mennesker, der foragter de midler, som Himmelen har tilvejebragt for at frelse menneskene - de, der »korsfæster Guds Søn igen og gør ham til spot«. Heb. 6, 6.

Kapitel 57—Filisterne tager arken

Elis hus skulle have endnu en advarsel. Gud kunne ikke tale til ypperstepræsten og hans sønner, fordi deres synder var som en tæt sky, der skilte dem fra Helligånden. Men til trods for al den ondskab, som barnet Samuel var omgivet af, blev han ved med at vise Himmelen troskab, og han fik nu betroet den opgave at overbringe Elis hus domsbudskabet i sin egenskab af den Allerhøjestes profet.

Herrens ord var sparsomt i de dage, et syn var sjældent. Ved den tid - engang da Eli, hvis øjne var begyndt at blive svage, så han ikke kunne se, lå på sin vante plads, og Guds lampe endnu ikke var gået ud, og Samuel lå og sov i Herrens helligdom, hvor Guds ark stod - kaldte Herren: Samuel, Samuel! Barnet troede, at det var Elis stemme, det hørte, og skyndte sig hen, hvor han lå, og sagde: Her er jeg, du kaldte på mig! Eli svarede: Jeg kaldte ikke; læg dig kun hen igen! Der blev kaldt på Samuel tre gange, og hver gang svarede han på samme måde. Nu var Eli overbevist om, at den mystiske stemme var Guds. Herren havde forbigået sin udvalgte tjener, den hvidhårede, gamle mand, og i stedet talt til et barn. Dette var i sig selv en alvorlig, men velfortjent irettesættelse til Eli og hans hus.

Eli blev dog ikke misundelig eller skinsyg. Han sagde til Samuel, at han skulle svare således, hvis der blev kaldt på ham igen: »Tal, Herre, din tjener hører!« Stemmen lød endnu engang, og barnet svarede: »Tal, din tjener hører!« Han var så overvældet ved tanken om, at den store Gud ville tale til han, at han ikke kunne huske nøjagtigt, hvad Eli bød ham at sige.

Så sagde Herren til Samuel: »Se, jeg vil lade noget ske i Israel, som skal få det til at ringe for begge ører på enhver, som hører derom. På den dag vil jeg lade alt, hvad jeg har talt om Elis slægt, opfyldes på ham, alt fra først til sidst. Du skal kundgøre ham, at jeg har dømt hans slægt for evigt, fordi han vidste, at hans sønner ringeagtede Gud, og dog ikke talte dem alvorligt til. Derfor har jeg svoret over Elis hus: Visselig, Elis hus' brøde skal aldrig i evighed sones ved slagtofre eller afgrødeofre!«

Samuel havde »endnu ikke lært Herren at kende, og Herrens ord var endnu ikke åbenbaret ham«, før han fik dette budskab fra Gud. Det vil sige, at han endnu ikke var kendt med, at Gud åbenbarede sin nærværelse så direkte, som han gjorde over for profeterne. Herren havde til hensigt at åbenbare sig ganske uventet, for at den unge mand skulle blive overrasket og spørge Eli, hvad det betød.

Samuel blev fyldt af frygt og bestyrtelse ved tanken om, at han havde modtaget et så frygteligt budskab. Den næste morgen passede han sine pligter som sædvanlig, men den unge mand bar på en tung byrde. Herren havde ikke sagt, at han skulle fortælle Eli den frygtelige dom. Han forholdt sig derfor tavs og undgik så vidt muligt at komme i nærheden af ham. Han skælvede ved tanken om, at Eli kunne stille ham et spørgsmål, så at han blev nødt til at røbe Guds dom over det menneske, som han elskede og ærede. Eli var overbevist om, at Samuel havde fået et budskab, som forudsagde en eller anden stor ulykke over ham og hans hus. Han kaldte på Samuel og sagde, at han skulle fortælle netop, hvad Herren havde åbenbaret for ham. Den unge mand adlød, og oldingen underkastede sig ydmygt den forfærdelige dom. »Han er Herren,« sagde han, »han gøre, hvad ham tykkes bedst!«

[303]

Eli bar dog ikke den ægte angers frugter. Han indrømmede sin skyld, men afstod ikke fra synden. Herren ventede flere år med at fuldbyrde den dom, han havde fældet. I denne tid kunne der være gjort meget for at råde bod på fortidens fejltagelser, men den gamle præst traf ingen effektive forholdsregler for at rette de onder, som besmittede Herrens helligdom og førte i tusindvis af israelitter i ulykke. Guds tålmodighed havde til følge, at Hofni og Pinehas forhærdede deres hjerte og syndede endnu grovere end før. Eli lod hele nationen få kendskab til den advarsel og irettesættelse, som hans hus havde fået. Han håbede, at han derved i nogen grad kunne modvirke de ulykker, der var sket i fortiden på grund af hans pligtforsømmelse. Men folket lod hånt om disse advarsler, ligesom præsterne tidligere havde gjort. De omkringboende folkeslag var ikke uvidende om de synder, som åbenlyst gik i svang i Israel, og afgudsdyrkelse og forbrydelse greb også om sig i disse lande. De havde ingen skyldfølelse. Det ville de have haft, hvis israelitterne var blevet ved med at være tro imod Gud. Men gengældelsens dag nærmede sig. Israelitterne havde ladet hånt om Guds myndighed, de

havde vist foragt for gudstjenesten, og nu blev han nødt til at gribe ind for sit navns skyld.

»Og israelitterne rykkede ud til kamp imod filisterne og lejrede sig ved Eben-Ezer, mens filisterne lejrede sig ved Afek.« Israelitterne begyndte denne krig uden at spørge Gud til råds og uden at opnå ypperstepræstens eller profetens bifald. »Filisterne stillede sig op til kamp mod Israel, og kampen blev hed; Israel blev slået af filisterne, og de dræbte i slaget på åben mark omtrent 4000 mand.« Da den slagne og modløse hær vendte tilbage til lejren, sagde Israels ældste: »Hvorfor lod Herren os i dag bukke under for filisterne?« Nationen fortjente i allerhøjeste grad Guds straf, men folket kunne ikke se, at det var deres egne synder, der var skyld i den frygtelige ulykke, som havde ramt dem. De sagde nu: »Lad os hente vor Guds ark i Silo, for at han kan være i vor midte og fri os af vore fjenders hånd!« Herren havde ikke givet befaling om, at arken skulle bæres ud til hæren; han havde heller ikke givet tilladelse dertil, men israelitterne var sikre på sejren og brød ud i et vældigt jubelråb, da Elis sønner bar arken ind i lejren.

Filisterne betragtede arken som Israels gud. De troede, at alle de vældige undergerninger, som Gud havde gjort for sit folk, skyldtes arken. Da de hørte israelitternes jubelråb ved arkens ankomst, sagde de: »Hvad er det for et vældigt jubelråb i hebræernes lejr?« Og de fik at vide, at Herrens ark var kommet til lejren. Da blev filisterne bange, thi de tænkte: »Gud er kommet i lejren!« Og de sagde: »Ve os! Sligt er ikke hændet før! Ve os! Hvem skal fri os af denne vældige Guds hånd? Det er den Gud, som slog ægypterne med alle håndte plager og pest. Tag Eder nu sammen og vær mænd, filistre, for at I ikke skal komme til at trække for hebræerne, som de har trællet for Eder; vær mænd og kæmp!«

Filisterne foretog nu et kraftigt angreb, og Israel blev slået med store tab. 30.000 mand lå dræbt på slagmarken. Guds ark var taget, og Elis to sønner var faldet, mens de forsøgte at forsvare arken. Ved denne lejlighed blev der givet endnu et historisk vidnesbyrd til alle fremtidige slægter om, at Herren ikke vil lade de synder, som begås af det folk, der bekender sig til at tilhøre ham, være ustraffede. Jo bedre mennesker kender Guds vilje, jo større er deres synd, når de ringeagter den.

Israel var blevet ramt af den største ulykke, som de kunne komme ud for. Guds ark var blevet taget og var nu i fjendens besiddelse. Efter at symbolet på Guds nærværelse og kraft var blevet fjernet fra deres midte, var herligheden i sandhed veget bort fra Israel. De mest vidunderlige åbenbarelsen af Guds sandhed og magt var knyttet til denne hellige kiste. Israelitterne havde tidligere vundet mirakuløse sejre, når arken var med dem. Den gyldne kerub udbredte sine vinger over den, og i det allerhelligste havde den uudsigelige herlighed fra Gud, den allerhøjeste Guds synlige symbol, hvilet over den. Men ved denne lejlighed bragte den ikke sejr. Den havde ikke været folkets forsvar, og der var sorg i hele Israel.

[304]

De var ikke klar over, at deres tro kun var formel, og at de derfor ikke kunne vente at blive bønne hørt af Gud. Guds lov, som lå i arken, var også et symbol på Guds nærværelse, men de havde foragtet hans bud, ladet hånt om hans lovbud og bedrøvet Herrens Ånd, så at han var veget bort fra dem. Når folket adlød de hellige bud i Guds lov, var Herren med dem, og så arbejdede han for dem med sin ubegrænsede kraft, men når de ikke satte arken i forbindelse med Gud og ikke ærede hans åbenbarede vilje ved at være lydige imod hans lov, kunne arken ikke bringe dem mere hjælp end en almindelig trækasse. De betragtede arken på samme måde, som de afgudsdyrkende nationer betragtede deres guder, som om den i sig selv kunne frelse og hjælpe dem. De overtrådte den lov, som lå i arken, for deres tilbedelse af arken førte til formalisme, hykleri og afgudsdyrkelse. Deres synd havde skilt dem fra Gud, og han kunne ikke skænke dem sejren, før de havde angret og afstået fra deres skyld.

Det var ikke tilstrækkeligt, at Israel havde arken og helligdommen i deres midte. Det hjalp heller ikke, at præsterne bragte ofre, og at folket blev kaldt Guds børn. Herren bønhører ikke de mennesker, som gemmer på synd i deres hjerte. Der står skrevet, at »den, der vender sit øre fra loven, endog hans bøn er en gru«. Ord. 28, 9.

Den gamle, blinde Eli blev i Silo, da hæren drog ud til kamp. Det var med bange anelser, at han ventede på kampens udfald, »thi hans hjerte var uroligt for Guds ark«. Han tog plads ved indgangen til tabernaklet og sad her ved vejen dag efter dag og ventede på, at der skulle komme et sendebud fra slagmarken. Til sidst kom der løbende en benjaminer op ad bakken, der førte til byen. Han havde »sønderrevne klæder og jord på sit hoved«. Han løb forbi den gamle

mand ved vejen uden at lægge mærke til ham og skyndte sig videre til byen, hvor han fortalte de ivrige indbyggere om nederlaget og Israels tab.

Befolkningens gråd og klage nåede den gamle mand, der sad ved siden af tabernaklet. Sendebudet blev ført frem for ham og sagde til Eli: »Israel flygtede for filisterne, og folket led et stort nederlag; også begge dine sønner, Hofni og Pinehas, er faldet.« Alt dette kunne Eli holde til at høre, selv om det var frygteligt, for han havde ventet det, men da sendebudet tilføjede: »Og Guds ark er taget,« fortrak hans ansigt sig i uudsigelig smerte. Tanken om, at han havde kastet vanære over Gud ved sin synd og fået Gud til at drage sin nærværelse tilbage fra Israel, var mere, end han kunne bære. Hans kræfter ebbede ud, og han faldt ned, »brækkede halsen og døde«.

Til trods for Pinehas' ugudelighed frygtede hans hustru Herren. Budskabet om, at hendes svigerfader og hendes mand var døde, og fremfor alt om, at Guds ark var erobret af filisterne, voldte hendes egen død. Hun følte, at Israels sidste håb var svundet bort, og kaldte det barn, hun fødte i denne mørke time, Ikabod eller Ikke-Herlighed. Inden hun udåndede, gentog hun med sorg; »Borte er Israels herlighed, thi Guds ark er taget!«

Herren havde dog ikke forkastet sit folk fuldstændig, og han tillod heller ikke, at hedningernes jubel blev af lang varighed. Han havde benyttet filisterne til at straffe Israel, og nu benyttede han arken til at straffe filisterne. Guds nærværelse havde tidligere ledsaget arken, og dengang var den hans lydige folks styrke og herlighed. Hans usynlige nærværelse ville stadig ledsage den og bringe rædsel og ødelæggelse over hans hellige lovs overtrædere. Han benytter ofte sine bitreste fjender til at straffe troløsheden hos det folk, der bekender sig til at tjene ham. De gudløses jubel over Israels straf varer kun til en tid, så er det dem selv, der får en hellig Guds straf at føle. Guds domme falder hurtigt og ufejlbarligt, hvor som helst synden går i svang.

Filisterne bragte under jubel arken til Asdod, som var en af deres fem største byer, og stillede den ind i deres gud Dagens hus. De troede, at den kraft, som hidtil havde ledsaget arken, nu ville blive overført til dem, og at de ville blive uovervindelige, når arkens og Dagens kraft blev forenet. Men da de gik ind i deres tempel dagen efter, så de et syn, som fyldte dem med bestyrtelse. Dagon var faldet

næsegrus til jorden foran Herrens ark. Præsterne løftede ærbødigt afguden op og stillede den på plads igen, men den næste morgen lå den igen på jorden foran arken, og denne gang var den slået i stykker. [305] Den øverste del af afguden lignede et menneske, og den nederste del var formet ligesom en fisk. De dele, der var formet i et menneskes skikkelse, var slået af, og den del, der havde fiskefacon, stod tilbage. Både folket og præsterne blev slået med rædsel. De betragtede denne mærkelige begivenhed som et varsel om, at både de selv og deres afguder ville blive tilintetgjort af hebræernes Gud. Nu bar de arken ud af templet og stillede den ind i et tomt hus. Asdods indbyggere blev ramt af en pinefuld og alvorlig sygdom. Folket mindedes de plager, som Israels Gud lod komme over Ægypten, og satte deres lidelser i forbindelse med arken. De besluttede nu at flytte den til Gat, men nu ramte plagen denne by, og indbyggerne her sendte den til Ekron. Befolkningen her modtog den med rædsel og råbte: »De har flyttet Israels Guds ark over til mig for at bringe død over mig og mit folk!« De råbte til deres gud om at beskytte dem, ligesom Gats og Asdods indbyggere havde gjort, men ødelæggelserne fortsatte, indtil »klageråbet fra byen nåede op til himmelen«. Folket turde ikke længer lade arken stå i nærheden af deres huse og anbragte den derfor på åben mark; men nu blev de hjemløst af mus, som ødelagde afgrøderne både i forrådshusene og på marken. Landet truedes af fuldstændig ødelæggelse på grund af sygdom og hungersnød.

Arken stod i filisternes land i syv måneder, uden at israelitterne gjorde sig nogen som helst anstrengelser for at få den tilbage. Men nu var filisterne blevet lige så ivrige efter at blive af med den, som de havde været efter at få fat i den. Den bragte dem ikke den styrke, som de havde ventet, men var en stor byrde og en hård forbandelse for dem. De vidste dog ikke, hvad de skulle stille op, for Guds straf fulgte den overalt. Folket sammenkaldte nu landets fyrster, sammen med præsterne og sandsigerne og spurgte: »Hvad skal vi gøre med Herrens ark? Lad os få at vide, hvorledes vi skal bære os ad, når vi sender den hen, hvor den har hjemme!« De fik det råd, at de skulle sende den tilbage med en stor sonégave. »Så bliver I raske og skal få at vide, hvorfor hans hånd ikke vil vige fra Eder,« svarede præsterne.

Når hedningerne i gamle dage ville befri sig for en plage, lavede de en efterligning af det, der havde voldt dem smerte, eller af den legemsdel, som var mest medtaget. Hertil benyttede de guld, sølv

eller et andet materiale. De anbragte nu den genstand, som de havde fremstillet, på en søjle eller et iøjnefaldende sted og troede, at den ville yde dem beskyttelse imod det, den forestillede. Der eksisterer stadig en lignende skik blandt visse hedenske folk. Når et menneske, som lider af en sygdom, går hen i sin afguds tempel for at blive helbredt, medbringer det en model af den syge legemsdel og ofrer den til guden.

Det var på grund af denne overtro, at filisterfyrsterne sagde, at folket skulle lave afbilleder af det, der havde plaget dem, nemlig »fem guldbylder og fem guldmus svarende til tallet på filisterfyrsterne; thi,« sagde de »det er en og samme plage, der har ramt Eder og Eders fyrster«.

Disse vise mænd var klar over, at der var knyttet en mystisk magt til arken en magt, som de ikke kunne besejre med deres visdom. Men til trods herfor rådede de ikke folket til at opgive afgudsdyrkelsen og begynde at tjene Herren. De var blevet tvunget til at underkaste sig Israels Guds myndighed på grund af de hårde straffe, han havde sendt over dem, men de hadede ham stadigvæk. Guds straffedomme kan overbevise syndere om, at det er håbløst at kæmpe imod ham. De bliver måske tvunget til at underkaste sig hans magt, men i hjertet fortsætter de med at gøre modstand imod ham. En sådan underkastelse kan ikke frelse synderen. Gud anerkender først et menneskes anger, når det har givet ham sit hjerte og ladet hans guddommelige nåde gøre det stille.

Hvor er Guds langmodighed over for de gudløse stor! Både de afgudsdyrkende filistre og de troløse israelitter havde nydt godt af Guds gaver. Disse utaknemmelige og oprørske mennesker havde modtaget i tusindvis af nådegaver fra Himmelen uden at lægge mærke til dem. Hver eneste velsignelse talte til dem om giveren, men de brød sig ikke om hans kærlighed. Gud viste menneskene uendelig stor tålmodighed, men da de stadig nægtede at angre, holdt han ikke længer sin beskyttende hånd over dem. De nægtede at lytte til Guds røst, når den talte til dem gennem hans skaberværk og gennem de advarsler, råd og irettesættelser, han har givet i sit ord, og til sidst blev han nødt til at tale til dem gennem sine straffedomme.

[306]

Nogle af filisterne ville modsætte sig, at arken blev sendt tilbage. En sådan indrømmelse af Israels Guds magt ville være en ydmygelse for filisterland. Men »præsterne og sandsigerne« advarede folket

imod at forhærde sig, ligesom Faraos og ægypterne havde gjort, og derved udsætte sig for endnu større lidelser. Der blev nu stillet et forslag, som vandt alles bifald, og man gik straks i gang med at gennemføre det. Arken og sonegaven af guld blev anbragt på en ny vogn. Man ville derved undgå faren for besmittelse. Derefter spændte man to køer, som aldrig havde båret åg, for vognen. Kalvene blev lukket inde, og køerne fik lov at gå, hvorhen de ville. Hvis arken kørte tilbage til israelitterne ad vejen til Bet-Sjemesj, som var den nærmeste af levitternes byer, ville filisterne betragte det som et bevis på, at det var Israels Gud, der havde voldt dem ulykke. »I modsat fald,« sagde de, »ved vi, at det ikke var hans hånd, som ramte os, men at det var en hændelse!«

Da køerne var blevet sluppet løs, forlod de deres kalve og flygte den slagne vej ad Bet-Sjemesj til under ustandselig brølen. Skønt de trofaste dyr ikke blev ledet af menneskehånd, fulgte de støt den rette vej. Guds nærværelse fulgte med arken, og denne nåede bestemmelsesstedet i god behold. Det var på hvedehøstens tid, og mændene fra Bet-Sjemesj var ved at høste i dalen. Da de »så op og fik øje på arken, løb de den glade i møde; og da vognen var kommet til Bet-Sjemesjitten Johosjuas mark, standsede den. Der lå en stor sten. De huggede da træet af vognen i stykker og ofrede køerne som brændoffer til Herren«. Filisterfyrsterne var fulgt med arken »til Bet-Sjemesjs landemærke«. Da de så israelitterne tage imod den, vendte de tilbage til Ekron. Plagen var ophøret, og de var nu overbevist om, at deres ulykker var en straf fra Israels Gud.

Mændene i Bet-Sjemesj var ikke sene til at fortælle, at arken var i deres besiddelse, og folk fra omegnen strømmede til for at byde den velkommen tilbage. Arken var blevet stillet på den sten, der først tjente som alter, og folket bragte nu flere ofre, hvor den stod. Hvis disse mennesker havde angret deres synd, ville Herren have velsignet dem, men de adlød ikke hans lov til fulde. Skønt de glædede sig over, at arken var kommet tilbage, og troede, at det varslede lykke, havde de ikke den rette forståelse af dens hellighed. I stedet for at skaffe et passende sted til den lod de den blive stående på marken. De blev ved med at gå og se på den og tale om den vidunderlige måde, hvorpå de havde fået den tilbage, og til sidst begyndte de at gisne om, hvad der kunne være hemmeligheden ved dens særegne

kraft. Til sidst tog nysgerrigheden overhånd, de fjernede tæpperne omkring den og vovede at åbne den.

Hele Israel havde lært, at arken skulle betragtes med ærbødighed. Levitterne måtte ikke engang se på den, når den blev flyttet. Ypperstepræsten fik kun lov at se Guds ark een gang om året. Selv de hedenske filistre havde ikke vovet at fjerne tæpperne uden om den. Usynlige engle fra Himmelen ledsagede den på alle dens rejser. Bet-Sjemesjs befolkning blev omgående straffet for deres dristighed og mangel på ærbødighed. Mange blev pludselig dræbt.

De øvrige indbyggere angrede dog ikke deres synd, men begyndte blot at nære en overtroisk frygt for arken. Bet-Sjemesjitterne var ivrige efter at blive af med arken, men da de ikke selv turde flytte den, sendte de bud til indbyggerne i Kirjat Jearim og bad dem hente den. Mændene i denne by bød den hellige kiste velkommen med glæde. De vidste, at den var pantet på Guds gunst for de lydige og trofaste. De bar den med højtidelig glæde til deres by og anbragte den i levitten Abinadabs hus. Denne mand satte sin søn Elazar til at passe på den, og her blev den stående i mange år.

I de år, der var forløbet, siden Herren åbenbarede sig for Hannas søn første gang, havde hele nationen anerkendt Samuels kaldelse til profetembedet. Samuel havde trofast overbragt den guddommelige advarsel til Elis hus, selv om det var en tung pligt, og havde derved bevist sine kvalifikationer som Guds sendebud. »Og Herren var med ham og lod ikke et eneste af sine ord falde til jorden. Og hele Israel fra Dan til Beersjeba forstod, at Samuel virkelig var kaldet til Herrens profet.«

[307] Den israelitiske nation vedblev at være irreligiøs og afguderisk, og som straf blev den til stadighed knægtet af filistrene. I dette tidsrum aflagde Samuel besøg i alle landets byer og landsbyer og søgte at vende folkets hjerte til deres fædres Gud. Hans anstrengelser var ikke resultatløse. Israelitterne »sukkede efter Herren« da de havde været udsat for fjendernes undertrykkelse i tyve år. Samuel sagde til dem: »Hvis I vil omvende Eder til Herren af hele Eders hjerte, skil Eder så af med de fremmede guder og astarterne; vend Eders hu til Herren og dyrk ham alene.« Heraf ser vi, at Samuel underviste folket i praktisk gudsfrygt og opfordrede dem til at tjene Gud af hjertet, ligesom Kristus gjorde, da han var på Jorden. De

religiøse ceremonier havde ingen værdi for Israel uden Kristi nåde. Det samme er tilfældet for det nye Israels vedkommende.

Vi trænger lige så hårdt til en tilbundsgående, religiøs vækkelse i dag som det gamle Israel. Anger er det første skridt på vejen tilbage til Gud. Alle må tage dette skridt. Ingen kan tage det på en andens vegne. Vi må ydmyge vor sjæl over for Gud enkeltvis og skaffe vore afguder bort. Når vi har gjort alt, hvad vi kan gøre, vil Herren åbenbare sin frelse for os.

Med stammeoverhovedernes hjælp blev der sammenkaldt en stor skare israelitter i Mizpa. Her blev der holdt en højtidelig faste. Folket ydmygede sig dybt og bekendte deres synder, og som et udtryk for, at de var besluttede på at rette sig efter den undervisning, de havde fået, gav de Samuel dommermagt. Filisterne troede, at israelitterne var ved at holde krigsråd, og drog ud med en hær for at splitte dem ad, inden de nåede at føre deres planer ud i livet. Da israelitterne hørte, at filisterne nærmede sig, blev de meget bange og sagde til Samuel: »Hold ikke op med at råbe til Herren vor Gud, at han må frelse os af filisternes hånd!«

Mens Samuel var i færd med at bringe et lam som brændoffer, rykkede filisterne frem til kamp. Nu åbenbarede den Almægtige, som var steget ned på Sinaj midt i ild og røg og torden, og som havde skilt Det røde Hav og dannet en vej for Israels børn midt gennem Jordan, atter sin magt. Der brød et vældigt tordenvejr løs over den fremtrængende hær, og inden længe var jorden dækket af døde soldater.

Israelitterne stod tavse og ærbødige og skælvede af håb og frygt. Da de så fjenderne blive dræbt, var de klar over, at Gud havde godkendt deres anger. Skønt de ikke var forberedt til krig, tog de våbnene fra de dræbte filistre og forfulgte den flygtende hær lige til Bet-Kar. Denne afgørende sejr blev vundet på den selv samme slagmark, hvor Israel var blevet slået af filisterne, præsterne dræbt og Guds ark taget 20 år før. Det gælder for nationer såvel som for enkelte mennesker, at det bringer tryghed og lykke at være lydige imod Gud og ulykke og nederlag at krydse hans vilje. Filisterne var nu slået så grundigt, at de gav israelitterne de befæstede byer tilbage, som de havde taget fra dem, og afholdt sig fra fjendtlige handlinger i mange år. De andre nationer fulgte deres eksempel, og israelitterne havde fred, så længe Samuel regerede over dem,.

For at denne begivenhed aldrig skulle gå i glemme, rejste Samuel en mindesten mellem Mizpa og Jesjana. Han kaldte den Eben-Ezer, [308] idet han sagde til folket: »Hidtil har Herren hjulpet os!«

Kapitel 58—Profetskolerne

Herren forestod selv Israels uddannelse. Han varetog ikke blot deres religiøse interesser, for alt, hvad der øvede indflydelse på deres åndelige og fysiske ve og vel, lå ham på sinde og berørtes af hans lov.

Gud havde befalet, at hebræerne skulle lære deres børn hans lovbud og gøre dem bekendt med alt, hvad han havde gjort ved deres fædre. Dette hørte med til hver eneste fader og moders særlige pligter og måtte ikke overlades til andre. Børnene skulle ikke undervises af andre end deres egne kære forældre. De skulle tænke på Gud under alle dagliglivets sysler. De undergerninger, Gud gjorde, da han befriede sit folk, og løfterne om den kommende forløser skulle ofte være samtalestof i de israelitiske hjem, og billeder og symboler bidrog til at fæstne undervisningen bedre i hukommelsen. Guds forsyns og det kommende livs store sandheder skulle nedfældes i barnesindet. Barnet skulle lære at se Gud både i naturen og i åbenbaringen. Himmelens stjerner, markens træer og blomster, de majestætiske bjerge og de rislende bække - alt sammen talte om Skaberen. Den højtidelige offertjeneste og gudstjeneste ved helligdommen og profeternes udsagn var en åbenbaring af Gud.

Det var denne undervisning, Moses fik i sit fattige hjem i Gosen. Således blev Samuel undervist af den trofaste Hanna, Daniel fik denne undervisning i hjemmet mellem Betlehems høje, og det samme gjaldt Daniel, før han blev ført i fangenskab og skilt fra sit fædrenejem. Kristus blev undervist efter de samme retningslinjer som barn i Nazaret, og det var også på denne måde, at barnet Timoteus lærte den hellige skrifs sandheder af sin mormoder Lois og sin moder Eunike (2. Tim. 1, 5; 3, 15).

Der blev sørget yderligere for de unges uddannelse ved profetskolernes oprettelse. Disse skoler stod åbne for de unge, der ønskede at få et dybere kendskab til Guds ords sandheder og at søge visdommen ovenfra for at blive lærere i Israel. Profetskolerne blev grundlagt af Samuel. De havde til formål at danne et bolværk imod det udbredte

fordærv, at varetage ungdommens moralske og åndelige interesser og at tilgodese nationens fremtidige tarv ved at uddanne mænd, som frygtede Gud og var skikkede til at være ledere og rådgivere. Med dette mål for øje samlede Samuel grupper af unge, gudfrygtige, intelligente og flittige mænd. De blev kaldt profetsønner. Mens de studerede Guds ord og skaberværk og søgte at komme i kontakt med ham, føjede han himmelsk visdom til deres medfødte evner. Lærerne var mænd, der havde et grundigt kendskab til den guddommelige sandhed, og som selv havde samfund med Gud og havde modtaget en speciel fylde af hans Ånd. Folket viste dem respekt og tillid, både på grund af deres lærdom og gudfrygtighed. På Samuels tid var der to sådanne skoler. Den ene lå i Rama, hvor profeten havde sit hjem, og den anden i Kirjat-Jearim, hvor arken stod på det tidspunkt. Senere blev der oprettet flere.

Eleverne i disse skoler ernærede sig ved agerbrug eller et eller andet håndværk. I Israel blev dette ikke anset for usædvanligt eller vanærende; det blev tværtimod regnet for en forbrydelse at lade børn vokse op uden at have lært et nyttigt arbejde. Gud havde befalet, at alle børn skulle lære et eller andet håndværk. Det gjaldt også dem, der skulle være præster. Mange af de religiøse lærere skaffede selv deres underhold ved at arbejde med hænderne. Selv så sent som på apostlenes tid tjente Paulus og Aquila til livets ophold ved at arbejde som teltmagere, og de var ikke mindre velanskrevne af den grund.

Hovedfagene i profetskolerne var Guds lov og de forskrifter, som Gud havde givet Moses; desuden bibelsk historie, religiøs musik og poesi. Undervisningen foregik på en helt anden måde end i nutidens teologiske skoler. Efter endt studium har mange af de studerende her mindre reel viden om Gud og om bibelsk sandhed, end da de kom. I datidens skoler var hovedformålet med studiet at lære Guds vilje og menneskets pligt over for ham at kende. I den bibelske historie søgte man at finde Guds spor. Man studerede de store sandheder, der var åbenbaret i forbillederne, og fattede ved troens hjælp hovedemnet i hele dette system - Guds Lam, som skulle borttage verdens synd.

Der blev lagt stor vægt på gudsfrygt i disse skoler. Eleverne lærte ikke blot, at det er en pligt at bede, de lærte også, hvorledes man skal bede, hvorledes man skal komme frem for sin skaber, hvorledes man skal øve tro på ham, og hvorledes man skal forstå og adlyde hans Ånds undervisning. Mænd, som havde helliget deres evner til

Gud, tog nyt og gammelt frem fra Guds skatkammer, og Guds Ånds tilstedeværelse kunne spores i profeti og religiøs sang.

Musikken skulle tjene et helligt formål. Den skulle lede tankerne op til det rene, ædle og ophøjede, stemme sjælen til andagt og tilskynde den til at vise taknemmelighed over for Gud. Hvor er der stor forskel på den måde, man benyttede musikken dengang, og den måde, man alt for ofte bruger den i dag. Hvor er der mange, der benytter denne gave til at ophøje mennesket i stedet for at bruge den til at forherlige Gud. Kærlighed til musik får de uforsigtige til at omgås mennesker, der elsker verden, og deltage i sammenkomster, som Gud har forbudt sine børn at overvære. Derved bliver musikken, som er til stor velsignelse, når den benyttes rigtigt, et af de mest virkningsfulde midler i Satans hånd til at lede menneskets opmærksomhed bort fra dets pligt og fra de evige værdier.

Musik hører med til gudstilbedelsen i de himmelske sale, og når vi synger lovsange, bør vi søge at komme i så nær samklang med de himmelske kor som muligt. En korrekt opøvelse af stemmen er et vigtigt led i uddannelsen, og det bør man ikke forsømme. Sangen hører lige så meget med til gudstjenesten som bønnen. Man må fornemme ånden i sangen for at kunne lade den komme rigtigt til udtryk.

Hvor er der stor forskel på de skoler, hvor Guds profeter underviste, og vore moderne læreanstalter! Hvor er der få skoler, der ikke er præget af verdens skikke! Der råder en beklagelig mangel på en klog og fornuftig disciplin. Kendskabet til Guds ord blandt nationer, som bekender sig til at være kristne, er forfærdende ringe. Man kalder overfladisk snak og ren og skær sentimentalitet for undervisning i etik og religion. Ungdommen lærer intet om Guds retfærdighed og nåde, hellighedens skønhed, belønningen for at gøre det rette, syndens hæslighed og dens uundgåelige og frygtelige følger. Dårlige kammerater giver de unge kendskab til forbrydelser, udsvævelser og tøjlesløshed.

Er der slet intet, som vor tids pædagoger med fordel kunne lære af hebræernes skoler i oldtiden? Menneskets skaber har draget omsorg for dets fysiske, åndelige og sjælelige udvikling. Derfor afhænger det udbytte, uddannelsen giver, af den troskab, hvormed man følger Skaberens plan.

[310] Det egentlige formål med uddannelsen er at genoprette Guds billede i sjælen. I begyndelsen skabte Gud mennesket i sit billede. Han gav det ædle egenskaber. Dets sind var sundt, og alle dets evner og kræfter var harmonisk afstemt. Men ved syndefaldet blev disse egenskaber fordærvet. Synden har vansiret og næsten udslettet Guds billede i mennesket. Det var for at råde bod herpå, at frelsesplanen blev lagt, og at mennesket fik en prøvetid. Den store hensigt med livet er at føre mennesket tilbage til det fuldkomne stade, som det befandt sig på ved sin skabelse. Dette er livets hovedhensigt. Det er forældres og læreres opgave at tjene dette guddommelige formål, når de tilrettelægger ungdommens uddannelse. Når de gør det, er de »Guds medarbejdere«. 1. Kor. 3, 9.

Mennesker har fået alle deres åndelige, sjælelige og legemlige evner af Gud, for at de skal stræbe efter at nå så langt som overhovedet muligt. Men vi skal ikke søge at nå dette høje mål blot for vor egen skyld. Vi skal ligne Gud, og hans fornemste karakteregenskab er kærlighed. Vi skal benytte hver eneste evne og egenskab, som Skaberen har skænket os, til hans ære og til menneskehedens højelse. Når vi gør det, bruger vi vore evner på den reneste, ædleste og lykkeligste måde.

Hvis der blev lagt tilbørlig vægt på dette vigtige princip, ville der ske en radikal forandring med nogle af de gængse undervisningsmetoder. Så ville lærerne ikke appellere til elevernes stolthed og ærgerrighed for at få dem til at kæmpe om førstepladsen, men tilskynde dem til at elske godhed, sandhed og skønhed med andre ord: gøre dem interesseret i at stræbe efter det ædleste. Eleverne ville på deres side søge at udvikle Guds egenskaber hos sig selv og at opfylde Skaberens hensigt og komme til at ligne ham i stedet for at prøve på at overgå andre. De ville da ikke længer blot vælge sig jordiske mål eller lade ønsket om selvophøjelse være drivkraften i deres liv. En sådan indstilling forkrøbler sindet og gør mennesket småligt. Nej, de ville tværtimod tænke på Skaberen for at lære ham at kende og komme til at ligne ham.

Herrens frygt er visdoms grundlag, at kende den Hellige, det er forstand. Ord, 9, 10. Det store mål i livet er karakterdannelse, og kendskab til Gud er grundlaget for al sand uddannelse. Læreren bør betragte det som sin store opgave at give eleverne denne kundskab og danne deres karakter i overensstemmelse hermed. Guds lov er en

afspejling af hans karakter. Derfor siger Salmisten: Alle dine bud er retfærd, og ved dine befalinger fik jeg forstand. Sl. 119, 172. og 104. Gud har åbenbaret sig for os i sit ord og i sit skaberværk. Vi skal lære ham at kende gennem hans inspirerede bog og gennem naturen.

Sindet følger den lov, at det gradvis tilpasser sig de emner, som det vænnes til at dvæle ved. Hvis det kun er optaget af dagligdags og trivielle ting, forkrøbles og svækkes det, og hvis man aldrig bryder sin hjerne med vanskelige problemer, vil den efter nogen tids forløb næsten fuldstændig miste evnen til at udvikles. Ingen andre bøger er af så stor værdi som Bibelen, når det gælder uddannelse. I Guds ord finder sindet stof for de dybeste tanker og den højeste stræben. Bibelen er den mest lærerige historie i menneskenes øje. Den er kommet direkte fra den evige sandheds kilde, og dens renhed er blevet bevaret gennem tiderne af en guddommelig hånd. Den kaster lys over den fjerne fortid, som menneskene forgæves søger at udforske. I Guds ord møder vi den magt, der lagde jordens grundvold og udspændte himlene. Bibelen er den eneste bog, der skildrer menneskehedens historie uden menneskelig fordom og stolthed. Her kan vi læse om, hvorledes de største mænd, som denne verden nogen sinde har set, kæmpede, led nederlag og sejrede. Her åbenbares vor pligt og målet for vort liv. I Bibelen løftes det tæppe, som skiller den synlige verden fra den usynlige, og vi får lov at se kampen mellem de gode og onde kræfter lige fra syndens opkomst til sandhedens og retfærdighedens endelige sejr. Og alt dette er blot en åbenbarelse af Guds karakter. Når eleven i ærbødighed dvæler ved Guds ords sandheder, bringes hans sind i kontakt med den Eviges sind. Et sådant studium tjener ikke blot til at forædle karakteren, det vil også i høj grad styrke åndsevnerne.

Bibelens undervisning har livsvigtig betydning for menneskets fremgang på alle livets områder. Den peger på de principper, der danner grundlaget for en nations fremgang. Der er her tale om principper, som er uløseligt forbundet med samfundets ve og vel, og som er et værn for familien - principper, som er en absolut forudsætning for, at mennesket kan gøre nytte og opnå lykke og ære i dette liv og gøre sig håb om evigt liv. Bibelens undervisning er en stor hjælp for mennesker i alle livsstillinger og på alle stadier af deres erfaring. Hvis Guds ord blev studeret og adlydt, ville det skænke verden mænd med skarpere åndsevner, end hele menneskehedens samlede

[311] filosofi formår. Det ville fostre mænd med styrke og karakterfasthed, en klar opfattelsesevne og en sund dømmekraft - mænd, som ville være til ære for Gud og til velsignelse for verden.

Vi skal også tilegne os kundskab om Skaberen, når vi studerer de forskellige videnskaber. Al sand videnskab er blot en fortolkning af Guds håndskrift i den materielle verden. Forskningen skaffer os blot nye vidnesbyrd om Guds visdom og magt. Både naturens bog og det skrevne ord forøger vor kundskab om Gud, når vi fortolker dem rigtigt, fordi de viser os nogle af de vise og gode love, som Gud arbejder igennem.

Eleven bør vejledes således, at han ser Gud i hele skaberværket. Lærerne burde følge den store Lærers eksempel. Han benyttede kendte ting fra naturen til at forenkle og anskueliggøre sin undervisning, så at hans tilhørere huskede den bedre. Sangfuglene på de grønne grene, blomsterne i dalen, de majestætiske træer, de frugtbare agre, det spirende korn, den gølge jordbund, den dalende sol, hvis stråler kastede sit gyldne skær over himmelen - alt dette benyttede han i sin undervisning. Han knyttede de synlige ting, som Skaberen havde skabt, sammen med det livgivende budskab, som han forkyndte. Derved opnåede han, at hans tilhørere kom til at tænke på de sandheder, som han havde lært dem, hver gang de så de ting, som han havde benyttet som anskuelsesmateriale.

Både Guds ord og de majestætiske bjerge, de frugtbare dale samt det vide, dybe hav bærer Guddommens præg. Naturen taler til mennesket om Skaberens kærlighed. Han har knyttet os til sig ved hjælp af utallige ting i himmelen og på jorden. Verden er ikke luttet sorg og elendighed. »Gud er kærlighed« står skrevet på hver eneste knop, som folder sig ud, på alle blomsternes kronblade og hvert et græsstrå. Skønt der vokser torne og tidsler på Jorden på grund af syndens forbandelse, er der blomster på tidslerne, og tornene er skjult af roser. Alt i naturen vidner om Guds ømme, faderlige omsorg og om hans længsel efter at gøre sine børn lykkelige. Han har ikke udstedt forbud og givet formaninger blot for at vise sin myndighed. Han har altid sine børns bedste for øje. Han forlanger ikke, at de skal give afkald på noget, som det var bedre for dem at beholde.

I visse befolkningskredse har man den opfattelse, at religion ikke bidrager til at fremme sundheden og lykken her i livet. Det er en meget, meget stor fejltagelse. Skriften siger: »Herrens frygt er vej

til liv, man hviler mæt og frygter ej ondt.« Ord. 19, 23. »Om nogen attrår liv og ønsker sig dage for at skue lykke, så var din tunge for ondt, dine læber fra at tale svig; hold dig fra ondt og øv godt, søg fred og jag derefter.« Sl. 34, 13-15. Visdommens ord er »liv for dem, der finder det, helse for alt deres kød«. Ord. 4, 22.

Sand religion bringer mennesket i harmoni med Guds fysiske, åndelige og moralske love. Den betoner betydningen af selvkontrol, ophøjet ro og afholdenhed. Religion forædler sindet og smagen og helliger dømmekraften. Den gør sjælen delagtig i Himmelenes renhed. Troen på Guds kærlighed og altbeherskende forsyn modvirker ængstelse og bekymring og fylder hjertet med glæde og tilfredshed, hvordan ens lod end er i livet. Religionen bidrager umiddelbart til at fremme sundheden, forlænge livet og skærpe vor sans for dets velsignelser. Den viser sjælen hen til et evigt sprudlende væld af lykke. Jeg ville ønske, at alle de mennesker, som ikke har valgt at tjene Kristus, ville komme til at indse, at han kan skænke dem noget, som er langt bedre end det, som de selv søger efter. Mennesket voldes sin egen sjæl ubodelig skade og begår en stor uret over for sig selv ved at tænke og handle i strid med Guds vilje. Gud ved, hvad der tjener til vort bedste. Han har altid sine skabningers ve og vel for øje, og det er umuligt at finde ægte lykke på den vej, som han har forbudt os at gå på. Overtrædelsens vej fører til elendighed og død, men visdommens »veje er liflige veje, og alle dens stier er lykke«. Ord. 3, 17.

Vi kan med fordel tage ved lære af både den fysiske og den åndelige uddannelse, som blev givet i Hebræernes skoler. Man indser ikke værdien af en sådan uddannelse i dag. Der er en meget intim forbindelse imellem sjælen og legemet, og lydighed mod de love, der styrer vore legemsfunktioner, er forudsætningen for, at vi kan nå en høj moralsk og intellektuel standard. Hvis man ønsker at udvikle en stærk, velafbalanceret karakter, skal man opøve både sjæl og legeme. Findes der noget vigtigere for et ungt menneske end at lære det vidunderlige legeme at kende, som Gud har givet os, og at sætte sig ind i de love, som betinger dets sundhed?

Nutidens ungdom burde også have undervisning i livets praktiske pligter ligesom de unge på Israels tid. Alle unge mennesker burde lære et eller andet håndværk, så de kunne ernære sig ved det, hvis det blev nødvendigt. Dette ville ikke blot være en betryggelse i livets

[312]

omskiftelser, men det ville også have stor betydning for de unges fysiske, åndelige og moralske udvikling. Selv om det var ganske udelukket, at et menneske behøvede at arbejde med hænderne for at tjene til livets ophold, burde vedkommende alligevel lære at arbejde. Motion er en absolut forudsætning for et sundt legeme og et godt helbred, men et fornuftigt arbejdsprogram har ikke mindre betydning for det menneske, som ønsker at få et sundt og aktivt sind og en ædel karakter.

Alle studerende burde benytte en vis tid hver dag til fysisk arbejde. Derved ville de lære at være flittige og at stå på egne ben, og samtidig ville de blive forskånet for mange dårlige og nedværdigende vaner, som ofte følger med lediggang. Dette er fuldstændig i tråd med uddannelsens hovedhensigt, for når vi lægger vægt på arbejdsomhed, flid og renhed kommer vi i harmoni med Skaberen.

De unge bør lære at forstå, hvad der er hensigten med deres liv, nemlig at ære Gud og at være til velsignelse for deres medmennesker. Hvis de fik øjnene op for den ømme kærlighed, som Faderen i Himmelen har vist dem, og den herlige fremtid, som livets skole er en forberedelse til, hvis de kunne se den værdighed og ære, som de er kaldet til, nemlig at blive Guds sønner, ville tusinder vise foragt og afsky for de lave og egenkærlige mål og de værdiløse glæder, som hidtil har lagt beslag på deres opmærksomhed. Hvis det skete, ville de lære at hade og afsky synden. De ville ikke blot gøre det, fordi de håbede på at blive belønnet eller frygtede for at blive straffet, men fordi de havde en fornemmelse af dens afskyelighed og var klar over, at den ville svække deres gudgivne evner og være en plet på det præg, som Gud har sat på mennesket.

Gud vil ikke hindre ungdommen i at stræbe fremad. De karakteregenskaber, som skaffer et menneske fremgang og ære blandt andre mennesker - dets ubetvingelige ønske efter at opnå større goder, dets utæmmelige vilje, dets ihærdige anstrengelser og dets utrættelighed og udholdenhed - skal ikke bekæmpes. Ved Guds nåde skal de vies til opgaver, der er lige så højt hævet over jordiske og egenkærlige interesser, som himmelen er over jorden. Den uddannelse, der er påbegyndt her i livet, vil fortsætte i det kommende liv. For hver dag, der går, vil Guds vidunderlige skaberværk og de vidnesbyrd om hans visdom og magt, som kan ses af den måde, hvorpå han har skabt og opretholder universet, samt det kærlighedens og visdommens

mysterium, som rummes i frelsesplanen, åbenbare sig for sindet i ny skønhed. »Hvad intet øje har set og intet øre hørt, og hvad der ikke er opkommet i noget menneskes hjerte, hvad Gud har beredt for dem, der elsker ham.« 1. Kor. 2, 9. Vi kan allerede i dette liv skimte hans nærværelse og fornemme glæden ved at have forbindelse med Himmelen, men først i evigheden vil vi opleve denne glæde og velsignelse i hele dens fylde. Kun evigheden kan åbenbare det høje og herlige stade, som mennesket kan nå, efter at Guds billede er genoprettet i det.

[313]

Kapitel 59—Israels første konge

Den israelske nation blev styret i Guds navn og med hans myndighed. Moses, de halvfjerds ældste, samt øversterne og dommerne havde blot til opgave at udøve de love, som Gud havde givet. De havde ingen bemyndigelse til at give nationen love. Den israelitiske nations eksistens afhang af disse grundsætninger. Fra slægt til slægt fremstod der mænd, som Gud havde inspireret, for at undervise folket og forestå lovenes håndhævelse.

Herren forudså, at Israel ville begære at få en konge, men han forandrede ikke de principper, som dannede grundlaget for staten. Kongen skulle være den Allershøjstes viceregent. Gud skulle anerkendes som nationens overhoved, og hans lov skulle være landets grundlov.

Da israelitterne bosatte sig i Kanaan, anerkendte de teokratiets principper, og nationen oplevede en opgangstid under Josuas ledelse. Men efterhånden som befolkningen voksede og de sluttede forbindelse med andre folkeslag, indtrådte der en forandring. Folket tilegnede sig mange af de hedenske nabofolks skikke og mistede derved for en stor del deres særegne, hellige karakter. Lidt efter lidt mistede de ærbødigheden for Gud og lod hånt om deres ærefulde stilling som hans folk. De følte sig tiltrukket af de hedenske kongers pomp og pragt og blev trætte af deres nøjsomme levevis. Stammerne blev skinsyge og misundelige på hinanden og svækkedes af indbyrdes stridigheder. Deres hedenske fjender var stadig en trussel for dem, og folket kom til det resultat, at de kun kunne bevare deres position mellem nationerne, hvis stammerne blev forenet under en stærk centralregering. Da de holdt op med at holde Guds lov, brød de sig heller ikke om at have deres guddommelige Konge som regent længere. Kravet om en konge blev stærkere og stærkere i hele det israelitiske folk.

Samuels vise og resultatrige ledelse af landet havde kun et sidste stykke i Josuas regering. Samuel var blevet indsat som dommer, profet og præst af Gud. Han arbejdede utrætteligt og uselvsk for fol-

kets ve og vel, og nationen blomstrede under hans vise ledelse. Der var blevet indført system og orden, den sande gudsyndelse vandt indpas igen, og utilfredsheden forstummede for en tid. Men da profeten blev ældre, så han sig nødsaget til at dele ansvaret for landets styrelse med andre og indsatte sine to sønner som sine assistenter. Samuel vedblev at varetage sine embedspligter i Rama, og de unge mænd blev sendt til Beersjeba for at dømme folket i nærheden af landets sydgrænse.

Samuel havde indsat sine sønner i dette embede med folkets fulde samtykke, men sønnerne viste sig ikke faderens tillid værdige. Herren lod Moses give folket et bestemt pålæg om, at Israels dommere skulle dømme retfærdigt, behandle enken og den faderløse korrekt og lade være med at tage imod bestikkelse. Men Samuels sønner »lod sig lede af egen fordel, tog imod bestikkelse og bøjede retten« Profetens sønner rettede sig ikke efter, hvad han havde forsøgt at indprente dem. De tog ikke ved lære af deres faders fine, uselviske eksempel. Advarselen til Eli havde ikke gjort det indtryk på Samuel, som den burde. Han havde ikke været bestemt nok over for sine sønner, og nu gav det sig udslag i deres karakter og deres opførsel.

[314]

Disse dommers uretfærdige embedsførelse gav anledning til megen utilfredshed, og nu fik folket et påskud til at forlange den forandring i landets styrelse, som de så længe havde ønsket i det stille. Da kom alle Israels ældste sammen og begav sig til Samuel i Rama og sagde til ham: »Se, du er blevet gammel, og dine sønner vandrer ikke i dit spor. Sæt derfor en konge over os til at dømme os, ligesom alle de andre folk har det!« Samuel fik intet at vide om sønnernes embedsmisbrug. Hvis han havde haft kendskab hertil, ville han have fjernet dem øjeblikkelig, men det var de ældste ikke interesseret i. Samuel var klar over, at deres virkelige motiv var utilfredshed og stolthed, og at de havde en ganske bestemt hensigt med deres krav. Der var ikke blevet rettet nogen beskyldning imod Samuel. Hele folket anerkendte hans ærlige og kloge styre, men den gamle profet betragtede deres krav som en personlig kritik og et direkte forsøg på at afsætte ham. Han afslørede dog ikke sine følelser og bebrejdede ikke folkets ældste, men bad til Herren og søgte hans vejledning alene.

Herren sagde til Samuel: »Ret dig i et og alt efter, hvad folkets siger, thi det er ikke dig, de vrager, men det er mig, de vrager som deres konge. Ganske som de har handlet imod mig, lige siden jeg førte dem ud af Ægypten, og indtil denne dag, idet de forlod mig og dyrkede andre guder, således handler de også imod dig.« Profeten fik en irettesættelse, fordi han græmmede sig over den behandling, folket gav ham personlig. Det var ikke ham, de havde været uærbødige over for, men Gud, som indsatte folkets ledere. Når mennesker foragter og forkaster Guds trofaste tjener, viser de ikke blot foragt for et menneske, men for Mesteren, som har sendt ham. Det er Guds ord, tilrettevisninger og vejledning, som ringeagtes, og hans myndighed, der tilsidesættes.

Israel oplevede sin største glansperiode, da de anerkendte Gud som deres konge og indså, at de love og den regeringsform, som han havde indført, langt overgik alle andre nationers. Moses havde sagt følgende til Israel med hensyn til Herrens bud: Thi det skal være Eders visdom og Eders kløgt i de andre folks øjne. Når de hører om alle disse anordninger, skal de sige: »Sandelig, det er et vist og klogt folk, dette store folk! « 5. Mos. 4, 6. Men hebræerne blev ikke det, som Gud havde ønsket, at de skulle blive, fordi de ikke holdt Guds lov, og nu gav de Guds regering skylden for alle de onder, som de havde nedkaldt over sig selv på grund af deres egen synd og dårskab. Så fuldstændigt havde synden blændet dem.

Herren havde forudsagt gennem sine profeter, at Israel ville blive regeret af en konge, men det er ikke ensbetydende med, at denne regeringsmåde var bedst for dem og i overensstemmelse med hans vilje. Han lod folket få deres vilje, fordi de ikke ville lade ham lede dem. Hoseas siger, at Gud gav dem en konge i sin vrede. Hos. 13, 11. Når menneskene absolut vil have deres vilje, og de enten undlader at bede Gud vejlede dem eller handler i strid med hans åbenbarede vilje, opfylder han ofte deres ønsker, for at de af egen bitter erfaring kan lære at indse deres tåbelighed og at angre deres synd. Det er farligt at lade sig lede af menneskelig stolthed og visdom. De ting, som menneskehjertet ønsker på trods af Guds vilje, viser sig i det lange løb at være til forbandelse i stedet for til velsignelse.

Det var Guds ønske, at folket skulle betragte ham som deres eneste lovgiver og hjælper. Når de mærkede, at de var afhængige af ham, ville de stadig blive draget nærmere til ham. Dette ville øve en

forædlende indflydelse over dem og sætte dem i stand til at udfylde deres ærefulde plads som hans ejendomsfolk. Når der derimod kom et menneske på tronen, ville folkets opmærksomhed blive ledet bort fra Gud. Så ville de få mere tillid til menneskelig styrke end til Guds magt, og kongens fejl ville lede dem i synd og skille nationen fra Gud.

Samuel fik besked på at opfylde folkets ønske, men han skulle samtidig lade dem forstå, at de havde pådraget sig Herrens mishag, og fortælle dem, hvad der ville blive følgen af at følge den kurs, de nu havde valgt. »Så forebragte Samuel folket, som krævede en konge af ham, alle Herrens ord.« Samuel fortalte dem uden omsvøb, hvilke byrder der ville blive pålagt dem, når de fik en konge, og påviste forskellen mellem de forholdsvis frie og gode kår, som de havde nu, og det åg, de ville komme til at leve under, når de havde fået en konge. Deres konge ville efterligne andre kongers pomp og pragt, og for at kunne gøre det ville det blive nødvendigt for ham at pålægge dem store, tunge byrder ved at lægge beslag på både deres arbejdskraft og deres ejendele. Han ville forlange, at de bedste af deres unge mænd skulle gøre tjeneste for ham. De ville blive sat til at passe hans vogne og heste og løbe foran ham. De skulle gøre tjeneste i hans hær, og de ville blive sat til at dyrke hans marker, høste hans afgrøder og lave hans krigsredskaber. Han ville tage Israels døtre til at koge og bage ved hoffet. Han ville give sine hoffolk det bedste af landet, som Herren selv havde givet folket. Han ville også tage de bedste af deres trælle og det bedste af deres kvæg »til sit eget arbejde«. Foruden alt dette ville kongen kræve en tiendedel af deres indtægter, enten i form af deres arbejdsudbytte eller jordens produkter. »I selv skal blive hans trælle,« sluttede profeten, »og når I da til den tid klager over Eders konge, som I har valgt Eder, så vil Herren ikke bønhøre Eder!« Når kongedømmet først var oprettet, kunne de ikke afskaffe det igen efter forgodtbefindende, selv om det voldte dem nok så store kvaler.

[315]

Men folket svarede: »Nej, en konge vil vi have over os, vi vil have det som alle de andre folk; vor konge skal dømme os og drage ud i spidsen for os og føre vore krige!«

Som alle de andre folk. Israelitterne var ikke klar over, at det var et særligt privilegium og en stor velsignelse for dem, at de ikke lignede de andre nationer i denne henseende. Gud havde udskilt

israelitterne fra alle andre folk og gjort dem til sit ejendomsfolk. Men uden at tage hensyn til denne store ære nærrede de et brændende ønske om at efterligne hedningerne ! Det folk, der bekender sig til at være Guds ejendomsfolk i dag, længes også efter at følge verdens sæder og skikke. Når de forlader Herren, bliver de mere og mere ivrige efter at opnå de fordele og æresbevisninger, som verden byder på. De kristne søger ustandselig at efterligne de mennesker, der tjener denne verdens gud. Mange hævder, at de har større muligheder for at øve indflydelse over de ugudelige, hvis de slutter sig sammen med verdslige mennesker og følger deres skikke. Men alle de, der gør det, afskærer forbindelsen med ham, som er deres styrke. Når de bliver verdens venner, bliver de Guds fjender. For at opnå verdslig ære ofrer de den ufattelige ære, som Gud har kaldet dem til, nemlig at forkynde hans guddomskraft, som kaldte dem fra mørket til sit underfulde lys. 1. Pet. 2, 9.

Samuel hørte på folket med dyb sorg, men Herren sagde til ham: »Ret dig efter dem og sæt en konge over dem!« Profeten havde gjort sin pligt. Han havde samvittighedsfuldt givet dem advarslen, og de havde forkastet den. Med tungt hjerte sendte han folket hjem. Da det var gjort, begyndte han at træffe forberedelser til den store forfatningsændring.

Samuels pletfrie vandel og uforbeholdne indvielse til Gud virkede som en konstant irettesættelse både på de egenkærlige præster og ældste og den stolte, sanselige, israelitiske menighed. Skønt han hverken omgav sig med pomp eller pragt, havde Himmelen sat sit stempel på hans arbejde. Verdens frelser ærede ham, og det var under hans ledelse, at han styrede den hebraiske nation. Men folket var blevet træt af hans fromhed og gudsfrygtighed. De foragtede den beskedne måde, han udøvede sin myndighed på, og forkastede ham for at få en konge til at herske over sig.

Kristi karakter er afspejlet i Samuel. Det var Frelserens rene liv, der vakte Satans vrede. Hans liv var verdens lys, og det afslørede den ondskab, som var skjult i menneskenes hjerte. Det var Kristi hellighed, der fik de heftigste lidenskaber hos de falske gudsbekendende til at blusse op. Kristus var ikke omgivet af jordisk rigdom og ære, men hans gerninger vidnede om, at han besad større magt end nogen jordisk fyrste. Jøderne ventede, at Messias skulle bryde undertrykkernes åg, men til trods herfor blev de ved med at begå de

synder, som var skyld i, at dette åg var blevet lagt på deres nakke. Hvis Kristus havde dækket over deres synder og rost dem for deres fromhed, ville de have valgt ham til konge, men de ville ikke finde sig i, at han frygtløst irettesatte dem for deres laster. De foragtede en person, hvis karakter var så fin, at godhed, renhed og hellighed beherskede den fuldstændig, og hvis eneste had gjaldt synden. Sådan har det været gennem hele verdens historie. Lyset fra Himmelen fordømmer alle dem, der ikke vil vandre i det. Hyklerne føler sig krænket over, at der findes mennesker, som lever et rent liv og hader synden. Det piner dem i en sådan grad, at de bliver Satans redskaber og begynder at plage og forfølge de trofaste. »Sådan skal også alle de, som vil leve et gudfrygtigt liv i Kristus Jesus, blive forfulgt.« 2. Tim. 3, 12.

[316]

Skønt det var forudsagt i profetierne, at Israel ville blive et kongedømme, forbeholdt Gud sig ret til at udpege Israels konge. Hebræerne viste stadig så megen respekt for Guds myndighed, at de overlod valget fuldstændig til ham. Valget faldt på Saul, en søn af Kisj, af Benjamins stamme.

Den vordende konge var netop i besiddelse af sådanne personlige egenskaber, som tilfredsstillede deres stolthed. »Ingen blandt israelitterne var smukkere end han.« 1. Sam. 9, 2. Han var statelig og smuk og ung - kort sagt: han var som født til at være konge. Selv om Sauls ydre var lydefrit, manglede han dog de værdifulde egenskaber, som er et kendemærke på sand visdom. Han havde ikke lært at beherske sine heftige lidenskaber, mens han var ganske ung, og havde aldrig erfaret den guddommelige nådes fornyende kraft.

Saul var søn af en mægtig og velhavende høvding, men til trods herfor hjalp han sin fader med at dyrke jorden og passe dyrene. Sådan var tidens jævne skikke. Da hans faders æsler engang var løbet ud i bjergene, tog Saul en karl med sig og gik ud for at lede efter dem. De ledte i tre dage uden resultat. Da de kom i nærheden af Rama, hvor Samuel boede, foreslog karlen, at de skulle spørge profeten, om han vidste, hvor deres dyr var. »Se, jeg har en kvart sekel sølv, den kan du give den Guds mand; så siger han os nok besked om det, vi går om,« sagde han. Sådan var tidens skik. Når man henvendte sig til en overordnet, gav man ham en lille gave som udtryk for sin ærbødighed.

Da de kom i nærheden af byen, mødte de nogle unge piger, det var på vej ud for at øse vand, og dem spurgte de, hvor seeren boede. Pigerne fortalte dem, at der netop skulle være gudstjeneste den dag, at profeten allerede var kommet, at der skulle ofres et slagtoffer »på offerhøjen« og at der bagefter skulle holdes offerfest. Der var indført store forandringer i Samuels embedstid. Da han modtog Guds kald første gang, var gudstjenesten bragt i miskredit. Der blev vist ringeagt for Herrens offergaver. 1. Sam. 2, 17. Men nu tjente folket Gud over hele landet og viste en levende interesse for gudstjenesten. Tabernakeltjenesten var ophørt, og man bragte derfor ofrene andre steder på dette tidspunkt. Man ofrede i præsternes og levitternes byer, hvor folket samledes for at blive undervist. Man bragte sædvanligvis ofrene på de højeste steder i disse byer; derfor kaldte man disse høje punkter offerhøje.

Saul mødte profeten selv i byens port. Gud havde åbenbaret for Samuel, at han ville møde Israels vordende konge på dette tidspunkt. Da de stod over for hinanden, sagde Herren til Samuel: »Se, der er den mand, om hvem jeg sagde til dig: Han skal herske over mit folk!« Da Saul sagde: »Vær så god at sige mig, hvor seerens hus er!« svarede Samuel: »Seeren - det er mig.« Samuel forsikrede nu Saul om, at de bortløbne dyr var fundet, og opfordrede ham til at blive i byen og overvære festen. Samtidig røbede han den store opgave, der ventede Saul i fremtiden. »Til hvem står alt Israels begær uden til dig og hele dit fædrenehushus?« Profetens ord greb hans tilhørers hjerte. Saul kunne ikke undgå at fatte lidt af meningen med dem, for hele nationen var opsat på at få en konge. Men til trods herfor svarede han ydmygt: »Er jeg ikke fra Benjamin, Israels mindste stamme? Og min slægt er den ringeste af alle Benjamins stammes slægter. Hvor kan du da tale således til mig?«

Samuel førte nu den fremmede til gildesalen, hvor byens ledende mænd var samlet. På profetens befaling gav man Saul hæderspladsen, og under måltidet gav man ham også det bedste af maden. Da offerfesten var forbi, tog Samuel sin gæst med hjem, og på husets tag talte han fortroligt med ham og fremhævede de store principper, som dannede grundlaget for Israels regering, og forsøgte at give ham en vis forberedelse til hans høje stilling.

Da Saul drog af sted tidligt den næste morgen, gik profeten med ham. Da de var kommet til udkanten af byen, sagde han, at

tjeneren skulle gå i forvejen. Derefter bød han Saul blive stående for at modtage et budskab fra Gud. Da tog Samuel olieflasken og udgød olien over hans hoved, kyssede ham og sagde: »Har Herren ikke salvet dig til fyrste over sit folk Israel?« Som bevis på, at dette var sket med Guds billigelse, fortalte Samuel, hvad Saul ville komme ud for på hjemvejen, og forsikrede ham om, at Guds Ånd ville gøre ham skikket til den opgave, der ventede ham. Profeten sagde, at Herrens Ånd ville overvælde Saul, og fortsatte: »Og du skal blive til et andet menneske. Når disse tegn indtræffer for dig, kan du trygt gøre, hvad der falder for; thi Gud er med dig.«

[317]

Da Samuel gik videre, gik alt det, profeten havde sagt, i opfyldelse. I nærheden af Benjamins grænse fik han at vide, at de bortløbne dyr var fundet. Ved Taboregen mødte han tre mand, der var på vej til Betel for at tilbede Gud. Den ene bar tre kid, som han skulle op at ofre, den anden tre brødkager og den tredje en dunk vin til offerfesten. De hilste på Saul, som det var skik, og gav ham to af de tre brødkager. I sin egen by Gibeon ville han møde en flok profeter, som kom ned fra »offerhøjen« og sang Guds pris til harpers, paukers, fløjters og citres klang. Da Saul kom hen i nærheden af dem, kom Guds Ånd også over ham, og han sluttede sig til deres lovsang og profeterede sammen med dem. Han talte med en sådan veltalenhed og visdom og deltog i deres gudstjeneste med en sådan alvor, at de, der havde kendt ham fra tidligere tid, forbavset spurgte: »Hvad går der af Kisjs søn? Er også Saul iblandt profeterne?«

Helligånden fremkaldte en stor forandring hos Saul, da han tilbad sammen med profeterne. Den guddommelige renheds og helligheds lys fordrev mørket i det uigenfødte hjerte. Han så sig selv, som han tog sig ud i Guds øjne. Han så hellighedens skønhed. Nu skulle han tage kampen op med synden og Satan, og Gud gjorde det klart for ham, at han var nødt til at hente al sin styrke hos Gud i denne kamp. Han fik indblik i frelsesplanen, som han hidtil kun havde haft en mangelfuld forståelse af. Herren skænkede ham mod og visdom til at bestride sit høje embede. Han åbenbarede styrkens og nådens væld for ham og satte ham i stand til at se Guds krav og sin egen pligt.

Nationen vidste ikke, at Saul var blevet salvet til konge. Det valg, Gud havde truffet, skulle bekendtgøres offentligt ved lodtrækning. Samuel stævnede derfor folket sammen i Mizpa. Derefter bad man

om Guds vejledning, og da det var gjort, gik man over til den højtidelige lodkastning. Forsamlingen ventede tavs på udfaldet. Loddet ramte først en bestemt stamme, så en bestemt slægt og endelig en bestemt familie. Til sidst faldt loddet på Saul, Kisjs søn, men Saul var ikke til stede. Tanken om det store ansvar, der snart ville blive lagt på ham, overvældede ham i den grad, at han havde skjult sig. Der blev sendt bud efter ham, og da han kom, så forsamlingen med stolthed og tilfredshed, at han havde en majestætisk holdning og et ædelt udseende, og at han var »et hoved højere end alt folket«. Selv Samuel udbrød, da han forestillede Saul for folket: »Ser I ham, Herren har udvalgt? Hans lige findes ikke i alt folket!« Som svar brød hele folket ud i et langt, højt jubelskrig og råbte: »Kongen leve!«

Derpå fremsagde Samuel kongedømmets ret for folket og gjorde rede for de principper, der dannede grundlaget for kongedømmet. Kongen skulle ikke være enevældig, men skulle underkaste sig den Allershøjestes vilje. Samuels tale blev optegnet i en bog, der indeholdt bestemmelser om fyrstens rettigheder og folkets privilegier. Selv om folket havde ladet hånt om Samuels advarsel, søgte den trofaste profet så vidt muligt at værne deres frihed, da de havde tvunget ham til at føje dem.

Skønt folket som helhed anerkendte Saul som konge, var der en stor gruppe som var imod hans udvælgelse. De fandt, at det var en hån imod dem, at kongen skulle være af Benjamins stamme, som var den mindste stamme i Israel, mens både Juda og Efraim, som var de største og stærkeste stammer, blev forbigået. De ville ikke love Saul troskab og nægtede at bringe ham den sædvanlige hyldingsgave. Det var de mennesker, der havde været mest ivrige efter at få en konge, som nu nægtede at anerkende den mand, som Gud havde valgt. Hvert parti havde sin kandidat, som de gerne så bestige tronen, og adskillige af folkets ledere ønskede selv at blive konge. Mange var opfyldt af misundelse og skinsyge. Deres motiver var stolthed og ærgerrighed, og nu blev de skuffede og misfornøjede.

Saul ville ikke tage imod kongeværdigheden under disse omstændigheder. Han lod Samuel styre landet som tidligere og rejste hjem til Gibeon. Han blev ledsaget af en skare mænd, som var klar over, at han var valgt af Gud, og var fast besluttet på at støtte ham. Men han gjorde ingen forsøg på at hævde sin ret til tronen med magt.

I sit hjem i Benjamins bjerge arbejdede han stille og roligt som landmand og overlod til Gud at indsætte ham i hans høje embede.

Kort efter at Saul var blevet udråbt til konge, gjorde ammonitterne under ledelse af deres konge Nahasj indfald i det landområde, som tilhørte stammerne øst for Jordan, og truede byen Jabesj i Gilead. Indbyggerne her forsøgte at opnå fred ved at tilbyde at betale skat til ammonitterne. Dette ville den grusomme konge kun gå med til på den betingelse, at han fik lov til at stikke det højre øje ud på alle byens indbyggere til et evigt vidnesbyrd om sin magt.

[318]

Indbyggerne i den belejrede by bad om syv dages frist. Ammonitterne tilstod dem det ud fra den betragtning, at deres sejr derved ville blive så meget større. Der blev straks sendt sendebud af sted fra Jabesj for at bede stammerne vest for Jordan om hjælp. De forebragte indbyggerne i Gibeasagen, og disse blev grebet af stor rædsel. Da Saul kom hjem fra marken om aftenen med sine okser, hørte han folket græde højlydt og var straks klar over, at der var sket en eller andet stor ulykke. Han sagde: »Hvad er der i vejen med folket, siden det græder?« Da han hørte fjendernes grusomme krav, vakttes alle hans slumrende kræfter. Da Saul hørte det, overvældede Guds Ånd ham Så tog han et spand okser og sønderhuggede dem, sendte folk ud med stykkerne i hele Israels land og lod sige: »Hvis nogen ikke følger Saul og Samuel, skal der handles således med hans okser!«

330.000 mand samledes på Bezeksletten under Sauls kommando. Der blev omgående sendt folk til den belejrede by med den meddelelse, at indbyggerne kunne vente hjælp dagen efter - netop da de skulle overgive sig til ammonitterne. Saul og hans hær satte i ilmarsch over Jordan i nattens løb og ankom til Jabesj ved »morgenvagten«. Han delte sin hær i tre afdelinger, ligesom Gideon havde gjort, og kastede sig over ammonitternes lejr i den tidlige morgenstund, hvor de intetanende fjender var mindst forberedt til slag. Der opstod panik i deres lejr, og de blev fuldstændig slået. »De, som undslap, splittedes til alle sider, så ikke to og to blev sammen.«

Folket beundrede Sauls hurtighed og taperhed og den glimrende måde, han havde anført den store hær på. Det var netop disse egenskaber, israelitterne ventede at finde hos en konge, så de kunne stå mål med andre nationer. De anerkendte nu Saul som deres konge og gav mennesker hele æren for sejren. De tog ikke i betragtning,

at alle deres anstrengelser ville have været forgæves, hvis Gud ikke havde føjet sin velsignelse til. I sejrusrusen var der nogle, der foreslog, at man skulle dræbe dem, der havde nægtet at anerkende Sauls myndighed fra begyndelsen, men kongen greb ind og sagde: »I dag skal ingen slås ihjel; thi i dag har Herren givet Israel sejr!« Disse ord vidnede om den karakterforandring, der havde fundet sted hos Saul. Han gav Gud æren i stedet for at tage den selv og tilgav i stedet for at hævne sig. En sådan indstilling er et umiskendeligt vidnesbyrd om, at hjertet er fyldt af Guds nåde.

Samuel stillede nu det forslag, at hele folket skulle drage til Gilgal for at stadfæste Sauls udvælgelse til konge. Det gjorde de, og »de bragte takofre der for Herrens åsyn. Og Saul og alle Israels mænd var højlig glade«.

Israels første lejr i det forjættede land lå i Gilgal. Det var her, Josua på Guds befaling rejste tolv sten til minde om den mirakuløse overgang over Jordan. Her blev omskærelsen genindført. Her holdt de den første påske efter frafaldet i Kadesj og efter ørkenvandringen. Her ophørte mannaen. Her åbenbarede fyrsten over Herrens hær sig som Israels hæres øverstbefalende. Det var herfra, de marcherede imod Jeriko og Aj, da de erobrede disse byer. Her blev Akan straffet for sin synd, og det var på dette sted, at de sluttede pagt med gibeonitterne til deres egen skade, fordi de ikke bad om Guds vejledning. Nu stod Samuel og Saul på denne slette, der var så rig på minder, og da hyldestråbene til kongen havde forstummet, tog den gamle profet afsked som nationens leder.

Se, sagde han, jeg har føjet Eder i alt, hvad I har bedt mig om, og sat en konge over Eder. Se, nu færdes kongen for Eders ansigt; jeg er gammel og grå; men jeg har færdedes for Eders ansigt fra min ungdom indtil i dag. Se, her står jeg; vendt imod mig i Herrens og hans Salvedes påhør! Hvis okse har jeg taget? Hvis æsel har jeg taget? Hvem har jeg undertrykt? Hvem har jeg gjort uret? Af hvem har jeg taget gave og derfor lukket øjnene? I så fald vil jeg give Eder erstatning! Med een røst svarede folket: Du har ikke undertrykt os eller gjort os uret eller taget noget fra nogen.

Samuel søgte ikke at retfærdiggøre sig selv. Han havde tidligere understreget de principper, som både konge og folk skulle leve efter, og nu henviste han til sit eget eksempel for at give sine ord yderligere vægt. Han havde været knyttet til Guds værk lige fra barndommen,

og i hele sit lange liv havde han kun haft eet for øje Guds ære og Israels bedste.

Før Israel kunne gøre sig håb om fremgang, måtte de angre deres synd over for Gud. Synden havde bevirket, at de havde mistet troen på Gud. Det stod dem heller ikke længere klart, at han havde både magt og visdom til at styre deres rige. De havde mistet tilliden til, at han kunne forsvare sin sag. De kunne ikke opnå virkelig fred, før de havde indset og bekendt den synd, som de havde begået. De havde sagt, at de ønskede at få en konge til at dømme dem og drage ud i spidsen for dem og føre deres krige. Samuel gennemgik nu Israels historie fra den dag, Gud førte dem ud af Ægypten. Herren, kongernes Konge, var draget ud i spidsen for dem og havde ført deres krige. De var ofte bukket under for deres fjender på grund af deres synder, men så snart de holdt op med at synde, sendte Gud dem i sin nåde en befrier. Herren sendte dem Gideon og Barak og »Jefta og Samuel; og friede Eder af Eders fjenders hånd rundt om, så I kunne bo i tryghed«. Da de så faren true dem, sagde de: »Nej, en konge skal herske over os - uagtet Herren Eders Gud var Eders konge!«

» Træd nu frem« fortsatte Samuel, »og se den vældige gerning, Herren vil øve for Eders øjne! Har vi ikke hvedehøst nu? Men jeg vil råbe til Herren, at han skal sende torden og regn, for at I kan kende og se, at det i Herrens øjne var en stor brøde, I begik, da I krævede en konge!« Derpå råbte Samuel til Herren, og Herren sendte samme dag torden og regn. I Østen faldt der ikke regn under hvedehøsten, som indtraf i maj og juni. Himmelen var skyfri, og luften var ren og mild. Hele forsamlingen blev grebet af frygt, fordi der brød et så heftigt uvejr løs på denne årstid, og folket bekendte ydmygt den synd, de havde begået: »Bed for dine trælle til Herren din Gud, at vi ikke skal dø, fordi vi til vore andre synder har føjet den brøde at kræve en konge!«

Samuel forlod ikke folket, mens de var modløse og nedslåede, for hvis han havde gjort det, ville ethvert forsøg på at fremkalde en forandring til det bedre have været forgæves. Så ville Satan have fået dem til at betragte Gud som hård og streng, og de ville være blevet udsat for et utal af fristelser. Gud er barmhjertig og er altid villig til at vise sit folk nåde, når de beslutter sig til at adlyde hans røst. Gud sagde til folket gennem sin tjener: »Frygt ikke ! Vel har I

øvet al den synd; men vend Eder nu ikke fra Herren, tjen ham af hele Eders hjerte og vend Eder ikke til dem, som er tomhed og hverken kan hjælpe eller frelse, fordi de er tomhed. Thi for sit store navns skyld vil Herren ikke forstøde sit folk.«

Samuel sagde intet om den foragt, som folket havde vist ham. Han bebrejdede dem ikke, fordi de kun gav ham utak for hans lange og hengivne indsats for deres skyld. Derimod forsikrede han dem om, at han fortsat ville nære en levende interesse for dem. »Det være også langt fra mig at synde mod Herren og høre op med at bede for Eder; jeg vil også vise Eder den gode og rette vej; men frygt Herren og tjen ham oprigtigt af hele Eders hjerte; thi se, hvor store ting han gjorde imod Eder! Men hvis I handler ilde, skal både I og Eders konge gå til grunde!«

[320]

Kapitel 60—Sauls formastelse

Da hele folket havde været samlet i Gilgal, opløste Saul den hær, der var mødt frem på hans opfordring for at kæmpe imod ammonitterne. Han beholdt kun 2000 mand i Mikmas og lod 1000 mand blive hos Jonatan i Gibeaa. Heri begik Saul en stor fejl. Hæren var fyldt med håb og mod efter sejren, og hvis Saul var draget imod Israels øvrige fjender med det samme kunne han have slået et afgørende slag for nationens frihed.

Israels krigeriske naboer, filisterne, forholdt sig derimod ikke passive. De beholdt stadig nogle bjergfæstninger i Israels land efter nederlaget ved Eben-Ezer, og nu satte de sig fast i landets hjerte. Filisterne var israelitterne langt overlegne både med hensyn til våben og udrustning. I alle de år, Israel stod under dem, forsøgte de at underbygge deres magt ved at forbyde israelitterne at arbejde som smede, for at de ikke skulle lave våben. Efter fredsslutningen måtte hebræerne fortsat drage ned til filisternes garnisoner for at få udført deres smedearbejde. Israelitterne havde i stor udstrækning forsømt at anskaffe sig våben. Det skyldtes dels, at de elskede magelighed, dels at de havde mistet kampånden under den lange undertrykkelse. Man brugte buer og slynger som våben, og israelitterne kunne godt have anskaffet sig disse redskaber, men Saul og Jonathan var de eneste, der havde spyd og sværd.

Der blev ikke gjort forsøg på at besejre filisterne før i Sauls andet regeringsår. Kongens søn, Jonatan, rettede det første slag imod dem ved at angribe dem og erobre garnisonen i Geba. I deres forbitrelse over dette nederlag traf filisterne forberedelse til at foretage et lynangreb på Israel. Saul gav nu signal til mobilisering ved at støde i hornet i hele landet og sammenkaldte alle de våbenføre mænd, indbefattet stammerne på den anden side af Jordan, i Gilgal. Israelitterne mødte omgående frem.

Filisterne havde samlet en vældig hær i Mikmas. De havde »3000 stridsvogne, 6000 ryttere og fodfolk så talrigt som sandet ved havets bred«. Da Saul og hans hær i Gilgal hørte dette, blev israelitterne

rædselsslagne ved tanken om de vældige styrker, som de skulle kæmpe imod. De var ikke forberedt til kamp, og mange af dem var så bange, at de ikke turde drage i krig. Nogle af dem gik over Jordan, mens andre skjulte sig i de huler, jordhuller og klipperevner, som egnen var så rig på. Da slaget nærmede sig, blev der flere og flere desertører og de, der blev tilbage, var fyldt med bange anelser.

Da Saul blev salvet til konge over Israel, havde Samuel givet ham nøje besked på, hvad han skulle gøre, når dette øjeblik kom. »Du skal gå i forvejen ned til Gilgal,« sagde profeten, »så kommer jeg ned til dig for at bringe brændofre og ofre takofre. Syv dage skal du vente, til jeg kommer og kundgør dig, hvad du skal gøre!« 1. Sam. 10, 8.

[321] Saul ventede dag efter dag, men gjorde sig ingen målbevidste anstrengelser for at opmuntre folket og tilskynde dem til at vise tillid til Gud. Inden udløbet af den fastsatte tidsfrist blev Saul utålmodig over, at det varede så længe, før Samuel kom, og lod sig overvælde af modløshed på grund af sin vanskelige stilling. Han skulle have benyttet ventetiden til at forberede folket til den gudstjeneste, som Samuel kom for at holde, men i stedet for nærrede han vantro og ængstelse. Det var uhyre vigtigt, at man bragte ofre, når man trådte frem for Guds åsyn, og Gud forlangte, at hans folk skulle ransage deres hjerte og angre deres synd, før han ville tage imod deres offergave og velsigne deres forsøg på at besejre fjenden. Saul var imidlertid blevet utålmodig, og folket ventede, at den mand, som de havde valgt til konge, skulle gå i spidsen for dem og vejlede dem. De tænkte slet ikke på at bede Gud om hjælp.

Herren havde dog stadig omsorg for dem og ville ikke udsætte dem for de ulykker, som havde været uundgåelige, hvis de skulle have stolet på kødets svage arm alene. Han bragte dem i vanskeligheder for at få dem til at indse, hvor tåbeligt det er at stole på mennesker, og for at få dem til at forstå, at han er deres eneste tilflugt. Nu skulle Saul stå sin prøve. Nu skulle det vise sig, om han ville stole på Gud og vente tålmodigt, som Gud havde befalet, og om Gud kunne betro ham ledelsen af folket i vanskelige situationer, eller om han ville vakle og derved vise sig uværdig til det hellige ansvar, som han havde fået betroet. Spørgsmålet var, om den konge, som Israel havde valgt, ville rette sig efter kongernes Konge. Ville

han henvise sine ængstelige soldater til ham, der altid er i stand til at hjælpe og udfri?

Saul blev mere og mere utålmodig over, at Samuel ikke kom, og gav profetens fravær skylden for, at soldaterne var modløse og deserterede. Da det aftalte tidspunkt var inde, var Guds profet endnu ikke kommet. Gud havde med vilje opholdt sin tjener. Nu kunne Saul ikke beherske sit urolige, impulsive temperament længer. Han følte, at der måtte gøres noget for at berolige de ængstelige soldater og besluttede at sammenkalde folket til gudstjeneste og sikre sig Guds hjælp ved at ofre. Gud havde sagt, at kun de mennesker, som var specielt indviet til denne gerning, måtte ofre til ham. Men Saul sagde: »Bring brændofferet og takofrene hen til mig!« I fuld udrustning gik han nu hen til alteret og ofrede til Gud. »Men lige som han var færdig med at ofre brændofferet, se, da kom Samuel, og Saul gik ham i møde for at hilse på ham.« Samuel så øjeblikkelig, at Saul havde trodset den befaling, han havde fået. Herren havde sagt ved sin profet, at han ville åbenbare, hvad Israel skulle gøre i denne krisetime. Hvis Saul havde opfyldt de betingelser, som Gud havde stillet for at hjælpe Israel, ville Herren have befriet dem på en vidunderlig måde ved hjælp af de få soldater, som var kongen tro. Men Saul var så godt tilfreds med sig selv og det, han havde gjort, at han gik profeten i møde i den tro, at han ville få ros.

Samuels ansigt var præget af uro og bekymring, men da han spurgte: »Hvad har du gjort!« undskyldte Saul sin formastelige handlemåde. Han sagde: »Jeg så, at folket spredte sig og forlod mig, men du kom ikke til den fastsatte tid, og filisterne samlede sig ved Mikmas; så tænkte jeg: Nu drager filisterne ned til Gilgal imod mig, og jeg har endnu ikke vundet Herrens gunst; da tog jeg mod til mig og bragte brændofferet!«

Samuel sagde til Saul: Tåbeligt har du handlet. Hvis du havde holdt den befaling, Herren din Gud gav dig, ville Herren nu have grundfæstet dit herredømme over Israel til evig tid; men nu skal dit kongedømme ikke bestå. Herren har udsøgt sig en mand efter sit hjerte, og ham har Herren kaldet til fyrste over sit folk Derpå brød Samuel op og gik bort fra Gilgal.

Enten kunne Israel ikke være Guds folk længer, eller også skulle det princip, der dannede grundlaget for kongedømmet, holdes i hævd. I det sidste tilfælde skulle nationen styres af Gud. Hvis den

[322]

israelitiske nation ville anerkende, at den tilhørte Herren, og hvis israelitterne ville lade Guds vilje komme i første række og de menneskelige og jordiske ønsker i anden række, ville Gud fortsat være Israels regent. Gud ville forsvare konge og folk lige så længe, som de underordnede sig ham. Men en israelitisk konge ville aldrig få lykken med sig, hvis han ikke anerkendte Guds overhøjhed i alle henseender. Hvis Saul havde taget hensyn til Guds krav i denne krisetime, kunne Gud have gennemført sin vilje ved hjælp af kongen. Men denne begik en stor fejl og viste sig derved uegnet til at styre folket som Guds viceregent. Han ville føre Israel på afveje og tage mere hensyn til sin egen end til Guds vilje. Hvis Saul havde været tro imod Gud, ville hans herredømme være blevet grundfæstet til evig tid, men han svigtede, og derfor var Gud nødt til at gennemføre sine planer ved hjælp af et andet menneske. Der var ikke andet at gøre end at betro ansvaret for Israel til et menneske, der ville regere folket i overensstemmelse med Himmels vilje.

Vi har ingen anelse om, hvor meget der står på spil, når Gud sætter os mennesker på prøve. Vi kan kun føle os trygge, når vi viser ubetinget lydighed imod Guds ord. Gud opfylder kun sine løfter, hvis vi viser tro og lydighed, og når vi ikke retter os efter hans befalinger, går vi glip af de rige velsignelser, som er lovet os i skriften. Vi bør hverken følge vore indskydelser eller fæste vor lid til menneskers dømmekraft. Vi bør spørge, hvad der er Guds åbenbarede vilje, og efterkomme hans udtrykkelige befalinger uden hensyn til omstændighederne. Gud skal nok tage ansvaret for udfaldet. Hvis vi retter os trofast efter Guds ord, kan vi i krisens stund bevise over for mennesker og engle, at Herren kan stole på os, og at vi vil gøre hans vilje, ære hans navn og være til velsignelse for hans folk selv under vanskelige forhold.

Saul havde pådraget sig Guds mishag, men til trods herfor ydmygede han sig ikke. Han søgte at råde bod på sin mangel på gudsfrygt ved at udføre de religiøse ceremonier med stor nidkærhed. Saul var ikke uvidende om, at Israel led nederlag, da Hofni og Pinehas bar Guds ark ind i lejren, men til trods herfor besluttede han at sende bud efter den hellige kiste og den ansvarshavende præst. Han håbede, at det på denne måde ville lykkes ham at indgyde folket tillid, samle hæren og optage kampen med filisterne. Det var hans plan at bryde

forbindelsen med Samuel for at blive fri for hans uvelkomne kritik og irettesættelse.

Gud havde skænket Saul Helligånden for at give ham indsigt og blødgøre hans hjerte. Guds profet havde trofast vejledt og irettesat ham, men alligevel handlede han formasteligt. Israels første konge er et sørgeligt eksempel på, hvor stor magt de forkerte vaner har, som et menneske tillægger sig i sin pure ungdom. Saul elskede og frygtede ikke Gud som ung, og fordi hans heftige natur ikke var blevet besejret på et tidligt tidspunkt, var den altid parat til at gøre oprør imod Guds myndighed. De mennesker, som nærer en hellig ærbødighed for Guds vilje i deres ungdom, og som gør deres pligt med troskab, er skikkede til at varetage større ansvar senere i livet. Men et menneske kan ikke i årevis misbruge de evner, som Gud har givet det, for så pludselig at vende fuldstændig om. Det er forkert at tro, at man kan misbruge sine evner igennem flere år, uden at de tager skade.

Sauls forsøg på at sætte mod i folket var forgæves. Han havde kun 600 mand tilbage og forlod nu Gilgal og trak sig tilbage til fæstningen Geba, som for kort tid siden var blevet erobret fra filisterne. Denne fæstning lå syd for en dyb, øde dalsænkning eller slugt nogle få kilometer nord for det sted, hvor Jerusalem ligger. Filisterhæren havde slået lejr i Mikmas, som lå nord for den samme slugt, og herfra drog deres soldater ud i forskellige retninger for at plyndre landet.

Gud tillod, at tingene tog denne vending, for at straffe Saul for hans synd og lære folket ydmyghed og tro. Herren ville ikke lade Saul få den ære at besejre filisterne, fordi han havde begået den formastelige synd at ofre. Han valgte derimod kongens gudfrygtige søn, Jonatan, til at befri Israel. Efter en guddommelig tilskyndelse foreslog Jonatan sin våbendrager, at de i al hemmelighed skulle angribe fjendens lejr. »Måske vil Herren stå os bi,« sagde han, »thi intet hindrer Herren i at give sejr, enten der er mange eller få!«

Våbendrageren, der også var en troens og bønnens mand, gik ind på planen, og de forlod nu lejren i al hemmelighed, for at man ikke skulle forhindre dem i deres forehavende. Da de havde bedt en alvorlig bøn til ham, der havde været deres fædres anfører, enedes de om at lade et bestemt tegn være afgørende for deres taktik. Derpå gik de ned i den slugt, der skilte de to hære, og listede lydløst fremad i skyggen af klippen og delvis skjult af de højereliggende partier

i slugten. Da de kom i nærheden af filisternes fæstning, opdagede fjenderne dem og råbte hånende: »Se, der kommer nogle hebræere krybende ud af de jordhuller, de har skjult sig i!« De udfordrede dem nu med ordene: »Kom op til os, så skal vi lære jer!« Dermed mente de, at de ville straffe de to israelitter for deres dristighed.

[323] Det var netop denne udfordring, Jonatan og hans våbendrager var blevet enige om at betragte som tegnet på, at Herren ville lade deres forehavende lykkes. De to krigere benyttede nu en hemmelig og vanskelig sti, hvor de var skjult for filisterne, og klatrede op til toppen af den klippe, som var blevet anset for at være ubestigelig og derfor var næsten ubevogtet. På den måde trængte de ind i fjendens lejr og dræbte vagtposterne, der blev så overvældede af forbavselse og frygt, at de ikke gjorde modstand.

Himmelske engle beskyttede Jonatan og hans ledsager, engle kæmpede ved deres side, og filisterne blev slået. Jorden rystede, som om der var en stor hær med ryttere og vogne på vej. Jonatan forstod, at det var et tegn på Guds hjælp, og selv filisterne var klar over, at Gud var i færd med at gribe ind for at befri Israel. Både hæren på slagmarken og i garnisonen blev grebet af frygt. I forvirringen begyndte filisterne at dræbe hinanden, fordi de antog deres egne soldater for fjender. Kort efter kunne slagtummelen høres i israelitternes lejr. Kongens vagtposter indberettede, at der var opstået forvirring blandt filisterne, og at der blev gjort indhug i deres hær. Hebræerne troede, at alle deres soldater var hjemme i lejren, men da de undersøgte sagen, viste det sig, at Jonatan og hans våbendrager var borte. Da Saul så, at filisterne blev slået tilbage, drog han imod fjenden med sin hær. De hebræere, som var gået over til fjenden, svigtede nu filisterne. Desuden kom der et stort antal israelitter ud fra deres skjulesteder, og mens filisterne flygtede, gjorde Sauls hær et frygteligt indhug i dem.

Kongen var fast besluttet på at udnytte situationen til det yderste og forbød i sin overilelse soldaterne at spise mere den dag. Han understregede sin befaling med denne højtidelige ed: »Forbandet være hver den, som nyder noget før aften, før jeg får taget hævn over mine fjender!« Sejren var allerede sikret uden Sauls viden og medvirken, men han håbede at kunne udmærke sig ved at udslette den besejrede hær fuldstændig. Det var Sauls ærgerrighed, der tilskyndede ham til at forbyde folket at spise. Dette forbud viste, at

kongen ikke tog hensyn til folkets tarv, når dette kom på tværs af hans higen efter selvophøjelse. Saul understregede sit forbud med en ed og tilkendegav derved, at han både var ubesindig og uærbødig. Selve edens ordlyd viser, at Saul søgte at ære sig selv i stedet for at ære Gud. Han sagde ikke: »Før Herren får taget hævn over sine fjender,« men »før jeg får taget hævn over mine fjender.«

Forbudet resulterede i, at folket overtrådte Guds bud. De havde kæmpet hele dagen og var udmattede af sult. Da forbudet var udløbet, kastede de sig over byttet og spiste kødet med blodet i og overtrådte derved forbudet imod at spise blod.

Jonatan havde ikke hørt kongens befaling og kom i dagens løb til at overtræde forbudet ved at spise lidt honning, mens han var på vej gennem en skov. Dette fik Saul at vide om aftenen. Han havde udstedt dødsstraf for at overtræde forbudet imod at spise. Jonatan havde ikke syndet med vilje, og Gud havde reddet hans liv ved et mirakel og befriet Israel ved hans hjælp, men til trods herfor sagde kongen, at straffen skulle fuldbyrdes. Hvis Saul havde skånet sin søns liv, ville han dermed have indrømmet, at han syndede, da han aflagde sit overlede løfte, og dette ville have såret hans stolthed. Han udtalte nu de frygtelige ord: »Gud ramme mig både med det ene og det andet! Du skal visselig dø, Jonatan!«

Saul kunne ikke tage æren for sejren, men han håbede at blive æret for sin faste beslutning om at holde sin ed. Selv om det skulle koste hans søns liv, ville han gøre det klart for sine undersåtter, at kongens ord skulle adlydes. Det var ikke så længe, siden Saul havde dristet sig til at forrette præstetjeneste i Gilgal på trods af Guds befaling. Da Samuel irettesatte ham, retfærdiggjorde han hårdnakket sig selv. Men ved denne lejlighed, hvor hans egen befaling blev tilsidesat - den var endda ganske urimelig og var blevet overtrådt af vanvare - dømte kongen sin egen søn til døden.

Folket ville dog ikke gå med til dommens fuldbyrdelse. De trodsede kongens vrede og sagde: »Skal Jonatan dø, han, som har vundet Israel denne store sejr? Det være langt fra! Så sandt Herren lever, ikke et hår skal krummes på hans hoved; thi med Guds hjælp vandt han sejr i dag!« Den stolte monark vovede ikke at tilsidesætte folkets enstemmige dom, og Jonatans liv blev reddet.

Saul kunne ikke undgå at se, at både folket og Herren foretrak hans søn fremfor ham selv. Jonatans redning var en alvorlig

[324] irettesættelse til kongen for hans overilede beslutning. Han havde en forudelse om, at hans forbandelser ville falde tilbage på ham selv. Han standsede krigen mod filisterne og vendte misfornøjet og tungsindig hjem.

De mennesker, der er mest ivrige efter at retfærdiggøre sig selv og undskylde deres egen synd, fælder ofte den hårdeste dom over andre. Mange pådrager sig Herrens mishag ligesom Saul, men vil ikke lade sig vejlede og foragter ethvert forsøg på irettesættelse. Selv når de er blevet klar over, at Herren ikke længer er med dem, nægter de at indrømme, at de selv har været skyld i deres vanskeligheder. De er stolte og pralende og dømmes og irettesætter ubarmhertigt andre, som er bedre end de selv. Sådanne selvbestaltede dommere burde tænke over Kristi ord: »Thi den dom, I dømmes med, med den skal I selv dømmes, og det mål, I måler med, med det skal I selv få tilmålt.« Matt. 7, 1-2.

Det sker ofte, at mennesker, der søger at ophøje sig selv, får tildelt en stilling, hvor de får anledning til at vise deres sande karakter. Det var tilfældet med Saul. Hans handlemåde overbeviste folket om, at kongelig ære og myndighed betød mere for ham end retfærdighed, nåde og godhed. På den måde kom folket til at indse, at de havde båret sig forkert ad, da de forkastede den styreform, som Gud havde givet dem. De havde erstattet deres gudfrygtige profet, hvis bønner havde været til velsignelse for dem, med en konge, der i sin fanatiske blindhed nedkaldte en forbandelse over dem.

Hvis israelitterne ikke havde grebet ind for at redde Jonatans liv, ville deres befrier være blevet dræbt på kongens befaling. Det må have været med blandede følelser, at folket fulgte Saul fra den dag! Det var en bitter tanke, at de selv havde bidraget til, at han kom på tronen. Herren finder sig i menneskenes selvrådighed længe og giver dem alle sammen anledning til at indse deres synder og afstå fra dem, men selv om det ser ud, som om han er med dem, der viser foragt for hans vilje og lader hånt om hans advarsler, vil han til sin tid afsløre deres dårskab.

[325]

Kapitel 61—Saul forkastes

Saul bestod ikke trosprøven i den kritiske situation i Gilgal, hvor han vanærede gudstjenesten, men han havde endnu ikke voldt ubodelig skade, og Herren ville give ham endnu en anledning, så han kunne lære at stole ubetinget på hans ord og at adlyde hans befalinger.

Da profeten irettesatte Saul i Gilgal, kunne han ikke selv indse, at han havde begået en stor synd. Han følte, at han var blevet uretfærdigt behandlet, og forsøgte at retfærdiggøre sin handlemåde og at undskylde sine fejl. Fra det øjeblik havde han ikke ret megen forbindelse med profeten mere. Samuel elskede Saul som sin egen søn, og den iltre og temperamentsfulde Saul havde holdt profeten højt i ære. Men Saul var blevet fornærmet over Samuels irettesættelse og søgte så vidt muligt at undgå ham.

Nu lod Herren sin tjener overbringe Saul et nyt budskab. Hvis han ville være lydige, kunne han endnu nå at vise sin vilje til at tjene Gud af et udelt hjerte og bevidne, at han var værdig til at lede Israel. Samuel opsøgte kongen og overbragte ham budskabet fra Herren. For at kongen skulle forstå, at det havde stor betydning at efterkomme denne befaling, sagde Samuel udtrykkeligt, at Herren havde sendt ham, og at han talte med samme myndighed, som da han salvede Saul til konge. Profeten sagde: »Så siger herskerens Herre: Jeg vil straffe Amalek for, hvad de gjorde mod Israel, da de stillede sig i vejen for det på vandringen op fra Ægypten. Drag derfor hen og slå Amalek og læg band på dem og på alt, hvad der tilhører dem; skån dem ikke, men dræb både mænd og kvinder, børn og diende, okser og får, kameler og æsler!« Amalekitterne var de første, der drog i krig imod israelitterne i ørkenen, og på grund af denne synd og deres foragt for Gud samt deres nedværdigende afguderi havde Herren gennem Moses fældet dommen over dem. Gud havde befalet, at beretningen om deres grusomhed over for Israel skulle nedtegnes, ledsaget af disse ord: »Da skal du udrydde ethvert minde om Amalek. Glem det ikke!« 5. Mos. 25, 19. Denne dom havde

ventet på sin fuldbyrdelse i 400 år, men amalekitterne var ikke holdt op med at synde. Herren vidste, at dette onde folk ville udrydde hans folk og udslette den sande gudstilbedelse, hvis det var dem muligt. Nu var tiden kommet, da dommen, som var blevet udsat så længe, skulle fuldbyrdes.

Når Gud bærer over med de ugudelige, forhærder de sig, men selv om straffen lader vente længe på sig, falder den med usvigelig sikkerhed og hårdhed. »Thi som på Perazims bjerg vil Herren stå op, som i Gibeons dal vil han vise sin vrede for at gøre sin gerning - en underlig gerning, og øve sit værk - et sælsomt værk.« Es. 28, 21. Det er et sælsomt værk og en underlig gerning for vor nådige Gud at straffe. »Så sandt jeg lever, lyder det fra den Herre Herren: Jeg har ikke lyst til den gudløses død, men til at han omvender sig fra sin vej, at han må leve!« Ez. 33, 11. Herren er »barmhjertig og nådig, langmodig og rig på miskundhed og trofasthed,« han »tilgiver brøde, overtrædelse og synd«. 2. Mos. 34, 6-7. Skønt Herren ikke finder behag i at tage hævn, vil han alligevel fuldbyrde dommen over dem, der overtræder hans lov. Han er nødt til at gøre det for at forhindre, at Jordens beboere bliver totalt fordærvede og går helt til grunde. Han er nødt til at udslette de forhærdede syndere for at redde menneskeheden. »Herren er langmodig, hans kraft er stor, Herren lader intet ustraffet.« Nahum 1, 3. Hans dom over dem, der har trådt hans lov under fod, bliver frygtelig, men retfærdig. At Gud tøver med at fuldbyrde dommen over synden, er i sig selv et vidnesbyrd om syndernes alvorlige karakter og straffens hårdhed.

Men skønt Gud straffede, undlod han ikke at vise sin nåde. Amalekitterne skulle udryddes, men kenitterne, som boede iblandt dem, blev skånet. Dette folk havde ikke opgivet afgudsdyrkelsen fuldstændig, men de tilbad Gud og var venligsindede over for Israel. Moses svoger, Hobab, tilhørte denne stamme. Han havde ledsaget israelitterne på deres rejser gennem ørkenen og havde været dem til uvurderlig hjælp, takket være sit kendskab til det område, de rejste igennem.

Efter sejren over filisterne ved Mikmas havde Saul ført krig imod Moab, Ammon, Edom, amalekitterne og filisterne, og hver gang, han drog i krig, vandt han nye sejre. Da han fik befaling om at drage mod amalekitterne, erklærede han øjeblikkelig krig. Hans stilling blev yderligere styrket ved, at profeten stod på hans side, og da han gav

signalet til krig, flokkedes israelitterne om hans fane. Israelitterne skulle ikke føre denne krig for at skaffe sig storhed og ære. De skulle ikke have æren for sejren og måtte heller ikke beholde noget af det bytte, de erobrede fra fjenderne. De skulle kun drage i krig, fordi Gud havde befalet det, og hensigten med felttoget var at fuldbyrde Guds dom over amalekitterne. Det var Guds vilje, at alle nationerne skulle være vidne til, at det folk, som havde trodset hans overhøjhed, blev straffet, og at de skulle lægge mærke til, at straffen blev fuldbyrdet af den nation, som de havde foragtet.

Saul slog Amalek fra Havila til Sjur, som ligger østen for Ægypten, og tog kong Agag af Amalek levende til fange. På alt folket lagde han band og huggede dem ned med sværdet; men Saul og folket skånede Agag og det bedste af småkvæget og hornkvæget, de fede og velnærede dyr, alt det bedste; de ville ikke lægge band på dem, men på alt det dårlige og værdiløse kvæg lagde de band.

Saul vandt den største af alle sine sejre i krigen mod amalekitterne, og nu blev hans stolthed, som var hans største fare, vakt til live igen. Han efterkom kun delvis den guddommelige befaling om at udrydde Guds fjender fuldstændig. Saul besluttede at gøre sit sjrstog så strålende som muligt ved at tage en konge med sig tilbage som fange. Han dristede sig til at efterligne de omkringboende folks skikke og skånede den barske og krigeriske amalekitterkonge Agags liv. Folket skånede det bedste af hornkvæget og småkvæget og de bedste arbejdsdyr og undskyldte deres synd med, at de ville ofre kvæget til Herren. Men det var kun et påskud for at få lov til at beholde det kvæg, som de selv ønskede at få.

Dette var den sidste, store prøve, Saul blev stillet på. I sit overmod havde han tilsidesat Guds vilje og vist, at han var besluttet på at regere som en uafhængig monark. Derfor kunne Gud ikke fortsat betro ham kongeværdigheden og lade ham regere som sin stedfortræder. Der rådede dyb sorg i profeten Samuels hjem, da Saul og hæren marcherede hjem i den første sejrusrus. Herren havde givet Samuel et budskab, der fordømte kongens handlemåde. Det lød således: »Jeg angrrer, at jeg gjorde Saul til konge; thi han har vendt sig fra mig og ikke holdt mine befalinger!« Profeten sørgede dybt over den oprørske konges optræden; han græd og benyttede hele natten til at bede om, at Gud ville ændre den frygtelige dom.

[327]

Gud angreer ikke som et menneske. »Han, som er Israels herlighed, lyver ikke, ej heller angreer han; thi han er ikke et menneske, at han skulle angre!« Når et menneske angreer, ændrer det sin indstilling. Når Gud angreer, ændrer han forholdene. Et menneske kan ændre sit forhold til Gud på to måder. Det kan enten opfylde de betingelser, som Gud har stillet for at skænke det sin nåde, eller også kan det af egen fri vilje forkaste betingelserne for at opnå Guds nåde. Herren er derimod den samme »i går og i dag, ja, til evig tid«. Heb. 13, 8. Saul ændrede sit forhold til Gud ved sin ulydighed, men betingelserne for at opnå Guds nåde var de samme. Guds krav var uændrede, for hos Gud er der ikke »forandring eller skygge, der kommer og går«. Jak. 1, 17.

Med tungt hjerte gik profeten den vildfarne konge i møde den næste morgen. Samuel håbede, at Saul ville indse sin synd, når han havde overvejet sin handlemåde, og at han ville angre og ydmyge sig, så at Gud atter kunne skænke ham sin nåde. Men når et menneske har taget det første skridt på overtrædelsens vej, går det hurtigt nedad. Sauls karakter havde allerede fået et knæk på grund af hans ulydighed, og nu gik han Samuel i møde med en løgn på læben. Han udbrød: »Herren velsigne dig! Jeg har holdt Herrens befaling!« Men profeten kunne høre nogle lyde, der overbeviste ham om, at den ulydige konges ord var usande. Han gik lige til sagen og spurgte: »Hvad er det for en brægen af småkvæg, som når mit øre, og brølen af hornkvæg, jeg hører?« Saul svarede: »De tog dem med fra amalekitterne; thi folket skånede det bedste af småkvæget og hornkvæget for at ofre det til Herren din Gud; på det andet derimod lagde vi band.« Folket havde rettet sig efter Sauls befaling, men for at dække over sig selv gav han folket skylden for sin ulydighed.

Samuel var dybt bedrøvet over at skulle overbringe budskabet om Sauls forkastelse. Hele Israels hær skulle høre det på et tidspunkt, hvor de var fyldt af stolthed og sejrsglæde efter en sejr, som de gav deres konges tapperhed og dygtighed hele æren for; thi Saul havde ikke nævnt, at det var Gud, der havde givet Israel sejren i denne krig. Da profeten så Sauls selvrådige handlemåde, blev han fyldt med harme over, at dette menneske, som Gud havde vist så megen ære, kunne få sig selv til at overtræde Himmels bud og lede folket i synd. Samuel lod sig ikke føre bag lyset af kongen. Med en blanding af sorg og harme udbrød han: »Det er nok! Jeg vil kundgøre dig,

hvad Herren i nat har sagt mig! Om du end ikke regner dig selv for noget, er du så ikke høvding for Israels stammer, og salvede Herren dig ikke til konge over Israel?« Han gentog Herrens befaling angående Amalek og bad om en forklaring på kongens ulydighed.

Saul blev ved med at retfærdiggøre sig. »Jeg adlød Herrens røst og gik, hvor Herren sendte mig hen; jeg har bragt kong Agag af Amalek med og lagt band på Amalek; men folket tog småkvæg og hornkvæg af byttet, det bedste af det bandlyste, for at ofre det til Herren din Gud i Gilgal.«

Profeten fejede kongens løgne til side med sine strenge og alvorlige ord og udtalte den uigenkaldelige dom: »Mon Herren har lige så meget behag i brændofre og slagtofre som i lydighed mod Herrens røst? Nej, at adlyde er mere værd end slagtoffer, og at være lydør er mere værd end vædderfedt; thi genstridighed er trolddomssynd, og egenrådighed er afgudsbrøde. Fordi du har forkastet Herrens ord, har han forkastet dig, så du ikke mere skal være konge!«

Da kongen hørte denne frygtelige dom, udbrød han: »Jeg har syndet; thi jeg har overtrådt Herrens befaling og dine ord, men jeg frygtede folket og føjede dem.« I sin forfærdelse over profetens skarpe irettesættelse indrømmede Saul sin skyld, som han hårdnakket havde nægtet at indrømme før, men han blev ved med at laste folket og hævde, at det var af frygt for dem, at han havde syndet.

Det var ikke sorg over synden, men frygt for straffen, der fik Israels konge til at rette denne appel til Samuel: »Tilgiv mig dog nu min synd og vend tilbage med mig, for at jeg kan tilbede Herren!« Hvis Sauls anger havde været ægte, ville han have bekendt sin synd offentligt, men for ham var det vigtigste at bevare sin myndighed og at sikre sig folkets fortsatte troskab. Han bad om, at Samuel ville vise ham den ære at ledsage ham for at kunne gøre sin indflydelse gældende over for folket.

Jeg vender ikke tilbage med dig, svarede profeten. Fordi du har forkastet Herrens ord, har Herren forkastet dig, så du ikke mere skal være konge over Israel! Da Samuel vendte sig for at gå, greb kongen i sin dybe fortvivlelse fat i hans kappe for at holde ham tilbage, men kappefligen blev revet af. Da sagde profeten: Herren har i dag revet kongedømmet over Israel fra dig og givet det til en anden, som er bedre end du!

[328] Det foruroligede Saul mere, at Samuel havde brudt forbindelsen med ham, end at han havde vakt Herrens mishag. Han vidste, at folket havde mere tillid til profeten end til ham selv. Saul anså det for håbløst at hævde sin myndighed, hvis der blev salvet en ny konge på Guds befaling netop nu. Han var bange for, at der øjeblikkelig ville blive opstand, hvis Samuel fuldstændig afbrød forbindelsen med ham. Saul bad indtrængende profeten om at ære ham for de ældste og folket ved at overvære gudstjenesten sammen med ham. På Guds befaling efterkom Samuel kongens anmodning for at undgå, at der blev opstand, men profeten var kun et tavst vidne til gudstjenesten.

Retfærdigheden var endnu ikke sket fyldest. Der forestod en grusom og frygtelig handling. Samuel skulle i hele folkets påsyn hævde Guds ære og fordømme Sauls handlemåde. Han befalede, at amalekitternes konge skulle føres hen til ham. Agag var den mindst skyldfrie og den mest ubarmhjertige af alle dem, som Israel havde overvundet med sværdet. Han hadede Guds folk og havde gjort alt for at udrydde dem. Desuden havde han øvet en vældig indflydelse for at fremme afgudsdyrkelsen. Han kom på profetens befaling og smigrede sig med, at der nu ikke længer var fare for hans liv. Samuel sagde: »Som dit sværd har gjort kvinder barnløse, skal din moder blive barnløs fremfor andre kvinder!« Derpå sønderhuggede Samuel Agag for Herrens åsyn i Gilgal. Da det var gjort, begav Samuel sig til sit hjem i Rama, mens Saul drog op til sit hjem i Gibeon. Dette var det næstsidste møde mellem profeten og kongen.

Saul havde ikke store tanker om sine egne evner, da han blev kaldet til tronen. På det tidspunkt tog han villigt ved lære. Han manglede både kundskab og erfaring og havde alvorlige karaktermangler, men Herren skænkede ham Helligånden som vejleder og hjælper og gav ham mulighed for at udvikle de egenskaber, som var nødvendige for en israelitisk konge. Hvis han var blevet ved med at være ydmyg og lade sig vejlede af den guddommelige visdom, ville Gud have sat ham i stand til at røgte sine høje pligter med ære. Så ville alle hans gode egenskaber være blevet styrket under Guds nådes indflydelse, mens hans dårlige tilbøjeligheder ville have mistet deres magt. Herren er villig til at gøre dette for alle dem, der helliger sig til ham. Han har tildelt mange mennesker en stilling i sit værk på grund af deres ydmyghed og lærvillighed. I sit forsyn giver han dem sådanne kår, at de kan lære af ham. Han vil vise dem deres karaktermangler

og give dem, der vil søge hans hjælp, den nødvendige styrke til at rette deres fejl.

Men Saul kunne ikke tåle den ære, der blev vist ham, og vanærede Gud på grund af sin vantro og ulydighed. Han var ydmyg og beskeden, da han blev kaldet til tronen, men hans succes gjorde ham selvsikker. Da han vandt sin første sejr som konge, vakttes hans stolthed, som var hans største fare. Hele nationen blev begejstret over den tapperhed og feltherrekunst, han lagde for dagen, da han befriede Jabesj i Gilead. Folket gav kongen æren og glemte, at han blot var et redskab i Guds hånd. Skønt Saul gav Gud æren til at begynde med, tog han senere æren selv. Han glemte, at han var afhængig af Gud, og i sit hjerte blev han mere og mere fremmed for Herren. Derved beredtes vejen for hans formastelse og helligbrøde i Gilgal. Det var den samme blinde selvtillid, der fik ham til at lade hånt om Samuels irettesættelse. Saul betragtede Samuel som Guds profet og skulle derfor have taget irettesættelsen til efterretning, selv om han ikke selv kunne se, at han havde syndet. Hvis han havde været villig til at indse sin fejl og bekende sin synd, ville den pinlige erfaring, han kom ud for ved denne lejlighed, være blevet ham til hjælp i fremtiden.

Hvis Herren havde afbrudt forbindelsen med Saul fuldstændig på dette tidspunkt, ville han ikke have talt til ham gennem sin profet mere, og han ville heller ikke have betroet ham en speciel opgave for at give ham anledning til at råde bod på fortidens fejltagelser. Selv om et menneske, der bekender sig til at tjene Gud, ikke længer tager Guds vilje højtidelig, men ved sin opførsel tilskynder andre til at være uærbødige og ligegyldige mod Herrens ord, har det endnu mulighed for at skabe nederlag om til sejr, hvis det af et ærligt hjerte giver agt på den irettesættelse, som tildeles det, og atter tjener Gud i ydmyghed og tro. Vore nederlag er ofte en skjult velsignelse, fordi de lærer os at indse, at vi ikke kan gøre Guds vilje uden hans hjælp.

Da Saul nægtede at tage imod den irettesættelse, som Guds Helligånd gav ham, og hårdnakket vedblev at retfærdiggøre sig selv, forkastede han det eneste middel, som Gud havde til rådighed for at redde ham fra ham selv. Han havde med vilje skilt sig fra Gud, og Gud kunne ikke hjælpe eller vejlede ham igen, før han havde bekendt sin synd.

Saul foregav, at han var meget samvittighedsfuld, da han stod foran Israels hær i Gilgal og ofrede til Gud, men hans gudsfrygt var ikke ægte. Det bidrog blot til at svække Saul, at han forrettede en gudstjeneste i direkte modstrid med Guds befaling. Derved anbragte han sig blot i en stilling, hvor Gud ikke kunne bringe ham den hjælp, som han var så villig til at yde ham.

Da Saul drog i krig mod Amalek, troede han, at han havde efterkommet den væsentligste del af Herrens befaling, men Herren var ikke tilfreds med en delvis lydighed og ville heller ikke se bort fra Sauls forsømmelse, selv om hans bevæggrund var aldrig så ædel. Gud har ikke givet menneskene tilladelse til at slække på sine krav. Herren havde sagt til Israel: »I må ikke bære Eder ad, som vi nu for tiden gør her, hvor enhver gør, hvad han finder for godt,« men »adlyd omhyggeligt alle disse bud, som jeg i dag pålægger dig.« 5. Mos. 12, 8. 28. Når vi skal træffe en beslutning, skal vi ikke spørge, om der er forbundet nogen fare med dens gennemførelse, men om den er i overensstemmelse med Guds vilje. »Mangen vej synes manden ret, og så er dens ende dog dødens veje.« Ord. 14, 12.

At adlyde er mere værd end slagtoffer. Selve ofrene havde ingen værdi i Guds øjne. De var et udtryk for, at den, som bragte dem, angrede sin synd, troede på Kristus og forpligtede sig til at være lydig imod Guds lov i fremtiden. Men ofrene var værdiløse, hvis der ikke lå anger, tro og et lydigt hjerte bagved. Da Saul i direkte strid med Guds bud foregav at ofre det, som Gud havde befalet ham at tilintetgøre, viste han åbenlys foragt for Guds myndighed. Hans ofring var en fornærmelse imod Himmelen. Skønt vi har kendskab til Sauls synd og dens følger, er der mange, som bærer sig ad på samme måde i dag. Samtidig med, at de nægter at anerkende og adlyde visse af Herrens bud, vedbliver de med at holde deres formelle gudstjenester. Guds bud billiger ikke en sådan gudstjeneste. Uden hensyn til, hvor nidkært mennesker iagttager deres religiøse ceremonier, kan Herren ikke anerkende dem, hvis de med vilje vedbliver at overtræde et af hans bud.

Genstridighed er trolddomssynd, og egenrådighed er afgudsbrøde. Satan var den første oprører, og alt oprør imod Gud kan føres tilbage til Satan. De mennesker, som sætter sig op imod Guds regering, har sluttet forbund med ærkeforføreren, og han sætter al sin kraft og alle sine evner ind på at få magten over deres sanser og for-

kvakle deres forståelse. Han fremstiller alting i et falsk lys. Ligesom vore første forældre ser de mennesker, som er kommet under hans fortryllende indflydelse, kun de store fordele, som de kan opnå ved at overtræde Guds bud.

Det største bevis på Satans forførende magt er, at mange af dem, som han dirigerer på denne måde, forledes til at tro, at de tjener Gud. Da Kora, Datan og Abiram satte sig op imod Moses' myndighed, troede de, at de kun modarbejdede et menneske som de selv. Til sidst mente de, at de arbejdede på at gøre Guds vilje, men da de forkastede Guds udvalgte redskab, forkastede de Kristus og bedrøvede Guds Ånd. Situationen var den samme på Kristi tid. Da korsfæstede jødernes skriftkloge og ældste Guds Søn, samtidig med at de gjorde sig de største anstrengelser for at ære Gud. Den samme ånd gør sig gældende hos de mennesker, der overtræder Guds vilje for at gøre deres egen vilje.

Saul havde set store beviser på, at Samuel var Guds profet. Han handlede stik imod sin sunde fornuft, da han dristede sig til at lade hånt om Guds bud, som de kom til udtryk gennem profeten. Hans skæbnesvangre formastelse må tilskrives Satans indflydelse. Saul havde med stor nidkærhed bekæmpet afgudsdyrkelse og trolddom, men da han var ulydig imod Guds bud, var han selv fyldt med det samme trods over for Gud som de mennesker, der giver sig af med trolddom, og inspireret af Satan ligesom de. Da han blev irettesat, føjede han forhærdelse til sit oprør, og han kunne ikke have såret Guds ånd mere ved at slutte sig åbenlyst til afgudsdyrkerne.

Det er meget farligt at foragte Guds ords eller Helligåndens irettesættelser og advarsler. Mange giver efter for fristelsen ligesom Saul og kan til sidst slet ikke se syndens sande karakter. De smigrer sig med, at de har haft et eller andet stort mål for øje, og at de ikke har båret sig forkert ad ved at undlade at gøre Herrens vilje. De handler i strid med nådens ånd så længe, at de ikke mere kan høre dens røst, og følgen er, at de overlades til at leve i de vildfarelser, som de selv har valgt.

Da Gud valgte Saul, gav han Israel en konge efter deres eget ønske. Da kongevalget blev bekræftet i Gilgal, sagde Samuel: »Her står kongen, som I har valgt og krævet.« 1 Sam. 12, 13. Saul havde et smukt ydre, var høj af vækst og havde en fyrstelig holdning. Han så netop ud, som folket havde forestillet sig en konge, og de

[330]

betragtede hans personlige tapperhed og hans evner som hærfører som de vigtigste egenskaber, når det gjaldt om at skabe respekt hos andre nationer. Det betød mindre for dem, om han var i besiddelse af de højere egenskaber, som var den vigtigste betingelse for, at han kunne styre folket med retfærdighed og upartiskhed. De bad ikke om en konge, som havde en ædel karakter og elskede og frygtede Gud. De havde ikke bedt Gud vise dem, hvilke egenskaber en konge skulle have for at kunne bevare deres særpræg som Guds ejendomsfolk. De bad ikke om, at Guds vilje måtte ske, men ville for enhver pris have deres egen vilje. Derfor gav Gud dem en konge, som svarede til deres ønske - en konge, hvis karakter var en afspejling af deres egen karakter. Deres hjerte var ikke under Guds kontrol, og Guds nåde havde heller ikke fået lov til at præge deres konge. Under denne konges regering ville de opnå den erfaring, som var nødvendig for at få dem til at indse deres fejltagelse og atter begynde at tjene Gud.

Men Herren slog ikke hånden af Saul, da han først havde gjort ham til konge. Han lod stadig Helligånden hvile over ham for at vise ham hans svaghed og hans behov for Guds hjælp, og hvis Saul havde stolet på Gud, ville Herren have været med ham. Gud ville lade Sauls anstrengelser lykkes, så længe han rettede sig efter Guds vilje og lod sig lede af hans Ånd. Men da Saul begyndte at optræde uafhængigt af Gud, kunne Herren ikke længer være hans vejleder. Da var han nødt til at forkaste ham og vælge »en mand efter sit hjerte« (1. Sam. 13, 14) til konge. Denne mand var ikke fejlfri, men han var rede til at fæste lid til Gud fremfor at stole på sig selv. Han var villig til at lade sig vejlede af Guds ånd og til at tage imod den

[331] irrettesættelse, han fik, når han havde syndet.

Kapitel 62—David salves til konge

Nogle få kilometer syd for Jerusalem, den store konges by, ligger Betlehem, hvor Isajs søn David blev født over 1000 år, før Jesusbarnet blev lagt i en krybbe og tilbedt af de vise mænd fra Østerland. Flere århundreder før vor frelsers komme til denne verden vogtede den unge David sine hjerde på højene rundt om Betlehem. Den troskyldige hyrdedreng digtede selv sine sange og spillede harpe til. Herren havde udvalgt David og forberedte ham til hans livsopgave, mens han gik på de ensomme græsgange og vogtede sine hjerde.

Mens David gik og passede sin beskedne vogtergerning langt borte fra andre mennesker, talte Herren til profeten Samuel om ham. Og Herren sagde til Samuel: »Hvor længe vil du gå og sørge over Saul? Jeg har jo dog forkastet ham, så han ikke mere skal være konge over Israel. Fyld dit horn med olie og drag af sted! Jeg sender dig til betlehemiten Isaj, thi jeg har udset mig en konge blandt hans sønner Tag en kvie med og sig: Jeg kommer for at ofre Herren et offer! Og indbyd Isaj til ofringen; så vil jeg lade dig vide, hvad du skal gøre; du skal salve mig den, jeg siger dig!« Samuel gjorde nu, som Herren sagde. Da han kom til Betlehem, gik byens ældste ham forfærdede i møde og sagde: »Kommer du for det gode?« Han svarede: »Ja!« De ældste fik en indbydelse til at deltage i ofringen, og Samuel indbød også Isaj og hans sønner. Alteret var bygget og offeret gjort rede. Hele Isajs familie var til stede på nær David, som var den yngste søn. Han var blevet sat til at vogte fårene, for man turde ikke gå fra hjordene.

Imellem ofringen og offerfesten begyndte Samuel at tage Isajs prægtige sønner i øjesyn. Den ældste hed Eliab; han var både høj og smuk og lignede Saul mere end de andre. Profeten lagde straks mærke til hans smukke ansigtstræk og hans harmoniske skikkelse. Da Samuel betragtede hans kongelige holdning, tænkte han: »Det må være ham, Gud har valgt som Sauls efterfølger!« Han ventede blot på, at Gud skulle give ham tilladelse til at udføre salvingen, men Herren så ikke på det ydre. Eliab frygtede ikke Herren. Han

ville være blevet en stolt og hård regent, hvis han var blevet konge. Herren sagde til Samuel: »Se ikke på hans ydre eller høje vækst; thi jeg har vraget ham; Gud ser jo ikke, som mennesker ser, thi mennesket ser på det, som er for øjnene, men Herren ser på hjertet.« Ydre skønhed skaffer ikke sjælen Guds yndest. Det er den visdom og skønsomhed, der giver sig til kende i karakteren og opførselen, der er et udtryk for menneskets sande skønhed, og det er den indre skønhed, hjertets renhed, der skaffer os hærskarers Herres yndest. Det er denne sandhed, der bør ligge til grund for vor bedømmelse af både os selv og andre. Vi kan lære af Samuels fejltagelse, hvor grundigt man kan tage fejl, når man bedømmer et menneske ud fra ansigtstrækkene og legemsbygningen. Samuels erfaring viser os, at mennesket ikke besidder visdom til at forstå hjertets hemmeligheder eller til at fatte Guds råd, før det har modtaget specielle kundskaber fra Himmelen. Guds tanker og planer med hensyn til hans skabninger overgår langt vor begrænsede forstand, men vi kan være forvisset om, at hans børn vil få netop den stilling, som de er kvalificeret til, og at de vil få evner til at bestride det hverv, som bliver betroet dem, hvis de blot er villige til at lade Gud råde, så at hans velsignede planer ikke bliver krydset på grund af menneskets fordærv.

Da Samuel havde taget Eliab i øjesyn, blev dennes seks brødre, som var til stede ved ofringen, ført hen til profeten een for een, men Herren havde ikke udvalgt nogen af dem. Samuels sind var fyldt med uvished, da han havde set den sidste af de unge mænd. Profeten var i stor forlegenhed. Han spurgte Isaj: »Er det alle de unge mænd?« Denne svarede: »Endnu er den yngste tilbage; men han vogter småkvæget!« Samuel bød, at man skulle sende bud efter ham, og tilføjede: »Vi sætter os ikke til bords, før han kommer!«

Den ensomme hyrde blev højlig overrasket, da der ganske uventet kom et sendebud ud til ham og sagde, at profeten var kommet til Betlehem og havde sendt bud efter ham. Han spurgte overrasket, hvorfor Israels profet og dommer ville tale med ham, men uden at spille et øjeblik skyndte han sig hjem. »Han var rødmosset, en yngling med smukke øjne og skøn at se til.« Mens Samuel med tilfredshed betragtede den kønne, mandige, beskedne hyrdedreng, sagde Herren til profeten: »Stå op, salv ham, thi ham er det!« David havde røgtet sin beskedne vogtergerning tappert og trofast, og nu udvalgte Gud ham til sit folks leder. »Samuel tog da oliehornet og

salvede ham, mens hans, brødre stod rundt om.« (Kan også oversættes: »Salvede ham ud fra hans brødre«) Og Herrens ånd kom over David fra den dag af. Profeten havde udført sit hverv og gik hjem til Rama med lettet hjerte.

Samuel havde ikke engang røbet sit ærinde for Isajs familie, og salvningen af David blev udført i hemmelighed. Denne ceremoni var en tilkendegivelse af, hvilken stor livsopgave der ventede ynglingen, og bevidstheden herom skulle anspore ham til at være tro imod Guds plan med hans liv under alle de oplevelser og farer, han ville møde i den kommende tid.

Den store ære, der blev vist David, gik ham ikke til hovedet. Han passede stille og roligt sin gerning uden at lade sig anfægte af den høje stilling, som han skulle beklæde, og ventede tålmodigt på, at Herren skulle gennemføre sine planer i sin egen time og på sin egen måde. Hyrdedrengen var akkurat lige så ydmyg og beskeden, da han gik tilbage til højene for at vogte sine hjerde, som før han blev salvet, og han udførte sit arbejde lige så samvittighedsfuldt som før. Men nu komponerede han sine melodier og slog sin harpe med fornyet inspiration. Han var omgivet af en frodig og afvekslende natur. Solstrålerne spillede mellem vinstokke, som stod bugnende af frugt, og træernes grønne grene vuggede blidt i den lette brise. Himmelen over ham var eet stort lysvæld, når solen skinnede, og han forestillede sig solen som en brudgom, der går ud af sit kammer, og som en helt, der er glad ved at løbe sin bane. Han betragtede bakkekammene, der hævede sig imod himmelen, og i det fjerne kunne han se Moabs nøgne fjeldvægge. Over ham hvævede den smukke, blå himmel sig, og bagved var Gud. Han kunne han ikke se, men hans skaberværk forkyndte hans pris. Dagslyset, som kastede sit gyldne skær over skove og bjerge, enge og floder, henledte hans tanker på lysenes Fader, fra hvem alle gode og alle fuldkomne gaver kommer. Den unge digter så daglig nye åbenbarelses af sin skabers karakter og storhed, og hans hjerte fyldtes af tilbedelse og glæde. Det var, mens David gik og tænkte på Gud og hans skaberværk, at hans intellektuelle og åndelige evner blev udviklet og styrket til den gerning, som han skulle udføre senere i livet. Dag for dag kom han Gud nærmere. Han fordybede sig stadig i nye emner og fandt bestandig nyt stof til sine sange og sine melodier. Hans fyldige,

melodiske stemme gav genlyd i højene, som var den et gensvar på englenes glade sange i Himmelen.

[333] Hvem er i stand til at bedømme udbyttet af de år, hvor David arbejdede og vandrede imellem de ensomme høje? Hans færden i naturen og hans samtaler med Gud, hans omsorg for hjordene, de farer, han blev udsat for og reddet fra, samt hans glæder og sorger i de år, hvor han passede sin beskedne gerning, skulle ikke blot tjene til at danne hans karakter og præge hans fremtid, men gennem de salmer, som den liflige sanger skrev, skulle det alt sammen bidrage til at skabe kærlighed og tro i Guds folks hjerte i alle kommende slægter og lede dem nærmere ham, som i sin evige kærlighed opretholder livet hos alle sine skabninger.

David forberedte sig i ungdomstidens skønhed og styrke til sin høje stilling blandt Jordens fornemste.

[334] Han betragtede sine evner som værdifulde gaver fra Gud og benyttede dem til at forherlige den guddommelige giver. De rige anledninger, han havde til at gøre iagttagelser og meditere, bidrog til at skænke ham den visdom og gudsfrygt, som fik Gud og englene til at elske ham. Studiet af hans Herres fuldkomne skaberværk gav ham en klarere forståelse af Gud. Han fik lys over dunkle problemer, fandt forklaringen på vanskelige spørgsmål og så harmonien i det, der havde været en gåde for ham, og hver gang, han modtog en ny lysstråle, brød han ud i fornyet jubel og skrev endnu skønnere salmer til sin Guds og Frelsers ære. Hans kærlighed, hans sorger og hans sejre gav ham stof til eftertanke, og når han så, at det var Guds kærlighed, der lå bag ved alt det, han havde oplevet, bankede hans hjerte endnu heftigere i tilbedelse og taknemmelighed, hans stemme klang endnu skønnere, og han slog harpens strenge med endnu større jubel. Således gik hyrdedrengen frem fra styrke til styrke og fra kundskab til kundskab, for Herrens ånd var over ham.

Kapitel 63—David og Goliat

Saul blev både trodsig og fortvivlet, da han blev klar over, at Gud havde forkastet ham, og mærkede vægten af den anklage, som profeten havde rettet imod ham. Det var ikke ægte anger, der fik kongen til at bøje sit stolte hoved. Han havde ikke nogen klar forståelse af, hvor frygtelig hans synd var, og gjorde intet for at omvende sig. I stedet for blev han ved at nære den tanke, at det var uretfærdigt af Gud at afsætte ham som Israels konge og afskære hans efterkommere fra at arve tronen. Han gik i stadig frygt for den ulykke, som var blevet nedkaldt over hans hus. Han følte, at den synd, han begik ved at være ulydig, burde kunne sones af hans tapperhed i kampen mod fjenden. Han fandt sig ikke tålmodigt i Guds straf, men hans stolte natur blev ved at gøre modstand, og til sidst var han på sindssygens rand. Hans rådgivere foreslog, at man skulle søge efter en mand, som var dygtig til at spille. De håbede, at musikinstrumentets blide toner ville berolige kongens oprevne nerver. David var netop en dygtig harpespiller, og Gud sørgede for, at han blev ført frem for kongen. Hans ophøjede og inspirerede musik havde netop den ønskede virkning, og det tungsind, der som en mørk sky hvilede over Sauls sind, blev fordrevet.

Når Saul ikke havde brug for David, gik denne tilbage til sine hjerde mellem højene. Han vedblev at bevare sit ydmyge sind. Når der var brug for ham, sendte man atter bud efter ham, for at han skulle berolige kongens oprevne nerver og drive den onde ånd på flugt. Saul lagde ikke skjul på, at han satte pris på David og hans musik, men til trods herfor følte den unge hyrde sig altid lettet og glad, når han forlod kongens hus og gik tilbage til græsgangene.

David vandt både Guds og menneskers yndest. Han var blevet oplært til at tjene Gud, og nu tog han en endnu fastere beslutning om at gøre Guds vilje end nogen sinde før. Hans sind var optaget af nye problemer. Han havde besøgt kongens hof og set det ansvar, der hviler på en konges skuldre. Han havde set nogle af de fristelser, Saul var udsat for, og havde fået indblik i nogle af hemmelighederne

ved den første israelitiske konges karakter og handlinger. Han havde set, at sorgen kastede sin mørke skygge over den herlighed, som omgav kongehuset, og han vidste, at Sauls familie slet ikke havde et lykkeligt privatliv. Alt dette fyldte Israels vordende konge med bekymringer, men når han gik i dybe tanker og blev plaget af ængstelse og bekymring, greb han sin harpe og spillede, så at hans tanker blev løftet op til ham, der er alle gode gavers giver, og på den måde fordrev han de mørke skyer, som syntes at formørke fremtiden.

[335] Gud var i færd med at oplære David til at nære tillid til ham. Ligesom Herren forhen uddannede Moses til sin tjeneste, forberedte han nu Isajs søn til at blive sit udvalgte folks leder. Mens David gik og vogtede sine hjerde, lærte han at værdsætte Den store Hyrdes omsorg for sin hjord.

De ensomme bakkedrag og de øde slugter, hvor David færdedes med sine hjerde, var skjulesteder for vilde dyr. Det skete ikke sjældent, at hans hjerde blev angrebet af en sulten løve fra det tætte krat langs Jordan eller af en grådig bjørn fra højdedragene. Som det var skik dengang, var David kun bevæbnet med slynge og hyrdestav, men han viste tidligt, at han både havde kræfter og mod til at beskytte de dyr, som han havde ansvaret for. Ved en senere lejlighed skildrede han sine kampe med de vilde dyr således: »Kom der en løve eller en bjørn og slæbte et dyr bort fra hjorden, løb jeg efter den og slog den og rev det ud af gabet på den; kastede den sig så over mig, greb jeg den i skægget og slog den ihjel.« 1. Sam. 17, 34-35. Disse oplevelser viser, at David havde mod, og de bidrog til at udvikle hans tapperhed, styrke og tro.

David havde allerede udmærket sig ved sin tapperhed, inden han blev kaldt op til Sauls hof. Den tjener, der henledte kongens opmærksomhed på ham, betegnede ham som »en dygtig kriger, en øvet krigsmand« og tilføjede: »Herren er med ham.«

Da Israel erklærede filisterne krig, meldte tre af Isajs sønner sig til Sauls hær, mens David blev hjemme. Nogen tid efter besøgte han Sauls lejr. Hans fader havde bedt ham overbringe sine ældre brødre et budskab og en gave samt spørge, om de stadig var sunde og raske. Hvad Isaj ikke vidste, var, at den unge hyrde havde fået en vigtigere opgave betroet. Israels hære var i fare, og en engel havde befalet David at frelse sit folk.

Da David kom i nærheden af hæren, hørte han støj, som om der var ved at begynde et slag. Han kom, »netop som hæren rykkede ud til slag og opløftede kampråbet«. Israelitterne og filisterne havde taget opstilling over for hinanden, hær over for hær. David skyndte sig hen til hæren og hilste på sine brødre. Mens han talte til dem, trådte filisternes kæmpe Goliat frem og hånedes Israel og udfordrede dem til at sende en af deres mænd ud for at udkæmpe en tvekamp med ham. Han gentog sin udfordring, og da David så israelitternes frygt og fik at vide, at filisteren hånedes dem dag efter dag, uden at der meldte sig nogen for at bringe hans praleri til tavshed, fyldtes han af harme. Han blev optændt af nidkærhed og brændte efter at forsvare den levende Guds ære og redde sit folks anseelse.

Israels hære havde fuldstændig tabt modet. Soldaterne sagde til hinanden: »Ser I den mand, som kommer der? Det er for at håne Israel, han kommer.« Fuld af skam og harme udbrød David: »Hvem er vel denne uomskårne filister, at han vover at håne den levende Guds slagrækker?«

Da Davids ældste broder Eliab hørte disse ord, forstod han udmærket godt de følelser, som rørte sig i den unge mands hjerte. Allerede som hyrde havde David lagt en sjælden dristighed, tapperhed og styrke for dagen, og Samuels hemmelighedsfulde besøg i hjemmet og hans stilfærdige afrejse lod brødrene ane den virkelige hensigt med hans besøg. De blev skinsyge over, at David blev æret fremfor dem, og gengældte ikke hans retskaffenhed og broderkærlighed ved at vise ham respekt og kærlighed. De anså ham kun for en vogterdreng, og Eliab opfattede hans spørgsmål som en personlig kritik, fordi han var for fej til at forsøge at bringe filisternes kæmpe til tavshed. Davids ældste broder udbrød vredt: »Hvad vil du her? Og hvem har du overladt de stakkels får i ørkenen? Jeg kender dit overmod og dit hjertes ondskab; du kom jo herved for at se på kampen!« David svarede ærbødigt, men bestemt; »Hvad har jeg nu gjort? Det var jo da kun et spørgsmål!«

Kongen fik at vide, hvad David havde sagt, og sendte bud efter den unge mand. Saul hørte med forbavselse hyrden sige: »Min herre må ikke tabe modet! Din træl vil gå hen og kæmpe med den filister!« Saul forsøgte at få David til at opgive sit forehavende, men den unge mand var urokkelig. Han gav et ganske jævnt og fordringsløst svar og fortalte de oplevelser, han havde været ude for, da han vogtede

sin faders småkvæg. Han tilføjede: »Herren, som har reddet mig fra løvers og bjørnes vold, vil også redde mig fra denne filisters hånd!« Da sagde Saul til David: »Gå! Herren være med dig!«

[336] Den hovmodige filisterkæmpe havde fået Israels hær til at skælve i fyrre dage med sin udfordring. De blev grebet af frygt, når de så på hans vældige skikkelse, der var seks alen og et spand høj. Han havde en kobberhjelm på hovedet, var iført en skælbrynje, som vejede 5000 sekel, og havde kobberskinner på benene. Skælbrynjen var lavet af kobberplader, der var anbragt over hinanden ligesom skællene på en fisk, og de sad så tæt, at det var umuligt at skyde igennem rustningen med en pil. På ryggen bar kæmpen et vældigt spyd, som også var af kobber. »Hans spydstage var som en væverbom, og hans spydsod var af jern og vejede 600 sekel; hans skjolddrager gik foran ham.«

Hver morgen og aften gik Goliat hen imod Israels lejr og råbte med høj røst: »Hvorfor drager I ud til angreb? Er jeg ikke en filister og I Sauls trælle? Vælg jer en mand og lad ham komme herved til mig! Hvis han kan tage kampen op med mig og dræber mig, vil vi være Eders trælle, men får jeg bugt med ham og dræber ham, skal I være vore trælle og trælle for os!« Yderligere sagde filisteren: »I dag har jeg hånet Israels slagrækker; kom med en mand, så vi kan kæmpe sammen!«

Skønt kong Saul havde givet David tilladelse til at tage imod Goliats udfordring, nærrede han ikke store forhåbninger til, at Davids dristige forehavende ville lykkes. Der blev givet befaling til, at David skulle iføres kongens egen rustning. Man satte den tunge kobberhjelm på hans hoved, iførte ham brynjen og spændte kongens sværd ved hans side. I denne udrustning gik han ud for at møde fjenden, men et øjeblik efter kom han tilbage igen. De ængstelige tilskuere troede først, at David havde ombestemt sig og ikke ville vove livet i en så ulige kamp; men denne tanke var overhovedet ikke faldet den tapre, unge mand ind. Da han kom hen til Saul, bad han om at måtte tage den tunge rustning af. Han sagde: »Jeg kan ikke gå dermed, thi jeg har aldrig prøvet det før!« Han afførte sig kongens rustning og tog kun sin stav, sin hyrdetaske og en primitiv slynge med sig. Så udsøgte han sig fem glatte sten i flodlejet, lagde dem i sin taske og gik filisteren i møde med sin slynge i hånden. Kæmpen satte sig i bevægelse i den tro, at han skulle kæmpe med israeliternes vældigste kriger. Hans skjolddrager gik foran ham, og han så ud,

som om intet kunne modstå ham. Da han kom i nærheden af David, så han blot en ganske ung mand; man kaldte ham en dreng, fordi han var så ung. David havde en sund kulør, og han havde heller ingen grund til at skamme sig over sit velskabte legeme, som var fuldstændig ubeskyttet. Men der var alligevel en iøjnefaldende modsætning imellem den unge mand og den kolossale filister.

Goliat blev både overrasket og vred. »Er jeg en hund,« udbrød han, »siden du kommer imod mig med en stav?« Derpå begyndte han at forbande David på det frygteligste ved alle de guder, han kendte. Han råbte foragteligt: »Kom herhen, så skal jeg give himmelens fugle og markens vilde dyr dit kød!«

David blev ikke bange for filisternes kæmpe. Han gik sin modstander i møde med ordene: »Du kommer imod mig med sværd og spyd og kastevåben, men jeg kommer imod dig i hærskarers Herres, Israels slagrækkers Guds, navn, ham, du har hånet. I dag giver Herren dig i min hånd; jeg skal slå dig ned og hugge hovedet af dig og i dag give himmelens fugle og Jordens vilde dyr din og filisterhærens døde kroppe, for at hele Jorden kan kende, at der er en Gud i Israel, og for at hele denne forsamling kan kende, at Herren ikke giver sejr ved sværd eller spyd; thi Herren råder over kampen, og han vil give Eder i vor hånd!«

Hans stemme klang fuldstændig frygtløs, og hans smukke ansigt afspejlede sejr og glæde. David råbte disse ord med en ren, klangfuld stemme, som tydeligt kunne høres af de tusindvis af krigere, der stod opstillet til slag. Goliats raseri var på kogepunktet. I sin vrede skubbede han hjelmen bort fra panden og for fremad for at tage hævn over sin modstander. Isajs søn var forberedt på at tage kampen op med fjenden. »Da filisteren nu satte sig i bevægelse og gik nærmere hen imod David, løb David hurtigt hen imod slagrækken for at møde filisteren. Og David greb ned i tasken, tog en sten af den, slyngede den ud og ramte filisteren i panden, så stenen trængte ind i hans pande, og han styrtede næsegrus til jorden.«

Nu blev der røre i de to hære. De var overbevist om, at David ville blive slået ihjel, men da stenen hvinede gennem luften og ramte sit mål, så de den vældige kriger skælve og række hænderne i vejret, som om han pludselig var blevet blind. Kæmpen vaklede og faldt til jorden som en fældet eg. David tøvede ikke et eneste øjeblik. Han kastede sig over filisteren, som lå udstrakt på jorden, og greb fat i

[337] Goliats tunge sværd med begge hænder. For et øjeblik siden havde kæmpen pralet med, at han ville hugge hovedet af den unge mand og give himmelens fugle hans legeme. Nu løftede David sværdet, og da den hovmodige krigers hoved rullede hen ad jorden, lød der et jubelråb i Israels lejr.

Filisterne blev grebet af rædsel, og i forvirringen tog de hovedkulds flugten. De sejrende hebræeres råb gav genlyd langs bjergtoppene, og de skyndte sig at optage forfølgelsen af de flygtende fjender og »forfulgte filisterne lige til Gat og Ekrons porte, og de faldne filistere lå på vejen fra Sjaarajim lige til Gat og Ekron. Derpå vendte israelitterne tilbage fra forfølgelsen af filisterne og plyndrede deres lejr. Og David tog filisterens hoved og bragte det til Jerusalem,

[338] men hans våben lagde han i sit telt«.

Kapitel 64—David på flugt

Da Goliat var blevet dræbt, ville Saul ikke lade David vende tilbage til sin faders hus, men beholdt ham hos sig. Nu blev »Jonatans sjæl bundet til Davids sjæl, og han elskede ham som sin egen sjæl«. Jonatan og David sluttede pagt om, at de ville være som brødre, og kongens søn »afførte sig sin kappe og gav David den tillige med sin våbenkjortel, ja endog sit sværd, sin bue og sit bælte«. Skønt der blev lagt store ansvar på Davids skuldre, bevarede han sin beskedenhed og vandt både folkets og kongehusets hjerte.

Og David drog ud; hvor som helst Saul sendte ham hen, havde han lykken med sig; derfor satte Saul ham over krigerne. David var både klog og pålidelig, og det var tydeligt at se, at Guds velsignelse fulgte ham. Til visse tider kunne Saul godt se, at han ikke var egnet til at regere Israel, og han havde den opfattelse, at det ville være betryggende for hans rige, hvis han kunne knytte et menneske til sig, som blev vejledet af Herren. Desuden håbede Saul, at han selv ville blive beskyttet på grund af sin tilknytning til David. Herren beskyttede jo David, og Saul troede, at han selv ville være mere tryk, når han drog i krig sammen med David.

Det var Gud, der i sit forsyn havde knyttet David til Saul. Ved hoffet ville han tilegne sig kundskaber, som ville komme ham til gode, når han til sin tid fik overdraget sin høje stilling. Her kunne han vinde folkets tillid. De omskiftelser og genvordigheder, han blev udsat for på grund af Sauls fjendskab, ville få ham til at føle sin afhængighed af Gud og stole helt og fuldt på ham. Venskabet mellem David og Jonatan var også et led i Guds plan. Det tjente til at redde Israels vordende konges liv. I alle disse begivenheder gennemførte Gud sine nådige planer for både David og Israels folk.

Sauls venlige holdning over for David blev kun af kort varighed. Da Saul og David vendte hjem fra slaget med filisterne, »gik kvinderne fra alle Israels byer Saul imøde med sang og dans, med håndpauker, jubel og cymbler«. Een gruppe sang; »Saul slog sine tusinder,« mens en anden gruppe stemte i med svaret: »Men David

sine titusinder!« Skinsygens djævel for ind i kongens hjerte. Han blev vred over, at Israels kvinder ærede David mere end ham selv i deres sang. I stedet for at bekæmpe sin misundelse viste han sin karaktersvaghed ved at udbryde: »David giver de titusinder, og mig giver de tusinder; nu mangler han kun kongemagten!«

[339] En af Sauls store fejl var netop hans higen efter bifald. Dette karaktertræk beherskede både hans handlinger og hans tanker. I alle hans handlinger kom hans higen efter ros og selvophøjelse til syne. Han tog det ikke så nøje, om han bar sig rigtigt eller forkert ad, blot han kunne sikre sig folkets bifald. Et menneske udsætter sig for en stor fare, hvis det kun tænker på at behage mennesker og lader hensynet til Gud komme i anden række. Det var Sauls ærgerrige mål at stå højest i folkets agtelse, og da denne takkesang blev sunget, var kongen overbevist om, at David ville vinde folkets hjerte og blive konge i hans sted.

Saul gav skinsygens ånd, som allerede havde forgiftet hans sjæl, indpas i sit hjerte. Til trods for, at profeten Samuel havde fortalt ham, at Gud ville gennemføre sin vilje under alle omstændigheder, og at ingen var i stand til at forhindre ham deri, viste kongen, at han hverken havde den rette forståelse af Guds planer eller af hans magt. Israels konge satte sin vilje op imod Guds vilje. Saul havde ikke lært i sin regeringstid, at han havde pligt til at beherske sit eget sind. Han lod sine indskydelser tage magten over dømmekraften og kastede sig til sidst ud i et blindt raseri. Under sine raserianfald kunne han finde på at dræbe enhver, der vovede at trodse hans vilje. Når anfaldet var ovre, blev han grebet af fortvivlelse, selvforagt og samvittighedsnag.

Han elskede at høre David spille på harpe. Mens han lyttede til musikken, syntes den onde ånd at forsvinde for en tid. En dag, da den unge David spillede på harpe for ham og sang til Guds pris, kastede Saul pludselig sit spyd efter ham for at gøre ende på hans liv. David blev reddet ved Guds mellemkomst og flygtede uskadt fra den vanvittige konge. Saul kom til at hade David mere og mere og satte alt ind på at finde en lejlighed til at dræbe ham, men alle hans forsøg på at komme Herrens salvede til livs slog fejl. Saul lod sig fuldstændig beherske af den onde ånd, der havde magten over ham. David, derimod, satte sin lid til ham, der er vældig i råd og mægtig til at frelse. »Herrens frygt er visdoms grundlag« (Ord. 9, 10), og

David bad ustandselig til Gud om, at han måtte vandre fuldkomment for hans åsyn.

For at komme af med sin rival »fjernede Saul ham fra sig og gjorde ham til tusindfører Men hele Israel og Juda elskede David«. Folket var ikke længe om at opdage, at David var en dygtig mand, der udførte de opgaver, han fik betroet, med klogskab og kyndighed. Den unge mand var en klog og taktfuld rådgiver, hvis forslag man trygt kunne følge. Man kunne derimod ikke altid stole på Sauls dømmekraft, og hans beslutninger var ikke kloge.

Skønt Saul bestandig søgte efter en anledning til at dræbe David, var han samtidig bange for ham, for han kunne ikke undgå at se, at Herren var med ham. Davids ulastelige karakter vakte kongens vrede, og Saul betragtede Davids blotte nærværelse som en personlig irettesættelse, fordi modsætningen mellem hans egen og Davids karakter var så stor. Det vor misundelse, der gjorde tilværelsen bitter for Saul og bragte hans ydmyge undersåt i fare. Dette onde karaktertræk har voldt ubodelig skade i verden. Saul nærrede det samme fjendskab til David, som Kain nærrede til sin broder Abel, fordi Abel var retfærdig og blev æret af Gud, mens han selv gik glip af Herrens velsignelse på grund af sine onde gerninger. Satan viste sit sande ansigt, da han vakte Sauls raseri over for et menneske, som aldrig havde gjort ham fortræd.

Kongen holdt David under skarpt opsyn i håb om at finde et påskud til at bringe ham i miskredit. Han var ikke rolig, før han havde fundet ud af, hvorledes han kunne dræbe den unge mand og forsvare sin onde dåd over for nationen. Han lavede en fælde for David ved at opfordre ham til at føre krig mod filisterne med endnu større energi og lovede at give ham sin ældste datter til hustru som belønning for hans tapperhed. Da David hørte dette forslag, svarede han beskedent: »Hvem er jeg, og hvad er min familie, min faders slægt i Israel, at jeg skulle blive kongens svigersøn?« Kongen viste imidlertid sin uærlighed ved at gifte prinsessen bort til en anden.

Da Sauls yngste datter Mikal fattede kærlighed til David, fik kongen en ny anledning til at stræbe sin rival efter livet. Kongen tilbød den unge mand Mikals hånd på den betingelse, at han kunne fremlægge beviser på, at han havde besejret og dræbt et vist antal af nationens fjender. »Saul gjorde nemlig regning på at få David fældet ved filisternes hånd.« Men Gud beskyttede sin tjener. David kom

[340]

sejrrig hjem fra slaget og blev kongens svigersøn. Sauls datter Mikal elskede David, og kongen så til sin store fortrydelse, at hans onde planer blot havde tjent til at ære og ophøje det menneske, som han havde søgt at rydde af vejen. Nu var han endnu mere overbevist om, at David var den mand, som Herren havde betegnet som bedre end ham selv, og at det var ham, der skulle overtage tronen i hans sted. Fra nu af stræbte han ikke David hemmeligt efter livet mere, men gav Jonatan og sine folk ved hoffet befaling om at dræbe sin fjende.

Jonatan røbede sin faders plan for David og sagde, at David skulle holde sig skjult, mens han selv indtrængende ville bede sin fader om at redde Israels befriers liv. Jonatan henledte kongens opmærksomhed på Davids indsats for at redde nationens ære, ja, nationen selv, og lod ham forstå, at han ville pådrage sig en frygtelig skyld, hvis han myrdede det menneske, som Gud havde benyttet til at slå deres fjender. Disse ord talte til kongens samvittighed og blødgjorde hans hjerte. Da svor Saul og sagde: »Så sandt Herren lever, han skal ikke blive dræbt!« David blev hentet tilbage og var hos Saul som tidligere.

Nu udbrød der en ny krig imellem israelitterne og filisterne, og hæren drog ud under anførsel af David. Hebræerne vandt en stor sejr, og hele folket roste ham for hans klogskab og heltemod. Dette fik atter Sauls gamle had til David til at blusse op. En dag, da den unge mand spillede for kongen og fyldte paladset med sin skønne musik, løb hidsigheden af med Saul, og han kastede et spyd efter David for at spidde ham til væggen; men Herrens engel skubbede det dræbende våben til side. David undslap og flygtede til sit hjem. Saul sendte folk ud for at gribe ham, når han gik ud om morgenen, og gøre ende på hans liv.

Mikal røbede sin faders plan for David. Hun overtalte ham til at flygte og hejste ham ned igennem vinduet, så han kunne undslippe. David flygtede til Samuel i Rama, og profeten bød flygtningen velkommen uden at frygte kongens vrede. I Samuels hjem var der anderledes fredfyldt end i kongens palads. Her fortsatte Herrens hæderkronede tjener sin gerning imellem bjergene. Han havde en skare profeter hos sig, og disse granskede flittigt Guds vilje og lyttede ærbødigt til den undervisning der lød fra Samuels læber. David modtog en værdifuld undervisning hos Israels store lærer. David var overbevist om, at Saul ikke ville give sine soldater ordrer til at

trænge ind på dette hellige område, men den desperate konge betragtede intet sted som helligt. Kongen blev skinsyg, da han blev klar over, at David havde søgt kontakt med Samuel. Han var bange for, at den mand, som hele Israel ærede som Guds profet, skulle gøre sin indflydelse gældende til fordel for hans rival. Kongen sendte folk ud for at bringe David til Gibeon, for at han kunne gennemføre sin mordplan her.

Sendebudene drog af sted for at rydde David af vejen, men nu greb en højere magt ind. Sauls folk havde samme oplevelse som Bileam, da han var på vej hen for at forbande Israel. Usynlige engle kom dem i møde, og de begyndte at profetere om, hvad der skulle ske i fremtiden, samt at prise Herrens herlighed og majestæt. Gud besejrede menneskets vrede, holdt ondskabens kræfter tilbage og lod en englehær beskytte sin tjener.

Mens Saul utålmodigt gik og ventede på, at hans folk skulle tage David til fange, fik han at vide, hvad der var sket; men i stedet for at opfatte det som Guds finger, blev han endnu mere forbitret og sendte nogle andre folk af sted. Disse blev også overvældet af Guds ånd og gav sig til at profetere ligesom de første sendebud. Kongen sendte nu folk af sted for tredje gang. Da de nåede hen til profeterne, kom den guddommelige kraft også over dem, så at de profeterede. Nu besluttede Saul at tage af sted selv, for hans glødende had havde fuldstændig taget magten over ham. Han var fast besluttet på, at David skulle dræbes nu. Han ville selv slå ham ihjel, så snart han kom inden for hans rækkevidde, uden hensyn til følgerne.

Men Guds engel greb ind. Saul kom fuldstændig i Guds magt, og idet han gik videre, fremsagde han bønner til Gud, profeterede og sang salmer. Han profeterede om Messias, verdens frelser. Da han nåede profetens hus i Rama, afførte han sig yderklæderne, der var et tegn på hans høje stilling, faldt om og blev liggende foran Samuel og hans elever hele dagen og den følgende nat. Guds ånd var over ham i hele dette tidsrum. Folket stimlede sammen for at overvære dette mærkelige skue, og kongens oplevelse rygtedes vidt og bredt. Dette gav anledning til, at man i den sidste del af Sauls regeringstid atter brugte dette mundheld i Israel: »Er også Saul iblandt profeterne?«

Kongens planer var atter engang blevet krydset. Han forsikrede David om, at han ikke havde ondt i sinde, men David anså ikke kongens anger for ægte. Han benyttede lejligheden til at flygte, fordi

han var bange for, at kongen skulle komme i dårligt lune igen. Hans hjerte blødte, og han længtes efter at mødes med sin ven Jonatan endnu engang. I bevidstheden om sin uskyld opsøgte han kongens søn og sagde disse gribende ord til ham: »Hvad har jeg gjort? Hvad er min brøde? Og hvad er min synd mod din fader, siden han står mig efter livet?« Jonatan troede, at hans fader var kommet på andre tanker og havde opgivet at dræbe David. Derfor svarede han: »Det være langt fra! Du skal ikke dø ! Min fader foretager sig jo intet, hverken stort eller småt, uden at lade mig det vide; hvorfor skulle min fader så dølge dette for mig? Der er intet om det!« Jonatan kunne simpelt hen ikke tro, at hans fader stadig ville gøre David fortræd, efter at Gud havde åbenbaret sin magt på en så bemærkelsesværdig måde, for derved ville han jo gøre sig skyldig i åbent oprør imod Gud. Men David var ikke overbevist endnu. Med dyb alvor sagde han til Jonatan: »Så sandt Herren lever, og så sandt du lever, der er kun et skridt mellem mig og døden!«

På nymånedagen blev der holdt en religiøs fest i Israel. Den indtraf netop dagen efter, at David og Jonatan havde talt sammen. Begge de unge mænd skulle sidde ved kongens bord til festen, men David turde ikke komme, og det blev aftalt, at han skulle besøge sine brødre i Betlehem. Når han kom tilbage, skulle han skjule sig på en mark i nærheden af festsalen og holde sig borte fra kongen i tre dage. Jonatan skulle så lægge mærke til kongens reaktion. Hvis Saul spurgte, hvor Isajs søn var, skulle Jonatan sige, at han var gået hjem for at deltage i sin slægts slagtoffer. Hvis kongen ikke blev vred herover, men blot sagde: »Godt!« kunne David roligt komme tilbage til hoffet, men hvis Saul blev vred over, at David ikke var til stede, skulle David flygte.

Kongen spurgte ikke efter David på den første festdag, men da Davids plads også stod tom den anden dag, spurgte han: »Hvorfor kom Isajs søn hverken til måltidet i går eller i dag?« Jonatan svarede Saul: »David bad mig om lov til at gå til Betlehem; han sagde: Lad mig gå, thi vor slægt har offerfest dér i byen, og mine brødre har pålagt mig at komme; hvis du har godhed for mig, lad mig så få fri, for at jeg kan besøge mine slægtninge! Det er grunden til, at han ikke er kommet til kongens bord!« Da Saul hørte disse ord, kunne han ikke styre sin vrede længere. Han sagde, at Jonatan ikke kunne blive Israels konge, så længe David levede, og befalede, at der øjeblikkelig

skulle sendes bud efter David, for at han kunne blive dræbt. Jonatan gik atter i forbøn for sin ven og sagde: »Hvorfor skal han dræbes? Hvad har han gjort?« Herover blev kongen endnu mere rasende, og i sin ophidselse kastede han det spyd, som han havde tiltænkt David, efter sin egen søn.

Prinsen fyldtes af sorg og harme. Han rejste sig, forlod kongen og deltog ikke mere i festen. Hans sjæl var tyngt af dyb sorg, da han på det aftalte tidspunkt ankom til det sted, hvor han ville gøre David bekendt med kongens planer. De faldt hinanden om halsen og græd bittert. Kongens frygtelige vrede kastede sin mørke skygge over de unge mænds liv, og de var så knuget af sorg, at de ikke kunne få et ord frem. Da deres veje skiltes, sagde Jonatan til David: »Far i fred! Om det, vi to har tilsvoret hinanden i Herrens navn, gælder, at Herren står mellem mig og dig, mellem mine og dine efterkommere for evigt!«

Kongens søn gik tilbage til Gibeon, og David skyndte sig til byen Nob, som lå nogle få kilometer borte og tilhørte Benjamins stamme. Tabernaklet var blevet flyttet fra Silo til denne by, og Ahimelek var ypperstepræst. David vidste ikke, hvor han skulle flygte hen for at redde sig; derfor opsøgte han Guds tjener. Præsten blev højlig overrasket, da han så ham, fordi han havde et sådant hastværk og tilsyneladende var alene. Desuden bar hans ansigt præg af bekymring og sorg. Præsten spurgte David, hvorfor han var kommet. Den unge mand gik i stadig frygt for at blive opdaget, og i sin store nød tog han sin tilflugt til løgn. Han sagde til præsten, at kongen havde overdraget ham et hemmeligt ærinde, som havde hast. Derved viste han, at han ikke havde tilstrækkelig tro på Gud, og hans synd kostede ypperstepræsten livet. Hvis han havde sagt sandheden, ville Ahimelek have fortalt ham, hvad han skulle gøre for at redde livet. Gud forlanger absolut ærlighed af sit folk, selv når de er i den største fare. David bad ypperstepræsten om fem brød. Guds tjener havde ikke andet end helligt brød ved hånden, men det lykkedes David at overvinde hans skrupler, så at han gav ham dette brød for at stille hans sult.

Nu truede en ny fare. Doeg, som var den øverste af Sauls hyrder, havde bekendt sig til hebræernes tro og var nu kommet til helligdommen for at indfri sine løfter. Da David så ham, besluttede han skyndsomst at finde et andet tilflugtsted og skaffe sig et eller andet

våben, så han kunne forsvare sig, hvis det blev nødvendigt. Han bad Ahimelem om et sværd. Denne svarede, at han kun havde Goliats sværd, som var blevet opbevaret i tabernaklet som et minde. David svarede: »Dets lige findes ikke; giv mig det!« Han greb det sværd, som han i sin tid benyttede til at dræbe filisternes kæmpe med, og fattede nyt mod.

David flygtede derpå til kong Akisj af Gat. Han følte, at han ikke ville være i så stor fare hos sit folks fjender som i Sauls rige. Men Akisjs folk sagde til deres herre, at det var David, der havde dræbt filisternes kæmpe for nogle år siden. David havde søgt tilflugt hos Israels fjender for at redde livet, men nu var han i stor fare. Det lykkedes ham dog at føre sine fjender bag lyset ved at foregive, at han var afsindig; på den måde slap han bort fra dem.

David begik sin første fejl, da han nærrede mistillid til Gud i Nob, og da han bedrog Akisj, fejlede han på ny. David havde vist, at han besad ædle karaktertræk, og hans store tapperhed havde skaffet ham folkets yndest; men da han blev stillet på prøve, vaklede hans tro, og hans menneskelige svaghed kom til syne. Han så en spion og en forræder i hvert eneste menneske. Under en stor krise havde David fæstnet troens øje på Gud og besejret filisternes kæmpe. Han troede på Gud og gik i kamp i hans navn. Men under sin flugt blev han rådvild og modløs og tabte næsten fuldstændig sin himmelske Fader af syne.

David lærte dog også noget af denne erfaring. Han fik øjnene op for, at han var svag, og at han havde brug for Guds hjælp hele tiden. Den dyrebare indflydelse, som Guds ånd øver, når han opsøger nedtrykte og fortvivlede sjæle, opmuntrer de modløse, styrker de svage og skænker Herrens prøvede tjenere hjælp og mod, kan ikke vurderes højt nok. Hvor har vi grund til at være glade for den Gud, vi tjener! Han behandler de fejlende med mildhed og viser os tålmodighed og ømhed, når vi er stedt i vanskeligheder og overvældet af en stor sorg.

Hver eneste gang, Guds børn lider nederlag, er årsagen mangel på tro. Når vor sjæl er omgivet af skygger, og vi har brug for lys og vejledning, skal vi vende blikket opad. Der er lyst på den anden side af mørket. David burde ikke have tvivlet på Guds hjælp et eneste øjeblik. Han havde al mulig grund til at stole på Gud. Han var Herrens salvede og var blevet beskyttet af Guds engle i de farer, han

havde været udsat for. Han havde fået mod til at udføre vidunderlige bedrifter. Hvis han i stedet for at tænke på den vanskelige situation, han befandt sig i, havde dvælet ved Guds magt og majestæt, ville han have haft fred midt i dødens skygger, og så kunne han tillidsfuldt have gentaget Herrens løfte: »Om også bjergene viger, om også højene rokkes, min kærlighed viger ej fra dig, min fredspagt rokkes ikke.« Es. 54, 10.

David skjulte sig for Saul imellem Judas bjerge, hvor han bragte sig i sikkerhed i Adullams hule. Her kunne han holde stand over for en stor hær med en lille skare mænd. »Da hans brødre og hele hans faders hus fik det at vide, kom de derned til ham.« Davids slægtninge kunne ikke føle sig trygge. De var klar over, at Sauls grundløse mistanke når som helst kunne falde på dem, fordi de var i familie med David. Nu var det gået op for dem, - som det senere gjorde for hele Israel - at Gud havde valgt David til at være sit folks vordende konge, og de følte sig mere trygge hos ham, selv om han levede som flygtning i en ensom hule, end et hvilket som helst andet sted, hvor de var udsat for den skinsyge konges sygelige raseri.

I Adullams hule blev familien knyttet sammen i gensidig sympati og kærlighed, og her kunne Isaajs søn slå harpen an og synge: »Se, hvor godt og hvor lifligt er det, når brødre bor tilsammen.« Sl. 133, 1. David havde haft den bitre erfaring, at hans egne brødre nærrede mistillid til ham, og nu var han lykkelig over, at striden var blevet bilagt. Det var her, David skrev den 57. Salme.

Det varede ikke længe, før David blev opsøgt af andre mennesker, der også var flygtet for den grusomme konge. Der var mange, der havde mistet tilliden til Israels konge, for de kunne se, at Guds ånd ikke ledede ham længere. »Og alle slags mennesker, som var i nød, flokkede sig om ham, forgældede mennesker og folk, som var bitre i hu, og han blev deres høvding. Henved 400 mand sluttede sig til ham.« Her havde David sit eget lille rige, hvor der rådede system og orden. Men selv ikke i denne bjerghule følte han sig sikker, for han så til stadighed beviser på, at kongen ikke havde opgivet sine mordplaner.

Han skaffede sine forældre et opholdssted hos kongen af Moab, og da Herrens profet havde advaret ham om, at der var fare på færde, forlod han sit skjulested og flygtede til Heretskoven. Davids oplevelser i denne tid var ikke uden betydning. Gud lod ham gå i

[343]

en hård skole for at gøre ham skikket til at blive en klog general og en retfærdig og nådig konge. Mens han levede sammen med de mennesker, der havde opsøgt ham, høstede han erfaringer, som ville blive ham til hjælp, når han skulle optage den gerning, som Saul var blevet fuldstændig uegnet til at varetage på grund af sit dødelige raseri og sin hensynsløse optræden. Mennesker kan ikke bibeholde den ro og visdom, som er nødvendig for at kunne optræde retfærdigt og taktfuldt, efter at de har forkastet Gud som deres rådgiver. Det er frygteligt, håbløst, ja, fuldstændig vanvittigt at stole på menneskelig visdom og lade Guds visdom ude af betragtning.

Det var Sauls plan at fange David i Adullams hule, og da kongen opdagede, at David havde forladt dette tilflugtsted, blev han rasende. Davids flugt var en gåde for Saul. Den eneste forklaring, han kunne finde, var, at der måtte være forrædere i hans lejr, og at de havde givet David underretning om, at Saul var i nærheden for at fange ham.

Han sagde til sine rådgivere, at der var stiftet en sammensværgelse imod ham, og lovede dem rige gaver og høje stillinger for at røbe, hvem af hans folk der havde hjulpet David. Edomitten Doeg optrådte som angiver. Hans ærgerrighed og griskhed og hans had til den præst, som havde irettesat ham på grund af hans synder, tilskyndende ham til at fortælle om Davids besøg hos Ahimelek. Doeg fremstillede sagen i et sådant lys, at Saul blev rasende på Guds præst. Doegs ondskabsfulde tunge var sat i brand af helvede. Hans ord bragte kongen fuldstændig ud af fatning. I sit blinde raseri befalede han, at hele præstens fædrenehus skulle dræbes, og den frygtelige befaling blev udført. På kongens befaling faldt ikke blot Ahimelek, men hele hans fædrenehus fem og firsindstyve mænd, som bar efod for Doegs morderhånd.

Og Nob, præsternes by, lod kongen hugge ned med sværdet, mænd og kvinder, børn og diende, hornkvæg, æsler og får. Sådan kunne Saul finde på at optræde under Satans ledelse. Da Gud sagde, at amalekitternes syndebæger var fuldt, og befalede Saul at udrydde dem fuldstændig, havde han medlidenhed med dem og undlod at fuldbyrde Guds dom, men uden at have fået befaling af Gud dræbte han nu under Satans ledelse Herrens præster og huggede Nobs indbyggere ned. Så meget fordærv er der i menneskehjertet, når Gud ikke har kontrollen over det.

Denne skændselsdåd fyldte hele Israel med rædsel, og gerningsmanden var den konge, som de selv havde valgt! Da Saul gav ordre til dette blodbad, bar han sig ad akkurat ligesom kongerne hos de nationer, der ikke frygtede Gud. Israel havde arken, men præsterne, som de havde rådspurgt, var dræbt med sværdet. Hvad ville blive det næste?

[344]

Kapitel 65—Davids ædelmodighed

Efter Sauls frygtelige blodbad på Herrens præster i Nob flygtede en af Ahimeleks, Ahitubs søns, sønner ved navn Ebjatar til David. Og Ebjatar fortalte David, at Saul havde dræbt Herrens præster. Da sagde David til Ebjatar: »Jeg vidste dengang, at når edomitten Doeg var der, ville han give Saul underretning derom! Jeg bærer skylden for hele dit fædrenehushold. Bliv hos mig, frygt ikke! Den, som står dig efter livet, står mig efter livet, thi du står under min varetægt.«

Kongen efterstræbte stadig David, og denne var ikke sikker nogen steder. I Keila skånede hans tapre folk byen for at falde i filisternes hænder, men de følte sig ikke engang trygge blandt de mennesker, som de havde befriet. Fra Keila begav de sig til Zifs ørken.

På dette tidspunkt, hvor der var så få lyspunkter i Davids tilværelse, havde han den glæde at få uventet besøg af Jonatan, der havde opsporet, hvor han holdt sig skjult. De to venner tilbragte nogle dyrebare øjeblikke sammen. De fortalte hinanden deres erfaringer, og Jonatan styrkede Davids hjerte med ordene: »Frygt ikke! Min fader Sauls arm skal ikke nå dig. Du bliver konge over Israel og jeg den næste efter dig; det ved min fader Saul også!« Mens de talte sammen om den vidunderlige måde, som Gud havde hjulpet David på, fik den efterstræbte flygtning nyt mod. »Derpå indgik de to en pagt for Herrens åsyn, og David blev i Horesj, mens Jonatan drog hjem.«

Efter Jonatans besøg holdt David modet oppe ved at synge lovsange og spille til på sin harpe. Han sang:

Jeg tager min tilflugt til Herren!
Hvor kan I sige til min sjæl:
Fly som en fugl til bjergene!
Thi se, de gudløse spænder buen,
lægger pilen til rette på strengen
for i mørke at ramme de oprigtige af hjertet.

Når selv grundpillerne styrter,
 hvad gør den retfærdige da?
Herren er i sin hellige hal,
 i Himmelen er Herrens trone;
på jorderig skuer hans øjne ned,
 hans blik ransager menneskenes børn;
retfærdige og gudløse ransager Herren;
 dem, der elsker uret, hader hans sjæl.

Sl. 11, 1-5.

Fra Keila var David draget til zifitternes øde land, og nu sendte befolkningen her bud til Saul om, at de kendte Davids skjulested, og at de ville vise kongen, hvor han opholdt sig. Men David blev advaret om deres planer og søgte tilflugt i bjergene mellem Maon og Det døde Hav.

Saul fik nu at vide, at »David var i En-Gedis ørken. Så tog Saul 3000 krigere, udsøgte af hele Israel, og drog ud for at søge efter David og hans mænd østen for Stenbukkeklipperne«. David havde kun 600 mand hos sig, og Saul drog imod ham med en hær på 3000. Isajs søn og hans mænd blev i den ensomme hule for at afvente nærmere ordrer fra Gud. Da Saul var på vej op i bjergene, bøjede han af fra vejen og gik alene ind i den hule, hvor David og hans mænd holdt sig skjult. Da Davids mænd så det, tilskyndende de deres høvding til at dræbe ham. Nu havde de kongen i deres magt, og dette anså de for at være et afgørende bevis på, at Gud havde givet deres fjende i deres hånd, så de kunne dræbe ham. David var fristet til at betragte sagen på samme måde, men samvittighedens stemme sagde til ham: »Rør ikke Herrens salvede.«

[345]

Davids mænd ville dog stadig ikke lade Saul være i fred, men mindede deres høvding om disse guddommelige ord: »Se, nu er den dag kommet, Herren havde for øje, da han sagde til dig: Se, jeg giver din fjende i din hånd, så du kan gøre med ham, hvad du finder for godt!« »Da stod David op og skar ubemærket fligen af Sauls kappe.« Men bagefter slog samvittigheden ham, fordi han havde skåret kongens klædning i stykker.

Da Saul forlod hulen for at genoptage eftersøgningen, hørte han til sin store overraskelse ordene »Herre konge!« bag sig. Han vendte

sig om for at se, hvem det var, der talte til ham, og se, det var Isajs søn, som han havde efterstræbt så længe for at dræbe ham. David bøjede sig for kongen i erkendelse af, at han var hans herre. Derpå sagde han til Saul: »Hvorfor lytter du til, hvad folk siger: Se, David har ondt i sinde imod dig? I dag har du dog med egne øjne set, at Herren gav dig i min hånd inde i hulen; og dog ville jeg ikke dræbe dig, men skånede dig og sagde: Jeg vil ikke lægge hånd på min herre, thi han er Herrens salvede! Og se, fader, her har jeg fligen af din kappe i min hånd! Når jeg skar din kappeflig af og ikke dræbte dig, så indse dog, at jeg ikke har haft noget ondt eller nogen forbrydelse i sinde eller har forsyndet mig imod dig, skønt du lurer på mig for at tage mit liv.«

Davids ord virkede ydmygende på Saul, og han kunne ikke nægte, at de var sande. Han blev dybt grebet, da han blev klar over, at den mand, som han stræbte efter livet, havde haft ham fuldstændig i sin magt. David vidste, at han var uskyldig, da han stod over for kongen.

Sauls hjerte blev blødgjort, og han sagde: »Er det din røst, min søn David?« »Og Saul brast i gråd.« Derpå sagde han til David: »Du er retfærdigere end jeg; thi du har gjort mig godt, mens jeg har gjort dig ondt Hvem træffer vel sin fjende og lader ham gå i fred? Herren gengælde dig det gode, du har øvet imod mig i dag! Se, jeg ved, at du bliver konge, og at kongedømmet over Israel skal blive i din hånd.« David tilsvor Saul, at han ville behandle hans familie nådigt, når han blev konge, og ikke udslette hans navn.

Med sit kendskab til Sauls optræden i fortiden kunne David ikke fæste lid til kongens forsikringer, og han nærede heller ikke store forhåbninger om, at hans anger ville blive af længere varighed. Derfor blev David i klippeborgen, da Saul drog hjem.

De mennesker, der har givet sig i Satans vold og hader Guds tjenere, indtager til tider en forsonlig holdning over for disse, men det er sjældent, at de bevarer denne indstilling ret længe. Ondsindede mennesker føler sig ofte slagne i deres samvittighed, efter at de igennem længere tid har ladet deres ondskab gå ud over Herrens tjenere i ord og gerning. Under Herrens ånds indflydelse ydmyger de sig over for Gud og over for de mennesker, som de har modarbejdet, og ændrer deres holdning til dem. Men når de på ny lytter til den onde, vækkes den gamle tvivl og det gamle fjendskab til live igen,

og de fremturer atter i den ondskab, som de angrede og afstod fra for en tid. De begynder igen at tale ondt om de mennesker, som de har bedt om tilgivelse, og anklager og fordømmer dem på det heftigste. Nu kan Satan bruge dem langt mere effektivt end før, fordi de har syndet imod et større lys.

Da Samuel var død, samledes hele Israel og holdt klage over ham; og man jordede ham i hans hjem i Rama. Det israelitiske folk betragtede Samuels død som et ubodeligt tab. De havde mistet en stor, god profet og fremragende dommer og sørgede dybt. Samuel havde vandret retskaffent blandt israelitterne lige fra sin ungdom, og skønt Saul var deres konge, havde Samuel øvet større indflydelse over dem på grund af sin trofasthed, lydighed og gudfrygtighed. Der står, at han dømte Israel alle sine dage.

Når folket sammenlignede Sauls og Samuels optræden, indså de tydeligt den store fejltagelse, de begik, da de begærede en konge for at ligne de andre nationer. Mange var forfærdede over forholdene i samfundet. Hele nationen blev hurtigt gennemsyret af religiøs ligegyldighed og gudløshed. Deres konge øvede en vidtrækkende indflydelse, og det var med rette, at Israel sørgede over, at Samuel, Herrens profet, var død.

[346]

Folket havde mistet grundlæggeren og lederen af profetskolerne, men det var ikke alt. De havde mistet den mand, som de plejede at henvende sig til med deres store problemer, ham, der altid havde folkets bedste i tanke og bestandig gik i forbøn for dem hos Gud. De følte sig trygge, når Samuel gik i forbøn for dem, for »en retfærdigs bøn har en mægtig virkende kraft« Jak. 5, 16. Folket havde en følelse af, at Gud var ved at forlade dem. Kongen var næsten sindssyg, og der var hverken lov eller orden i landet.

Gud lagde sin gamle tjener til hvile på et tidspunkt, hvor landet hærgedes af indre stridigheder og Samuels besindige, gudfrygtige råd syntes at være mest påkrævede. Når israelitterne stod ved hans fredfyldte grav og tænkte tilbage på den svundne tid og på den dårskab, de begik, da de forkastede ham som deres leder, bebrejdede de sig selv dybt. Samuel havde så nær forbindelse med Himmelen, at han ligesom knyttede hele Israel til Herrens trone. Det var Samuel, der havde lært dem at elske og adlyde Gud, men efter hans død følte folket, at de var fuldstændig prisgivet en konge, der stod i ledtog med Satan og ville skille dem fra Gud og Himmelen.

David kunne ikke overvære Samuels begravelse, men han sørgede lige så dybt og oprigtigt over ham, som han ville have sørget over en kær fader. Han vidste, at Saul ville få endnu friere tøjler efter Samuels død, og følte sig ikke så sikker, som da profeten levede. Mens Saul var optaget af at sørge over Samuel, benyttede David anledningen til at søge sig et tryggere tilflugtsted og drog til Parans ørken. Det var her, at han skrev den 120. og den 121. salme. Mens han opholdt sig i denne ødemark og tænkte på profetens død og kongens fjendskab, sang han:

Fra Herren kommer min hjælp,
 fra himmelens og jordens skaber.
 Din fod vil han ej lade vakle,
 ej blunder han, som bevarer dig;
 nej, han blunder og sover ikke,
 han, som bevarer Israel
 Herren bevarer dig mod alt ondt,
 han bevarer din sjæl;
 Herren bevarer din udgang og indgang
 fra nu og til evig tid!

Sl. 121, 2-8.

En rigmand ved navn Nabal havde store besiddelser i nærheden af Parans ørken, og mens David og hans mænd opholdt sig her, beskyttede de hans hjerde over for røvere. Nadab var en efterkommer af Kaleb, men var en plump gnier.

Tiden var netop inde til at klippe fårene, og mens det stod på, plejede folk at være meget gæstfri. David og hans mænd havde opbrugt deres forråd, og i overensstemmelse med tidens skik sendte Isaajs søn ti af sine unge mænd hen til Nabal med en hilsen fra deres herre samt dette budskab: »Fred være med dig, fred være med dit hus, og fred være med alt, hvad dit er! Jeg har hørt, at du har fåreklipping. Nu har dine hyrder opholdt sig hos os; vi har ikke fornærmet dem, og de har intet mistet i al den tid, de har været i Karmel; spørg kun dine folk, så skal de fortælle dig det. Fat godhed for folkene! Vi kommer jo til en festdag; giv dine trælle og din søn David, hvad du vil unde os!« (Karmel er en lille by i nærheden af Maon i Judæa og bør ikke forveksles med Karmels bjerg.)

David og hans mænd havde været en beskyttende mur om Nabals hyrder og hjoede, og nu bad David denne rigmand om at skænke de mænd, der havde ydet ham så megen værdifuld hjælp, en gave af sine rige forråd. David og hans mænd kunne selv have taget de dyr, de behøvede, fra hjordene, men det gjorde de ikke. De gik ærligt til værks, men deres venlighed var spildt på Nabal. Hans svar røbede en hel del om hans karakter. »Hvem er David, hvem er Isajs søn? Nu til dags er der så mange trælle, der løber fra deres herre. Skulle jeg tage mit brød, min vin og mit slagtekvæg, som jeg har slagtet til mine fåreklippere, og give det til mænd, jeg ikke ved, hvor er fra?«

David blev fyldt af harme, da de unge mænd kom tomhændede tilbage og fortalte ham, hvad Nabal havde sagt. Han bød sine mænd gøre sig klar til kamp, for han havde besluttet at straffe den mand, som havde nægtet ham hans ret og føjet spot til skade. Det lignede mere Saul end David at fare op på den måde, men Isajs søn skulle lære endnu flere lektier i tålmodighed i lidelsernes skole. [347]

Så snart Nabal havde sendt Davids unge mænd bort, skyndte en af hans tjenere sig hen til Abigajil og fortalte, hvad der var sket. Han sagde: »David sendte bud fra ørkenen for at hilse på vor herre; men han overfusede dem, skønt de mænd har været meget gode mod os og ikke fornærmet os, og vi har intet mistet, i al den tid vi færdedes sammen med dem, da vi var ude på marken. De var en mur om os både nat og dag, i al den tid vi vogtede småkvæget i nærheden af dem. Se nu til, hvad du vil gøre, thi ulykken hænger over hovedet på vor herre og hele hans hus.«

Uden at sige noget til sin mand hentede Abigajil en rigelig forsyning fødevarer, lagde dem på æslerne og overdrog dem til sine karle, hvorefter hun selv red Davids folk i møde. Hun mødte dem på vejen i skjul af bjerget. Da Abigajil fik øje på David, sprang hun straks af æslet og kastede sig ned for David på sit ansigt, bøjede sig til jorden, faldt ned for hans fødder og sagde: »Skylden er min, herre! Lad din trælkvinde tale til dig og hør din trælkvindes ord!« Abigajil tiltalte David med samme ærbødighed, som hun ville have vist en kronet konge. Nabal havde foragtligt sagt: »Hvem er David?« men Abigajil kaldte ham »herre«. Hun talte venligt til ham for at få hans vrede til at lægge sig og bad ham indtrængende om at redde hendes mand. Besjælet af visdom og kærlighed fra Gud skildrede Abigajil stille og beskedent sin store kærlighed til sin husstand. Hun lod David

forstå, at hendes mand ikke havde optrådt uvenligt over for ham for at krænke ham personligt, men at hans optræden var et udslag af hans egenkærlighed.

Men nu, min herre, så sandt Herren lever, og så sandt du lever, du, hvem Herren har holdt fra at pådrage dig blodskyld og tage dig selv til rette: Måtte det gå dine fjender og dem, som pønser på ondt mod min herre, som Nabal! Abigajil tog ikke selv æren for, at David blev tilskyndet til at opgive sin overilede handling, men gav Gud hele æren og takken. Derpå skænkede hun Davids mænd sine rige gaver som et takoffer, idet hun stadig fremstillede sagen, som om det var hende, der havde vakt høvdingens vrede.

Tilgiv dog din trælkvinde hendes brøde, sagde hun, thi Herren vil visselig bygge min herre et hus, som skal stå, eftersom min herre fører Herrens krige, og der ikke har været ondt at finde hos dig, så længe du har levet.

Abigajil antydede, hvilken opgave David burde påtage sig. Han skulle føre Herrens krige, men skulle ikke hævne den uret, som blev begået imod ham personligt, selv om han blev forfulgt og betragtet som en forræder. Hun fortsatte: »Og skulle nogen rejse sig for at forfølge dig og stå dig efter livet, måtte da min herres liv være bundet i de levendes knippe hos Herren din Gud Når Herren så for min herre opfylder alt det gode, han lovede dig, og sætter dig til fyrste over Israel, da får du ikke dette at bebrejde dig selv, og min herre får ikke samvittighedsnag af, at han uden grund udgød blod, og at min herre tog sig selv til rette. Og når Herren gør vel imod min herre, kom da din trælkvinde i hu!« 1. Sam. 25, 29-31.

Kun et menneske, som var i besiddelse af visdommen ovenfra, kunne tale således. Abigajils fromhed var som duften af en blomst og kom til udtryk i hendes udseende, ord og handlinger, uden at hun selv var sig det bevidst. Guds Søns ånd havde taget bolig i hendes sjæl. Hendes ord, som var krydret med ynde og fyldt af venlighed og fred, øvede en himmelsk indflydelse. David kom på bedre tanker og skælvede ved tanken om, hvad der kunne være sket, hvis han havde fulgt sin pludselige indskydelse. »Salige er de, som stifter fred, thi de skal kaldes Guds børn.« Matt. 5, 9. Jeg ville ønske, at der var mange flere af samme type som denne israelitiske kvinde - mennesker, som kunne berolige oprevne nerver, forebygge overilede handlinger og forhindre store ulykker med besindige og velovervejede ord.

En oprigtig kristens liv bringer altid lys, trøst og fred med sig. Det kendetegnes af renhed, takt, beskedenhed og dygtighed. Det kontrolleres af en uselvisk, helliggørende kærlighed. Det er besjælet af Kristus og efterlader en lysstribe overalt på sin vej. Davids heftige vrede lagde sig, takket være denne kvindes kloge ord og den indflydelse, hun øvede. Han var klar over, at han havde båret sig uklogt ad og mistet fatningen. [348]

Han tog ydmygt imod den irettesættelse, hun gav ham, og handlede derved i overensstemmelse med de ord, vi har fra ham selv: »Slår en retfærdig mig, så er det kærlighed; revser han mig, er det olie for hovedet.« Sl. 141, 5. Han takkede og velsignede hende, fordi hun havde rådet ham til at handle retfærdigt. Der er mange, der anser det for prisværdigt, at de kan tage imod en irettesættelse uden at blive utålmodige, men hvor er der få, som er taknemmelige for at blive irettesat og velsigner dem, der forsøger at hindre dem i at gøre det forkerte.

Da Abigajil kom hjem, holdt Nabal netop en stor fest, og både han selv og hans gæster var berusede. Først den næste morgen fortalte hun sin mand om sin samtale med David. Inderst inde var Nabal meget fej, og da han blev klar over, at hans dårskab nær havde kostet ham livet, blev han som lammet. Han var bange for, at David ikke havde opgivet tanken om at tage hævn, og blev så skrækslagen, at han sank hjælpeløs sammen. Ti dage efter døde han. Hans liv, som var en gave fra Gud, havde været til forbandelse for verden. Mens han festede og havde det lystigt, sagde Gud det samme til ham som til den rige mand i lignelsen: »I denne nat kræves din sjæl af dig.« Luk. 12, 20.

David giftede sig senere med Abigajil. Han havde een hustru i forvejen, men hans dømmekraft og hans handlinger var blevet påvirket af de andre nationers skikke. Selv store og gode mænd har syndet, fordi de har fulgt verdens skikke. David kom til at bøde hele livet, fordi han tog sig flere hustruer.

Efter Samuels død havde David fred nogle få måneder. Han søgte atter tilflugt hos zifitterne, men disse fjendtligsindede mennesker røbede Davids skjulested for kongen i håb om at vinde hans gunst. Da Saul fik at vide, hvor David var, flammede den djævelske vrede i hans bryst op på ny. Han samlede endnu engang sine krigere og begyndte at forfølge David; men venligtsindede spejdere underrettede

Isajs søn om, at Saul atter stræbte ham efter livet. Da tog David nogle få af sine mænd og drog ud for at opdage sin fjendes opholdssted. De nærmede sig forsigtigt Sauls lejr ved nattetide og fik øje på kongens og hans ledsageres telte. Ingen opdagede dem, for hele lejren sov. David opfordrede sine venner til at gå med ham ind i fjendens lejr. Da han spurgte: »Hvem vil følge mig ned til Saul i lejren?« svarede Abisjaj øjeblikkelig: »Det vil jeg!«

Skjult af bjergenes dybe skygger gik David og hans ledsager ind i fjendens lejr. Mens de var i færd med at danne sig et skøn over, hvor mange fjender der var, kom de hen til det sted, hvor Saul lå og sov med sit spyd stukket i jorden og en vandkrukke stående ved hovedgærdet. Hans øverstkommanderende Abner lå ved siden af ham, og rundt omkring dem lå alle soldaterne i dyb søvn. Abisjaj løftede spydet og sagde til David: »Gud har i dag givet din fjende i din hånd! Lad mig nagle ham til jorden med hans spyd, så jeg ikke skal behøve at gøre det om!« Han ventede på, at David skulle give ham tilladelse til at gøre det, men David hviskede til ham: »Gør ham ikke noget ondt! Thi hvem lægger ustraffet hånd på Herrens salvede? Så sandt Herren lever, Herren selv vil ramme ham; hans time kommer, eller han vil blive revet bort, når han drager i krigen. Herren lade det være langt fra mig at lægge hånd på Herrens salvede! Men tag nu spydet ved hans hovedgærde og vandkrukken, og lad os så gå vor vej!« »Så tog David spydet og vandkrukken fra Sauls hovedgærde, og de gik deres vej, uden at nogen så eller mærkede det eller vågnede; thi de sov alle, eftersom en tung søvn fra Herren var faldet over dem.« Hvor er det let for Herren at svække den stærkeste, fjerne visdommen fra den viseste og gøre den mest årvågnes dygtighed til skamme!

Da David var kommet tilstrækkelig langt bort fra lejren, stillede han sig op på en bjergtop og råbte med høj røst til folket og Abner: »Er du ikke en mand? Og hvem er din lige i Israel? Hvorfor vogtede du da ikke din herre kongen? Thi en af krigerne kom for at gøre din herre mén. Der har du ikke båret dig vel ad! Så sandt Herren lever: I er dødsens, I, som ikke vogtede Eders herre, Herrens salvede! Se nu efter: Hvor er kongens spyd og vandkrukken, som stod ved hans hovedgærde?« Da kendte Saul Davids røst, og han sagde: »Er det din røst, min søn David?« David svarede: »Ja, herre konge!« Og han føjede til: »Hvorfor forfølger min herre dog sin træl?« Atter

engang sagde kongen disse ord: »Jeg har syndet; kom tilbage, min søn David! Thi jeg vil ikke mere gøre dig noget ondt, eftersom mit liv i dag var dyrebart i dine øjne. Se, jeg har handlet som en dåre og gjort mig skyldig i en såre stor vildfarelse!« David svarede: »Se, her er kongens spyd; lad en af folkene komme herover og hente det.« Skønt Saul havde givet dette løfte: »Jeg vil ikke mere gøre dig noget ondt,« gik David ikke over til ham.

Nu havde David to gange givet tilkende, hvor højt han agtede kongens liv. Anden gang gjorde det et endnu dybere indtryk på Saul, at han indrømmede ydmygt sin brøde. Det overraskede ham og smeltede hans hjerte at se et menneske vise ham en sådan venlighed. Da Saul skiltes fra David, sagde han: »Velsignet være du, min søn David! For dig lykkes alt, hvad du tager dig for!« Men Isajs søn gjorde sig ingen forhåbninger om, at kongen ville blive ved at være i dette lune.

David havde opgivet håbet om at blive forsonet med Saul. Det så ud, som om det ville ende med, at han blev et offer for kongens ondskab, og han besluttede derfor endnu engang at søge tilflugt i filisternes land. Med sine 600 mand drog han over til kong Akisj af Gat.

David havde ikke spurgt Gud til råds, før han drog den slutning, at Sauls mordplan ville lykkes. Mens Saul bestræbte sig på at komme David til livs, arbejdede Herren for at sikre David riget. Gud fører sine planer igennem, selv om de er skjult for menneskers blik. Menneskene fatter ikke Guds veje, og når de ser på de ydre omstændigheder, er de tilbøjelige til at betragte de prøvelser og vanskeligheder, som Gud tillader at komme på deres vej, som noget, der tjener til at modarbejde dem og volde dem ulykke. David så på de ydre omstændigheder i stedet for at stole på Guds løfter. Han tvivlede på, at han nogen sinde ville blive konge. De langvarige prøvelser, han havde været udsat for, havde fået ham til at opgive troen og miste tålmodigheden.

Herren sendte ikke David over til Israels værste fjender filisterne for at beskytte ham. Dette folk ville vedblive at være nogle af hans værste fjender lige til det sidste, men til trods herfor søgte han hjælp hos dem, da han var i vanskeligheder. Han havde fuldstændig mistet tilliden til Saul og hans folk og overgav sig på nåde og unåde til sit folks fjender. David var en tapper hærfører og havde vist, at han var

en klog og dygtig kriger, men han modarbejdede sine egne interesser, da han drog over til filisterne. Det var Herrens vilje, at han skulle plante sin fane i Judas land, og det var af mangel på tro, at han forlod sin post uden Herrens tilladelse.

David vanærede Gud ved sin vantro. Filisterne var mere bange for David end for Saul og hans hære, og da David stillede sig under filisternes beskyttelse, afslørede han sit eget folks svaghed over for dem og tilskyndende sine landsmænds uforsonlige fjender til at undertrykke Israel. David var blevet salvet, for at han skulle forsvare Guds folk, og Herren ønsker ikke, at hans tjenere skal sætte mod i de gudløse ved at afsløre hans folks svaghed eller ved at vise ligegyldighed over for deres ve og vel. Hertil kom, at hans brødre fik det indtryk, at han var draget over til hedningerne for at dyrke deres guder.

Da han gik over til filisterne, fik mange af hans landsmænd en forkert opfattelse af hans motiver, og adskillige nærrede fordom imod ham. David gjorde netop det, som Satan ønskede, at han ville gøre, for det vakte stor jubel hos Guds og hans folks fjender, at David søgte tilflugt hos filisterne. David holdt ikke op med at tjene Gud. Han mistede heller ikke sin store interesse for hans sag, men han ofrede sin tillid til Gud for sin personlige sikkerheds skyld og satte derved en plet på den redelige og retskafne karakter, som Gud venter at finde hos sine tjenere.

Filisternes konge gav David en hjertelig modtagelse. For det første beundrede han David, og for det andet appellerede det til hans forfængelighed, at en hebræer bad ham om beskyttelse. David var sikker på, at han ikke ville blive forrådt i Akisjs land. Både han og hans mænd hentede deres familie, deres husfolk og deres ejendele, og efter alt at dømmes var han kommet for at tage fast ophold i filisterland. Alt dette passede Akisj udmærket, og han lovede at beskytte de israelitiske flygtninge.

[350] Da David bad om at måtte bo på landet i stedet for i hovedstaden, skænkede kongen ham beredvilligt Ziklag. David var klar over, at det var farligt for både ham selv og hans mænd at leve under afgudsdyrkeres indflydelse. Hvis de kom til at bo i en by helt for sig selv, kunne de tjene Gud mere frit end i Gat, hvor det ikke kunne undgås, at de hedenske skikke øvede en dårlig indflydelse over dem.

Mens David boede i denne isolerede by, førte han krig mod gesjuritterne, gizritterne og amalekitterne. Han dræbte hver eneste af dem, for at de ikke skulle røbe i Gat, hvad han havde gjort. Når han kom tilbage fra kampen, gav han Akisj det indtryk, at han havde kæmpet imod sine egne landsmænd, judæerne. Ved at skjule sandheden for filisterne bidrog han til at styrke deres hænder, for kongen sagde: »Han har gjort sig grundig forhadet hos sit folk Israel; han vil tjene mig for stedse!«

På den tid samlede filisterne deres hær til kamp for at angribe Israel. Da sagde Akisj til David: »Det må du vide, at du og dine mænd skal følge med mig i hæren!« Det kunne aldrig falde David ind at løfte sin hånd imod sit eget folk, men han kunne ikke se på dette tidspunkt, hvad der var hans pligt. Han gav kongen et undvigende svar og sagde: »Godt, så skal du også få at se, hvad din træl kan udrette!« Akisj opfattede disse ord som et løfte om, at David ville hjælpe ham i den forestående krig, og lovede at ære David højt og give ham en høj stilling ved filisternes hof.

Skønt David ikke havde næret urokkelig tillid til Guds løfter, glemte han ikke, at Samuel havde salvet ham til konge over Israel. Han mindedes de sejre, som Gud havde givet ham over hans fjender i fortiden. Han så også tilbage på den store nåde, som Gud havde vist ham ved at redde ham fra Sauls hånd, og tog den beslutning, at han ikke ville vise sig en så stor tillid uværdig. Selv om Israels konge havde stræbt ham efter livet, ville han ikke slutte sig til sit folks fjender.

Kapitel 66—Sauls død

Der udbrød atter krig mellem Israel og filisterene. »Imidlertid samlede filisterene sig og kom og slog lejr i Sjunem« i den nordlige udkant af Jizreelsletten, mens Saul og hans styrker slog lejr nogle få kilometer borte, ved foden af Gilboas bjerg, i slettens sydlige ende. Det var på denne slette, Gideon havde slået midjanitternes hære på flugt med 300 mand. Men Israels befrier på det tidspunkt var besjælet af en helt anden ånd end landets nuværende konge. Gideon drog ud i tro på Jakobs vældige Gud, men Saul følte sig ensom og forsvarsløs, fordi Gud havde forladt ham. Da han så filisternes hær, »grebes han af frygt og blev såre forfærdet«.

Saul havde fået at vide, at David og hans mænd var med filisterne, og nu ventede han, at Isajs søn ville benytte lejligheden til at hævne sig. Kongen var i den yderste nød. Det var, fordi hans eget blinde raseri havde ansporet ham til at dræbe den mand, som Gud havde udvalgt, at nationen var kommet ud i denne store fare. Han havde været så optaget af at efterstræbe David, at han havde forsømt rigets forsvar. Filisterne havde draget fordel heraf og var trængt ind i selve landets hjerte. På samme tid som Satan opflammede Saul til at sætte al sin energi ind på at opspore og dræbe David, tilskyndende den samme onde ånd filisterne til at benytte anledningen til at dræbe Saul og besejre Guds folk. Ærkefjenden benytter sig også hyppigt af denne fremgangsmåde i dag. Han tilskynder et eller andet uomvendt menighedsmedlem til at vække misundelse og strid i menigheden, og når det er lykkedes, drager han fordel af Guds folks indre stridigheder og får sine håndlangere til at forvolde deres ulykke.

Den næste dag skulle Saul kæmpe med filisterne. Ulykken hang truende over ham, og han længtes efter hjælp og vejledning. Men det var forgæves at bede Herren om hjælp. »Herren svarede ham ikke, hverken ved drømme eller ved Urim eller ved profeterne.« Herren har aldrig bortvist en sjæl, som er kommet til ham i oprigtighed og ydmyghed. Hvorfor ville han så ikke svare Saul? Kongen havde selv forkastet alle de metoder, som man kunne benytte til at rådspørge

Gud. Han havde forkastet profeten Samuels råd, han havde tvunget David, som Gud havde udvalgt, til at drage i landflygtighed, og han havde dræbt Guds præster. Kunne han nu vente, at Gud skulle svare ham, når han havde afbrudt de forbindelseslinjer, som Himmelen havde forordnet? Kunne Gud svare ham gennem drømme og åbenbaringer, når han havde drevet nådens ånd bort ved sin synd? Saul henvendte sig ikke til Gud i ydmyghed og anger. For ham gjaldt det ikke om at få syndstilgivelse og at blive forsonet med Gud, men om at blive reddet fra fjenderne. Han havde skilt sig selv fra Gud ved sin hårdnakkethed og sin oprørske indstilling. Han kunne kun opnå Guds nåde ved at angre og ydmyge sig, men den stolte konge besluttede i sin dybe fortvivlelse at søge hjælpen andetsteds.

[352]

Saul sagde derfor til sine folk: »Opsøg mig en kvinde, som kan mane; så vil jeg gå til hende og rådspørge hende! « Saul var ikke uvidende om, hvad trolddom var. Herren havde udtrykkelig forbudt det, og der blev afsagt dødsdom over alle, der gav sig af med trolddomskunst. Da Samuel levede, havde Saul givet befaling til, at alle besværgere og dødemanere skulle dræbes, men nu søgte han selv i sin store desperation kontakt med det orakel, som han havde betegnet som en vederstyggelighed.

Kongens folk sagde, at der boede en kvinde med en spådomsånd i En-Dor. Denne kvinde stod i ledtog med Satan og var trådt i hans tjeneste for at gøre hans vilje. Til gengæld hjalp mørkets fyrste hende ved at udføre mirakler og afsløre hemmeligheder.

Saul forklædte sig og drog af sted ved nattetide sammen med to ledsagere for at opsøge kvinden. Hvilket ynkeligt syn! Israels konge som Satans fange! Kan et menneske, der stædigt holder fast ved sin egen vilje og modstår Guds ånds hellige indflydelse, vælge en mørkere vej? Og findes der en frygteligere skæbne end at være slave hos den værste af alle tyranner? Betingelsen for, at Saul kunne blive konge over Israel, var, at han stolede på Gud og gjorde hans vilje. Hvis han havde opfyldt disse betingelser i sin regeringstid, ville hans kongedømme være blevet stadfæstet, og Gud ville have været hans vejleder og den Almægtige hans skjold. Gud havde båret over med Saul længe, og skønt han næsten havde bragt den guddommelige røst i sin sjæl til tavshed ved sit oprør og sin genstridighed, kunne han endnu nå at angre. Men da han i farens stund forlod Gud og henvendte sig til en af Satans forbundsfæller for at skaffe sig oplys-

ninger, brød han det sidste bånd, der knyttede ham til hans skaber. Han underkastede sig fuldstændig den djævelske magt, der i flere år havde øvet indflydelse over ham og bragt ham til afgrundens rand.

I nattens mørke drog Saul og hans ledsagere over sletten, og da de var kommet forbi filisterhæren i god behold, overskred de bjergryggen og opsøgte troldkvindens ensomme hjem i En-Dor. Kvinden med spådomsånden havde skjult sig her for at kunne drive sine nedrige trolddomskunster i hemmelighed. Saul var forklædt, men hans høje vækst og kongelige holdning røbede, at han ikke var en almindelig soldat. Kvinden havde mistanke om, at det var Saul, der havde opsøgt hende, og hans rige gaver bestyrkede hendes formodning. Da han sagde til hende: »Spå mig ved en genfærdsånd og man mig den, jeg siger dig, frem!« svarede hun: »Du ved jo, hvad Saul har gjort, hvorledes han har udryddet dødemanerne og besværgerne af landet. Hvorfor vil du da lægge snare for mit liv og volde min død?« Da tilsvor Saul hende ved Herren: »Så sandt Herren lever, skal intet lægges dig til last i denne sag!« Da hun spurgte: »Hvem skal jeg da mane dig frem?« svarede han: »Man mig Samuel frem!«

Da hun havde fremsagt sine besværgelsesformularer, sagde hun: »Jeg ser en ånd stige op af jorden! En gammel mand stiger op, hyllet i en kappe!« »Da skønnede Saul, at det var Samuel, og han kastede sig med ansigtet til jorden og bøjede sig.«

Det var ikke Guds hellige profet, som troldkvinden manede frem. Samuel var ikke til stede i denne dæmonhule. Det overnaturlige væsen, som kom til syne, blev fremkaldt ved hjælp af Satans magt. Han havde lige så let ved at påtage sig Samuels skikkelse nu som en lysets engels skikkelse, da han fristede Kristus i ørkenen.

De første ord, kvinden sagde, da hun var kommet i trance var henvendt til kongen: »Hvorfor har du ført mig bag lyset? Du er jo Saul!« Den onde ånd, der gav sig ud for at være profeten, underrettede først hemmeligt den onde kvinde om, at hun var blevet ført bag lyset. Derefter sagde den skikkelse, der foregav at være profeten, til Saul: »Hvorfor har du forstyrret min ro og kaldt mig frem?« Saul svarede: »Jeg er i stor vånede; filisterne angriber mig, og Gud har forladt mig og svarer mig ikke mere, hverken ved profeterne eller ved drømme. Derfor lod jeg dig kalde, for at du skal sige mig, hvad jeg skal gribe til.«

Mens Samuel levede, lod Saul hånt om hans råd og tog hans irettesættelser ilde op; men nu, da han var kommet i nød og blev truet af ulykker, betragtede han profetens hjælp som sit eneste håb, og for, at komme i forbindelse med Himmelenes repræsentant opsøgte han helvedes sendebud men forgæves. Saul var fuldstændig i Satans vold, og nu så Djævelen, der elsker at gøre fortræd og ødelægge, sin store chance til at gøre det af med den ulykkelige konge. Det væsen, der udgav sig for at være Samuel, overbragte Saul dette frygtelige budskab som svar på hans indtrængende bøn:

[353]

Hvorfor spørger du mig, når Herren har forladt dig og er blevet din fjende? Herren har handlet imod dig, som han kundgjorde ved mig, og Herren har revet kongedømmet ud af din hånd og givet din medbejler David det. Eftersom du ikke adlød Herren og ikke lod hans glødende vrede ramme Amalek, så har Herren nu voldt dig dette; Herren vil også give Israel i filisternes hånd sammen med dig!

Satan havde smigret og bedraget Saul, lige siden denne begyndte at gøre oprør. Fristerens bestræbelser går ud på at forklejne synden, gøre overtrædelsens vej let og indbydende og påvirke menneskesindet, så at det ikke giver agt på Herrens advarsler og trusler. Satan havde ved sin trolddomsmagt fået Saul til at retfærdiggøre sig til trods for Samuels irettesættelser og advarsler. Men nu, hvor Saul var i den yderste nød, gjorde Satan front imod ham og mindede ham om hans store synd og det håbløse i at bede om tilgivelse for at drive ham ud i bundløs fortvivlelse. Satan kunne ikke have fundet en mere effektiv metode til at slå modet ned hos Saul og forvirre hans dømmekraft, gøre ham fortvivlet og tilskynde ham til at tage sit eget liv.

Saul var segnefærdig af træthed og sult. Han var grebet af rædsel og følte sig slagen i sin samvittighed. Da han hørte den frygtelige spådom, faldt han til jorden som en eg, der bukker under for stormen.

Troldkvinden blev skrækslagen. Her lå Israels konge for hendes fødder, som om han var død. Hvad ville der ske med hende, hvis han døde i hendes hule? Hun bønfuldt ham om at rejse sig og tage føde til sig og sagde, at når hun havde sat livet på spil for at opfylde hans ønske, burde han også opfylde hendes ønske for at redde sit eget liv. Da hans tjenere indtog det samme standpunkt, gav han til sidst efter, og kvinden skyndte sig at slagte fedekalven og bage usyret brød og satte det for ham. Hvilket syn! Umiddelbart før dagens frygtelige

kamp satte den mand, som Gud havde salvet til konge over Israel, sig til at spise i troldkvindens øde hule, hvor domsbudskabet gav genlyd for nogle få øjeblikke siden. Og Satans sendebud overværede måltidet!

Inden daggry drog Saul og hans ledsagere tilbage til Israels lejr for at gøre klar til kampen. Saul havde beredt vejen for sin egen ødelæggelse ved at rådføre sig med den onde ånd. Han kunne umuligt indgyde sin hær mod, når han selv var nedtrykt og fortvivlet. Han kunne heller ikke sige til israelitterne, at de skulle betragte Gud som deres tilflugt, når han selv havde afskåret forbindelsen med kraftens kilde. Den onde spådom kunne ikke andet end gå i opfyldelse.

Israelitternes og filisternes hære udkæmpede et dødeligt slag på Sjunemsletten og Gilboabjergets skråninger. Skønt Saul havde mistet alt håb efter den frygtelige oplevelse i hulen i En-Dor, kæmpede han med en uovertruffen tapperhed for at redde sin trone og sit rige. Men det var forgæves. »Israels mænd flygtede for filisterne og de faldne lå rundt om på Gilboas bjerg.« Tre af kongens tapre sønner faldt ved hans side. Bueskytterne trængtes om Saul. Han havde set sine soldater falde omkring sig og havde været vidne til, at kongesønnerne blev hugget ned med sværdet. Han var selv såret og kunne hverken kæmpe eller flygte. Det var umuligt for ham at komme bort, og da han ikke ville tages levende til fange af filisterne, sagde han til sin våbendrager: »Drag dit sværd og gennembor mig.« Men våbendrageren nægtede at lægge hånd på Herrens salvede. Da tog Saul sit eget liv ved at styrte sig i sit sværd.

Således døde Israels første konge. Han gik i døden som selvmorder. Hans liv havde været en tragedie og endte i vanære og fortvivlelse, fordi han havde sat sin egen vanartede vilje op imod Guds vilje.

Nederlaget rygtedes vidt og bredt og spredte rædsel i hele Israel. Folket flygtede fra byerne, og filisterne tog dem i besiddelse uden at møde modstand. Sauls forsøg på at regere uafhængigt af Gud var nær blevet til ruin for hele hans folk.

Da filisterne kom tilbage til slagmarken for at udplyndre de faldne dagen efter slaget, fandt de liget af Saul og hans tre sønner. For at gøre sejren fuldstændig huggede de hovedet af Saul og afførte ham hans våben. Derpå sendte de hovedet og rustningen, der var

gennemvædet af blod, til filisterland som et sejrstrofæ og sendte bud rundt i landet »for at bringe deres afguder og folket glædesbudet«. Våbnene lagde de i »Astartes tempel«, mens hovedet blev anbragt i Dagens tempel. Således gav de deres falske guder æren for sejren, mens Herrens navn blev vanæret.

Filisterne slæbte liget af Saul og hans sønner til byen Bet-Sjan, der lå i nærheden af Jordanfloden, ikke så langt fra Gilboa. Her hængte de dem op i lænker for at lade rovfuglene æde dem. Men de tapre mænd i Jabesj i Gilead havde ikke glemmt, at Saul havde befriet deres by i sine yngre og lykkeligere dage. De viste nu deres taknemmelighed ved at hente kongens og prinsernes lig og give dem en ærefuld begravelse. De satte over Jordan om natten og tog »Sauls og hans sønners kroppe ned fra Bet-Sjans mur, bragte dem med til Jabesj og brændte dem der. Så tog de deres ben og jordede dem under tamarisken i Jabesj og fastede i syv dage.« Takket være den ædle dåd, som Saul havde øvet fyrré år tidligere, blev han og hans sønner begravet af ømme og følsomme hænder i nederlagets og vanærens time.

[355]

Kapitel 67—Trolddom før og nu

Bibelens beretning om Sauls besøg hos kvinden i En-Dor har været et problem for mange bibelgranskere. Nogle mener, at det var Samuel selv, der talte med Saul, men Bibelen rummer tilstrækkelige oplysninger til at modbevise dette. Hvis Samuel, som nogle hævder, var i Himmelen, må enten Gud eller Satan have hentet ham ned til Jorden igen. Ingen kan et øjeblik få sig selv til at tro, at Satan havde magt til at hente Guds hellige profet ned fra Himmelen som svar på en ond kvindes besværgelser. Vi kan heller ikke drage den slutning, at Gud sendte ham ned til troldkvindens hule, for Herren havde allerede nægtet at svare Saul ved drømme, ved Urim og ved profeterne. 1. Sam. 28, 6. Gud havde selv valgt disse meddelelsesmidler, og han kasserede dem ikke for at overbringe sit budskab ved hjælp af Satans redskab.

Det svar, der blev givet, røber selv sin oprindelse. Formålet med det var ikke at tilskynde Saul til at omvende sig, men at kaste ham i ulykke, og dette er ikke Guds, men Satans speciale. Desuden siger skriften, at Sauls henvendelse til troldkvinden var en af årsagerne til, at Gud forkastede ham og lod ham dø. »Således døde Saul for den utroskabs skyld, han havde vist Herren, fordi han ikke havde givet agt på Herrens ord, også fordi han havde adspurgt en ånd for at få et råd og ikke søgt råd hos Herren. Derfor lod han ham dø, og kongemagten lod han gå over til David, Isajs søn.« 1. Krøn. 10, 13-14. Her står der tydeligt, at Saul adspurgte en ånd i stedet for Herren. Han talte ikke med Guds profet Samuel, men fik ved troldkvindens hjælp forbindelse med Satan. Satan kunne ikke få Samuel selv til at komme, men han efterlignede hans skikkelse for at gennemføre sit bedrag.

Så godt som alle de former for trolddom og hekseri, vi kender fra fortiden, byggede på den antagelse, at det er muligt at komme i kontakt med de afdøde. Åndemanerne påstod, at de havde forbindelse med de afdødes ånder, og at de ved disses hjælp skaffede sig oplysninger om, hvad der skulle ske i fremtiden. Profeten Esajas

siger, at nogle havde den skik at rådspørge de døde: Og siger de til Eder: »Søg genfærdene og ånderne, som hvisker og mumler!« skal et folk ikke søge sin Gud, skal man søge de døde for de levende? Es. 8, 19.

Det var også troen på, at mennesker kan opnå forbindelse med de døde, der dannede grundlaget for den hedenske afgudsdyrkelse. Hedningernes guder blev anset for at være afdøde heltes ånder, som var blevet optaget blandt guderne. Hedningernes religion bestod i virkeligheden i tilbedelse af de døde. Dette fremgår af skriften. I beretningen om Israels synd ved Bet-Peor står der: »Israelitterne slog sig derpå ned i Sjittim. Men folket begyndte at bedrive hor med de moabitiske kvinder, og da de indbød folket til deres guders slagtofre, spiste folket deraf og tilbad deres guder. Og Israel holdt til med Baal-Peor.« 4. Mos. 25, 1-3. Salmisten fortæller os, hvilke guder det var, man ofrede til. I sin omtale af dette frafald siger han: »De holdt til med Baal-Peor og åd af de dødes ofre.« Sl. 106, 28. Det vil sige ofre, der var bragt til de døde.

[356]

Både troen på de afdødes optagelse i gudeverdenen og påstanden om, at det er muligt at opnå kontakt med de døde, har indtaget en fremtrædende plads i næsten alle hedenske religionssystemer. Man troede, at guderne gav deres vilje til kende over for menneskene og optrådte som deres rådgivere, når de blev adspurgt. De berømte orakler i Grækenland og Rom var af denne beskaffenhed.

Troen på, at det er muligt at komme i forbindelse med de døde, lever stadig videre, selv i lande, der betegnes som kristne. Den gamle skik at søge kontakt med væsener, der giver sig ud for at være afdøde menneskers ånder, har fundet vid udbredelse under betegnelsen spiritisme. Denne bevægelse appellerer især til mennesker, som har lagt deres kære til hvile. Ved visse lejligheder åbenbarer åndevæsener sig for folk i deres afdøde venners skikkelse, omtaler hændelser fra de afdødes liv og opfører sig på samme måde, som disse gjorde, da de var i live. På den måde får de folk til at tro, at deres afdøde venner er engle, som svæver over dem og sætter sig i forbindelse med dem. De væsener, der udgiver sig for at være de afdødes ånder, gøres til genstand for en form for afgudsdyrkelse, og mange tillægger deres ord større betydning end Guds ord.

Der er dog også mange, der betragter spiritismen som et rent og skært bedrag. De erklærer, at de åbenbarelsen, som spiritismen beteg-

ner som overnaturlige, skyldes svindel fra mediets side. Men skønt folk ofte har udgivet de rene tryllekunster for at være åbenbarelses, er der også forekommet fænomener, som har været fremkaldt af en overnaturlig magt. Dette har bevirket, at mange af de mennesker, der anser spiritismen for at være et udslag af menneskers behændighed eller snedighed, siger god for den, når de står over for åbenbarelses, som de ikke kan forklare på denne måde.

Den moderne spiritisme og de forskellige former for gammel trolddom og afgudsdyrkelse, som alle har det vigtige kendemærke tilfælles, at de søger kontakt med de afdøde, er baseret på den første løgn, som Satan bedrog Eva med i Eden: »I skal ingenlunde dø; men Gud ved, at når I spiser deraf, åbnes Eders øjne, så I bliver som Gud.« 1. Mos. 3, 4-5. Spiritisme trolddom og afgudsdyrkelse bygger på løgn og kører altid til torvs med de samme teorier, for løgnens fader står bagved.

Gud havde udtrykkeligt forbudt hebræerne at søge kontakt med de afdøde. Han lukkede denne dør forsvarligt, da han sagde: »De døde ved ingenting De får ingen sinde mere lod og del i noget af det, som sker under solen.« Præd. 9, 5-6. »Hans ånd går bort, han bliver til jord igen, hans råd er bristet samme dag.« Sl. 146, 4. Herren sagde til Israel: »Det menneske, som henvender sig til genfærd eller sandsigerånder og boler med dem, mod det menneske vil jeg vende mit åsyn og udrydde ham af hans folk.« 3. Mos. 20, 6.

De omtalte »genfærd« var ikke de afdødes ånder, men onde engle, Satans sendebud. Bibelen betegner fortidens afgudsdyrkelse, der - som vi har set - både indbefatter tilbedelse af de døde og tilsyneladende samkvem med dem, som dæmondyrkelse. Da apostlen Paulus advarede sine brødre imod at have noget som helst at gøre med deres hedenske medmenneskers afgudsdyrkelse, sagde han : »Nej! men hvad man ofrer, det ofrer man til onde ånder og ikke til Gud; og jeg vil ikke, at I skal have noget fællesskab med de onde ånder.« 1. Kor. 10, 20. Salmisten siger om israelitterne: »Til dæmonerne ofrede de, og det både sønner og døtre,« og i det næste vers forklarer han, at de ofrede til »Kanaan guder«. Sl. 106, 37-38. Menneskene troede, at de tilbad afdøde mennesker, mens de i virkeligheden tilbad dæmoner.

Den moderne spiritisme hviler på det samme grundlag og er kun en genoplivelse af den trolddom og dæmontilbedelse, som Gud fordømte og forbød i fortiden. Skriften har forudsagt spiritismens

opkomst med disse ord: »..... i de sidste tider skal nogle falde fra troen, idet de lytter til forførende ånder og dæmoners lærdomme.« 1. Tim. 4, 1. I sit andet brev til tessalonikerne siger Paulus, at Satan umiddelbart før Kristi genkomst vil gøre et specielt fremstød gennem spiritismen. Idet han taler om Kristi andet komme, siger han, at først skal den lovløse »komme i Satans kraft, med al løgnens magt og tegn og undere«. 2. Tess. 2, 9. I sin beskrivelse af de farer, som menigheden vil blive udsat for i de sidste dage, siger Peter, at ligesom Israel blev ledt i synd af falske profeter forhen, vil der også i de sidste dage optræde falske lærere, »som vil liste fordærlige vranglærdomme ind, idet de endog fornægter den herre, som købte dem Mange vil følge dem i deres løstagtighed«. 2. Pet 2, 1-2. Apostlen peger her på et af de fremtrædende kendetegn hos spiritistlederne. Den elskede discipel Johannes siger om sådanne lærere: »Hvem er løgneren, om ikke han, som nægter, at Jesus er Kristus? Han er antikristen, som fornægter Faderen og Sønnen. Enhver, som fornægter Sønnen, har heller ikke Faderen.« 1. Joh. 2, 22-23. Spiritismen fornægter Kristus og fornægter derved både Faderen og Sønnen, og Bibelen betegner den som et udslag af antikrists virksomhed.

[357]

Satan havde til hensigt at lægge en fælde for Israels folk, da han lod kvinden i En-Dor forudsige Sauls skæbne. Det var hans håb, at de ville få tillid til troldkvinden og begynde at rådspørge hende. Hvis det lykkedes, ville de forkaste Gud som deres rådgiver og lade sig lede af Satan. Hemmeligheden ved spiritismens vældige magt over masserne ligger i dens påstand om, at den formår at løfte det slør, der skjuler fremtiden, og at vise menneskene det, som Gud har skjult. Gud har åbenbaret de store, fremtidige begivenheder for os i sit ord. Han har givet os kendskab til alt det, som vi behøver at vide besked med, og har skænket os en vejleder, som kan føre os trygt igennem alle farer. Satans bestræbelser går ud på at undergrave menneskenes tillid til Gud og få dem til at blive utilfredse med tilværelsen. Hans mål er at få dem til at skaffe sig oplysning om det, som Gud i sin visdom har skjult for dem, og at foragte det, som han har åbenbaret i sit hellige ord.

Mange mennesker har ikke ro på sig, før de har fået at vide, hvad der vil ske i fremtiden. De kan ikke holde ud at gå i uvished og har ikke tålmodighed til at vente på, at Gud skal åbenbare sin frelse. Frygten for, at de skal komme ud for en eller anden ulykke, gør dem

næsten vanvittige. De lader sig beherske af deres ukontrollerede følelser og løber ophidsede hid og did for at skaffe sig oplysning om ting, som er skjult for dem. Hvis de blot ville stole på Gud og bede flittigt, ville Gud selv berolige dem, og de ville finde tryghed i samfund med ham. De, der er trætte og tyngede af byrder, ville finde hvile for deres sjæle, hvis de blot ville gå til Jesus. Når de derimod undlader at benytte sig af de midler, som Gud har anvist for at trøste dem, og søger hjælpen andre steder i håb om at skaffe sig oplysning om ting, som Gud har skjult, begår de den samme fejl som Saul, og det eneste, de opnår, er at få kendskab til det onde.

Gud kan ikke tolerere en sådan fremgangsmåde, og han har givet sin holdning til kende på en måde, som ikke er til at tage fejl af. Det skyldes mangel på tillid til Gud, at mennesker absolut vil have fjernet det slør, som skjuler fremtiden, og når de indlader sig herpå, giver de ærkeforføreren adgang til deres sjæl. Satan tilskynder folk til at henvende sig til mennesker, som har forbindelse med onde ånder, og for at de skal få tillid til, at han kan forudsige, hvad der skal ske i fremtiden, åbenbarer han nogle af de hemmeligheder, som har fundet sted i fortiden. I kraft af sin årtusindlange erfaring kan han drage sine slutninger og ofte med en vis nøjagtighed forudsige, hvad der vil ske med et menneske i fremtiden. På den måde fører han stakkels, vildledte sjæle bag lyset, tager magten over dem og gør dem til sine slaver.

Gud har givet os denne advarsel gennem sin profet: Og siger de til Eder: »Søg genfærdene og ånderne, som hvisker og mumler!« skal et folk ikke søge sin Gud, skal man søge de døde for de levende? Nej! Til læren og vidnesbyrdet! Således skal visselig de komme til at tale, som nu er uden morgenrøde. Es. 8, 19-20.

Skal de mennesker, der tilhører en hellig Gud, som er uendelig i visdom og magt, henvende sig til troldkvinder, som skaffer sig deres oplysninger gennem vor Herres fjende? Gud er selv sit folks lys, og han har sagt, at de i tro skal fæstne blikket på den herlighed, som er skjult for menneskenes øjne. Retfærdighedens Sol sender sine klare stråler ind i deres hjerte. De modtager lys fra Himmels trone og føler sig ikke tilskyndet til at forlade lysets kilde for at søge kontakt med Satans redskaber.

Skønt dæmonens budskab til Saul fordømte hans synd og forudsagde, hvilken straf han ville få, var hensigten med det ikke at få ham

til at omvende sig, men at drive ham ud i bundløs fortvivlelse. Fristeren benytter sig dog oftere af smiger for at lokke mennesker i afgrunden. Oldtidens dæmondyrkelse resulterede i den værste tøjlesløshed. De guddommelige forskrifter, som fordømte synden og indskærpede betydningen af retfærdighed, blev fejet til side. Sandheden blev anset for at være af underordnet betydning, og man tolererede ikke blot, at mennesker levede i urenhed, men opfordrede dem ligefrem dertil. Spiritismen hævder, at der hverken eksisterer død, synd, dom eller straf. Ifølge dens lære er »menneskene halvguder, som aldrig er faldet i synd«. Den hævder videre, at begær er det højeste gode, og at mennesket kun er ansvarligt over for sig selv. Den nedbryder de skranker, som Gud har opsat for at beskytte sandhed, renhed og ærbødighed, og derved bliver mange endnu mere forhædede i deres synd. Viser dette ikke, at denne lære har samme oprindelse som dæmontilbedelsen?

[358]

Kanaanæernes vederstyggeligheder skyldtes deres forbindelse med de onde ånder, og Herren opfordrede Israel til at betragte disse mennesker som afskrækkende eksempler. Kanaanæerne var blottet for kærlighed; de var afgudsdyrkere, horkarle og mordere og besmittede sig med fordærvede tanker og slette handlinger. Menneskene kender ikke deres eget hjerte, for »hjertet er svigefuldt fremfor alt, det er sygt, hvo kender det«. Jer. 17, 9. Men Gud kender den fordærvede menneskenatures tilbøjeligheder. Satan var også på vagt dengang for at lede begivenhederne således, at der ville blive oprør, for det var hans plan, at israelitterne skulle blive lige så afskyelige i Guds øjne som kanaanæerne. Sjælefjenden benytter enhver anledning til at åbne ondskabens sluser inden i os, så at han kan fordærve os og bringe os i miskredit hos Gud.

Satan var fast besluttet på at beholde magten i Kanaans land, og da Israels børn tog det i besiddelse, og Guds lov blev Kanaans lov, lod han sit frygtelige og brændende had gå ud over Israel og besluttede at tilintetgøre dem. Satan lod sine onde ånder tilskynde Israel til at dyrke fremmede guder, og på grund af israelitternes lovløse adfærd fordrev Herren til sidst det udvalgte folk fra det forjættede land. Satan bestræber sig på at få historien til at gentage sig. Gud leder sit folk bort fra verdens ondskab for at give dem mulighed for at holde hans lov, men dette får »vore brødrers anklager« til at skumme over af vrede. »Djævelen er kommet ned til jer; hans harme er stor, fordi

han ved, hans tid er kort.« Åb. 12, 10. og 12. Vi står lige ved grænsen til det modbilledlige forjættede land, og Satan er fast besluttet på at tilintetgøre Guds folk og berøve dem deres arv. Opfordringen: »Våg og bed, for at I ikke skal falde i fristelse,« har aldrig været så påkrævet som nu. (Mark. 14, 38.)

Herrens ord til det gamle Israel gælder også hans folk i dag: »Henvend Eder ikke til genfærd og sandsigerånder; søg dem ikke, så I gør Eder urene ved dem;« »thi enhver, der øver sligt, er Herren vederstyggelig.« 3. Mos. 19, 31; 5. Mos. 18, 12.

[359]

Kapitel 68—David i Ziklag

David og hans mænd tog ikke del i slaget mellem Saul og filisterne, skønt de var draget med filisterne ud til slagmarken. Da de to hære forberedte sig til slaget, befandt Isajs søn sig i en meget vanskelig stilling. Filisterne ventede, at han ville kæmpe på deres side. Hvis han forlod sin plads under slaget og trak sig tilbage fra valglpladsen, ville han ikke blot blive anset for at være en kryster, men han ville også begå forræderi over for Akisj, som havde beskyttet ham og vist ham tillid. Det eneste, han ville opnå derved, var at sætte en plet på sit navn og lægge sig for had hos fjender, som var farligere end Saul. På den anden side kunne det heller aldrig falde ham ind at kæmpe imod Israel. Det ville være ensbetydende med at begå forræderi imod hans eget land og at optræde som Guds og hans folks fjende. Derved ville han for bestandig stænge vejen til Israels trone, og hvis Saul blev dræbt i slaget, ville David få skylden for hans død.

David følte jorden brænde under sig. Han havde gjort langt klogere i at søge tilflugt i Guds stærke bjergfæstninger end at gå over til Herrens og hans folks fjender. Men i sin store nåde straffede Herren ikke sin tjeners fejl ved at lade ham i stikken i hans store dilemma, for skønt David havde mistet sit tag i Gud og havde forladt retfærdighedens slagne vej, ønskede han stadig inderst inde at være tro imod Gud. Mens Satan og hans hær havde travlt med at hjælpe Guds og Israels fjender med at bekæmpe en konge, der havde forkastet Gud, arbejdede Herrens engle på at redde David ud af den fare, han befandt sig i. Himmelske sendebud tilskyndende filisternes høvdinger til at protestere imod, at David og hans mænd drog med hæren i kamp.

Hvad skal de hebræere her? råbte filisternes høvdinger og trængte sig ind på Akisj. Kongen ville nødig skille sig af med en så god forbundsfælle som David og svarede: Det er jo David, kong Saul af Israels tjener, som nu allerede har været hos mig et par år, og jeg

har ikke opdaget noget mistænkeligt hos ham, siden han gik over til mig.

[360] Men høvdingene blev vrede og fastholdt deres krav: »Send den mand tilbage til det sted, du har anvist ham. Han må ikke drage i kamp med os, for at han ikke skal vende sig imod os under slaget; thi hvorledes kan denne mand bedre vinde sin herres gunst end med disse mænds hoveder? Det var jo David, om hvem man sang under dans: Saul slog sine tusinder, men David sine titusinder!« Filisternes høvdinge havde stadig drabet på deres berømte kæmpe og Israels sejr i frisk erindring. De troede ikke, at David ville kæmpe imod sit eget folk, og hvis han i kampens hede gik over til hebræerne, kunne han gøre filisternes hær mere fortræd end hele Sauls hær.

Akisj blev tvunget til at give efter for sine høvdinge og kaldte David til side og sagde til ham: »Så sandt Herren lever: Du er redelig, og jeg er vel tilfreds med, at du går ud og ind hos mig i lejren, thi jeg har ikke opdaget noget mistænkeligt hos dig, siden du kom til mig; men fyrsterne er ikke glade for dig. Vend nu derfor tilbage og gå bort i fred, for at du ikke skal gøre noget, som mishager filisternes fyrster!«

David var bange for, at han skulle røbe sine virkelige følelser, og svarede: »Hvad har jeg gjort, og hvad har du opdaget hos din træl, fra den dag jeg trådte i din tjeneste, siden jeg ikke må drage hen og kæmpe mod min herre kongens fjender?«

Akisjs svar må have fyldt David med skam og samvittighedsnag, for det burde være fjernt fra en Herrens tjener at optræde så falsk, som David havde gjort »Du ved, at du er mig kær som en Guds engel,« sagde kongen, »men filisternes høvdinge siger: Han må ikke drage med os i kampen! Gør dig derfor rede i morgen tidlig tillige med din herres folk, som har fulgt dig, og gå til det sted, jeg har anvist Eder.« På denne måde blev David befriet fra den fælde, han var faldet i.

Da David og hans 600 mand efter tre dages march nåede Ziklag, hvor de havde deres hjem i filisterland, mødte der dem et trøstesløst syn. Amalekitterne havde draget fordel af Davids fravær og havde hævnnet hans plyndringstogter til deres land. De havde overrumplet byen, mens den var ubevogtet, havde udplyndret og brændt den og var draget af sted med alle kvinderne og børnene foruden et stort bytte.

David og hans mænd stod et øjeblik som lamslåede og betragtede de rygende ruiner. Da den frygtelige sandhed gik op for dem, brast de hårdføre krigere »i lydelig gråd, og de græd, til de ikke kunne mere«.

David var endnu engang blevet straffet, fordi han havde så lidt tro, at han bosatte sig mellem filisterne, Her var et tydeligt bevis på, hvor »trygt« det var at bo imellem Guds og hans folks fjender! Davids folk gjorde front imod ham og gav ham hele skylden for den ulykke, som havde ramt dem. Han havde ægget amalekitterne til hævn ved at gå til angreb på dem, men til trods herfor følte han sig så sikker imellem sine fjender, at han forlod sin by uden at sætte nogen til at holde vagt. Hans soldater var så ophidsede af sorg og vrede, at de kunne gøre hvad som helst og tænkte på at stene deres høvding.

David følte sig fuldstændig svigtet af mennesker. Alt det, han elskede på denne jord, var blevet taget fra ham. Saul havde landsforvist ham, og filisterne havde sendt ham bort fra deres lejr. Amalekitterne havde plyndret hans by, hans hustruer og børn var blevet taget til fange, og nu vendte hans nærmeste venner sig imod ham og truede med at dræbe ham. Men David satte sig ikke til at gruble over sine store vanskeligheder i dette kritiske øjeblik. Han bad inderligt Gud om hjælp. Han »søgte styrke hos Herren sin Gud«. Han så tilbage på sit begivenhedsrige liv. Havde Herren nogen sinde ladet ham i stikken? Da han tænkte på alle de gange, Gud havde været ham nådig, fattede han nyt mod. Davids folk gjorde det endnu sværere for sig selv ved at give deres misfornøjelse og utålmodighed luft, men Guds tjener, der havde endnu mere grund til at sørge, fandt ny styrke. »Når jeg gribes af frygt, vil jeg stole på dig« var han hjertes motto. (Sl. 56, 4.) Skønt Han ikke selv kunne se nogen udvej, kunne Gud, og han ville vise David, hvad han skulle gøre.

David sendte bud efter præsten Ebjatar, Ahimeleks søn. Da rådspurgte David Herren: »Skal jeg sætte efter denne røverskare? Kan jeg indhente den?« Svaret lød: »Sæt efter den; thi du skal indhente den og bringe redning!« 1. Sam. 30, 8.

Disse ord fik sorgen og vreden til at lægge sig. David og hans soldater satte straks efter de flygtende fjender. De marcherede så hurtigt, at 200 mand var for udmattede til at gå videre, da de nåede

Besorbækken, der løber ud i Middelhavet i nærheden af Gaza. Men David drog uforfærdet videre med 400 mand.

[361] Mens de rykkede frem, fandt de en ægyptisk slave, som tilsyneladende var ved at omkomme af udmattelse og sult. Da han havde fået noget at spise og drikke, kom han til kræfter igen og fortalte, at hans grusomme herre, der tilhørte amalekitterhæren, havde ladet ham blive tilbage for at dø. Han fortalte videre, hvordan amalekitterne havde røvet og plyndret, og da han havde fået David til at love, lovede han at vise Davids soldater vej til fjendernes lejr.

Da de kom i nærheden af fjendernes lejr, mødte der dem et sælsomt syn. Den sejrriige fjendehær holdt en stor fest. »De traf dem spredte rundt om i hele egnen i færd med at spise og drikke og holde fest på hele det store bytte, de havde taget fra filisterlandet og Judas land.« Der blev givet ordrer til at gå til angreb øjeblikkelig, og Davids soldater kastede sig over deres bytte som løver. Amalekitterne blev fuldstændig overrumplet. Slaget fortsatte hele den aften og den følgende dag, og så godt som alle fjenderne blev dræbt. Det lykkedes kun 400 mand at svinge sig på deres kameler og flygte. Herrens ord var gået i opfyldelse. »David reddede alt, hvad amalekitterne havde røvet, også sine to hustruer. Og der savnedes intet, hverken småt eller stort, hverken byttet eller sønnerne og døtrene eller noget af, hvad de havde taget med; det hele bragte David tilbage.«

Da David gjorde indfald i amalekitternes land, dræbte han alle de indbyggere, han fik fat i, med sværdet. Hvis Gud ikke havde grebet ind, ville amalekitterne have hævnnet sig ved at dræbe alle Ziklags indbyggere, men amalekitterne besluttede sig til at skåne deres fangers liv. De ville gøre sejrstoget mere strålende ved at tage et stort antal fanger med tilbage for senere at sælge dem som slaver. Ved at skåne fangernes liv opfyldte de uden deres eget vidende Guds vilje, så at de israelitiske fanger kunne komme tilbage til deres mænd og fædre.

Alle magter på Jordan står under den Almægtiges kontrol. Herren siger til den mægtigste hersker og den mest grusomme undertrykker: »Hertil og ikke længer!« Job. 38, 11. Gud arbejder ustandselig for at modarbejde det onde. Han arbejder til stadighed blandt menneskene ikke for at gøre dem fortræd, men for at rette deres fejl og redde dem.

Sejrherrerne drog hjem under stor jubel. Da de kom hen til deres kammerater, som ikke var draget med hele vejen, sagde de mest egenkærlige af de 400 mand, at de, der ikke havde taget del i kampen, heller ikke skulle have noget af byttet. De måtte være tilfredse med at få deres hustruer og børn igen. Men dette ville David ikke gå med til. »Således må I ikke gøre,« sagde han, »nu da Herren har været gavmild imod os Nej, den, der drog i kampen, og den, der blev ved trosset, skal have lige del, de skal dele med hinanden!« Sådan blev det, og siden gjaldt den lov i Israel, at alle de, der deltog i et felttog med ære, skulle dele byttet med dem, der deltog i selve slaget.

Foruden at bringe alt det bytte tilbage, som fjenderne havde taget i Ziklag, erobrede David og hans mænd meget småkvæg og hornkvæg fra amalekitterne. Dette blev betegnet som »Davids bytte«. Da David kom tilbage til Ziklag, sendte han gaver af sit bytte til de ældste i Judas stamme, som han selv tilhørte. Ved denne lejlighed betænkte han alle dem, der havde vist ham og hans mænd venlighed i bjergfæstningerne, da han var tvunget til at flygte fra sted til sted for at redde livet. På denne måde gengældte han dem den venlighed og sympati, der betød så meget for ham, da han var på flugt.

Der var nu gået tre dage, siden David og hans mænd vendte tilbage til Ziklag. Mens de arbejdede på at genopbygge deres ødelagte hjem, ventede de i angst og spænding på at høre, hvordan det var gået i det slag, som i mellemtiden måtte være blevet udkæmpet mellem Israel og filisterne. Pludselig kom der et sendebud ind i byen »med sønderrevne klæder og jord på hovedet«. Han blev øjeblikkelig ført frem for David. Han bøjede sig ærbødigt for ham for at vise, at han betragtede ham som en stor høvding, og at han havde brug for hans hjælp. David spurgte ivrigt, hvordan slaget var forløbet. Flygtningen fortalte, at Saul var blevet slået, og at både han og Jonatan var blevet dræbt. Men han nøjedes ikke med at give en nøgtern skildring af, hvad der var sket. Den fremmede troede øjensynlig, at David nærede fjendskab til den mand, der havde forfulgt ham så ubarmhjertigt, og nu håbede han at indlægge sig fortjeneste hos David ved at fortælle, at han havde dræbt Saul. Manden sagde pralende, at han fik øje på Israels konge under slaget; han var såret, og fjenderne trængte ham, og på kongens egen anmodning havde han dræbt ham. Han havde taget diademmet, som Saul havde på hovedet, og et gyldent armbånd,

[362] som han bar på armen, med til David. Han var overbevist om, at David ville blive glad for denne meddelelse, og at han selv ville blive belønnet rigt for den indsats, han selv havde gjort.

Da tog David fat i sine klæder og sønderrev dem, og ligeså gjorde alle hans mænd; og de holdt klage, græd og fastede til aften over Saul og hans søn Jonatan og Herrens folk og Israels hus, fordi de var faldet for sværdet.

Da David var kommet sig efter det første chok, kom han til at tænke på den fremmede og den forbrydelse, som han ifølge sit eget udsagn havde gjort sig skyldig i. Høvdingen spurgte den unge mand: »Hvor er du fra?« Han svarede: »Jeg er søn af en amalekit, der bor her som fremmed.« Da sagde David til ham: »Frygtede du dog ikke for at lægge hånd på Herrens salvede og dræbe ham!« David havde haft Saul i sin magt to gange, men da Davids mænd opfordrede ham til at dræbe Saul, nægtede han at lægge hånd på den mand, som på Guds befaling var blevet indviet til at herske over Israel. Men denne amalekit undså sig ikke for at prale med, at han havde dræbt Israels konge. Han havde selv sagt, at han havde begået en forbrydelse, som burde straffes med døden, og straffen blev fuldbyrdet omgående. David sagde: Dit blod komme over dit eget hoved! Thi din egen mund vidnede imod dig, da du sagde: »Jeg gav Herrens salvede dødsstødet!«

David viste sit højsind ved at sørge dybt og oprigtigt over Sauls død. Han glædede sig ikke over, at hans fjende var faldet. Nu stod vejen ham åben til Israels trone, men det bragte ham ikke glæde. Døden havde udslettet mindet om Sauls mistro og grusomhed, og nu bevarede David kun de ædle og gode minder om kongen. Sauls og Jonatans navne var knyttet sammen, og Jonatan havde været en ægte og uselvsk ven af David.

Den sang, hvori David gav udtryk for sit hjertes inderste følelser, blev et klenodie for nationen og for Guds folk i alle kommende slægter:

»Din pryde, Israel, ligger dræbt på dine høje.
Ak, at dog heltene faldt!
Forkynd det ikke i Gat,
ej lyde der glædesbud på Askalons gader,
at ikke filisternes døtre skal fryde sig,

de uomskårnes døtre juble!
Gilboas bjerge!
Ej falde dug og regn på Eder,
I dødens vange!
Thi heltenes skjolde vanæredes dér;
Sauls skjold er ej salvet med olie

Saul og Jonatan, de elskelige, hulde,
skiltes ikke i liv eller død;
hurtigere var de end ørne,
stærkere var de end løver!

O, Israels døtre, græd over Saul,
som klædte Eder yndigt i purpur,
satte guldsmykker på Eders klæder!
Ak, at dog heltene faldt i slagets tummel
dræbt ligger Jonatan på dine høje!
Jeg sørger over dig, Jonatan, broder,
du var mig såre kær;
underfuld var mig din kærlighed,
mere end kvinders kærlighed.
Ak, at dog heltene faldt,
stridsvåbnene lagdes øde!«

2. Sam. 1, 19-27.

Kapitel 69—David bliver konge

Da Saul var død, var David ikke længere i livsfare. Nu kunne han uhindret vende hjem til sit eget land. Da sørgetiden over Saul og Jonatan var til ende, rådspurgte David Herren: »Skal jeg drage op til en af Judas byer?« Herren svarede: »Gør det!« Og David spurgte: »Hvor skal jeg drage hen?« Da svarede han: »Til Hebron! «

Hebron lå ca. 30 kilometer nord for Beersjeba og omtrent midt imellem denne by og det sted, hvor Jerusalem senere blev opført. Den hed oprindeligt Kirjat-Arba, Arbas, Anaks faders, by. Senere blev den kaldt Mamre, og her blev patriarkerne begravet i »Makpelas hule«. Hebron havde tilhørt Kaleb og var nu en af de vigtigste byer i Juda. Den ligger i en dal, som er omgivet af frugtbare bakkedrag. De smukkeste vingårde i hele Palæstina grænsede op til denne by, og desuden var den omgivet af talrige plantager med oliven og andre frugtræer.

David og hans folk efterkom øjeblikkelig den befaling, som Gud havde givet dem. Kort efter var de 600 bevæbnede mænd på vej til Hebron med deres hustruer og børn, småkvæg og hornkvæg. Da karavanen drog ind i byen, stod judæerne og ventede for at byde David velkommen som Israels vordende konge. Han blev kronet med det samme. Da salvede de »David til konge over Judas hus«, men der blev ikke gjort forsøg på at gøre ham til konge med magt over de øvrige stammer.

En af den nye konges første handlinger var at hædre Sauls og Jonatan minde. Da David fik at vide, at mændene i Jabesj i Gilead havde vovet livet for at hente liget af deres faldne overhoveder og give dem en hæderlig begravelse, sendte han sendebud til Jabesj med disse ord: »Herren velsigne Eder, fordi I således viste godhed mod Eders herre Saul og jordede ham. Måtte nu Herren vise Eder godhed og trofasthed! Men også jeg vil gøre godt imod Eder, fordi I gjorde dette.« Derpå meddelte han dem, at han selv var blevet konge over Juda og opfordrede disse tapre mænd til at vise ham troskab.

Filisterne modsatte sig ikke, at judæerne gjorde David til konge. Filisterne havde sluttet venskab med David under hans landflygtighed for at svække Sauls rige, og nu håbede de, at det i det lange løb ville falde ud til deres fordel, at hans magt voksede, fordi de havde vist ham venlighed dengang. Men Davids regeringstid ville ikke blive uden problemer. Det mørke kapitel, som bærer overskriften: S sammensværgelser og oprør, tog sin begyndelse, lige så snart han var blevet kronet. David sad ikke på en forræders trone. Gud havde valgt ham til at være konge over Israel, og der var ikke grund til at vise ham mistillid eller gøre oprør imod ham. Han var dog næppe blevet anerkendt som konge over judæerne, før Sauls søn Isjbosjet ved Abners mellemkomst blev udråbt til konge over Israel. [364]

David var fuldt ud kvalificeret til at bære en konges ansvar, mens Isjbosjet kun var en svag og uduelig repræsentant før Sauls hus. Abner var hovedmanden bag Isjbosjets udråbelse til konge. Han havde været øverstbefalende i Sauls hær og var den mest fremtrædende mand i Israel. Abner vidste godt, at Herren havde valgt David til Israels konge, men han havde stræbt ham efter livet så længe, at han ikke ville gå med til, at Isajs søn kom på tronen i det rige, som Saul havde været konge over.

Nu kom Abners virkelige sindelag til fuld udfoldelse, og han viste sig at være ærgerrig og blottet for principper. Han havde haft nær tilknytning til Saul og var blevet påvirket af kongens indstilling, så at også han var kommet til at foragte den mand, som Gud havde valgt til konge over Israel. Hans had til David voksede endnu mere efter den bidende irettesættelse, han fik af ham den dag, David fjernede vandkrukken og spydet fra kongens side, mens denne lå og sov i lejren. Han kunne ikke glemme, at David havde råbt i kongens og det israelitiske folks nærværelse: »Er du ikke en mand? Og hvem er din lige i Israel? Hvorfor vogtede du da ikke din herre kongen? Der har du ikke båret dig vel ad ! Så sandt Herren lever: I er dødsens, I, som ikke vogtede Eders herre, Herrens salvede!« Denne irettesættelse blev ved at nage i hans bryst, og nu besluttede han at tage hævn og skabe splittelse i Israel for at ophøje sig selv. Han benyttede en repræsentant fra det forrige kongehus til at fremme sine egne egenkærlige ambitioners planer. Han vidste, at folket elskede Jonatan. Hans minde blev holdt højt i ære, og hæren havde heller ikke glemt

Sauls første vellykkede krige. Nu begyndte denne oprørsleder at gennemføre sine planer med en ildhu, der var en bedre sag værdig.

Man valgte byen Mahanajim på den anden side af Jordan til kongens residens, fordi denne by var mindst udsat for angreb fra Davids eller filisternes side. Her blev Isjbosjet kronet. Han blev først anerkendt som konge af stammerne øst for Jordan, og senere udstrakte han sin regering til hele Israel med undtagelse af Judas stamme. Sauls søn beholdt sin ærefulde stilling i sin afsidesliggende hovedstad i to år; men Abner ville have magten over hele Israel og forberedte en angrebskrig. Og »krigen mellem Sauls og Davids huse trak i langdrag; men David blev stærkere og stærkere, Sauls hus svagere og svagere«.

Til sidst fik et forræderi den trone, som var blevet grundlagt på ondskab og ærgerrighed, til at vakle. Abner blev uvenner med den svage og uduelige Isjbosjet og gik over til David og tilbød at bringe alle Israels stammer over på hans side. Kongen gik ind på hans forslag og tog en ærefuld afsked med ham, da han drog ud for at gennemføre sin plan. Davids øverstkommanderende Joab blev imidlertid skinsyg over, at denne tapre og berømte kriger havde fået en så gunstig modtagelse hos kongen. Abner og Joab var dødsfjender, fordi Abner havde dræbt Joabs broder Asael i krigen mellem Israel og Juda. Nu havde Joab en chance til at hævne sin broders drab og skaffe sig af med en fremtidig rival, og han var fej nok til at lægge sig på lur og myrde Abner.

Da David hørte om dette forræderi, sagde han: »Jeg og mit rige er til evig tid uden skyld for Herren i Abners, Ners søns, blod! Det komme over Joabs hoved og over hele hans fædrenehus.« Grundet på de ustabile forhold i riget og morderens magt og høje stilling - for Joab stod i ledtog med sin broder Abisjaj - kunne David ikke straffe denne forbrydelse behørigt, men han gav offentligt udtryk for sin afsky for den blodige dåd. Abner blev begravet under store æresbevisninger. David krævede, at hæren med Joab i spidsen skulle tage del i sørgehøjtideligheden med sønderrevne klæder og iklædt sæk. Kongen viste sin sorg ved at faste den dag, begravelsen fandt sted. Han gik selv bag efter båren og var grebet af dyb sorg. Ved graven sang han en klagesang, som var en hård irettesættelse til morderne. Kongen gav udtryk for sin sorg over Abners død med følgende ord:

Skulle Abner dø en dåres død?
Dine hænder var ikke bundet,
dine fødder ikke lagt i lænker,
du faldt, som man falder
for misdædere!

Den storsindede måde, hvorpå David mindedes en af sine bitre fjender, sikrede ham hele Israels tillid og beundring. »Hele folket lagde mærke dertil, og det gjorde et godt indtryk på dem; alt, hvad kongen foretog sig, gjorde et godt indtryk på alt folket; og hele folket og hele Israel skønnede den dag, at kongen ikke var ophavsmand til drabet på Abner, Ners søn.« Kongen talte med sine betroede rådgivere og nærmeste mænd om den forbrydelse, som var blevet forøvet, men da han var klar over, at han var ude af stand til at straffe morderne, som det var hans agt, lagde han det i Guds hånd at fuldbyrde retfærdigheden. »Ved I ikke, at der i dag er faldet en øverste og stormand i Israel? Men jeg er endnu for svag, skønt jeg er salvet til konge, og disse mænd, Zerujasønnerne, er mig for stærke. Herren gengælde udådsmanden hans skændselsdåd!« [365]

Abners tilbud til David var ærligt ment, men Hans motiver var slette og egenkærlige. Han havde målbevidst modarbejdet den mand, som Gud havde udpeget til konge, for at opnå en ærefuld stilling selv. Det skyldtes vrede, såret stolthed og magtbegær, at han svigtede den sag, han havde tjent så længe, og nu gik han over til David i håb om at få den mest ærefulde stilling i hans tjeneste. Hvis han havde nået sit mål, ville han have bragt Davids trone og hele nationens sikkerhed i fare ved sine evner og sin ærgerrighed, sin store indflydelse og sin mangel på gudsfrygt.

Da Isjbosjet, Sauls søn, hørte, at Abner var død i Hebron, tabte han modet, og hele Israel grebes af skræk. Det stod klart for enhver, at Isjbosjets rige ikke kunne bestå ret meget længere. Det blev stadig svagere, og det varede ikke længe, før et nyt forræderi bragte det til fald. To af Isjbosjets officerer snigmyrdede deres herre, huggede hovedet af ham og skyndte sig til Judas konge med det i håb om at indlægge sig fortjeneste hos ham.

De trådte frem for David og viste ham det blodige bevis på deres udåd med ordene: »Her er hovedet af Isjbosjet, din fjende Sauls søn, han, som stod dig efter livet; i dag har Herren givet min herre kongen

hævn over Saul og hans afkom!« Men David var ikke interesseret i at styrke sin stilling ved forræderi. Hans rige var blevet grundlagt af Gud selv, og Gud havde reddet ham fra hans fjender. Han fortalte disse mordere, hvordan det var gået den mand, som pralede med, at han havde slået Saul ihjel. »Hvor meget mere,« tilføjede han, »skulle jeg da ikke nu, når gudløse mænd har myrdet en retfærdig mand på hans leje i hans eget hus, kræve hans blod af Eder og udrydde Eder af Jorden!« »Derpå bød David sine folk dræbe dem. men Isjbosjets hoved tog de og jordede i Abners grav i Hebron.«

Efter Isjbosjets død enedes de ledende mænd i Israel om at gøre David til konge over alle stammerne. Derpå kom alle Israels stammer til David i Hebron og sagde: »Vi er jo dit kød og blod! Allerede før i tiden, da Saul var konge over os, var det dig, som førte Israel ud i kamp og hjem igen; og Herren sagde til dig: Du skal vogte mit folk Israel og være hersker over Israel! « »Og alle Israels ældste kom til kongen i Hebron, og kong David sluttede i Hebron pagt med dem for Herrens åsyn.« Således åbnede Guds forsyn vejen til tronen for ham. Det skyldtes ikke hans egen ærgerrighed, at han blev konge, for David havde ikke higtet efter at opnå den ære, som blev ham til del.

Over 8000 efterkommere af Aron og levitterne ventede på David. Der var sket et afgørende omslag i folkestemningen. Omvæltningen skete stille og roligt og foregik på en måde, som var en stor sag værdig. Næsten en halv million af Sauls tidligere undersåtter stævnedes til Hebron og dens nærmeste omegn. Der var mennesker overalt, både på bjerg og i dal. Kroningsdagen var fastsat, og nu skulle den mand, der var blevet forvist fra Sauls hof og havde søgt tilflugt i bjergene, højene og hulerne for at redde livet, modtage den højeste ære, som mennesker kan vise et medmenneske. Den udkårne konges kroning blev overværet af præster og ældste i hellige embedsdragter, officerer og soldater med flunkende spyd og hjelme og af gæster, som var kommet langvejsfra. David blev iført kongekåben, og ypperstepræsten udgød den hellige olie over hans hoved, for den salvningsceremoni, som Samuel havde udført, var et varsel om, hvad der skulle ske, når kongen besteg tronen. Nu var det store øjeblik kommet, hvor David højtideligt blev indsat i sit embede som Guds viceregent. Scepteret blev lagt i hans hånd, tronbestigelsesdokumen-

tet blev skrevet, og folket svor ham deres troskabsed. Derpå blev diademmet sat på hans

[366]

hoved, og kroningsceremonien var forbi. Israel havde fået en konge, som Gud havde udvalgt. Den mand, som tålmodigt havde ventet, til Herrens time var inde, så det guddommelige løfte gik i opfyldelse. »Og David blev mægtigere og mægtigere; Herren, hærskarers Gud, var med ham.« 2. Sam. 5, 10.

[367]

Kapitel 70—Davids regeringstid

Lige så snart David havde besteget Israels trone, begyndte han at se sig om efter en mere velegnet hovedstad. Han valgte en by ca. 30 kilometer fra Hebron til rigets fremtidige hovedstad. Før Josua førte Israels hære over Jordan, hed byen Salem. Det var i nærheden af dette sted, at Abraham bestod sin store troskabsprøve over for Gud. 800 år før David blev kronet, boede Melkisedek, Gud den Allershøjestes præst, i denne by. Den lå højt og centralt og var indhegnet af bjerge. Den var beliggende på grænsen mellem Benjamin og Juda, ikke ret langt fra Efraim, og var let tilgængelig for alle de øvrige stammer.

Hebræerne kunne imidlertid ikke tage byen i besiddelse, før de havde fordrevet de sidste af kanaanæerne, som havde forskanset sig på Zions og Morijas Bjerg. Deres fæstning hed Jebus, og indbyggerne her kaldtes jebusitterne. Jebus var i århundreder blevet anset for at være uindtagelig, men hebræerne belejrede og indtog den under anførsel af Joab, der som belønning for sin tapperhed blev gjort til øverstbefalende for Israels hære. Nu blev Jebus gjort til nationens hovedstad, og byens hedenske navn blev ændret til Jerusalem.

Kong Hiram i den rige by Tyrus ved Middelhavet sluttede nu forbund med kong David af Israel og hjalp ham med at opføre et palads i Jerusalem. Der rejste sendebud, ledsaget af arkitekter og håndværkere fra Tyrus til Jerusalem foruden store karavaner belæsset med kostbart træ, cedre og andre værdifulde materialer.

Det forenede israelitiske riges tiltagende magt under Davids regering, indtagelsen af fæstningen Jebus og Davids pagt med kong Hiram af Tyrus fik filisterne fjendskab til at blusse op igen, og de gjorde atter indfald i landet med en stærk hær og tog opstilling i Befaimdalen ikke ret langt fra Jerusalem. David og hans soldater trak sig tilbage til fæstningen Zion for at afvente nærmere ordrer fra Gud. David rådspurgte da Herren: »Skal jeg drage op mod filisterne? Vil du give dem i min hånd?« Og Herren svarede David: »Drag op, thi jeg vil give filisterne i din hånd! «

David rykkede omgående imod fjenden; han slog dem og tilintgjorde dem og tog deres guder, som de havde bragt med for at sikre sejren. I deres forbitrelse over dette ydmygende nederlag samlede filisterne en endnu større hær og drog atter i krig. Og de »bredte sig på ny i Refaimdalen«. David rådspurgte atter Herren, og den store Jeg Er overtog ledelsen af Israels hære.

Gud sagde til David: »Drag ikke imod dem, men omgå dem og fald dem i ryggen ud for bakabuskenes. Når du da hører lyden af skridt i bakabuskenes toppe, skal du skynde dig, thi så er Herren draget ud foran dig for at slå filisternes hær!« Hvis David havde handlet på egen hånd ligesom Saul, ville han ikke have haft lykken med sig, men han gjorde, som Herren befalede ham, og han »slog filisternes hær fra Gibeon til hen imod Gezer. Og Davids ry bredte sig i alle lande, idet Herren lod frygt for ham komme over alle hedningefolkene« 1. Krøn. 14, 16-17.

[368]

Da Davids kongedømme var sikret, og de fremmede fjender var holdt op med at gøre indfald i landet, følte han, at tiden var inde til at opfylde et længe næret ønske, nemlig at føre Guds ark til Jerusalem. Arken havde i flere år stået i Kirjat-Jearim, som lå ca. 15 kilometer borte, men det var kun rimeligt, at nationens hovedstad nød den ære at være hjemby for symbolet på Guds nærværelse.

David samlede 30.000 ledende israelitter, for det var hans hensigt at flytte arken under stor jubel og pragtudfoldelse. Folket efterkom med glæde hans opfordring, og ypperstepræsten og hans embedsbrødre samt fyrsterne og de ledende mænd fra Israels stammer samledes i Kirjat-Jearim. David var opfyldt af hellig begejstring. Arken blev båret ud af Abinadabs hus og anbragt på en ny vogn, som blev trukket af okser, og to af Abinadabs sønner ledsagede den.

Israelitterne fulgte efter dem med jubelråb og glædessange, og tusindvis af stemmer blandede sig med musikken. »David og hele Israel legede af alle kræfter for Herrens åsyn til sang og til citre, harper, pauker, bjælder og cymbler.« Det var længe, siden der havde været en sådan jubel i Israel. Med højtidelig glæde bevægede den vældige procession sig af sted langs høje og dale imod den hellige by.

Men da de kom til Nakons tærskelplads, rakte Uzza hånden ud og greb fat i Guds ark, fordi okserne snublede. Da blussede Herrens vrede op mod Uzza, og Gud slog ham der, fordi han rakte hånden

ud mød arken, og han døde på stedet ved siden af Guds ark. Den jublende skare blev pludselig grebet af rædsel. David blev højlig forfærdet og betvivlede i sit hjerte Guds retfærdighed. Han havde bestræbt sig på at hædre Guds ark, fordi den var symbolet på Guds nærværelse. Hvorfor skulle denne frygtelige ulykke så have lov til at vende glæden til sorg? David kom til det resultat, at det var farligt at anbringe arken i sin nærhed, og besluttede at lade den blive, hvor den var. Man fandt et sted til den i nærheden, i gatittens Obed-Edoms hus.

Gud straffede Uzza, fordi han havde overtrådt en utvetydig befaling. Herren havde gennem Moses givet nøje instrukser om, hvorledes arken skulle transporteres. Ingen andre end præsterne, Arons efterkommere, måtte røre ved den eller se på den, når den var utildækket. Guds befaling lød således: »..... skal kehatitterne træde til og bære dem (de hellige ting, men de må ikke røre ved de hellige ting; thi gør de det, skal de dø.« 4. Mos. 4, 15. Præsterne skulle først tilhulle arken, og derpå skulle kehatitterne løfte den ved hjælp af de stænger, som var stukket ind i ringe på begge dens sider, og hvorfra de aldrig blev fjernet. Moses lod gersonitterne og meraritterne, som havde ansvaret for tæpperne, brædderne og pillerne, få vogne og okser til at transportere de ting på, som de havde ansvaret for. »Derimod gav han ikke kehatitterne noget, thi dem var arbejdet med de hellige ting overdraget, og de skulle bære dem på skuldrene.« 4. Mos. 7, 9. Da arken blev flyttet fra Kirjat-Jearim, havde man vist en åbenlys og utilgivelig ligegyldighed over for en af Herrens befalinger.

David og hans folk var kommet sammen for at udføre et helligt arbejde, og de var gået glade og helhjertede ind for opgaven, men Herren kunne ikke billige det, de gjorde, fordi de ikke rettede sig efter hans anvisninger. Da filisterne sendte arken tilbage til Israel, anbragte de den på en vogn, fordi de ikke kendte Guds lov, og Herren anerkendte deres bestræbelser. Israelitterne, derimod, havde en bog, som klart og tydeligt gav oplysning om, hvad der var Guds vilje i disse spørgsmål, og det var en hån imod Gud at tilsidesætte den givne vejledning. Uzzas skyld var større, fordi han havde handlet i formastelse. Han havde overtrådt Guds lov og havde derved mistet forståelsen af lovens hellighed, og nu dristede han sig til at overtræde det guddommelige forbud ved at berøre symbolet på Guds

nærværelse, inden han havde bekendt sine synder. Gud forlanger ubetinget lydighed og vil ikke tolerere, at man behandler hans bud skødesløst. Han straffede Uzza for at vise hele Israel, vor vigtigt det er at opfylde hans krav til fuldkommenhed. Som følge af denne ene mands død blev folket tilskyndet til anger, og tusinde blev redet fra en truende dom.

[369]

David følte, at han heller ikke havde gjort sin sag helt op med Gud, og da han så Uzza blive dræbt, blev han bange for arken, fordi han frygtede for, at også han ville blive straffet for en eller anden synd. Skønt Obed-Edoms glæde var blandet med frygt, bød han det hellige symbol velkommen, fordi han betragtede det som et pant på Guds velsignelse til de lydige. Nu rettede hele Israel opmærksomheden imod gatitten og hans hus for at se, hvordan det ville gå dem. »Og Herren velsignede Obed-Edom og hele hans hus.«

Guds irettesættelse havde den tilsigtede virkning på David. Han kom som aldrig før til at indse, hvor hellig Guds lov er, og hvor betydningsfuldt det er at vise streng lydighed. Da David så, at Obed-Edoms hus blev velsignet, gav det ham fornyet tro på, at arken ville blive til velsignelse for ham og hans folk.

Tre måneder efter besluttede han at gøre et nyt forsøg på at flytte arken, og denne gang fulgte han Herrens anvisninger i mindste detalje. Han sammenkaldte atter nationens ypperste mænd, og der samledes en vældig skare mennesker omkring gatittens hus. Denne gang blev arken ærbødigt anbragt på skuldrene af de mænd, som Gud havde udpeget; den store skare tog opstilling bagved, og med skælvende hjerte satte den vældige procession sig i bevægelse. Da processjonen havde gået seks skridt, gav trompeten signal til, at man skulle standse. På Davids befaling blev der ofret »en okse og en fedekalv«. Nu blev der glæde, hvor der før havde været frygt og angst. Kongen havde afført sig sine kongelige klæder og iført sig en enkel linned efod af samme slags, som præsterne bar. Det var ikke hans hensigt at tilkendegive hermed, at han ville forrette præstetjeneste, for efoden blev også ved visse lejligheder båret af andre end præsterne. Men mens han deltog i denne hellige handling, ville han for Guds åsyn stille sig på samme trin som sine undersåtter. I dag skulle al ære og pris tilfalde Herren alene.

Den lange procession satte sig atter i bevægelse, og et kor af stemmer, ledsaget af musik fra harper, bjælder, horn og cymbler,

hævede sig imod himmelen. »Og David dansede af alle kræfter for Herrens åsyn« i takt med sangen.

Forlystelsessyge mennesker har forsvaret den moderne dans med, at David dansede for Herrens åsyn af ærbødig glæde, men et sådant argument er ganske grundløst. I vore dage følger der dårskab og nattesvir med dansen. Man ofrer sundheden og moralen på forlystelsernes alter. Balsalens stamgæster har ikke Gud i tanke og viser ham ingen ærbødighed, og bøn og lovsang ville ikke blive anset for at høre hjemme sådanne steder. Dette alene burde afgøre sagen. Kristne mennesker bør ikke gå til underholdning, som formindsker deres kærlighed til det hellige og deres glæde ved at tjene Gud. Der er ikke den ringeste lighed mellem den musik, der blev spillet, og de danse, der blev opført som et udtryk for folkets glæde og tak til Gud, da arken blev flyttet, og den tøjlesløse, moderne dans. De førstnævnte danse ledte tankerne hen på Gud og bidrog til at ophøje hans hellige navn, mens den anden form for dans er et middel, som Satan har fundet på for at få menneskene til at glemme Gud og vanære ham.

Triumftoget nærmede sig hovedstaden med den usynlige konges hellige symbol i spidsen. Nu brød et kor af stemmer ud i sang og forlangte af vægterne på murene, at den hellige bys porte skulle åbnes:

Løft Eders hoveder, I porte,
løft jer, I ældgamle døre,
at ærens konge kan drage ind!

En gruppe sangere og musikere spurgte:
Hvo er den ærens konge?
En anden gruppe svarede:

Herren, stærk og vældig,
Herren, vældig i krig!

Derpå forenede i hundredvis af stemmer sig i dette sejrudbrud:

Løft Eders hoveder, I porte,
løft jer, I ældgamle døre,
at ærens konge kan drage ind!

Atter engang hørtes det glædesfyldte udbrud: »Hvo er han, den ærens konge?« Og nu lød det begejstrede svar fra den vældige menneskemængde, som en brusen af mange vande:

»Herren, hærskarers Herre,
han er ærens konge!«

Sl. 24, 7-10.

[370]

Nu blev portene slået vidt op, processionen drog ind, og med den største ærbødighed blev arken anbragt i det telt, som var blevet opført til den. Foran den hellige indhegning var der blevet bygget altre, og nu steg røgen fra takofre og brændofre og skyer af røgelse op mod himmelen sammen med Israels lovsange og bønner. Da gudstjenesten var forbi, lyste kongen selv velsignelsen over sit folk. Derpå uddelte han med kongelig gavmildhed mad og vin til alle de tilstedeværende.

Alle stammerne var repræsenteret ved denne gudstjeneste, som var den helligste begivenhed, der endnu havde fundet sted i Davids regeringstid. Den guddommelige inspirations ånd havde hvilet over kongen, og idet den nedgående sols sidste stråler omstrålede tabernaklet med et helligt lys, opløftede han sin sjæl i taknemmelighed til Gud, fordi det hellige symbol på hans nærværelse nu var blevet anbragt så nær ved Israels trone.

I disse tanker gik David hjem »for at velsigne sit hus«. Men glædesfesten var blevet overværet af et menneske, som havde en helt anden indstilling end David. »Men da Herrens ark kom til Davidsbyen, så Sauls datter Mikal ud af vinduet; og da hun så kong David springe og danse for Herrens åsyn, ringeagtede hun ham i sit hjerte.« Hun var så vred, at hun ikke kunne vente, til han kom hjem til paladset. Hun gik ham i møde, og som svar på hans venlige hilsen overøste hun ham med en strøm af hårde ord. Hun talte med en bidende ironi:

Hvor ærbart Israels konge opførte sig i dag, da han blottede sig for sine undersåtters trælkvinders øjne, som letfærdige mennesker plejer at gøre!

David følte, at Mikal havde foragtet gudstjenesten, og svarede alvorligt: »For Herrens åsyn vil jeg lege, så sandt Herren lever, som

udvalgte mig fremfor din fader og hele hans hus, så han satte mig til fyrste over Herrens folk Israel; jeg vil lege for Herrens åsyn, selv om jeg derved nedværdiges og synker endnu dybere i dine øjne; men hos trælkvinderne, du talte om, skal jeg vinde ære!« Herren understregede den irettesættelse, som David gav Mikal. Der står om den stolte og hovmodige kvinde, at hun »fik til sin dødedag intet barn«.

De hellige ceremonier, som fandt sted, da arken blev flyttet, gjorde et varigt indtryk på Israels folk. De stimulerede folkets interesse for helligdomstjenesten og fik dem til at tjene Herren med ny begejstring. David søgte på enhver mulig måde at forstærke disse indtryk. Han gjorde sang til en fast bestanddel af gudstjenesten og skrev ikke blot salmer med henblik på præsternes arbejde i helligdommen, men også sange som folket kunne synge på deres rejse til den nationale helligdom under de årlige fester. Disse salmer og sange øvede en vidtrækkende indflydelse og værnede nationen mod afgudsdyrkelse. Da nabofolkene så Israels velstand, fik mange af dem en velvillig indstilling over for Israels Gud, der havde gjort så store ting for sit folk.

Det tabernakel, som Moses havde bygget, og de forskellige dele, som hørte til helligdomstjenesten, med undtagelse af arken, var stadig i Gibeå. David havde til hensigt at gøre Jerusalem til nationens religiøse midtpunkt. Han havde ladet opføre et palads til sig selv og fandt det upassende, at Guds ark stod i et telt. Han besluttede at bygge et tempel til den og at gøre det så prægtigt, at det var et værdigt udtryk for Israels glæde over den ære, som Herren, deres konge, viste dem ved at bo iblandt dem. Da han fortalte profeten Natan sine planer, gav denne ham følgende opmuntrende svar: »Gør alt, hvad din hu står til, thi Herren er med dig!«

Samme nat modtog Natan et budskab fra Herren til kongen. David måtte ikke bygge et hus til Gud, men han fik et løfte om, at Gud ville være med ham, hans slægt og det israelitiske rige. »Så siger herskarers Herre: Jeg tog dig fra græsgangen, fra din plads bag småkvæget til at være fyrste over mit folk Israel, og jeg var med dig, overalt hvor du færdedes, og udryddede alle dine fjender foran dig; jeg vil skabe dig et navn som de størstes på jorden og skaffe mit folk Israel en hjemstavn og plante det, så det kan blive boende på sit

sted uden mere at skulle forstyrres i sin ro, og uden at voldsmænd mere skal plage det som tidligere.«

David havde ønsket at bygge et hus til Gud, og nu fik han dette løfte: »Så kundgør Herren dig nu: Et hus vil Herren bygge dig! Jeg vil efter dig oprejse din sæd Han skal bygge mit navn et hus, og jeg vil grundfæste hans kongetrone evindeligt.«

[371]

David fik også at vide, hvorfor han ikke måtte bygge templet, »Du har udgydt meget blod og ført store krige; du må ikke bygge mit navn et hus. Se, en søn skal fødes dig; han skal være en fredens mand, og jeg vil skaffe ham fred for alle hans fjender. thi hans navn skal være Salomo (fredelig), og jeg vil give Israel fred og ro i hans dage. Han skal bygge mit navn et hus.« 1. Krøn. 22, 8-10.

Skønt David ikke fik sit store ønske opfyldt, modtog han dette budskab med taknemmelighed. »Hvem er jeg, Herre, Herre,« udbrød han, »og hvad er mit hus, at du har bragt mig så vidt? Men end ikke det var dig nok, Herre, Herre, du gav også din tjeners hus forjættelser for fjerne tider.« Derpå fornyede han sin pagt med Gud.

David vidste, at det ville kaste hæder og glans over hans navn og hans regeringstid, hvis han fik lov til at opføre den bygning, som han havde planlagt, men han var villig til at underkaste sig Guds vilje. Det er sjældent at møde et sådant sindelag, selv blandt kristne. Hvor har mennesker, som er kommet over deres bedste alder, ofte svært ved at opgive deres ønskedrømme, selv om de ikke egner sig til at løse de store opgaver, som de har sat deres hu til. Gud taler måske til dem gennem sit forsyn, ligesom han talte til David gennem sin profet, for at få dem til at forstå, at den opgave, som de absolut vil løse, ikke er betroet dem. De skal blot berede vejen for den, som skal gøre arbejdet. Men i stedet for villigt at underkaste sig Guds beslutning bliver mange fornærmede og indtager det standpunkt, at hvis de ikke kan få lov til at gøre det, som de ønsker, vil de overhovedet ikke have noget med sagen at gøre. Mange kæmper desperat for at beholde en stilling, som de ikke kan udfylde, og forsøger forgæves at løse opgaver, som de ikke magter, men nægter at gøre det arbejde, som passer til deres evner. På grund af deres mangel på samarbejdsvilje hindres eller mislykkes de store opgaver, som kunne have været gennemført.

Da David sluttede pagt med Jonatan, lovede han at vise Sauls hus godhed, når han havde fået fred for alle sine fjender. Nu, da kongen

havde lykken med sig, kom han i tanker om dette løfte og spurgte: »Er der endnu nogen tilbage af Sauls hus? Så vil jeg vise godhed imod ham for Jonatans skyld!« Man fortalte ham, at Jonatan havde en søn ved navn Mefibosjet, som havde været lam fra barn af. Da filisterne slog Saul ved Jizreel, forsøgte fostermoderen at flygte med barnet, men hun tabte det, så at det blev krøbling for livstid. David sendte nu bud efter den unge mand og tog meget venligt imod ham. Han gav ham Sauls private ejendom tilbage for at sætte ham i stand til at underholde sin familie, men Jonatans søn skulle altid være kongens gæst og daglig sidde ved kongens bord. Fjenderne havde fortalt så meget om David, at Mefibosjet nærrede en stærk modvilje mod ham og betragtede ham som en tronraner, men den venlige og høflige modtagelse, som kongen gav ham, og den godhed, som David viste ham, vandt den unge mands hjerte, og han blev knyttet til David med stærke bånd og følte, at han ligesom sin fader Jonatan havde fælles interesser med den konge, som Gud havde udvalgt.

Da David havde besteget Israels trone, oplevede nationen en lang fredsperiode. Nabofolkene så, at riget stod stærkt og enigt, og fandt det klogest at afholde sig fra åbent fjendskab. David havde på sin side travlt med at opbygge og styrke sit rige og afholdt sig fra angrebskrige. Til sidst drog han dog imod Israels gamle fjender filisterne og moabitterne, og det lykkedes ham at besejre dem begge og gøre dem til sine skatskyldige undersåtter. Nu dannede nabofolkene et vældigt forbund imod Davids rige. Som følge heraf blev han inddraget i de største krige i hele sin regeringstid, men han vandt også sine største sejre og opnåede sin største magt. David havde overhovedet ikke generet fjenderne, men den egentlige årsag til deres alliance var, at de var skinsyge over Davids voksende magt. De nærmere omstændigheder var følgende:

I Jerusalem fik man meddelelse om, at ammoniternes konge Nahasj var død. Denne monark havde været venlig imod David, da han flygtede for Sauls vrede. Som et udtryk for sin taknemmelighed over den venlighed, som denne konge havde vist ham i hans store nød, lod David sine sendebud overbringe ammonitterkongens søn og efterfølger, Hanun, et kondolencebudskab. Da tænkte David: »Jeg vil vise Hanan, Nahasjs søn, venlighed, ligesom hans fader viste mig venlighed. «

Men Davids venlighed blev opfattet forkert. Ammonitterne hadede den sande Gud og var israeliternes bitre fjender. Nahasjs tilsyneladende venlighed over for David skyldtes udelukkende hans fjendskab til Israels konge Saul. Hanuns rådgivere misforstod fuldstændig Davids budskab. De sagde til deres herre Hanun: »Tror du virkelig, det er for at hædre din fader, at David sender bud og viser dig deltagelse? Mon ikke det er for at udforske og udspejle byen og ødelægge den, at David sender sine folk til dig?« Det var på sine rådgiveres foranledning, at Nahasj et halvt århundrede tidligere havde stillet så frygtelige betingelser til befolkningen i Jabesj i Gilead, da ammonitterne havde belejret byen, og indbyggerne bad om fred. Ved den lejlighed betingede Nahasj sig ret til at stikke det højre øje ud på alle indbyggerne. Ammonitterne havde endnu i frisk erindring, hvorledes Israels konge krydsede deres onde plan og reddede de mennesker, som de ville have ydmyget og gjort fortræd. De var stadig opfyldt af det samme had til Israel. Det faldt dem slet ikke ind, at Davids motiver var ædle. Når Satan overtager kontrollen over menneskesindet, skaber han had og vækker mistanke, så at menneskene misforstår selv de bedste motiver. Hanun stolede på sine rådgivere, betragtede Davids sendebud som spioner og overøste dem med hån og foragt.

Ammonitterne havde fået lov til at løbe linen ud, for at David kunne se deres sande væsen. Gud ønskede ikke, at Israel skulle slutte forbund med dette forræderiske, hedenske folk.

Ambassadører var også fredhellige i oldtiden, og deres person var sikret imod overlast ved international lov. Ambassadøren repræsenterede sin konge, og enhver hån imod ham blev øjeblikkelig hævnnet. Ammonitterne var udmærket klar over, at deres hån imod Israel ville blive hævnnet, og forberedte krig. »Men da ammonitterne så, at de havde lagt sig for had hos David, sendte Hanun og ammonitterne 1.000 talenter sølv for at leje vogne og ryttere i Aram-Naharajim, Aram-Maaka og Zoba; og de lejede 32.000 vogne. Imidlertid havde ammonitterne samlet sig fra deres byer og rykkede ud til kamp.« 1. Krøn. 19, 6-7.

Det var et vældigt forbund, Israel stod over for. Befolkningen i egnen mellem Eufratfloden og Middelhavet havde sluttet sig sammen med ammonitterne. Det nordlige og østlige Kanaan var indesluttet

af bevæbnede fjender, som havde sluttet sig sammen for at knuse det israelitiske rige.

Hebræerne forholdt sig ikke passive, indtil fjenderne havde gjort indfald i deres land. Under anførsel af Joab satte deres hære over Jordan og rykkede imod ammonitternes hovedstad. Da den hebraiske hærfører drog i kamp med sine soldater, søgte han at opildne dem ved at sige: »Tag mod til dig og lad os tappert væрге vort folk og vor Guds byer, så får Herren gøre, hvad ham tykkes godt!« 1. Krøn. 19, 13. Fjendernes forenede hære blev besejret i det allerførste slag, men de var stadig ikke tilbøjelige til at opgive krigen og rykkede ud til kamp igen året efter. Nu samlede Syriens konge sine styrker og truede Israel med en vældig hær. David var fuldt ud klar over, hvor meget der stod på spil i denne krig, og overtog selv kommandoen over hæren. Takket være Guds hjælp tilføjede han fjenderne et så eftertrykkeligt nederlag, at syrerne lige fra Libanon til Eufratfloden ikke blot sluttede fred, men blev Israel skatskyldige. David fortsatte energisk krigen mod ammonitterne, til deres fæstninger faldt, og hele egnen kom i Israels besiddelse.

Ved Guds forsyns styrelse tjente de farer, som havde truet nationen med fuldstændig udslettelse, til at gøre den mægtigere end nogen sinde. David mindedes sin vidunderlige befrielse i disse strofer:

Herren lever, højlovet min klippe,
ophøjet være min frelses Gud,
den Gud, som giver mig hævn,
tvinger folkeslag under min fod
og frier mig fra mine vrede fjender!
Du ophøjer mig over mine modstandere,
fra voldsmænd frelser du mig.
Herre, derfor priser jeg dig blandt folkene
og lovsynger dit navn,
du, som kraftig hjælper din konge
og viser din salvede miskundhed,
David og hans æt evindeligt.

Sl. 18, 47-51.

I alle sine sange mindede David folket om, at Herren var deres styrke og befrier:

Ej frelses en konge ved sin store stridsmagt,
ej fries en helt ved sin store kraft;
til frelse slår stridshesten ikke til,
trods sin store styrke redder den ikke.

[373]

Sl. 33, 16-17.

»Du, du er min konge, min Gud,
som sender Jakob sejr.
Ved dig nedstøder vi fjenden,
modstandere træder vi ned i dit navn;
thi ej på min bue stoler jeg,
mit sværd kan ikke give mig sejr;
men du gav os sejr over fjenden,
du lod vore avindsmænd blive til skamme. «

Sl. 44, 5-8.

Nogle stoler på heste, andre på vogne,
vi sejrer ved Herrens vor Guds navn.

Sl. 20, 8.

Israels rige havde nu nået den udstrækning, som Herren havde lovet Abraham og senere Moses: »Dit afkom giver jeg dette land fra Ægyptens bæk til den store flod, Eufratfloden.« 1. Mos. 15, 18. Israel var blevet en mægtig nation, respekteret og frygtet af alle de omkringboende folk. David havde opnået en vældig magt i sit eget rige. Et folk har sjældent vist deres konge en sådan hengivenhed og troskab, som det israelitiske folk viste David. Han havde æret Gud, og nu ærede Gud ham.

Men midt i sin glansperiode mødte han en skjult fare. Da David udadtil stod på sin magts tinde, blev han udsat for sin største fare og led sit mest ydmygende nederlag.

[374]

Kapitel 71—Davids synd og anger

Bibelen ofrer ikke mange ord på at rose mennesker. Selv de bedste karakterer får kun en meget kort omtale. Men der er en hensigt med dette. Alle menneskenes gode egenskaber er en gave fra Gud, og alle deres gode gerninger skyldes Guds nåde gennem Kristus. Menneskene skylder Gud alt, og derfor tilkommer al æren for det, de er eller gør, ham alene. Menneskene er blot hans redskaber. Hertil kommer, at det er farligt at rose eller ophøje mennesker. Det bærer hele Bibelen vidnesbyrd om. Hvis et menneske glemmer, at det slet ikke kan gøre noget uden Guds hjælp, og forsøger at klare sig på egen hånd, kan det ikke andet end snuble. Menneskene kæmper mod overmægtige fjender. »Thi den kamp, vi skal kæmpe, er ikke mod kød og blod, men mod magterne og myndighederne, mod verdensherskerne i dette mørke, mod ondskabens åndemagter i himmelrummet.« Ef. 6, 12. Vi kan umuligt kæmpe denne kamp i vor egen styrke, og alt, hvad der afleder vor opmærksomhed fra Gud og får os til at ophøje os selv og stole på os selv, vil berede vejen for vort nederlag. Bibelen søger atter og atter at svække vor tillid til menneskers magt og at styrke vor tillid til Guds magt.

Det var selvsikkerhed og selvophøjelse, som beredte vejen for Davids fald. Smiger, magt og luksus gik ikke sporløst hen over ham. Nabofolkene havde også en dårlig indflydelse på ham. Blandt Østens regenter var det blevet praksis, at kongen var straffri, selv om han begik forbrydelser, som ikke blev tålt blandt hans undersåtter. Kongen var ikke forpligtet til at vise den samme selvkontrol som sine undersåtter. Alt dette bidrog til at sløve Davids sans for syndens gru. I stedet for at bevare sin ydmyghed og stole på Guds kraft begyndte han at fæste lid til sin egen kløgt og styrke. Når Satan kan se sit snit til at skille sjælen fra Gud, som er menneskets eneste tilflugt, går han straks i gang med at opflamme menneskets kødelige lyster. Fjenden kommer ikke overraskende og sætter ikke ind med et pludseligt og uventet angreb. Han søger i hemmelighed at undergrave princippernes fæstning. I begyndelsen foregår alt i det små - man

tjener ikke Gud så trofast mere og nærer ikke så megen tillid til ham, men er tilbøjelig til at følge verdens sæder og skikke.

Inden ammonitterkrigen var forbi, overlod David Joab kommandoen over hæren og vendte tilbage til Jerusalem. Syrerne havde allerede overgivet sig, og det var kun et tidsspørgsmål, hvornår ammonitterne var besejret. Nu kunne David nyde sejrens frugter og glæde sig over de hædersbevisninger, han modtog, takket være sit kloge og dygtige styre. Det var, mens der var fred og ingen fare, at fristeren benyttede lejligheden til at lægge beslag på hans opmærksomhed. David burde have gjort alt, hvad der stod i hans magt, for at bevare sin karakter ren og uplettet, fordi Gud havde knyttet ham så nært til sig og været så god imod ham. Men David gav efter for Satan og besmittede sin sjæl med synd, fordi han i sin tryghed og selvsikkerhed havde givet slip på Gud. Den mand, som Himmelen havde udpeget til at stå i spidsen for riget, og som Gud havde valgt til at håndhæve sin lov, nedtrampede selv dens forskrifter. Den mand, som skulle have været lovovertrederens skræk, gav dem selv vind i sejlene.

[375]

Under alle de farer, David mødte som ung, kunne han roligt lægge sin sag i Guds hånd i bevidstheden om sin uskyld. Dengang førte Herren ham trygt forbi de utallige snarer, som blev lagt for hans fødder. Men ved denne lejlighed angrede han ikke sin synd; han bad heller ikke Gud om hjælp, men forsøgte selv at redde sig ud af de farer, som synden havde indviklet ham i. Batseba, hvis skæbnesvangre skønhed kongen ikke kunne modstå, var gift med hetitten Urias, som var en af Davids mest tapre og trofaste soldater. Det var umuligt at beregne følgerne, hvis forbrydelsen blev opdaget. Guds lov krævede dødsstraf over horkarle, og den stolte soldat, der var blevet krænket så dybt, ville måske hævne sig ved at dræbe kongen eller lave revolution.

David gjorde alt for at skjule sin synd, men forgæves. Han havde givet sig i Satans vold, var truet af farer til alle sider og kunne vente en skandale, som var værre end døden. Der syntes kun at være een udvej, og i sin fortvivlelse besluttede han at føje mord til hor. Han, der havde forårsaget Sauls ulykke, forsøgte også at komme David til livs. Fristelserne var forskellige, men de havde det tilfælles, at de implicerede tilskyndedes til at overtræde Guds lov. David gik ud fra, at ingen ville finde på at mistænke kongen for andel i drabet,

hvis Urias blev dræbt af fjenderne i krigen. Så kunne han roligt tage Batseba til hustru, og æren ville være reddet.

Urias blev sendt af sted med sin egen dødsdom. Kongen lod ham overbringe Joab et brev med følgende befaling: »Sæt Urias dér, hvor kampen er hårdest, og lad ham i stikken, så han kan blive dræbt!« Joab, der allerede havde begået eet overilet mord, betænkte sig ikke på at efterkomme kongens befaling, og Urias faldt for ammonitternes sværd.

Indtil dette tidspunkt havde David regeret så eksemplarisk, at få konger er kommet op på siden af ham. Der står om ham, at han »øvede ret og retfærdighed mod hele sit folk«. 2. Sam. 8, 15. Hele nationen havde tillid til ham, fordi han var så retskaffen. Men da han forlod Gud og overgav sig i den ondes vold, blev han for en tid Satans redskab. Han beholdt dog stadig den stilling og den myndighed, som Gud havde givet ham, og det var ikke ufarligt at vise ham ulydighed. For Joabs vedkommende gik hensynet til kongen foran hensynet til Gud, og han betænkte sig ikke på at overtræde Guds lov på kongens befaling.

Det var Gud, der lod David komme til magten, men hans myndighed skulle udelukkende udøves i overensstemmelse med Guds lov. Når han udstedte befalinger, som stred imod Guds lov, syndede man, hvis man adlød ham. »Der er ingen øvrighed, uden at den er fra Gud,« men vi skal ikke adlyde øvrigheden, hvis den handler i strid med Guds lov. (Rom. 13, 1). Apostlen Paulus anviser de principper, som vi bør følge, i sit brev til korinterne. Han siger: »Bliv mine efterfølgere, ligesom jeg igen er Kristi efterfølger!« 1. Kor. 11, 1.

David fik meddelelse om befalingens fuldbyrdelse, men rapporten var affattet i sådanne vendinger, at hverken Joab eller kongen var nævnt. Joab gav sendebudet den befaling: »Når du har givet kongen beretning om hele slagets gang, kan det være, at kongen bruser op i vrede Så skal du sige: Også din træl hetitten Urias faldt! « »Så drog budet af sted og kom og meldte David alt, hvad Joab havde pålagt ham.«

Kongen svarede: »Sig til Joab: Du skal ikke græmme dig over den ting; thi sværdet fortærer snart den ene, snart den anden; fortsæt med kraft kampen mod byen og riv den ned ! Med de ord skal du sætte mod i ham!«

Batseba holdt dødeklage over sin ægtefælle, som det var skik, og »da sørgetiden var omme, lod David hende hente til sit hus, og hun blev hans hustru«. Den mand, der havde haft en så følsom samvittighed og så høje æresbegreber, at han ikke ville løfte sin hånd imod Herrens salvede, selv om han selv var i livsfare, var faldet så dybt, at han forurettede og myrdede en af sine mest trofaste soldater og nærrede det forfængelige håb, at han uforstyrret kunne nyde frugten af sin synd. Ak! Hvor var det fine guld blevet mat! Og hvor havde det forandret sig! [376]

Satan har lige fra begyndelsen henledt menneskenes opmærksomhed på de fordele, som de kunne opnå ved at overtræde Guds lov. Det var på den måde, han førte englene på vildspor. Han benyttede den samme fremgangsmåde, da han fristede Adam og Eva til at synde, og han bruger stadig den samme metode for at få menneskene til at være ulydige imod Gud. Han får overtrædelsens vej til at se tiltalende ud, men dens ende er dog »dødens veje«. Ord. 14, 12. Lykkelige de mennesker, som bliver klar over, hvor giftige syndens frugter er, når de har vovet sig ud på denne vej, og vender om i tide! Gud var nådig imod David og tillod ikke, at syndens falske løn lokkede ham i den bundløse afgrund.

Gud var også nødt til at gribe ind for Israels skyld. Som tiden gik, blev det afsløret, at David havde ledet Batseba i synd, og folk begyndte at få mistanke om, at David havde sendt Urias i døden med vilje. Skammen faldt tilbage på Herren. Gud havde været god imod David og givet ham hans høje embede, og da David syndede, stillede han Guds karakter i et falsk lys og vanærede hans navn. Davids synd havde til følge, at gudfrygtigheden i Israel aftog. Mange betragtede ikke synden med så stor afsky mere, og de, der ikke elskede og frygtede Herren, syndede endnu dristigere.

Profeten Natan fik befaling om at give David en irettesættelse. Den var frygtelig streng. I de allerfleste tilfælde ville det være den visse død, hvis et menneske gav en konge en sådan irettesættelse. Natan forkyndte uforfærdet Guds dom over kongen, men han gjorde det med så megen himmelsk visdom, at den vakte kongens sympati, talte til hans samvittighed og fik ham til at fælde sin egen dødsdom. Profeten appellerede til David som den guddommeligt indsatte beskytter af folkets rettigheder og fortalte ham om en grov uret, som burde straffes.

Der boede to mænd i samme by, sagde profeten, en rig og en fattig. Den rige havde småkvæg og hornkvæg i mængde, mens den fattige ikke ejede andet end et eneste lille lam, som han havde købt og opdrættet, og som var vokset op hos ham sammen med hans børn; det åd af hans brød, drak af hans bæger og lå i hans skød og var ham som en datter. Men da den rige mand engang fik besøg, ømmede han sig ved at tage noget af sit eget småkvæg eller hornkvæg og tillave det til den vejfarende mand, som var kommet til ham, men tog den fattige mands lam og tillavede det til sin gæst!

Denne beretning vakte kongens vrede, og han udbrød: »Så sandt Herren lever: Den mand, som gjorde det, er dødsens, og lammet skal han erstatte firefold, fordi han handlede så hjerteløst!« 2. Sam. 12, 5-6.

Natan fæstede blikket på kongen. Derpå løftede han sin højre hånd imod himmelen og sagde: »Du er manden!« »Hvorfor« fortsatte han, »har du da ringeagtet Herrens ord og gjort, hvad der er ondt i hans øjne?« De skyldige kan forsøge at skjule deres forbrydelse for mennesker, ligesom David gjorde. De kan søge at hindre, at mennesker ser eller nogen sinde får at vide, hvad de har gjort, »men alt ligger blottet og udbredt for hans øjne; og ham skal vi stå til regnskab«. Heb. 4, 13. »Der er intet skjult, som ikke skal åbenbares, og der er intet hemmeligt, som ikke skal blive kendt.« Matt. 10, 26.

Natan sagde: »Så siger Herren, Israels Gud: Jeg salvede dig til konge over Israel, og jeg friede dig af Sauls hånd Hvorfor har du da ringeagtet Herrens ord og gjort, hvad der er ondt i hans øjne? Hetitten Urias har du dræbt med sværdet; hans hustru har du taget til ægte, og ham har du slået ihjel med ammonitternes sværd. Så skal nu sværdet aldrig vige fra dit hus Se, jeg lader ulykke komme over dig fra dit eget hus, og jeg tager dine hustruer bort for øjnene af dig og giver dem til en anden Thi du handlede i det skjulte, men jeg vil opfylde dette ord i hele Israels påsyn og ved højlys dag!«

Profetens irettesættelse greb Davids hjerte. Hans samvittighed blev vakt, og han så sin skyld i al dens hæslighed. Han angrede dybt for Gud. Med skælvende læber sagde han: »Jeg har syndet mod Herren!« Alt det forkerte, som vi gør over for andre, falder tilbage på Gud. David havde begået en frygtelig synd mod både Urias og Batseba, og det pinte ham, men han havde syndet langt mere imod

Skønt der ikke fandtes nogen i hele Israel, som kunne fuldbyrde dødsdommen over Herrens salvede, frygtede David for, at Gud ville straffe ham, inden Han nåede at få syndstilgivelse. Men Herrens profet sagde: »Så har Herren også tilgivet dig din synd; du skal ikke dø.« Retfærdigheden kunne dog ikke tilsidesættes. Dødsdommen blev overført fra David til det barn, som var frugten af hans synd. Herved fik kongen lejlighed til at angre, men han sørgede langt mere over barnets lidelse og død, som var en del af hans straf, end han ville have gjort, hvis han selv skulle have lidt døden. Profeten sagde: »Men fordi du ved denne gerning har vist foragt for Herren, skal sønnen, som er født dig, visselig dø!«

Da barnet blev sygt, fastede David og ydmygede sig dybt og bønfuldt Gud om at frelse dets liv. Han afførte sig sine kongelige klæder, tog sin krone af og lagde sig på jorden nat efter nat, mens han i den dybeste fortvivlelse gik i forbøn for det uskyldige barn, som led på grund af hans synd. »De ældste i hans hus kom til ham for at få ham til at rejse sig, men han ville ikke.« Den evige, barmhjertige Gud havde i flere tilfælde tilbagekaldt dommen over personer eller byer og sendt dem et fredens budskab, når de ydmygede sig og angrede. David klyngede sig til dette håb og blev ved med at bede for barnets liv, så længe det var i live. Da han fik at vide, at det var død, underkastede han sig stille og roligt Guds dom. David havde selv udtalt, at denne straf var retfærdig, og nu faldt det første slag, men han stolede på Guds nåde og var ikke trøstesløs.

Der er mange, der har spurgt, når de har læst om Davids fald: »Hvorfor er dette blevet offentliggjort? Hvorfor lod Gud verden få kendskab til dette mørke kapitel i den mands liv, som Himmelen havde æret så højt?« I sin irettesættelse til David sagde profeten med henblik på hans synd: »Men fordi du ved denne gerning har vist foragt for Herren« Ned gennem tiderne har de vantro peget på den mørke plet, som David satte på sin karakter, og sagt med tilfredshed og foragt: »Her er manden efter Guds hjerte!« Derved er religionen blevet bragt i miskredit, Gud og hans ord er blevet spottet, sjæle er blevet forhærdet i deres vantro, og mange har fået mod til at synde under fromhedens kappe.

Men Davids erfaring er ingen undskyldning for at synde. Det var, mens han vandrede med Gud, at han var manden efter Guds hjerte. Han var det ikke, da han syndede, og blev det først igen, da

han havde angret og omvendt sig til Gud. Guds ord siger klart og tydeligt: »Men det, som David havde gjort, var ondt i Herrens øjne.« 2. Sam. 11, 27. Desuden sagde Herren til David gennem sin profet: »Hvorfor har du da ringeagtet Herrens ord og gjort, hvad der er ondt i hans øjne? Så skal nu sværdet aldrig vige fra dit hus, fordi du ringeagtede mig.« Skønt David angrede sin synd, og Herren tilgav ham og tog imod ham igen, høstede han selv de frygtelige frugter af sin synd. Dommen over ham og hans hus er et vidnesbyrd om Guds afsky for synden.

Hidtil havde Gud skånet David for at blive et bytte for fjendernes onde planer og grebet direkte ind for at hindre Saul i at dræbe ham; men da David syndede, ændredes hans forhold til Gud. Gud kunne ikke billige synden. Han kunne ikke udøve sin magt for at beskytte David imod følgerne af hans egen synd på samme måde, som han havde værnet ham imod Sauls fjendskab.

Der skete også en stor forandring med David selv. Bevidstheden om hans synd og dens vidtrækkende følger tyngede ham dybt. Han følte også, at han var sunket i sine undersåtters øjne. Hans indflydelse var blevet svækket. Hidtil havde folk sat hans store fremgang i forbindelse med hans samvittighedsfulde overholdelse af Guds bud, men nu ville synden få mere tag i befolkningen, fordi hans undersætter vidste besked med hans synd. Hans myndighed i hans eget hjem og hans krav på lydighed og respekt fra sønnernes side havde også fået et knæk. Hans egen skyldfølelse fik ham til at tie, når han burde have irettesat dem, der syndede, og hindrede ham i at håndhæve retten i sit eget hjem. Hans opførsel øvede en dårlig indflydelse på hans sønner, og Gud ville ikke gribe ind for at forhindre de onde følger. Gud lod tingene gå deres gang, og derved fik David en frygtelig straf.

[378] David levede i tilsyneladende tryghed et helt år efter sit fald, og udadtil var der intet, som tydede på, at Gud var vred. Men Guds dom hang over hovedet på ham. Dommens og gengældelsens dag nærmede sig hurtigt og sikkert. Han kunne ikke undgå den ved at angre, og han ville komme til at føle en smerte og skam, som ville formørke resten af hans liv her på Jorden. De mennesker, der forsøger at undskylde deres egen synd ved at henvise til David, burde lære af Bibelen, at syndens vej er hård. Skønt de ophører med at gøre

det onde ligesom David, vil de erfare allerede her i livet, at syndens følger er frygtelige.

Gud havde til hensigt at lade Davids fald tjene som en advarsel til menneskene. Han vil derigennem vise, at selv de mennesker, som han har velsignet og begunstiget mest, ikke kan føle sig sikre og undlade at våge og bede. Og denne beretning har virkelig været til værn for dem, som i ydmyghed har søgt at tilegne sig den lektie, som Gud havde til hensigt at lære dem. Tusinder er herigennem kommet til at indse, at de selv stod i fare for at blive overvundet af fristeren. Når de har set, at en mand, som var så højt æret af Herren som David, kunne falde, har de fået mistillid til sig selv, og er blevet klar over, at Gud alene har magt til at bevare dem gennem tro. I bevidstheden om, at deres styrke og sikkerhed fandtes i ham, er de veget tilbage fra at tage det første skridt på Satans vej.

David begyndte allerede at høste frugten af sin overtrædelse, inden Guds dom blev fældet over ham. Han havde dårlig samvittighed. De sjælekvaler, han gennemgik, er skildret i den 32. Salme:

Salig den, hvis overtrædelse er forladt, hvis synd er skjult;
saligt det menneske, Herren ej tilregner skyld,
og i hvis ånd der ikke er svig.

Mine ben svandt hen, så længe jeg tav,
under jamren dagen igennem,
thi din hånd lå tungt på mig både dag og nat,
min livskraft svandt som i sommerens tørke.

Sl. 32, 1-4.

Den 51. Salme giver udtryk for Davids anger, da Gud irettesatte ham:

»Gud, vær mig nådig efter din miskundhed,
udslet mine overtrædelser efter din store barmhjertighed,
tvæt mig fuldkommen ren for min skyld og rens mig for min
synd!

Mine overtrædelser kender jeg jo, min synd står mig altid for
øje. . .

Rens mig for synd med ysop, tvæt mig hvidere end sne;

mæt mig med fryd og glæde,
lad de ben, du knuste, juble;
skjul dit åsyn for mine synder,
udslet alle mine misgerninger;
skab mig, O Gud, et rent hjerte,
giv en ny, en stadig ånd i mit indre;
kast mig ikke bort fra dit åsyn,
tag ikke din hellige ånd fra mig;
glæd mig igen med din frelse,
giv mig til støtte en villig ånd!
Da vil jeg lære overtrædere dine veje,
og syndere skal vende om til dig.
Fri mig fra blodskyld, Gud, min frelses Gud,
så skal min tunge lovsynge din retfærd.«

Sl. 51, 3-16.

Israels konge skildrede således sin synd, sin anger og sit håb om tilgivelse ved Guds nåde i en salme, som skulle synges i hans folks offentlige forsamlinger og i overværelse af hoffet - præster og dommere, fyrster og soldater - og denne salme ville til Jordens sidste slægt holde mindet om hans fald ved lige. Han forsøgte ikke at skjule sin skyld, men ønskede, at andre skulle tage ved lære af den sørgelige beretning om hans fald.

Davids anger var oprigtig og dybtfølt. Han forsøgte ikke at undskylde sin forbrydelse. Han bad heller ikke, fordi han ville forsøge at undgå de straffe, som truede ham. Han indså klart, hvor groft han havde syndet imod Gud. Han så, hvorledes han havde besmittet sin sjæl, og han afskyede sin synd. Han bad ikke blot om tilgivelse, men om et rent hjerte. Han opgav ikke kampen i fortvivlelse. Han fik tillid til, at Gud ville tilgive ham og tage imod ham, ved at læse Guds løfter til angrende syndere.

Thi i slagtoffer har du ikke behag,
og gav jeg et brændoffer, vandt det dig ikke.

Offer for Gud er en sønderbrudt ånd;
et sønderbrudt, sønderknust hjerte agter du ikke ringe, o Gud.

Sl. 51, 18-19.

[379]

Men Herren løftede David op igen. Han levede mere i harmoni med Gud og forstod sine medmennesker bedre efter sit fald end før. I sin glæde over sin befrielse skrev han:

Min synd bekendte jeg for dig, dulgte ikke min skyld;
jeg sagde: Mine overtrædelser vil jeg bekende for Herren!
Da tilgav du mig min syndeskyld.
Du er mit skjul, du frier mig af trængsel,
med frelsesjubel omgiver du mig.

Sl. 32, 5-7.

Mange mennesker har i tidens løb kaldt Gud uretfærdig, fordi han sparede Davids liv trods hans store synd, mens han forkastede Saul på grund af en synd, som i deres øjne var langt mindre. Men David ydmygede sig og bekendte sin synd, mens Saul lod hånt om den irettesættelse, han fik, og forhærdede sit hjerte.

Dette afsnit af Davids liv rummer en stor lærdom for den angrende synder. Det er et af de stærkeste eksempler, vi overhovedet har, på de kampe og fristelser, som menneskeheden bliver udsat for, og på sand anger over for Gud og tro på vor Herre Jesus Kristus. Det har til alle tider været en kilde til opmuntring for sjæle, som er faldet i synd og har kæmpet i bevidstheden om deres brøde. Tusinder af Guds børn, som er blevet overrumplet af synden og har været lige ved at fortvivle, har fået mod til at angre og forsøge at vandre på Guds buds veje igen ved at tænke på David, hvis oprigtige anger blev godkendt af Gud, skønt han måtte lide på grund af sin synd.

Det menneske, der tager imod Guds irettesættelse, og som ydmyger sig og angrer, som David gjorde, kan være forvisset om, at der er håb for det. Den, der i tro tager imod Guds løfter, vil få tilgivelse. Herren vil aldrig bortvise en eneste sjæl, som angrer oprigtigt. Han har givet dette løfte; »Lad ham gribe fat i min styrke, for at han kan slutte fred med mig, og han skal slutte fred med mig« Es. 27, 5. (eng.

overs.). »Den gudløse forlade sin vej, urettens mand sine tanker og vende sig til Herren, at han må forbarme sig, til vor Gud, thi han er rund til at forlade.« Es. 55, 7.

Kapitel 72—Absaloms oprør

Lammet skal han erstatte firefold. Således lød den dom, som David uforvarende fældede over sig selv, da han havde hørt profeten Natans lignelse, og nu ville han blive straffet i overensstemmelse med sin egen dom. Fire af hans sønner skulle dø, og i hvert enkelt tilfælde var faderens synd årsagen.

Davids førstefødte søn Amnon blev hverken straffet eller irettesat af sin fader, da han havde begået sin skændige forbrydelse. Loven krævede dødsstraf over horkarle, og Amnon havde pådraget sig dobbelt skyld ved sin unaturlige forbrydelse. Men David havde dårlig samvittighed på grund af sin egen synd og straffede ikke overtræderen. Absalom, der var sin dybt krænkede søsters retmæssige beskytter, skjulte i to samfulde år sine hævnplaner, men blot for at slå så meget hårdere til, når tiden var inde. Under en fest, som blev holdt for kongesønnerne, blev Amnon, som havde gjort sig skyldig i blodskam, under beruselse dræbt på sin broders befaling.

David var nu blevet straffet tvefold. Han modtog denne frygtelig meddelelse: »Absalom har hugget alle kongesønnerne ned, ikke en eneste er tilbage af dem!« Da stod kongen op, sønderrev sine klæder og lagde sig på jorden; også alle hans folk, som stod hos, sønderrev deres klæder. Kongens sønner red rædselsslagne tilbage til Jerusalem og fortalte deres fader sandheden. Amnon var blevet dræbt. »Og de brast i gråd; også kongen og alle hans folk brast i heftig gråd.« Men Absalom flygtede til sin morfader, kong Talmaj af Gesjur.

Både Amnon og Davids øvrige sønner havde altid fået deres egenkærlige ønsker opfyldt. Amnon havde søgt at tilfredsstille alle sit hjertes begæringer uden hensyn til Guds bud. Gud bar længe over med ham til trods for hans store synd. I to år havde han haft anledning til at angre, men han fortsatte med at synde, og mens hans syndeskyld endnu hvilede på hans hoved, blev han dræbt og skal nu stå til regnskab for evighedens frygtelige domstol.

David svigtede sin pligt ved at lade Ammons forbrydelse forblive ustraffet, og da landets konge og prinsens fader lagde en sådan

ligegyldighed for dagen, ville Herren ikke hindre Absalom i at øve sin dåd, men lod begivenhederne gå deres gang. Når forældre og myndigheder undlader at gøre deres pligt og straffe synden, tager Gud sagen i sin egen hånd. Han giver ondskabens kræfter friere tøjler, så at der udløses en kæde af begivenheder med det resultat, at synd straffes med synd:

[381] Davids forkastelige eftergivenhed over for Amnon ophørte ikke med at bære sine giftige frugter her men gav stødet til Absaloms uvilje mod sin fader. David syntes, at hans søns forbrydelse burde straffes på en eller anden måde, og nægtede at lade Absalom vende hjem fra Gesjur. Derved bidrog kongen til at forøge de store og frygtelige problemer, som han selv havde været skyld i. Absalom var energisk, ærgerrig og principløs, og da han var udelukket fra at beskæftige sig med rigets anliggender på grund af sin landflygtighed, gav han sig snart til at lægge farlige planer.

Da der var gået to år, besluttede Joab at få en forsoning i stand imellem fader og søn. For at opnå sin hensigt sendte han bud til Tekoa efter en kvinde, som var berømt for sin klogskab. På Joabs tilskyndelse søgte kvinden foretræde hos kongen og foregav at være en enke, hvis to sønner havde været hendes eneste trøst og støtte. Under et klammeri havde den ene dræbt den anden, og nu krævede hele slægten, at den overlevende søn skulle udleveres til blodhævneren. »Således siger de,« sagde kvinden, »for at slukke den sidste glød, jeg har tilbage, så at min mand ikke får eftermæle eller efterkommere på Jorden!« Disse ord talte til kongens hjerte, og han lovede kvinden at beskytte hendes søn.

Da hun gentagne gange havde fået kongen til at love, at han ville garantere for den unge mands sikkerhed, bønfuldt hun ham om at vise mildhed og sagde, at han havde talt som et skyldigt menneske, fordi han ikke ville lade sin forstødte søn vende tilbage. »Thi,« sagde hun, »vi skal visselig alle dø, vi er som vandet, der ikke kan samles op igen, når det hældes ud på jorden; men Gud vil ikke tage det menneskes liv, der omgås med den tanke, at en forstødt ikke skal være forstødt for stedse.« Denne gribende skildring af Guds kærlighed til synderen - og det var den barske kriger Joab, som stod bagved - er et slående vidnesbyrd om, at israelitterne var bekendt med forløsningens sandheder. Kongen, som følte sit eget behov

for Guds nåde, kunne ikke afslå denne bøn. Han gav Joab denne befaling: »Gå hen og bring den unge mand, Absalom, tilbage!«

Absalom fik lov at komme tilbage til Jerusalem, men han måtte ikke vise sig ved hoffet og blev heller ikke stedt for sin faders åsyn. David var begyndt at indse de onde følger af sin eftergivenhed over for sønnerne, og selv om han elskede sin smukke og begavede søn højt, anså han det for nødvendigt at vise sin afsky for den forbrydelse, der var begået, både af hensyn til Absalom og folket. Absalom boede i sit eget hus i to år, men fik ikke lov at komme op til hoffet. Hans søster boede hos ham, og derved blev han til stadighed mindet om den ubodelige uret, som hun havde lidt. I offentlighedens øjne var prinsen snarere en helt end en forbryder, og dette drog han fordel af og besluttede at vinde folkets hjerte. Han var så smuk, at han blev beundret af alle, der så ham. »Men ingen mand i hele Israel blev beundret så højt for sin skønhed som Absalom; fra fodsål til isse var der ikke en lyde ved ham.« Det var ikke klogt al kongen at lade en mand med Absaloms karakter - han var ærgerrig, impulsiv og heftig - gå og ruge over, hvad han betragtede som en personlig forurettelse, i to år. Da David lod ham vende tilbage til Jerusalem, men nægtede at lade ham blive stedt for sit åsyn, fik folket blot endnu mere sympati for Absalom.

David kunne aldrig glemme, at han selv havde overtrådt Guds lov, og han syntes at være moralsk lammet. Der, hvor han før havde været modig og beslutsom, var han nu svag og vaklende. Han øvede heller ikke så stor indflydelse over folket længere, og alt dette bidrog til at fremme hans unaturlige søns onde planer.

Ved Joabs mellemkomst blev Absalom atter stedt for kongen, men skønt de var blevet forsonet udadtil, arbejdede Absalom videre med sine ærgerrige planer. Nu optrådte han næsten som konge. Han skaffede sig vogne og heste og havde halvtreds mand til at løbe foran sig. Mens kongen omgikkes med planer om at trække sig tilbage, sikrede Absalom sig ved list folkets gunst.

Dauids ligegyldighed og ubeslutsomhed kunne også spores blandt hans undersåtter, og retsplejen var præget af slaphed og langsomhed. Absalom forstod at få hver eneste retstrætte til at falde ud til sin egen fordel. Dag efter dag sås den smukke kongesøn i byens port, hvor der var samlet en stor skare mennesker for at få deres sager behandlet. Absalom gik ind og ud imellem dem, hørte

[382]

på deres klager, viste dem deltagelse i deres lidelser og udtalte sin beklagelse over, at regeringen var så svag. Når prinsen havde hørt på en af israelitternes klager, plejede han at sige: »Din sag er god og retfærdig; men hos kongen finder du ikke øre!« Derpå tilføjede han: »Ville man blot sætte mig til dommer i landet! Da måtte enhver, der har en retssag eller retstrætte, komme til mig, og jeg ville hjælpe ham til hans ret.« »Og når nogen nærmede sig for at kaste sig ned for ham, rakte han hånden ud og holdt ham fast og kyssede ham.«

Prinsens listige insinuationer gav utilfredsheden med regeringen rig næring. Alle var fulde af lovord om Absalom. Han blev betragtet som tronarving, folket var stolt af ham og anså ham for at være fuldt ud værdig til denne høje stilling, og efterhånden opstod et stærkt ønske om, at han blev konge. »Og Absalom stjal Israels mænds hjerte.« Kongen nærrede blind kærlighed til sin søn og anede ikke uråd. Han troede, at Absalom optrådte så fyrsteligt for at kaste glans over hoffet og betragtede det som et udtryk for hans glæde over, at han var blevet forsonet med sin fader.

Folket var allerede forberedt på, hvad der skulle ske, og Absalom sendte nu i hemmelighed udvalgte mænd rundt til stammerne for at forberede en opstand. Han benyttede religionen som en kappe til at dække over sine forræderiske planer. Han skulle rejse til Hebron for at indfri et løfte, som han havde aflagt, da han var landflygtig, og han sagde nu til kongen: »Lad mig få lov til at gå til Hebron og indfri et løfte, jeg har aflagt Herren; thi mens din træl boede i Gesjur i Aram, aflagde jeg det løfte: Hvis Herren lader mig komme tilbage til Jerusalem, vil jeg ære Herren i Hebron!« Den stolte fader følte sig trøstet over dette vidnesbyrd om sin søns gudfrygtighed og gav ham en velsignelse med på vejen. Nu var sammensværgelsen en kendsgerning. Formålet med Absaloms fantastiske hykleri var ikke blot at føre kongen bag lyset, men også at vinde folkets tillid, så prinsen kunne få dem til at gøre oprør imod den konge, som Gud havde udvalgt.

Da Absalom drog mod Hebron, var han ledsaget af »200 mænd, som han havde indbudt, og som drog med i god tro uden at vide af noget«. De anede ikke, at deres kærlighed til sønnen ville drage dem ind i et oprør imod faderen. Da Absalom ankom til Hebron, sendte han øjeblikkelig bud efter Akitofel, som var en af Davids ypperste rådgivere. Denne mand var vidt berømt for sin visdom, og hans råd

blev anset for at være lige så værdifulde som et orakelsvar. Akitofel sluttede sig til de sammensvorne. Med hans støtte syntes Absaloms sejr at være sikret, og mange indflydelsesrige mænd fra alle dele af landet samlede sig under kongesønnens banner. Da oprørssignalet blev givet, udbredte prinsens folk det rygte i hele landet, at Absalom var blevet konge, og flere og flere af folket gik over til ham.

I mellemtiden fik kongen i Jerusalem meddelelse om oprøret. Det kom som et chok for David, at der var udbrudt oprør lige ved hans trone. Hans egen søn - den søn, som han havde elsket og stolet på - havde lagt planer om at fravriste ham kronen og ville uden tvivl også dræbe ham.

Da David stod ansigt til ansigt med denne store fare, overvandt han den nedtrykthed, som han havde ligget under for så længe. Hans gamle beslutsomhed vendte tilbage, og han gik omgående i gang med at træffe modforholdsregler. Absalom var i færd med at mønstre sine styrker i Hebron, som kun lå ca. 30 kilometer borte, og oprørerne kunne stå ved Jerusalems porte når som helst.

David stod i sit palads og så ud over sin hovedstad »al Jordens fryd den store konges by«. Sl. 48, 2. Han gøs ved tanken om, at den skulle være slagmark. Skulle han sende bud efter de undersåtter, der endnu var ham tro, og kæmpe for at beholde sin kære by? Skulle han give sit samtykke til, at Jerusalem kom til at svømme i blod? Han havde allerede taget sin beslutning. Den udvalgte by skulle ikke opleve krigens rædsler. Han ville forlade Jerusalem og derefter stille sine undersåtters troskab på prøve ved at give dem anledning til at komme ham til undsætning. I denne krisetime skyldte han både Gud og sit folk at hævde den myndighed, som himmelen havde givet ham. Kampens udfald ville han lægge i Guds hånd.

David gik ydmyget og bedrøvet ud igennem Jerusalems port. Han var drevet bort fra sin trone, sit palads og Guds ark, fordi hans forkælede søn havde gjort oprør. Folket fulgte bedrøvet efter ham i en lang procession, som mindede om et begravelsestog. Kongen var ledsaget af sin livvagt - kreterne og pleterne samt 600 mand fra Gat, som stod under kommando af Ittaj. Men Davids uselvskhed fornægtede sig ikke. Han ville ikke tillade, at disse fremmede, som havde bedt om hans beskyttelse, blev udsat for overlast på grund af hans ulykke. Han udtrykte sin overraskelse over, at de var villige til at bringe dette offer for hans skyld. Kongen sagde til gatitten Ittaj:

[383] »Hvorfor går også du med? Vend om og bliv hos kongen; thi du er udlænding og er vandret ud fra din hjemstavn; i går kom du, og i dag skulle jeg tage dig med på vor omflakken, jeg, som går uden at vide hvorhen! Vend tilbage og tag dine landsmænd med; Herren vise dig miskundhed og trofasthed!«

Ittaj svarede: »Så sandt Herren lever, og så sandt du, herre konge, lever: Hvor du, herre konge, er, der vil din træl være, hvad enten det bliver liv eller død!« Disse mænd var blevet omvendt fra hedenskabet og var begyndt at tjene Herren, og nu viste de deres troskab mod deres Gud og deres konge. David var dem dybt taknemmelig over, at de viste ham troskab på et tidspunkt, hvor hans stjerne tilsyneladende var ved at dale, og hele skaren gik nu over Kedrons bæk på vej mod ørkenen.

Processionen standsede atter. Nogle mænd, som var iført hellige klæder, kom hen imod dem. »Også Zadok og Ebjatar, som bar Guds pagts ark, kom til stede.« Davids tilhængere anså dette for at være et lykkeligt varsel. De betragtede arkens tilstedeværelse som en garanti for, at de ville blive reddet og sejre til sidst. Den ville give folket mod til at samles om kongen, og Absaloms tilhængere ville blive slået med rædsel, når de opdagede, at arken ikke var i Jerusalem.

Da David fik øje på arken, gennemstrømmede hans hjerte et øjeblik af glæde og håb, men kort efter besindede han sig. Han var konge over Guds udvalgte folk og havde et stort ansvar. Israels konge skulle ikke først og fremmest tænke på sine personlige interesser, men på Guds ære og folkets bedste. Gud, der dvælede mellem keruberne, havde sagt om Jerusalem: »Her er for evigt mit hvilested« (Sl. 132, 14), og hverken præst eller konge havde ret til at flytte symbolet på Guds nærværelse uden Guds tilladelse. David var udmærket klar over, at både hans hjerte og hansandel skulle være i harmoni med de guddommelige forskrifter, for ellers ville arken bringe ulykke i stedet for lykke. Hans store synd stod ham altid for øje. Han betragtede denne sammensværgelse som Guds retfærdige dom. Nu var det sværd, som aldrig skulle vige fra hans hus, blevet draget af skeden. Han vidste ikke, hvad kampens udfald ville blive, men han kunne ikke fjerne de hellige vedtægter, som rummede Israels guddommelige konges vilje, som var rigets grundlov og grundlaget for nationens fremgang, fra nationens hovedstad.

Han gav Zadok denne befaling: »Bring Guds ark tilbage til byen! Hvis jeg finder nåde for Herrens øjne, fører han mig tilbage og lader mig stedes for ham og hans bolig; siger han derimod: Jeg har ikke behag i dig! se, da er jeg rede; han gøre med mig, hvad ham tykkes godt!«

David tilføjede: »Se, du og Ebjatar skal med fred vende tilbage til byen tillige med Eders to sønner, din søn Ahimaaz og Ebjatars søn Jonatan! Se, jeg bier ved vadestederne på Jordansletten, indtil jeg får bud fra Eder med efterretning.« Præsterne kunne være ham til stor nytte i byen ved at skaffe oplysninger om oprørenes bevægelser og planer og hemmeligt meddele kongen dem gennem deres sønner Ahimaaz og Jonatan.

Da præsterne drog tilbage til Jerusalem, var det, som om der sænkede sig en endnu mørkere sky over den bortdragende skare. Deres konge var flygtning, de var selv udstødt, Guds ark var ikke hos dem, og fremtiden var truende mørk. »Men David gik grædende op ad Oliebjerget med tilhyllet hoved og bare fødder, og alle krigerne, som fulgte ham, havde tilhyllet deres hoveder og gik grædende opefter. Da David fik at vide, at Akitofel var blandt de sammensvorne, som holdt med Absalom.« Atter engang måtte David se i øjnene, at hans ulykker skyldtes hans egen synd. Akitofel, der var den dygtigste og en af de mest snu af de politiske ledere, svigtede kongen, fordi han ville hævne den vanære, som familien var blevet udsat for; Batseba var nemlig hans sønnedatter.

Nu bad David denne bøn: »Gør Akitofels råd til skamme, Herre!« Da kongen havde nået bjergets top, bøjede han sig og tilbad. Han kastede den byrde, som tyngede hans sjæl, på Herren, og bad ydmygt om nåde. Hans bøn syntes at blive besvaret øjeblikkelig, for nu kom arkitten Husjaj ham i møde med sønderrevet kjortel og jord på hovedet. Denne mand var en klog og dygtig rådgiver og en trofast ven af David, og han havde besluttet sig til at dele skæbne med den fordrevne og land lygtige konge. David så som med forklaret blik, at denne trofaste og pålidelige mand var som kaldet til at varetage kongens interesser under rådslagningen i Jerusalem. På Davids anmodning vendte Husjaj tilbage til Jerusalem for at tilbyde Absalom sin hjælp og gøre Akitofels listige råd til skamme.

Efter denne opmuntring steg kongen og hans tilhængere ned ad Oliebjergets østlige skråning, drog gennem en klippefyldt og barsk

egn, videre gennem øde slugter og fortsatte ad stenede og stejle stier i retning af Jordan. Men da kong David kom til Bahurim, se, da kom en mand ved navn Simei, Geras søn, af samme slægt som Sauls hus, gående ud af byen, alt imens han udstødte forbandelser, og han kastede sten efter David og alle kong Davids folk, skønt alle krigerne og alle kernetropperne gik på begge sider af ham. Og Simei forbandede ham med de ord: »Bort, bort med dig, din blodhund, din usling! Herren har nu bragt alt Sauls huses blod over dig, han, i hvis sted du blev konge, og Herren har nu givet din søn Absalom kongedømmet; nu har ulykken ramt dig, fordi du er en blodhund!«

I Davids velmagtsdage havde Simei hverken tilkendegivet i ord eller handling, at han ikke var en lovlydig undersåt, men da det gik galt for kongen, viste denne benjaminsit sit sande ansigt. Han ærede David, da denne sad på tronen, men forbandede ham, da han blev ydmyget. Han var en lav og slet person og betragtede andre på samme måde, og på Satans tilskyndelse lod han nu sit had gå ud over den mand, som Guds hånd i forvejen hvilede så tungt på. Det er Satans ånd, som får mennesker til at hovere over, spotte eller slå modet ned hos et lidende medmenneske.

Simeis anklage imod David var fuldstændig ubegrundet. Det var en nedrig og ondsindet bagvaskelse. David havde ikke begået uret imod Saul eller hans hus. Da han havde Saul fuldstændig i sin magt og kunne have dræbt ham, nøjedes han med at skære en flig af hans kappe, men bagefter bebrejdede han sig selv, at han havde tilladt sig denne uærbødighed over for Herrens salvede.

David havde tydeligt vist, hvor højt han agtede menneskeliv, selv da han blev jaget som et vildt dyr. Da han holdt sig skjult i Adullams hule, tænkte han tilbage på sin ubekymrede barndom og udbrød: »Hvem skaffer mig en drik vand fra cisternen ved Betlehems port?« 2. Sam. 23, 13-17. Betlehem var på dette tidspunkt i filisternes hænder, men tre af Davids tapre krigere banede sig vej gennem vagtmandskabet og bragte deres herre en drik vand fra Betlehem. Men David kunne ikke få sig selv til at drikke det. »Herren vogte mig for at gøre det! Skulle jeg drikke de mænds blod, som har vovet deres liv!« Derpå udgød han ærbødigt vandet som et offer til Gud. David havde været kriger og havde tilbragt en stor del af sit liv på slagmarken, men få er blevet præget så lidt af krigens forhærdende og demoraliserende indflydelse som han.

Davids nevø Abisjaj, som var en af hans tapreste mænd, fandt sig ikke roligt i, at Simei fornærmede kongen. »Hvorfor,« sagde han, »skal denne døde hund have lov at forbande min herre kongen? Lad mig gå hen og hugge hovedet af ham!« Men kongen forbød ham det. »Når min egen søn står mig efter livet, hvad kan man da ikke vente af denne benjaminitt! Lad ham kun forbande, når Herren har budt ham det ! Måske vil Herren se til mig i min nød og gøre mig godt til gengæld for hans forbandelse i dag!«

Samvittigheden mindede David om bitre og ydmygende sandheder. Kongens trofaste undersåtter kunne ikke forstå, hvorfor hans skæbne var blevet forandret så pludselig, men det var ingen gåde for ham selv. Han havde ofte anet, at dette ville komme, og havde undret sig over, at Gud skånedes ham så længe og udsatte den velfortjente straf for hans synder. Mens han bedrøvet fortsatte sin ilsomme flugt - han havde bare fødder, hans kongelige klæder var ombyttet med sæk, og hans tilhængeres klageudbrud gav genlyd i de omkringliggende høje - tænkte han på sin elskede hovedstad, det sted, hvor han havde begået sin synd, og idet han mindedes Guds godhed og langmodighed, indså han, at alt håb ikke var ude. Han havde en fornemmelse af, at Herren stadig ville være ham nådig.

Mange mennesker har benyttet Davids fald som en undskyldning for deres egne synder, men hvor er der få, der angrer og ydmyger sig ligesom David. Kun de færreste ville bære deres irettesættelse og straf med en sådan tålmodighed og sjælsstyrke, som han lagde for dagen. Han havde bekendt sin synd og havde i årevis bestræbt sig på at gøre sin pligt som Guds trofaste tjener. Han havde arbejdet på at opbygge sit rige, og under hans regering havde det opnået en fremgang og en styrke som aldrig før. Han havde samlet store mængder af materialer, som skulle benyttes til at opføre Guds hus. Skulle hele hans livsværk nu fejes bort? Skulle frugterne af mange års trofast slid - resultater, som var opnået ved genialitet, trofasthed og statsmandskunst - nu tilfalde hans ryggesløse, forræderiske søn, som hverken havde Guds ære eller folkets ve og vel for øje? Hvor havde det været nærliggende for David at knurre imod Gud under denne store prøvelse.

Men han betragtede sin egen synd som årsagen til alle sine vanskeligheder. Profeten Mika giver udtryk for den ånd, der besjælede David. »Om end jeg sidder i mørke, er Herren mit lys. Jeg vil bære

Herrens vrede - jeg synded jo mod ham - indtil han strider for mig og skaffer mig ret.« Mika 7, 8-9. Herren svigtede ikke David. Dette tidsafsnit er et af de smukkeste i hele hans liv, fordi han var ydmyg, uselvisk, højsindet og underdanig, da han blev udsat for de mest grusomme krænkelser og fornærmelser. Israels konge havde aldrig været så stor i Himmelenes øjne, som da han udadtil gennemlevede sin største ydmygelse.

Hvis Gud ikke havde straffet Davids synd, men havde ladet ham regere videre i fred og velstand til trods for, at han havde overtrådt Guds bud, kunne skeptikerne og de vantro med rette have inddraget Davids erfaring i deres kritik af Bibelens religion. Men de prøvelser, Herren lod David gennemgå, viser, at Gud ikke vil tolerere eller undskylde synden. Davids erfaring giver os et begreb om, hvilket højt sigte Gud har, når han behandler syndens problem, og sætter os i stand til at se hans nådige og barmhjertige ledelse selv i de hårdeste straffe. Gud lod David smage riset, men han dræbte ham ikke. Ildovnen skal blot lutre, ikke fortære. Herren siger: »Hvis de bryder min vedtægt og ikke holder mit bud, da hjemsøger jeg deres synd med ris, deres brøde med hårde slag; men min nåde tager jeg ikke fra ham, min trofasthed svigter jeg ikke.« Sl. 89, 32-34.

Kort efter, at David havde forladt Jerusalem, rykkede Absalom og hans hær ind i byen og tog Israels fæstning i besiddelse uden kamp. Husjaj var en af de første, som bød den nye konge velkommen, og prinsen blev overrasket og glad over, at hans faders gamle ven og rådgiver stillede sig på hans side. Absalom var sikker på sejren. Hidtil var hans planer lykkedes, og i sin iver efter at sikre sig folkets tillid bød han Husjaj velkommen til sit hof.

Absalom havde en vældig hær, men de fleste af hans folk var ikke krigsvante. De havde endnu ikke været i kamp. Akitofel var udmærket klar over, at Davids stilling ikke var håbløs. Et stort udsnit af folket stod stadig på hans side, han var omgivet af veltrænede, kongetro krigere, og hans hær stod under anførsel af dygtige og erfarne generaler. Akitofel vidste også, at der ville komme en reaktion, når den første begejstring for den nye konge havde lagt sig. Hvis oprøret slog fejl, var der sandsynlighed for, at Absalom ville blive forsonet med sin fader. Skete det, ville Akitofel få hovedskylden for oprøret og dermed også den hårdeste straf, fordi han havde været Absalomms hovedrådgiver. For at afskære Absalom tilbagetoget til-

skyndende Akitofel ham til at begå en handling, som umuligt kunne sones af hensyn til folket. Med djævelsk snuhed opfordrede denne listige og principløse statsmand Absalom til at føje blodskam til sit oprør. I hele Israels påsyn skulle han efter orientalsk skik tage sin faders medhustruer for at tilkendegive, at han havde bestegit tronen efter sin fader. Absalom fulgte det nedrige forslag, og således opfyldtes det ord, som Gud havde talt til David gennem profeten: »Se, jeg lader ulykke komme over dig fra dit eget hus, og jeg tager dine hustruer bort for øjnene af dig og giver dem til en anden, Thi du handlede i det skjulte, men jeg vil opfylde dette ord i hele Israels påsyn og ved højlys dag.« 2. Sam. 12, 11-12. Dette betyder ikke, at Gud stod bag ved disse onde handlinger, men på grund af Davids synd greb han ikke ind for at forhindre dem.

Akitofel var højt anset for sin visdom, men han var fuldstændig blottet for den visdom, som kommer fra Gud. »Herrens frygt er visdoms grundlag« (Ord. 9, 10), og Akitofel besad ikke denne visdom, ellers ville han ikke have gjort oprørets heldige gennemførelse afhængig af en forbrydelse som blodskam. Fordærvede mennesker lægger planer uden at ænse, at der er en Gud, som kan standse dem i deres forehavende; men »han, som troner i Himmelen, ler, Herren, han spotter dem«. Sl. 2, 4. Herren siger: »Mit råd tog de ikke til sig, men lod hånt om al min revselse. Frugt af deres færd skal de nyde og mættes med egne råd; thi tankeløses egensind bliver deres død, tåbers sorgløshed bliver deres undergang.« Ord. 1, 30-32.

[386]

Da Akitofel havde draget omsorg for sin egen sikkerhed, søgte han at få Absalom til at indse, at det var absolut nødvendigt at skride til handling over for David omgående. »Lad mig udvælge 12.000 mand,« sagde han, »og bryde op i nat og sætte efter David. Når jeg overfalder ham, mens han er udmattet og modfalden, kan jeg indjage ham skræk, og alle hans folk vil flygte, så at jeg kan fælde kongen uden at røre nogen anden; så bringer jeg hele folket tilbage til dig.« Denne plan blev bifaldet af alle kongens rådgivere. Hvis den var blevet fulgt, var David utvivlsomt blevet dræbt, medmindre Herren havde grebet direkte ind for at redde ham. Men begivenhederne blev ledet af en højere visdom end den berømte Akitofels. »Herren havde nemlig sat sig for at gøre Akitofels gode råd til skamme, for at Herren kunne bringe ulykke over Absalom.«

Husjaj havde ikke taget del i rådslagningen, og han ville ikke komme af sig selv for ikke at vække mistanke; men da rådgiverne var gået bort, fortalte Absalom ham Akitofels plan, fordi han satte sin faders rådgiver meget højt. Husjaj indså, at David ville være fortabt, hvis den foreslåede plan blev fulgt. Han sagde derfor: »Denne gang er Akitofels råd ikke godt!« Og Husjaj sagde fremdeles: »Du ved, at din fader og hans mænd er helte, og bitre i hu er de som en bjørn på marken, hvem ungerne er taget fra; desuden er din fader en rigtig kriger, som ikke lægger sig til hvile om natten med folkene. For øjeblikket holder han sig sikkert skjult i en kløft eller et andet sted.« Han sagde videre, at Absaloms soldater ikke ville fange kongen, selv om de forfulgte ham, og hvis de led et nederlag, ville hans folk blive mismodige, og Absaloms sag ville lide et stort tab. »Thi,« sagde han, »hele Israel ved, at din fader er en helt og hans ledsagere tapre mænd.« Derpå stillede han et forslag, som appellerede til den forfængelige og egenkærlige Absalom, der elskede magtudfoldelse. Han sagde: »Mit råd er derfor: Lad hele Israel fra Dan til Beersjeba samles om dig, talrigt som sandet ved havet, og drag selv med i deres midte. Støder vi så på ham et eller andet sted, hvor han nu befinder sig, kan vi falde over ham som dug over jorden, og der skal ikke blive en eneste tilbage, hverken han eller nogen af alle hans mænd; men kaster han sig ind i en by, skal hele Israel lægge reb om den, og vi vil slæbe den ned i dalen, så der ikke bliver sten på sten tilbage af den!«

Da sagde Absalom og alle Israels mænd: »Arkitten Husjajs råd er bedre end Akitofels!« Men der var en, som ikke lod sig føre bag lyset. Han indså klart, hvad der ville blive følgen af Absaloms skæbnesvangre fejltagelse. Akitofel vidste, at oprørenes sag var tabt. Han var også klar over, at, hvordan prinsens skæbne end ville forme sig, var der intet håb for den rådgiver, som havde tilskyndet ham til at begå de største af alle hans forbrydelser. Akitofel havde ansporet Absalom til at gøre oprør. Han havde foreslået ham den værst tænkelige forbrydelse for at vanære hans fader. Han havde rådet ham til at dræbe David og havde stillet forslag om, hvordan det kunne gøres. Han havde forspildt sin sidste mulighed for at blive forsonet med kongen, og nu vragede selve Absalom ham til fordel for en anden. Akitofel var skinsyg, vred og dybt fortvivlet. Han »drog hjem til sin by; og efter at have beskikket sit hus hængte

han sig og døde«. Sådan gik det et menneske, som var højt begavet, men ikke gjorde Gud til sin rådgiver. Satan lokker menneskene med smigrende løfter, men til sidst vil hver eneste sjæl erfare, at »syndens løn er døden«. Rom. 6, 23.

Husjaj, der ikke var sikker på, at den vankelmodige konge ville følge hans råd, skyndte sig at sende bud til David om, at han skulle skynde sig over Jordan. Han sagde til de præster, hvis sønner skulle bringe meddelelsen videre: »Det og det råd har Akitofel givet Absalom og Israels ældste, og det og det råd har jeg givet. Bliv ikke natten over ved vadestederne på Jordansletten, men søg over på den anden side, for at ikke kongen og alle hans folk skal gå til grunde!«

De unge mænd vakte mistanke og blev efterstræbt, men det lykkedes dem alligevel at gennemføre deres farlige mission. David, der var udmattet af anstrengelser og sorg efter den første dags flugt, fik nu besked på at sætte over Jordan om natten, fordi hans søn ville tage hans liv.

Hvilke følelser rørte der sig i farens stund hos denne fader og konge, der var blevet så grusomt forurettet? »En dygtig kriger«, en øvet krigsmand, en konge, hvis ord var lov, en fader, som var blevet forrådt af en søn, som han havde elsket og føjet og været uklog nok til at vise tillid, en konge, som var blevet forurettet og svigtet af undersåtter, der var knyttet til ham med troskabens og ærens stærke bånd - med hvilke ord gav David udtryk for, hvad der boede i hans sjæl? I sin mørkeste time stolede han på Gud og sang:

[387]

Herre hvor er mine fjender mange!
Mange er de, som rejser sig mod mig,
mange, som siger om min sjæl:
Der er ingen frelse for ham hos Gud!
Men, Herre, du er et skjold for mig,
min ære og den, der løfter mit hoved.
Jeg råber højlydt til Herren,
han svarer mig fra sit hellige bjerg.
Jeg lagde mig og sov ind,
jeg vågner, thi Herren holder mig oppe.
Jeg frygter ikke titusinder af folk,
som trindt om lejrer sig mod mig.

Hos Herren er frelsen;
din velsignelse over dit folk!

Sl. 3, 2-9.

David og alle hans ledsagere - krigere og statsmænd, gamle mænd og ynglinge, kvinder og små børn - vadede over den dybe og stride flod i nattens mørke. »Og ved daggry manglede ikke en eneste, alle var de kommet over Jordan.«

David og hans soldater kastede sig ind i Mahanajim, som havde været Isjbosjets kongesæde. Det var en stærkt befæstet by, som var omgivet af bjerge, der egnede sig fortræffeligt som skjulesteder under en krig. Landet var velforsynet, og befolkningen var David venligt stemt. Han vandt mange tilhængere her, og velhavende stammehøvdinge bragte rigelige forsyninger.

Husjaj havde nået sit mål: David nåede at flygte. Men den voldsomme og ubesindige prins havde ikke ro på sig og optog snart forfølgelsen af sin fader. »David havde nået Mahanajim, da Absalom tillige med alle Israels mænd gik over Jordan.« Absalom havde gjort Amasa, der var søn af Davids søster Abigajil, til øverstbefalende. Hans hær var stor, men disciplinen var dårlig, og hans styrker var slet ikke i stand til at tage kampen op med faderens krigsvante soldater.

David delte sit mandskab i tre dele og stillede dem under ledelse af henholdsvis Joab, Abisjaj og gatitten Ittaj. Han ville selv have anført hæren, men det satte officererne, rådgiverne og folket sig kraftigt imod. »Du må ikke drage med,« sagde de, »thi om vi flygter, ænser man os ikke; ja, selv om halvdelen af os falder, ænser man ikke os, men du gælder lige så meget som ti tusinde af os; derfor er det bedst, at du holder dig rede til at ile os til hjælp fra byen.« Kongen svarede: »Jeg gør, hvad I finder bedst!« 2. Sam. 18, 3-4.

Hele oprørshæren kunne ses fra byens mure, og i sammenligning med denne synede Davids hær meget lidt. Men da kongen kastede blikket ud over de styrker, som han stod over for, gjaldt hans første tanke ikke kronen eller riget; heller ikke hans eget liv, som afhang af slagets udfald. Faderens hjerte var fyldt af kærlighed til den oprørske søn. Da hæren drog ud gennem byens porte, opmuntrede David sine trofaste soldater og opfordrede dem til at stole på, at Israels Gud ville

give dem sejren. Men selv i dette øjeblik kunne han ikke skjule sin kærlighed til Absalom. Da Joab gik forbi kongen i spidsen for den første kolonne, bøjede sejrherren fra hundrede slagmarker sit stolte hoved for at lytte til monarkens sidste ord. Med skælvende stemme sagde David: »Far nu lempeligt med den unge Absalom!« Abisjaj og Ittaj fik den samme befaling: »Far nu lempeligt med den unge Absalom!« Men kongens bekymring, der tydede på, at Absalom betød mere for ham end både hans rige og de af hans undersåtter, som var tro imod ham, opflammede blot soldaternes vrede over for hans unaturlige søn endnu mere.

Slaget kom til at stå i en skov i nærheden af Jordan, og i dette terræn var det snarere en ulempe end en fordel for Absalom, at hans hær var så stor. Hans udisciplinerede soldater mistede orienteringsevnen og var vanskelige at kommandere i det tætbevoksede og mosede terræn. »Her blev Israels hær slået af Davids folk, og der fandt et stort mandefald sted den dag; der faldt 20.000 mand.« Da Absalom så, at slaget var tabt, tog han flugten, men hans hoved blev hængende mellem grenene på et stort træ. Mens han hang hjælpeløs her som et bytte for sine fjender, løb hans muldyr bort under ham. I denne stilling blev han opdaget af en soldat. Denne sparede dog hans liv for ikke at mishage kongen, men meldte Joab, hvad han havde set. Joab havde ingen skrupler. Han havde været Absaloms ven og havde forsonet ham med hans fader to gange uden at få andet end utak for det. Oprøret med alle dets rædsler ville simpelt hen have været umuligt uden de store fordele, som Absalom havde opnået ved Joabs hjælp. Nu kunne Joab med eet slag gøre det af med ophavsmanden til alle ulykkerne. »Dermed greb han tre spyd og stødte dem i brystet på Absalom. Derpå tog de og kastede Absalom i en stor grube i skoven og ophobede en mægtig stendynge over ham.«

[388]

Sådan gik det de mænd, som gjorde oprør i Israel. Akitofel begik selvmord. Prins Absalom, hvis overvældende skønhed havde været Israels stolthed, var blevet dræbt i sin ungdoms styrke, og hans lig blev kastet i en grube og begravet under en stendynge som tegn på evig skam. Mens Absalom endnu levede, havde han rejst et kostbart monument for sig selv i kongedalen, men det eneste, der markerede hans grav, var en stendynge i ørkenen.

Da oprørslederen var dræbt, gav Joab signal til, at hans hær skulle indstille forfølgelsen af fjenderne, og der blev omgående sendt folk af sted for at give kongen meddelelse om slagets udfald.

Da vægteren på byens mur stod og så i retning af slagmarken, fik han øje på en mand, som kom løbende alene. Lidt efter fik han øje på een til. Da den første kom nærmere, sagde vægteren til kongen, som stod ved siden af byens port: »Den forreste løber således, at det ser ud til at være Ahimaaz, Zadoks søn!« Kongen sagde: »Det er en god mand, han kommer med godt bud!« Imidlertid var Ahimaaz kommet nærmere og råbte til kongen: »Hil dig!« Så kastede han sig ned på jorden for kongen og sagde: »Lovet være Herren din Gud, som gav dem, der løftede hånd mod min herre kongen, i din hånd!« På kongens ivrige spørgsmål: »Er den unge Absalom uskadt?« svarede Ahimaaz undvigende.

I det samme kom det andet sendebud og råbte: »Der er bud til min herre kongen: Herren har i dag skaffet dig ret over for alle dine modstandere.« For anden gang lød det altoverskyggende spørgsmål fra faderens læber: »Er den unge Absalom uskadt?« Da sendebudet ikke kunne skjule det tunge budskab, svarede han: »Det gå min herre kongens fjender og alle dine modstandere som den unge mand!« Det var nok. David spurgte ikke om mere, men gik med bøjet hoved op i stuen på taget over porten og græd; og han gik frem og tilbage og klagede: »Min søn Absalom, min søn, min søn Absalom! Var jeg blot død i dit sted! Absalom, min søn, min søn!«

Da den sejrrige hær vendte hjem fra slagmarken og nærmede sig byen, rungede sejrsråbene imellem højene. Men da den drog gennem byporten, døde råbene hen, og soldaterne sænkede deres bannere og gik videre med nedslået blik. Nu mindede de mere om en slagen end en sejrrig hær, for kongen havde ikke budt dem velkommen tilbage, men fra stuen over porten kunne de høre ham klage: »Min søn Absalom, min søn, min søn Absalom! Var jeg blot død i dit sted! Absalom, min søn, min søn!«

Sejren blev den dag til sorg for alt folket, fordi det hørte, at kongen sørgede dybt over sin søn. Og folket stjal sig den dag ind i byen, som man stjæler sig bort af skam, når man har taget flugten i kampen.

Joab blev fyldt af harme. Gud havde beredt dem sejr og glæde; det største oprør, som nogen sinde havde fundet sted i Israel, var

blevet slået ned, men til trods herfor blev sejren den dag vendt til sorg på grund af den mand, hvis forbrydelse havde kostet tusinder af tapre mænds blod. Den barske hærfører gik lige ind til kongen og sagde: »Du beskæmmer i dag alle dine folk, der dog i dag har reddet dit liv og dine sønners og døtres, siden du elsker dem, som hader dig, og hader dem, som elsker dig; thi i dag viser du, at øverster og folk er intet for dig. Ja, nu forstår jeg, at du ville have været tilfreds, hvis Absalom i dag var i live og alle vi andre døde. Stå nu op og gå ud og tal godt for dine folk; thi jeg sværger ved Herren, at hvis du ikke gør det, bliver ikke en eneste mand hos dig natten over, og dette ville volde dig større ulykke end alt, hvad der har ramt dig fra din ungdom af og til nu!«

Skønt dette var en ubehagelig, ja, grusom irettesættelse til den hårdt ramte konge, tog David den ikke ilde op. Han indså, at hans general havde ret, og gik ned i porten og opmuntrede og roste sine tapre soldater, idet de defilerede forbi ham.

[389]

Kapitel 73—Davids sidste år

Absaloms fald blev ikke efterfulgt af en øjeblikkelig fred. Oprøret havde været så omfattende, at David først ville vende tilbage til sin hovedstad og genoptage sine pligter, når stammerne havde tilkendegivet, at de ønskede det. I forvirringen efter Absaloms nederlag blev der ikke taget afgørende skridt til at sætte kongen på tronen igen, og da Judas stamme omsider besluttede at hente kongen tilbage, blev de andre stammer skinsyge. Der udbrød modrevolution, men denne blev dog hurtigt slået ned, og freden vendte atter tilbage til Israel.

Davids levnedsløb er et af de mest talende vidnesbyrd om de farer, som magt, rigdom og verdslig ære frembyder for sjælen og så er dette netop målet for menneskenes højeste stræben. Kun få har været så godt rustet til at bestå denne prøve som David. Vogtergerningen, som lærte ham ydmyghed, tålmodighed, arbejdsomhed og nænsom omsorg for hjorden; hans færden i den stille natur, hvor hans musikalske og poetiske evner blev udviklet, og hvor hans tanker blev løftet opad mod Skaberen, samt den hårde træning, han gennemgik i ørkenen, hvor han udviklede mod, tapperhed, tålmodighed og tillid til Gud, var alt sammen et led i Herrens plan for at uddanne ham til kongegerningen. David havde fået et uvurderligt kendskab til Guds kærlighed og havde modtaget en rig fylde af hans Ånd. Saul var et slående eksempel på, at menneskelig visdom alene er fuldstændig værdiløs, men til trods herfor svækkedes Davids karakter i en sådan grad af verdslig fremgang og ære, at han blev besejret af fristeren flere gange.

Hans forbindelse med hedenske folkeslag tilskyndende ham til at følge deres skikke og vakte hans ærgerrighed efter verdslig storhed. Det var Guds mening, at Israel skulle æres, fordi de var hans folk, men efterhånden som deres stolthed og selvtilid voksede, var de ikke tilfreds med denne forrang. De var mere optaget af, hvordan de tog sig ud i de andre nationers øjne. Med denne indstilling kunne de umuligt undgå at falde i fristelse. Med henblik på nye erobringskrige

besluttede David at gøre sin hær endnu større og forlangte, at alle, som havde den rette alder, skulle gøre militærtjeneste. For at kunne gennemføre denne plan var han nødt til at holde mandtal. Hans motiv var stolthed og ærgerrighed. Folketællingen ville give et klart billede af rigets svaghed, da David kom på tronen, og den vækst og fremgang, som havde fundet sted under hans regering. Men herved ville kongens og folkets i forvejen alt for store selvtillid blot blive stimuleret endnu mere. Skriften siger: »Satan trådte op mod Israel og æggede David til at holde mandtal over Israel.« Israels fremgang under David skyldtes ikke så meget kongens store evner og hærenes slagkraft som Guds velsignelse, men hvis landet styrkede sit militære beredskab, ville de omkringboende nationer få det indtryk, at Israel stolede mere på sine hære end på Herrens styrke.

[390]

Skønt israelitterne var stolte af deres nationale storhed, så de ikke med velvilje på, at David ville udbygge militæret så kraftigt. Den planlagte udskrivning vakte megen utilfredshed, og det blev derfor anset for nødvendigt at lade hærførerne foretage folketællingen i stedet for præsterne og de civile embedsmænd, som tidligere havde besørget dette arbejde. Davids plan var i direkte strid med teokratiets principper. Selv Joab, der ellers ikke plejede at have skrupler, gjorde indvendinger. Han sagde: »Måtte Herren forøge sit folk hundredfold! Er det ikke min herre kongens trælle alle sammen? Hvorfor vil min herre det? Hvorfor skal det blive Israel til skyld? Men Joab måtte bøje sig for kongens ord, og Joab begav sig derfor bort, drog hele Israel rundt og kom tilbage til Jerusalem.«

Folketællingen var endnu ikke tilendebragt, da David blev overbevist om sin synd. Han følte sig slagen i sin samvittighed og sagde til Gud: »Jeg har syndet svarlig i, hvad jeg har gjort. Men tilgiv nu din tjeners brøde, thi jeg har handlet som en stor dåre!« Den næste morgen bragte profeten Gad ham dette budskab: »Så siger Herren: Vælg! Vælger du tre hungersnødsår, eller vil du i tre måneder flygte for dine fjender og dine avindsmænds sværd, eller skal der komme tre dage med Herrens sværd og pest i landet, i hvilke Herrens engel spreder ødelæggelse i hele Israels område? Se nu til,« sagde profeten videre, »hvad jeg skal svare ham, der har sendt mig!«

Kongen svarede: »Jeg er i såre stor vande - lad mig så falde i Herrens hånd, thi hans barmhjertighed er såre stor; i menneskehånd vil jeg ikke falde.« Landet blev slået med pest, og 70.000 israelitter

døde. Plagen havde endnu ikke nået hovedstaden. »Da David løftede sit blik og så Herrens engel stå mellem himmel og jord med draget sværd i hånd, rettet mod Jerusalem, faldt han og de ældste, der var klædt i sæk, på deres ansigt.« Kongen gik i forbøn for Israel hos Gud: »Var det ikke mig, der sagde, at folket skulle tælles? Det er mig, der har syndet, og såre ilde her jeg handlet; men fårene dér, hvad har de gjort? Herre min Gud, lad din hånd dog ramme mig og mit fædrenehus, men lad plagen ikke ramme dit folk!«

Skønt folketællingen havde vakt utilfredshed blandt folket, havde de selv næret de samme synder, som fik David til at tage dette skridt. Ligesom Herren havde ladet Absaloms synd tjene som et middel til at straffe David, lod han nu Davids fejl tjene som et middel til at straffe israeliternes synder.

Herrens engel var standset uden for Jerusalem. Han stod på Morijs bjerg, »ved Jebusitten Ornans tærskelplads«. På profetens opfordring gik David op på bjerget og byggede Herren et alter »og ofrede brændofre og takofre; og da han råbte til Herren, svarede Herren ham ved at lade ild falde ned fra himmelen på brændofferalteret«. »Da forbarmede Herren sig over landet, og Israel blev friet for plagen.«

Det sted, hvor alteret blev bygget, skulle for al fremtid betragtes som helligt, og nu tilbød Ornan at skænke kongen det. Men kongen ville ikke tage imod tilbudet. »Nej, jeg vil købe det for fuld betaling,« sagde han, »thi til Herren vil jeg ikke tage, hvad dit er, eller bringe et brændoffer, som intet koster mig!« »Så gav David Ornan guld til en vægt af 600 sekel for pladsen.« Dette sted var i forvejen mindeværdigt, for det var her, Abraham byggede et alter for at ofre sin søn. Nu blev det helliget, fordi den truende ulykke blev afværget her, og da man senere skulle bygge Salomos tempel, valgte man at opføre det på denne grund.

Der faldt endnu en skygge over Davids livsaften. Han havde nu nået en alder af 70 år, og hans anstrengende, omflakkende tilværelse som ung, alle hans krige og de sorger og bekymringer, han havde haft i de senere år, havde tæret på hans livskraft. Skønt han var fuldstændig åndsfrisk, havde alderen sat sine tydelige spor. Han foretrak at føre en tilbagetrukken tilværelse og holdt ikke længer et vågent øje med, hvad der skete i riget. Nu udbrød der igen oprør i tronens umiddelbare nærhed. Her var endnu et udslag af den slappe

opdragelse, David havde givet sine børn. Hans søn Adonija satte sin hu til at blive konge. Han havde »et såre smukt ydre« men var principløs og hensynsløs. Som ung havde han fået lov til at gøre næsten alt, hvad han ville, for hans fader havde ingen sinde irrettesat ham og sagt: »Hvorfor bærer du dig således ad?« Nu satte han sig op imod Guds myndighed, for Gud havde valgt Salomo til at være tronfølger. Både Salomos begavelse og religiøse interesse kvalificerede ham bedre til at blive Israels konge end hans yngre broder, men skønt Gud tydeligt havde givet sin vilje til kende, havde Adonija ikke svært ved at finde sympatisører. Trods sine mange forbrydelser havde Joab hidtil været loyal over for kronen, men nu deltog både han og præsten Ebjatar i sammensværgelsen imod Salomo.

[391]

Alt var klar til oprøret. De sammensvorne holdt en stor fest lige uden for byen for at udråbe Adonija til konge, men netop da blev deres planer krydset, fordi nogle få trofaste mennesker greb ind, deriblandt præsten Zadok, profeten Natan og Salomos moder Batseba. De gav kongen meddelelse om, hvad der var sket, og mindede ham om, at det var Guds vilje, at Salomo skulle være konge efter ham. David abdicerede øjeblikkelig til fordel for Salomo, og denne blev omgående salvet og udråbt til konge. Således blev sammensværgelsen tilintetgjort. Hovedmændene fortjente døden. Ebjatar blev dog skånet af hensyn til sit embede og den troskab, han tidligere havde vist David, men han blev afsat fra sin stilling som ypperstepræst, og dette embede gik over til Zadoks slægt. Joab og Adonija fik lov at leve indtil videre, men efter Davids død blev de straffet for deres forbrydelse. Da dommen blev fuldbyrdet over Davids søn, var faderens synd blevet hævnnet firefold et vidnesbyrd om Guds afsky for den misgerning som David havde begået.

Lige fra det øjeblik, David blev konge, havde det været et af hans kæreste ønsker at bygge Herren et tempel. Skønt han ikke fik lov at gøre det, kølnedes hverken hans iver eller brændende interesse for denne sag. Han havde tilvejebragt store mængder af de kostbareste materialer - guld, sølv, ædelsten og mange farvede stene; desuden marmor og kostbare træsorter, og nu måtte han overlade andre de værdifulde skatte, som han havde samlet. Andre hænder skulle opføre en bygning til arken, symbolet på Guds nærværelse.

Da kongen mærkede, at døden nærmede sig, sammenkaldte han Israels ledende mænd og repræsentanter fra alle dele af riget for at betro dem denne vigtige opgave. Han ønskede at meddele dem sin sidste vilje og at sikre sig deres samarbejde og støtte til det store arbejde, som forestod. På grund af hans fysiske svaghed havde man ikke ventet, at han selv ville komme til stede ved denne lejlighed, men Guds inspiration hvilede over ham, så at han fik styrke til at tale til sit folk for sidste gang med mere end sædvanlig glød og kraft. Han fortalte dem, at han selv havde ønsket at bygge templet, men at Herren havde givet den befaling, at arbejdet skulle overdrages til hans søn Salomo. Det guddommelige løfte lød: »Din søn Salomo er den, som skal bygge mit hus og mine forgårde, thi ham har jeg udvalgt til min søn, og jeg vil være ham en fader; jeg vil grundfæste hans kongedømme til evig tid, hvis han holder fast ved mine bud og lovbud og gør efter dem således som nu.« »Og nu,« sagde David, »for hele Israels, Herrens forsamlings, øjne og i vor Guds påhør siger jeg: Strøb at holde alle Herren Eders Guds bud, at I må eje dette herlige land og lade det gå i arv til Eders efterkommere til evig tid!«

David havde lært af egen erfaring, at det menneske, som går bort fra Gud, vælger en hård vej. Han havde følt den fordømmelse, som er en følge af at overtræde loven, og havde høstet overtrædelsens frugter. Nu var hans sjæl optaget af dette ene, at Israels ledere skulle være tro mod Gud, og at Salomo skulle adlyde Guds lov og undgå de synder, som havde svækket hans faders myndighed, forbitret hans tilværelse og kastet vanære over Gud. David var klar over, at det ville kræve megen ydmyghed, urokkelig tillid til Gud og uophørlig årvågenhed at besejre de fristelser, som Salomo uvægerligt ville møde i sit høje embede, for mennesker i så fremtrædende stillinger er i højere grad end andre skydeskive for Satan. Henvendt til sin søn, der allerede var anerkendt som hans efterfølger på tronen, sagde David nu: »Og du, min søn Salomo! Kend din faders Gud og tjen ham med et helt hjerte og en villig sjæl, thi Herren ransager alle hjerter og kender alt, hvad der rører sig i deres tanker. Hvis du søger ham, vil han lade sig finde af dig, men forlader du ham, vil han forkaste dig for evigt. Så se da til, thi Herren her udvalgt dig til at bygge et hus til helligdom! Gå til værket med frimodighed!«

David gav Salomo en detaljeret beskrivelse af, hvordan templet skulle bygges, samt tegninger af dets forskellige dele og af alle de

redskaber, som hørte til helligdomstjenesten. Alt dette havde han fået kendskab til ved guddommelig inspiration. Salomo var endnu ung og veg tilbage for det vældige ansvar, som ville blive lagt på ham, når han skulle bygge templet og regere Guds folk. David sagde til sin søn: »Gå til værket og vær frimodig og stærk, frygt ikke og tab ikke modet, thi Gud Herren, min Gud, vil være med dig! Han vil ikke slippe dig og ikke forlade dig.«

Nu appellerede David atter til forsamlingen: »Min søn Salomo, som Gud har udvalgt, er ung og uudviklet, og arbejdet er stort, thi borgen er ikke bestemt for et menneske, men for Gud Herren.« Han sagde videre: »Jeg har derfor sat al min kraft ind på -«, derpå opregnede han alle de materialer, som han havde samlet. Han fortsatte: »I min glæde over min Guds hus giver jeg derhos til min Guds hus, hvad jeg ejer af guld og sølv, ud over alt, hvad jeg har bragt til veje til det hellige hus; 3000 talenter guld, ofirguld, og 7000 talenter lutret sølv til at overtrække bygningernes vægge med.« »Hvem er nu villig til i dag at bringe Herren gaver?« spurgte han forsamlingen, som var kommet med deres rundhændede gaver.

Alle de tilstedeværende reagerede positivt på hans appel. »Da kom øversterne for fædrenehuse, øversterne for Israels stammer, tusind og hundredførerne og øversterne i kongens tjeneste frivilligt og gav til arbejdet på Guds hus 5000 talenter og 10.000 darejker guld, 10.000 talenter sølv, 18.000 talenter kobber og 100.000 talenter jern; og de, som ejede ædelsten, gav dem til Herrens huses skat Og folket glædede sig over deres vilje til at give, thi af et helt hjerte gav de Herren frivillige gaver; også kong David følte stor glæde.«

Og David priste Herren i hele forsamlingens nærværelse, og David sagde: Lovet være du Herre, vor Fader Israels Gud fra evighed til evighed! Din, Herre, er storheden, magten, æren, glansen og herligheden, thi alt i Himmelen og på Jorden er dit; dit, o Herre, er riget, og selv løfter du dig som hoved over alle. Rigdom og ære kommer fra dig, og du hersker over alt; i din hånd er kraft og vælde, og i din hånd står det at gøre, hvem det skal være, stor og stærk. Derfor priser vi dig nu, vor Gud, og lovsynger dit herlige navn! Thi hvem er jeg, og hvad er mit folk, at vi selv skulle evne at give sådanne frivillige gaver? Fra dig kommer det alt sammen, og af din egen hånd har vi givet dig det. Thi vi er fremmede for dit åsyn og gæster som alle vore fædre; som en skygge er vore dage på Jorden, uden

håb! Herre, vor Gud, al denne rigdom, som vi har bragt til veje for at bygge dit hellige navn et hus, fra din hånd kommer den, og dig tilhører det alt sammen. Jeg ved, min Gud, at du prøver hjerter og har behag i oprigtighed; af oprigtigt hjerte har jeg villigt givet alt dette, og nu har jeg set med glæde, at dit folk, der er her til stede, villigt har givet dig gaver. Herre, vore fædre Abrahams, Isaks og Israels Gud, bevar til evig tid et sådant sind og sådanne tanker i dit folks hjerte og vend deres hjerter til dig! Og giv min søn Salomo et helt hjerte til at holde dine bud, vidnesbyrd og anordninger og udføre det alt sammen og bygge den borg, jeg har truffet forberedelser til at opføre! Derpå sagde David til hele forsamlingen: Lov Herren Eders Gud! Og hele forsamlingen lovede Herren, deres fædres Gud, og kastede sig ned for Herren og kongen.

Kongen havde lagt den største interesse for dagen, da han samlede de kostbare materialer, som skulle benyttes til at bygge og udsmykke templet. Han havde skrevet de herlige salmer, som i de kommende år skulle genlyde i dets haller. Nu glædede han sig i Herren, fordi øversterne for fædrenehuse og øversterne for Israels stammer besvarede hans appel på en så enestående måde og gik så villigt ind for den opgave, der ventede dem. Da de havde givet tilsagn om deres støtte, blev de tilskyndet til at gøre endnu mere. De skænkede personligt store gaver til skatkammeret, så at der blev overflod. David havde følt sig uværdig til at samle materialer til Guds hus, og den troskab, som rigets ledende mænd gav udtryk for, da de med villigt hjerte skænkede Herren deres rige gaver og indviede sig til at tjene ham, fyldte ham med glæde. Men det var Gud, der havde stemt folket så velvilligt, og æren tilkom ham og ikke mennesker. Det var ham, der havde skænket folket Jordens rigdomme, og det var hans Ånd, der havde tilskyndet dem til at skænke deres værdifulde gaver til templet. Alt sammen kom fra Herren. Hvis ikke hans kærlighed havde tilskyndet folket til at give, ville kongens anstrengelser have været forgæves, og templet ville aldrig være blevet bygget.

[393]

Alle de gaver, som menneskene modtager fra Gud, er stadig hans ejendom. Guds har skænket menneskene alt det værdifulde og smukke på Jorden for at prøve dem - for at lodde dybden af deres kærlighed til ham og for at se, hvor meget de påskønner hans godhed. Hvad enten menneskenes gaver består af rigdom eller begavelse, skal de af et villigt hjerte lægge dem ved Jesu fødder, idet giverne siger

med David: Fra dig kommer det alt sammen, og af din egen hånd har vi givet dig det.

Lige til det sidste var det Salomo og Israels rige, der lå David mest på sinde, for landets velfærd afhang for en stor del af kongens troskab. Da det nu lakkede ad enden med Davids liv, gav han sin søn Salomo disse befalinger: Jeg går nu al kødets sin gang; så vær nu frimodig og vis dig som en mand! Og hold Herren din Guds forskrifter, så du vandrer på hans veje og holder hans anordninger, bud, bestemmelser og vidnesbyrd, for at du må have lykken med dig i alt, hvad du gør, og i alt, hvad du tager dig for, for at Herren kan opfylde den forjættelse, han gav mig, da han sagde: Hvis dine sønner vogter på deres vej, så de vandrer i trofasthed for mit åsyn af hele deres hjerte og hele deres sjæl, skal der aldrig fattes dig en efterfølger på Israels trone! 1. Kong. 2, 1-4.

De sidste af Davids ord, som findes nedskrevet, er en sang - en sang som udtrykker tillid, de højeste principper og en udødelig tro: Så siger David, Isaj søn,

så siger manden, højt ophøjet,

Jakobs Guds salvede,

helten i Israels sange:

Ved mig talede Herrens Ånd

En retfærdig hersker blandt mennesker,

en, der hersker i gudsfrygt,

han stråler som morgenrøden, som den skyfri morgensol,

der fremlokker urter af jorden efter regn.

Således har jo mit hus det med Gud.

Han gav mig en evig pagt, fuldgod og vel forvaret.

Ja, al min frelse og al min lyst.

2. Sam. 23, 1-5.

David var faldet dybt, men han angrede også dybt. Hans kærlighed var brændende og hans tro stærk. Meget var blevet ham tilgivet, derfor elskede han meget. Luk. 7, 47.

Davids salmer gennemløber hele den menneskelige erfarings skale. De spænder lige fra skyldbevidsthedens og selvfordømmelsens dyb til den mest ophøjede tro og den mest sublime forbindelse

med Gud. Hans liv er et vidnesbyrd om, at synden kun bringer skam og ulykke, men at Guds kærlighed og nåde rækker ned til det største dyb, og at troen vil løfte den angrende sjæl op og anbringe ham mellem Guds sønner. Af alle de løfter, som Guds ord indeholder, er dette et af de stærkeste vidnesbyrd om hans trofasthed og retfærdighed og den nåde, som er bekræftet i hans pagt.

Mennesket »flyr som skyggen, står ikke fast« »men vor Guds ord bliver evindelig«. »Herrens miskundhed varer fra evighed til evighed over dem, der frygter ham, og hans retfærd til børnenes børn for dem, der holder hans pagt og kommer hans bud i hu, så de gør derefter.« Job 14, 2; Es. 40, 8; Sl. 103, 17-18. »Alt, hvad Gud virker, bliver evindelig.« Præd. 3, 14.

Herren gav David og hans hus nogle vidunderlige løfter, som rækker helt ind i evigheden og får deres fuldstændige opfyldelse i Kristus. Herren sagde: »Jeg sluttede en pagt med min udvalgte, tilsvor David, min tjener, thi min hånd skal holde ham fast, og min arm skal give ham styrke. Med ham skal min trofasthed og miskundhed være, hans horn skal løfte sig ved mit navn; jeg lægger havet under hans hånd og strømmene under hans højre; mig skal han kalde: Min Fader, min Gud og min frelses klippe. Jeg gør ham til førstefødt, den største blandt Jordens konger; jeg bevarer for evigt min miskundhed mod ham, min pagt skal holdes ham troligt.« Sl. 89, 4-29.

»Je g lader hans aet bestl for evigt,
hans trone, s i længe himmelen er til.«

Salme 89, 30.

»De arme blandt folket skaffer han ret,
han bringer de fattige frelse,
og han sllr voldsmanden ned.

Han skal leve, s i længe solen lyser
og mlnen skinner, fra slaegt...

I hans dage blomstrer retfaerd,
og dyb fred rider, til mlnen forglr.

Fra hav til hav skal han herske,
fra floden til Jordens ender.«

»Velsignet være hans navn evindeligt,
hans navn skal leve, mens solen skinner.

Ved ham skal man velsigne sig,
alle folk skal prise ham lykkelig!«

Salme 72, 4-8; 17.

»Thi et barn er født os, en søn er os givet, på hans skulder skal herredømmet hvile; og hans navn skal være: Underfuld-Rådgiver, Vældig-Gud, Evigheds-Fader, Fredsfyrste.« »Han skal blive stor og kaldes den Højeste Søn; og Gud Herren skal give ham Davids, hans faders, trone. Han skal være konge over Jakobs hus til evig tid, og der skal ikke være ende på hans kongedømme.« Es. 9, 6; Luk. 1, 32-33.